

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

5098.00

**RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI
SCRIPTORES,**

OR

**CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND**

DURING

THE MIDDLE AGES.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS
OF
GREAT BRITAIN AND IRELAND
DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE
DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

ON the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an *Editio Princeps*; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

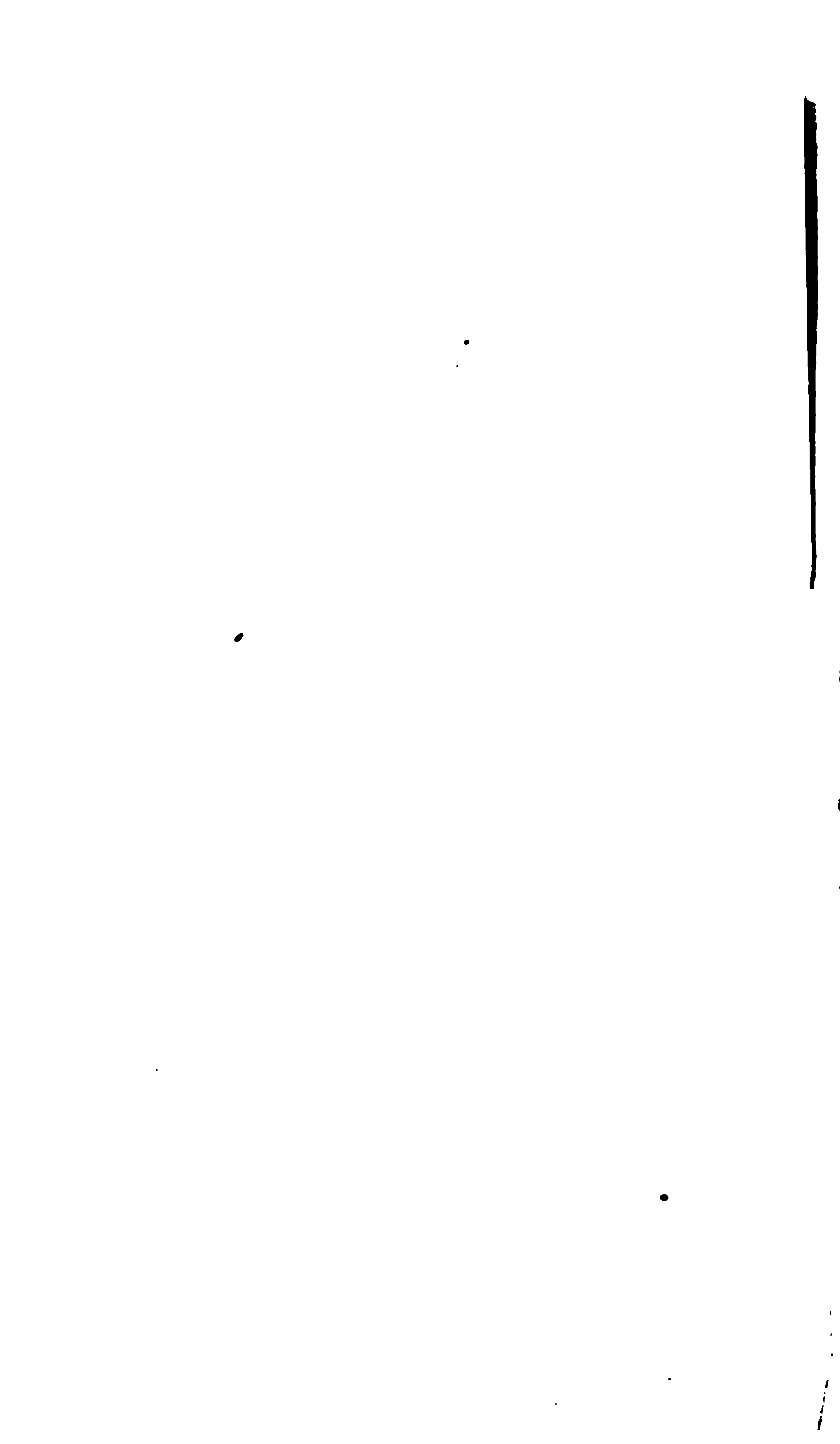
The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

In compliance with the order of the Treasury, the Master of the Rolls has selected for publication for the present year such works as he considered best calculated to fill up the chasms existing in the printed materials of English history; and of these works the present is one.

Rolls House,
December 1857.

©

CHRONICON

MONASTERII DE ABINGDON.

EDITED

BY

THE REV. JOSEPH STEVENSON, M.A.,
OF UNIVERSITY COLLEGE, DURHAM, AND
VICAR OF LEIGHTON BUZZARD.

**PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S
TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.**

VOL. I.

**FROM THE FOUNDATION OF THE MONASTERY UNTIL THE
NORMAN CONQUEST.**

© **LONDON:**
LONGMAN, BROWN, GREEN, LONGMANS, AND ROBERTS.

1858.

Br 982
~~Brit. Hist. 502~~

... 7
...
...
...

P R E F A C E

TO

THE CHRONICLE OF ABINGDON.

§ 1. THE present work has been selected for publication as presenting, within a narrow compass, materials for the history of a great subject. Not only does it abound with minute information of local interest, but, what is far more important, it exhibits a type of the monastic system as it prevailed in our own island, and gives us a standard whereby to form an estimate of its capabilities and its resources. We see how the idea was worked out and reduced into practice, for here it assumes a form, tangible, precise, and definite. An authentic record of the youth and manhood of a large Benedictine abbey is laid open to our inspection; here we may read of its sayings and doings; its thoughts, wishes, and feelings; its affections and its antipathies; its hopes and its fears. We trace the progress of its fortunes, propitious and adverse, the steps by which it gradually gained its large extent of real and personal property, and secured for itself exemption from the common law of the land.

The Chronicle of Abingdon: its general value;

And, lastly, we may inform ourselves of the mode in which it dealt with the wide possessions and the vast influence which, through good report and evil report, it succeeded in acquiring.

Its impar-
tiality;

§ 2. This narrative possesses one important recommendation, it comes before us in no questionable shape. When it was penned there existed no temptation either to suppress or to pervert the truth. It was written by a monk, within a monastery, and intended for the inspection of none but the inmates of the same establishment. No necessity had then arisen to plead for the continuance of observances which were gradually losing their hold upon the people, or to defend the wisdom of theories which daily were growing obsolete. The affections of the layman still sided with the monk; the precincts of the abbey were still holy ground;¹ and popular opinion still proclaimed that it was a holy and a wholesome deed to dedicate the best that one possessed "in pure and perpetual alms to God and the blessed ever-Virgin Mary, and the house of Abingdon and the monks there serving God for ever."

Its truth-
fulness;

§ 3. As there existed no antecedent inducement to deal unfairly with the truth, so there is no internal evidence that the truth has been unfairly dealt withal. The compilers of this narrative, whoever they may have been, have executed their labour with commendable singleness of purpose. Their intention was to record the history of their own monastery, and to that object they have religiously confined themselves. Guiltless of every attempt to produce effect, and devoid of all artistic skill, they have told what they had to tell

¹ Excepting in such instances of political disorganization as described, pp. 483, 486, 493, 494.

like unpractised writers, but, like honest men, dully, but truthfully. The value of the book is materially enhanced by the absence of those very qualities which lend a charm to writings of a different character. It is satisfactory to find here, not the speculations of the theorist, nor the deductions of the philosopher, nor the dreams of the poet, nor even the carefully balanced periods of the historian, but an unvarnished narrative, strung together, to the best of his ability, by an honest compiler of materials and a truthful chronicler of events.

§ 4. The structure of the narrative is singularly inartistic. The earlier portion of the work, that which terminates with the Norman Conquest, may be described¹ as a transcript of the title-deeds of the monastery, arranged (professedly) in chronological order, and connected by a sketch of the circumstances under which each grant was executed. Up to this point the documentary evidence preponderates over the narrative; but after the accession of William the First, the process is reversed, charters are more sparingly introduced, and original matter becomes more prominent. The period of history embraced by the whole work may be calculated at five hundred years,² commencing with

its scope,
and sources
of its in-
formation.

¹ The author himself (p. 487) describes the nature of the work to which he addressed himself. It was his object, he tells us, to write a history of the lands and possessions which the early kings and queens, and their retainers, as well during the times of the Angles as the Danes, have given in pure and perpetual alms to this house of Abingdon, and confirmed the same by their charters. He further undertook to introduce, each into its

several place, the charters of the donors, whether kings or other benefactors. The same plan was to be adopted in treating of the fortunes of the monastery after the arrival of the Normans (p. 489).

² The year 652 is considered by the author as the starting-point of his history, as he tells us that the earlier portion of it, from Ceadwalla to William the Conqueror, embraces a period of 414 years (p. 487).

And, lastly, we may inform ourselves of the mode in which it dealt with the wide possessions and the vast influence which, through good report and evil report, it succeeded in acquiring.

Its impar-
tiality :

§ 2. This narrative possesses one important recommendation, it comes before us in no questionable shape. When it was penned there existed no temptation either to suppress or to pervert the truth. It was written by a monk, within a monastery, and intended for the inspection of none but the inmates of the same establishment. No necessity had then arisen to plead for the continuance of observances which were gradually losing their hold upon the people, or to defend the wisdom of theories which daily were growing obsolete. The affections of the layman still sided with the monk ;¹ the precincts of the abbey were still holy ground ;¹ and popular opinion still proclaimed that it was a holy and a wholesome deed to dedicate the best that one possessed " in pure and perpetual alms to God and the blessed ever-Virgin Mary, and the house of Abingdon and the monks there serving God for ever."

Its truth-
fulness :

§ 3. As there existed no antecedent inducement to deal unfairly with the truth, so there is no internal evidence that the truth has been unfairly dealt withal. The compilers of this narrative, whoever they may have been, have executed their labour with commendable singleness of purpose. Their intention was to record the history of their own monastery, and to that object they have religiously confined themselves. Guiltless of every attempt to produce effect, and devoid of all artistic skill, they have told what they had to tell

¹ Excepting in such instances of political disorganization as described, pp. 483, 486, 493, 494.

like unpractised writers, but, like honest men, dully, but truthfully. The value of the book is materially enhanced by the absence of those very qualities which lend a charm to writings of a different character. It is satisfactory to find here, not the speculations of the theorist, nor the deductions of the philosopher, nor the dreams of the poet, nor even the carefully balanced periods of the historian, but an unvarnished narrative, strung together, to the best of his ability, by an honest compiler of materials and a truthful chronicler of events.

§ 4. The structure of the narrative is singularly inartistic. The earlier portion of the work, that which terminates with the Norman Conquest, may be described¹ as a transcript of the title-deeds of the monastery, arranged (professedly) in chronological order, and connected by a sketch of the circumstances under which each grant was executed. Up to this point the documentary evidence preponderates over the narrative; but after the accession of William the First, the process is reversed, charters are more sparingly introduced, and original matter becomes more prominent. The period of history embraced by the whole work may be calculated at five hundred years,² commencing with

its scope,
and sources
of its in-
formation.

¹ The author himself (p. 487) describes the nature of the work to which he addressed himself. It was his object, he tells us, to write a history of the lands and possessions which the early kings and queens, and their retainers, as well during the times of the Angles as the Danes, have given in pure and perpetual alms to this house of Abingdon, and confirmed the same by their charters. He further undertook to introduce, each into its

several place, the charters of the donors, whether kings or other benefactors. The same plan was to be adopted in treating of the fortunes of the monastery after the arrival of the Normans (p. 489).

² The year 632 is considered by the author as the starting-point of his history, as he tells us that the earlier portion of it, from Ceadwalla to William the Conqueror, embraces a period of 414 years (p. 487).

the foundation of the monastery, which, according to Bishop Tanner, dates from about the year 675, and ending with the accession of King Richard the First in 1189.

Documen-
tary evi-
dence,

§ 5. My remarks upon the first of those sources of information to which I have just alluded, the documentary evidence incorporated in this history, need not be extended to any length in this place, since in the Appendix to the second volume, the reader will find a chronological list of the whole of these instruments, viewed especially with reference to their authenticity. It may be sufficient for my present purpose to remark, in general terms, that we should be cautious how we pronounce against the truthfulness of a charter upon such testimony as that afforded by works like the present history. Here, as elsewhere, it is not safe to decide upon secondary evidence; and this Chronicle, as far as its charters are concerned, is nothing more. The copy, as we here have it, may possibly be carelessly transcribed; numerals and names, the principal data on which to form an estimate, may possibly be corrupted; difficulties and doubts may hence arise which would be removed on the production of the original instrument. This portion of the inquiry, however, as has already been stated, shall receive a fuller investigation hereafter.

how dealt
with by the
author.

§ 6. It becomes important for us to ascertain the degree of accuracy which the author has exhibited in dealing with these documentary materials, and this in two points: (1.) as regards their arrangement, and (2.) as regards their transcription.

(1.) Respecting their arrangement.

He has arranged them according to date, not according to subject-matter, but without any strict chronological accuracy; a rough classification under reigns being

considered sufficient for the object which he had in view. But here several grave errors have been committed. For example: he has confounded Ethelbald,¹ King of Mercia, with Ethelbald, King of Wessex, who lived a century later. Under the reign of Edward the Elder² we have a charter granted by his namesake, the Confessor. A grant executed by Ethelred,³ the brother of Alfred, is attributed to King Eadred. Other instances might be cited; but these are enough to show that the author had not studied, as carefully as he ought to have done, the historical bearing of the documents which he undertook to illustrate, and which formed the very basis of his history.

(2.) Respecting their transcription.

Fortunately we possess the means of testing the author's accuracy on this point, for the originals of several of the documents which are transcribed into the present work are still extant, probably the very instruments which he had before him. Eight⁴ of

¹ See p. 38. This mistake is the more remarkable, since in committing it the author has departed from the correct arrangement and chronology of the earlier duplicate copy of this history, which exhibits this instrument in its proper place, and under its proper date. See the note at p. 40.

² See p. 53.

³ See p. 134.

⁴ They are as follows:—

Original Charter, Augustus ii.	44,	printed in the present vol.	p.	145.
”	”	43,	”	”
”	”	33,	”	”
”	”	41,	”	”
”	”	45,	”	”
”	”	40,	”	”
”	”	39,	”	”
”	”	38,	”	”
”	”	48,	”	”
				194.
				200.
				213.
				227.
				289.
				340.
				368.
				388.

The last of these is excluded from the calculation, because it is a transcript of the end of the twelfth century, or possibly of the thirteenth.

these are preserved in the Cottonian Library. There are besides, in Archbishop Parker's collection of manuscripts at Cambridge, carefully executed transcripts of nine¹ others, made apparently from originals or contemporary duplicates which were extant in the reign of Queen Elizabeth, but with the fate of which we are unacquainted. Thus a comparison of these originals, or of authentic copies of originals, with the transcript as given in the Abingdon Chronicle becomes practicable in seventeen instances. This comparison has been made and the variations have been recorded. The details may be seen as specified below; but the general result is calculated to impress us with a favourable opinion of the accuracy of our copyist. Mistakes sometimes do occur, variations frequently; but they are neither more abundant nor graver than might fairly be expected under the circumstances, and it may be affirmed that in general the transcriber has dealt honestly and conscientiously with his records.

No remarks are necessary in this place respecting

¹ These transcripts are as under:—

MS. CCC. Camb. CXI. No. 100,	p. 171,	printed in the present vol. p.	62.
"	"	84, p. 159,	" " 79.
"	"	94, p. 153,	" " 151.
"	"	90, p. 145,	" " 162.
"	"	91, p. 147,	" " 173.
"	"	96, p. 161,	" " 197.
"	"	95, p. 167,	" " 321.
"	"	99, p. 162,	" " 373.
"	"	101, p. 173,	" " 388.

These transcripts, executed in a bold and distinct hand, and with great care, were made by Robert Talbot (misnamed Henry by Naamith, Catal MSS. CCC. pp. 126, 128, who here follows Wanley, Catal Coll. Anglo-Saxon. p. 130), who was prebendary of Norwich from A.D. 1547 to 1554. (Hardy's *Le Neve*, II. 497.) Talbot states upon more than one occasion that he obtained the originals from Dr Owen, a physician (pp. 151, 162, 197, 321, 388.) He seems to have employed himself in illustrating that portion of the Itinerary of Antoninus which relates to Britain. See MSS. Parker, Cl. p. 143 and CCCLXXIX. No. 7.

the documents which are of a date subsequent to the Norman invasion.

§ 7. The information afforded by these documents is no less varied than important. They supply details for which we should search in vain among the pages of the professed historian. For instance, they illustrate the ecclesiastical and political history and institutions of the kingdom; the social condition of the people; the progress of agriculture; the tenure and descent of property, real and personal; the development and operation of the law; the growth of the constitution; and the relative position of the king and his nobility, and of both in regard to the commons. Upon all these topics, and many others, they afford hints, brief and incidental indeed, but from that very circumstance all the more trustworthy, and assuredly too precious to be neglected by those who aim at understanding the early history of their own country.

Information to be derived from this source; general,

§ 8. For the local information which they supply and local. these instruments are especially valuable, and they will yield a rich harvest of authentic information to the topographer and county historian. It was customary to embody into the charter, if it conveyed landed property, a description of the property so granted, the limits of which were marked out by metes and boundaries with such precision as to admit of a ready identification at a future period. For the purpose of affording a greater facility of description, by the introduction of local names, these boundaries were for the most part drawn up in Saxon, although the body of the document were in Latin. They mark out the land so granted by certain well-known objects, whether natural or artificial, thus supplying a copious vocabulary of the most remarkable objects in the peculiar locality to which they relate.

Charters,
how se-
lected by
Kemble.

§ 9. By far the larger portion of such of these documents as relate to the ante-Norman period of our history was printed some few years ago by that accomplished antiquarian the late J. M. Kemble, in his *Collection of Anglo-Saxon Charters*.¹ While I bear willing and hearty testimony to the value of this work, I cannot but add that the republication of such of these documents as relate to the history of Abingdon is highly desirable. Mr. Kemble dealt with his subject rather as a philologist than as an historian, and was concerned with it as it affected language more than as it influenced history. Where more than a single copy of a charter existed, he thought that he was justified in framing for himself a text gleaned from these several sources, without enabling his reader to separate the variations of diction and spelling derived from each. Thus his text is an eclectic text, such possibly as is found in no single manuscript. And more than this, it is partly conjectural; for having decided, upon philological grounds, what ought to have been the orthography at any given period, he reduced the whole style of these various documents to this one uniform standard.

Objections
to that
system.

§ 10. If any one were authorized to adopt this method of dealing with such obscure materials as are the bulk of the *Anglo-Saxon Charters*, that individual was Mr. Kemble; for his familiar acquaintance with the language and literature of our Teutonic forefathers invested with no light authority any conclusions at which he might arrive. But here we do not want conclusions. What we want, in such publications as these, is materials from which to draw conclusions. We ask to have the opportunity of consulting the

¹ "*Codex Diplomaticus Ævi Saxonici, opera Johannis M. Kemble.*" 6 vols. 8vo. Lond. 1839-1848.

documents as they stand, even if it be at the expense of those inconveniences of a grave nature¹ by which Mr. Kemble tells us we shall be encountered “in printing the copies as they are given in chartularies,” such as the Abingdon Chronicle.

§ 11. In this publication a different system has been adopted; and one which in the present condition of our knowledge, both as regards philology and diplomatics, presents greater advantages. It leaves untouched the unity and integrity of the document, and at the same time secures to the reader the means of ascertaining the source whence each variety of diction and spelling has been derived. The text is given from that manuscript which appears to be most trustworthy on the whole; and the various readings, from whatever authorities derived, are added at the bottom of the page.

The plan here adopted.

§ 12. I am now led to make a few remarks upon the purely narrative portion of the work, from which, in fact, it derives its claim to be regarded as an historical production. As might naturally be expected, this is for the most part a record of the fortunes of the Monastery of Abingdon, but not exclusively so,

The narrative during the British,

¹ They are thus enumerated:—
“First, we should have been met by a repulsive mode of spelling, or rather with various and inconsistent modes of spelling, bearing no resemblance to that of the periods to which the documents belong; next, where two or more copies were used for the settlement of a text, we must have admitted inconsistent modes of spelling into one and the same document.”—See Cod. Diplom. Introduction to vol. i. pp.

cxiv. cxv. But “various and inconsistent modes of spelling” do continually occur, even in those charters which have been reduced by Mr. Kemble into “one consistent form.” Thus, in Ch. xxvii. we have Eadric and Aedric: in xxxii. Aethelred and Aethilred: in xxxvii. Uuythred and Uuithred; Kinigytha, Kynnygytha, and Kini-githa: in xl. Uuigtred and Uuihtred: and so in nearly every page throughout the work.

for, interspersed therewith, we have much interesting information connected with the general affairs of the kingdom. The earlier portion is wanting, the manuscript being unfortunately mutilated at the beginning, but it commences with an account of the introduction of Christianity into Britain by the instrumentality of Faganus and Duvianus and the conversion of King Lucius. The way is thus paved for the arrival of the Irish monk Abbennus, to whom the King of the Britons made a grant of the larger portion of Berkshire, whereupon he founded a monastery called after his own name, the "Mount of Abbennus," or Abingdon.

and the
Saxon and
Norman
periods.

§ 13. The arrival of the Saxons introduces us to Ceadwalla, whose conversion, journey to Rome, and death are then described. The accession of Ina next follows, with whom commences the series of charters, to which reference has already been made. The history of the other Saxon kings up to that of Edward the Confessor is touched upon in succession, sometimes more passingly, sometimes more fully, as occasion was afforded by the extent or the paucity of their gifts to the monastery. Connected with this is interwoven the biography of the successive abbots, more especially of Ethelwold, the great protector and ornament of the foundation, whose history is introduced at some length, but so confusedly as to be unintelligible, and to make it necessary to print in a connected form the original narrative from which these selections have been made.¹ As we draw near

¹ It is printed, for the first time, in the Appendix to the second volume, from the unique manuscript in the Imperial Library at Paris. The same extracts as those given in the text, and in a form

equally fragmentary and unsatisfactory, are embodied in a copy of the Chronicle of Florence of Worcester in the Lambeth Library. See Wharton's *Anglia Sacra*, i. 164, 165.

the period of the Norman Conquest these biographical sketches increase in extent and interest; after that event, it is from them that the narrative derives its chief value.¹ On the accession of William the Conqueror a new leaf is turned in the history of the monastery, and from this point its ascendancy was on the wane. Gifts of lands and privileges cease, and the abbot and brethren have enough to do to hold their own. The history becomes the record, on the one hand, of the assaults to which they were exposed by their aggressive feudal neighbours, and on the other, of the measures which they adopted to protect themselves from this spoliation. It concludes with the accession of Richard the First to the throne, an event from which they appear to have anticipated favourable results.

§ 14. The author's style, though not exempt from barbarous words, and a faulty construction, is upon the whole somewhat in advance of that of the generality of the writers of his own period. He shows an acquaintance with Ovid, Seneca, Juvenal, and Virgil, and by the phraseology which he employs he gives us to understand that he had read the classical writers² with some degree of care. He had at his command the earlier chronicles³ of his monastery, and they

The author's style, authorities, and candour.

¹ Before the Norman Conquest the incidents which are related with the greatest detail have reference to Rethun, Ethelwold, Siward, Ethelstan, Sparhafoc, and Orderic; and after that event by Athelhelm, Rainald, Faricius, Vincentius, Ingulfus, Walchelin, Roger, and Alfred.

² See the Index. I have not succeeded in ascertaining the source whence he derived the couplet,—

“Qui, tentans partes Cnutonis fundere bello,
Multorum mentes conscivit ferre juvamen.”

It is apparently adapted from some early authority; but, if original, it affords a satisfactory instance of the writer's command of language.

³ As at pp. 120, 443. Yet he does not seem to have called into requisition two sources of information with which, as an inmate

doubtless furnished him with much of his knowledge of events anterior to his own age. He has the candour to admit his ignorance¹ of some incidents respecting which he would gladly have been communicative; and he retains our confidence by remarking, that under such circumstances it is the duty of an historian to be silent.²

The work
is two
forms.

§ 13. Two copies of the "Historia Monasterii de Abingdon" are extant; both are deposited in the Cottonian Library in the British Museum. Claud. B. vi., and Claud. C. ix., both written in double columns upon vellum, in folio, and of the thirteenth century. The second of these (Claud. C. ix.) is the earlier in date by about half a century, and contains what may be styled the first edition of the work. A specimen from one of its pages is to be seen opposite the title-page of the second volume; and a corresponding illustration from the handwriting of Claud. B. vi. will be found in this volume. The entire work was afterwards revised, and in many parts rearranged and rewritten, and in its improved form transcribed into the second of the manuscripts to which we have referred. A comparison of the two narratives show that both of them derived their materials from a common source. In various respects the earlier text is much more compressed than the latter, long passages having been added on the revision of the work; yet, sometimes the reverse

of Abingdon, he must have been familiar; namely, the copy of the Saxon Chronicle (Tiberius, n. 1), known as the Chronicon Abbatum (see Hardy's Introduction to Petrie's Monumenta, § 177), and the copy of the Annals of Florence of Worcester, already referred to (§ 12. note¹.)

¹ Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati,

quibus ex causis accideriat, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam, p. 120.

² Quae de re utilius pariter et honestius fore dixerimus super hujusmodi cronistoriae ad priores superius tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari, p. 120.

is the case. In Claud. B. vi. many charters have been inserted, and in some instances others are given in a more perfect state than they are to be found in Claud. C. ix. In this latter manuscript the Saxon boundaries are omitted in the body of the charter (while they occur in their proper place in Claud. B. vi.), but they are thrown together at the end of the volume. The names of the witnesses in the first instance were generally abbreviated in number, sometimes entirely omitted; while, on the revision of the work, this defect was carefully supplied from the original documents.

In the second portion, from the year 1066 to the death of Abbot Roger, the two manuscripts correspond more closely than they did throughout the first division of the work. Here, upon a comparison of the texts, we have to remark two short additions derived from Claud. C. ix., and a few omissions and transpositions.

§ 16. The text adopted in the present edition is that of the revised and improved copy (Claud. B. vi.), appended to which are given, at the bottom of the page, such various readings as have been derived from a collation with Claud. C. ix. Where this second copy furnishes matter which does not occur in the former manuscript, this additional material has been carried into the text, and is distinguished by being printed within brackets. It will be seen at the first glance that in the Saxon Charters several grammatical blunders present themselves; the reader must not be startled either by noticing their frequent occurrence, or that they pass unchallenged. They are harmless from their very obtrusiveness, for they provoke detection. In the narrative portions of the work this rule has been slightly modified; so far, that is to say, as to admit of the correction of a few obvious mistakes, either by way of suggestion in a foot note, or by insert-

The text,
how
formed.

ing the true reading, furnished by the second copy, into the text, and throwing the faulty one to the bottom of the page. Yet this has never been done without notice being given. Many conjectural emendations will doubtless present themselves to the reader of this history; but it forms no part of the duty of an editor to obtrude upon the public those which have occurred to himself.

§ 17. It has been already stated that these two manuscripts are deposited in the Cottonian Library. One of them (Claud. B. vi) was known to Camden as early as 1607; for in the edition of his "Britannia" published in that year are given a few extracts¹ from a "Vetus Liber Abendonensis," which correspond with this manuscript. These passages do not occur in the earlier editions. That it was at that time in the possession of Sir Robert, the founder of the library, is probable; that he had added it to his invaluable collection before his death, in 1631, is clear, as some directions to the binder, written by him upon one of the fly-leaves, are still extant. While in his custody it was well known to Usher, Dodsworth, Dewey, and other antiquaries of that period. The earliest distinct notice of the second text (Claud. C. ix) is supplied by some extracts²

¹ No other copies are known to be, or to have been, in existence. Dugdale, indeed, in his *Monasticon* (iii. 37. ed. Ellis) gives the account of the foundation of the Monastery of Barton upon-Trent (verbally the same with the passage at p. 411 of this volume), with the intimation that he had it "ex libro Mⁿ. Abendonensi quondam p^rince . . . baronem de Fenton," which might seem to imply the existence of a second copy; but the reference to the

folio of this Fenton manuscript, whatever that designation may mean, shows that it is identical with Claud. B. vi.

² These passages relate to the descriptions of Abingdon (p. 3 of the present volume) and Henricchesham (p. 6)

³ See Tanner's *Notitia*, p. 11, note ('), quoting, as from this source, the passage "Mons Abendonis ad septentrionalem," &c., which occurs only in the second copy. See the present volume, p. 1, note (').

made from it by Brian Twyne, an Oxford antiquary, who died in 1644.¹

§ 18. In the formation of the Index of Places con- The Index.
siderable difficulty has been experienced in arriving at a conclusion as to the admissibility of a large proportion of the local names mentioned in the Saxon boundaries. Are they Proper, or only Descriptive? But in deciding this question, it has been my wish to err rather on the side of unnecessary comprehension than of unjust exclusion.

§ 19. And lastly, I have to tender my grateful Conclusion.
thanks to the Rev. T. B. Wilkinson and the Rev. J. Fenwick, Fellows of Corpus Christi College, Cambridge, for the facilities which, through their kindness, and at some considerable inconvenience to themselves, I enjoyed while collating the transcript of the Abingdon charters bequeathed to the Library of that College by Archbishop Parker.

JOSEPH STEVENSON.

8th December 1857.

¹ Wood's *Athenæ*, iii. 108, ed. Bliss.

TABLE OF CONTENTS.

LIBER PRIMUS.

	PAGE
.	
V. Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem	2
VI. De Adventu Saxonum in Britanniam	3
.	
Epitaphium Regis Cedwallæ	5
IX. Descriptio Villæ Seuekesham, postea Abben- doniam appellatæ	6
XII. De Inventione Nigræ Crucis	7
XIII. De Morte Cedwallæ, et Ina Rege	9
XIV. Carta Inæ Regis	9
Carta Ini Regis	11
Alia Carta Ini Regis	12
XV. Testamentum Heani, antequam Abbas effice- retur	13
XVI. De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun	14
XVII. Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit	14
Metæ de Gosige	15
XVIII. De Brihtrico Rege Westsaxonum	15
XIX. Carta Brihtrici Regis	16
XX. De Morte Offæ Regis Merciorum, et Succes- sione Kenulfi	18
XXI. De Sororibus Kenulfi	18
XXII. De Temporibus Rethuni Episcopi et Abbatis	21
Carta Kenulfi Regis	24
XXIII. Privilegium Kenulfi	25
XXIV. De Brihtrico Rege West-Saxonum	27
XXV. Carta Brihtrici de Hisseburna	28

	PAGE
XXVI. De Morte Kenulfi Regis	29
XXVII. Carta Bertulfi Regis	29
XXVIII.	31
XXIX. Carta Regis Barthulfi	31
Testes	32
XXX. De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum .	32
XXXI. Carta Egbrithi Regis West-axonum de Mercham	33
XXXII. De Morte Egbrithi Regis	35
XXXIII. Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis	36
De Adventu Danorum in Angliam	37
XXXIV. De Morte Adelwlfii Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesie Abbdoniae omnes Donationes Cissa, et Cedwalla, et Ina	38
XXXV. Carta Athelbaldi, Regis West Saxonum, de Wachenefeld	38
XXXVI.	40
XXXVII. Carta Adelredi, Regis, de Witthenham .	41
XXXVIII. De Lakinge	42
XXXIX. Carta Adelswith, Reginae, de Lakinge .	42
Meta xv. Manentium ad Lakinge	43
XL. De Feornberga	44
Carta Ellleda, Reginae, de Ferberga	44
XLI. De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abbdonia	46
XLII. Quomodo Imago Danos expulit de Re- fectorio	47
XLIII. De alio Miraculo	48
XLIV. De Reaedificatione Abbdoniae	49
XLV. Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford	51
Meta de Appelford	52
XLVI. De Morte Alfredi Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui	52
XLVII. Carta Regis Edwardi de Seuenhamton .	53
Meta de Seuenhamton	54
XLVIII. Quomodo Rex dedit Athelhunifo Hord- wella	56

	PAGE
XLIX. Carta Regis Edwardi de Hordwella	56
Metæ de Hordwella	57
L. De Morte Edvardi Regis et Successione Adel-	
stani Filii sui	59
LL. Carta Athelstani Regis de Dumeltuna	60
Metæ de Dumeltuna	62
Testes	63
LII¹. Carta Regis Athelstani de Xalingeforda	64
De metis Scaringaford	65
Carta Regis Athelstani de Swinford	66
Carta Regis Athelstani de Sanford	68
Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna	69
Carta Athelstani Senatoris de Offentuna	70
Metæ de Offentona	70
Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo Wache-	
nesfeld	72
Carta Regis Adelstani de Wachenesfeld	73
Metæ de Wachenesfeld	74
Testes	75
Metæ de Bultheswrthe	77
Carta Athelstani de Ferberga	79
Metæ de Fernbeorgan	80
De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit Eal-	
dredo Ministro suo	82
Carta Regis Adelstani de Chelegrave	83
Metæ de Chelegrave	83
Testes	84
Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun	85
Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun	85
Metæ de Beohtwaldingtun	86
De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Francia,	
Athelstano Regi Angliæ	88
De Morte Athelstani Regis	88
Carta Eadmundi Regis de Culaham	91
Carta Regis Edmundi de Culcham	92
Metæ de Culeham	93

¹ At this point the numerals cease in the Cotton. MS., Claud. B. vi.

	PAGE
Dedit Rex Eadmundus Wulfrico ministro suo Gareford	93
Carta Regis Eadmundi de Gareford	93
Meta	95
De Wealtham, quomodo data erat	96
Carta Regis Eadmundi de Wealtham	96
Meta de Wealtham	98
Testes	98
De Earmundeslei et Appeltun	99
Carta Regis Eadmundi de Earmundesleia	100
Meta de Earmundesleia	101
Testes	102
De Lechansteda, quomodo data erat	103
Carta Regis Eadmundi de Lechanstede	103
Meta de Lechanstede	104
De Linford, quomodo data erat	106
Carta Regis Edmundi de Linford	106
Meta de Linford	107
Testes	108
De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit	109
Carta Regis Eadmundi de Bleobirg	109
Meta de Bleoburig	111
Testes	112
Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie	113
Carta Regis Eadmundi de Winkfeld et Swinlea	114
Meta de Winkefeld et de Swinleia	115
Testes	116
De Brinniggetuna, quomodo data est	117
Carta Regis Edmundi de Brinniggetune	117
Meta de Brynnigtune	118
Testes	118
De Morte Edmundi Regis et Successione Edredi Fra- tris sui	119

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

INCIPIT LIBER SECUNDUS.

	PAGE
De tertia Reparatione Domus Abbendonæ	121
De Sancto Adelwoldo	121
Qualiter eum cœpit diligere Rex Edredus	123
De Ælfstano Monacho	128
De Ædmero Puero	128
De Osgaro Monacho	129
De Hydromello	130
De Eadgiva Regina	130
Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere	131
Carta Regis Edredi de Stanmere	131
Metæ de Stanmere	132
Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham	134
Carta Regis de Wittenham	134
Metæ	135
De Dencheswrthe	136
Carta de Dencheswrthe	136
Metæ	137
Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges	139
Carta de Bedelakinges	139
Testes	140
Edredus dedit Eadrico Wasingetune	141
Carta de Wasingetune	141
Metæ de Wasingetune	143
De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico	145
Carta Regis de Welliford	145
Metæ de Welliford	146
Testes	147
De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit	149
Carta Regis Eadredi de Escesbeurh	149
Testes	150
De Chiuelea, quomodo data erat Wulfrico	151
Carta Regis Edredi de Chiuelea	151
Metæ de Chivaleia	152
Testes	154
De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis	
Eadredi	155

	PAGE
Carta Regis de Cusanriege	156
Meta	156
Testes	157
Quomodo Rex Eadredus dedit Alfo Ministro suo Cumtune	157
Carta Regis Eadredi de Cumtune	158
Meta	158
Testes	159
Quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico Ministro suo Boxora	159
Carta Regis Eadri de Boxora	160
Meta	160
Testes	161
Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Elfwinio Ministro suo	162
Carta Regis Eadredi de Beorcham	162
Meta	163
Testes	164
Quomodo Rex Eadredus dedit Alfgaro, Ministro suo, Weonfeld	165
Carta Regis Eadredi de Weonfelde	165
Meta de Weonfeld	166
Testes	166
De Morte Eadredi Regis	167
De Eduino Rege	168
Privilegium Edwii Regis de Villa Abendoniam, et de Abbate eligendo de propria Congregatione	169
Carta Regis Edwi de Abendoniam	175
Meta	177
Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige	179
Carta Regis Edwi de Hengestesie	179
Meta de Hengestes ige	180
De nemore quod dedit Rex Edwius Ecclesie Abben- doniam	182
Carta Regis Edwi de Hafochrycg	183
Meta	183
Testes	184
Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesie Gainge	186
Carta Regis Edwi de Gainge	186
De Hemeritha, quomodo data erat	189

CONTENTS.

XXV

	PAGE
Carta	189
Metæ de Hannerithe	190
Quomodo Rex Eduuius dedit Buthnotho Tadmertuna	191
Carta Regis Edwi de Tadmertuna	191
Metæ	192
Testes	193
De quinque Cassatis in Taddemertune	194
Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun	194
Metæ de Tadmertun	195
Testes	196
Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos in Tademertun	197
Carta Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna .	197
Metæ de Terra de Tadmertun quæ dedit minis- tro suo	198
Testes	199
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti Cuthesdune	200
Carta Regis Edwii de Cuthesdune, quomodo dedit Comiti	200
Metæ de Cuthesdune	201
Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx. Cas- satorum	203
Carta Regis Eduuii de Hannie	204
Metæ de Hannige	205
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford xxii. Cassatorum	207
Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda .	207
Metæ de Welliford	208
Quomodo Edwius Rex dedit Alfsio Bennaham xxv. Cassatorum	210
Carta Regis Eduui de Bennaham	210
Metæ de Bennaham	211
Testes	212
Quomodo Rex Eduuius dedit Ælfuino Middletun xv. Cassatorum	212
Carta Regis Eduuii de Middeltuna	213
Metæ	214
Testes	214
Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune .	215
Carta Regis Edwii de Kenitune	216
Metæ	216

	PAGE
Carta Regis Edwii de Baenwurthe	219
Metæ	219
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Pirianford xvi.	
Cassatorum	222
Carta Regis Edwii de Pirianford	222
Metæ	223
Testes	223
Quomodo Rex Edwius dedit Alfero Wilmanlehtunne	224
Carta Regis Edwii de Wilmalehtun	224
Metæ de Wilmanlehtun	225
Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningalune .	227
Carta Regis Edwii de Anningelune	227
Metæ	228
Quomodo Edwius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe .	229
Carta Regis Edwii de Peadanwrthe	230
Quomodo Rex Edwius dedit Athelnotho Fifhide . .	232
Carta Regis Edwii de Fifhide	232
Metæ	233
Quomodo Rex Edwius dedit Brihtelmo Stoue v. Cas-	
satorum	234
Quomodo rex dedit Eadrico Peadanwyrthe	234
Carta Regis Edwii de Peadanwurthe	235
Metæ de Peadanwurthe	235
Testes	236
Quomodo Rex Edwius dedit Wilfrico Cheorletun . .	237
Carta Regis Edwii	237
Testes	237
Quomodo Rex Edwius dedit Alfrio xv. Cassatorum .	238
Carta Regis Edwi de xv. Cassatis	239
Metæ	240
Quomodo Rex Edgarus dedit Alfero Bochelande . .	242
Carta Regis Edgari de Bochelande	242
Metæ	243
Quo Anno dedit Rex Edwius Eadrico Wurthe . . .	245
Carta Regis Edwi de Wrthe	245
Metæ	246
Rex Edwius dedit Eadwodo Draitun x. Man-arum .	247
Carta Regis Edwi de Draituna	247
Metæ de Draitona	248
Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Eacemer liii.	249
Cassatorum	249

	PAGE
Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cassa- torum	249
Carta Regis Eduuii de Cern	250
Metæ	250
Quomodo Rex Edwius Wlfrico Dencheswrthe	251
Carta Regis Edwii de Dencheswrthe	252
Metæ de Dencheswrthe	253
De Morte Edwii Regis	254
De Privilegio et Cartis Edgari Regis	255
Privilegium Edgari Regis	256
Metæ de Gainge	259
Metæ de Gosie	259
Metæ de Wrthe	260
Metæ de Ermundesleia	260
Carta Regis Edgari de Mercham	264
Metæ	265
Metæ de Leia	266
Carta Regis Edgari de Cumenora	267
Metæ	268
Quomodo Wiham, Seuecurt, Henstesheie, Etun, fuerunt Membra de Cumenora	270
Metæ de Eatun	270
Carta Regis Eadgari de xx. Hidis in Draitun	270
Metæ	271
Testes	272
Carta Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum	273
Metæ de Hannige	274
De Ora	276
Carta Regis Edgari de Ora x. Cassatarum	276
Metæ	277
Carta Regis Edgari de Bedene	279
Testes	280
De Denceswrthe	281
Carta Regis Edgari de Denchesuurthe	281
Testes	282
Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatarum	283
Metæ	284
Testes	285
Carta Regis Edgari de Estune	286
Metæ	287

	PAGE
Carta Regis Edgari de Æskeburi	289
Carta Regis Edgari de Wissele	292
Testes	293
Carta Regis Edgari de Licchelde	294
Meta	295
Carta Regis Edgari de Hamstede	297
Meta	298
Testes	298
Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune	299
Carta Regis Edgari de Bragenfelda	300
Carta Regis Hedgari de Hocanedisce	302
Meta	302
Carta Regis Edgari de Æthedingetun	303
Testes	304
Carta Regis Edgari de Mordune	305
Meta	306
Testes	307
Carta Edgari Regis de Dudintun	308
Meta	309
De Boxora	210
Carta Edgari Regis de Boxora	311
Meta	312
Testes	312
Carta Regis Edgari de Bedewinde	314
Meta	315
Testes	316
De Hysseburna	317
Carta Regis Edgari de Hysseburna	317
Meta	318
Carta Regis Edgari de Suthamtune	321
De Fiffida	323
Carta Regis Edgari de Fiffida	323
Meta	324
Testes	325
Carta Regis Edgari de Esthalla	327
Meta	328
Testes	328
Carta Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe	329
Meta	330
Testes	330

	PAGE
De Henritha x. Mansarum	331
Carta Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe	331
Metæ	332
Testes	333
De Burhbece	334
Carta Regis Edgari de Burgbeche	334
Metæ	336
Testes	336
Carta Edgari Regis de Wasingetune	337
Metæ	338
Carta Regis Edgari de Rimecunda	340
Metæ	341
Testes	342
De Sancto Adtheluuoldo	343
Oratio Sancti Adeluoldi	347
Sanctus Adelwoldus factus est Episcopus ab Adgaro Rege	348
De Morte Edgari Regis	349
Carta Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kin- gestune	349
Metæ	350
Carta Edwardi Regis de xiii. Hidis in Kingestun	352
Metæ	353
Quomodo Osgarus Abbas emit xx. Hidas in Kinges- tune	354
De Sidemanno Episcopo	356
De Edwino Abbate	357
De Morte Eduuimi Abbatis	357
De Privilegio Adelredi Regis	358
Carta Adelredi Regis de Ernicote	370
Metæ	371
De Cyrna	373
Carta Regis Adelredi de Cerne	373
Metæ	375
Carta Regis Adelred de Mordune	377
Metæ	379
Testes	380
Metæ	382
Testes	383

	PAGE
Carta Regis Adelredi de Cheorletun	384
Testes	385
Carta Regis Adelredi de duabus Hidis in Draitun et una in Suttun	386
Carta Regis Adelredi de duabus Mansis in Dumbel- tuno	388
Meta	390
Testes	390
Carta Regis Adelredi de Osanleia	392
Meta	393
Carta Regis Adelredi [de] Eardulfes lea	394
Meta	395
Testes	396
Carta Adelredi Regis	397
Meta	399
Carta Regis Adelredi de Wittune	400
Meta	401
Testes	402
Carta Regis Adelredi de Bensington	404
Meta	404
Carta Adelredi Regis de iii. Hidis in Draitun et ii. in Suttun	406
Testes	407
Carta Regis Adelredi de Haseleie	408
Meta	409
Quis Abbatiam Burtune fundavit	411
Carta Adelredi Regis de Dumneltun	411
Meta	413
Testes	414
Testamentum Alfrici Archiepiscopi	416
Latina interpretatis	417
Carta Regis Athelredi de Waltham	419
Meta	420
Testes	421
Carta Regis Adelredi [de] Hwichebureke	422
Meta	424
Carta Regis Adelredi de Chiltune	425
Meta	427
De Alifa, quæ reddidit Chelgrave et Bulteswurthe	428
De Alfed, quæ reddidit Winkefeld	429

	PAGE
De Edwio, qui reddidit Bedene	429
De Prophetia Sancti Dunstani	429
De Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi Regis, Filii sui	431
De Morte Wlfgari Abbatis	433
De Siwardo Abbate	434
Carta Regis Cnut de Mytuna	434
Carta Cnutonis Regis de Mettune	436
Metæ	437
Testes	437
Carta Regis Cnut de Linford	439
Metæ	440
Testes	440
Testamentam Adelredi Regis	442
De Donis Cnutonis Regis	443
Quo Tempore adlatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi Abendonæ	443
De Adventu Siwardi Abbatis	443
Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam Sancti Adelwoldi	444
De Morte Cnutonis Regis	446
Carta Hardecnuti de Fernberga	446
Metæ	447
De Morte Hardecnut Regis	450
De Sancto Eaduardo Rege	451
Carta Eaduardi Regis de viii. Hidis juxta Chinete	452
Metæ	453
Metæ	456
De Contentione Lechamstede	457
Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede	458
De Villa Leuckenore	459
De Morte Siwardi Episcopi	461
De Morte Adelstani Abbatis	462
De Speravoc Abbate	462
De Rodulfo Episcopo	463
De Ordrico Abbate	464
Carta Regis Eadwardi Anglice	464
Interpretatio in Latinum	465
Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere	465
Interpretatio in Latinum	466

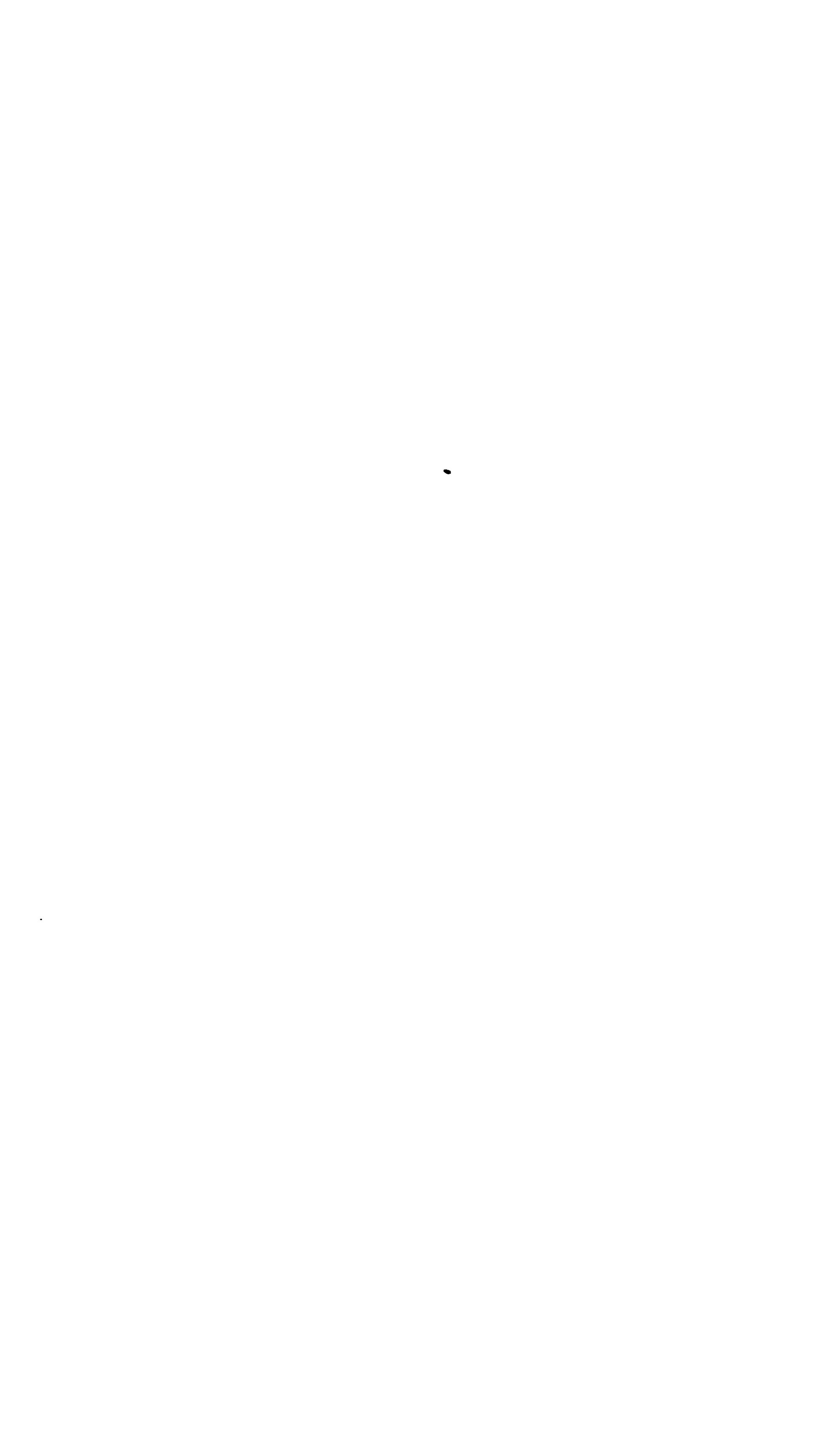
	PAGE
De iiii ^o Cassatis de Sandford	466
Meta	467
Testes	468
De Morte Godwini Comitis	469
Carta iiii. Hidarum de Sandford	469
Meta	471
Testes	471
Rex Edwardus dedit Leofwartun	473
Carta Regis Edwardi	473
Testes	474
Carta decem Cassatorum de Lecamstede	476
Carta de Spersholt x. Cassatorum	478
Carta de Ilwiteyree	479
Testes	480
De Morte Edwardi Regis	482
De Ordrico Abbate	482
De Captione Aldredi Abbatis	485

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

Carta Regis Edwardi de Cildatun	488
De Morte Edwardi Regis	489
De Molendino de Cudesdun	491
De Captione Aldredi Abbatis	493

HISTORIA MONASTERII DE ABINGDON.

. . . . ¹lam inhabitantibus novo usus vocabulo A.D. 201. a nomine suo Bruto insulam Britanniam sociosque suos Britones nuncupavit. Quo carnsexuto² ergastulo sine fide Catholica, successerunt ei reges multi usque ad tempus regis Lucii, fidei Christianæ similiter ignari.

Hic autem Lucius, audita fama et sanctitate prædicatorum in civitate Romana tunc temporis degentium, nuntios suos cum litteris suis patentibus ad venerabilem papam Eleutherium destinavit, quam totius rogans devotissime et supplicans attentius, quatinus per mandatum et voluntatem ejus Christianus efficeretur. Hujus itaque comperta devotione, ad precum suarum instantiam misit vir venerabilis Eleutherius papa ad Lucium regem illustrem nuntios suos, Faganum videlicet et Divianum, viros religiosos, necnon fide Catholica sufficienter instructos. Hi vero cum celebri devotione regem ipsum et populum suum unanimi assensu et pari concordia baptizaverunt, destruentes idola, et ecclesias fideliter construentes. Quid multa? hi duo viri sinceri in omnibus et per omnia Deo devoti, Christianitatis executores effecti,

Conversion of King Lucius by Pope Eleutherius.

¹ *lum inhabitantibus*] The narrative begins abruptly in the middle of the fourth chapter. The corresponding passage from MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 102, is as follows:—

“INCIPIT LIBER PRIMUS TERRARUM HUIUS ECCLESIE ABBENDONENSIS, CONTINENS ANNOS CCCCXIV.

“Mons Abbendone ad septemtrionalem plagam Tamese fluvii, ubi prætermeat pontem Oxenefordis urbis, situs est; a quo monasterio non longe posito, idem nomen inditum. Quis autem antiquorum illius primum institutor fuerit, moni-

mento veterum accepimus, quod Cissa rex Occidentalium Saxonum Heano cuidam, religiosæ vitæ viro, ac abbati, simulque sorori ejusdem, Cille nomine, locum ad Omnipotentis Dei cultum construendi cœnobii dedit, collatis ad hoc, regio munere, plurimis beneficiis et possessionibus ob vitæ necessarium inibi fore degentium. Uterque siquidem regio nobilitabatur genere. Verum non multo post, antequam designato insisteretur operi, rex ipse vita functus est.”

² *carnsexuto*] Carnis exuto? Cf. p. 5, line 21.

A.D. 201. constituere decreverunt per loca singula singulos ministros Dei Omnipotentis; et ubi archiflaminee secundum legem gentilium invenerunt, loco eorum archiprasules, similiter ubi flaminee, episcopos subrogaverunt. Fuerunt autem tunc temporis archiprasules tres tribus in locis famosissimis, videlicet Londonia, Eboraci, et apud Urbem Legionum.

V.—*Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem.*

Death of Lucius, and arrival of Abbenus. Interea rege Lucio viam universæ carnis ingresso, corpus ipsius in villa Gloucestric honorifice humatum est, ut regiam decebat sepulturam. Post hujus vero decessum, ut multa paucis perstringamus, usque ad tempus Dioclesiani imperatoris, sub tranquilla devotione et sancta conversatione, in Britannia duravit Christianitas; floruit etiam his temporibus in Britannicis finibus, Deo disponente, ferventissima monachorum religio, et sanctitatis multis in locis memoranda devotio. Veruntamen tunc temporis fuit quidam religiosus monachus, Abbenus nomine, qui ex Hibernia Britanniam veniens, verbum Dei, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illi, fideliter predicabat. Hic vero post temporis processum illustrissimi regis Brittonum curiam adiens, ubi laudabiliter receptus et magnifice ab omnibus honoratus, ipsi regi amoris privilegio in tantum specialis est effectus, ut in ipso se gauderet alterum reperisse Joseph. Obtinuit autem memoratus Abbenus a rege Brittonum, ad precum suarum instantiam, maximam partem Berrocensis provincie, in qua de consensu regis et consilio regni monasterium feliciter fundavit, cui nomen Abendoniam, vel a nomine suo vel a loci vocabulo, alluenter imposuit. Secundum enim idioma Hiber-

nensium, ut ex relatione modernorum accepimus, Ab- A.D. 201.
bendon "mansio Abenni" interpretatur; secundum
vero idioma Anglorum Abbendun "mons Abenni"
vulgariter nuncupatur.

Est autem locus ille in planitie montis, visu deside- Description
rabilis, paulisper ultra villam quæ nunc vocatur Sunig- of Abing-
gewelle, inter duos rivulos amænissimos, qui, locum don, and
ipsum quasi quendam sinum inter se concludentes, return of
gratum cernentibus præbent spectaculum et opportu- Abennus to
num habitantibus subsidium. Congregavit etiam ibi Ireland.
venerabilis vir Abbennus copiosam monachorum
multitudinem; videlicet trecentos monachos vel eo
amplius, jugi devotione ibidem Deo famulantes, qui-
bus pater et abbas non tantum præfuit, sed secundum
regulam beati Benedicti plus studens amari quam
timeri, omnibus per omnia profuit. Novissimis vero
diebus suis, cum esset cani capitis, sanctus vir Ab-
bennus, Christi vestigia sequens, et pro Ejus amore
gloriam mundi spernens, captusque dulcedine natalis
soli, Hiberniam petiit, ibique divina disponente cle-
mentia in sancta conversatione vitam suam finivit.
Mansit autem monasterium Abbendonæ in Catho-
lica fide et monastica religione usque ad adventum
Anglorum. Et quia de Anglis a nobis est mentio
facta, virtus nobis assit angelica, ut nihil præter
veritatem de Anglis proferamus.

VI.—*De Adventu Saxonum in Britanniam.*

Anno itaque Dominicæ Incarnationis CCCXLIX. reg- The arrival
nante Vortegerno in Britannia, ut ex tenore veritatis of the
venerabilis¹ Bedæ presbyteri accepimus, venerunt in Saxons and
Britanniam navali vehiculo de partibus Germaniæ Angles,
Saxones, Angli, et Juti. Qui licet diversarum essent A.D. 449.
provinciarum, maxima tamen eos concatenavit dilec-

¹ Bedæ.] H.E. 1. xiv. xv.

A.D. 449. tionis integritas, pariter et fœderis confœderatio. Hi ad petitionem regis Vortegerni Britannia applicuerunt ad insulam, pollicentes contra inimicos ipsius regis (Scottos videlicet et Pictos, qui Britanniam atrociter debellaverant) auxilium se fore prastaturos. Verumtamen quibus succedentibus ad votum his quæ in animo avide conceperant, inito certamine cum Scottis et Pictis, Saxones sumpsere victoriam. Verum quod cum Saxoniarum prospero eventu renunciatum, pariter et insulae fertilitas denunciata, et Brittonum segnitias fuisset expressa, itidem retransmittitur illo veloci cursu classis prolixior, armatorum manum deferens fortio-rem; quæ formidinem formidini Brittonum exaggerans, et vires viribus accumulans, inexpugnabilem reblidit exercitum. Hi itaque in Britannia degentes, inito consilio cum Scottis et Pictis, post temporis protelationem, neminem qui eis in aliquo resisteret, aut iurisdictioni eorum perfunctorie vel orarie contradiceret, invenerunt. His ita gestis, disponente justo mundi Iudice, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, gens memorata civitates muratas pariter et agros, arboribus extirpatis, depopulantes, suum ubique continuaverunt incendium, ita ut totam insulae superficiem funere et fumo obtexisse viderentur. Sed ad quid¹

Conversion
and bap-
tism of
Cred-
walla,
A.D. 659.

annis juventutis suæ tam naturæ quam industriæ, et cum se invenisset longe recessisse a Creatore suo, oculis cum manibus in cælum erectis, longa trahens suspiria, in hunc modum prorumpit in vocem: — “ Creator
“ creaturarum Deus! miserere mei super omnes
“ homines miseri; peccavi, erravi, et scienter denegavi!
“ Sed Tu, mitissime Domine! qui non vis mortem
“ peccatoris, sed ut magis convertatur, et vivat; verte
“ vultus ad singultus, verte ad suspiria mea oculos
“ misericordiæ tuæ, et concede mihi spatium emenda-

¹ ad quid.] Two leaves apparently are here lost from the manuscript.

“ tionis vitæ meæ, ut sufficienter doleam, et deleam ea A.D. 689.
 “ quæ ab ineunte ætate scienter et ignoranter contra
 “ voluntatem tuam perpetravi.” Nec mora potavit
 eum vino compunctionis¹ Deus, cui omne cor patet et
 omnis voluntas loquitur, ut fugeret a facie² arcus. In-
 spiratus itaque rex Ceadwalla gratuito et repentino
 instinctu Spiritus Sancti (qui quando vult, et ubi
 vult, spirat; qui quem vult et quantum vult inspirat;
 qui cui vult miseretur, et quem vult indurat,) dixit
 se velle ad baptismum cum omni festinantia prope-
 rare, et errori gentilitatis penitus renuntiare. Quod
 ut fieret cum majori solemnitate (quamvis sacra-
 mentum in se non minus habeat efficaciam in bap-
 tizatis propter personas baptizantium, exclusâ necessi-
 tate), rebus tamen domi bene dispositis, Romam
 festinanti gressu petiit, ubi a Sergio papa honorifice
 susceptus, et ab eo in die sancti Sabbati Paschalis
 [10 Apr.], anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXIX.
 gloriosissime est baptizatus, et a Beato Petro Petrus
 feliciter est appellatus. Ubi etiam dum adhuc in albis
 esset, carnis exutus ergastulo xii. kalendas Martiarum,³
 feria vi., sepultus in basilica beatorum Apostolorum
 Petri et Pauli, quievit in pace pectoris, pacem præ-
 stolans æternitatis. Fecit autem Sergius papa epi-
 taphium ipsius regis metricæ, et in sarcofago ipsius
 exarari decrevit; cuius epitaphii tenor hic est.

Epitaphium Regis Ceadwallæ.

“ Culmen, opes, sobolem, pollentia regna, triumphos,
 Exuvias, proceres, mœnia, castra, lares;
 Quæque patrum virtus, et quæ congesserat ipse
 Cedwalla regnipotens,⁴ liquit amore Dei;

¹ *vino compunctionis.*] See Psal. xcv. 5 Vulg.

² *facie arcus.*] See Psal. lix. 6 Vulg.

³ *Martiarum.*] Read ‘Maïarum,’ i.e. 20 April.

⁴ *regnipotens.*] Read ‘armipotens,’ which is given in the margin as a various reading.

A.D. 689. Ut Petrum sedemque Petri rex cerneret hospes,
 Cujus fonte meras sumeret almus aquas;
 Splendificumque jubar radianti carperet haustu,
 Ex quo vivificus fulgur ubique fluit.
 Precipiensque¹ alacer redivivæ præmia vitæ,
 Barbaricam rabiem, nomen et inde suum
 Conversus convertit ovans, Petrumque vocari
 Sergius antistes jussit, ut ipse pater
 Fonte renascentis, quem Christi gratia purgans
 Protinus albatum vexit in arce poli.
 Mira fides regis, clementia maxima Christi,
 Cujus consilium nullus adire potest.
 Suspens enim veniens sub primo² ex orbe Britanno,
 Per varias gentes, per freta, perque vias,
 Urbem Romuleam vidit, templumque verendum
 Aspexit Petri, mystica dona gerens.
 Candidus inter oves Christi sociabilis ibit;
 Corpore nam tumulum, mente superna tenet.
 Commutasse magis sceptrorum insignia credas,
 Quem regnum Christi promeruisse vides."

IX.—*Descriptio Villæ Seuechesham, postea Abben-
 doniam appellatæ.*

Descrip-
 tion of
 Abingdon.

Verum ne sub silentio nobilitatem villæ Seuechesham prætereamus quasi rei veritatis ignari, aliquid de ea probabili relatione et fide digna ad præsens in medium proferamus. Fuit itaque Seuechesham civitas famosa, aspectu desiderabilis, divitiis plena, agris circumdata uberrimis, vernantibus pratis, diffusis campis, et gregibus lactiflua. Hic sedes regia; huc cum de regni præcipuis et arduis tractaretur negotiis, concursus

¹ *Precipiensque.*] In the margin | ² *sub prima.*] Read 'supremo'
 'Precipiens.' | with Bede, H.E. v. 7.

fiabat populi, ubi etiam a primis Britonum temporibus A.D. 689. locus fuit religionis, tam tempore religionis fanaticæ, quam tempore religionis Christianæ. In hac etiam civitate plura fuerunt indicia Christianitatis ex antiquorum conversatione Britonum, ut supra dictum est. Cruces etenim et imagines quæ in villa ipsa nunc hic nunc illic effossæ reperiabantur, hujus rei præbent experimentum.

XII.—*De Inventione Nigræ Crucis.*

Inter alias cruces etiam inventa fuit Crux¹ illa Of the discovery of the Black Cross. sancta, quæ Nigra Crux appellatur. Sancta enim adeo est, ut nullus, juramento super eam præstito, impune et sine periculo vitæ suæ possit affirmare mendacium; creditur etenim ex clavis Domini ex magna parte conflata et facta. Nec tamen a Constantino Magno, qui in ea regione imperator creatus fuit, ibi reposita, ut quidam dicunt, sed credibilius quidem a benevolis suis Britannis, quos secum Romam profecturus deduxerat, transmissa illuc, ut memoria sanctitatis et meriti utrorumque, scilicet matris et filii, insignius appareret, ubi et corporalis præsentia ipsorum conversatio habita magnificabatur. Vel certe transmittente Cæsare ipso, vel matre ejus, ad honorem et tuitionem patriæ, de qua ad imperium assumptus fuerat, ut prædiximus, a quibus propter merita et sanctitatem eorum, crucem Domini constat fuisse inventam. Tempore Anglorum ædificata ibi capellula ipsius sanctæ Helenæ, quæ aliquando ibi tempore viri sive filii conversata fuerat, crucem illam repertam fuisse asserunt, per quam multa signa, indicens sanctuarii illius virtutes, monstrata sunt. Quot rei perjurio super eam deprehensi sint! Non est numerus

¹ *Crux.*] Here in the text is introduced a drawing of this cross.

A.D. 689. miraculorum. Unus (cum tot virtutibus quas enumerare non possumus, mendacia et assertiones falsae detegrentur) reverentia qua debebat honorabiliter tractabatur, et volentibus fratribus eam auro et argento ornare, quicquid ei in una die circa adaptabatur, totum altera decidisse et dissolutum esse videbant, nec potuit aliqua parte aliquando aurum vel argentum circa eam confirmari, sindone tantum exterius per totum involuta est.

History of
the Nuns of
Helnestone.

Verumtamen rex Cedwalla¹ (cujus anima propitiatur Deus,) non tantum bona supra enumerata Abendonie contulit, verum etiam de propria voluntate sua Cille, sorori Heani patricii, dedit licentiam construendi monasterium in loco qui nunc dicitur Helnestoue juxta Thamisiam; ubi virgo Deo sacrata et sacro velamine velata quamplurimas coadunavit sanctimoniales, quarum in posterum mater extitit et abbatissa. Post hujus decessum, succedente temporis intervallo quam plurimo, translatae sunt sanctimoniales praefatae ab illo loco ad villam que dicitur Witham. Succedentibus vero nonnullis annis, cum grave bellum et a seculo inauditum ortum fuisset inter Offam regem Merciorum et Kinewlfum regem Westsaxonum, tunc temporis factum erat castellum super montem de Witham, ob cujus rei causam recesserunt sanctimoniales illae a loco illo, nec ulterius redire perhibentur.

¹ *Cedwalla.*] The MS. Claud. C. ix., thus narrates the benefactions of Cedwalla.—

"Cedwalla vero ei succedens, xx. cassatos Deo Omnipotenti et monachis ibidem Deo servientibus dedit; atque in fine scripti sui de eadem villa (scilicet Abendon) ait: 'Silva que vocatur Faleleahing, et alia Colmonora, et Gestlacum, pertinent his xx. hidis, quos ego ipse modo partim equi-

tando, modo partim navigando, large mensus sum, tum mihi tum omnibus meis successoribus, pro Deo et pro seculo. Ceterum quicquid demonis instinctu de his diminuerit, que ego Deo et Sancte Marie devota mente in perpetuum largitus sum, Christus illius potentiam diminuat hic et in ævum, nisi cum perfecta emendatione adimpleat et restituat ea que a Deo abtulit."

XIII.—*De Morte Cedwallæ, et Ina Rege.*

A.D. 699.

Nunc restat ut ad successores regis Cedwallæ, et eorum tam maleficia quam beneficia succincte describenda, pro modulo scientiæ nostræ, stilum vertamus reciprocum.

Accession
of King
Ina,
A.D. 688.

Itaque audito decessu regis Cedwallæ in Westsaxonia, fama volitante, qua nihil velocius, successit ei in hereditate Ina rex affinis illi lineari propinquitate. Hic autem primo donationes et beneficia prædecessorum suorum Cissæ at Ceduallæ, necnon maximam portionem hereditatis Heani abbatis præcipue erga monasterium Abbendonæ, primo irrita fieri decrevit; sed postmodum ad cor suum rediens et facti pœnitens, perspicaciterque intelligens illas duas partes justitiæ quibus dicitur, “Declina a malo et fac bonum” [Ps. xxxvi. 27.], non solum a malo declinavit, verum etiam faciens bonum, de suis maneriis et licitis donationibus ipsius domus beneficia auxit uberius. Primo etenim ablatis in integrum restitutis, ccl. cassatorum descriptionem, prout carta ipsius subsequens testatur, præfatæ domui et monachis ibidem Deo servientibus, abbate Heano vivente et vidente, dedit et concessit, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ subscriptio hæc est.¹

XIV.—*Carta² Inæ³ Regis.⁴*

In nomine Domini Dei nostri Jhesu Christi Salvatoris. Ea quæ secundum decreta canonum salubriter

Ina's
Charter,
A.D. 699.

¹ *hæc est.*] Claud. C. ix.—“Abunte Ceadwalla Romam, Ine successit in regnum. Qui primo prædecessorum suorum donationes irritas facere decrevit; deinde facti pœnitens, de suis (etiam easdem longe uberius auxit.”

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 102, whence the following variations are derived.

³ *Inæ.*] ‘Ceadwallæ.’

⁴ *Regis.*] An illumination, representing King Ina here occurs in Claud. B. vi. fol. 6.

A.D. 699. decernuntur, quamvis sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmissima litterarum astipulatione roborentur.

Quapropter ego Ini¹ rex Saxonum² terram juxta Abbandune clxxiii. cassatorum, Hean abbati libenter reddidi, quam Cissa rex sibi ac Cillan sorori suæ atque abbatissæ aliquando dederat; sed Ina³ rex eandem terram postea, dum regno potiretur, diripiens, ac reipublico restituit, nondum constructo monasterio in ea, nec ullo admodum oratorio erecto; rursus autem⁴ ad ædificandum monasterium⁵ eidem Heano⁶ patricio tunc temporis suo eandem terram redonavit, dicens:— Ego Ina⁷ monare Saxonie, regnante Domino, regalia gubernans sceptris, terram quam predecessores mei Cissa et ceteri Heano⁸ patricio suæque germanæ Cillan dedisse noverunt, iterum cum consilio plurimorum reddo et relinco. Deinde predictus patricius Hean se cum omni facultate sua et præfata terra Omnipotentis Dei servitio subdidit, neque ad construendum monasterium illud in loco supra nominato, id est juxta Abbandune, regulariterque regendum illud abbatem elegit; sponteque sua seipsum meo regimini⁹ commisit, votoque monachico constringens¹⁰. At nunc nondum evoluto ad integrum quinquennio, ex quo hæc vota vovit solvenda, immutare decreta cupiens, Inique regem in suffragium sibi repetite hereditatis assumpsit; quibus ego libenter cessi, præfatanque terram et monasteria que construximus, ut dixi, in toto retribuam. Insuper et de orientali parte fluminis Tamise xx. cassatos, quos mihi Cuthredus regulus et Merciorum rex Ethelredus,¹¹ neenon et Ini rex Saxonum tradiderunt,

¹ Ini.] 'Ceadwalla.'
² Saxonum.] 'West Saxonum.'
³ Ina.] 'Ini.'
⁴ autem.] (Im.
⁵ monasterium.] 'in ea monasterium.'

⁶ Heano.] 'Hean.'
⁷ Ina.] 'Ini monarcha.'
⁸ Heano.] 'Hean.'
⁹ regimini.] 'regimonhi.'
¹⁰ constringens.] 'astringens.'
¹¹ Ethelredus.] 'Ælfredus.'

adjiciam, x. quoque cassatos secus vadum Bestlesford A.D. 699. et c. in Bradenfeld,¹ ubi monasterium erexi, quos Ini et Conred² simul dederunt, pariter tribui; qui fiunt simul cclxxiii. cassatos. Votum autem monachi quod mihi spondit relaxans clementer indulsi, præsente venerando antistite Hedde, necnon Aldelmo abbate, et Wintra, et omni familia nostra in ecclesia. Si quis vero contra hoc decretum abbatatus venire temptaverit, vel has donationes regum religiosorum, tyrannica fretus potestate, violenter demere vel auferre satageret, sciat se coram Christo rationem in ultimo vivorum et mortuorum examine redditurum. Scripta est vero hæc cautionis singrapha anno ab Incarnatione Christi DCXCIX., Indictione xii.³

- † Ego Ine, rex, consensi.
- † Ego Athelbald, rex, subscripsi.
- † Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
- † Ego Befpha subscripsi.
- † Ego Egfrid subscripsi.
- † Ego Herrid subscripsi.
- † Ego Aldbriht subscripsi.
- † Ego Stranglic subscripsi.
- † Ego Halda subscripsi.
- † Ego Oba subscripsi.
- † Ego Selred subscripsi.
- † Ego Egbrith subscripsi.

[⁴*Carta Ini Regis.*

Ego Ini rex Westsaxonum, ob indulgentiam criminum meorum, aliquam terram ad ecclesie munificentiam libenter impendo. Dispensante enim Domino, Hean abbatu in potestate concessa fuerat in iv. partibus ter-

Another
Charter;
A.D. 687.

¹ *Bradenfeld.*] 'Bradanfeltha.'
² *Conred.*] 'Coenred.'
Indictione xii.] Here ends the
copy in Claud. C. ix.

⁴ *Carta.*] The passage within
brackets is introduced into the text
from Claud. C. ix. fol. 102 b.

A.D. 687. ræ; id est in Bradanafel xv. cassatorum, et xv. cassatorum apud Bestlesforda, et manentium xxv. cujus vocabulum est Stretleæ, et lxxx. cassatos apud Æaromundeslee. Quæ scilicet donationes ut firmitus ac tenacius reliquum durarent in ævum, etiam coram summis pontificibus, id est Brithwallo archiepiscopo et Daniele episcopo, peractæ sunt; necnon et cespites horum locorum pro ampliori firmitate libro superposui, quem ipsi duo præfati episcopi in manibus suis tenuerunt. Porro ut firmitas præfate donationis largitio inextricabili tenacitate jugiter servaretur, etiam testes adjunximus, quorum nomina subter tenentur inserta. Si quis vero contra hæc nostræ diffinitionis decreta, propriæ temeritatis pertinacia fretus, violenter venire nisus fuerit, noverit se in tremendo ultimæ discussionis examine coram Judice Christo, æqua discretionis lance singulorum facta librante, rationem redditurum.

Signum manus Ini, regis Westsaxonum. †

Signum manus Ethelredi, regis Merciorum. †

Signum manus Ethelfrith. †

Ego Daniel, servus servorum Dei, hanc donationem confirmavi. †

Hæc carta scripta est tertio nonas mensis Julii [5 Jul.], Indictione xii., anno ab Incarnatione Christi DCLXXXVII. Ego Winberctus hanc cartam scripsi et subscripsi.

† Hæc terra præfata jugiter ecclesiæ sanctæ Mariæ in Abbendune subjecta sit.

Item alia Carta Ini Regis.

Ego Ini rex Westsaxonum pro anime mee remedio redidi terram xlv. cassatorum Hean patricio et Ceolswithæ, ad monasterium construendum. Quæ terra appellatur in Bradanfela et Bestlesforda, et alia quæ nominatur Stretleæ, cum omnibus ad se pertinentibus Cui donationi testes affuerant Ebba, Æthelbald, et

Eadfrith filius Iddi, et cum jussione episcoporum A.D. 687. Ceddæ, Germani, Winfridi. Quam terram primus dederat Eadfrith filius Iddi super altare in ecclesia quæ ibi constructa est, pro anima ejus.

Ego Theodorus servus Dei, archiepiscopus, consensi et subscripsi.]

XV.—*Testamentum¹ Heani, antequam Abbas efficeretur.*

Ego Hean, dispensante Domino, abbas, aliquam The testament of Hean. terræ possessiunculam, quæ mihi ex munificentia parentum meorum, qui regni gubernacula potiri noscuntur, in potestate concessa fuerat in loco cujus vocabulum est Bradenfeld, cum adjacentibus, nec minus aliis, sicut infra signatum est, locis, ac conditione Cillan sorori meæ ad possidendum contuli, ut post obitum meum, si ipsa superstes vixerit, disponat et regat cum Dei timore; et post se ad istum monasterium omnino reddat. Si vero Omnipotentis Dei judicio, me vivente, vitæ suæ sortem disposuerit, jus ejusdem loci et dispensatio mihi cedat. Supradicta vero quantitas terræ in Bradanfeld, xlviij. cassatorum² est. In Escesdune lv., in loco qui vocatur Earmundeslea,³ lxxxiii. Summa simul redacta, clxxxiii. cassatos colligitur. Si quis ergo diffinitionem hanc a me factam unacorditer, canonice et ecclesiastice a rege Ini, necnon ab episcopo Daniele roboratam, irritam facere temptaverit, sciat se coram Christo rationem redditurum.

[Anno⁴ ab Incarnatione DCCXXVIII. rex Ine, relicto imperio ac Æthelhardo commendato, Romam profectus est.]

¹ *Testamentum.*] Collated with the duplicate copy in Claud C. ix. fol. 102 b.

² *cassatorum.*] 'cassatum.'

³ *Earmundeslea.*] 'Æarmundeslea.'

⁴ *Anno.*] Introduced into the text from Claud. C. ix.

A.D. 687. XVI.—*De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun.*Ina's gift
of Suttun.

Iste vero Ina primo dedit et concessit Deo, et Beate Mariæ, et domni Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, villam de Suttun, in puram et perpetuam elemosinam, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam villam monachi libere et quiete in pace possederant usque ad tempus Kenulfi regis et Retuni abbatis, ut puta inferius dicemus enucleatius.

XVII.—*Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit.*Succession
from Ina to
Offa.
A.D. 688-
757.

Postquam vero supradicta bona rex Ina fecerat Deo acceptabilia, perpendens solícite quod nudus intravit in mundum et quod nudus revertetur ad humum, homo ad humum properans, disponens sibi provide ne morsu mortis corrueret corporis et animæ, quod bene inceperat fine potiori consummavit. Relicto namque imperio suo, ac Adelardo consanguineo suo commendato, anno Dominicæ Incarnationis DCCXXVIII. Romam profectus est, ubi ne conversionis suæ pompam faceret, quasi ad populum phalerans, non in publico comam deposuit, sed ut solius Dei placeret oculis, qui judicat verba, cor, renes hominum, amictu tectus plebeio clam vixit clamque consenuit. Remansit itaque Adelardus in regno. Quo mortuo, successit ei Cuthredus, cui Sigebertus, cui Kineuulfus. Quo ab Offa rege Merciorum in bello victo, omnia que jurisdictioni suæ subdita fuerant ab oppido Walingefordie in australi parte ab Ichenildestrete usque ad Esseburiam, et in aquilonali parte usque ad Tamisiam, rex Offa sibi usurpavit. Iste vero Offa Deo, et Beate Mariæ, et domni Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Gosi appellatur

in puram et perpetuam contulit elemosinam. . Tem- A.D. 688-
pore etiam istius Offæ regis, quidam episcopus nomine ^{757.}
Rethunus de regno Merciorum, contumeliis et vi hos-
tilitatis coactus episcopatus suo renuntiavit, et in
monasterio Abbendonæ monachatum suscipiens abbas
et pater postea est effectus.

[*Hæ¹ sunt Metæ de Gosige.*

Ærest on tha mærdic eastwearde; thæt innan
Tealeburnan; andlang Tea eburnan thæt innan Eoccen;
andlang Eoccen thæt innan tha merdic; of tham
mærdic thæt innan tha furh; of tha furh thæt
innan thæt rithig; of tham rithig thæt innan lan-
broc; andlang landbroces ford on butan thone ham;
eft on tha mærdic eastwearde.]

XVIII.—*De Brihtrico Rege Westsaxonum.*

Interfecto Kineulfo Westsaxonum rege a Kineu-
ardo, Sigeberti prædecessoris sui fratre, successit ei
Brihtricus frater ejus. Iste vero Brihtricus villam de
Estun cuidam principi suo, Lullan nomine, dedit; et
concessit ei et carta sua confirmavit, ut memoratus
Lullan præfatam villam cum omnibus appenditiis suis
cuicumque vellet daret pariter et assignaret. Cujus
cartæ memoratus Lullan fretus munimine, ante mortem
suam, de consensu regis Brihtrici et consilio virorum
authenticorum, desiderans Christum sibi facere heredem,
villam prædictam, scilicet Estune, Deo, et Sanctæ
Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo
servientibus, dedit et concessit, et cartam illam qua
rex Brihtricus terram memoratam illi confirmaverat,

Of Briht-
ric, King
of Wessex.
A.D. 784-
800.

¹ *Hæ.*] The MS. Claud. C. cx. fol. 124 b, supplies the above boundaries.

A.D. 801. quæ tunc temporis plus efficacis et confirmationis habebat quam aliqua alia quam de eadem terra facere posset, super altare Beatæ Mariæ Abbendonis posuit. Et in signum majoris fœderis protulit Anglice, "Al mine rihte that ic hædde in Estun ic gife Sæinte Marie in Abbendun."

XIX.—*Hæc est Carta Brihtrici Regis.*

Brihtric's
Charter.
A.D. 801.

In nomine Omnipotentis piissimi Genitoris, qui cunctorum bonorum donator est et conservator poli, hiemisperii, orbisque, arvi, ponti, fluminum, Creator et Gubernator, atque solus totius mundi monarchiam tenens.

Sub cujus nutu ac Dominice defensionis almigera dextera, ego Brihtricus rex regni regimonia dispensans, aliquam portionem terræ devoto et cum omni studio in nostro affectu fidelissimo Lullan principi, quam ex sua propria facultate in pecunia comprobata et beneplacita acquirendo plenissimo pretio a nobis comparabit, ubi nota appellatione Saxonice Eastun dicitur, ut puta x. mansionum, ad possidendum, donandum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, silvis, vel post se relinquendum ubicunque aut cuicumque voluerit, in jus proprium cum auctoritate harum litterarum et circigraphorum ast infra caracterum testium tradendo, firmiter signo almae Crucis donabo et roborabo.

Hæc autem donatio in villa publica firmata est, et peracta, anno Dominice Incarnationis DCCCL. Indictione ix.,¹ et nostri regalis imperii ab alto celorum culmine concessi xii.

Hujus vero agelluli hæc sunt certa termina: in septentrionali parte continet Hythwaldanhlau, et in aquilonali plaga ipsius aggeris via publica portendit a

¹ *Indictione ix.* This numeral is written on an erasure.

borea usque in orientalem finem contra solis ortum, A.D. 801. othsuiran, et sic ab euro in australem plagam per vallem unam usque ad stagnum quendam, cujus vocabulum est Ceabbansolo. Ab ipso vero loco rectissimo tramite per unius sepis longitudinem tendendo pervenit ad Hwatelegegæte, ultra Bradanleah, et sic ab ipso confinio ab affrico, vel a fauno, habet eodem longitudine portendente sepe transversum Horsanleah certissimum terminum usque ad Gumanedisc. Deinde vero ab Gumanedisce in ipsam occidentalem plagam a meridiana parte super Heigdune aptissimo cursu contra solis occasum ad Bicanstapule competenter vertit. Tum itaque regirando a Bicanstapule per profunditatem et medietatem unius vallis juxta uno acerbo lapidum, quod nos Stancestil vocamus, a curio habet Cothongian, et ita ad supradictum locum circumgirando a Cothongian usque at Hythwaldanhlau revertit. Et hanc donationem ab omnibus terrenis difficultatibus liberabo, extra expeditione et pontis factione.

Si vero quis obstinata contumacia hanc nostram donationem et fidelissimorum, venerabilium virorum, episcoporum ac optimatum nostrorum testimonium vel adfirmationem, quorum nomina in margine istius pagellæ repperiuntur, minuere temptaverit, sciat se canonicæ subjacere sententiæ, et a nostra in hoc seculo vel in futuro communione esse privatum, et rationem in Die Judicii redditurum, nisi prius Deo et hominibus justo judicio emendaverit. Qui hæc impleat quæ donamus, seu augeat, præmia in futuro cum omnibus mercedem a Deo suscipientibus mereri optamus, qui remunerat omnes juste et pie viventes et recte agentes, qui solus justus, pius, misericors semper permanet sperantibus in se.

† Ego Beorhtricus, rex, tradendo et confirmando signum Crucis aravi.

3 † Ego Eadburg, regina, consensi subscripsi.

- A. D. 801.
- + Ego Cynebeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wigbeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wor, princeps, subscripsi.
 - + Ego Wiohstan, princeps, subscripsi.
 - + Ego Wigfreth, princeps, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wiohtbrod, princeps, consensi et subscripsi.
 - + Ego Ææc, princeps, subscripsi.
 - + Ego Ealhmund, princeps, subscripsi.
 - + Ego Lulla, princeps, consensi et subscripsi.

XX.—*De Morte Offæ Regis Merciorum, et Successione Kenulfi.*

Death of
(Offa and
Egferth.
[A. D. 796.]

Interea Offa rege Merciorum viam univærse carnis ingresso, successit ei in regnum filius ejus Eglærtus, qui paucis diebus post patrem suum regnavit, et statim cessit in fatum, cui successit Kenulfus.

XXI.—*De Sororibus Kenulfi.*

Of the sis-
ters of King
Kenulf.

Iste vero Kenulfus duas habuit sorores uterinas non solum facie decoras, verum etiam elegantia morum honorum insignitas, et (quod est longe melius) in omnibus et per omnia Omnipotenti Deo devotas. Has vero nonnulli proceres potentissimi, tum propter regiam dignitatem, tum propter earum famam memoria dignam, in copulam adoptaverunt sibi maritatem. Quas cum rex (puta¹, de cujus consensu et voluntate hujuscemodi penderet negotium), quadam die affabili vultu interrogaret eujusmodi vitam accitare, quosve sponso in hac mortali tunica habere desiderarent, demissis in terram paululum vultibus earumque mentibus in cælum jugiter erectis, quasi desuper eis

¹ puta.] The word is explained by a half erased gloss in the margin: "id est, acut."

datum et cœlitus provisum, regi hujuscemodi dēdere A.D. 801.
 responsum. “ Rex piissime, bene novit sanctitas vestra
 “ nos ex regali prosapia esse propagatas. Novit etiam
 “ benignitas vestra, frater amantissime, quod ab in-
 “ eunte ætate Deo servire Eique soli placere finaliter
 “ tota mente totisque viribus nostris desideravimus.
 “ Nunc ergo benignitatem vestram capitibus demissis,
 “ junctis manibus, flexis poplitibus, voce lugubri, pe-
 “ timus habere exoratum, quatinus pro amore Illius
 “ qui de Virgine nasci dignatus est, virgines nos per-
 “ manere et in integritate mentis et corporis Ei jugi-
 “ ter famulari, cui servire regnare est, pacifice per-
 “ mittatis. Hunc etenim præ omnibus mortalibus (ut
 “ decet) sponsum habere præadoptavimus, nec alium
 “ quempiam habebimus, licet in continenti capitalem
 “ subire deberemus sententiam.” Quibus rex plenus
 pietate et visceribus misericordiæ hæc verba respondit:
 “ Quid ergo, dilectissimæ sorores et famulæ Dei de-
 “ votæ, sedet animis vestris? Petite quod justum
 “ fuerit, nec repulsam patiemini.” Cui virgines:
 “ Volumus et desideramus, insuper benevolentiam ves-
 “ tram omni qua possumus devotione deprecamur,
 “ quatinus nobis aliquam portiunculam terræ liberam
 “ ab omni humano servitio et seculari exactione, ubi
 “ in Dei servitio manere possimus, nobis concedatis.
 “ Petimus etiam ut illam terram Deo, et Beatæ
 “ Mariæ Abbendonæ, monachisque ibidem Deo servi-
 “ entibus, ubi corpora nostra temporalem habebunt
 “ sepulturam, libere et quiete cum omni libertate
 “ præscripta post decessum nostrum in perpetuam
 “ dare possimus elemosinam.” Tunc rex cum magna
 deliberatione (convocatis archiepiscopis, et episcopis, et
 comitibus, et baronibus regni ipsius,) villam quæ Cule-
 ham appellatur, cum omnibus ad illam integre perti-
 nentibus, eis in vita earum concessit; et post earum
 decessum ecclesiæ Sanctæ Mariæ Abbendonæ et con-
 ventui ibidem Deo servienti, liberam et quietam ab

A.D. 801. variis et dilapidationibus patrimonii Crucifixi superfluis, domum Abbendonisæ aggravare præsumebant, nec a tali præsumptione et de tam detestabili aut prece vel pretio aliquatenus desistere volebant. Verumtamen quod cum abbas Abbendonisæ nomine Rethunus et unanimis ejusdem loci conventus ægritudine tulissent, ne quid in præjudicium domus suæ super hujusmodi injuriis fieret in posterum, multiplici ammonitione prætaxata tam regi quam regis ministris, ut ab hujusmodi desisterent injuriis, nec aliqua suscepta, abbas et conventus pro statu suo et domus suæ ad sedem appellaverunt apostolicam. Nec mora; memoratus abbas curiam adiit Romanam, ubi a venerabili papa Leone laudabiliter susceptus ipsum pontificem super negotio suo, quoad cautius potuit, propensius consuluit. Quem conquerentem servus servorum Dei affabili lenitate consultum, puta ex inolita bonitate, de cujus pectore semper exuberabat tam pietatis quam dulcedinis immensitas, cum suæ tuitionis apicibus insimul et auctoritatis apostolicæ privilegiis perpropere remisit ad propria. Sane quod cum rex jam accipisset tum ex tenore litterarum summi pontificis, tum ex viva voce portitoris, vel se debere Anglicanæ Ecclesiæ libertati diligenter intendere, et maxime defensionem domus Abbendonisæ vigilanter insistere, et ab indebitis exactionibus pariter et vexationibus ipsius domus penitus desistere, vel indignationem sedis apostolicæ maturius incurrere, nunc blanditiis cavillatoria, nunc fulminantibus minis, quasi exceptionibus dilatoriis, sic ipsum elongavit negotium, ut vel minimo vel penitus nulli rex jam procurasset effectui mancipare.

dubensæ pertinentibus ultra jam aliquid lucri sive servitatis requireret, immo libertas ex integro omnibus eis perpetuaretur.

This MS. Claud. C. ix. then introduces the Charter of A.D. 811, as in the text, p. 24.

Interea cum jam de summo pontifice humanitus A.D. 801. contigisset, litteræ ipsius abbatis de negotio suo exequendo quoad usum penitus sunt quassatæ, attestante lege qua dicitur mortuo mandatore respirat mandatum. Quo viso, abbas Rethunus et conventus domus Abbendonizæ vehementer timentes ne illis in posterum ad culpam et detrimentum domus suæ imputaretur quod litteras præfatas contra regiam dignitatem, ut assererat rex, impetrassent, memoratus abbas Rethunus de consilio fratrum suorum regem adiit, super negotio suo cum ipso pacifice locuturus. Quod ut securius faceret aurum et argentum secum deportavit ad summam cxx. librarum; dijudicans hoc sibi potissimum fore consilium de regis amore obtinendo et ultimum remedium. Quod cum factum esset, regi illud tantillum argenti et auri pro bono pacis obtulit, et præterea c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abbendoniam sitam. Quorum donorum gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir Dei Rethunus sibi et domui suæ captaverat, ut decretum publice sanciretur ne quisquam domus regiz officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiz Abbendonensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri, sive servitutis, vel indebitæ exactionis requireret, immo libertas ex integro omnibus ipsis perpetuaretur.

Nacta itaque occasione ab hujusmodi concordia, abbas Rethunus ea quæ inter regem et ipsum jam fuerant sopita, ne in redivivam litem resurgere possent, utile sibi decrevit et domui suæ in scriptum redigere, et ad notitiam posterorum transmittere. Quo libenter a rege concesso, privilegium suum fecit rex domui Abbendonizæ de villis ad ipsam domum pertinentibus, similiter et de propriis donationibus suis, quæ in privilegio suo sequenti singillatim specificantur. Tenor vero privilegii hic est.

[*Carta¹ Kenulfi Regis.*]

A.D. 811.
 Charter
 of King
 Kenulf.
 A.D. 811.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXI., Kenulfi vero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a Deo sibi regnum concessum, cum fratribus in monasterio quod dicitur Æbbendune unanimiter a parvo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati vel ejus heredibus, in dominium proprium ad habendum sive fruendum, terram in monasterio quod dicitur Æbbanduna liberam, cccx. manentes, Wyrthe x. manentes, ad Aclea et ad Northtuna et Punningstoce xviii. manentes, pro ejus amabili pecunia ac devotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyth coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod valuit cxx. libras et cum c. mansionibus redemit jam agros a servitute collocatas a manu extraneorum. Inprimis ad Sunnigwellan xv. manentes, ad Fatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrthe et ad Goseie xxx. manentes, etiam Culenham cum omnibus locis ad Æbbandun pertinentibus, ad Gaingo x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro animæ meæ, sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras inperpetuum liberaliter adquisibit a gravitudine comitum et a durissima servitute regum, et sanctæ Dei Genitricis ecclesiæ liberaliter illas servire subjunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper-Virginis Mariæ, et per signum sanctæ Crucis, in qua omnis victoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare

(*Carta.*) This chapter is here introduced into the text from Claud C. ix. fol. 103 b.

præsumet, vel ejus successores conquassare audeat; A.D. 821. sed cum firma pace et securitate prænominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicumque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenwlf rex Merciorum has terras liberabo ab omni servitute magno vel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animæ meæ et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni servitute fuit liberata et est, cum his testibus utrorumque sexuum, monachorum vel secularium, ut hæc nostra statuta firma permaneat in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium. Ego Coenwlf, rex, consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyth. Ego Wulfred, archiepiscopus.]

XXIII.—*Privilegium Kenulfi.*¹

In, nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Kenulf's
Charter.
A.D. 821.
Redemptoris mundi.

Anno vero Dominicæ Incarnationis DCCCXXI., indictione xiiii., ego Coenulfus² rex Merciorum, ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii nostri xxv., fui rogatus ab apostolica sede per privilegium domni apostolici gloriosissimi Leonis papæ et per³ Rethunum venerabilem episcopum, ut sibimet⁴ vel suis propinquis seu ipsa familia quæ habitat in monasterio quæ⁵ sita est in Abbandune ecclesiæ quod ibidem dedicata est in honore sanctæ Mariæ semper-Virginis et Dei Gene-

¹ *Kenulfi.*] An illumination representing Kenulf is here introduced in B. vi., fol. 9, b. This charter has been collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 104.

² *Coenulfus.*] 'Kenulfus ab eodem Domino nostro.'

³ *per*] *om.*

⁴ *sibimet*] 'sibimet seu familiæ quæ.'

⁵ *quæ sita*] 'quod situm est in Abbandonia, quodque dedicatum est.'

A.D. 821. tricia, Domine nostræ, ut illud monasterium, vel¹ omnia loca quæ ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et immobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in Domini Dei Omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem in Sanctæ Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monasterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom,² Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Earmundelæh, Eatun, Suniggawelle, Sondford, Wudtun, Gæging, Deniceswurth, Ceornei, Gooseig, Færhom, Wæthenesfeld, Scriuenanhom, Burghtuun, Læhhamstede, Boxora, Wælingsford, mid³ heora geburtunum [id est, cum appenditiis suis]⁴, Wicham, cum suis campis, sicut Ceadwalla rex perdonavit, cum illa silva integra quæ dicitur Spene Wobanlæh, Trindlæh,⁵ Eastun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, sicut prædiximus, perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos nos dicimus "Fastingmen,"⁶ nec eos qui ancipitres⁷ portant, vel falcones, vel caballos ducunt, sive canes, nec penam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec grafio⁸ hanc lenitatem præfatum in

¹ *ref*] 'æu.'

² (*Culanhom*) 'Culham, Chenigtun, Hengesteseig, Cumanoran, Earmundele, Eatun, Sunningawelle, Sandford x. manentium, Wdetun, Geinge, Deniceswurde, Ceornei, Gooseig, Fernham, Wæthenesfeld, Scrivenham, Læhamstede, Boxora, Welisford, cum appenditiis suis.'

³ *mid*] 'mid heora geburtunum' om.

⁴ *id est*] The words within brackets occur in the margin in B. vi, and form part of the text of C. ix.

⁵ (*Trindlæh, Eastun*) 'Trinleah, Eastun.'

⁶ "fastingmen"] 'festigm.'

⁷ *ancipitres*] 'accipitres.'

⁸ *grafio*] 'graphia.'

alicujus oneris molestia¹ mutare audeat, aut in diebus A.D. 821. nostris vel successorum nostrorum. Si pro alico² delicto accusatur homo Dei, ecclesie ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castigat.³ Sin autem, ut recipiat aliam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simplo pretio componat. Expeditionem cum xii. vassallis et cum tantis scutis exerceant. Antiquas⁴ pontes et arces renoveant, cæterum plena et integra libertate gloriantur. Maxime cum ipsi diebus Dominicis⁵ vii. missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus centum psalteriis contra invisibiles hostes dimicare non cessant.⁶ Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesie, et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

Dederunt enim pro hujusmodi rei gratia in auro et in argento cxx. libras et centum manentes ad villam⁷ regalem quæ dicitur Suthtun. Quæ postquam vir ille prudentissimus patravit, in summa pacis⁸ securitate coad vixit⁹ cœnobium illud gubernavit.

XXIV.—*De Brihtrico Rege West-Saxonum.*

His diebus memoratus rex Westsaxonum Brihtricus, King Brih-
de quo superius prælibavimus, dedit cuidam principi tric's Char-
suo, nomine Hemele, villam quæ Mene vocatur, et Hemele.
carta sua confirmavit et concessit ei omni eodem

¹ *molestia*] 'molestiam.'

² *alico*] 'aliquo.'

³ *castigat*] 'castiget'

⁴ *Antiquas*] 'Antiquos.'

⁵ *Dominicis*] 'singulis,' but in a

hand of the xv. century, and on an erasure.

⁶ *cessant*] 'cessent.'

⁷ *villam*] 'villulam.'

⁸ *pacis*] 'quietis.'

⁹ *coad vixit*] 'quoad vixit.'

A.D. 821. modo quo supradicto principi suo Lullan; ut et ipse post decessum suum quemcunque vellet de eadem terra heredem sibi faceret. Dedit itaque memoratus Hemele villam de Mene, de consensu regis Brihtrici, Deo et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonis, et monachis ibidem Deo servientibus, cum omnibus ad illam pertinentibus. Obtulit etiam cartam ipsius regis Brihtrici super altare sanctæ Mariæ quam habuit de eadem villa. Cujus cartæ tenor hic est:—

XXV.—*Carta Brihtrici de Hissaburna.*

A.D. 790? Regnante in perpetuum Omnipotenti Deo; ego Beortricus, regali fretus dignitate, de terra juris mei, quam prædecessores mei atque propinqui mihi jure hereditario possidendam reliquerunt, aliquam portionem Hemele fidelissimo principi meo sempiternaliter possidendam largitus sum, habendi, donandi, commutandi, ac post se relinquendi cuicunque placuerit, id est, xxxvi. cassatos. Hoc autem feci pro illius petitione, necnon et pro vice alterius agri; qui videlicet ager jacet juxta flumen quod appellatur Meonea, quasi xxxiiii. cassatorum, quem sibi jam ante Kineuul rex cum multorum peritorum affirmatione devote concedebat, et ab eo accepit pretium in auro purissimo. Sed hæc supradicta terra Beortrici donationis aliqua pars est juxta Hissaburnam in modum xxvi. cassatorum.

† Ego Beortricus rex hanc donationem meam propriis litterarum characteribus roboravi, et singrafa Crucis confirmavi.

† Signum manus Æthelmodi, episcopi.

† Signum manus Kineberti, episcopi.

† Signum manus Hemele, patricii.

† Signum manus Worria, principis.

† Signum manus Beornfridi, præfecti.

- † Signum manus Wngfridi, præfecti. A.D. 852.
 † Signum manus Luulinges, subreguli.
 † Signum manus Wiigfridi, præfecti.
 † Signum manus Wingbaldi, comitis.

XXVI.—*De Morte Kenulfi Regis.*

Post discessum Kenulfi regis Merciorum regnavit sanctus Kenelmus filius ejus paucis diebus, cui successit Ceolwlfus frater Kenulfi, cui Bertulfus. Iste vero Bertulfus dedit Alfeo principi xii. cassatos juxta flumen quod appellatur Cirne, et Kalemundesdene. Ipse autem Alfeus, de consensu regis Bertulfi, dedit Deo, et Sanctæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eandem villam cum xii. cassatis terræ supradictis, omni eodem modo quo supra de Lullan principe dictum est; et hæc est carta regis Bertulphi.

Succession
of the
Kings of
Mercia
A.D. 818-
852.

XXVII.—*Carta Bertulfi Regis.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt. Ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter permansura gaudia coelestis vitæ mercanda sunt.

King Ber-
tulf's Char-
ter, A.D.
852.

Quapropter ego Beortulfus rex Mercenorum pro remedio animæ meæ et pro expiatione piaculorum meorum, etiam cum consensu episcoporum ac senatorum gentis meæ, donabo aliquam partem agri meo principe Alpheo libenter largitus sum in perpetuam hereditatem; id est xii. cassatorum juxta flumen quod appellatur Cirnea, et Kalemundesdene; ut habeat et perfruatur cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, quamdiu sub astrifero cœlo vitam duxerit, et post obitum illius Alfei cuicumque placuerit relinquat.

A.D. 852. Terra autem prædicta secunda et immunis omnium rerum permanent regalium et principalium tributum et vixenatorum operum, simul et omni poculari gravamine, nisi expeditione et pontis factione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro. Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit, sciat se in die Judicii coram Christo rationem redditurum esse, nisi ante satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cedula anno ab Incarnatione Christi DCCCLII., Indictione v., in villa regali quæ nominatur Escantur, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

+ Ego Beortulfus, rex, hanc meam donationem cum signo Crucis Christi confirmavi.

+ Ego Æthelheard, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Alhun consensi et subscripsi.

+ Ego Mucel, p^r, consensi.

+ Ego Duda, dux, subscripsi.

+ Ego Aldred subscripsi.

+ Ego Eanulf subscripsi.

+ Ego Willa subscripsi.

+ Ego Tiddulf subscripsi.

Metæ.—This syndon thæra xii. hida land gemære into Cyrnea and to Calmundesdene, the Beorhtuf cynine gebocode Ælfege his fæder sune.

Ærest on Bereforda, of thæm forda on Willan dic, of thæm dice, that on Syifan beorh, of thæm beorge that on Ebbeldic, westwearde of thære dic, that on ea in Brihtine broc, of thæm broce, that on Cyrnea a ongean Stretun, that on Hrindan broc, of thæm broce that on gerihte, that on thone stan, of thæm stane, that on

winter wellan, of thære wellan thæt on Theofandene and Longdene, thæt on Fos and Longesfos, thæt on Hnices thorn, of thæm thorne on gerihte, thæt eft on Bereford. A.D. 844.

XXVIII.¹

Eidem Berthulfo Merciorum regi dedit Ceolredus antistes xiiii. cassatos juxta flumen Tamesiæ pro libertate quorundam monasteriorum; et ipse rex Beorthulfus dedit Ethelwlfu principi eodem modo quo supra. Et ipse Ethelwlfus princeps dedit Deo et Beatæ Mariæ et domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eosdem xii. cassatos, cum carta regis. Cujus descriptio cartæ hæc est. Another
Charter of
King
Bertulf.

XXIX.—*Carta Regis Barthulfi.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Ceolred antistes, cum conscientia et licentia venerabilium familiarum mearum, dabo Berhtwlfu regi Merciorum illud territorium ad Pekingaburnan xiiii. manentium, juxta annem quæ dicitur Temes, pro libertate horum monasteriorum, ut habeat eandem terram, perfruat et possideat in diem illius, et post se cuicumque voluerit relinquat in perpetuam hereditatem. Ego Berhtwlfu rex Merciorum donabo Ædelwlfe duce libertatem et territorium et Pægeingaburnan in perpetuam hereditatem. Hoc est verbi gratia, ut sint liberati a partu principum, et a difficultate illa quot nos Saxonice dicimus "Festigmen;" nec homines illuc mittant qui osceptros vel falcones portant, aut canes aut caballos ducant; sed sint liberati perpetualiter in

¹ This chapter has no rubric prefixed in Claud. B. vi.

A.D. 801. variis et dilapidationibus patrimonii Crucifixi superfluis, domum Abbendonise aggravare presumebant, nec a tali presumptione et de tam detestabili aut pecco vel pretio aliquatenus desistere volebant. Verumtamen quod cum abbas Abbendonise nomine Rethunus et unanimis ejusdem loci conventus agritudine tulissent, ne quid in pra-judicium domus suae super hujusmodi injuriis fieret in posterum, multiplici ammonitione protaxata tam regi quam regis ministris, ut ab hujusmodi desisterent injuriis, nec aliqua suscepta, abbas et conventus pro statu suo et domus suae ad sedem appellaverunt apostolicam. Nec mora; memoratus abbas curiam adiit Romanam, ubi a venerabili papa Leone laudabiliter susceptus ipsum pontificem super negotio suo, quoad cautius potuit, propensius consuluit. Quem conquerentem servus servorum Dei affabili lenitate consultum, puta ex inolita bonitate, de cujus pectore semper exuberabat tam pietatis quam dulcedinis immensitas, cum suae tuitionis apicibus insimul et auctoritatis apostolicae privilegiis perpropere remisit ad propria. Sane quod cum rex jam accepisset tum ex tenore litterarum summi pontificis, tum ex viva voce portitoris, vel se debere Anglicanae Ecclesiae libertati diligenter intendere, et maxime defensionem domus Abbendonise vigilanter insistere, et ab indebitis exactionibus pariter et vexationibus ipsius domus penitus desistere, vel indignationem sedis apostolicae maturius incurrere, nunc blanditiis cavillatoria, nunc fulminantibus minis, quasi exceptionibus dilatoriis, sic ipsum elongavit negotium, ut vel minimo vel penitus nulli rex jam procurasset effectui mancipare.

denon pertinentibus ultra jam aliquid loci sive servitatis requireret, immo libertas ex integro omnibus eis perpetuaretur.

This MS. Claud. C. ix. then introduces the Charter of A.D. 811, as in the text, p. 24.

Interea cum jam de summo pontifice humanitus A.D. 801. contigisset, litteræ ipsius abbatis de negotio suo exequendo quoad usum penitus sunt quassatæ, attestante lege qua dicitur mortuo mandatore respirat mandatum. Quo viso, abbas Rethunus et conventus domus Abbendoniam vehementer timentes ne illis in posterum ad culpam et detrimentum domus suæ imputaretur quod litteras præfatas contra regiam dignitatem, ut assererat rex, impetrassent, memoratus abbas Rethunus de consilio fratrum suorum regem adiit, super negotio suo cum ipso pacifice locuturus. Quod ut securius faceret aurum et argentum secum deportavit ad summam cxx. librarum; dijudicans hoc sibi potissimum fore consilium de regis amore obtinendo et ultimum remedium. Quod cum factum esset, regi illud tantillum argenti et auri pro bono pacis obtulit, et præterea c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abbendoniam sitam. Quorum donorum gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir Dei Rethunus sibi et domui suæ captaverat, ut decretum publice sanciretur ne quisquam domus regiam officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiam Abbendonensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri, sive servitutis, vel indebitæ exactionis requireret, immo libertas ex integro omnibus ipsis perpetuaretur.

Nacta itaque occasione ab hujusmodi concordia, abbas Rethunus ea quæ inter regem et ipsum jam fuerant sopita, ne in redivivam litem resurgere possent, utile sibi decrevit et domui suæ in scriptum redigere, et ad notitiam posterorum transmittere. Quo libenter a rege concessa, privilegium suum fecit rex domui Abbendoniam de villis ad ipsam domum pertinentibus, similiter et de propriis donationibus suis, quæ in privilegio suo sequenti singillatim specificantur. Tenor vero privilegii hic est.

[*Carta' Kenulfi Regis.*]

A.D. 811.
 Charter
 of King
 Kenulf.
 A.D. 811.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXI., Cenulfi vero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a Deo sibi regnum concessum, cum satribus in monasterio quod dicitur Æbbendune unanimiter a parvo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati vel ejus heredibus, in dominium proprium ad habendum sive fruendum, terram in monasterio quod dicitur Æbbanduna liberam, cccx. manentes, Wyrthe x. manentes, ad Aclea et ad Northtuna et Punningstoce xviii. manentes, pro ejus amabili pecunia ac devotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyth coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod valuit cxx. libras et cum c. mansionibus redemit jam agros a servitute collocatas a manu extraneorum. Inprimis ad Sunnigwellan xv. manentes, ad Eatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrthe et ad Goseie xxx. manentes, etiam Culenham cum omnibus locis ad Æbbandun pertinentibus, ad Gaingo x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro anima meâ, sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras inperpetuum liberaliter adquisibit a gravitudine comitum et a durissima servitute regum, et sanctæ Dei Genitricis ecclesie liberaliter illas servire subjunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper-Virginis Mariæ, et per signum sanctæ Crucis, in qua omnis victoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare

[*Carta.*] This chapter is here introduced into the text from Claud C. ix. fol. 103 b.

præsumet, vel ejus successores conquassare audeat; A.D. 821. sed cum firma pace et securitate prænominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicumque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenwlf rex Merciorum has terras liberabo ab omni servitute magno vel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animæ meæ et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni servitute fuit liberata et est, cum his testibus utrorumque sexuum, monachorum vel secularium, ut hæc nostra statuta firma permaneat in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium. Ego Coenwlf, rex, consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyth. Ego Wulfred, archiepiscopus.]

XXIII.—*Privilegium Kenulfi.*¹

In, nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Kenulf's
Charter.
A.D. 821.
Redemptoris mundi.

Anno vero Dominicæ Incarnationis DCCCXXI, indictione xiiii, ego Coenulfus² rex Merciorum, ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii nostri xxv., fui rogatus ab apostolica sede per privilegium domni apostolici gloriosissimi Leonis papæ et per³ Rethunum venerabilem episcopum, ut sibimet⁴ vel suis propinquis seu ipsa familia quæ habitat in monasterio quæ⁵ sita est in Abbandune ecclesiæ quod ibidem dedicata est in honore sanctæ Mariæ semper-Virginis et Dei Gene-

¹ *Kenulfi.*] An illumination representing Kenulf is here introduced in B. vi., fol. 9, b. This charter has been collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 104.

² *Coenulfus.*] 'Kenulfus ab eodem Domino nostro.'

³ *per*] *om.*

⁴ *sibimet*] 'sibimet seu familiæ quæ.'

⁵ *quæ sita*] 'quod situm est in Abbandonia, quodque dedicatum est.'

A.D. 891. tricia, Domina nostræ, ut illud monasterium, vel¹ omnia loca quæ ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et immobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in Domini Dei Omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem in Sanctæ Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monasterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom,² Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Farmundelæh, Eatun, Suniggawelle, Sondford, Wudtun, Gæging, Deniceswurth, Ceornei, Gooseig, Færhom, Wæthenesfeld, Scriuenanhom, Burghtuun, Lehamstede, Boxora, Wælingford, mid³ heora geburatumum [id est, cum appenditiis suis]⁴, Wicham, cum suis campis, sicut Ceadwalla rex perdonavit, cum illa silva integra quæ dicitur Spene Wohanlah, Trindlæh,⁵ Eastun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, sicut prædiximus, perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos nos dicimus "Fastingmen,"⁶ nec eos qui ancipitres⁷ portant, vel falcones, vel caballos ducunt, sive canes, nec penam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec grafio⁸ hanc lenitatem præfatum in

¹ ref] 'su.'

² (Culanhom); Culham, Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Farmundele, Eatun, Sunningawelle, Sandford x. manentium, Wdetun, Gæging, Deniceswurde, Ceornei, Gooseig, Fernham, Wæthenesfeld, Scrivenham, Lehamstede, Boxora, Welisford, cum appenditiis suis.

³ mid] 'mid heora geburatumum' em.

⁴ id est.] The words within brackets occur in the margin in B. VI. and form part of the text of C. IX.

⁵ Trindlæh, Eastun] 'Trinleth, Eatun.'

⁶ "fastingmen"] 'fastigm.'

⁷ ancipitres] 'accipitres.'

⁸ grafio] 'graphio.'

alicujus oneris molestia¹ mutare audeat, aut in diebus A.D. 821. nostris vel successorum nostrorum. Si pro alico² delicto accusatur homo Dei, ecclesie ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castigat.³ Sin autem, ut recipiat aliam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simplo pretio componat. Expeditionem cum xii. vassallis et cum tantis scutis exerceant. Antiquas⁴ pontes et arces renovent, cæterum plena et integra libertate glorientur. Maxime cum ipsi diebus Dominicis⁵ vii. missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus centum psalteriis contra invisibiles hostes dimicare non cessant.⁶ Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesie, et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

Dederunt enim pro hujusmodi rei gratia in auro et in argento cxx. libras et centum manentes ad villam⁷ regalem quæ dicitur Suthtun. Quæ postquam vir ille prudentissimus patravit, in summa pacis⁸ securitate coad vixit⁹ cœnobium illud gubernavit.

XXIV.—*De Brihtrico Rege West-Saxonum.*

His diebus memoratus rex Westsaxonum Brihtricus, King Brih-
de quo superius prælibavimus, dedit cuidam principi tric's Char-
suo, nomine Hemele, villam quæ Mene vocatur, et ter to
carta sua confirmavit et concessit ei omni eodem Hemele.

¹ *molestia*] 'molestiam.'

² *alico*] 'aliquo.'

³ *castigat*] 'castiget'

⁴ *Antiquas*] 'Antiquos.'

⁵ *Dominicis*] 'singulis,' but in a

hand of the xv. century, and on an erasure.

⁶ *cessant*] 'cessent.'

⁷ *villam*] 'villulam.'

⁸ *pacis*] 'quietis.'

⁹ *coad vixit*] 'quoad vixit.'

A.D. 852. Terra autem prædicta secunda et immunis omnium rerum permaneat regalium et principalium tributum et vixenatorum operum, simul et omni poculari grave-dine, nisi expeditione et pontis factione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro. Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit, sciat se in die Judicii coram Christo rationem redditurum esse, nisi ante satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cedula anno ab Incarnatione Christi DCCCLII., Indictione v., in villa regali quæ nominatur Escantur, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

† Ego Beortulfus, rex, hanc meam donationem cum signo Crucis Christi confirmavi.

† Ego Æthlheard, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alhun consensi et subscripsi.

† Ego Mucel, p^l, consensi.

† Ego Duda, dux, subscripsi.

† Ego Aldred subscripsi.

† Ego Eanulf subscripsi.

† Ego Willa subscripsi.

† Ego Tiddulf subscripsi.

Metæ.—This syndon thæra xii. hida land gemære into Cyrnea and to Calmundesdene, the Beorhtuf cynine gebocode Ælfege his fæder sune.

Ærest on Berforda, of thæm forda on Willan dic, of thæm dice, that on Syftan beorh, of thæm beorge that on Ebbeldic, westwearde of thære dic, that on ea in Brihtine broc, of thæm broce, that on Cyrnea a ongean Stretun, that on Hrindan broc, of thæm broce that on gerihte, that on thone stan, of thæm stane, that on

winter wellan, of thære wellan thæt on Theofandene and Longdene, thæt on Fos and Longesfos, thæt on Hnices thorn, of thæm thorne on gerihte, thæt eft on Bereford. A.D. 844.

XXVIII.¹

Eidem Berthulfo Merciorum regi dedit Ceolredus antistes xiiii. cassatos juxta flumen Tamesiæ pro libertate quorundam monasteriorum; et ipse rex Beorthulfus dedit Ethelwlfu principi eodem modo quo supra. Et ipse Ethelwlfus princeps dedit Deo et Beatæ Mariæ et domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eosdem xii. cassatos, cum carta regis. Cujus descriptio cartæ hæc est. Another
Charter of
King
Bertulf.

XXIX.—*Carta Regis Barthulfi.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Ceolred antistes, cum conscientia et licentia venerabilium familiarum mearum, dabo Berhtwlfu regi Merciorum illud territorium ad Pekingaburnan xiiii. manentium, juxta annem quæ dicitur Temes, pro libertate horum monasteriorum, ut habeat eandem terram, perfruat et possideat in diem illius, et post se cuicumque voluerit relinquat in perpetuam hereditatem. Ego Berhtwlfu rex Merciorum donabo Ædelwlfe duce libertatem et territorium et Pægeingaburnan in perpetuam hereditatem. Hoc est verbi gratia, ut sint liberati a partu principum, et a difficultate illa quot nos Saxonice dicimus “Festigmen;” nec homines illuc mittant qui osceptros vel falcones portant, aut canes aut caballos ducant; sed sint liberati perpetualiter in

¹ This chapter has no rubric prefixed in Claud. B. vi.

A.D. 844. ævum. Si quis autem hoc servaret vel augere voluerit, benedictionem a Domino Deo cœli percipiat hic et in futuro. Si quis autem (quod non optamus) in aliqua parte frangere vel imminuere voluerit, sciat se rationem redditurum ante tribunal nostri Judicis, nisi ante ea Deo et hominibus emendaverit.

Hoc autem factum est anno Dominicæ Incarnationis DCCCXLIII., Indictione vero vi., regni autem regis Bertulfi iiii. anno; his testibus contestantibus et scribentibus, et cum signo sanctæ Crucis corroboraverunt, quorum nomina infra notantur.

Testes.

- + Ego Bertulf, rex, concessi et subscripsi.
- + Ego Sæthryth, regina, consensi et subscripsi.
- + Ego Ceolred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Hunbrht, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Heabrht, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eanmund, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Hunbrht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfstan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynebrht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthel, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Beornoth subscripsi.
- + Ego Ælfreth subscripsi.
- + Ego Wilfreth subscripsi.

XXX.—*De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum.*

Death of
Brihtric,
and accession of
Egbert.
A.D. 800.

Brihtrico rege Westsaxonum exsente in fatum, successit ei Egbrihtus nepos ejus, filius Kinewlfi ab Offa rege Merciorum victi. Iste vero Egbrihtus omnes reges totius Albionis in desolationem suscepit. Qui cum audisset famam bonitatis domus Abbendonæ, et vi-

disset donationes et beneficia quæ prædecessores sui A.D. 800. supradicti ipsi domui intuitu caritatis contulere, domum ipsam sincere dilexit; quem amorem evidentissime probavit ipsius operis exhibitio. Videns etenim beneficia prædecessorum suorum quamplurima, sua vero parva vel nulla, timens in se radices ficus fatuæ succidi si nullos fructus afferret, ad se reversus ac jugi meditatione mortem præ oculis habens suspectam, secum multotiens deliberavit quid beneficii in remissionem peccatorum suorum domui Abbendonæ dare posset in puram et perpetuam elemosinam. Quid multa? Ad hoc tandem pervenit quod de consilio magnatum regni ipsius villam quæ Mercham appellatur, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, dedit et concessit et carta sua confirmavit. Cujus carta hæc est.

XXXI.—*Carta*¹ *Egabrihti Regis Westsaxonum de Mercham.*

In² nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, Redemptoris mundi.

Egbert's
Charter,
A.D. 835.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXV., Indictione xiii. Ego Egberht rex Occidentalium Saxonum dedi monasterium illud Mercham, quinquaginta manentium, ad Abbendune, cum licentia et consensu totius nostræ gentis et unanimitate³ omnium optimatum. Hæc donatio fuit facta in Pascha, in Dorkecestre, et postera

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 104 b., where the title stands thus:—“Carta Egberhti regis de Mercham et de Ecclesiæ Abben-donæ libertate.”

² *In nomine.*] In Claud. B. vi. fol. 12, a representation of King Egbert is here inserted.

³ *unanimitate.*] ‘unanimitate.’

A.D. 835. vice eandem donationem liberaliter in Natali confirmavimus anno imperii nostri xxxiiii. Et sic mandamus in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum ibi superbia inflatus, nec rex suum pactum requirat, vel habentes homines quos¹ dicimus "Festigmen," nec eos qui accipitres portant vel falcones, vel caballos ducant sive canes. Nec pœnam mittere super eos quomodo² audeat, nec princeps nec graphio hanc lenitatem præfatam in alicujus oneris molestiam mutare audeat, aut in diebus nostris, vel successorum nostrorum. Si pro aliquo delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castiget. Sin autem, ut recipiat alienam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simplo pretio componat. Quid plura? Ne cui hominum per vim aliquid ibi tribuatur, neque in palefridiis, neque in refectiones, sed ab his omnibus liber permaneat. De illa autem tribulatione, quæ "Witereden" nominatus, sit libera, nisi tamen singuli pretium solverit ut talia accipiant. Fures quoque quos appellant "Weregeld theofas," si foris rapiantur, pretium ejus dimidium illi ecclesiæ et dimidium regi detur. Et si intus rapitur, totum reddatur ad ecclesiam. Similiter de hereditate peregrinorum, id est Gallorum et Brittonum, et horum similium, ecclesiæ reddatur. Pretium quoque sanguinis peregrinorum, id est "Weregeld," dimidiam partem rex teneat, dimidiam ecclesiæ antedictæ reddant. Silva quoque omnis, quæ illi ecclesiæ et suburbanis ejus suppetit, in omnibus causis sit libera; et non secetur ibi ad regis vel principis ædificia aliqua pars materia grossi vel gracilis, sed ab omnibus defensa et libera maneat. Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum

¹ quos] 'quos nra.'

| ² quomodo] 'quoquomodo.'

esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ et a participatione A.D. 854. Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

† Ego Ecgbert, rex, concessi¹ et subscripsi.

† Ego Æthelwlf, filius regis, concessi et subscripsi.

† Ego Ælfstan, episcopus, concessi et subscripsi.

† Ego Rethun, episcopus, concessi et subscripsi.

† Ego Kinred, episcopus, concessi et subscripsi.

† Ego Wlflaf, abbas, concessi et subscripsi.

† Ego Eadwald, abbas, concessi et subscripsi.

† Ego Wlfar,² dux, concessi et subscripsi.

† Ego Osmod, dux, concessi et subscripsi.

† Ego Wigfred, dux, consensi et subscripsi.

† Et multi alii hanc libertatem præscriptam, cum hiis testibus infra nominatis, firmiter in Jhesu Christo cum signaculo sanctæ Crucis confirmantes roboravimus.

XXXII.—*De Morte Egbrithi Regis.*

Egbritho rege West-Saxonum carnis exuto ergastulo et hac luce communi privato, successit ei Hathewlfus, filius ejus, qui cuidam principi suo nomine Alcmundo villam quæ Essebiri appellatur dedit, et (ut carta sua testatur) concessit ei ut quemcumque vellet sibi faceret heredem. Ipse vero Alcmundus hanc villam domui Abbendonæ in puram et perpetuam elemosinam dedit cum carta ipsius regis. Fecit etiam rex Hathewlfus generale privilegium omnibus ecclesiis regni sui, quibus decimam partem terrarum regni sui in

Alcmund's
gift to
Abingdon.

¹ *concessi.*] The words "concessi et subscripsi" are omitted throughout in the duplicate copy.

² *Wlfar.*] 'Wlfhar.'

A.D. 854. puram et perpetuam elemosinam per partes distribuerat, e quibus prima et præcipua fuit domus Abben-
donie. Forma autem privilegii ejus hæc est.

XXXIII.—*Quomodo Athelwulfus Rex dedit Decimam
Partem Regni sui Ecclesiis.*

Ethelwulf's
gift of
tithes.

Ego¹ Æthelwlf, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, in sancta ac celeberrima Paschali solennitate, pro meæ remedio animæ, et regni prosperitate et populi ab Omnipotenti Deo mihi coati,² consilium salubre cum episcopis, comitibus, et cunctis optimatibus meis perfecti, ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis darem, verum etiam et ministris nostris in eadem constitutis in perpetuam libertatem habere concessimus, ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat, ab omni regali servitio et omnium secularium servitute absoluta. Placuit autem Ælthano episcopo Scireburnensis ecclesiæ, Swithuno³ Wentanæ ecclesiæ episcopo, et ducibus communiter. Hoc autem fecimus in honorem Domini nostri Jhesu Christi, et beatæ semper-Virginis Mariæ, et omnium Sanctorum, et paschalis festi reverentia, ut Deus Omnipotens nobis et nostris posteris propitiari dignetur. Scripta est autem hæc cartula anno ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLIII., indictione II., die Paschali, in palatio nostro quod dicitur Wiltun. Qui autem augere voluerit nostram donationem, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si quis vero minuere vel mutare presumpserit, noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem, nisi prius satisfactione emendaverit.

¹ Ego] Collated with another
copy in Claud. C. ix. fol. 104 b.

² coati] 'collati.'

³ Swithuno] 'et Swithano.'

- † Ego Æthelwlf, rex, consensi et subscripsi.¹ A.D. 854.
 † Ego Ælhstan, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Swithun, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Wlflaf, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Werferth, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthreth consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfred, filii regis, consensimus.

[²*De Adventu Danorum in Angliam.*

Circa hæc tempora Danorum ex gente nonnulli Incursions
 navigio Angliam adventare, prædam capere, hominum of the
 occisioni instare, habitaculaque eorum exurere. Qui Danes,
 cum pæne ad internicionem ab Anglis sæpius fun- A.D. 857-
 derentur, suorum tamen compatriotarum persecutione, 860.
 numerosiore mox multitudine reparabantur. Tantus
 inesse eis regnandi sive dominandi in Anglia vide-
 batur appetitus, ut quodcunque opportuni vel impor-
 tuni foret perpetiendum, æquo id animo transigeretur,
 dummodo imperitandi speratum jus sibi obviaret.
 Nec tamen ad hoc levi quivere proventu attingere.
 Siquidam ab illis non minus ducentis in eo sudatum
 annis. Unde Anglia quondam plurimis fulta princi-
 pibus, ut apud Orientalium et Occidentalium Saxonum,
 Merciorum, et Northanhinbrorum, Cantiorum quoque
 nationes singuli reges essent, recrudescentibus ærumnis,
 Danorum manu tantam sanguinis humani effusionem
 perpessa est, ut vix in regno unus relinqueretur prin-
 ceptus cujus cæteri consultu tuerentur. Eo urbes sub-
 versas passim, succensos vicos, destructa monasteria,

¹ *consensi et subscripsi.*] The words "consensi et subscripsi" are omitted throughout in the second copy.

² The MS. Claud. C. ix. introduces at this point the additional matter here added within brackets.

A.D. 857-860. monimenta eorum plurimis in locis dant indicia, ubi parietum ac murorum reliquiæ huc usque spectantur. Ita profligatis locorum habitatoribus, cum quies bellorum utcunque pararetur, loca a suis cultoribus pridem deserta ab aliis incolæ ceperunt, commutato eorum dominatu et famulatu.]

XXXIV. — *De Morte Adelwlfj Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesie Abbendonis omnes Donationes Cissæ, et Cedwallæ, et Inæ.*

Donations
by Ethel-
bald.

Hæthelwlf mortuo, successit ei Æthelbaldus, filius ejus. Isto vero Æthelbaldus, inter cæteras regni sui ecclesias, domum¹ Abbendonis quasi quadam speciali prærogativa in tantum dilexit, ut non solum de propriis beneficiis suis illam dotaret, verum etiam terras, quas primi fundatores Abbendonensis cænobii, (scilicet Cissa, Cedwalla, Hina,) eidem cænobio dederant et confirmaverant, ipse eidem Æthelbaldus ipsas eandem terras cum donatione propria sua carta confirmavit, et eas singillatim specificavit. Tenor autem cartæ hic est.

XXXV. — *Carta² Athelbaldi, Regis West-Saxonum, de Wachenefeld.*

Domino regnorum regna regenti, jura impiorum³ dissonenti, semper gloria. Præcedentium etenim tem-

¹ domum.] The MS. here gives this contraction, ibm; but that "domum" is the true reading appears probable from the occurrence of "illam," which presently follows.

² (Carta.) Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 103,

where the title stands, "Carta regum Æthelbaldi et Æthelredi." In Claud. B. vi. fol. 13, an illumination representing King Ethelbald is here inserted.

³ impiorum dissonenti.] 'imperiorum dissonenti.'

porum antiquitate ac diversitate succedentium imperi- A.D. 857-
 orum a prædecessoribus provide plura disposita, igno- 860.
 rantia caligine iccirco cassabuntur, dum litterarum
 notis origo institutionum minime deprehenditur tra-
 dita. Ne qua vero ex accidenti objectione posteris
 dissensio oriatur, prout pridem censuit peritorum con-
 stitutio, veluti vice testamenti stilo edenda ac jure
 sunt hereditaria successoribus relinquenda, ut seculis
 et generationibus veritas in præteritis actibus decla-
 retur. Quamobrem utile visum ac necessarium fore
 judicavimus dilucide huic ceduli¹ describere quanti-
 tatem terræ monasterii fundato in honore sanctæ
 Dei genetricis Mariæ semper-Virginis, situm e latere
 montis Abbedune,² cui venerabilis præsidet usque
 hodie abbas Cumma. Nam ex utraque parte fluvii
 Tamisæ, cis, citra, suis antecessoribus ad jus monas-
 terii præfati quædam territoria collata fuerant plaga
 prædicti fluminis occidentali, data in Dei oblatione
 terra his Saxonum regibus, Cissa, Ceadwalla, Ini.
 Quantitate hujus numeri ccl. cassatum continetur.
 Plaga vero orientali Mercie cclxxiiii,³ potentissimi
 reges ad sustentationem Dei servorum supra facto⁴
 monasterio terram hac supputatione manentium xx,
 qui additis vocabulis inspiciantur Æthelred, Cuthred,
 Coenred. Insuper et rex Æthelbaldus suam specia-
 liter oblationem monasterio eidem obtulit locoque in
 Wachenesfeld xxvi.⁵ cassatos dedit, alibi quoque juxta
 rivum Geenge x. erogavit. Præscriptas quoque præ-
 teritorum regum donationes, una cum suis præsulibus
 et principibus, sed et optimatibus, perhenniter Dei
 cultui eodemque monasterio præfato firmavit, quorum
 nomina subscriptionibus annexa declarantur.

¹ *ceduli.*] 'cedulæ.'

² *Abbedune.*] 'Ebandune.'

³ *cclxxiiii.*] Om.

⁴ *supra facto.*] 'supra fato.'

⁵ *xxvi.*] 'xxvii.'

A.D. 862. Athelbaldus, Britanniae Anglorum monarchus, preformatas propinquiorum sed et regum donationes hoc signo † firmavit.

† Ego Daniel, plebi Dei famulus, canonica subscriptione manu propria firmavi.

† Ego Wor, episcopus, consensi et subscripsi.¹

† Ego Forthere, episcopus, in Baesinga villa, jubente rege, consensi et subscripsi.²

† Ego Walcestod, episcopus, consensi et subscripsi.³

XXXVI.⁴

Succession
of the
kings of
Wessex.

Post decessum Athelbaldi successit ei frater ejus Adthelbrihtus. Qui licet parvo tempore regnasset (videlicet v. annis), et in largitione beneficiorum non ad sufficientiam salutis animae salubriter sibi providisset, nihilominus tamen protectioni ecclesiasticæ incessanter studuit curam impendere. Quo cedente in fatum, regnavit frater ejus Athelredus. Iste vero Athelredus tenens regni gubernacula dedit ac concessit venerabili et familiari principi suo Athelwifo terram x. cassatorum in villa quæ dicitur Witham, omni eodem modo quo carta regis subsequens testatur; scilicet, ut quemcunque vellet heredem post decessum suum sibi faceret. Ipse vero non factus immemor præscripti beneficii, domui Abbendonæ villam ipsam cum omnibus ad illam integre pertinentibus de consensu et voluntate regis, cum carta regis ipsam do-

¹ consensi et subscripsi.] hanc donationem subscripsi.

² consensi et subscripsi.] cruce signum infixi.

³ consensi et subscripsi.] signum cruce ad confirmationem impressi.

⁴ Ego Ethelbeard, rex, super hanc

præfatam donationem sancto hoc signo †, una cum comitibus super nominatim descripta, ruboravi in expeditione ultra fluvium Sabriam adversus Britonem gentem.

⁵ XXXVII.] No title occurs (in Claud. B. vi. fol. 13) to this chapter.

nationem et modum donandi exprimente, dedit et A.D. 862. firmiter concessit, et ipsam cartam regis ad majorem munitionem in honore Dei et Beatæ Mariæ super altare Abbendonis devotione obtulit reverentissima. Et hæc est carta regis.

XXXVII.—*Carta¹ Adelredi, Regis, de Witthenham.*

Ego Æthelred,² gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwifo terram x. cassatorum in loco qui appellatur Witthenam; ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, in campis, pratis, pascuis, piscariis, quam diu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra segura et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis fractionem et arcis munitionem. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal Æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

King
Ethelred's
charter.

Scripta est autem hujus donationis cartule³ anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regali quæ appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus annexa notantur.

† Ego Æthelred,⁴ rex,⁵ consensi et subscripsi.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 105 b.

² *Æthelred*] 'Æthered.'

³ *cartule.*] 'cartula.'

⁴ *Æthelred.*] Originally written Ætherd in B. vi.

⁵ *consensi et subscripsi.*] The words 'consensi et subscripsi' are omitted throughout in C. ix.

- A.D. 862. † Ego Ælfred, frater regis, consensi et subscripsi.
 † Ego Swithun, Wentanæ civitatis episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Alhhard, abbas, et multi alii, consensi et subscripsi.

Tandem¹ vero terram dono Siwardi episcopi, cum descriptione ejus, postea ecclesia ista possedit.

XXXVIII.—*De Lakinge.*

His temporibus princeps Cuswulfus, minister Ethelwithæ, reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, terram xv. manentium in villa quæ dicitur Lakinge, de consensu et voluntate memoratæ reginæ, in puram et perpetuam elemosinam. Cartam etiam ipsius reginæ posuit super altare sanctæ Mariæ in testimonium donationis suæ. Cujus cartæ subscriptio hæc est.

XXXIX.—*Carta² Adelwith, Reginæ, de Lakinge.³*

Charter
of Queen
Ethelwith.
A.D. 862.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo.
 Ego Æthelsuith, regina, Deo largiente, Merciorum, cum consensu⁴ meorum seniorum concedens donabo Cuthwulfo fidelissimo⁵ ministro, aliquam telluris par-

¹ Tandem.] 'Eandem.'

² (Carta.) A representation of the queen here occurs in Claud. B. vi. fol. 14. This charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 105.

³ Lakinge.] The duplicate here adds, 'xv. manentium.'

⁴ consensu.] 'consensu et testimonio.'

⁵ fidelissimo.] 'fidelissimo.] 'fidei meo ministro.'

tem meæ propriæ potestatis; id est terram xv. manentium in loco qui dicitur Lakinge, pro ejus humili¹ obedientia atque pecunia placabili, hoc est mille quingentis solidis argenti et auri, vel quindenis centum siclis; ut habeat et possideat quamdiu vivat perfruatque voluntarie, et post finem illius terminumque dierum, liberam relinquat cuicumque voluerit in sempiternam potestatem hereditatemque perpetuam. Et hæc donatio pacta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXVIII, indictione i. Et² datum præcipimus omnibus seculi potestatibus, in nomine Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti,³ hæc supradicta inviolata servare. His testibus subscribentibus et consentientibus quorum nomina post recitata conscribuntur.

[*Metæ⁴ xv. Manentium ad Lakinge.*

Æn westewardum and on suthewardum Sceldmere, thonne of Sceldmere on smalanweg; and thanon on gemærbeorg; and of gemærbeorge on werthwelle; of werthwelle feower æcras be northan Lakinge.]

† Ego Æthelred, rex Occidentalium Saxonum, consensi et subscripsi.

† Ego Ælhferth,⁵ episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wlfhere,⁶ dux, consensi et subscripsi.

† Ego Eadwlf, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wigstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfreth, filius⁷ regis, consensi et subscripsi.

¹ *humili.*] 'humili.'

² *Et datum.*] 'Et nos datum.'

³ *Spiritus Sancti.*] 'Spiritus Sancti inviolatum servare.'

⁴ *Metæ.*] From MS. Claud. C. ix. fol. 198 b.

⁵ *Ælhferth.*] This and the next four witnesses are omitted in C. ix.

⁶ *Wlfhere.*] Originally Wlfere in B. vi.

⁷ *filius.*] frater.

- A.D. 868. † Ego¹ Oswald, filius regis, consensi et subscripsi.
 † Ego Ædelwlf, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Alhard, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Ædelferth, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ægberht, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Forthred, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Burg, rex Merciorum, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelsuith, regina, consensi et subscripsi.
 [¹Idem vir postea eandem terram huic ecclesie contulit.]

XI.—De Feornberga.

Edric's gift
of Feorn-
berga.

Omni eodem modo princeps Edricus, familiaris Ælfledæ reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beatae Mariæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Feornberga appellatur, per consensum et voluntatem memoratæ reginæ; et per cartæ auctoritatem quam præfata regina ei fecerat de supradicta villa. Posuit etiam cartam ipsam super altare domus Abendonie, insignans omni jure suo quod habuit in eadem terra per cartæ ipsi reginæ attestationem; cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta² Ælfledæ, Reginæ, de Feornberga.

Ælfleda's
charter.
A.D. 878.

Regnante Christo mediatore nostro, Filio Dei et Salvatione mundi, qui scepra regit et alta, totiusque telluris orbem post opere et umbratione, conceptione-

¹ *Ego Oswald.*] This and the next six lines are omitted in C. ix., which reads instead—

² *Ego Alferth, episcopus.*

³ *Ego Alhard, abbas, et multi alii, consecraverunt.*

¹ *Idem.*] The passage within brackets has been added to the text from C. ix.

² *(Carta.)* B. vi. fol. 14, here gives an illumination representing queen Ælfleda.

que Sancti Spiritus ex sacratissimo prosiliens Vir- A.D. 878.
ginis alvo, cujus imperio cuncta optemperant coelestia, tremuntque terrestria, et formidant infernaliam.

Hujus gloriosissimæ Incarnationis anno DCCCLXXVIII. ego Æthelfled, juvante superna pietate et largiente clementia Christi, gubernacula regens Merciorum, cum consilio episcoporum optimatumque meorum, dedi licentiam Eadrice, meo ministro, comparandi terram x. manentium æt Fernbeorngen sibi suisque heredibus perpetualiter possidendam. Terram quidem hanc ego Eadric placabili pecunia comparavi æt Wullufe, liberam ab omnibus tributis, notis vel ignotis, nisi expeditione et arcis constructione, et singulare pretium contra aliud. Terram vero hanc Offa, rex Merciorum, tradidit Bynnan, abavo Wullafi, et litteris consignavit. Casu quidem contigit anno eclipsi solis perditio prioris libri, nunc autem nostra licentia et confirmatione anticus præscribitur liber, si causa alicujus rei inveniatur igne cremetur. Caraxata est autem cartula hujus donationis et confirmationis, anno Divinæ Incarnationis sicut supra invenitur, et die v. idus Septembris [9th Sept.], in loco qui dicitur Weardburg. Hoc autem servantibus, prosperitas, vita, salus. Minuentibus vero et frangentibus, mors, poena, et perditio.

Nomina vero hujus confirmationis et testimonii hic infra nitescunt.

† Ego Æthelfled hanc meam licentiam confirmo signaculo sanctæ Crucis.

† Ego Ælfwyn, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelhun, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelferd, dux, consensi et subscripsi.

• † Ego Ælfred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthulhun, abbas, consensi et subscripsi.

A.D. 866-
871.

- + Ego Ecgberht, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynath, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Wihfred consensi et subscripsi.
- + Ego Berhsige consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelnath consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelward consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfstan consensi et subscripsi.

XLI. -- *De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abendoniam.*

Of the
irruption
of the
Danes into
England.

Tempore vero Æthelredi regis, ut puta ex serie gestorum accepimus Anglorum, gens quamplurima de Danubia navali vehiculo in Angliam adventasse perhibetur. Cujus sane duces principales et ductores viri sanguinum Ingwar et Hubba extitisse commemorantur. Applicuerunt autem Dani isti sub brumali hemispherio in regno Norhanhimbriorum. Quibus, tum propter loci amantiam, tum propter insulae fertilitatem, pariter et omnium bonorum affluentiam, tantus appetitus regnandi in ipsa fuisse comprobatur, ut nulli jam parcerent terrigenarum conditioni, aut aetati, vel aetui cujuscumque, etiam in mortis discrimine deferrent. Enimvero interfectis viris et mulieribus, pariter cum parvulis ad ubera matrum adhuc pendentibus, urbibus hinc inde subversis, vicis passim succensis, adjacentes provincias tam felices tam infelici devastatione depopulaverant, ut nec etiam manus mittere ad sancta sanctorum aliquatenus formidarent. Evertibat itaque domum Gedeonis gens externa, agni fœdus hœdus rapuit, cornu David flagellabat gens misera, violente plena gente, sola sedit civitas. Urbes itaque cum monasteriis subvertebantur, quorum etiam monimenta adhuc plurimis in locis præstant indicia, utputa ubi parietum ac murorum reliquia huc usque spectantur semidiruta. Quid multa? Dani isti de regno ad regnum, et de populo transeuntes ad populum alterum, quasi pro

signo victoriae animi extollentes insolentiam, tandem ^{A.D. 866-871.} ad Westsaxoniam infelici gressu pervenerunt, ubi consimili modo, quo caeteris in locis, debacchantes, ultimo sacrosanctam ac venerabilem domum Abbendonae, quam tot reges sancti et viri tam authentici supradicti fundaverant et dotis variis ditaverant, tam inimica manu tamque leonina ferocitate, necnon tam detestabili aviditate, monachis penitus effugatis, destruxerant, ut nihil ibi praeter parietes reliquiae perhiberentur. Hoc tamen divinitus proviso, quod reliquiae sanctorum cum cartis ipsius domus, quas superius in hoc libro annotavimus et inferius sunt annotatae, clandestine sunt reservatae, ad hoc forte quatinus recuperatores simul reperiatores ejusdem coenobii de terris ad ipsam ecclesiam de¹ jure pertinentibus per easdem cartas imposterum fierent certiores. O quis dolor et quae anxietas, et quis tam durae cervicis, tam ferrei pectoris, tam adamantini cordis, ut haec audiat et se a lachrimis abstineat? Expulsis itaque theophilis a gremio matris suae, locum ipsum tam sanctum et tam honestum, non solum praesumptuose, sed et irreverenter allophili² occupaverunt, et hi Dani immo pagani fuere. E quorum collegio dum plerique inflati spiritu superbiae die quadam in Refectorio de more monachorum residerent, et tam scurriliter quam incomposite in omnibus se haberent, accidit hujuscemodi miraculum, quod non est sub silentio praetereundum.

XLII.—*Quomodo Imago Danos expulit de Refectorio.*

Imago etenim affixa cruci, quae in medio mensae editioris fuit posita, imago, quasi moleste ferens paga- ^{Incidents connected with the Danish invasion.}

¹ *de.*] Above the line in B. vi. | ginal hand, upon a revision of
² *allophili.*] Added by the ori- | the text in B. vi.

A.D. 866 -
871. norum ingluviem discumbentium, motu mirabili et brachio mobili, necnon digito flexibili, lapides de maceria Refectorii potenti virtute et admirabili fortitudine extraxisse narratur, quibus mediantibus, inaudita terribili turbine in ipsam saeviebat multitudinem paganorum. Verumtamen nec a tali lapidatione imago citra destitit, donec universos Satani satellites, non pedetentim aut more testudinum incedentes, extra Refectorium penitus expulisset. Hæc sunt Christi opera, omni laude digna, cui nihil est difficile. Qui licet naturas singulas certis astringi regulis statuerit, et sic providerit ut a præscriptis formulis naturæ eadem nullo possint conatu ultra naturam progredi, vel per se citra regredi, tamen earum Auctor quando vult, et ubi vult, et sicut vult, per quamlibet naturam, tam rationalem quam irrationalem, animatam et inanimatam, mirabilia sua mirifice dilucidat, ut cognoscatur ab omnibus quod quoties factus superbit in factorem, aut plasmatus in figulum, vel creatura contra Creatorem suum erigit calcaneum, justo Dei judicio sciat se labi in profundum dum minus circumspicte tendit in altum. Discat itaque homo conditionis miseræ ex istius miraculi explanatione, quam periculosum sit superbire et quam perniciosum aliquid arrogare, vel etiam cuiquam derogare, aut dilapidationi abrogare; intendat etiam quam tutum est humilitatis gradum sectari, necnon Deum timere, cui genuflectitur omne, insimul et quam honestum ipsam legem naturalem, qua nulla lex æquior aut justior, firmiter observare, qua dicitur, — Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.

XLIII.—*De alio Miraculo.*

Aliud etiam miraculum, non post multum temporis elapsum, per eandem imaginem, nec minus admira-

tione dignum, accidisse perhibetur. Frater etenim A.D. 866–
 quidam, cum refectorium intrasset sitim levaturus, 871.
 quam diutius sustinebat, nullo secum comite sui or-
 dinis, non factus immemor priusquam quippiam gustas-
 set de liquore, signo crucis poculum signavit, et
 more solito benedictionem proferens, respondit imago
 viva voce ac ore rotundo, distincte et aperte dicens.
 Verum quod cum frater audisset, factus quasi in
 extasi, quia neminem vidit, et inconsuetis vocis re-
 presentationem perpendisset, sedit solitarius, ac quid-
 nam hoc esse posset secum propensius deliberavit.
 Quid multa? Tandem ad memoriam revocans quod
 in dubiis benignius et sanctius est interpretandum,
 oculos attollit ad imaginem, et recolens quam magna
 et quam mirabilia Deus per illam subjectam crea-
 turam fieri dignatus est, cruci necessario duxit ascri-
 bendum quod phantasma sibi assolet præjudicare. Non
 est ergo dubium quin imago loqueretur, nec admi-
 ratione dignum si Deus, qui retrahit et tribuit, qui
 omnia creavit ex nihilo, id est, non ex præjacenti
 materia, ex creatura inanimata vocem protulerit sono-
 ram, et quasi ex arteriis prolatam, qui quondam
 asino Balam mirabiliter contulit ut primo contra
 prophetam recalcitraret, deinde voce viva admoneret
 ne ulterius in via progrediretur. Hæc sunt tua,
 bone Jhesu, opera, cui laus et gloria.

XLIV.—*De Reædificatione Abbendonice.*

Nunc vero restat ut ad reædificationem domus Ab- Abingdon
 bendonice stilum vertamus reciprocum. Adelfredo¹ rebuilt.
 itaque Westsaxonum rege viam universæ carnis in-

¹ *Adelfredo.*] Originally Adelredo in B. vi.

A.D. 871-
901.

gresso, pius ac misericors Dominus noster Jhesus Christus, cujus universæ viæ misericordia et veritas, qui piis pati et impios regnare permittit, orphanis sanctæ matris ecclesiæ Abbendonis in tribulationibus factus est adjutor opportunus, sui gratia qui cum servis suis tantam novit misericordiam. Suscitavit enim successores regis Adelredi, qui pio desiderio (utpote declarabitur inferius) reparatione ipsius domus certatim curam impendebant, inter quos fuit prædictus rex Ælfredus, Adelredi frater regis, qui primus post Adelredum regni suscipit gubernacula. Hic vero malis accumulans, quasi Judas inter XII., villam in qua conobium situm est, quæ vulgari idiomate Abendonis appellatur, cum omnibus suis appenditiis a prædicto conobio violenter abstraxit, victori Domino, pro victoria qua functus est de Danis super Esseduno victis, inparem reddens talionem. Tempore suo memoratus rex Alfredus villam, quæ Appelford appellatur, cuidam fideli suo, pro servitio et homagio suo, nomine Deormodo, dedit, et (ut carta ipsius regis testatur) concessit ei ut quemcumque sibi vellet heredem constitueret. Constituit itaque prædictus Deormodus heredem sibi Deum, et Beatam Mariam, et ecclesiam Abbendonis, post decessum ipsius regis donationem ipsam ratam attestante et inconcussam. Cujus cartæ tenor his est.¹

¹ *His est* } The previous narrative is thus compressed in Claud. C. ix. fol. 105b.

“ DE ÆLFREDO REGE.

“ Igitur post mortem Ælheredi regis, frater ejus Ælfridus suscepit imperium. Qui villam in qua conobium situm est, quæ vulgari nomine Abbandun dicitur, cum omnibus

illis adjectivis, a prædicto conobio abstraxit; victori Domino inparem reddente talionem. Quo decessente, Ædwardus filius ejus successit in regnum.”

Then is introduced “ CARTA REGIS ÆLFREDI DE APPELFORD,” from which the following various readings are derived.

XLV.—*Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford.*

A.D. 871–901.

Quicquid concedendum est fidelibus¹ regali dono, libello litterarum muniri debetur, quia fragilis hominum² memoria recedit, et traditio litterarum semper ad memoriam reducit.

King
Alfred's
charter of
Appelford.

Unde Ælfrædus Anglorum Saxonum³ rex cuidam eo fideli, nomine Deormodo, unam quinque mansorum villulam, nomine Æppelford, dono et concedo pro aliâ terrarum particula quam incolæ⁴ Harændun appellant. Tali igitur jure hereditario illi trado et concedo, ut post vitæ suæ terminum cuicumque suo heredi sive alicui monasterio sanctorum in perpetuam tradat hereditatem, prout ipse voluerit. Sit autem præsens⁵ terra libera ab omni seculari servitio, exceptis tribus, expeditione populari, restauratione viatici pontis, constructione regalis arcis. Si quis autem cupiditatis flamma accensus hunc nostrum libellulum frangere temptaverit, sit dampnatus atque sepultus in inferno inferiori cum Juda apostata atque Pilato, et cum omnibus qui injuste possident sanctuarium Dei.

Deormod⁶ gebohte æt Ælfræd cyninge mid fiftigum mancessan arodenes goldes fif hida land on éce yrfe, ælces thinges freoh butan fyrde, and fæstinge weorces, on thisum lande fæst.

Et ut hoc scriptum inviolabilem firmitatem obtineat, ego rex primus regali sigillo confirmo, meosque fideles ad firmandum⁷ testes esse præcipio.

¹ *fidelibus*] regali dono fidelibus.

² *hominum*] hominis.

³ *Anglorum Saxonum*] Anglo-saxonum; and this was also the original reading of B. vi.

⁴ *incolæ*] incolæ.

⁵ *præsens*] prædicta.

⁶ *Deormod.*] This passage, as far as the word “fæst,” does not occur in C. ix.

⁷ *ad firmandum*] ad confirmandum.

- A.D. 901-
924.
- + Signum Ælfredi, regia.
 - + Signum Edward, filii regia.
 - + Signum¹ Wulfric, ministri.
 - + Signum Deormod, ministri.
 - + Signum² Ælfreth, ministri.
 - + Signum Sigulf, ministri.
 - + Signum Wulfric, ministri.
 - + Signum Beormund, ministri.
 - + Signum Ealhmund, ministri.
 - + Signum Æthelhelm, ministri.

Metæ de Appelfordl.³

Ærest on tha lace tha lith be Westan Dyrnange-
lade, andlang lace upon ane furh, thaet on Widan geat,
andlang⁴ dic, thaet on thone mor the lid betwux
Suthtune and Witenhamme, and swa forth be more,
thaet on the ealdan dic thaet æ lith⁵ betwux Wigbal-
dinegtune and Appelforda, and of there ealdan dic
to Diceswyllan, of Diceswyllan to Sandgewyrpe, and
of Sandgewyrpe thaet utan Temese.

XLVI.—*De Morte Alfreli Regis West-Saxonum et
Successione Edwardi Filii sui.*

Succession
of Edward
the Elder.

Mortuo Ælfredo rege, successit ei Edwardus filius
ejus. Iste vero Edwardus cuidam ministro suo,
Alfstano nomine, villam que dicitur Sefouenhamtune
dedit et carta sua confirmavit; insuper et ei concessit

¹ Signum.] This line is omitted
in C. ix.

² Signum.] These witnesses are
omitted in C. ix., which adds.—
"Eandem terram postea idem vir
Deo et Sanctæ Mariæ concessit."

³ Metæ de Appelford.] These
boundaries occur in the second
MS. at fol. 198 b.

⁴ andlang] swa andlang.

⁵ thaet æ lith] thaet lith.

ut quemcumque sibi vellet post decessum suum here- A.D. 1043.
dem facere de eadem terra, sine ulla contradictione
facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus
cartæ memoratus Ælfstanus fretus munimine, ipsam
terram dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abben-
doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in
puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus
donationis, (sicut tunc temporis consuetudo fuit,)
cartam regis, per quam totum jus suum in memorata
terra, habebat, super altare Beatæ Mariæ Abben-
doniæ, coram ipso rege et magnatibus suis, nemine
donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ
tenor hic est.

XLVII. — *Carta Regis Edwardi de Seuenhantun.*

Nihil ergo in hoc seculo prolixæ felicitate fruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut orthodoxorum demonstrant paradigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimoniarum sunt perfruendæ ut tamen æternæ patriæ emolumentis nunquam fraudemur.

Quamobrem ego Eadward annuente altitroni Moderatoris imperio Anglorum basileus, quodam ministro meo, Ælfstan nominato, x. mansas ubi dicitur æt Seofonhæmtune libens donabo, quatinus habeat atque possideat, ac post se qualicumque libuerit heredi derelinquat. Sit autem rus prædictum ab omni mundano servitio liberum; tribus tamen exceptis, viatici restauratione pontis, arcis constructione regalis, expeditione etiam populari. Si quis vero (quod absit) cupiditatis flamma accensus, hoc nostrum infringere temptaverit donum, sciat se dampnaturum cum filiis perditionis in tartareis tormentis, nisi resipiscens

Charter of
Edward
the Con-
fessor,
A.D. 1043.

A.D. 1043. digna satisfactione emendaverit. Nam prædicta ruris particula his metis constat circumcincta.

Metæ de Seuenhamtun.

Erest on tha haran apeldran, of thare apeldran andlang Pinnan røde, of thare røde betweox Morsceagan and Middel lea thwyres on tha ealdan dic, of thare dic andlang hrieges on byde wil, of than wille andlang stræte on hæglæ thorn, of than thorne andlang hrieges on hodan mere on gerhte on fif thornas, of fif thornon thwyres on thære ealdan ellen styb, of than stybbe on tha ealdan dic, of thare dic andlang herpathes that hit cynth be northan bien hylle in on that slæsl, swa andlang fura on thære smalan weg, swa andlang weges on thone withig, of than withige on stan wyl, of than wille thwyres on thære garan, of than garan on thæs brocces bige, of than bige on tha ealdan eorþ byrig, of thære byrig on thone æc styb, of than stibbe eft on tha haran apeldran.

Scripta est ergo hujus regalis doni cartula anno Dominicæ Incarnationis xliii. post mille, indictione xi, his confirmantibus quorum vocabula infra sunt prætitulata et cernentibus apparent adnotata.

+ Ego Eadward, rex Anglorum, meum donum signo crucis confirmavi.

+ Ego Ælfgyfa, prædicti regis mater, regium munus corroboraui.

+ Ego Eadsinus, archiepiscopus, almo sanctæ crucis vexillo confortavi.

+ Ego Ælfric, archipresul, istud datum libens consolidavi.

+ Ego Bryhtwold, episcopus.

+ Ego Æthestan, episcopus.

+ Ego Godwine, dux.

A.D. 1043.

- + Ego Godeman, prespiter.
- + Ego Karl, minister.
- + Ego Ælfget, minister.
- + Ego Ælfwig, præfectus.
- + Ego Ælfwine, episcopus.
- + Ego Grimkyl, episcopus.
- + Ego Dudoca, episcopus.
- + Ego Lyfing, episcopus.
- + Ego Brihtwine, episcopus.
- + Ego Eadnoth, episcopus.
- + Ego Ælthelwearda, abbas.
- + Ego Ælfwine, abbas.
- + Ego Siward, abbas.
- + Ego Wulfsige, abbas.
- + Ego Leofric, presbyter.
- + Ego Siward, dux.
- + Ego Swegen, dux.
- + Ego Eadwold, presbyter.
- + Ego Hereman, presbyter.
- + Ego Leofric, presbyter.
- + Ego Osgod, miles.
- + Ego Ælfstan, miles.
- + Ego Esbern, miles.
- + Ego Lyfing, miles.
- + Ego Ordgar, miles.
- + Ego Odda, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Dodda Æthelmer.
- + Ego Urki, minister.
- + Ego Ælfget, minister.
- + Ego Wulfnoth, præfectus.
- + Ego Kinewerd, præfectus.
- + Ego Thokig, minister.
- + Ego Æthelwig, minister.
- + Ego Leofric et Tofig, ministri.
- + Ego Æfwig, præfectus.
- + Ego Æthelmer, minister.

- A.D. 1043. † Ego Æthelric, minister.
 † Ego Totig, minister.
 † Ego Leofwine, minister.
 † Ego Godsunu, minister.
 † Ego Ulfsitel et Æthelric, ministri.

XLVIII.—*Quomodo Rex dedit Athelhumflo
 Hordwella.*

Charter of
 Edward
 the Elder,
 A.D. 901-
 924.

Iste vero Eadwardus rex totius Angliæ, dum adhuc vitales carperet auras, cuidam fasallo suo Tata, Æthelhumflo dedit Hordwelle trium manentium in puram et perpetuam elemosinam, et carta sua confirmavit. Insuper et ei concessit ut quemcumque sibi vellet post decessum suum heredem facere de eadem terra, sine ulla contradictione facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus cartæ memoratus Tata Æthelhumflus fretus munimine ipsam terram dedit Deo, beatæ Mariæ, et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus in puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus donationis (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) cartam regis, per quam totum jus suum quod in memorata terra habebat, super altare beatæ Mariæ Abbendonie coram ipso rege et magnatibus suis, nemine donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ tenor hic est.

XLIX.—*Carta Regis Edwardi de Hordwella.*

Charter of
 Gift of
 Hordwell.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente.

Ego Eadward, non meis meritis exigentibus, Omnipotentis Dei misericordia, Angul-Saxonum rex, pro piaculorum meorum remedio, necnon et antecessorum

meorum atque etiam posteritatis meæ subsequenti, A.D. 901-
cum consensu et licentia optimatum meorum, quorum^{924.}
nomina infra scripta sunt, recuperationem cujusdam
hereditarii libri fasallo meo Tata Æthehumflo, hoc
est trium manentium æt Hordwelle inperpetuum
possessionem imperavi, quas ante Æthulwulfus avus
meus, Occidentalium Saxonum rex, perpetualiter de-
derat, ab omni mundiali censu liberas, excepta expe-
ditione, et pontis et arcis constructione; sed casu
quodam, hereditarius ille liber antiquus submersus
est, quo pæne nihil in eo apertum videbatur. Hæc
autem cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCC. iii.,
in celebri loco qui dicitur Haamtum scripta est in
præsentia subsequentium testium.

Metæ¹ de Hordwella.

An Swinbroc ærest,² thæt up of Swinebroce in on
risclæd, of thæs risclædes byge foran ongean Hord-
wylles weg, thæt andlang thæs wegæs oth hit cymth
to Iecenhilde wege, thonne of than³ wege up on
thone ealdan wude⁴ weg, thonne of thæn wude weg⁵
be eaftan⁶ Tellesbyrg on ænne garan, thonne of than⁷
garan on næne garæcer, thæt andlang thære fyrh⁸
to anum andheafdum, to anre forierthe, and sio fori-
erth gæth in to tham lande, thanne on gerihte to
tham stane on hricg weg, thanon west on anne goran,
andlanges thære fyrh⁹ to anum anheafdum, thanon
of dune on fearnhylles slæd, thæt thanon on ane

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy in MS. Claud. C. ix. fol. 199.

² *An Swinbroc ærest.*] Ærest on Swinbroc.

³ *than*] thæm.

⁴ *wude*] wudu.

⁵ *thæn wude weg*] thæm waga.

⁶ *eaftan*] eastan.

⁷ *than*] thæm.

⁸ *fyrh*] furh.

⁹ *fyrh*] furh.

A.D. 901-
924. furh¹ an æcer near thæm hlinca, thonne on thene²
hline³ ut fearuhylles slaxle suthewearde,⁴ of thæm
hlinca on anon heafde, forth thær on ane furh, on ane
stauriwe, thanon on gerihte on hricgweg that than-
one on ane garacer on anon heafde, and so garacer
in on that land, thanone andlanges anre furh oth
hit cymth to anum byg, thanone of thæm byg forth
on ane furh oth hit cymth to anre forierthe, and so
forierth into thæm lande, thonne on Icenhilde weg be
Tellesburh westan, thanone north ofer Icenhilde weg
on sican wylle, that hthweres⁵ ofer an furlang on
gerihte on an ærbed on hughylles broces byg, an-
lang thæs broces oth hit cymth to twam garacer,
and than⁶ garaceras in on that land, thanon on ane
forierthe on anon heafde, thanon on gerihte on rean
clif on Swinbroc, thonne andlang thæs broces on that
riselast.

- + Ego⁷ Eadweardus, rex.
- + Ego Asser, episcopus.
- + Ego Ordlaf, dux.
- + Ego Dyormod, minister.
- + Ego Wiltbord, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Wærulf, presbyter.
- + Ego Byrnstan, presbyter.
- + Ego Wulfhun, minister.
- + Ego Buga, minister.
- + Ego Alla, minister.
- + Ego Wulfhem, minister.

¹ furh; furh.

² thene; that.

³ hline; of thæm hlinca on oðerne
hline, *old*

⁴ suthewearde; suthwardre.

⁵ Athweres; thwyrea.

⁶ than; thon.

⁷ Ego; The names of the wit-
nesses are omitted in the second
MS.

† Ego Wulred, minister.

A.D. 924.

† Ego Beornstan, minister.

L.—*De Morte Edwardi Regis et Successione
Adelstani Filii sui.*¹

Postquam vero Eadwardus rex Angliæ, Domino dis-
ponente, viam universæ carnis ingressus est, successit
ei Athelstanus filius ejus. Iste vero Athelstanus post
suscepta regni gubernacula subito tantæ pietatis ac
vitæ sanctitatis extitisse perhibetur ut granum sinapis,
quod in cordis ejus horto bonus Hortolanus, Dominus
ac Redemptor noster Ihesus, seminaverat, mature radi-
catum illico crescere cœpisset in arborem magnam
firmissimæ fidei, et sanctæ spei, insuper et caritatis
immensæ, quæ nec invidet nec agit perperam. Opera
etenim, quæ Deo sunt placabilia, libenter vidit per
discretionem, audivit per obedientiam, gustavit per
caritatem, olfecit per spem et fidem, necnon tetigit
pariter et consummavit per bonam operationem. In
ecclesiis etenim quamplurimis destructis iterum reædi-
ficandis summam curam ac diligentissimam diligen-
tiam incessanter impendere satagebat. Inter quas
cœnobium Abbendonæ, Chinato abbate locum ipsum

Death of
Edward the
Elder, and
accession of
Ethelstan,
A.D. 924.

¹ *Filii sui.*] The Cottonian MS. Claud. C. ix. fol. 106 b. proceeds thus:—

“Defuncto ergo Eadwardo rege, successit in regnum filius ejus Athelstanus. Athelstano itaque rege monarchiam principatus totius Angliæ tenente, anno scilicet ab Incarnatione Christi, DCCCXXX., Cynatum Abbendonæ accepimus abbatem fuisse. Cujus regis dono idem abbas in Dumeltuna x. man-

siones ad occidentalem fluvii Esingeburne, et duas itidem mansiones ad orientalem ejusdem fluvii plagam ad Eastane, cum silvis, pratis, pascuisque suis, sed et in alio loco, id est Scæringaford et Sandford, xv. cassatorum, Swineford quoque v. manentium, consecutus est, ecclesiæ suæ ob honorem et cumulum.

“CARTA REGIS ATHELSTANI DE DUMELTUNA.” See p. 60.

A.D. 924-
941. tunc temporis gubernante, tanta sinceritate tantoque amoris privilegio est amplexatus, ut non solum illud variis ditaret ornamentis, verum etiam amplis eam dotaret possessionibus. Quibus possessionibus carta ipsius regis subsequentes veritatis perhibent testimonium. Quarum prima hæc est.

LI.—*Carta Athelstani Regis de Dumeltuna.*¹

Gift of
Dumeltuna.

Summa² polorum cacumina, ima quoque solorum fundamina, tetra necnon baratrorum tragedia, almæ Trinitatis monarchia regnando ac regendo premendoque, Auctor omnium Deus gubernat a-thraliter; cujus videlicet largifluæ liberalitatis munificentia Athelstanum regem Albionis præstantissimum solio sublimavit paterno, ac triquadri orbis rumigerula, præ cæteris ampliavit prærogativa. Tali namque sceptrorum suffultus diademate patronus, regie dignitatis pannagetricus gratuita cordis generositate Cynatho, monasticæ conversationis archimandrita, propriæ possessionis telurem duobus in locis jure hereditario perpetualiter condonavit, ac præfato abbati suisque post se heredibus, evangelico provocatus paradigmate taliter promulgante, "Omni habenti dabitur et habundabit," [Matt. xiii. 12], perhenniter possidendam firmaverat. Hoc denique imperator magnanimus, non pretio philargiæ, sed longevæ prosperitatis patrocinio, ac paradisiacæ amenitatis mercimonio, more solito præstaverat gratis. Hæc scilicet loca hoc utuntur nomine; ad Dumolan³

¹ *Dumeltuna.*] In Claud. B. vi. fol. 14, a representation of King Athelstan is here introduced.

² *Summa.*] Coliated with the duplicate copy, Claud. C. ix. fol. 106,

and with Talbot's transcript in the library of Corpus Christi College, Cambridge, MS. cxl. p. 171.

³ *Dumolan.*] Dumeltun.—Dumoltan. C.C.C.

x. mansiunculæ, quæ¹ sunt occidentali parte fluminis A.D. 924-
 Esingburnan, et duæ communiter orientali² plaga⁹⁴¹.
 ejusdem lymphæ populari sorte dirivantur ad East-
 une; quinque nam locis habentur silvaticis ad
 Fleferth dextra lævaque illius³ rivuli qui vulgariter
 Pidwuella⁴ vocitatur. Hujusque loci usurpatio⁵ ne
 adoptat dominus abbas, silvis, pratis ac pascuis, ara-
 tura ac reliquis illac rite subsidiis; ut perpetuum⁶
 pertineat ad Dumolatan⁷ in posterum pio potissimum
 prolatori⁸ gloriam, ac deinceps magnopere cum lator⁹
 ad præmium. Hæc nempe condonatio peracta est
 nongentesimo atque tricentesimo laterculo Jhesualis
 infantia, summique prolis essentia, ac ter assis in-
 dictio copulatim conjungitur; hujus pro certo lar-
 giffuæ dapsilitatis locupletatio firma senatorum adsti-
 pulatione atque rata adsertione, uti infra karaxatur,
 v^o anno. ex quo nobilissime gloriosus rex Anglo-
 saxones¹⁰ regaliter gubernabat, tertioque postquam
 authentice Northanhimbrorum Cumborumque, blanda
 mirifici Conditoris benevolentia, patrocinando sceptrinæ
 gubernaculum perceperat virgæ, constat esse, Christo
 to Theon suffragante, salubriter adimpleta; ac prisco
 certissimæ derivationis confinio circumcincta hoc modo
 dinoscitur.¹¹

¹ *quæ*] videlicet, quæ sunt. C.C.C.

² *orientali*] ad orientali.

³ *illius*] illi.

⁴ *Pidwuella*] Widwella; — Pid-
 wuella. C.C.C.

⁵ *usurpatio*] usurpatio en. C.C.C.
 which adds in a marginal note that
 the original reading was “usurpa-
 tionem.”

⁶ *perpetuum*] perpetim. C.C.C.

⁷ *Dumolatan*] Dumoltan. C.C.C.

⁸ *prolatori*] prosatori ad. C.C.C.

⁹ *cum lator*] conlatori. C.C.C.

¹⁰ *Anglosaxones*] Angolsaxones.
 C.C.C.

¹¹ *hoc modo dinoscitur.*] The words
 “hoc modo dinoscitur” are omitted
 in Claud. C. ix.

A.D. 924-
941.

Meta¹ de Dumoltuna.

Primitus² ad Dumoltan easton³ on Esingeburna, thonne suthan of Esingburnan westwardes ondlong dices, that swa up won⁴ gerihte on dagan oran,⁵ thut swa ondlong seuthbroces in gemare die,⁶ that swa ondlong in seegmere, thut swa of seegmere east ryhte in Esingburnan in Dernaford.

Thonne sind this tha land gemaru at Widwellan.⁷ Of Widwellan in crundelu, of crundelum suth ryhte onlang hryges⁸ on Tittandune, of Tittandune west on ealdan⁹ wellan thonon in Winterburnan, swa in Widwellan,¹⁰ of Widwellan on Eomers melwa, and swa on otherne Winterburnan, that¹¹ in Widwellan, and swa onlang Widwellan oppo crundela.¹²

Hoc¹³ supplementum quoque huic singrapha rex famosissimus augmentabat, ut ne aliquis fraudulenta seductione hunc codicellum vetustis evincere valeat libellulis. Si quis (quod absit) possessor agelluli, fas divinum profanando seu jus humanum violando deliquerit, alius ejusdem genealogiae, rationabilius agens regi supradicto, in longinquam perfruat retribui-

¹ *Meta*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 199 b.

² *Primitus*] First eastan.

³ *easton*] eastan. C C C

⁴ *up won*] upp on. C C C

⁵ *oran*] ora.

⁶ *gemare die*] gemarethe. C C C

⁷ *Widwellan*] Of Widwellan
Pidwellan Of Pidwellan. C C C

⁸ *onlang hryges*] onllong hryges.
C C C.

⁹ *ealdan*] ealdan. C C C

¹⁰ *Widwellan of Widwellan on Eomers*] Pidwellan, of Pidwellan on Eomere. C C C.

¹¹ *that* . . . *crundela*] that in Pidwellan, and swa onllong Pidwellan up oth crundelu. C C C.

¹² *crundela*] upon crundelum.

¹³ *Hoc*] MS. Claud. C. ix. fol. 106 b.

tionem; augentibus vero hoc regale donativum dupla A.D. 924-
Deus adaugebat¹ bona; minuentibus necnon Satan⁹⁴¹
cum satellitibus inferat dampna. Det Deus ne pro-
veniat! Pax in ævum servantibus!

His Testibus.

† Ego Æthelstan, rex et rector totius Britanniae
cæterarumque, Deo concedente, gubernator provin-
ciarum, hæc dona vexillando conscripsi.

† Ego Wlfhelm² quoque archipræsul, cum Rod-
wardo³ cæterisque pontificibus, consensi et subscripsi.

† Ego⁴ Theodred, præsul, atque Ælfhæh, consensi et
subscripsi.

† Ego Cynsige, biscop, cum Ælfrico, consensi et
subscripsi.

† Ego Wulfrige, episcopus, atque Ælfred, consensi
et subscripsi.

† Ego Æthelgar, pontifex, cum Æthelwaldo, con-
sensi et subscripsi.

† Ego Kœnwald, antistes, atque Wulfhelm, cum
testibus subnotatis, subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, Æthelmund, comes, con-
sensi et subscripsi.

¹ *adaugebat*] adaugeat. C.C.C. and
C. ix.

² *Wlfhelm*] Wulfhelmus. C. ix.;
Wulfhelm. C.C.C.

³ *Rodwardo*] Rodunardo. C.C.C.

⁴ *Ego.*] The duplicate Cotton
copy omits the witnesses from this
point; the transcript in C.C.C. pro-
ceeds thus:—

“† Theodred præsul atque Ælf-
hea.

“† Cynesige biscop cum Æl-

frico, &c.; tandem Ælfgar consul,
Ælfsige miles, Wiferth claviger,
Leofsige signifer, &c.

“† Ego Eadgar, Christi annu-
ente gratia Anglorum basileus,
largifluam hujus territorii confir-
mationem Osulfo præsuli, uti a
Cynatho abbate ei pridem concessa
fuerat, crucis taumate, optimatum-
que meorum utens consilio, resto-
rando perpetim corroboravi.”

A.D. 924-
941.

- † Ego Uhtred, eorl, atque Seule, subscripsi.
 † Ego Ælfigar, consul, Ælfrige, miles, consensi et subscripsi.
 † Ego Wiferth, clavigel, Leofsiges signifer, consensi et subscripsi.
 † Ego Wulfrie, rector, et Thelgeard, armiger, consensi et subscripsi.

LII.— *Carta¹ Regis Æthelstani de Xalingeforda.*Gift of
Scaring-
ford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Ihesu Christo, qui imperio Patris cuncta disponit, simul Sancti Spiritus gratia vivificante. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, circographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelstan, totius Britanniae basilicus, quandam telluris particulam, xii. videlicet cassatos, loco qui celebri ad Scaringaford nuncupatur vocabulo, Domino nostro Ihesu Christo sanctaeque eius ecclesiae beatæ Dei genetricis Mariæ, dicata honori,² loco qui celebri ad Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet et pascuis, Godescaleo obtinente presbytero, aeterna largitus sum hereditate. Sit autem praedictum rus omni terrena servitutis iugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisque restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam con-

¹ *Carta.* Collated with MS. Cott. Claud. C. 12. fol. 106. *Carta regis Æthelstani de Scaringaford.*

² *dicata honori.* In C. 12. the ter-

mination of "dicata" is written upon an erasure, and "honori" is added above the line.

stituimus transferre voluerit, privatus a consortio A.D. 931. sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Scripta est hæc carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum subtus nomina characteribus depicta annotantur.

[*De metis*¹ *Scaringaford.*

Ærest on Eoccen æt Sandfordinga gemære; swa ut ongean stream to Snitan ige; on north healfe thæs igethes, and swa on Baccan mor middewardne; swa andlang mores on fisc lace; innan Crypeles heale; and thæt andlang Fearnbroces, thæt hit sticath up on tha readan dic; swa andlang dic thæt on hlydan; andlang hlydan on bradan mor; of bradan more to preosthamme; up on myos wyllan; of myos wyllen on thene hricg weg; andlang hrycge weges to thæm Cristes mæle; thonne suth thæt hit sticoth eft on Eoccen thæt hit onfeng.]

† Ego Æthelstan, singularis privilegii monarchia prædictus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ Crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wlfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

¹ *De metis.*] These boundaries are here inserted from Claud. C. ix. fol. 198 b.

- A.D. 931. + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesie archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Brinstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Kenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Adulfus, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Elfric, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Osferth, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfwuold, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Osbriht,¹ dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Elfsatan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfchah, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Carta² Regis Athelstani de Swinford.

Gift of Swinford. Confirmat nos sacre auctoritatis Scriptura,³ dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris, et nudus revertar illuc," [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus," [1 Tim. vi. 7.]

¹ *Osbriht* Osbyrht.

² *Carta*. Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 106 b.

the title of which is, "Carta regis Athelstani de Sandford."

³ *Scripturas*; Scriptura.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego A.D. 931. Æthelstan, Christo conferrente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Swynford¹ profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo, obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel inmutare præsumpturus² temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi³ proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini⁴ vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumanoran pertinet, scripta habentur.

Scripta est siquidem⁵ hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXI., indictione iv. Cujus⁶ etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his⁷ testibus roborata constat, quorum nomina subtus annotantur.

¹ *Swynford*] Sandford.

² *præsumpturus*] præsumptuosus.

³ *Christi.*] The word "Christi" is inserted by a later hand.

⁴ *Termini.*] The whole of this sentence is omitted in C. ix.

⁵ *siquidem.*] The word "siquidem" does not occur in C. ix.

⁶ *Cujus*] Hujus.

⁷ *his.*] 'Præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitati.' The charter here ends, the names of the witnesses not being given in C. ix.

A.D. 931. + Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia preeditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.

+ Ego Wulfelmus, Dorobœrnensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.

+ Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Fadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.

+ Ego Fadwine, abbas, consensi et subscripsi.

+ Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.

+ Ego Osferth, dux, subscripsi.

+ Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Ææbriht, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.

+ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Fadric, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Godessceale, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sanford.²

Gift of
Sanford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili presidens

¹ *Carta.* Collated with *Clæd.*
C. ix. fol. 107.

² *Sanford.* Swinford.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenoran per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the | margin of C. ix. the word "Sanc-
ford" occurs, written with a styc.

A.D. 931. + Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.

 + Ego Wulfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.

 + Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

 + Ego Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.

 + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.

 + Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.

 + Ego Osferth, dux, subscripsi.

 + Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

 + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.

 + Ego Æsbriht, dux, consensi et subscripsi.

 + Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

 + Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.

 + Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.

 + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

 + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.

 + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

 + Ego Goddesceale, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sanford.²

Gift of
Sanford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

¹ Carta. Collated with Chart. C. ix. fol. 107.

² Sanford, Swinford.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenoran per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the | margin of C. ix. the word "San-
ford" occurs, written with a style.

A.D. 924-941. integre pertinentibus, sicut carta ipsi Athelstani senatoris, dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam. Cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta¹ Athelstani Senatoris de Offentuna.

Gift of
Offentun.

Ego Æthelstan senator scripto inserui istam terram de Uffentune ad ecclesiam sanctæ Mariæ de Abben-
duna, in diebus Athelstani regis, et fuit² testimonio Kynsii episcopi de Berrucwre, et Wulfhelmi archie-
piscopi, et Rodwardi episcopi, et multorum aliorum episcoporum, abbatum atque principum qui ibi con-
gregati erant, ubi ista villa ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Abben-
duna concessa fuit. Archiepiscopus etiam Wulhelmus et omnes episcopi et abbates, qui ibi simul aderant, excommunicaverunt a Christo et ab omni communione Christi et omni Christianitate qui unquam hoc donum immutaverit, vel istam terram diminuerit, in pascuis sive metis, ut sit ipse missus et dimersus in inferno inferiori sine fine. Et dixit omnis populus qui ibi aderat; "Fiat, fiat, Amen."

Metre de Offentuna.³

This synd tha landgemere into Uffentune.

Ærest of Hwres⁴ mere andlang thære lace, into
thære blace lace. Of thære blace lace innan bulemere.
Of bulemere to buleferthes steorte. Of than steorte
into bulendie. Andlang⁵ bulendie in to than thorn-
stybbe. Of than thornstybbe into thære halige

¹ *Carta*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

et fuit] et hoc fuit.

² *Metre de Offentuna*] Collated

with Claud. C. ix. fol. 104. "*Metre de Offentuna*."

³ *Hwres*] Hwyrca.

⁴ *Andlang*] Andlang.

stoue. Of thære halige stowe andlang thaere heafde ^{A.D. 924-}
in to Ikenilde stræte. Of Ikenilde stræte into ^{941.}
Ægelwardes mearce. Of Ægelwardes mearcce upp-
rihtes be tham heafde in to Hremmes byriges north
geate. Thurhut tha byrig ut æt tham suth geate.
Sudrihte be than hefde uppen Hodes hlæwe. Of
Hodes hlæwe oppen¹ tha stanhlæwe. Of thære stan
hlæwe innau than hwitan hole. Of tham hwitan hole
into tham readan hole. Of tham readan hole into
tham dunnan hole. Of tham dunan hole into Dun-
farthes² hnæsse into³ Paddebyrig. Of Paddebyrig into
Tædduces stane. Of Tædduces stane into hundes
laywe.⁴ Of hundes hlæwe into hafeces hlæwe. Of ha-
feces hlæwe into tham stod falde. Of tham stodfalde
uppan lauerces byrig. Of lauerces byrig into sceorten
dic. Of scorten dic into langen dic. Of lange dic into
Æscæs byries suthgeat, and swa ut æt tham north-
gate. Of tham northgeate middan uppan Duden-
byrig. Of Dudenbyrig uppon eclesbeorh. Thwyr
ofer dunrihtes into Ikenilde stræt. Sydtheng⁵ dun-
rihtes bæ thaes heafdæcres west furh, dun ofer tha
thwyr furh dunrihtes to tham riscbedde. Of tham
riscbedde to tham dyrne stane. Of tham dyrne stane
to tham riscthyfele. Of tham riscthyfele into Hlip-
penham.⁶ Of Hlippenham into tham milestreame.
Of tham mylestreame innan tha northlange dic.
Andlanges thurh tha smalle thornas innan Bulemed.
Of⁷ Bulemæd ofer tha clæne med. Of tha clæne med
northward eastrihtes be northe mordune on thæne
grene weig. Of tham grene weige thwyr ofer thæne
mor, innan thwyr mere midrihtes.

¹ *oppen*] uppan.
² *Dunfarthes*] Dunfærthes.
³ *into.*] Of Dunfærthes hnæsse
into.'

⁴ *laywe*] hlæwe.
⁵ *Sydtheng*] syththenes.
⁶ *Hlippenham*] Hlippemham.
⁷ *Of*] Ofer tha.

A.D. 924-
941.

- † Ego Uhtred, eorl, atque Seule, subscripsi.
 † Ego Ælfgar, consul, Ælfrige, miles, consensi et subscripsi.
 † Ego Wiferth, clavigel, Leofsiges signifer, consensi et subscripsi.
 † Ego Wulfric, rector, et Thelgeard, armiger, consensi et subscripsi.

LII.— *Carta¹ Regis Athelstani de Xalingeforda.*Gift of
Searing-
ford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta disponit, simul Sancti Spiritus gratia vivificante. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirgraphorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelstan, totius Britannie basilicus, quandam telluris particulam, xii. videlicet cassatos, loco qui celebri ad Searingaford nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctaque ejus ecclesie beate Dei genetricis Mariae, dicata honori,² loco qui celebri ad Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet et pascuis, Godescalco obtinente presbytero, aeterna largitus sum hereditate. Sit autem predictum rus omni terrenae servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam con-

¹ *Carta.*] Collated with MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 106. *Carta regis Æthelstani de Searingaford.*

² *dicata honori.*] In C. ix. the ter-

mination of "dicata" is written upon an erasure, and "honori" is added above the line.

stituimus transferre voluerit, privatus a consortio A.D. 931. sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Scripta est hæc carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXI., indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum subtus nomina characteribus depicta annotantur.

[*De metis*¹ *Scaringaford.*

Ærest on Eoccen æt Sandfordinga gemære; swa ut ongean stream to Snitan ige; on north healfe thæs igethes, and swa on Baccan mor middewearðne; swa andlang mores on fisc lace; innan Crypeles heale; and thæt andlang Fearnbroces, thæt hit sticath up on tha readan dic; swa andlang dic thæt on hlydan; andlang hlydan on bradan mor; of bradan more to preosthamme; up on myos wyllan; of myos wyllen on thene hricg weg; andlang hrycge weges to thæm Cristes mæle; thonne suth thæt hit sticoth eft on Eoccen thæt hit onfeng.]

† Ego Æthelstan, singularis privilegii monarchia prædictus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ Crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wlfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

¹ *De metis.*] These boundaries are here inserted from Claud. C. ix. fol. 198 b.

- A.D. 931. + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesie archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Brinstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Kenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Adulfus, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Elfric, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Bursige, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Osferth, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfwold, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Osbriht,¹ dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Elfstan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfeloh, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Carta² Regis Athelstani de Swinford.

Gift of Swinford. Confirmat nos sacre auctoritatis Scriptura,³ dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris, et nudus revertar illuc," [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus," [1 Tim. vi. 7.]

¹ Osbriht' Osbyht.

² Carta' Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 106 b.

the title of which is, "Carta regis Athelstani de Sandford."

³ Scriptura;] Scriptura.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego A.D. 931. Æthelstan, Christo conferrente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Swynford¹ profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo, obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel inmutare præsumpturus² temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi³ proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini⁴ vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumanoran pertinet, scripta habentur.

Scripta est siquidem⁵ hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus⁶ etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his⁷ testibus roborata constat, quorum nomina subtus annotantur.

¹ *Swynford*] Sandford.

² *præsumpturus*] præsumptuosus.

³ *Christi.*] The word "Christi" is inserted by a later hand.

⁴ *Termini.*] The whole of this sentence is omitted in C. ix.

⁵ *siquidem.*] The word "siquidem" does not occur in C. ix.

⁶ *Cujus*] Hujus.

⁷ *his.*] 'Præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitati.' The charter here ends, the names of the witnesses not being given in C. ix.

A.D. 931. + Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.

+ Ego Wulfelmus, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.

+ Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Fadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.

+ Ego Fadwine, abbas, consensi et subscripsi.

+ Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.

+ Ego Osferth, dux, subscripsi.

+ Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Æscbriht, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.

+ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Fadric, minister, consensi et subscripsi.

+ Ego Godlesseale, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sunford.²

Gift of
Sunford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

¹ *Carta.* Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

² *Sunford*, Swinford.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus poenituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenoran per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the | margin of C. ix. the word "Sam-
ford" occurs, written with a style.

A.D. 924-941. integre pertinentibus, sicut carta ipsi Athelstani senatoris, dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam. Cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta¹ Athelstani Senatoris de Offentuna.

Gift of
Offentun.

Ego Æthelstan senator scripto inserui istam terram de Uffentune ad ecclesiam sanctæ Mariæ de Abben-
duna, in diebus Athelstani regis, et fuit² testimonio Kynsii episcopi de Berruescire, et Wulphelmi archie-
piscopi, et Rodwardi episcopi, et multorum aliorum episcoporum, abbatum atque principum qui ibi con-
gregati erant, ubi ista villa ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Abben-
dona concessa fuit. Archiepiscopus etiam Wulphelmus et omnes episcopi et abbates, qui ibi simul aderant, excommunicaverunt a Christo et ab omni communione Christi et omni Christianitate qui unquam hoc donum immutaverit, vel istam terram diminuerit, in pascuis sive metis, ut sit ipse miserus et dimersus in inferno inferiori sine fine. Et dixit omnis populus qui ibi aderat; "Fiat, fiat, Amen."

Metæ de Offentuna.³

This synd tha landgemere into Uffentune.

Ærest of Hwres⁴ mere andlang thære lace, into thære blace lace. Of thære blace lace innan bulemere. Of bulemere to buleserthes steorte. Of than steorte into bulendie. Andlauc⁵ bulendie in to than thorn-
stybbe. Of than thornstybbe into thære halige

¹ *Carta*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

et fuit] et hoc fuit.

² *Metæ de Offentuna.*] Collated

with Claud. C. ix. fol. 104. "*Metæ de Offentuna.*"

⁴ *Hwres*] Hwyræ.

⁵ *Andlauc*] Andlang.

stoue. Of thære halige stowe andlang thaere heafde ^{A.D. 924-}
in to Ikenilde stræte. Of Ikenilde stræte into ^{941.}
Ægelwardes mearce. Of Ægelwardes mearcce upp-
rihtes be tham heafde in to Hremmes byriges north
geate. Thurhut tha byrig ut æt tham suth geate.
Sudrihte be than hefde uppen Hodes hlæwe. Of
Hodes hlæwe oppen¹ tha stanhlæwe. Of thære stan
hlæwe innau than hwitan hole. Of tham hwitan hole
into tham readan hole. Of tham readan hole into
tham dunnan hole. Of tham dunan hole into Dun-
farthes² hnæsse into³ Paddebyrig. Of Paddebyrig into
Tædduces stane. Of Tædduces stane into hundes
laywe.⁴ Of hundes hlæwe into hafeces hlæwe. Of ha-
feces hlæwe into tham stod falde. Of tham stodfalde
uppan lauerces byrig. Of lauerces byrig into sceorten
dic. Of scorten dic into langen dic. Of lange dic into
Æscæs byries suthgeat, and swa ut æt tham north-
gate. Of tham northgeate middan uppan Duden-
byrig. Of Dudenbyrig uppon eclesbeorh. Thwyr
ofer dunrihtes into Ikenilde stræt. Sydtheng⁵ dun-
rihtes bæ thaes heafdæcres west furh, dun ofer tha
thwyr furh dunrihtes to tham riscbedde. Of tham
riscbedde to tham dyrne stane. Of tham dyrne stane
to tham riscthyfele. Of tham riscthyfele into Hlip-
penham.⁶ Of Hlippenham into tham milestreame.
Of tham mylestreame innan tha northlange dic.
Andlanges thurh tha smalle thornas innan Bulemed.
Of⁷ Bulemæd ofer tha clæne med. Of tha clæne med
northward eastrihtes be northe mordune on thæne
grene weig. Of tham grene weige thwyr ofer thæne
mor, innan thwyr mere midrihtes.

¹ *oppen*] uppan.
² *Dunfarthes*] Dunfærthes.
³ *into.*] Of Dunfærthes hnæsse
into.'

⁴ *laywe*] hlæwe.
⁵ *Sydtheng*] syththenes.
⁶ *Hlippenham*] Hlippemham.
⁷ *Of*] Ofer tha.

A.D. 924-
941.

Æthelstan calderman gebocade¹ this land of Uffentune into Sanctæ Mariæ stowe to Abbendune be thæs kinges daigo Æthelstanes; and that was be Wynsies biscopes gewittnysse of Berrocscire,² and Wulfhelm archebiscop, and Rodward biscop, and manega othra, ægthar ge biscopas, and abbodas, and theinas the ther gegadrede wæron, thær thæs tun be thysan gemæran geled was into Sanctæ Maria are into Abbendune. And se archebiscop Wulfhelm, and calla tha biscopas and abbodas the thær gesomnode wæron, amansumeden fram Criste and fram eallum Cristes gemænnesse,³ and fram eallen Cristendome, the æfre thæs gife undyde, oththe this land gelytlede on læsu othth on gemæru, beo he ascyred and gecrofen into helle grunde, a a buten ende. And cwæth ealle that folc the thær embstod; "Sy hit swa, Amen, Amen!"

*Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo
Wachenesfeld.*

Gift of
Wachenes-
feld.

Eodem etiam tempore præfatus rex Athelstanus cuidam ministro suo, nomine Elfrico, dedit Wachenesfeld XX. cassatorum, eo tenore ut cuicumque post suum decessum heredi vellet donare, libertatem donationis regia auctoritate inde haberet; sic enim carta regis testatur. Unde memoratus Elfricus, in remissionem peccatorum suorum, et pro animabus predecessorum suorum, eandem villam cum omnibus ad illam pertinentibus de consensu et voluntate regis hanc sacratissimam domum Abbendonie nullo donationi sue contradicente, fecit heredem. Et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem confirmantis

¹ gebocade] geboce.² Berrocscire] Berruscire.³ gemænnesse] gemænnes.

Carta Regis Adelstani de Wachenefeld.

Flebilia fortiter detestanda totillantibus seculi piacula, A.D. 931. diris obscenæ horrendæque mortalitatis circumscripta latratibus, non nos patria indemptæ pacis securos, sed quasi foetidæ corruptelæ in voraginem casuros, provocando ammonent, ut de toto mentis conamine cum casibus suis, non solum despiciendo sed etiam velut fastidiosam melancoliæ nauseam abhominando fugiamus, tendentes ad illud evangelicum, "Date et dabitur vobis." [Luc. vi. 38.]

Qua de re, infima quasi peripsema quisquiliarum abiciens, superna ad instar pretiosorum monilium eligens, animum sempiternis in gaudiis figens, ad nasciscendam mellifluæ dulcedinis misericordiam, perfruendamque infinitæ lætitiæ jocunditatem, ego Athelstanus rex Anglorum, per Omnipatrantis dextram totius Britanniae regni solio sublimatus, quandam telluris particulam meo fideli ministro Ælfrico, id est XX. cassatorum in loco quem solicolæ æt Wæclesfeld vocitant, tribuo, ut ille ea sine jugo detestandæ servitutis, cum pratis, pascuis, rivulis, omnibusque ad eam utilitatibus rite pertinentibus, liberaliter ac æternaliter quamdiu vivat habeat, et post generalem (qui omnibus certus incertusque homunculis constat,) transitum, cuicumque successionis heredi voluerit in perpetuum derelinquat. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metu¹ de Wachenesfeld.

A.D. 931. Ærest on thone stan ut them huthnan² byrgelan ; thanne ut on Prilleces hussucas usewearde ; thonne on coebroc ; anlang streames thæt on mylenbroc ; thonne anlang streames thæt on lentan ; thonne anlang streames thæt on marpol ; thonne of them pole on beanbroc ; thonne and³ stremes on Headdan⁴ mere ; thonne of them were on than⁵ lace thær tha brocas twisliath ; thanne⁶ of them twislan on muerbeorh ; thanne of them beorge on them⁷ herepath ; thonne andlang⁸ herpathes seofan and fistig gyrda ; thonne andlang fyrh on thone stanbeorh ; thonne of them stanbeorge on thone huthenan byrgels ; est to than stane.⁹

Si autem, (quod absit, aliquis diabolico inflatus spiritu hanc mee donationis breviculum infringere temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, cum Juda proditore suisque impiis complicitibus, aeterna confusione edaci buse cherontis¹⁰ periturum flammis. Hujus namque inventae voluntatis cedula in villa omnibus notissima, que Worvig Worthig nuncupatur, tota plebis generalitate ovanti, perscripta est; quaeque scriptio anno Dominicae Incarnationis DCCCXXXI, regni vero grati mihi commissi VII, indictione III, epacta X, concurrente VI, duodecimo Julii kalendas, [20 Jun] luna etiam XII,

¹ *Metu* } Collated with the boundaries in Claud. C. 12. fol. 199

² *huthnan* } huthenan.

³ *and* } andlang.

⁴ *Headdan* } Healdan.

⁵ *than* } tha

⁶ *thanne* } thonne

⁷ *them* } thone.

⁸ *andlang* } unlang.

⁹ *stane* } (Claud. C. 12. here reads this charter.

¹⁰ *edaci buse cherontis* } So the MS.; we should probably read "edacibus Acherontis."

digitulis exarata est; cujus necnon inconcussæ firmitatis auctoritas testibus roborata constat, quorum nomina subteraculis teribus depicta annotantur. A.D. 931.

His Testibus.

† Ego Æthelstanus, singularis privilegii gerarchia præditus rex, hujus indiculi fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wulfhelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Huwal, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Juthwal, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Morcant, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Eugenius, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwinus, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfhæl, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cunan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Benedictus, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Winsige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Thiodred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Biornstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cyneferd, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ærcberht, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wired, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.

- A.D. 931.
- + Ego Ærcberht, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Ælfstan, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Huterd, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Urm, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Guthrun, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Hath, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Scule, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Aldred, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Uhtred, dux, consensu et subscripsi.
 - + Ego Ælfric, abbas, consensu et subscripsi.
 - Ego Eadwine, abbas, consensu et subscripsi.
 - + Ego Æthelnod, abbas, consensu et subscripsi.
 - + Ego Biorhsige, abbas, consensu et subscripsi.
 - + Ego Odda, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Wulfgar, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Ælfheb, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Æthelstan, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Wulfsige, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Wihtgar, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Æthelmund, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Æthelnoth, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Eadnoth, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Eadric, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Æthelsige, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Wulfsige, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Ælhelm, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Wilaf, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Ælfric, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Ælfstan, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Wilferd, minister, consensu et subscripsi.
 - + Ego Æthelferth, minister, consensu et subscripsi.

Debit¹ etiam prædictus rex Æthelstanus Wulfustho ministro suo Bultheswurthe VI. camerarum, cum pratis,

¹ Debit.] No title is prefixed in Claud. B. vi. fol. 22.

pascuis, silvis, rivulis, et omnibus ad eam utilitatibus A.D. 931. rite pertinentibus, omni eodem modo quo supra. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metæ de Bultheswrthe.

Æn earst on thone ealdan triow stede; thonne on rugan slæd; andlang slædes oth thæs furlanges ænde; thonne on rugan biorg middewiardne; thæt of rugan biorge on hafoces pyt; ondlang rithe thæt on thone pæthe the lith thwyres. Gift of
Bulthes-
worth.

Si autem, quod non optavimus, aliquis diabolico inflatus spiritu, hanc meæ compositionis ac confirmationis breviculam infringere, vel elidere, temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, stridula clangente archangeli bucina, bustis sponte dehiscentibus, somata diu fessa relinquentibus, omnibus pavefactis creaturis, cum Juda proditore, qui a Satoris pio Sato filius perditionis¹ dicitur, æterna confusione edacibus innumerabilium tormentorum flammis perituum. Hujus namque a Deo Dominoque Jhesu Christo inspiratæ atque inventæ voluntatis scedula, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., regni vero gratis mihi commisso septimo, Indictione IIII. epacta nulla, concurrente v., idus VII., luna XXVIII., in villa regali quæ æt Welowe nuncupatur, episcopis, abbatibus, ducibus, patriæ procuratoribus, regia dapsilitate ovantibus, perscripta est. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum nomina subtus characteribus depicta annotantur.

¹ *filius perditionis.*] See S. John. xvii. 12.

HISTORIA MONASTERII DE ABINGDON.

Æthelstanus singularis privilegii monarchia
 huius singulæ fulcimentum cum signo
 quoque amanda crucis corroboravi et sub-

Wulhelmus, Dorobornensis ecclesie archi-
 episcopus consensi et subscripsi.

Wulstanus, Eboracensis ecclesie archiepi-
 scopus consensi et subscripsi.

Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

Byrstan, episcopus, consensi et subscripsi.

Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.

Conwald, episcopus, consensi et subscripsi.

Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

Kadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.

Kadwine, abbas, consensi et subscripsi.

Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.

Offerth, dux, consensi et subscripsi.

Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

Aldred, dux, consensi et subscripsi.

Æthbryht, dux, consensi et subscripsi.

Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

Odda, minister, consensi et subscripsi.

Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.

Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.

Kadric, minister, consensi et subscripsi.

Quamvis etiam modo rex Æthelstanus concessit
 abbas ministro suo, nomine Ælfheah, Fearnbornthæn
 monasterium, et ille similiter huic domui Abben-
 dune contulit. Et hæc est carta regis subsequens.

A.D. 931.

Carta¹ Athelstani de Ferberga.

In nomine Altitroni, qui cuncta supra simul et in ^{Gift of} ^{Ferberga.} imis gubernat atque regit, quique sua multimoda potentia omnibus ut voluerit finem imponit, et de secretis humanæ naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et² sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura æternaliter regna mercanda, Dei suffragio adipiscenda sunt.

Qua de re ego Æthelstan divina mihi adridente gratia rex Anglorum, et æque totius Albionis, rogatus fui a meo fideli ministro nomine Ælfeah, ut aliquam juris mei partem in æternam hereditatem laxarem; ejusque precibus annuens, pro ejus amabili subjectione atque obedientia, cum consensu obtimatum³ meorum, terram x. manentium, ubi ab incolis nominatur Fearnbeorgan,⁴ ut ille bene perfruatur ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem cum omnibus ad se rite pertinentibus, pascuis, pratis, silvis silvorumque nemoribus. Sit prædicta terra libera in omnibus mundialibus causis, præter pontis et arcis constructione expeditionisque adjuvamine. In cunctis successoribus, hoc jus donationis augendo conservantibus, feliciter perveniant inter cœlibes cœlestium turmarum, et sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem, quod non optavimus,⁵ infringere temptaverit hoc nostrum donum, sciat se in examine

¹ *Carta.*] Collated with the transcript in MS. C.C.C. Camb., No. CXL. p. 139, to which this title is prefixed:—"This ys thara x. hida boc set Fearnbeorgan the Æthelstan cing ge'ocade Ælfeah

his thegne on ece yrfe."—"Carta de Ferneburga."

² *et*] Om. C.C.C.

³ *obtimatum*] optimatum.

⁴ *Fearnbeorgan*] Feornbeorgan.

⁵ *optavimus*] optamus.

A.D. 931. tremendi iudicii redditurum temeritatis audacium¹ per-
pessum esse, nisi pura emendatione et singula lamen-
tatione emendaverit.

Mete² de Fearnbeorgan.

This sindan tha land gemæro the to Fearnbeorgan
gebyriath. Of³ Feornbeorge west on thone weg to
tham stanne⁴; of tham stanum suth on thone weg oth
tha andheafda; of tham andheafslun on tha hline
ræwe up to there⁵ die be northan stædfaldon; thonne
forth on tha die to mar flodan be eastan Lilliglea⁶;
thonne forth andlang thæs sutheran weges oth that
lange treow⁷; thonne forth west on thone weg ofer
Beocumb to tham stancrundle; thonne north on thane
smalan weg with eastan broccnan beorg to tham
wege thær east lighth; thonne forth on thone weg to
Cytellodan be westan Mulescumbæ, thær tha wegas
twisligath; thonne forth to Seyldmere⁸; thonne forth
on tha furh to Furcumbæ; andlanges Furcumbæ
middeweardes to there dene; thonne forth on tha
denu⁹ to thær wega gemythan; thonne forth to tham
hwitan wege to tham haran thornan; thonne of tham
witen¹⁰ wege on Fearnbeorg, and se leag be eastan
Catmere the thærto gebyreth; that is on thone weg¹¹
the lith to Stanleage; thonne forth siththan suth on
thone stanli tan weg of Stanmeringa gemæro; thonne
forth on thone smalan weg to tham fulan wege se

¹ *audacium*; *audaciam*. C.C.C.
² *Mete*.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Clau. ix. fol. 197 b.
³ *Of*.] *Frest of*. C. xl.
⁴ *stanne*; *stanum*. C. xi. C.C.C.
⁵ *there*; *thære*. C. xl.

⁶ *Lilliglea*; *Lillinglea*. C. xi.
C.C.C.
⁷ *treow*; *trew*. C.C.C.
⁸ *Seyldmere*; *S-hyldmere*. C.C.C.
⁹ *denu*; *dene*. C. ix.
¹⁰ *witen*; *hwitan*. C.C.C.
¹¹ *weg*; *wega*. C.C.C.

hatte Stific weg; that is Cammeringa gemere and AD. 931
thaes landes to Feamborgan; thonne frith andlang
thæs weges ut on thonne feld; and thonne ealle tū
hangram¹ betweonan tham wege and tham the to
Stanleage lighth gebyriath ealle to Feamborgan.

✚ Ego² Æthelstanus, rex totius Britanniae, præ-
fatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confir-
mavi.

✚ Ego Wulfhelm, Dorobernensis³ ecclesie archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ
Crucis consignavi.

✚ Ego Ælfeh, Wuintoniensis ecclesie, triumphalem
trophæo agiæ Crucis impressi, consensi et subscripsi.⁴

✚ Ego Theodred, Londoniensis ecclesie, consignavi.

✚ Ego Cenwaldus, episcopus, prædictum donum
consensi et subscripsi.⁵

✚ Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.⁶

✚ Ego Burhric, episcopus, confirmavi.

✚ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.⁷

✚ Ego⁸ Alwold, dux, consensi et subscripsi.

✚ Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

✚ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.⁹

✚ Ego Wulfmer, minister, consensi et subscripsi.

✚ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

✚ Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

✚ Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

¹ *hangram*] *hangran*. C. ix. and
C.C.C.

² *Ego*.] The witnesses are omit-
ted in Claud. C. ix.

³ *Dorobernensis*] *Dorobedensis*.
C.C.C.

⁴ *consensi et subscripsi*] *consensi*
et subscripsi om. C.C.C.

⁵ *et subscripsi*] *et subscripsi. om.*
C.C.C.

⁶ *confirmavi*] *consensi*. ✚ Ego
Oda, episcopus, confirmavi. C.C.C.

⁷ *et subscripsi*.] The words "et
subscripsi" are omitted in C.C.C.
in this and the next two lines.

⁸ *Ego*.] The word "Ego" is
omitted in C.C.C. in this and the
next four lines.

⁹ *consensi et subscripsi*] *consensi*
et subscripsi. om. C.C.C.

- A.D. 926.
- † Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Beornoth, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.¹
 - † Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælfhere, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Wulfnoth minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ealhhelm, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Wihgar, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælsige, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Athelwold, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Sigered, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Athelmund, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Sigulf, minister, consensi et subscripsi.
 - † Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit
Ealdredo Ministro suo.*

Idem etiam rex Æthelstanus concessit Ealdredo ministro suo Cealhgræfan v. manentium, et ipse ipsam villam domui Abendonie contulit eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis hanc donationem confirmantis.

¹ consensi et subscripsi. Here in C.C.C. "Ælsige, minister," is added. The words "consensi et subscripsi" are also generally left cut

At the end occurs this note:—
"The copye of this I had off Mr. Dr. Owen."

Carta Regis Adelstani de Chelegrave.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Cuncta A.D. 926.
 quæ humanis optutibus caducarum molimina rerum Gift of
 liquide videntur, decidunt; quæ vero abdita invisaque Chelgrave.
 sunt æterni Arbitris moderamine perpetualiter con-
 stare; haud dubium est his quæ illa adipisci, largiflua
 Dei largiente gratia, atque mercari posse merentibus
 divina Scripturarum documenta pollicentur.

Quapropter ego Æthelstanus Angulsaxonum rex,
 non modica infulatus sublimatus dignitate, superno
 instigatus desiderio, fideli meo Ealdredo ministro
 terram quæ nuncupatur Cealhgræfan et Teobban-
 wyrthe v. manentium, quam propria condignaue
 pecunia, id est x. libras, inter aurum et argentum, a
 paganis emerat, jubente Eadwardo rege necnon et
 duce Ætheredo, cum cæteris comitibus atque ministris,
 injuriis hereditari libertatem concedens donabo haben-
 dam possidendamque quamdiu vixerit; et post obitum
 suum quibuscumque sibi placitis heredibus dare volu-
 erit. Hi sunt termini hujus præfatæ terræ.

Metæ de Chelegrave.

Thær se dic sceot in Wæclinga straete; anlanges
 Wæxlinga stræte thæt in thane ford; thæt anlang
 broces in than otherne ford; thonne of thæm forde up
 on thane welle; and thanan in thæt dell; thanan of
 thæm delle in thone dic; of thæm dic in thone
 otherne dic; thone of thæm dice in thone borc;
 thonne of tham broce to Cynburge wellan; thanne
 anlang dices to east Coten; thæt thanan in thane
 ealdan broc; up of thaan ealdan broce on æfem thæt
 rithig; thæt uprihte in thiodweg; æftær thiodwege in
 thone dic; æft dice in Wæxlingga strate.

A.D. 926. Sit autem hæc præfata terra donatio ab omni seculari honore libera, præter expeditionem et arcis pontisve constructionem, pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo, id est cl. mancas de puro auro. Si quis vero hanc largitionis munificentiam, arrepto pro-cacitatis stimulo, infringere, vel mutare, aut minuire temptaverit, sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terra-que fundamenta simul et infer-norum ima pavitando contremescent latibula, qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit, si non prius satis-factione emendaverit. Anni ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, **DCCCXXVI.**, Indictione **xiiii.**

This sind tha land the Æthelstan cyng gebroede Ealdred with his clane feo on thas gewitnesse the her on sind.

Testes.

- + Ego Æthelstanus, rex, fundamine sanctæ Crucis subarravi.
- + Ego Wulhelm, archiepiscopus, subscripsi.
- + Ego Wensige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Theodred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Beorneah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælla, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynferth, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ordgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælswald, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulhelm, discifer regis.
- + Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

- † Ego Ceolstan, minister, consensi et subscripsi. A.D. 939.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Eadulf, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Healmstan, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelm, minister, consensi et subscripsi.

Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun.

Prædictus rex Æthelsanus dedit cuidam religiosæ feminæ, nomine Eadulfu Eadlufa, Beorhtwaldingtun, xv. manentium, eodem modo quo supra; et ipsa illam villam domui Abbendonæ contulit. Et hæc est carta regis.

Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun.

Regnante Theo inperpetuum architectorio, qui sua ^{Gift of} ineffabili rite potentia omnia disponit atque gubernat, ^{Beorth-} ^{walding-} ^{tun.} vice que temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum prout vult æquanimiter inponens, et de secretis cœlorum gloriæ humanæque naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et ævi cursibus possessiunculis jugiter mansura regna, Deo largiente, fragilique naturæ consolationis sublevamine adipiscenda sunt.

Quapropter ego Æthelstanus, nodante Dei gratia, basileos Anglorum et æque totius Britannicæ orbis gubernator, cuidam religiosæ fæminæ vocitato nomine Eadulfu, cum consensu optimatum meorum, et pro ejus placabili pecunia, xv. mansas agelluli ubi ruricli antiquo usu nomen inposuerunt æt Beorhtwaldingtune, quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque vo-

A.D. 939. luerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem praedicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, piscuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus.) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem. Istis terminibus praedicta terra circumscripta esse videtur.

Metr de Beorhtwaldingtune.

This sinden tha landan gemæro to Beorhtwaldingtune. .First of Curspandic up on Aedene ; of Aedene to Wigferthis leage ; of Wigferthis leage to Pippes leage ; of Pippes leage north andlang hagan to than brandan-stane ; of than stane to Dunian mere ; thonen thonon northrihte to Hasel lea ; of Hasel lea westrihte to Borsenan beorge ; of than beorge westriht on thone haran stan ; of than stane northrihte to Stanerunelle ; thonnan andlang weges to than langan trowe ; of than trowe andlang weges to Marfloden ; thonne giet andlang weges ; that eft on Curspandic.

Acta est haec praefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi MCCCXXXIX., Indictione xii.

† Ego Æthelstanus, rex totius Byrtanniae, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

† Ego Wulffhelm, Dorobernensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiae Crucis consignavi.

† Ego Theodred, Londoniensis ecclesiae episcopus, consignavi et subscripsi.

† Ego Ælfheal, Wintoniensis ecclesiae episcopus, A.D. 939. triumphalem trophæum agiae Crucis impressi.

† Ego Cinwald, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.

† Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.

† Ego Byrgric, episcopus, consensi et conscripsi.

† Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfhere, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelwold, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfrie, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ealhelm, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ,
Athelstano Regi Angliæ.*

A.D. 939.
Presents
sent by
Hugh
Capet.

Eodem tempore, rege illustri Anglorum Æthelstano tempore Paschali¹ apud Abbendoniam cum comitibus et baronibus suis curiam suam tenente plenariam, prout regio convenit honori, advenerunt nuntii regis Franciæ, Hugonis cognomento Capet, offerentes regi varia exenia aurea et argentea, necnon et alia super aurum et argentum et lapidem pretiosum dulciora, reliquias videlicet pretiosas cum omni reverentia tractandas pariter et venerandas; scilicet partem spinee coronæ, et partem clavi Domini, vexillum etiam sancti Mauricii, gloriosissimi martyris et Thebææ legionis principis, cum pretioso digito sancti Dionisii martyris. Quibus a rege gratanter susceptis, petitioni nuntiorum de sorore sua regi Franciæ nubenda benignum præbuit assensum. Dedit etiam predictus rex .Æ.² memorata sanctuaria in theca argentea cum omni honore recondita huic sacratissimæ domui Abbendonie, quorum munimenta super variis ægritudinibus, divina opitulante clementia, multis ad hæc præbent subsidia.

De Morte Athelstani Regis.

A.D. 941-
946.
Death of
Æthelstan,
and access-
ion of
Edmund.

His itaque feliciter peractis, non post multum temporis memoratus rex Æthelstanus viam universe carnis ingressus est, cui scilicet frater ejus Eadmundus successit.

Tempore vero istius Eadmundi orta est controversia

¹ [Tempore Paschali] In A.D. 939 ² [Æ.] Athelstanus
Easter Day fell upon April 14. ;

inter abbatem et monachos Abbendonæ ex una parte, ^{A.D. 941.}
et comprovinciales Oxenefordensis pagi ex altera parte, ^{946.}
super quodam prato nomine Beri ecclesiæ Abbendonæ
de jure pertinente. De cujus jure insimul et Dei
clementia abbas et monachi plus præsumentes quam
de aliquibus exceptionibus dilatoriis, aut cavillatoriis,
vel obscuris placitis subterfugiis, de assensu communi
et voluntate pari, indictis sibi tribus diebus jejuniis et
orationibus, divinam devotissime implorabant clemen-
tiam, quatinus eorum jus merum et memorato prato
cunctis mortalibus per Ejus omnipotentiam enucleatius
claresceret. Quod dum servi Dei propensius actita-
rent, inspiratum est eis salubre consilium, et (ut
pium est credere,) divinitus provisum. Die etenim
statuto mane surgentes monachi sumpserunt scutum
rotundum, cui imponebant manipulum frumenti, et
super manipulum cereum circumspectæ quantitatis et
grossitudinis. Quo accenso, scutum cum manipulo et
cereo, fluvio ecclesiam prætercurrenti committunt,
paucis in navicula fratribus subsequenter. Præce-
debat itaque eos scutum et quasi digito demonstrans
possessions domui Abbendonæ de jure adjacentes,
nunc huc, nunc illuc divertens; nunc in dextra, nunc
in sinistra parte fiducialiter eos præibat, usquedum
veniret ad rivum prope pratum quod Beri vocatur, in
quo cereus medium cursum Tamisæ miraculose dese-
rens se declinavit et circumdedit pratum inter Ta-
misiæ et Gifteleia, quod hieme et multociens æstate
ex redundatione Tamisæ in modum insulæ aqua cir-
cumdatur. Quo viso miraculo ab astantibus, et con-
currentibus tam Berrocensis pagi quam Oxenefordensis
nonnullis comprovincialibus, insimul et monachis
cereum sequentibus, memoratum pratum domui Ab-
bendonæ est redditum, populo acclamante, "Jus
Abbendonæ, jus Abbendonæ!" Ex hoc etiam mira-
culo omnes qui illud audierant tantus stupor inva-
serat, ut ab illo tempore usque ad præsens tempus

114-
115

... rex, vel dux, vel prin-
cipis ... de eadem parte
... causam movere aliqua-
modo ...

... quidam, aetate
... Ethel-
... Ethelstani regis familiari-
... Quem quia rex virtutum amulum,
... Wintoniensi Ailfeg, in Dei rebus
... et interdum prophetali spiritu
... exercitiis imbuendum con-
... magnum quiddam
... Nec multo post rex
... rem fratri suo
... Abbedo-
... redactum,
... possessionibus regio
... destitueretur.
... nil
... Veruntamen testa-
... continentium,
... Dei uti-
... reparatores
... antiquitatum nosse
... A tempore autem Ine regis, sub
... ad hanc deso-
... et quadraginta revolutio anno-
...

... at p. 12, occurs only in (Lond. C.
... from which it
... introduced into the text.

Carta Eadmundi Regis de Culaham.

Ego Eadmund desiderio regni coelestis exardens, A.D. 940.
 favente superno Numine basileos industris Anglorum Gift of
 cæterarumque gentium in circuitu persistentium, Culham.
 cui-
 dam regalis progeniei meæ tipo exortæ matronæ, quæ
 humanis nuncupatur fatibus Ælfhild, xv. mansas cum
 optimatum consilio meorum perpetue tribuo, ubi vul-
 gus sedulis vocabulis nomen indidit Culanham; qua-
 tinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat
 dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsa, atque
 vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post
 se cuicumque voluerit perhenniter heredi derelinquat,
 sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum¹
 ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad
 ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis
 quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, dira-
 vatisque cursibus aquarum, donans donabo libertatem.
 Ideo scripsimus novam cartulam, quia antiquam non
 habebamus. Sed si quis in propatulo aliam cartulam
 produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno sin-
 grapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicandum,
 et ad nihilum valeat. Si quis autem, (quod non
 optamus,) hanc nostram diffinitionem, elationis habitu
 incedens, infringere temptaverit, perpessus sit gelidis
 glaciæ flatibus, et pennino exercitu malignorum
 spirituum, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et
 pura emendatione emendaverit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarna-
 tione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXL, Indic-
 tione xiii.

¹ *liberum.*] The termination of this word is altered by erasure.

A.D. 940. Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi. †
 Ego Eadred, frater ejusdem regis, consignavi. †
 Ego Wulhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consignavi. Et multi alii consignaverunt et firmaverunt.

[Eadem itaque matrona ad finem vitæ perveniens, hanc ecclesiam de suo possessione fecit heredem.]

Carta Regis Edmundi de Culham.

*Gift of
Culham.*

Eadmundus Æthelstano fratri succedens confirmavit ecclesiæ Abbendonie Wachenefeld cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam prædictus Aelfricus de consensu domini sui, regis Æthelstani, domui Abbendonie in puram et perpetuam contulerat elemosinam. Hac tamen conditione ut Godescallus abbas Abbendonie et conventus ejusdem loci concederent cuidam matronæ regalis progeniei, nomine Ælfilda, Culham, omnibus diebus vitæ suæ liberam et quietam, in ea forma et omni eodem tenore quo rex Kenulfus concessit sororibus suis, quæ eandem villam huic domui Abbendonie contulerunt, ut prædictum est; et post decessum ipsius Ælfild villa memorata omni eodem modo ad proprios monachorum usus revertetur. Quod utique sic factum est, memorata Ælfilda cedente in fatum. Sepulta est Ælfida matrona ista in capella quam in honore sancti Vincentii edificaverat.

*Metæ de Culeham.*¹

Ærest on Wylfingford on Temese; thæt of Wylfinga- A.D. 940.
ford andlang ane² smale dic to Wanhæminga³ lond
gemære on tha heafdo; thæt forth be thon heafdon on
Fippel beogas; of Fippelbeorgon on Culanhema dic;
andlang dic on Æppelford; of Æppelforda andlang
thære richt Temese onbutan utan ege; thæt eft on
Wylfingford.

*Dedit rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford.*

Dedit etiam rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford xv. manentium, eo tenore ut post decessum
suum cuicumque vellet heredi daret. Et hæc est carta
regis donationem ejus confirmantis.

Carta regis Eadmundi de Gareford.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Manifestum est cunctis quod omnia coelestia et terrestria Gareford.
providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis
vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione
conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulantibus
mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis
orationibus suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio
transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei
suffragio adipiscenda sunt.

¹ *Metæ de Culeham.*] Collated
with the duplicate in Claud. C. ix.
fol. 198.

² *ane*] anre.
³ *Wanhæminga*] to Niwan-Hæ-
minga.

A.D. 926. Sit autem hæc præfata terra donatio ab omni seculari honore libera, præter expeditionem et arcis pontisve constructionem, pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo, id est cl. mancas de puro auro. Si quis vero hanc largitionis munificentiam, arrepto pro-cacitatis stimulo, infringere, vel mutare, aut minuire temptaverit, sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terra-que fundamenta simul et infer-norum ima pavitando contremescent latibula, qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit, si non prius satis-factione emendaverit. Anni ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXXVI., Indictione xiiii.

This sind tha land the Æthelstan cyng gebrode Ealdred with his clene feo on thas gewitnesse the her on sind.

Testes.

- + Ego Æthelstanus, rex, fundamine sanctæ Crucis subarravi.
- + Ego Wulhelm, archiepiscopus, subscripsi.
- + Ego Wensige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Theodred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Beorneah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælla, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynferth, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ordgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælswald, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulhelm, discifer regis.
- + Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

- † Ego Ceolstan, minister, consensi et subscripsi. A.D. 939.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Eadulf, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Healmstan, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelm, minister, consensi et subscripsi.

Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun.

Prædictus rex Æthelsanus dedit cuidam religiosæ feminæ, nomine Eadulfu Eadlufa, Beorhtwaldingtun, xv. manentium, eodem modo quo supra; et ipsa illam villam domui Abbendonæ contulit. Et hæc est carta regis.

Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun.

Regnante Theo inperpetuum architectorio, qui sua Gift of Beorthwaldingtun. ineffabili rite potentia omnia disponit atque gubernat, vice que temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum prout vult æquanimiter inponens, et de secretis cœlorum gloriæ humanæque naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et ævi cursibus possessiunculis jugiter mansura regna, Deo largiente, fragilique naturæ consolationis sublevamine adipiscenda sunt.

Quapropter ego Æthelstanus, nodante Dei gratia, basileos Anglorum et æque totius Britanniæ orbis gubernator, cuidam religiosæ fæminæ vocitato nomine Eadulfu, cum consensu optimatum meorum, et pro ejus placabili pecunia, xv. mansas agelluli ubi ruricli antiquo usu nomen inposuerunt æt Beorhtwaldingtune, quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque vo-

A.D. 939. luerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem praedicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, piscuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus.) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem. Istis terminibus praedicta terra circumscripta esse videtur.

Metr de Beorhtwaldingtone.

This sinden tha landan gemaero to Beorhtwaldingtone. Erst of Curspandic up on Aedene; of Aedene to Wigferthis leage; of Wigferthis leage to Pippes leage; of Pippes leage north andlang bagan to than brandan-stane; of than stane to Dunian mere; thonen thonon northrihte to Hasel lea; of Hasel lea westrihte to Borsenan beorge; of than beorge westriht on thone haran stan; of than stane northrihte to Stancrunelle; thonnan andlang weges to than langan trowe; of than trowe andlang weges to Martfolen; thonne giet andlang weges; that eft on Curspandic.

Acta est haec praefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi MCCCXXXIX., Indictione xii.

† Ego Aethelstanus, rex totius Byrittanniae, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

† Ego Wulhelm, Dorobernensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophaeo agiae Crucis consignavi.

† Ego Theodred, Londoniensis ecclesiae episcopus, consignavi et subscripsi.

† Ego Ælfheal, Wintoniensis ecclesiae episcopus, A.D. 939. triumphalem trophæum agiae Crucis impressi.

† Ego Cinwald, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.

† Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.

† Ego Byrgric, episcopus, consensi et conscripsi.

† Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfhere, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelwold, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfrie, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ealhelm, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ,
Athelstano Regi Angliæ.*

A.D. 939.
Presents
sent by
Hugh
Capet.

Eodem tempore, rege illustri Anglorum Æthelstano tempore Paschali¹ apud Abbendoniam cum comitibus et baronibus suis curiam suam tenente plenariam, prout regio convenit honori, advenerunt nuntii regis Franciæ, Hugonis cognomento Capet, offerentes regi varia exenia aurea et argentea, necnon et alia super aurum et argentum et lapidem pretiosum dulciora, reliquias videlicet pretiosas cum omni reverentia tractandas pariter et venerandas; scilicet partem spinæ coronæ, et partem clavi Domini, vexillum etiam sancti Mauricii, gloriosissimi martyris et Thebææ legionis principis, cum pretioso digito sancti Dionisii martyris. Quibus a rege gratanter susceptis, petitioni nuntiorum de sorore sua regi Franciæ nubenda benignum præbuit assensum. Dedit etiam predictus rex Æ² memorata sanctuaria in theca argentea cum omni honore recondita huic sacratissimæ domui Abbendonie, quorum munimenta super variis agritudinibus, divina opitulante clementia, multis ad hæc præbent subsidia.

De Morte Athelstani Regis.

A.D. 941-
946.
Death of
Æthelstan,
and accession of
Edmund.

His itaque feliciter peractis, non post multum temporis memoratus rex Æthelstanus viam universæ carnis ingressus est, cui scilicet frater ejus Eadmundus successit.

Tempore vero istius Eadmundi orta est controversia

¹ [tempore Paschali.] In A.D. 939 ² [Æ.] Athelstanus.
Easter Day fell upon April 14.

inter abbatem et monachos Abbendonæ ex una parte, ^{A.D. 941.}
et comprovinciales Oxenefordensis pagi ex altera parte, ^{946.}
super quodam prato nomine Beri ecclesiæ Abbendonæ
de jure pertinente. De cujus jure insimul et Dei
clementia abbas et monachi plus præsumentes quam
de aliquibus exceptionibus dilatoriis, aut cavillatoriis,
vel obscuris placitis subterfugiis, de assensu communi
et voluntate pari, indictis sibi tribus diebus jejuniis et
orationibus, divinam devotissime implorabant clemen-
tiam, quatinus eorum jus merum et memorato prato
cunctis mortalibus per Ejus omnipotentiam enucleatius
claresceret. Quod dum servi Dei propensius actita-
rent, inspiratum est eis salubre consilium, et (ut
pium est credere,) divinitus provisum. Die etenim
statuto mane surgentes monachi sumpserunt scutum
rotundum, cui imponebant manipulum frumenti, et
super manipulum cereum circumspectæ quantitatis et
grossitudinis. Quo accenso, scutum cum manipulo et
cereo, fluvio ecclesiam prætercurrenti committunt,
paucis in navicula fratribus subsequenter. Præce-
debat itaque eos scutum et quasi digito demonstrans
possessions domui Abbendonæ de jure adjacentes,
nunc huc, nunc illuc divertens; nunc in dextra, nunc
in sinistra parte fiducialiter eos præibat, usquedum
veniret ad rivum prope pratum quod Beri vocatur, in
quo cereus medium cursum Tamisæ miraculose dese-
rens se declinavit et circumdedit pratum inter Ta-
misiæ et Gifteleia, quod hieme et multociens æstate
ex redundatione Tamisæ in modum insulæ aqua cir-
cumdatur. Quo viso miraculo ab astantibus, et con-
currentibus tam Berrocensis pagi quam Oxenefordensis
nonnullis comprovincialibus, insimul et monachis
cereum sequentibus, memoratum pratum domui Ab-
bendonæ est redditum, populo acclamante, "Jus
Abbendonæ, jus Abbendonæ!" Ex hoc etiam mira-
culo omnes qui illud audierant tantus stupor inva-
serat, ut ab illo tempore usque ad præsens tempus

A.D. 941- non esset inventus quispiam rex, vel dux, vel prin-
946. ceptus, vel aliquis alius præpotens, qui de eodem prato
contra domum Abbendonie causam movere aliqua-
tenus auderet.

[Qua tempestate¹ adolescentulus quidam, ætate
quidem juvenculus, moribus vero grandævus, Æthel-
woldus nomine, plurima Æthelstani regis familiari-
tate fulciebatur. Quem quia rex virtutum æmulum,
litterarum cupidum, et ad hæc ingenio vigere optimo
cernebat, presuli Wintoniensi Alfego, in Dei rebus
tunc spectabili viro et interdum prophetali spiritu
decorato, eum spiritualibus exercitiis imbuendum com-
mendavit; ratus (quod verum erat) magnum quiddam
de eo in ecclesia futurum fore. Nec multo post rex
ipse finem vite sortitur, summamque rem fratri suo
Eadmundo delegavit. Post cujus obitum, Abbendo-
nense cenobium ad tantam est solitudinem redactum,
ut omnibus sibi adjacentibus possessionibus regio
subactis dominio, a monachis omnino destitueretur.
Cujus infortunii malum quibus ex causis acciderit, nil
veri ad meam pervenit notitiam. Veruntamen testa-
mentorum libri, possessiones ecclesie continentium,
quanquam tam inopinatis irruentibus malis, Dei uti-
que reservati sunt providentia, quatinus reparatores
earum et post ipsorum successores antiquitatum nosse
indicia potuissent. A tempore autem Inæ regis, sub
quo cenobium primo constructum est, ad hanc deso-
lationem, ducentorum et quadraginta revolutio anno-
rum fuisse reputatur.

¹ *Qua tempestate*. The passage
inclosed within brackets, which
here commences, and which ends

at p. 92, occurs only in Claud. C.
ix., at fol. 107 b., from which it
is introduced into the text.

Carta Eadmundi Regis de Culaham.

Ego Eadmund desiderio regni cœlestis exardens, A.D. 940.
 favente superno Numine basileos industris Anglorum Gift of
Culham.
 cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cui-
 dam regalis progeniei meæ tipo exortæ matronæ, quæ
 humanis nuncupatur fatibus Ælfhild, xv. mansas cum
 optimatum consilio meorum perpetue tribuo, ubi vul-
 gus sedulis vocabulis nomen indidit Culanham; qua-
 tinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat
 dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsa, atque
 vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post
 se cuicumque voluerit perhenniter heredi derelinquat,
 sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum¹
 ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad
 ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis
 quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, dir-
 vatisque cursibus aquarum, donans donabo libertatem.
 Ideo scripsimus novam cartulam, quia antiquam non
 habebamus. Sed si quis in propatulo aliam cartulam
 produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno sin-
 grapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicandum,
 et ad nihilum valeat. Si quis autem, (quod non
 optamus,) hanc nostram diffinitionem, elationis habitu
 incedens, infringere temptaverit, perpessus sit gelidis
 glaciærum flatibus, et pennino exercitu malignorum
 spirituum, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et
 pura emendatione emendaverit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarna-
 tione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXL, Indic-
 tione xiii.

¹ *liberum.*] The termination of this word is altered by erasure.

A.D. 940. Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi. †
 Ego Eadred, frater ejusdem regis, consignavi. †
 Ego Wulhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consignavi. Et multi alii consignaverunt et firmaverunt.

Eadem itaque matrona ad finem vitæ perveniens, hanc ecclesiam de suo possessione fecit heredem.]

Carta Regis Edmundi de Culeham.

Gift of
Culham.

Eadmundus Æthelstano fratri succedens confirmavit ecclesiæ Abbendonie Wachenefeld cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam prædictus Ælfricus de consensu domini sui, regis Æthelstani, domui Abbendonie in puram et perpetuam contulerat elemosinam. Hac tamen conditione ut Godescallus abbas Abbendonie et conventus ejusdem loci concederent cuidam matronæ regalis progeniei, nomine Ælfilde, Culeham, omnibus diebus vitæ suæ liberam et quietam, in ea forma et omni eodem tenore quo rex Kenulfus concessit sororibus suis, quæ eandem villam huic domui Abbendonie contulerunt, ut prædictum est; et post decessum ipsius Ælfild villa memorata omni eodem modo ad proprios monachorum usus revertetur. Quod utique sic factum est, memorata Ælfilda celente in fatum. Sepulta est Ælfida matrona ista in capella quam in honore sancti Vincentii edificaverat.

*Metæ de Culeham.*¹

Ærest on Wylfingford on Temese; thæt of Wylfinga- A.D. 940.
ford andlang ane² smale dic to Wanhæminga³ lond
gemære on tha heafdo; thæt forth be thon heafdon on
Fippel beogas; of Fippelbeorgon on Culanhema dic;
andlang dic on Æppelford; of Æppelforda andlang
thære richt Temese onbutan utan ege; thæt eft on
Wylfingford.

*Dedit rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford.*

Dedit etiam rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford xv. manentium, eo tenore ut post decessum
suum cuicumque vellet heredi daret. Et hæc est carta
regis donationem ejus confirmantis.

Carta regis Eadmundi de Gareford.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Manifestum est cunctis quod omnia cœlestia et terrestria Gareford.
providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis
vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione
conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulantibus
mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis
orationibus suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio
transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei
suffragio adipiscenda sunt.

¹ *Metæ de Culeham.*] Collated
with the duplicate in Claud. C. ix.
fol. 198.

² *ane*] anre.
³ *Wanhæminga*] to Niwan-Hæ-
minga.

A.D. 940. Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Wulfrico, pro ejus amabili obedientia ejusque placabili pecunia, quam mihi in sue devotionis obsequio detulit, xv. manas libenter largiendo donavi in illo loco ubi ruculi apelativo usu ludibundisque vocabulis nomen indiderunt æt Garanforda, ut eandem suprataxatam terram vite sue cursu feliciter possideat. Igitur imminente dissolutionis sue calle corporis et animæ, successorum sibi carorum cui se libuerit, menti libero dono largiatur et ipsi. Perpetue namque hujus tramitibus mundi hoc quod concessi terræ prenotatum a cunctis laboribus vite mortalium permaneat abdicatum, præter id quod nobis omnibus indigeri videtur, id est, tria, exercitus aditum, ponti ædificium, munitionis castellicque auxilium, in omnibus et per omnia quæ ad eundem subjecta sunt locum, pascuis, pratis, silvis et campis, magnis vel minimis, ut nostra jam veraciter præferta suprascripta est in linea traditio, quod in æternum manebit. Sic demonice fermentationis stimulo incedens nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se præcul dubio cum Anna et Zaphirra satellitibusque eorum heretica æterni anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit. Si quis autem aliter inexhaustis imbribus honorum operum religiosorum exempta studuerit impleri, et nostram minutissimam donationem certaverit libera intentione augere voluerit, celestium turmarum consortem in æterna doxa lætetur, et retributionem benevolentie sue cum sempiterno hereditario gaudens Tonantis melodiam mereatur audire. "Venite omnes qui voluntatem meam fecistis, et non contempistis præcepta æterni Patris"

*Metæ.*¹

Istis terminibus terra prædicta circumgirata esse A.D. 940 videtur.

This syndon thæs landes gemæro æt Garanforda. Of Garanforda andlang Eoccen oth thaet thær Cilla suth utryct²; thonne up andlang Cilla rithe oth Linfordinga gemære; thonan on Wintres hlæwe; thæt thonan eft ut on Eoccen³; thonne andlang Eoccen oth eft on Garanford.

† Facta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXL, Indictione.⁴

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobonensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Cenwal, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Burgtric, episcopus, confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197 b.

² *suth utryct*] rith ut scyt.

³ *Eoccen*] *Eoccan*.

⁴ *indictione.*] The number of the indiction is omitted in Claud. B. vi.

A.D. 940.

- + Ego Wulfgar, dux, consensi.
- + Ego Æthelstan, dux, consensi.
- + Ego Ealhhelm, dux, consensi.
- + Ego Athelmund, dux, consensi.
- + Ego Uhtred, dux, consensi.
- + Ego Odda, minister, consensi.
- + Ego Wulfgar, minister, consensi.
- + Ego Eadmund, minister, consensi.
- + Ego Ælfric, minister, consensi.
- + Ego Ælfsan, minister, consensi.
- + Ego Ælfstan, minister, consensi.
- + Ego Ælhah, minister, consensi.
- + Ego Thered, minister, consensi.
- + Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthered, minister, consensi.
- + Ego Wihtgar, minister, consensi.
- + Ego Ordheah, minister, consensi.
- + Ego Ælfsige, minister, consensi.
- + Ego Wulfhelm, consensi.

De Wealtham, quomodo data erit.

Idem rex Eadmundus dedit Ælfsige ministro suo Wealtham, XXX. mansarum; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfsige de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Wealtham.

Gift of
Wealtham.

Regnante in perpetuum Domino nostro Ihesu Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata formosque creata atque speciose plasmata est, supra et infra celos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac in multitudine ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium,

volucrum; quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris A.D. 940. persolvant; nisi homo solus, qui ad imaginem suam plasmatus est et omnibus prælatus, tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam mirabiliter, Domini contempnendo mandatum, amisit. Idcirco illæ divitiæ diligendæ sunt quæ nunquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur; sed plus habundant dum cernitur quod amatur.

Quapropter ego Eadmundus, favente superno Numine, basilios industrius Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Ælfsige, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate xxx. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Wuealtham, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Hanc vero meam donationem, (quod opto absit a fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maligni, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus," [Matt. xxv. 41.] nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emendent.

Meter de Wealthingam.

A.D. 940. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This send tha landgemaro the to Wealthingam hyrth thara thritiga hida. Ærest of Wassanhamme on g-rihte to Ceaggan heale; thonne of Ceaggan heale to Dyrn-grafan; of Dyrnan grafan to Weg coere; thonne of Weg coere to Golan pearruce; of Golin pearruce to Hild leage; of Hild leage to Swafes heale; thon of Swafes hæle to Wulfa leage; of Wulfa leage to Capel dene; of Capel dene to thære surfan; thonne of thære syrfan to Heal wicum; of Heal wicum est to Wassanhamme. Thonne heafth Eadmund cing gebæad Ælfsige feowertyne hida binnan tham thritigum hidum land gemaro, ofer wudu, ofer feld, ofer ecan lase and to ecan urfe, and xii. maeth aceras at thære standan buton tham land gemarum.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXL, Indictione xiii.

Testes.

+ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

+ Ego Wulhelm, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

+ Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

- A.D. 940.
- † Ego Ælfric, episcopus, consignavi.
 - † Ego Oda, episcopus, confirmavi.
 - † Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.
 - † Ego Burhric, episcopus, consensi.
 - † Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
 - † Ego Ælfhere, dux, consensi.
 - † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 - † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - † Ego Uhtred, dux, consensi.
 - † Ego Odda, minister, consensi.
 - † Ego Ælfric, minister, consensi.
 - † Ego Eadmundus, minister, consensi.
 - † Ego Wulfsige, minister consensi.
 - † Ego Wullaf, minister, consensi.
 - † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 - † Ego Æthelwold, minister, consensi.
 - † Ego Ælfred, minister, consensi.
 - † Ego Wulfric, minister, consensi.
 - † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - † Ego Ordeah, minister, consensi.
 - † Ego Eadric, minister, consensi.
 - † Ego Ealhhelm, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsi, minister, consensi.
 - † Ego Æthered, minister, consensi.
 - † Ego Æthelmund, minister, consensi.
 - † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

De Earmundeslei et Appeltun.

Eodem anno rex Eadmundus concessit Æthelstano ministro suo Ermundeslea et Appeltun, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Æthelstani de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia.

A.D. 942.
Gift of
Ermund-
eslea.

In nomine Dei summi et altissimi. Certis adsitpulationibus nos sancti et justī patres frequentativis orationibus admonent, ut Deum quem diligimus et credimus intima mentis affectione, cum honorum operum diligentia incessanter eum timeamus et amemus, quia retributorem omnium actuum nostrorum in die examinationis juxta uniuscujusque meritum reddet. Ideoque subtilissima mentis certatione illum imitari satagamus, licet mortalis vite pondere pressi et labentibus hujus seculi possessionibus simus infasci, tamen miserationis ejus largitate caducis opibus aeterna celestis vite premia mereri queamus.

Quam ob causam ego Eadmundus, desiderio regni celestis exardens, favente superno Numine, basileos industrius Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam adoptivo fidei meo comiti vocitato Æthelstano, ob illius amabile obsequium dignatus sum largiri x. mansas agelluli ibidem, ubi vulgares prisco more mobilique relatione vocitant ut Ermundeslea, villamque nomine ut Æppeltune, cum pascuis, campis, nemoribusque silvarum, ut hæc prospere possideat ac aeternaliter teneat dum hujus labentis ævi cursum transeat intactus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat; post se autem, veluti affirmavimus, cuicumque voluerit heredi derelinquat. Fiat etenim prefata terra ab omni servili jugo libera, cum omnibus sibi recte pertinentibus, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcive coedificatione. Denique vero si quis, nobis obstantibus, nostrum hoc donum augere voluerit, augeat amplifietque Cunctipotens vitam ei temporalem, et in futuro sempiternam. Qui autem illud violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se ultimo judicii die coram

Deo rationem redditurum, atque cum reprobis auditu- A.D. 942.
rum, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum"
[Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus pœnis atro-
cibus æternaliter torquebantur, nisi prius hoc digna
emendaverit pœnitentia ante mortem.

*Metæ de Ermundesleia.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This synt tha landemæro to Ærmundeslea, and
othre naman æt Æppeltune. Ærst up of Temese on
tha dic æt Doccan grafe; thaet on thaet sic the scyt
thurh Hæsellea foran ongean tha dic the scyt to
Wasan; siththan andlang Wasan thaet hit sticath on
Tubban forda; thonon on thaet rithig oth hit cymth
to thære stræte; of thære strete on tha dic the scyt
to tham heafod lande; thonne on west healfe thæs
heafod landes, vi. gyrda be westan Yttingeshlawe;
thonon on tha ræwe; of thære ræwe on Temese, on
thaet in fyrde andlang Temese eft on Doccandic.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXLII, indictione xii.

¹ *Metæ de Ermundesleia.*] Ano-
ther set of boundaries at Ear-
mundeslea, but having reference to
a different grant, are preserved in
Claud. C. ix., fol. 196 b., and are
here introduced.

*Termini de Earmundeslea
V. Mansarum.*

Ærest of Sandforda; on tha fulan
lace; andlang thes gemær hagan ut
to thæm cotan; thonon andlang

gemæres on hæsel dic; andlang
strete ut on stirian pol; andlang
there dic east to Wasan; thonon on
brocan leage northewearde; and-
lang dic on ufewearde hægdune;
thaet up on Snoddes hylle; ufe-
wearde to tham haran stane; tho-
non to tham ealdan wulfhagan;
thonon andlang slades; thaet to
læces forda; thonon andlang lu-
cringes; eft on Sandford.

Testes.

- A.D. 941. + Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
 + Ego Eadred, ejus regis frater, consignavi.
 + Ego Wulfstan, archiepiscopus, confirmavi.
 + Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consensi.
 + Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.
 + Ego Ælfrie, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfred, episcopus, subscripsi.
 + Ego Burgrie, episcopus, subscripsi.
 + Ego Æthelgar, episcopus, subscripsi.
 + Ego Wulfgar, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelstan, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelwold, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelstan, dux, subscripsi.
 + Ego Falhelm, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelmund, dux, subscripsi.
 + Ego Eadric, dux, subscripsi.
 + Ego Uhtred, dux, subscripsi.
 + Ego Odda, minister, subscripsi.
 + Ego Wulfgar, minister, subscripsi.
 + Ego Eadmund, minister, subscripsi.
 + Ego Wullaf, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfrie, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfstan, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfheah, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfsige, minister, subscripsi.
 + Ego Æthelred, minister, subscripsi.
 + Ego Wihtgar, minister, subscripsi.
 + Ego Wulfrie, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfsige, minister, subscripsi.

De Lechamsteda, quomodo data erat.

Sequenti anno idem rex Eadmundus dedit Edrico A.D. 943. ministro suo Lechamstede decem mansarum, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Edrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Lechamstede.

In nomine Dei summi et altitroni, qui omnia de summo coeli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, præsentisque vitæ curriculo cotidie temporales possessiones et universæ divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrescentes; sic mutando fragilitas mortalis vitæ marcescit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur.

Gift of
Lecham-
stede.

Quapropter ego Eadmundus Angligenarum rex cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Leachamstede, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædixi. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ rite ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coædi-

A.D. 943. ficatione. Insuper ad augmentum prædictæ donationis gratia unam molinam juxta derivativis cursibus aquarum Lamburnam perpetuali donatione dedi prædicto ministro. Hoc tempore cachinantes nãnias subdolosæ hujus seculi dinoscuntur interdum inchoasse, alienum lucrum sibi usurpativæ cum ambitione iniquitatis vindicare. Sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur et cum justis non scribatur nec audiatur. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum," [Matt. xxvi. 41] penis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

Mete de Lechamstede.¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synd thes landes gemaro at Lechamstede. Ærest on Denepit; of tham pytte on thone Inottan thorn; of tham thorne on Wines treow; of Wines treowe on than readan hane; thanon on Stigelhammas; of Stigealhamnum on Wigferthes leage northe-wearde; thanon on Aedene; of Aedene on Crypan-

¹ *Mete de Lechamstede*] Collated with the boundaries in Chas. C. ix. fol. 199.

dic; thanon threores¹ ofer wræstles hylle on Buccan A.D. 943. crundel; of Buccan crundele on tha haran apeldere; thanon andlang standene oth Gyddandene thweores ofer weardandune oth tha dene; andlang thære dene eft on Denepit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII, Indictione i.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Eadgyfu, ejusdem regis mater, prædictum donum consignavi.

† Ego Eadred, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consingnavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi.

† Ego Athelwold, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhhelm, dux, consensi.

† Ego Eadric, dux, consensi.

† Ego Æthelmund, dux, consensi.

† Ego Uhtred, dux, consensi.

† Ego Odda, minister, consensi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi.

¹ *threores*] *thwyres*.

- A.D. 944. † Ego Eadmund, minister, consensi.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælfheal, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Ælsige, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Wulfrie, minister, consensi.
 † Ego Ælsige, minister, consensi.
 † Ego Wulhelm, minister, consensi.

De Linford, quomodo data erat.

Tertio anno concessit idem rex Eadmundus Ælfego, ministro suo, Linford vi. manentium, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfegi de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Linford.

Gift of
Lindford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Egregius agonista sermocinatus est in Scripturis divinis,—“Omnia que videntur temporalia sunt, que autem non videntur aeterna,” [II Cor. iv. 18.] Ideo superflua utentibus, divinus sermo, ut supra taxati sumus, terribiliter pramonet, ut hujus seculi caduca contempnentes, spiritualiaque immitantes, celestia properemus ad regna.

Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum, cætera- A.D. 944.
rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
et rector, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine
Ælfheago, in æternam hereditatem ilariter¹ inpederim
vi.mansas agelluli in illo loco vulgares prisco more
mobilique relatione vocitant æt Linforda, ut ille bene
perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat;
et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu
supradiximus, in æternam hereditatem. Sit autem
prædicta terra, cum omnibus ad se rite pertinentibus,
libera, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis
tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si
quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc
decretum machinari vel infringere aliquid voluerit,
sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii
ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi prius
hic digna emendaverit poenitentia ante mortem.

*Metæ de Linford.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This sint tha land gemæro to Linforda; betweox
Eccene and Cillarithe.

Acta est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIII., Indictione ii.

¹ ilariter.] This word is added
above the line in B. vi.

² Metæ de Linford.] Claud. B. vi.
fol. 198: — "Termini vi. mansa-

rum ad Linford. Betweox Ecc-
cene and Cillarithæ, synd tha
landgemæro to Linforda."

Index.

- Rex Edmundus, rex Anglorum prefatam dona-
tionem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.
- Rex Eadred, ejusdem regis frater, consensi.
- Rex Eadigifu, ejusdem regis mater, predictum
donum confirmavi.
- Rex Cutha, Dunelmensis ecclesie archiepiscopus,
jussum regis iunctum cum trophæo agie Crucis
confirmavi.
- Rex Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.
- Rex Ethelstan, Wintoniensis ecclesie episcopus,
recompensam trophæum agie Crucis impressi.
- Rex Cuthwald, episcopus, consensi.
- Rex Elfric, episcopus, consensi.
- Rex Ethelred, episcopus, consensi.
- Rex Ethelgar, episcopus, consensi.
- Rex Wulfige, episcopus, consensi.
- Rex Wulfheim, episcopus, consensi.
- Rex Ethelstan, dux, consensi.
- Rex Ethelwold, dux, consensi.
- Rex Ethelstan, dux, consensi.
- Rex Ethelwin, dux, consensi.
- Rex Ethelric, dux, consensi.
- Rex Ethelmund, dux, consensi.
- Rex Ethelgar, minister, consensi.
- Rex Ethelmund, minister, consensi.
- Rex Ethelric, minister, consensi.
- Rex Ethelgar, minister, consensi.
- Rex Ethelwin, minister, consensi.
- Rex Ethelric, minister, consensi.
- Rex Ethelmund, minister, consensi.
- Rex Ethelgar, minister, consensi.

† Ego Ælfred, minister, consensi.

A.D. 944.

† Ego Æthered, minister, consensi.

De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit.

Eodem anno Eadmundus rex dedit Ælfrico ministro suo Bleobirg c. mansarum, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Bleobirg.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Bleobirg.
Omnibus prudentibus qui Deificæ contemplationis beatitudinem in mentis suæ hospitio cernere cupiunt, manifestissimis signis constat, quod quemquam potis esse transitoriis imis alta coelestia sine fine mansura capescere, si illius antiqui et infesti trucisque tyranni et humani stirpis sævissimi multatoris truculenta improbitas obstacula bonorum virtutum incrementis calculatur, et velud spurcissima et venenata melanconia truculenta spicula furorum inspirata, flaminum invectione affidorum, intimis præcordiorum Christi vernaculorum receptaculis abnegando respuendo detestantur cordetenus, funditusque enerviter contempnitur, ut præcelsa Vox Conditoris nostri ab ore¹ proprio tonans, "Vos qui secuti estis bonis operibus centuplum accipietis, et vitam possidebitis æternam."

Cujus scilicet fervoris igne coarctus, ego Eadmundus Angligenarum rex cuidam pontifici meo mihi que fervoris igne dilecto, nomine quod constat Ælfrico, vene-

¹ ab ore] anore. MS.

A.D. 944. randa pro ejus solidæ fidelitatis prudentia centum terræ mansas ei stilo perhenni trado, quodam in loco venerabili antiquitus et adhuc cognomine noto, Bleoburg appellato, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat in læsus atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, derivative cursibus aquarum, hanc prænotatam munificentiam incipiente anno tertio regni mei roboravi atque confirmavi, ut omnibus mundialibus coangustiis sit liber, nisi quod nostra communi labore pertinet, minime cuiquam in oblivione illud tradendum est, id est expeditione, pontis arcisve constructione; et postquam universitatis viam adierit, prædictam donationem cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu superius prædixi, in æternam hereditatem. Si quis benevola mente hanc largifluam munificentiam augere voluerit, archons supernorum civium et gubernator terrestrium retributionem in æternis habitaculis dignetur concedere. Ideo scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus; sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicatam et ad nichilum valeat. Si quis vero (prout non optamus,) maledicti serpenti suggestioni et avaritiæ æstibus inflatus, sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens, nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphira satellitibusque eorum heretica æternæ anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit.

Metæ de Bleoburig.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse A.D. 944. videtur.

This sindon tha land gemæro to Bleoburig. Ærest on eastewardum thæm lande æt Amman welle; thæt swa suth on gerihte on wæter slædes dic; thæt andlang dic oth thone suth ende on thaet riht landgemære; thæt up to tham miclan beorge beneoþan Hrameslea; thæt of tham beorge up andlang Stanweges to tham langan cyrstel mæle æt Hafuc thorne; thonne of Hafuc thorne to than langan thorne æt Ichenilde wege; thæt swa to than thriddan thorne æt Wirhangran; of tham thorne to tham feorthan thorne on Wrangan hylle fore weardre stent; thæt swa forth to tham fiftan thorne; to tham elebeame; thæt west andlang thæs lytlan weges up to thon thorne; up to Teonan hylle; thæt swa west on thone ruwan hlync; andlang thæs rowan linces to thon hæthenum byrgelsum æt thære Ealdun dic; thæt andlang oth thaet treowsteall; thonne of than treowstealle on gerihte to thon bradan beorge be eastan wrocena stybbe; thæt swa to Wrocena stybbe; thonne of Wrocena stybbe on Meocesdune on thone byrgeles; of tham byrgelse to thære flodan æt Swinwegesslo, æt thære wege gelæton; thaet up to tham eorth geberste to Foxesbeorge; of tham beorge west andlang Drægles bæces oth thone hricgweg; andlang weges oth tha readan hane; of thare hane north andlang thæs smalan weges to Totancumbe; æt tham beorge; thæt swa north on gerihte andlang thæs smalan weges to thon herepathe; thæt to thæs linces ende; thaet swa forth north andlang weges oth Ordstanes dic; thæt andlang dic; of thære dic with northan that Yrthland; thonne bi tham Yrthlande to thære lace the lith on

A.D. 944. stocwelle; thonne of stoc wylle north andlang broeces to thære die thære se ætheling mearcde; that andlang die to thære sceapwascan on haccan broc; thonne andlang haccan broces to huddes ige; that swa forth north andlang broces with westan hunddes ig; that up andlang thæra andheafda to thære lytan dice ende, and than north andlang thara andheafda to than langan cyrstelma-le æt Hathdune; that swa north andlang thæs smalan pathes on tha die stice ea to thon stodfalde; that swa eath andlang thære caldan die oth Aethelstanes treowsteal to thære die byge; that swa suth east andlang die be Byrgwylle genuere; that swa suthest ofer thone mor to Meringes thorne; of Meringes thorne to Sulgeate; of Sulgeate be wyrtwallan to thon readleasan mapulre; of than ma-wuldre on tha lace; that on gerihte on westwylle; then on othre naman hæc æt Ammanwylle.

Acta est hæc præfata donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII. Indictione xv.

Testes.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, consignavi.

† Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

† Ego Theodred, Lunluniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Ælfeah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenwald, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfrie, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Burhric, episcopus, consensi.

† Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

- A.D. 944.
- † Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.
 - † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 - † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - † Ego Æthelwold, dux, consensi.
 - † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 - † Ego Uhtred, dux, consensi.
 - † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 - † Ego Odda, minister, consensi.
 - † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 - † Ego Eadmud, minister, consensi.
 - † Ego Wullaf, minister, consensi.
 - † Ego Ælfric, minister, consensi.
 - † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 - † Ego Ælstan, minister, consensi.
 - † Ego Ordheah, minister, consensi.
 - † Ego Ælfheah, minister, consensi.
 - † Ego Ælfgar, minister, consensi.
 - † Ego Æthered, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - † Ego Æthered, minister, consensi.
 - † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 - † Ego Wulfric, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

*Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et
Swileie.*

Item eodem anno dedit rex Eadmundus Sæthrithe religiosæ fæminæ Uinchefeld et Swinleie xi. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo ser-

A.D. 942. vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.¹

A.D. 942.
Gift of
Winkefeld
and Swin-
lea.

Carta² Regis Eadmundi de Winkefeld et Swinlea.

Regnante in perpetuum Domino³ nostro Jhesu Christo. Manifestum est cunctis quod omnia celestia et terrestria providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulationibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus⁴ suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

Idcirco ego Eadmundus,⁵ rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam religiose faminæ vocitata nomine Sæthrythe, modicam numinis mei partem, id est, undecim mansas agelluli æternaliter tradendo concessi, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], ubi turbarum collatione, jamdudum nomen illatum hoc adesse profertur, set

¹ confirmans.] The narrative is thus given in Claud. B. vi. fol. 114:—

"Concedente vero rege, supradicti viri cartas cum terra huic ecclesie Abendonensi dederunt, sancto patre Athelwoldo suggerente, atque huic ecclesie presidente."

"DE WINCHEFELD.

"Istius sancti patris nostri Athelwoldi temporibus, quædam nobilis matrona nomine Sæthrytha possessionem, quam a rege Eadmundo

acceperat, id est, Winecanfeld et Swinlea, cum carta sibi a rege concessa, huic ecclesie dimisit. Quæ carta ita se habet." DE WINCHEFELDA CARTA.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, where it occurs out of order.

³ Domino.] In the MS. Claud. B. vi. a new and larger hand here begins the transcript at fol. 31, and has copied that leaf.

⁴ orationibus] hortationibus.

⁵ Eadmundus] Edmund.

Winecanfelda, and æt Swinlea,¹ ut terram jam præ- A.D. 942.
fatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ
possideat vitæ, et post se cuicumque voluerit heredi
derelinquat in æternam hereditatem majore minorive
personæ. Sit autem prædicta terra libera, cum omni-
bus quæ rite ad ipsum² pertinere dinoscuntur, campis,
pascuis, silvis, et undecim segetes prata³ in loco ubi
dicitur Hoceshamm, excepto istis tribus, expeditione,
pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non
optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel
infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter
redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi
prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem:

Metæ⁴ de Winkefeld et de Swinleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This sindon tha land gemæro. Ærest of thaem
gemannan⁵ treowe on Bogeles pearruc; of Boteles⁶
pearruce on Hrytmes mere; of Hrtmesmere⁷ on thone
blacan mor; of than blacan more⁸ on Imbalea; of Im-
balea on Wernan wylle; of Wernan uuellæ on Gyrd-
ford; of Gyrdforda on Ecgstanes stan; of Ecgstanes
stane on Gunredes ford; of Gunredes forda on seofan
aec; of seofan acon⁹ on Hylnes lea; of Hylnes lea
on braccan heal; of brachan heale on ruwan beorg; of

¹ and æt Swinlea.] The words
"and æt Swinlea" do not occur in
Claud. C. ix.

² ipsum] ipsam.

³ prati] prati.

⁴ Metæ.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Claud. C. ix. fol. 197.

⁵ gemannan] gemænan.

⁶ Boteles] Begeles.

⁷ Hrtmesmere] Hrytesmere.

⁸ more] moran.

⁹ aec . . . acon.] C. ix. omits
the words "aec; of seofon acon."

A.D. 942. ruwan beorge on teappan treow; of tappan treow on uuest leas hagan¹; on Ceauuan hrycges hagan; of Ceauuan hrycges hagan est on that gemæne treow.

Facta² est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLII. Indictione xv.

Testes.

+ Ego³ Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Ælfheah, Uintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

+ Ego Athelwold, dux.

+ Ego Ealhhelm, dux.

+ Ego Uulgar, minister.

+ Ego Eadmund, minister.

+ Ego Wullaf, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfstan, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Uulfric, minister.

+ Ego Wihtgar, minister.

¹ *Augm.*] Here C. ix. adds,—
“of westleas hagan.”

² *Facta.*] Collated with Claud
C. ix. fol 114, where the reading
is,—“Facta est hæc donatio.”

³ *Ego.*] In the duplicate copy
the signatures stand thus :—“ Ego
Eadmundus, rex. Ego Oda Doro-
bornensis ecclesiæ archiepiscopus;”
and the others are omitted.

De Brinniggetuna, quomodo data est.

Concessit idem rex Eadmundus e[od]dem anno Ordulfo A.D. 944.
 ministro suo Brinniggetune, xx. mansarum, eodem
 modo quo supra; et hæc est carta regis per quam
 donationem ipsius Ordulfi de eadem terra huic domui,
 sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Brinniggetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Imminentibus vitæ Gift of
Brinnig-
getune.
 caducis terminis, qua in nos, sceleri scilicet onere
 pressi, nutu divino statuti, tamen Dominica prose-
 quentes monita prout quimus, secundum illud Evan-
 gelii ubi dicitur, "Date, et dabitur vobis." [Luc.
 vi. 38.]

Quapropter ego Eadmundus rex Anglorum cætera-
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam meo ministro vocitato nomine Or-
 dulfo, ob illius amabile obsequium ejusque placabili
 pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit,
 id est, xc. mancas purissimi auri, aliquam portionem
 hereditatis meæ in æternam possessionem concedo, viii.
 mansas agelluli ubi ruricoli antiquo usu nomen indi-
 derunt æt Bryningtune, eatenus ut hoc diebus suis
 possideat tramitibusque vitæ suæ; et post se cuicum-
 que sibi placuerit post hoc tradat hereditario æter-
 naliter, ceu prædixi illi. Maneatque, prout jam præ-
 dixeram, donum istud ab omni seculari servitio exina-
 nitum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis,
 pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione,
 pontis arcisve constructione. Nam quisquis seculorum
 in generatione Belial gnatus nostrum hoc volumen
 immutare temptaverit, Judæ reus scelere judicii die

A.D. 944. magna cum turba truces tradatur in flammam; nisi hoc in seculo penitentiae prius fletu deterius hinc se corrigere studuerit.

Meter de Brynnygtune.

Istis terminis praedicta terra circumgirata esse videtur.

This synt the landes meure to Brynnygtune. Ærest on heafdbeorh; thonne on wyrt walan on thas hagan ende; thonne andlang hagan thas fisco burna and alaburna to gædre scotath; thonne of alaburnan ut on herred snath; and swa north to herpathe; andlang herpathes to thare efisc; thonen eft on wyrt walen to croh hamme; thonne on hunnes wylle; thonne west be yfre that hit sticath on wealabruce; thonne thaer ut on Cynetan; andlang Cynetan on Myth ford; thonne on middel ea; that swa on befer ige; thonne on fyrsige; of dune andlang ea thaer alaburna scyt ut on Cynetan; thonne up andlang alaburnan on scealdan ford; thonon andlang hagan ut on heah felda; swa to herpathe; andlang herpathes to imman beorge; of imman beorge eft on heafod beorge.

Acta est haec donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCXLIII., Indictione ii.

His Testibus.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophaeo agiae Crucis consignavi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 944.
triumphalem agiæ Crucis inpressi.

- + Ego Cenwald, episcopus, consensi.
- + Ego Ælfric, episcopus, subarravi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
- + Ego Æthelstan, dux, consensi.
- + Ego Æthelwold, dux, consensi.
- + Ego Ealhelm, dux, consensi.
- + Ego Wulfgar, minister, consensi.
- + Ego Ælfstan, minister, consensi.
- + Ego Eadmund, minister, consensi.
- + Ego Ælfsige, minister, consensi.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Athelgeard, minister.
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Wihtgar, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Ælfred, minister.

*De Morte¹ Edmundi Regis et Successione Edredi
Fratris sui.*

Iste vero rex Eadmundus, cum in die festivitatis
sancti Augustini Anglorum doctoris in regia villa,
quæ Anglice Pichile chirche nuncupatur, curiam suam
cum magnatibus suis festive teneret, accidit ut coram
eo pincerna suus primo conviciis deinde lethaliter in
suum insurget dapiferum; quod cum rex moleste
tulisset volens dapiferum suum ex mortis eripere con-

Death of
King
Edmund,
25th May,
A.D. 946.

¹ *De morte.*] The narrative thus proceeds in Claud. C. ix. fol. 108:—

“DE EADREDO REGE.

“Rex itaque Eadmundus, paucis annis regia functus potestate, vitæ

edidit finem. Cui Eadredus in imperium succedens, et ipse duorum germanus prædictorum regum, Eadwardo geniti filii Alfredi litteris liberalibus optime eruditi regis.”

A.D. 944. randa pro ejus solidæ fidelitatis prudentia centum terrarum mansas ei stilo perhenni trado, quodam in loco venerabili antiquitus et adhuc cognomine noto, Bleoburg appellato, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlassus atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, derivative cursibus aquarum, hanc prænotatam munificentiam incipiente anno tertio regni mei roboravi atque confirmavi, ut omnibus mundialibus coangustiis sit liber, nisi quod nostra communi labore pertinet, minime cuiquam in oblivione illud tradendum est, id est expeditione, pontis arcisve constructione; et postquam universitatis viam adierit, prædictam donationem cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu superius prædixi, in æternam hereditatem. Si quis benevola mente hanc largifluam munificentiam augere voluerit, archons supernorum civium et gubernator terrestrium retributionem in æternis habitaculis dignetur concedere. Ideo scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus; sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicatam et ad nichilum valeat. Si quis vero (prout non optamus,) maledicti serpenti suggestioni et avaritiæ æstibus inflatus, sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens, nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphira satellitibusque eorum heretica æternæ anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit.

Metæ de Bleoburig.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse A.D. 944. videtur.

This sindon tha land gemæro to Bleobyrig. Ærest on eastewardum thæm lande æt Amman welle; thæt swa suth on gerihte on wæter slædes dic; thæt andlang dic oth thone suth ende on thaet riht landgemære; thæt up to tham miclan beorge beneoþan Hrameslea; thæt of tham beorge up andlang Stanweges to tham langan cyrstel mæle æt Hafuc thorne; thonne of Hafuc thorne to than langan thorne æt Ichenilde wege; thæt swa to than thriddan thorne æt Wirhangran; of tham thorne to tham feorthan thorne on Wrangan hylle fore weardre stent; thæt swa forth to tham fiftan thorne; to tham elebeame; thæt west andlang thæs lytlan weges up to thon thorne; up to Teonan hylle; thæt swa west on thone ruwan hlync; andlang thæs rowan linces to thon hæthenum byrgelsum æt thære Ealdun dic; thæt andlang oth thaet treowsteall; thonne of than treowstealle on gerihte to thon bradan beorge be eastan wrocena stybbe; thæt swa to Wrocena stybbe; thonne of Wrocena stybbe on Meocesdune on thone byrgeles; of tham byrgelse to thære flodan æt Swinwegesslo, æt thære wege gelæton; thaet up to tham eorth geberste to Foxesbeorge; of tham beorge west andlang Drægles bæces oth thone hricgweg; andlang weges oth tha readan hane; of thare hane north andlang thæs smalan weges to Totancumbe; æt tham beorge; thæt swa north on gerihte andlang thæs smalan weges to thon herepathe; thæt to thæs linces ende; thaet swa forth north andlang weges oth Ordstanes dic; thæt andlang dic; of thære dic with northan that Yrthland; thonne bi tham Yrthlande to thære lace the lith on

A.D. 944. stocwelle; thonne of stoc wylle north andlang broeces to thære die thære se ætheling mearcde; thæt andlang die to thære sceapwasen on haccan broc; thonne andlang haccan broces to huddes ige; thæt swa forth north andlang broces with westan hunddes ig; thæt up andlang thæra andheafda to thære lyltan dice ende, and tham north andlang thæra andheafda to than langan cyrstelmæle æt Hathdune; thæt swa north andlang thæs smalan pathes on tha die stice ea to thon stodfalde; thæt swa eath andlang thære ealdan die oth Aethelstanes treowsteal to thære die byge; thæt swa suth east andlang die be Byrgwylla genuere; thæt swa suthest ofer thone mor to Mæringes thorne; of Mæringes thorne to Sulgeate; of Sulgeate be wirtwallan to thon readleafan mapulre; of tham mawuldre on tha lace; thæt on gerihte on westwylle; then on othre naman hæf æt Ammanwylle.

Acta est hæc præfata donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII. Indictione xv.

Testes.

+ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, consignavi.

+ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

+ Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfeah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agni Crucis impressi.

+ Ego Cenwald, episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfric, episcopus, consensi.

+ Ego Ælfred, episcopus, consensi.

+ Ego Burhric, episcopus, consensi.

+ Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

- A.D. 944.
- † Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.
 - † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 - † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - † Ego Æthelwold, dux, consensi.
 - † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 - † Ego Uhtred, dux, consensi.
 - † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 - † Ego Odda, minister, consensi.
 - † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 - † Ego Eadmud, minister, consensi.
 - † Ego Wullaf, minister, consensi.
 - † Ego Ælfric, minister, consensi.
 - † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 - † Ego Ælstan, minister, consensi.
 - † Ego Ordheah, minister, consensi.
 - † Ego Ælfheah, minister, consensi.
 - † Ego Ælfgar, minister, consensi.
 - † Ego Æthered, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - † Ego Æthered, minister, consensi.
 - † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 - † Ego Wulfric, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

*Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et
Swileie.*

Item eodem anno dedit rex Eadmundus Sæthrithe religiosæ fæminæ Uinchefeld et Swinleie xi. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo ser-

A.D. 942. vientibus, in puram et perpetuam clemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.¹

A.D. 942. *Carta² Regis Eadmundi de Winkefeld et Swinlea.*

Gift of
Winkefeld
and Swin-
lea.

Regnante in perpetuum Domino³ nostro Jhesu Christo. Manifestum est cunctis quod omnia celestia et terrestria providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis visibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac desletur. Ideo certis adstipulationibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus⁴ suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessionunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

Ideirco ego Eadmundus,⁵ rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam religionis femine vocitate nomine Sæthrythe, modicam numinis mei partem, id est, undecim mansas agelluli æternaliter tradendo concessi, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], ubi turbarum collatione, jamdudum nomen illatum hoc adesse profertur, æt

¹ confirmans.] The narrative is thus given in Claud. B. vi. fol. 114:—

"Concedente vero rege, supradicti viri cartas cum terra huic ecclesie Abendonensi dederunt, sancto patre Æthelwoldo suggerente, atque huic ecclesie presidente."

— DE WINCHEFELD.

"Istius sancti patris nostri Athelwoldi temporibus, quædam nobilis matrona nomine Sæthrytha possessionem, quam a rege Eadmundo

acceperat, id est, Winkefeld et Swinlea, cum carta sibi a rege concessa, huic ecclesie dimisit. Quæ carta ita se habet." De WINCHEFELDA CARTA.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, where it occurs out of order.

³ Domino.] In the MS. Claud. B. vi. a new and larger hand here begins the transcript at fol. 31, and has copied that leaf.

⁴ orationibus] meditationibus.

⁵ Eadmundus] Edmund.

Winecanfelda, and æt Swinlea,¹ ut terram jam præ- A.D. 942.
fatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ
possideat vitæ, et post se cuicumque voluerit heredi
derelinquat in æternam hereditatem majore minorive
personæ. Sit autem prædicta terra libera, cum omni-
bus quæ rite ad ipsum² pertinere dinoscuntur, campis,
pascuis, silvis, et undecim segetes prata³ in loco ubi
dicitur Hoceshamm, excepto istis tribus, expeditione,
pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non
optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel
infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter
redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi
prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem:

Metæ⁴ de Winkefeld et de Swinleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This sindon tha land gemæro. Ærest of thaem
gemannan⁵ treowe on Bogeles pearruc; of Boteles⁶
pearruce on Hrytmes mere; of Hrtmesmere⁷ on thone
blacan mor; of than blacan more⁸ on Imbalea; of Im-
balea on Wernan wylle; of Wernan uuellæ on Gyrd-
ford; of Gyrdforda on Ecgstanes stan; of Ecgstanes
stane on Gunredes ford; of Gunredes forda on seofan
aec; of seofan acon⁹ on Hylnes lea; of Hylnes lea
on braccan heal; of brachan heale on ruwan beorg; of

¹ and æt Swinlea.] The words
“and æt Swinlea” do not occur in
Claud. C. ix.

² ipsum] ipsam.

³ prati] prati.

⁴ Metæ.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Claud. C. ix. fol. 197.

⁵ gemannan] gemænan.

⁶ Boteles] Begeles.

⁷ Hrtmesmere] Hrytesmere.

⁸ more] moran.

⁹ aec . . . acon.] C. ix. omits
the words “aec; of seofon acon.”

A.D. 942. ruwan beorge on teappan treow; of tappan treow on uuest leas hagan¹; on Ceauuan hryeges hagan; of Ceauuan hryeges hagan est on that gemæne treow.

Facta² est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLII. Indictione xv.

Testes.

+ Ego³ Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Ælfheah, Uintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Cenuald, episcopus, consensit.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

+ Ego Athelwold, dux.

+ Ego Ealhhelm, dux.

+ Ego Ulgar, minister.

+ Ego Eadmund, minister.

+ Ego Wullaf, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfstan, minister.

+ Ego Ælsige, minister.

+ Ego Uulfic, minister.

+ Ego Wihtgar, minister.

¹ *Augm.*] Here C. ix. adds,—
“of westleas hagan.”

² *Facta*] Collated with (Ioud
C. ix. fol. 114, where the reading
is,—“Facta est hæc donatio.”

³ *Ego.*] In the duplicate copy
the signatures stand thus:—“Ego
Eadmundus, rex. Ego Oda Doro-
bornensis ecclesiæ archiepiscopus;”
and the others are omitted.

De Brinniggetuna, quomodo data est.

Concessit idem rex Eadmundus e[od]em anno Ordulfo A.D. 944.
 ministro suo Brinniggetune, xx. mansarum, eodem
 modo quo supra; et hæc est carta regis per quam
 donationem ipsius Ordulfi de eadem terra huic domui,
 sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Brinniggetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Imminentibus vitæ Gift of
Brinnig-
getune.
 caducis terminis, qua in nos, sceleri scilicet onere
 pressi, nutu divino statuti, tamen Dominica prose-
 quentes monita prout quimus, secundum illud Evan-
 gelii ubi dicitur, "Date, et dabitur vobis." [Luc.
 vi. 38.]

Quapropter ego Eadmundus rex Anglorum cætera-
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam meo ministro vocitato nomine Or-
 dulfo, ob illius amabile obsequium ejusque placabili
 pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit,
 id est, xc. mancas purissimi auri, aliquam portionem
 hereditatis meæ in æternam possessionem concedo, viii.
 mansas agelluli ubi ruricoli antiquo usu nomen indi-
 derunt æt Bryningtune, eatenus ut hoc diebus suis
 possideat tramitibusque vitæ suæ; et post se cuicum-
 que sibi placuerit post hoc tradat hereditario æter-
 naliter, ceu prædixi illi. Maneatque, prout jam præ-
 dixeram, donum istud ab omni seculari servitio exina-
 nitum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis,
 pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione,
 pontis arcisve constructione. Nam quisquis seculorum
 in generatione Belial gnatus nostrum hoc volumen
 immutare temptaverit, Judæ reus scelere judicii die

A.D. 944. magna cum turba truces tradatur in flammam; nisi hoc in seculo penitentiae prius fletu deterius hinc se corrigere studuerit.

Metas de Brynnigtune.

Istis terminis praedicta terra circumgirata esse videtur.

This synt the landes meere to Brynnigtune. .Ærest on heafdbeorh; thonne on wyrt walan on thæs hagan ende; thonne andlang hagan thæs fiscoes burna and alaburna to gædre scotath; thonne of alaburnan ut on herred snath; and swa north to herpathe; andlang herpathes to thære efisc; thonen est on wyrt walen to croh hamme; thonne on hunnes wylle; thonne west be yfre that hit sticath on wealabruce; thonne thær ut on Cynetan; andlang Cynetan on Myth ford; thonne on middel ea; that swa on befer ige; thonne on fyrsige; of dune andlang ea thær alaburna seyt ut on Cynetan; thonne up andlang alaburnan on scaldan ford; thonon andlang hagan ut on heah felda; swa to herpathe; andlang herpathes to inman beorge; of inman beorge est on heafod beorge.

Acta est hæc donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII., Indictione ii.

His Testibus.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agie Crucis consignavi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 944.
triumphalem agiæ Crucis inpressi.

- + Ego Cenwald, episcopus, consensi.
- + Ego Ælfric, episcopus, subarravi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
- + Ego Æthelstan, dux, consensi.
- + Ego Æthelwold, dux, consensi.
- + Ego Ealhhelm, dux, consensi.
- + Ego Wulfgar, minister, consensi.
- + Ego Ælfstan, minister, consensi.
- + Ego Eadmund, minister, consensi.
- + Ego Ælfsige, minister, consensi.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Athelgeard, minister.
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Wihtgar, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Ælfred, minister.

*De Morte¹ Edmundi Regis et Successione Edredi
Fratris sui.*

Iste vero rex Eadmundus, cum in die festivitatis Death of King Edmund, 25th May, A.D. 946. sancti Augustini Anglorum doctoris in regia villa, quæ Anglice Pichile chirche nuncupatur, curiam suam cum magnatibus suis festive teneret, accidit ut coram eo pincerna suus primo conviciis deinde lethaliter in suum insurget dapiferum; quod cum rex moleste tulisset volens dapiferum suum ex mortis eripere con-

¹ *De morte.*] The narrative thus proceeds in Claud. C. ix. fol. 108 :—

“DE EADREDO REGE.

“Rex itaque Eadmundus, paucis annis regia functus potestate, vitæ

edidit finem. Cui Eadredus in imperium succedens, et ipse duorum germanus prædictorum regum, Eadwardo geniti filii Alfredi litteris liberalibus optime eruditi regis.”

A.D. 944. finio, ictu detestabili et eventu flebili a pincerna suo, nomine Leofwine, interfectus diem clausit supremum. Post cujus obitum, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, Abbendonense cenobium ad tantam est solitudinem relictum ut omnibus ejusdem cenobii possessionibus sceptrigera potestate regio subactis dominio, monachis penitus destitueretur. Verum ejus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam. Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujusmodi desolatione⁹ ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari. Sane testamentorum libri possessiones ecclesiarum continentium, quamquam eidem cenobio tam inopinatum immineret dispendium, Dei tamen sunt reservati providentia, quatinus reparatores ac restitutores ejusdem cenobii cum eorum successoribus per ipsos libros fierent certiores, ac per processum temporis per eandem antiquitatum indicia enucleatius nosse potuissent.

A temporibus vero Cisse et Cedwallæ insuper et Hina, regum Westsaxonum, per quorum patrocinia ipsum cenobium primo fuit erectum et constructum, usque ad hanc tertiam ejusdem cenobii desolationem, ccc^{orum} et XL revolutio annorum fuisse computatur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

*Incipit Secundus de tertia Reparatione Domus
Abbondoniæ.*

Itaque Eadmundo rege Westsaxonum viam universæ A.D. 946–
carnis ingresso, successit ei in imperium frater ejus 955.
memorandæ memoriæ rex illustris Edredus; qui per Succession
sanctos admonitus matris suæ, Edgithæ reginæ, tertio of King
domus Abbondoniæ extitit reparator, ac possessionum Edred.
ejusdem ablatarum fidelissimus restitutor. Sed ante-
quam ad ipsius regis dotes pariter et donationes
accedamus describendas, operæ pretium nobis fore
dijudicamus ad præsens mentionem de ipso facere,
cum sit locus competens et congruum¹ qui domui
Abbondoniæ post desolationem operis fidelissimus exse-
cutor, post mœrorem et dolorem gratulabundus conso-
lator, sacri ordinis circumspectus constitutor, necnon
et omnium bonarum ipsius domus consuetudinum
felicissimus institutor, pater et pastor, extitit præci-
puus.

De Sancto Adelwoldo.²

Tempore itaque Eadmundi regis, de quo paulo Biography
superius in præcedenti libro prælibavimus, fuit qui of St. Eth-
dam juvenis in Wentana civitate ex illustri prosapia elwold, his
birth and
education.

¹ *congruum.*] Originally written
“congruus;” but altered to the
present faulty reading.

² *De Sancto Adelwoldo.*] Claud.
C. ix. fol. 108:—

“DE REPARATIONE HUIUS ECCLE-
SIÆ TEMPORE EADREDI REGIS.

“Vir namque vitæ venerabilis

Æthelwoldus, de quo prælibavimus,
arctioris conversationis vitam ob
Dei amorem scandere ratus, Gles-
toniæ sub patre Dunstano sacræ
habitum religionis induit. In quo
dum virtutum forma in propatulo
reluceret, a principe Eadredo et
regni inclitis summe diligitur et

A.D. 946-
953.

oriundus, nomine Æthelwoldus. Iste vero Æthelwoldus non solum genere illustrem verum etiam titulo spectabilem et omni sanctitate plenam lineam traxit nobilitatis. Vigebant autem in ipso ingenii pariter et industriæ bona acceptibilia, adeptaque in puerilibus annis plena litterarum scientiæ naturæ institutionum bona venustissime accumulavit honestas. Inveniebantur etiam in eo corporis miranda venustas, morum acceptissima gratia, eloquiorum gratissima luculentia, adeo ut et species et mores et gratia in adole[n]te Æthelwoldo videntur ad invicem æmulas sibi probitate certare. Cujus etiam mentis mansuetudinem, animi constantiam, vultus hilaritatem, oris eloquentiam, manus largitatem, vite sanctitatem, his longe pretiosorem, etsi ferventissime desideremus ad præsens, attamen ad plenum nequaquam possumus dilucidare. Hic autem Æthelwoldus, cum jam adolevisset et ad annos discretionis feliciter jam pervenisset, ad memoriam revocans verbum illud Dominicum quo dicitur, Non possunt mihi vivere qui non sunt mundo mortui, mundi rebus perpropere rejectis, semetipsum abnegando, Christum ducem imitando, crucem ejus elevando, factus chore filius Glastoniæ sub venerabili patre Dunstano ejusdem loci abbate sacrae habitum felicissime induit religionis. Ubi vero sacratissime degens vir venerabilis Æthelwaldus per septennium

veneratur. Unde suorum consilio optimatum, et maxime sue matris Ælgyve communita, servum Dei accitum rex ipse abbatem canonice Abendonis constituit; omnia monasteria sua præcipue a fundamētis extruit. Hic monasterio a fundamētis extructo, prope ubi est Yche in flumine Tamosa Æthelwoldus, vno vite laureatus muliericendum tradidit. Quorum unus

rex centum cassatorum terras largitus est, pecuniisque ad acceleranda ecclesie opera copiose juvit. Carta centum hidarum, quas Eadredus rex huic ecclesie dedit, scilicet Abendon xx. hidas, Gaing x. hidas, Gouge x. hidas, Wrthe xxx. hidas, Cumenora xxx. hidas.

"Anno Domini Incarnationis MCCCLV. ego Eadred," &c., (as in the text, p. 124.)

diligenter ad memoriam revocans illud evangelicum A.D. 946-955.
 quo dicitur, Cum iudex venerit et cum ventilaverit
 triticum in area, fructum qui non fecerit decultoris
 in vinea palmes abscidetur. Iterumque diligenter
 attendens quod cinis est origine, cinis imitatione,
 cinis resolutione; necnon quid extiterit per originalis
 peccati contagionem, quid per baptismi gratiam, quid
 per naufragium, quid etiam per secundam tabulam
 post naufragium, quid erit per mortis dissolutionem,
 et gloriæ remunerationem, ad tantam prevenit sancti-
 tatis perfectionem, ut in terra positus ab hominibus
 vitam actitare in terris videretur angelicam.

Qualiter eum cœpit diligere Rex Edredus.

Hujus itaque sanctitate pariter et bonitate comperta Eadred's affection for Ethelwold.
 rex Edredus sanctum Æthelwaldum speciali quadam
 prærogativa dilectionis in tantum eum est amplexatus,
 ut jam placeret ei ipsum de monasterio accitum habere
 sibi familiarem. Placuit¹ etiam regi, suadente matre
 sua Edgiva, dare sancto viro quendam locum, vocabulo
 Abbendoniam, in quo quondam florebat monastica re-
 ligio. Sed tunc erat neglectum² ac destructum, vilibus
 ædificiis consistens, et quadraginta tantum massas³ pos-

¹ *Placuit.*] The compiler of this work has here incorporated into his narrative several extracts from the Life of S. Ethelwold, bishop of Winchester, the re-founder of Abingdon; but they are introduced so irregularly, and with such disregard to the sequence of events, as rather to obscure than to elucidate the history of that eminent individual. The text also is so faulty as to be in some portions

unintelligible. This piece of biography, so illustrative of the general history of monachism in England, and of that of Abingdon in particular, is for the first time printed entire in the Appendix to the second volume of this publication. From this source the most glaring errors of the text are corrected at the bottom of the page.

² *neglectum*] MS. negectum.

³ *massas*] mansas.

A.D. 953. aidens; reliquam vero præfati loci terram, quæ centum cassatorum lustris hinc inde giratur, regali dominio subjectam rex ipse possidebat; factumque est, consentiente Dunstano abbate, secundum regis voluntatem, ut vir Dei Æthelwoldus prænotati loci susciperet curam, quatinus in eo monachos ordinaret regulariter Deo servientes. Venit ergo servus Dei ad locum sibi commissum, quem protinus secuti sunt quidam clerici de Glestonia; scilicet, Osgarus, Flobbritus,¹ Fridegarus; et Orbrintus² de Wintonia, et Eadricus de Lundonia; ejus discipulatu se subdentes; congregavitque sibi in brevi spatio gregem monachorum, quibus ipse abbas, jubente rege, ordinatus est. Dedit etiam rex possessionem regalem quam in Abbendonia possederat, sicut carta regis ipsius subsequens testatur, hoc est, centum cassatos, cum optimis ædificiis, abbati et fratribus ad augmentum quotidiani victus, et de regis thesauro suo multum eos in pecuniis juvit; sed mater ejus largius³ solatia munerum eis direxit; tantamque gratiam Dominus sibi servientibus contulit, ut ad præfatum cœnobium, quod ante erat pauperrimum, omnes simul divitiæ putarentur affluere, et sic cuncta prosperis successibus occurrere ut palam sententiam Domini promissionis impleri videtur, qua dicitur,—“Primum querite regnum Dei et justitiam Ejus, et omnia adicientur vobis.” [Matt. vi. 33.] Tenor cartæ regis hic est.

Edred's
Charter to
Abingdon.

Anno⁴ Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.⁵ Edredus totius Albionis gubernator et rector, animadvertens

¹ *Flobbritus*] Foldbirchtus.

² *Orbrintus*] Ordbrichtus.

³ *largius*] The narrative here ends in the Life given in the Appendix.

⁴ *Anno*] In Claud. B. vi. fol. 33 b.

an illumination representing the king is here introduced. The text of this charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 10^a.

⁵ *DCCCCLV*] Here, in the mar-

(quodam abbate mihi pervetusta privilegia narrante, A.D. 955. nomine scilicet¹ Æthelwold,) villam quæ vulgari onomate Abbendun dicitur cum suis appenditiis rusculis, priscis temporibus cœnobio quod situm in eadem villula constat fore subjugatam, verum tempore quo archipiratæ totam hanc insulam devastantes pervagati sunt, ab avo meo, rege videlicet Aelfredo, ipsam cum omnibus suis abjectivis a prædicto cœnobio fuisse abstractam, victori Domino impares pro victoria qua functus est reddens taliones. Nunc igitur ob quam rem, cum consilio atque consensu meorum præsulum obtimatumque, quorum nomina caraxantur inferius, pro redemptione animæ meæ et pro expiatione scelerum meorum prædecessorum, eandem villam præfato arcisterio ad usus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo servientium voti compos perpetualiter restituo. Terras vero appenditias, quæ per loca diversa ad eandem villam pertinent, id est, Gaingc x., Gosige x., Weorthe xxx., Cumenoran xxx., cum licentia prænominati abbatis subjectorumque sibi fratrum diebus vitæ meæ ad necessarios perfruar usus. Decurso autem vitæ meo spatio, eadem cum omnibus ipsarum suppellectilibus ad præscriptam villam redactæ, jugiter prædicto monasterio subjugentur. Si quis autem hanc nostræ munificentiae siigrafam, quam ego ab omni seculari jugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisve constructione, dæmonica instinctus filargiria² infringere immutareve aliorum quam constituimus præsumpserit, sit alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Jhesu Christi, æternisque baratri lugubriter deputatus incendiis cum Juda Christi proditore

gin of Claud. B. vi., a hand of the
fourteenth century has written
"DCCCXLVII. Athelwol."

¹ *scilicet*.] The word "scilicet"
does not occur in C. ix.

² *filargiria*] philargiria.

A.D. 955. jugiter crucietur, nisi prius digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ xx. hidarum Abbendonie quas Ceadwalla, rex Westsaxonum, Deo et sanctæ Mariæ primitus delit, et sic divisit.

Ærest¹ on Eoccenforda; up andlang Eocenes to Abbendic; thæt to Cealden wulle; thæt to Mearfurda; andlang broces oth thene grenen weig; andlang weiges to broce; thæt to Wuduforda; thæt adune be broce oth Pippel rithiges utacyt; thæt thurh thæt dene mor a be rithige to Gumangrave; thæt to Pippel brige; thæt on thene sic æt thære fulan rec; thæt to Hægles on thære bradan mere; thæt a be wirtwalan to Bromcumbes heafod; thæt on gerihtum to Abbendune to there portstrete; thæt andlang stret on hiwege; thæt to Ecgunes wyrthe; thenne on Bacganleah; thæt on sceceling æcer; thæt ut on Stanford; thæt to Magtheforda andlang lace ut on Temese; thæt on forth mid streame with usan micclan ige on Cearewyllan; eft with neothan berige on Temese; thær up be strume; thæt on Bacgan broc; thæt on heafes² oran; thæt on holan dene; thæt on Tidewaldes wylle; andlang broces ut on Temese; thæt forth mid streame oth geafling lace; andlang lace eft ut on Temese; thæt up be streame on Oocenes grestundic; thæt a be dic on Eocen; thæt ther up eft on Eoccenforda. Æthelcing uude,³ Colmanora, and Geatescumbes hyren in to thys twentigum hidum, tha ic sylf studum gerad studum gereow, and rumothlice gescarode me sylfum and minum foregengum and oftyrgengum⁴ to ecum rymete,

¹ .Ærest. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 124

² heafes; heafocra.

³ .Æthelcing uude; Æthelking uuda.

⁴ oftyrgengum] eferg. r. gum.

for Gode and for worulde. Gyf hwa thurh deofles A.D. 955.
lare genyrwe thæt ic Gode and sancta Marian meaglum mode on ece yrfe geseald hæbbe, Drihten his andweald genythrige her and on ecnesse, nymthe he mid fulle deadbote geunngæ thæt he on urum Drihtne gereafoth.

Hæc autem¹ sunt hujusce donationis seu libertatis testimonia.

† Ego Eadred, Christi suffragante gratia basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate confirmavi.

† Ego Odo, Dorobernicæ sedis archipræsul, consolidavi.

† Ego Oscytel, Eboracensis ecclesiæ primas, consensi.

† Ego Ælfsinus, Wintanæ cathedræ pontifex, roboravi.

† Ego Osulf, episcopus, huic regiæ dapsilitati affui.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis genetrix, hanc donationem adquisivi.

† Ego Adeluold, præfati cœnobii abbas, congaudens dictavi.²

† Ego Ælfere, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Sulf, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ealdred, minister.

† Ego Ælfred, minister.

¹ *Hæc autem.*] The duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108, is here resumed.

² *dictavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

[*De Ælftano Monacho.*¹]

A.D. 946-
955.
Instance of
his obe-
dience.

Operariorum providere alimenta Adelstanus monachus præcepto abbatis curam acceperat.¹ Hunc uno dierum, dum qualiter se ageret ecclesiasticum esse specula Christi Æthelwoldus obiret, in coquina cibos coquentem forte solitarium et ipse solus repperit. Et cernens quicquid utensilium erat mundissimum, pavimentum domus versum, ipsumque monachum excoquendis vultu hilari ignem sumministrantem, ac ejus experiri pio desiderio satagens devotionem, "A fundo lebetis," (aqua enim elixarum carniū jam bullitus emittebat,) "extrahe," inquit, "nuda manu calidum frustum." Nil moratus, simplicitatis siquidem magnæ ille vir erat, exerto in ferventi ac si in tepido brachio, pro velle jubentis agebat attrectatum. Miratus ipsius devotionem abbas, exegit quatinus se vivente id tacitum foret. Qui cum postea ob vitæ meritum pontificatus culmen apud Wiltonam adeptus fuisset, adveniente sui ab hac vita vocatione, Abbendoniam deportatus atque sepultus est, anno ab Incarnatione Christi DCCCCLXXX.

De Ædmero Puero.

Ædmer's
vision.

Erat et puer in eodem monasterio puræ innocentis studii, nomine Ædmerus, quem abbas ob morum venustatem amoris sedulitate pie fovebat. Hic ad extrema perveniens raptus et coram cæli regina,

¹ [*De Ælftano Monacho.*] The passage within brackets, which here commences and ends at p. 130, | is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 108 b.

angelorum maxima frequentia circumsepta, claritate ^{A.D. 946-} permirabili fulgida, (ut postea abbati suo et fratribus ^{955.} retulit), ductus est. A qua jocunde quæsitus utrum sibi an adhuc seculo cohærere mallet, tantæ quam intendebat frui beatitudinis gestiens, respondit; “Nusquam, O Dominatrix omnium, tantam dulcedinem, tantam bonitatem quam tecum esse constat. Ideoque, si placitum excellenti tuæ fit misericordiæ, tibi amodo ut militare merear exopto.” At illa; “Voto,” inquit, “ab hodie potieris tuo.” Cumque his aliisque cœlestibus tirunculis jam tantæ Domine edoceretur oraculis, insinuandum hæc suis cohabitatoribus ad superiora paulisper remittitur. Quibus peroratis, spiritus ejus, ut fas est credi, ad ipsius Dei genitricis curiam angelorum evehitur conductu.

De Osgaro Monacho.

Religionis morem sanctus pater nequaquam ab aliis ^{Foreign} melius ratus suos exequi, quam a Floriaco monasterio ^{monks in-} sancti Benedicti reliquiis decorato, de suis monachis ^{troduced.} unum Osgarum illuc instrui direxit, inque reversus cæteris commilitonibus quæ didicerat edocendo benigne impertiit.

Ut districtioris autem vitæ tramitem cum e diversis Angliæ partibus viri Dei, audita Æthelwoldi sanctitate, plurimi, differenti more legendi canendique instituti, ad eum convenirent atque reciperentur, volens eos in ecclesia consona Deo voce jubilaré, ex Corbiensi cœnobio, quod in Francia situm est, ecclesiastica ea tempestate disciplina opinatissimo viros accersit solertissimos, quos in legendo psallendoque sui imitarentur.

A.D. 944. finio, ictu detestabili et eventu flebili a pincerna suo, nomine Leofwine, interfectus diem clausit supremum. Post cujus obitum, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, Abbendonense cenobium ad tantam est solitudinem redactum ut omnibus ejusdem cenobii possessionibus sceptrigera potestate regio subactis dominio, monachis penitus destitueretur. Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam. Quae de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujusmodi desolatione^o ad praesens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari. Sane testamentorum libri possessiones ecclesiae continentium, quamquam eidem cenobio tam inopinatum immineret dispendium, Dei tamen sunt reservati providentia, quatinus reparatores ac restitutores ejusdem cenobii cum eorum successoribus per ipsos libros fierent certiores, ac per processum temporis per eosdem antiquitatum indicia enucleatius nosse potuissent.

A temporibus vero Cisse et Cedwallae insuper et Hinae, regum Westsaxonum, per quorum patrocinia ipsum cenobium primo fuit erectum et constructum, usque ad hanc tertiam ejusdem cenobii desolationem, ^{cc^{orum}} et XL revolutio annorum fuisse computatur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

*Incipit Secundus de tertia Reparatione Domus
Abbondoniæ.*

Itaque Eadmundo rege Westsaxonum viam universæ A.D. 946--
carnis ingresso, successit ei in imperium frater ejus 955.
memorandæ memoriæ rex illustris Edredus; qui per Succession
sanctos admonitus matris suæ, Edgithæ reginæ, tertio of King
domus Abbondoniæ extitit reparator, ac possessionum Edred.
ejusdem ablatarum fidelissimus restitutor. Sed ante-
quam ad ipsius regis dotes pariter et donationes
accedamus describendas, operæ pretium nobis fore
dijudicamus ad præsens mentionem de ipso facere,
cum sit locus competens et congruum¹ qui domui
Abbondoniæ post desolationem operis fidelissimus exse-
cutor, post mœrorem et dolorem gratulabundus conso-
lator, sacri ordinis circumspectus constitutor, necnon
et omnium bonarum ipsius domus consuetudinum
felicissimus institutor, pater et pastor, extitit præci-
puus.

De Sancto Adelwoldo.²

Tempore itaque Eadmundi regis, de quo paulo Biography
superius in præcedenti libro prælibavimus, fuit qui- of St. Eth-
dam juvenis in Wentana civitate ex illustri prosapia elwold, his
birth and
education.

¹ *congruum.*] Originally written
“congruus;” but altered to the
present faulty reading.

² *De Sancto Adelwoldo.*] Claud.
C. ix. fol. 108:—

“DE REPARATIONE HUIUS ECCLE-
SIE TEMPORE EADREDI REGIS.

“Vir namque vitæ venerabilis

Æthelwoldus, de quo prælibavimus,
arctioris conversationis vitam ob
Dei amorem scandere ratus, Gles-
toniæ sub patre Dunstano sacræ
habitum religionis induit. In quo
dum virtutum forma in propatulo
reluceret, a principe Eadredo et
regni inclitis summe diligitur et

A.D. 946-
953. oriundus, nomine Æthelwoldus. Iste vero Æthelwoldus non solum genere illustrem verum etiam titulo spectabilem et omni sanctitate plenam lineam traxit nobilitatis. Vigebant autem in ipso ingenii pariter et industriæ bona acceptibilia, adeptaque in puerilibus annis plena litterarum scientiæ naturæ institutionum bona venustissime accumulavit honestas. Inveniebantur etiam in eo corporis miranda venustas, morum acceptissima gratia, eloquiorum gratissima luculentia, adeo ut et species et mores et gratia in adolesce[n]te Æthelwoldo videntur ad invicem æmulas sibi probitate certare. Cujus etiam mentis mansuetudinem, animi constantiam, vultus hilaritatem, oris eloquentiam, manus largitatem, vitæ sanctitatem, his longe pretiosorem, etsi ferventissime desideremus ad præsens, attamen ad plenum nequaquam possumus dilucidare. Hic autem Æthelwoldus, cum jam adolevisset et ad annos discretionis feliciter jam pervenisset, ad memoriam revocans verbum illud Dominicum quo dicitur, Non possunt mihi vivere qui non sunt mundo mortui, mundi rebus perpropere rejectis, semetipsum abnegando, Christum ducem imitando, crucem ejus elevando, factus chore filius Glastoniæ sub venerabili patre Dunstano ejusdem loci abbate sacrae habitum felicissime induit religionis. Ubi vero sacratissime degens vir venerabilis Æthelwaldus per septennium

veneratur. Unde suorum consilio optimatum, et maxime sue matris Ædige compositu, servum Dei accitum rex ipse abbatem canonice Abbingdonis constituit; omnia monasterii loca præcipiens a fundamento extrui. Ille monasterio a fundamentis extracto, prope ubi situs Yche in flumen Tamesin effluit, viti vitæ laudabilis illud incolendum tradidit. Quorum usui

rex centum casatorum terras largitus est, pecuniaque ad acceleranda ecclesiarum opera copiose juvit. Carta centum hidarum, quas Eadredus rex huic ecclesie dedit, scilicet Abbingdon xx. hidarum, Gaing x. hidarum, Gosige x. hidarum, Writhe xxx. hidarum, Cumenora xxx. hidarum.

"Anno Domini Incarnationis MCCCLV. ego Eadred," &c., (as in the text, p. 124.)

diligenter ad memoriam revocans illud evangelicum A.D. 946-
 quo dicitur, Cum iudex venerit et cum ventilaverit^{955.}
 triticum in area, fructum qui non fecerit decultoris
 in vinea palmes abscidetur. Iterumque diligenter
 attendens quod cinis est origine, cinis imitatione,
 cinis resolutione; necnon quid extiterit per originalis
 peccati contagionem, quid per baptismi gratiam, quid
 per naufragium, quid etiam per secundam tabulam
 post naufragium, quid erit per mortis dissolutionem,
 et gloriæ remunerationem, ad tantam prevenit sancti-
 tatis perfectionem, ut in terra positus ab hominibus
 vitam actitare in terris videretur angelicam.

Qualiter eum cœpit diligere Rex Edredus.

Hujus itaque sanctitate pariter et bonitate comperta Eadred's
 affection
 for Ethel-
 wold.
 rex Edredus sanctum Æthelwaldum speciali quadam
 prærogativa dilectionis in tantum eum est amplexatus,
 ut jam placeret ei ipsum de monasterio accitum habere
 sibi familiarem. Placuit¹ etiam regi, suadente matre
 sua Edgiva, dare sancto viro quendam locum, vocabulo
 Abbendoniam, in quo quondam florebat monastica re-
 ligio. Sed tunc erat neglectum² ac destructum, vilibus
 ædificiis consistens, et quadraginta tantum massas³ pos-

¹ *Placuit.*] The compiler of this work has here incorporated into his narrative several extracts from the Life of S. Ethelwold, bishop of Winchester, the re-founder of Abingdon; but they are introduced so irregularly, and with such disregard to the sequence of events, as rather to obscure than to elucidate the history of that eminent individual. The text also is so faulty as to be in some portions

unintelligible. This piece of biography, so illustrative of the general history of monachism in England, and of that of Abingdon in particular, is for the first time printed entire in the Appendix to the second volume of this publication. From this source the most glaring errors of the text are corrected at the bottom of the page.

² *neglectum*] MS. negectum.

³ *massas*] mansas.

A.D. 955. sidens; reliquam vero præfati loci terram, quæ centum cassatorum lustris hinc inde giratur, regali dominio subjectam rex ipse possidebat; factumque est, consentiente Dunstano abbate, secundum regis voluntatem, ut vir Dei Æthelwoldus prænotati loci susciperet curam, quatinus in eo monachos ordinaret regulariter Deo servientes. Venit ergo servus Dei ad locum sibi commissum, quem protinus secuti sunt quidam clerici de Glestonia; scilicet, Osgarus, Flobbritus,¹ Fridegarus; et Orbrintus² de Wintonia, et Eadricus de Lundonia; ejus discipulatu se subdentes; congregavitque sibi in brevi spatio gregem monachorum, quibus ipse abbas, jubente rege, ordinatus est. Dedit etiam rex possessionem regalem quam in Abbendonia possederat, sicut carta regis ipsius subsequens testatur, hoc est, centum cassatos, cum optimis ædificiis, abbati et fratribus ad augmentum quotidiani victus, et de regis thesauro suo multum eos in pecuniis juvit; sed mater ejus largius³ solatia munerum eis direxit; tantamque gratiam Dominus sibi servientibus contulit, ut ad præfatum cœnobium, quod ante erat pauperrimum, omnes simul divitiæ putarentur affluere, et sic cuncta prosperis successibus occurrere ut palam sententiam Domini promissionis impleri videtur, qua dicitur,—“Primum quaerite regnum Dei et justitiam Ejus, et omnia adicientur vobis.” [Matt. vi. 33.] Tenor cartæ regis hic est.

Eadred's
Charter to
Abingdon.

Anno⁴ Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.⁵ Eadredus totius Albionis gubernator et rector, animadvertens

¹ *Flobbritus*] Foldbirehtus.

² *Orbrintus*] Ordbrichtus.

³ *largius*.] The narrative here ends in the Life given in the Appendix.

⁴ *Anno*.] In Claud. B. vi. fol. 33 b.

an illumination representing the king is here introduced. The text of this charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 10^a.

⁵ DCCCCLV.] Here, in the mar-

(quodam abbate mihi pervetusta privilegia narrante, A.D. 955. nomine scilicet¹ Æthelwold,) villam quæ vulgari onomate Abbendun dicitur cum suis appenditiis rusculis, priscis temporibus cœnobio quod situm in eadem villula constat fore subjugatam, verum tempore quo archipiratae totam hanc insulam devastantes pervagati sunt, ab avo meo, rege videlicet Aelfredo, ipsam cum omnibus suis abjectivis a prædicto cœnobio fuisse abstractam, victori Domino impares pro victoria qua functus est reddens taliones. Nunc igitur ob quam rem, cum consilio atque consensu meorum præsulum obtimatumque, quorum nomina caraxantur inferius, pro redemptione animæ meæ et pro expiatione scelerum meorum prædecessorum, eandem villam præfato arcisterio ad usus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo servientium voti compos perpetualiter restituo. Terras vero appenditias, quæ per loca diversa ad eandem villam pertinent, id est, Gaincg x., Gosige x., Weorthe xxx., Cumenoran xxx., cum licentia prænominati abbatis subjectorumque sibi fratrum diebus vitæ meæ ad necessarios perfruar usus. Decurso autem vitæ meo spatio, eadem cum omnibus ipsarum suppellectilibus ad præscriptam villam redactæ, jugiter prædicto monasterio subjugentur. Si quis autem hanc nostræ munificentiae singrafam, quam ego ab omni seculari jugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisve constructione, dæmonica instinctus filargiria² infringere immutareve aliorum quam constituimus præsumpserit, sit alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Jhesu Christi, æternisque baratri lugalriter deputatus incendiis cum Juda Christi proditore

gin of Claud. B. vi., a hand of the
fourteenth century has written
"DCCCXLVII. Athelwol."

¹ *scilicet*.] The word "scilicet"
does not occur in C. ix.

² *filargiria*] philargiria.

A.D. 955. jugiter crucietur, nisi prius digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ xx. hidarum Abbendonie quas Ceadwalla, rex Westsaxonum, Deo et sanctæ Mariæ primitus dedit, et sic divisit.

Ærest¹ on Eoccenforda; up andlang Eocenes to Abbesdic; thæt to Cealden wulle; thæt to Meareforda; andlang broces oth thene grenen weig; andlang weiges to broce; thæt to Wuduforda; thæt adune be broce oth Pippel rithiges utacyt; thæt thurh thæt dene mor a be rithige to Gumangrave; thæt to Pippel brige; thæt on thene sic set there fulan æc; thæt to Hæglea on thæne bradan mere; thæt a be wyrtwalan to Bromcumbes heafod; thæt on gerihum to Abbendune to there portstrete; thæt andlang stret on hiwege; thæt to Ecgunes wyrthe; thenne on Bacganleah; thæt on sca-celing æcer; thæt ut on Stanford; thæt to Magtheforda andlang lace ut on Temese; thæt on forth mid streame with ufan micclan ige on Cearewyllan; eft with neothan berige on Temese; thær up be streame; thæt on Bacgan broc; thæt on heafes² oran; thæt on holan dene; thæt on Tidewaldes wylle; andlang broces ut on Temese; thæt forth mid streame oth geafling lace; andlang lace eft ut on Temese; thæt up be streame on Oocenes grestundic; thæt a be dic on Eocen; thæt ther up eft on Eoccenforda. Ætheleaving uude,³ Colmanora, and Geatescumbes hyren in to thys twentigum hidum, tha ic sylf studum gerad studum gereow, and runothlice gescarode me sylfum and minum foregengum and oftyrgengum⁴ to ecum rymete,

¹ .Ærest. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 124.

² heafes; heafuca.

³ .Ætheleaving uude; Ætheleaving uoda.

⁴ oftyrgengum] oftyrgengum.

for Gode and for worulde. Gyf hwa thurh deofles A.D. 955.
lare genyrwe thæt ic Gode and sancta Marian meaglum mode on ece yrfe geseald hæbbe, Drihten his andweald genythrige her and on ecnesse, nymthe he mid fulle deadbote geunngæ thæt he on urum Drihtne gereafoth.

Hæc autem¹ sunt hujusce donationis seu libertatis testimonia.

† Ego Eadred, Christi suffragante gratia basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate confirmavi.

† Ego Odo, Dorobernicæ sedis archipræsul, consolidavi.

† Ego Oscytel, Eboracensis ecclesiæ primas, consensi.

† Ego Ælsinus, Wintanæ cathedræ pontifex, roboravi.

† Ego Osulf, episcopus, huic regiæ dapsilitati affui.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis genetrix, hanc donationem adquisivi.

† Ego Adeluold, præfati cœnobii abbas, congaudens dictavi.²

† Ego Ælfere, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Sulf, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ealdred, minister.

† Ego Ælfred, minister.

¹ *Hæc autem.*] The duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108, is here resumed.

² *dictavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

[*De Ælftano Monacho.*¹]

A.D. 946-
955.
Instance of
his obe-
dience.

Operariorum providere alimenta Adelstanus monachus præcepto abbatis curam acceperat.¹ Hunc uno dierum, dum qualiter se ageret ecclesiasticum esse specula Christi Æthelwoldus obiret, in coquina cibos coquentem forte solitarium et ipse solus repperit. Et cernens quicquid utensilium erat mundissimum, pavimentum domus versum, ipsumque monachum excoquendis vultu hilari ignem sumministrantem, ac ejus experiri pio desiderio satagens devotionem, "A fundo lebetis," (aqua enim elixarum carniū jam bullitus emittebat,) "extrahe," inquit, "nuda manu calidum frustum." Nil moratus, simplicitatis siquidem magnæ ille vir erat, exerto in ferventi ac si in tepido brachio, pro velle jubentis agebat attrectatum. Miratus ipsius devotionem abbas, exegit quatinus se vivente id tacitum foret. Qui cum postea ob vitæ meritum pontificatus culmen apud Wiltonam adeptus fuisset, adveniente sui ab hac vita vocatione, Abendoniam deportatus atque sepultus est, anno ab Incarnatione Christi DCCCLXXX.

De Ælmero Puerō.

Ælmer's
vision.

Erat et puer in eodem monasterio puræ innocentie studii, nomine Ælmerus, quem abbas ob morum venustatem amoris sedulitate pie fovebat. Hic ad extrema perveniens raptus et coram celi regina,

¹ [*De Ælftano Monacho*]: The passage within brackets, which here commences and ends at p 134 | is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 109 b.

angelorum maxima frequentia circumsepta, claritate ^{A.D. 946--} permirabili fulgida, (ut postea abbati suo et fratribus ^{955.} retulit), ductus est. A qua jocunde quæsitus utrum sibi an adhuc seculo cohærere mallet, tantæ quam intendebat frui beatitudinis gestiens, respondit; “Nusquam, O Dominatrix omnium, tantam dulcedinem, tantam bonitatem quam tecum esse constat. Ideoque, si placitum excellenti tuæ fit misericordiæ, tibi amodo ut militare merear exopto.” At illa; “Voto,” inquit, “ab hodie potieris tuo.” Cumque his aliisque cœlestibus tirunculis jam tantæ Dominæ edoceretur oraculis, insinuandum hæc suis cohabitatoribus ad superiora paulisper remittitur. Quibus peroratis, spiritus ejus, ut fas est credi, ad ipsius Dei genitricis curiam angelorum evehitur conductu.

De Osgaro Monacho.

Religionis morem sanctus pater nequaquam ab aliis ^{Foreign usages introduced.} melius ratus suos exequi, quam a Floriaco monasterio sancti Benedicti reliquiis decorato, de suis monachis unum Osgarum illuc instrui direxit, isque reversus cæteris commilitonibus quæ didicerat edocendo benigne impertiit.

Ut districtioris autem vitæ tramitem cum e diversis Angliæ partibus viri Dei, audita Æthelwoldi sanctitate, plurimi, differenti more legendi canendique instituti, ad eum convenirent atque reciperentur, volens eos in ecclesia consona Deo voce jubilaré, ex Corbiensi cœnobio, quod in Francia situm est, ecclesiastica ea tempestate disciplina opinatissimo viros accersit solertissimos, quos in legendo psallendoque sui imitarentur.

De Hydromello.

A.D. 946-
955.
A miracle.

Virtutum hujusmodi virorum opinione vulgata, cum opportunitas juvabat ecclesiam rex adire, seque patris ac Dei servorum inibi degentium orationibus commendare, sed et eorum precatu apud eos cibari solebat. In quo, vice quadam, accedit mirabile, ut dum epulantibus cunctis ex uno vase ad sufficientiam pincernæ miscerent, non nisi unius mensura palmi potus exhaustum sit, cum multitudo causa regalis presentie vel convivii interesset.

De Eadgiva Regina.

Of Queen
Eadgiva.

Mater quoque ejusdem regis, vocabulo Eadgiva, maximo abbatem cum monachis fovebat amore, et nunc eis suarum copias facultatum effundebat, nunc admonitu sedulo filii sui tantopere gratiam eis expectabat, ut in principio constituendi cenobii ipse fundamenta faciendi operis propria metiretur manu, deinde regia liberalitate illos optime donaret. Gratia itaque Dei modernis se incolis sic innotescendo benevolam, cum rex hinc cum matre sua supramemorata, potentes quoque plurimi locum donis frequentare, et terras conferre sibi gauderent, tum illinc possessiones ad eundem locum antiquitus pertinentes abbas partim ratione partim dato pretio conquireret, paucos ante annos cenobium ibi totum honorifice exstructum et ubertim ditatum videres.]

[videres.] Here ends the passage from Claud. C. ix.

Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere.

Dedit etiam prædictus rex Edredus Wulfrico minis- A.D. 948.
tro suo Stanmere, cum omnibus quæ ad ipsum locum
dinoscuntur pertinere, tam in magnis quam in modicis
rebus, campis, pascuis, silvis, liberaliter ac æternaliter
quamdiu vivat habeat, et post generalem qui omnibus
certus incertusque homunculis constat transitum, cui-
cumque successionis heredi voluerit in perpetuum dere-
linquat. Sic enim carta regis testatur, unde memoratus
Wulfricus eandem villam de consensu et voluntate regis
hanc sacratissimam domum Abbendonæ fecit heredem ;
et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem
confirmantis.

Carta Regis Edredi de Stanmere.

In nomine Dei Summi. Subtilissima mentis certa- Gift of
tione Deum quem diligimus et credimus intima Stanmere.
mentis affectione, timeamus et amemus, quia agonista
sanctæ prædicationis hortator talem protulit senten-
tiam, dicens,—Omnia¹ nuda et aperta sunt coram
oculis Dei, et a luce prima usque conticinium unius-
cujusque actus prospicit.

Ideo ego Eadredus, rex Anglorum cæterarumque
gentium in circuitu persistentium gubernator et rec-
tor, cuidam meo ministro ac militi, qui in suæ volun-
tatis ac devotionis obsequio semper fatendo ac im-
plendo paratus ac promptus fuit, qui ab incunabulis
suæ infantilitatis, non fortuitu, sed voluntate paren-

¹ *Omnia.*] See Heb. iv. 13.

A.D. 944. tum, nomen accepit Wulfric, dapuli deditioe quamdam partem ruris libenter dedi, ubi jamdudum solicola illius regionis nomen imposuerunt, et Stanmere. Magnitudo autem illius terræ juxta estimationem circa eundem locum degentium tanta esse asseritur, quantum bis quinas mansarum spatium æqua demensione fore cernitur. Habeat ac possideat præfatam dapilem donationem quamdiu vitalis flatus carnem mundana fragilitate corruptam aluerit. Cum autem dies dissolutionis sue advenerit, quo de corruptibili vita ad incorruptibilem beatitudinem migraverit, cui sibi libet heredi, sine ullo obstaculo, derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumpserit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Meta de Stanmere.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind the land gemæro to Stanmere. Ærst of than crundelum thar to strate; andlang strate to Athulfes thorne; thonon on fyrd hammas; andlang stifig weges; thonne on cat beorh; thonne on Ælfheages gemære; thonon andlang mære weges on Wulforan; thonon andlang gemæres to Ines dene ufwearle; that thonon on stiele; thonne andlang gemæres; that on lichangen; of lichangen on Pœging

rode; thonnon on dunanwyrthe; thonon on Loceres **A.D. 948.**
weg; andlang weges on tha ealdan stigele; of thære
stigele thwers ofer Rammes hrycg; thonon on thone
ealdan hyrne weg; thonnon on beden weg; of beden
weg suthewearde innan andlang hecgan onbutan lunes
dune; thæt eft on tha crundelas be suthan haran
grafas.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLVIII., Indic-
tione v.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter con-
sensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo
sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorornensis ecclesiæ archiepiscopus,
ejusdem regis principatum et benivolentiam sub
sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio
mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum
sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundonensis ecclesiæ episcopus,
corroboravi.

† Ego Ælfeah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus,
testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenwuald, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.

† Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Eadric, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhhelm, dux, consensi.

† Ego Athelmund, dux, consensi.

† Ego Ælfgar, dux, consensi.

- A.D. 862. † Ego Fælmund, minister, consensi.
 † Ego Ælstan, minister, consensi.
 † Ego Wulfrie, minister, consensi.
 † Ego Ælsige, minister, consensi.
 † Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 † Ego Æthelnoth, minister, consensi.
 † Ego Ælfrie, minister, consensi.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Æthelsige, minister, consensi.

Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham.

Consimili modo dedit rex Edredus Æthelwulfo principi Wittenham x. casuatorum, et ipse Æthelwulfus de consensu regis memoratam villam eodem tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abendonie et monachis ibidem Deo servientibus in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Wittenham.

Charter of
Witten-
ham.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalitatis vitæ data sunt temporalia sunt; et ea vero quæ in regno celestis vitæ sanctis promissa sunt sine fine permanebunt; iccirco cunctis agendum est, ut hic bonis actibus futuræ beatitudinis felicitatem adipisci mereantur.

Quapropter ego Edredus, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwulfo terram x casuatorum, in loco qui appellatur Wittenham; hoc est, ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omni-

bus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, A.D. 862. pascuis, piscuariis, quamdiu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra *secura* et *inmunis* permaneat ab omni regali servitio, et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis factionem et arcisve munitionem. Terra autem præfata terminis his circumdatur.

*Metæ.*¹

Ærest æt Gateclife²; op³ be scillinges broce; thæt on caberes bec⁴ [easte⁵]weard; thæt andlang [gemæres to⁵] headdan⁶ [treowe⁵] westewardan: thonnon⁷ on tha niwan furh; andlang thære furh; thæt thueres ofer Cawanbroc; on tha niwan furh; andlang thære furh on higweg; andlang thæs weges on Tamese on northewarde westwær⁸.

Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regali qui

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198 b.

² *Gateclife*] Gatacliffe.

³ *op*] up.

⁴ *bec*] bæc.

⁵ [*easte.*] [*gemæres to.*] [*treowe.*] Supplied from C. ix., a blank being left in B. vi.

⁶ *headdan*] beaddan.

⁷ *thonnon*] thornan.

⁸ *westwær*] west wer.

A.D. 862. appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

- + Ego Ætherd, rex, consensi.
- + Ego Suithhun, episcopus, consensi.
- + Ego Wufhere, dux, consensi.
- + Ego Ælfstan, dux, consensi.
- + Ego Ælfred, filius regis, consensi.
- + Ego Aldred, dux, consensi.
- + Ego Garuulf, minister, consensi.
- + Ego Osmund, minister, consensi.
- + Ego Ægferd, minister, consensi.
- + Ego Eadulf, minister, consensi.
- + Ego Egberg, minister, consensi.
- + Ego Ealhhard, abbas, consensi.
- + Ego Osric, minister, consensi.
- + Ego Æthered, minister, consensi.
- + Ego Æthelfred, minister, consensi.
- + Ego Wulflaf, minister, consensi.
- + Ego Hunsige, minister, consensi.
- + Ego Wulfstan, minister, consensi.

De Denchesturthe.

Similiter concessit Uulfrico militi Denchesturthe v. cassatorum; et ipse Uulfricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beate Marie et huic domui Abben-doniae, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans haec est.

Carta de Denchesturthe.

Gift of
Denches-
worth.

In nomine Dei et Domini nostri Ihesu Christi, veri Redemptoris mundi, anno vero Dominice Incarnationis

DCCCCXLVII., ego Eadredus Omnicreantis disponente A.D. 947. clementia Angligenarum omniumque gentium undique secus habitantium rex, primo anno imperii mei, divina Dei gratia suadente quod cogitarem quam mirabiliter et quam subtiliter supernus Rector cœlestia et terrestria firmæ rationis serie gubernat atque custodit, quia profuturum esse judicamus ea quæ communi tractu et salubri consilio definiuntur, ut quidam sapiens exhortando ammonuit dicens: "Omnia cum consilio fac, et post factum non pœnitebit." [Ecclus. xxxii. 20.]

Iccirco minime in oblivione habui quod parvam partem potestatis mei, meorum episcoporum testimonio cæterarumque fidelium adstipulatione, hilariter perpetua libertate donavi v. mansas cuidam militi vocitato nomine Wulfric, in illo loco ubi ruriculi apelativo usu ludibundoque vocabulo nomen indiderunt æt Deneceswurthe, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu istius caducis seculi vitam tenere præsumet; et postquam universitatis viam adierit cuicumque voluerit heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. In cunctis vero successoribus hoc jus donationis augendo quicumque amplificare satagerint, augeat amplificetque cunctiparens Genitor in hoc præsentis seculo vitam illorum, et inter cœlibes beati felicesque sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumpserit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

A.D. 947.

Metæ.¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind tha land gemæn at Deniceswurthe. Ærest on Cillarithe west on Muttie; on tha die; on Orulfes gemære; to Ceawankewe; andlang die on landbroc; andlang broces to than northran Deniceswurthe; thonne east rihte eft to Cillanrithe; thonne thur suth thur we ær onfengon; that one liegath² thur tha threo hida on than northran Deniceswurthe undælede.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, prædictum donum cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda, Doroberensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

+ Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Cenwald, episcopus, consensi.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197. "Metæ

Deniceswurthe v. mansarum sunt hæc."

² *that one liegath*; thonne liegath.

- A.D. 947.
- † Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.
 - † Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.
 - † Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.
 - † Ego Æthelstan, dux, conclusi.
 - † Ego Eadric, dux, consensi.
 - † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 - † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 - † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 - † Ego Ælfgar, dux, consensi.
 - † Ego Eadmund, minister, consensi.
 - † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 - † Ego Wulfric, minister, consensi.
 - † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - † Ego Wulfric, minister, consensi.
 - † Ego Beorhtsige, minister, consensi.
 - † Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 - † Ego Æthelnoth, minister, consensi.

Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges.

Idem rex Edredus dedit Cuthredo ministro suo Bedelachinges v. cassatorum; et ipse Cuthredus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta de Bedelakinges.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu ^{Gift of} Christo. “Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ ^{Bedela} autem non videntur æterna sunt” [ii. Cor. iv. 18.]; ^{kinges.} ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter per-

A. D. 948. mansura gaudia celestis patriæ magnopere mercanda sunt.

Quapropter ego Ælred, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, pro remedio animæ meæ, aliquam partem terræ juris mei, meo ministro Cuthredo in perpetuam hereditatem libenter largitus sum, id est, v. cassatos in loco qui appellatur Bedalacinge; hoc est, ut habeat atque possideat præfatam terram cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, pascuis, quamdiu Omnipotens Deus voluerit ut hic ista vita demoratus fuerit; et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Terra autem prædicta secura et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, nisi expeditione, et pontis factione, et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, auget Deus bona illius hic et in futuro; si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in die judicii rationem redditurum, nisi ante satisfactionem emendaverit. Scripta est autem hæc sæcula anno ab Incarnatione Christi DCCCXLVIII.¹ in loco qui appellatur Suthun; istis testibus consentientibus, quorum nomina infra scripta videntur esse.

Testes.

- + Ego Æthered, rex, consensi.
- + Ego Æthelwulf, dux, consensi.
- + Ego Beorhtferd, filius regis, consensi.
- + Ego Heremod, presbyter.
- + Ego Milred, minister, consensi.

¹ DCCCXLVIII.] The date has been altered by erasure.

- + Ego Cunlaf, minister, consensi. A.D. 947.
- + Ego Æthelwulf, minister, consensi.
- + Ego Ælfred, minister, consensi.
- + Ego Æscred, minister, consensi.
- + Ego Cuneheah, minister, consensi.
- + Ego Ceolberht, minister, consensi.
- + Ego Mucel, minister, consensi.
- + Ego Heahwulf, minister, consensi.
- + Ego Weothelm, minister, consensi.
- + Ego Cyneferth, minister, consensi.

Edredus dedit Eadrico Wasingetune.

Idem rex Edredus concessit Eadrico comiti Wasingetune xx. cassatorum; et ipse Eadricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex Eadredus illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans et hæc est.

Carta de Wasingetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Quamvis decreta pontificum et verba sacerdotum, velut fundamenta montium, in districtis ligaminibus fixa sunt, tamen plerumque tempestates et turbines secularium rerum etiam religio sanctæ Dei ecclesiæ maculis reproborum dissipabitur ac rumpitur. Iccirco incertum futurorum temporum statum providentes posteris succedentibus profuturum esse decrevimus ut ea quæ communi tractu salubri consilio definiuntur sertis litterulis roborata confirmentur.

Quapropter ego Eadredus rex Anglorum, cætera-

A.D. 947. rumque in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam mihi fidelissimo comitique dilecto nomine Eadrico, devotionis ejus sollertia ejusdemque placatus obsequio dignatus sum impertire bis denas mancas, quod Anglice dicitur twentig hida, in illo loco ubi jamdudum solicole illius regionis nomen imposuerunt at Wassingatune. Tali autem tenore hoc prefatæ magnificentie munus tradendo concessi, ut possideat et firmiter teneat usque ad ultimum cursum vitæ suæ, cum omnibus utensilibus quæ Deus cælorum in ipso telluris gramine creavit, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, silvis, silvarum densitatibus, donans donabo libertatem. Et postquam humani generis fragilitatem deseruerit et ad desiderabilem jocunditatis viam, per gratiam superni Judicis, adierit, succedentium sibi cuicumque libuerit, æternaliter derelinquat, ceu superius prenotavi. Sit autem prædictum rus liber ab omni fiscali tributo seculariumque servitutum exinanitum, sine expeditione, et pontis arcisve constructione. Præcipioque in nomine Dei Summi, tam nobis viventibus quam etiam qui Christianitatis nomine et Divinæ agnitionis fide censentur hujus libertatis statuta ad irritum deducere minime quispiam presumat. Quisquis benevola mente meam donationem amplificare satagerit, in hoc presenti seculo vitam illius prospera feliciter longiturnæ vitæ gaudia teneat. Si quis autem propria temeritate violenter invadere presumpserit, sciat se præcul dubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

Metæ de Wasingetune.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi- A.D. 947. detur.

This syndon tha land gemaore to Wasingatune. Ærest on Duhan lea; of Duhan lea on readan wylle; of readdan wille to Lydgeardes broge; of Lidgeardes beorge to Tatmonnes apoldre; of Tatmonnes apoldre to Deneburge hleawe; of Deneburge hleawe to stanbeorge; of stanbeorwe to hatheburge hleawe; of tham hlæwe to heregrafe; of heregrafe to twam beorgum; of twam beorgum to hremnes dune; of heremnes dune to bidan holte; of bidan holte thæt to wigan campe; of wigan campe to bennan beorge; of tham beorge to blæccan pole; of tham pole to thære apuldre; thonne to dunnan heafde; thæt to Hunes cnolle; thonne eft on duhan lean.

This synt tha den the thæerto gebyrigeath; Wynburge spær, and threo croc hyrsta, and Horsham, and Yffeles Leah, and Hæslwic, and Gatawic, and Ridanfald, and Scacalwic, and Hundsæding fald.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLVII., Indictione quinta.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio

A.D. 947. mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Quintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

+ Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

+ Ego Ælfred, episcopus, confirmavi.

+ Ego Wulfsige, episcopus, consensi.

+ Ego Æthelstan, dux, consensi.

+ Ego Wulfgar, dux, consensi.

+ Ego Æthelstan, dux, consensi.

+ Ego Falhelm, dux, consensi.

+ Ego Æthelmund, dux, consensi.

+ Ego Ælfgar, dux, consensi.

+ Ego Eadmund, minister, consensi.

+ Ego Ælfstan, minister, consensi.

+ Ego Wulfsic, minister, consensi.

+ Ego Ælfsige, minister, consensi.

+ Ego Wulfric, minister, consensi.

+ Ego Ælfric, minister, consensi.

+ Ego Æthelsige, minister, consensi.

+ Ego Æthelnoth, minister, consensi.

+ Ego Æthelgeard, minister, consensi.

+ Ego Ælfheah, minister, consensi.

+ Ego Ælfred, minister, consensi.

+ Ego Æthered, minister, consensi.

*De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit
Wulfrico.*

Consimili modo dedit rex Eadredus Wulfrico minis- A.D. 949.
tro suo Weligforda XIII. mansarum; et ipse de con-
sensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi
concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui
Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in
puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero
regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta¹ Regis de Welliford.

In æternitate perenni cosmi Sother, omnia jura Gift of
Welliford.
regnorum ab alto cœli culmine gubernans ac dispo-
nens, qui quidem scientiæ dona monstrando indefi-
cienter conspicitur cœlum ac terram camposque liquen-
tes, lucentemque globum lunæ titaniaque æterna,² sua
ineffabili gratia retinens ac custodiens.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgentiæ³ cle-
mentia rex Anglorum, cuidam mihi intimo præcordialis
affectu amoris fideli, immo et privilegio dilectionis in
omnibus mihi caro, vocitato nomine Wulfrico, XVIII.
mansas dedi in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius
regionis nomen imposuerunt æt Weligforda, pro com-
mutatione alterius terræ quæ sita est⁴ in Cornubio
narratur, ubi ruricolæ illius pagi barbarico nomine
appellant Pandyfig; quatinus habeat ac possideat
quamdiu vivat, et post se cuicumque sibi libuerit

¹ *Carta.*] Collated with the ori-
ginal charter in the Cottonian col-
lection, August. ii. 44.

² *æterna*] astra. Aug.

³ *indulgentiæ*] indulgente. Aug.

⁴ *est*] esse. Aug.

A.D. 949. superstiti derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coordinatione. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomus terrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metra de Welliford.

Istis terminis¹ prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint the land gemæro to Weligforda. Ærest² of wines treowe; andlang dene; that up on thone weg; thonon on bradan lege³ northewardre on anne ham; and thonne thurhut thone lea on anne⁴ ham suthewardne⁵ on tha ealdan hege ræwe; in on wopig hangran; of than hangran on scilling hangran; thon on bradan ham westwarde⁶; on than hamme uo cradan⁷ hlew; on⁸ than hlew on Lamburnan; thonon up on deoran treowe; of than treowe on thone elebeam stub⁹; thonne¹⁰ on Ceolbaldes wylle; of than wylle on Cuta sihtes¹¹ ford; on¹² than forda

¹ terminis] terminibus. Aug.

² Ærest] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 196, where it occurs with the title "Metra xviii. mansarum apud Welliford."

³ lege] leage. Aug.

⁴ anne] anre. C. ix.

⁵ suthewardne] suthwea c. Aug.

⁶ westwarde] westwardre.

Aug.

⁷ cradan] carlan. Aug. and C. ix.

⁸ on] of. C. ix.

⁹ stub] styb. Aug.

¹⁰ thonne] thonon. Aug.

¹¹ Cuta sihtes] Cytas. htea. Aug.

¹² on] of. Aug. and C. ix.

to Wulfrices gemære; thonne¹ to hordlince ufe wear- A.D. 949.
 dum; of tham lince² on sihtre mæde northewearde³;
 swa foth⁴ on Cenelmes stan; of tham stane on thone
 grenan weg; on⁵ tham weg to Rige hamme; thonne⁶
 ut on tha lampyttes; on thane crundel; of tham
 crundele on thone æsc; thonne⁷ forth ofer burnan;
 andlang mylen pathes⁸; on tha thrie thornas; and
 swa forth andlang hlinces on Cardanham; of than
 hamme ut thurh thone lea on grenan beorh; of tham
 beorge on Ecgunes treow; of tham treowe on mearc-
 weg; thonon on tha dene; and swa forth to tham
 thrim gemarum,⁹ of tham gemarum¹⁰ eft on wines
 treow.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLIX., Indictione
 VII.

Testes.

✠ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
 tionem sub sigillo sanctæ Crucis¹¹ indeclinabiliter con-
 sensi atque roboravi.

✠ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater,¹² cum sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ confirmavi.

✠ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
 ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ conclusi.

✠ Ego Uulfstanus, arcons¹³ divinæ servitutis officio

¹ *thonne*] thonon to feordhlince.
 Aug.

² *of tham lince*] of tha hlince.
 Aug.

³ *northewearde*] northweardre.
 Aug.

⁴ *foth*] forth. Aug.

⁵ *on*] of. C. ix.

⁶ *thonne*] thonon. Aug.

⁷ *thonne*] thonon. Aug.

⁸ *pathes*] pathas. C. ix.

⁹ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹⁰ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹¹ *Crucis.*] Here in Aug. the sign
 of the cross is introduced.

¹² *mater.*] Added above the line
 in Aug.

¹³ *arcons*] archons. Aug.

A.D. 949. *mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis,¹ impressi.*

+ Ego Theodred, *Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.*

+ Ego Ælfheah, *Wintoniensis² ecclesiæ episcopus, testudinem Sanctæ Crucis¹ subscripsi et confirmavi.*

+ Ego Wulfsige, *episcopus, consensum præbui figens Crucem.¹*

+ Ego Ælfric, *episcopus, donum regis confirmavi.*

+ Ego Æthelgar, *episcopus, Crucis¹ vexillo corroboravi.*

+ Ego Ælfred, *episcopus, Crucis¹ modum depinxi.*

+ Ego³ Fadmund, *dux.*

+ Ego Ealhhelm, *dux.*

+ Ego Athelmund, *dux.*

+ Ego Ælfgar, *dux.*

+ Ego Wulfric, *minister.*

+ Ego Ælfsige, *minister.*

+ Ego Wulfric, *minister.*

+ Ego Ælfric, *minister.*

+ Ego Ælfsige,⁴ *minister.*

+ Ego Æthelgeard, *minister.*

+ Ego Ælfheah, *minister.*

+ Ego Ætheric, *minister.*

+ Ego Ælfred, *minister.*

+ Ego Osferth, *minister.⁵*

¹ *Crucis.] Crucem.]* Here in Aug. the sign of the cross is introduced.

² *Wintoniensis]* Wintaniensis. Aug.

³ *Ego.]* In this and the following signatures the word "Ego" is omitted in Aug.

⁴ *Ælfsige]* Æthelsige. Aug.

⁵ *minister.]* The following endorsements occur in Aug.—

(1) In a contemporary hand.

+ "This is thara xviii. hida boc æt Weligforda the Fadred cing ge-læode Wulfrice his thegne on ece yrsce, with thara landes gewrixle the on Wealum is æt Wendyrfig."

(2) In a hand of the thirteenth century, "Carta de Welisford."

(3) In a hand of the fourteenth century, "Iste rex concessit terram cuidam amico suo carissimo."

De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit.

Similiter rex Edredus concessit Elfsio ministro suo ^{A.D. 953.} et conjug¹ suæ Eadgife, Escesburh, XXXIII. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonix, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram atque perpetuam contulit elemosinam. Carta regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Escesbeurh.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi ^{Gift of} DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et ^{Escesburh.} primicerius totius Albionis, Ælfsige ministro meo et suæ conjug¹ Eadgife, ob ejus amabile et fidele obsequiolum, ruris particulam sub æstimatione xxxiii. cassatorum in loco qui dicitur Æscesburh, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentix donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus² hæc telluris particula circumgirari videtur.

Ærest in æt tham suth geate and æt than north geate on dudebeorh; and than on Eceles beorh; and

¹ *conjugi*.] The termination is | ² *limitibus*] limilitibus MS.
doubtful.

A.D. 953. thanne on bring pit; and than on tha andheafdu; and thanne on tha ceale seathas; and thanon on thone bradan mere; and thanon andlang dices on elenan mæde; and thanne on thone bradan weg on butan Mordune on thyreses lace; and thanon on lacesmere northewearde; and thanne andlang mores be than northstane; and thanne thwyres ofer thone mor on bulandic; and swa andlang dices to Æthelferthes mearce; on bulendices ende; on thone thorn styb; and thanne on Talle burnan; and thanon to thære halgan stowe; and swa up andlang broces to Æthelferdes mearce westewearde; and swa andlang mearce to hrennes byrig to than north geate; ut æt than suth geate on hodan hlæw; thonne on stan hlæwan; and thanne to tham rean hole; and thanne to tham dunnan hole; and swa be than hlide; and thanne on Domferthes hest on Tattaces stan; and thanne on hundes hlæw; and thanne on hafoces hlæw; and thanne on thone scortan dic; and thanne on tha langen dic to Æscesbyris; eft to than suthan geate.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ceonwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelstan dux.

- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Osferth, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.

A.D. 951.

De Chiuelea,¹ quomodo data erat Wulfrico.

Idem rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Ciueleam, xxv. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta² Regis Edredi de Chiuelea.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnibus Gift of
Chevelea. quibus Christianitatis censuram a Dei arcipotentis poli per suam largifluam misericordiam concessum, est quod hujus instantis labentisque vitæ prosperitas totis nisi-

¹ *De Chiuelea.*] The corresponding passage in the MS. Claud. C. ix., fol. 109, stands thus:—

“DE CIVELEA.

“Idem rex concessit cuidam suorum ministro Wulfrico vocitato, xxv. mansas apud Civenlea, cum pascuis in quodam monte ibi, libere tenendas, et cuicumque vellet etiam libere donandas.”

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cotton MS.

Claud. C. ix., fol. 109, and with the transcript in the MS. Corpus Christi Coll., Cambridge, CXI., p. 155, which is preceded by this title:—

“This is thara fif and twentiga hida boc æt Cifanlea the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe.”—“Carta de Civelea.” It is stated at the end of the copy that it was made from a charter which was had “off Mr. Owen.”

A.D. 953. bus restaurare perditos ac nefandos per illius auxilium possumus, ceu Psalmigraphus ita fando¹ dixit, "Initium sapientia timor Domini." [Pa. cxi. 10.]

Quamobrem ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Wulfrico, xxv. mansas cum pascua, que in quodam monte habetur, quem a me impetravit, aeternaliter concedo, in illo loco ubi jandudum ruricola illius terre nomen indiderunt et Cifanlea, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aeterna libertate jocundum, cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve consolidatione. Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam livore depressi violare satagerint, agminibus tetricae caliginis lapsi vocem examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum;" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum demonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pena, si non ante mortem digna hoc emendaverint penitentia.

Metra de Chivaleia.

Istis terminis predicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha landgemara to Cifanlea. .Frest¹ of

¹ *Psalmigraphus ita fando:*
Psalmographus fando, C.C.C.

² *.Frest.* Collated with the duplicate copy of the boundaries

in MS. Cott. Claud. C. ix, fol. 196.
"Metra xxv. hidarum apud Civeleia."

Catbeorge; andlang weges on Æthelunes thorn; A.D. 951. thonne¹ andlang weges on Sealhangran eastewardne; thonon andlang weges on tha byrgelsas; thonne andlang byden hæma gemæres, on tha haran apoldre; thonne on Orhæma gemære; andlang thæs gemæres on Ciltewudes gemære to than stane; thonne west andlang weges to than hæcce; thonne andlang gemæres to than crundele; thonon andlang gemæres to than² othrum crundele; thonne to than wonstocce and thar to wuda; thonne on tha syrfan; thonne ofer hean hrycg; thonne on thæs cinges hagan; thonne thær west andlang hagan on hnæf leage suthewearde³; thonne andlang hagan to tham bæce; of than bæce thær north utan thone lyttan hæthfeld; thonne andlang weges be winter burninga gemære bewestan thære ealdan byrig on thone stanihtan weg; of than wege to than stan cystlun⁴; thonon on tha andheafda; thonne thær west on thæne⁵ butan VI. æcrun⁶; thonne thær north an furlang; thonne thær west ofer tha twegen beorgas to than hearpathe⁷ north; andlang herpathes⁸ on bradanford; thæt west andlang burnstowe to Ibbanstane; thonne thær est andlang weges on standene; thonon west to than wurtwalan⁹; thonon north on sceaphammas; thonne on gerihta thær tunwegas ut scettath¹⁰; thonne on gerihta to thære haran apoldre; of thære haran apoldre thurh thone tun to than ruwan crundele;

¹ *thonne*] thonon. C.C.C. here and elsewhere throughout that transcript; thanon. C. ix.

² *than*] tham. C. ix.

³ *suthewearde*] suthwardne. C. ix.

⁴ *cyslun*] cystlum. C. ix. and C.C.C.

⁵ *on thæne*] oth thone. C.C.C.; on thone. C. ix.

⁶ *butan vi. æcrun*] buton six æcerum. C. ix.

⁷ *hearpathe*] hearpothe. C. ix.

⁸ *herpathes*] herpothes. C. ix. and C.C.C.

⁹ *wurtwalan*] wurtwalan. C. ix. and C.C.C.

¹⁰ *scettath*] sceottath. C. ix.

A.D. 951. thonne andlang gemeres on thone lyttan beorh up on mulles dune¹; of than beorge andlang gemeres on hrycg weg; andlang hrycg weges oth Catmeres gemere; thonne thær est andlang gemeres on Puttan pyt²; of than pytte andlang gemeres est on Catbeorh.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCL. Indictione ix.³

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu,⁴ ejusdem regis mater,⁵ cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda,⁶ Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.⁷

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboraui.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, corroboraui.⁸

+ Ego Ælfrie, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

+ Ego Wulfsige, episcopus, donum regis confirmavi.

¹ *mulles dune*] Mules dune C.C.C. 1

² *pyt weg*. C. ix.

³ *Indictione ix*] The Indiction is not inserted in C. ix.

⁴ *Eadgifu*, Eadgiva. C. ix.

⁵ *ejusdem regis mater*] ejusdem mater. C.C.C.

⁶ *Oda*, Odo. C. ix.

⁷ *conclusi*] C. ix. here introduces the words, "et multi alii consenserunt et subscriperunt."

⁸ *Wintoniensis . . . corroboraui*] Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testulinem sanctæ Crucis subscripsit et confirmavit. C.C.C.

† Ego Æthelgar, episcopus, vexillo Crucis¹ corroboravi. A.D. 951.

† Ego Ælfred, episcopus, confirmavi vexillum Crucis.

† Ego Byrhtsige, episcopus, Crucis modum depinxi.

† Ego² Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Ealnhem,³ dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar,⁴ dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfheh,⁵ minister.

† Ego Wulfric,⁶ minister.

† Ego Ælfnoth, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Wulfstan, minister.

† Ego Byrhtsige, minister.

† Ego Ælfred, minister.

De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi.

Dedit etiam rex Eadredus Alfrico ministro suo Cusenricge v. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore, quo rex illi concesserat, Deo et Beatae Mariæ et huic domui Abbendonæ, et

¹ *vexillo Crucis*] Crucis vexillo. C.C.C.

² *Ego*.] The word "Ego" is omitted here and in the following lines by C.C.C.

³ *Ealnhem*] Ealhhelm. C.C.C.; altered by erasure in B. vi.

⁴ *Ælfgar*.] Altered in B. vi. by erasure.

⁵ *Ælfheh*] Ælfhea. C.C.C.

⁶ *Wulfric*.] The second column of witnesses here begins in C.C.C.

A.D. 949. superstiti derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coordinatione. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomus tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metra de Welliford.

Istis terminis¹ prædicta terra circungirata esse videtur.

This sint tha land gemæro to Weligforda. Ærest² of wines treowe; andlang dene; that up on thone weg; thonon on bradan lege³ northewardre on anne han; and thonne thurhut thone lea on anne⁴ han suthewardne⁵ on tha ealdan hege ræwe; in on wopig hangran; of tham hangran on scilling hangran; thon on bradan ham westwardre⁶; on tham hamme wo cradan⁷ hlew; on⁸ tham hlew on Lamburnan; thonon up on deoran treowe; of tham treowe on thone elebeam stub⁹; thonne¹⁰ on Ceolbaldes wylle; of tham wylle on Cuta sihtes¹¹ ford; on¹² tham forda

¹ terminis; terminibus. Aug.

² Ærest; Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 196, where it occurs with the title "Metra xviii. mansarum apud Welliford."

³ lege; leage. Aug.

⁴ anne; anre. C. ix.

⁵ suthewardne; suthwea e. Aug.

⁶ westwardre; westwardre. Aug.

⁷ cradan; carlan. Aug. and C. ix.

⁸ on; of. C. ix.

⁹ stub; styb. Aug.

¹⁰ thonne; thonon. Aug.

¹¹ Cuta sihtes; Cytas. htea. Aug.

¹² on; of. Aug. and C. ix.

to Wulfrices gemære; thonne¹ to hordlince ufewear- A.D. 949.
 dum; of tham lince² on sihtre mæde northewearde³;
 swa foth⁴ on Cenelmes stan; of tham stane on thone
 grenan weg; on⁵ tham weg to Rigehamme; thonne⁶
 ut on tha lampyttes; on thane crundel; of tham
 crundele on thone æsc; thonne⁷ forth ofer burnan;
 andlang mylen pathes⁸; on tha thrie thornas; and
 swa forth andlang hlinces on Cardanham; of than
 hamme ut thurh thone lea on grenan beorh; of tham
 beorge on Ecgunes treow; of tham treowe on mearc-
 weg; thonon on tha dene; and swa forth to tham
 thrim gemarum,⁹ of tham gemarum¹⁰ eft on wines
 treow.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLIX., Indictione
 VII.

Testes.

✠ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
 tionem sub sigillo sanctæ Crucis¹¹ indeclinabiliter con-
 sensi atque roboravi.

✠ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater,¹² cum sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ confirmavi.

✠ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
 ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ conclusi.

✠ Ego Uulfstanus, arcons¹³ divinæ servitutis officio

¹ *thonne*] thonon to feordhlince.
 Aug.

² *of tham lince*] of tha hlince.
 Aug.

³ *northewearde*] northweardre.
 Aug.

⁴ *foth*] forth. Aug.

⁵ *on*] of. C. ix.

⁶ *thonne*] thonon. Aug.

⁷ *thonne*] thonon. Aug.

⁸ *pathes*] pathas. C. ix.

⁹ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹⁰ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹¹ *Crucis.*] Here in Aug. the sign
 of the cross is introduced.

¹² *mater.*] Added above the line
 in Aug.

¹³ *arcons*] archons. Aug.

A.D. 949. *mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis,¹ impressi.*

+ Ego Theodred, *Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.*

+ Ego Ælfheah, *Wintoniensis² ecclesiæ episcopus, testudinem Sanctæ Crucis¹ subscripsi et confirmavi.*

+ Ego Wulfsige, *episcopus, consensum præbui figens Crucem.¹*

+ Ego Ælfric, *episcopus, donum regis confirmavi.*

+ Ego Æthelgar, *episcopus, Crucis¹ vexillo corroboravi.*

+ Ego Ælfred, *episcopus, Crucis¹ modum depinxi.*

+ Ego³ Eadmund, *dux.*

+ Ego Ealhhelm, *dux.*

+ Ego Athelmund, *dux.*

+ Ego Ælfgar, *dux.*

+ Ego Wulfric, *minister.*

+ Ego Ælfsige, *minister.*

+ Ego Wulfric, *minister.*

+ Ego Ælfric, *minister.*

+ Ego Ælfsige,⁴ *minister.*

+ Ego Æthelgeard, *minister.*

+ Ego Ælfheah, *minister.*

+ Ego Ætheric, *minister.*

+ Ego Ælfred, *minister.*

+ Ego Osferth, *minister.⁵*

¹ *Crucis.] Crucem.]* Here in Aug. the sign of the cross is introduced.

² *Wintoniensis.] Wintaniensis.* Aug.

³ *Ego.]* In this and the following signatures the word "Ego" is omitted in Aug.

⁴ *Ælfsige.] Æthelsige.* Aug.

⁵ *minister.]* The following endorsements occur in Aug.—

(1) In a contemporary hand.

+ "This is thara xviii. hida boc æt Weligforda the Eadred cing geboode Wulfrice his thegne on ece yse, with thas landes gewrizle the on Wealum is æt Wendyrfig."

(2) In a hand of the thirteenth century, "Carta de Welisford."

(3) In a hand of the fourteenth century, "Iste rex concessit terram cuidam amico suo carissimo."

De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit.

Similiter rex Edredus concessit Elfsio ministro suo ^{A.D. 953.} et conjug¹ suæ Eadgife, Escesburh, xxxiii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonix, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram atque perpetuam contulit elemosinam. Carta regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Escesbeurh.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi ^{Gift of Escesburh.} DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, Ælfsige ministro meo et suæ conjug¹ Eadgife, ob ejus amabile et fidele obsequiolum, ruris particulam sub æstimatione xxxiii. cassatorum in loco qui dicitur Æscesburh, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentix donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus² hæc telluris particula circumgirari videtur.

Ærest in æt tham suth geate and æt than north geate on dudebeorh; and than on Eceles beorh; and

¹ *conjugi.*] The termination is | ² *limitibus*] limilitibus MS.
doubtful.

A.D. 953. thanne on hring pit; and than on tha andheafdu; and thanne on tha ceale seathas; and thanon on thone bradan mare; and thanon andlang dices on elenan made; and thanne on thone bradan weg on butan Mordune on thyreses lace; and thanon on licesmere northewearde; and thanne andlang mores be than northstane; and thanne thwyres ofer thone mor on bulandic; and swa andlang dices to Æthelferthes mearce; on bulendices ende; on thone thorn styb; and thanne on Talle burnan; and thanon to there halgan stowe; and swa up andlang broces to Æthelferdes mearce westewearde; and swa andlang mearce to hrennes byrig to than north geate; utæt than suth geate on hodan hlæw; thonne on stan hlæwan; and thanne to than reldan hole; and thanne to than dunnan hole; and swa be than hlide; and thanne on Domferthes best on Tættaces stan; and thanne on hundes hlæw; and thanne on hafoces hlæw; and thanne on thone scortan dic; and thanne on tha langen dic to Æscesbyris; eft to than suthan geate.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ceonwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelstan dux.

- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Osferth, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.

A.D. 951.

De Chiuelea,¹ quomodo data erat Wulfrico.

Idem rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Ciueleam, xxv. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta² Regis Edredi de Chiuelea.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnibus quibus Christianitatis censuram a Dei arcipotentis poli per suam largifluam misericordiam concessum, est quod hujus instantis labentisque vitæ prosperitas totis nisi-

Gift of
Chevelea.

¹ *De Chiuelea.*] The corresponding passage in the MS. Claud. C. ix., fol. 109, stands thus:—

“DE CIVELEA.

“Idem rex concessit cuidam suorum ministro Wulfrico vocitato, xxv. mansas apud Civenlea, cum pascuis in quodam monte ibi, libere tenendas, et cuicumque vellet etiam libere donandas.”

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cotton MS.

Claud. C. ix., fol. 109, and with the transcript in the MS. Corpus Christi Coll., Cambridge, CXI., p. 155, which is preceded by this title:—

“This is thara fif and twentiga hida boc æt Cifanlea the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe.”—“Carta de Civelea.” It is stated at the end of the copy that it was made from a charter which was had “off Mr. Owen.”

A.D. 955. bus restaurare perditos ac nefandos per illius auxilium possumus, ceu Psalmigraphus ita fando¹ dixit, "Initium sapientie timor Domini." [Pa. cxi. 10.]

Quamobrem ego Radredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Wulfrico, xxv. mansas cum pascua, que in quodam monte habetur, quem a me impetravit, aternaliter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolae illius terre nomen indiderunt et Cifanlea, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aeterna libertate jocundum, cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisque constructione. Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam livore depressi violare satagerint, agminibus tetræ caliginis lapsi vocem examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum;" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum demonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pena, si non ante mortem digna hoc emendaverint penitentia,

Metra de Chiruleia.

Istis terminis predicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha landgemara to Cifanlea. .Frest¹ of

¹ Psalmigraphus ita fando.
Psalmographus fando. C.C.C.

² .Frest.] Collated with the duplicate copy of the boundaries

in MS. Cott. Claud. C. ix, fol. 196.
"Metra xxv. hidarum apud Civelea."

Catbeorge; andlang weges on Æthelunes thorn; **A.D. 951.**
 thonne¹ andlang weges on Sealhangran eastewardne;
 thonon andlang weges on tha byrgelsas; thonne and-
 lang byden hæma gemæres, on tha haran apoldre;
 thonne on Orhæma gemære; andlang thæs gemæres
 on Ciltewudes gemære to than stane; thonne west
 andlang weges to than hæcce; thonne andlang ge-
 mæres to than crundele; thonon andlang gemæres to
 than² othrum crundele; thonne to than wonstocce
 and thar to wuda; thonne on tha syrfan; thonne ofer
 hean hrycg; thonne on thæs cinges hagan; thonne
 thær west andlang hagan on hnæf leage suth-
 wearde³; thonne andlang hagan to tham bæce; of
 than bæce thær north utan thone lyttan hæthfeld;
 thonne andlang weges be winter burninga gemære
 bewestan thære ealdan byrig on thone stanihtan weg;
 of than wege to than stan cystlun⁴; thonon on tha
 andheafda; thonne thær west on thæne⁵ burnan
 butan VI. æcrun⁶; thonne thær north an furlang;
 thonne thær west ofer tha twegen beorgas to than
 hearpathe⁷ north; andlang herpathes⁸ on bradanford;
 thæt west andlang burnstowe to Ibbanstane; thonne
 thær est andlang weges on standene; thonon west to
 than wurtwalan⁹; thonon north on sceaphammas;
 thonne on gerihta thær tunwegas ut scettath¹⁰; thonne
 on gerihta to thære haran apoldre; of thære haran
 apoldre thurh thone tun to than ruwan crundele;

¹ *thonne*] thonon. C.C.C. here and elsewhere throughout that transcript; thanon. C. ix.

² *than*] tham. C. ix.

³ *suthwearde*] suthwardne. C. ix.

⁴ *cystlun*] cystlum. C. ix. and C.C.C.

⁵ *on thæne*] oth thone. C.C.C.; on thone. C. ix.

⁶ *butan vi. æcrun*] buton six æcerum. C. ix.

⁷ *hearpathe*] hearpothe. C. ix.

⁸ *herpathes*] herpothes. C. ix. and C.C.C.

⁹ *wurtwalan*] wurtwalan. C. ix. and C.C.C.

¹⁰ *scettath*] sceottath. C. ix.

A.D. 951. thonne andlang gemeres on thone lyttan beorh up on mulles dune¹; of than beorge andlang gemeres on hrycg weg; andlang hrycg weges oth Catmeres gemere; thonne thær est andlang gemeres on Puttan pyt²; of than pytte andlang gemeres est on Catbeorh.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCL., Indictione ix.³

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu,⁴ ejusdem regis mater,⁵ cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda,⁶ Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.⁷

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.⁸

+ Ego Ælfrie, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

+ Ego Wulfsige, episcopus, donum regis confirmavi.

¹ *mulles dune*] Mules dune C.C.C. |

² *pyt weg*. C. ix.

³ *Indictione ix*] The Indiction is not inserted in C. ix.

⁴ *Eadgifu*, Eadgiva. C. ix.

⁵ *ejusdem regis mater*] ejusdem mater. C.C.C.

⁶ *Oda*, Oda. C. ix.

⁷ *conclusi*.] C. ix. here introduces the words, "et multi alii consenserunt et subscripserunt."

⁸ *Wintoniensis . . . corroboravi*; Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi. C.C.C.

† Ego Æthelgar, episcopus, vexillo Crucis¹ corroboravi. A.D. 951.

† Ego Ælfred, episcopus, confirmavi vexillum Crucis.

† Ego Byrhtsige, episcopus, Crucis modum depinxi.

† Ego² Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Ealnhem,³ dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar,⁴ dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfheh,⁵ minister.

† Ego Wulfric,⁶ minister.

† Ego Ælfnoth, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Wulfstan, minister.

† Ego Byrhtsige, minister.

† Ego Ælfred, minister.

De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi.

Dedit etiam rex Eadredus Alfrico ministro suo Cusenricge v. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore, quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et

¹ *vexillo Crucis*] Crucis vexillo. C.C.C.

² *Ego*.] The word "Ego" is omitted here and in the following lines by C.C.C.

³ *Ealnhem*] Ealhhelm. C.C.C.; altered by erasure in B. vi.

⁴ *Ælfgar*.] Altered in B. vi. by erasure.

⁵ *Ælfheh*] Ælfhea. C.C.C.

⁶ *Wulfric*.] The second column of witnesses here begins in C.C.C.

A.D. 933. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam contulit. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Cusanricge.

Gift of
Cusanricge. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, Alfrico ministro meo, mihi carnaliter adstricto, ob ejus amabile et fidele obsequium, ruris particulam sub æstimatione v. cassatorum, in loco qui dicitur Cusanricge, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentie donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cui-cumque voluerit derelinquat heredi. Quod si quisque (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Meter.

This sind the land gemaere at Cusanhricge thara
 fif hida. Ærest on merweg; onlang merweges on the
 beccan; andlang heccen on the haran thyrnan; of
 thare thyrnan on Cynecales treow; that andlang
 heorpathes on Quenan denne; thonne andlang thas
 ealdan wegges on Linleabe; that ondlang heccan on the
 crundol; that ofer thone hric est on merweg. And
 on than gemanan lande gebyrath tharto fif and sixti
 accera.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi. A.D. 953.
- † Ego Wulfstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Alfwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Byrælm, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Coenwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.

*Quomodo Rex Eadredus dedit Alfeo Ministro suo
Cumtune.*

Consimili modo concessit rex Eadredus Alfeo ministro suo Cumtune juxta Eccesdune, viii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Cuntune.

A.D. 955.
Gift of
Cuntune.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCCLV. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, aliquantulam ruris particulam Ælfheho ministro meo, mihi propinquitate conjuncto, sub aestimatione viii. cassatorum, in loco qui dicitur æt Cuntune, juxta montem qui vocatur Æsceddune, libenter admodum concessi; eo tenore hujus magnificentie donum perstringens ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujus donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Meter.

This sint thas landes gemere æt Cuntune. Ærest of hriegwege on that wide geat; of than widan geate on Æthelmes hinc; on forwerde dune of Æthelmes hince on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on bicandice inon swynbroc; of swynbroc on thone bradan thorn be westan mere; of than thorne on tha readan die; andlang there die on hildes hlæw; of hildes hlæwe on blac pytt; of blac pytte andlanges there westran riserowe innan synbroc; of swynbroc on read; of reade on Hwithluc's hlæwe on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on mæres crundel; of mæres crundelle on dinra beorh; of dinra beorge on hriegweg; of hriegwege on fearnhylles slæd; of fearnhylles slæde to hæst hylle suthewearde; of hæst

hulle west on thone grenan weg; andlang weges to A.D. 955.
thære gedrifonan fyrh; andlang fyrh oth hit cymth
on thæt wide geat be eastan Welandes smiththan.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata
videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi.
- † Ego Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.
- † Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.
- † Ego Alfwold, episcopus, corroboravi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, suppressi.
- † Ego Osulf, episcopus, annui.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, constitui.
- † Ego Cenwold, episcopus, conspexi.
- † Ego Cynsige, episcopus, subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.

*Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Ministro suo
Boxora.*

Similiter rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo
Boxora x. mansarum; et ipse de consensu regis me-
moratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat,
Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et

A.D. 95^a. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadri de Boxora.

Gift of
Boxora.

Domino dominorum dominante in secula seculorum. Regna regnorum hujus presentis seculi transcant sicut ignominica, et omnis gloria et locus hujus mundi peribit et non sunt æterna; sed superna æterna sunt.

Unde ego Eadred, rex Anglorum, gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro, quem nonnulli vocitant noto vocamine Wulfrie, pro ejus benevolo obsequio, aliquam portionem terræ perenniter, mente devota, concedo, id est decem mansas, illo in loco ubi Anglica appellatione dicitur¹ est, ut Boxoran; ut habeat ac possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit æternaliter derelinquat. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis, arcis constructione. Si quis autem infringere certaverit, quod absit, sciat se reum omni hora vitæ sue et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metre.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sint the land gemæra to Boxoran. Ærest ut Wines treowe; that andlang herpathes to dene pitte;

¹ *dictur.* The termination is altered thus on an erasure.

² *This.* Collated with the dupli-

cate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 195 b., "Metra x. Mansarum apud Boxora."

thonne¹ up on Æscmeres hammas suthewearde; of A.D. 958.
 chan hammum andlang mærcē ut on thone heath feld
 easte weardne; thæt ut on linden northwearde;
 thonne² andlang mearce on weocan thorne; of than
 thorne thæt andlang mearce on Lamburnan, on
 clatford; of clatforda on Meosbroces heafod; thæt
 thonne³ to allan stapule; thonan⁴ andlang herpathes
 ut on thone mersc tha be mersce to than⁵ tune on
 tha hege ræwe; thæt on tha dic; andlang dic ut on
 thone⁶ burnan; thonne⁷ up on tha blacan græfan⁸;
 of thære græfan on rinda crundel; of than⁹ crundle
 to thriin thornun; thæt andlang weges eft on Wines
 treow thær hit ær on fæng.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis,
 DCCCCLVIII., Indictione i.

Testes.

† Ego Eadred, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
 sensi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im-
 pressi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi,

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi

† Ego Alfwold,¹⁰ episcopus, acquievi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Eadmund, dux, consensi.

† Ego Æthelsige, dux.

¹ *thonne*] thanon.

² *thonne*] thanon.

³ *thonne*] thanon.

⁴ *thonan*] thanon.

⁵ *than*] tham.

⁶ *thone*] tha.

⁷ *thonne*] thonan.

⁸ *græfan*] grafan.

⁹ *than*] than.

¹⁰ *Alfwold.*] Originally "Alfnod."

- A.D. 932. † Ego Ælfrie, dux.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfwig, minister.
 † Ego Ælfrie, minister.
 † Ego Ælfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Wulfgar Leofa, minister.
 † Ego Wulfrie, minister.
 † Ego Cynric, minister.

*Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Ælfwino
 Ministro suo.*

Idem rex Eadredus concessit Ælfwino ministro suo Beorcham trium cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta¹ Regis Eadredi de Beorcham.

Gift of Beorcham. Mundi hujus latentibus temporibus, regnaque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet

¹ *Carta*; Collated with the MS C.C.C. Cart., No. CXI., p. 143, transcript from the original in | where this title is prefixed:—

stare firmiter a priori firmiter statu videatur cito A.D. 952, labi nullo sapiente¹ ignotum est, et gaudia hic fallentes vitæ quatiuntur ac dissipantur.

Quamobrem ego Eadred, rex Anglorum, quandam telluris particulam, trium videlicet cassatorum, illo in loco qui a ruriculis noto Beorcham appellatur vocabulo, cuidam vasallo qui a gnosticis Ælfwine nuncupatur vocabulo, ob fidele ejus obsequium perpetua largitus sum hereditate; ut ipse vita comite com² omnibus ad se rite pertinentibus hilaris possideat, et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit heredibus immunem derelinquit.³ Sit autem prædicta tellus libera omni jugo servitutis, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem hanc nostram munificentiam in aliud quam constituimus transmutare voluerit, sit ipsæ⁴ anathema, nisi prius hic ante obitum suum reus poenituerit quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis supradictum rus hunc⁵ inde giratur.

Metæ.

This sind thara threora hida londgemæro to Beorcham. Ærest thæt⁶ of Ceollan wylle andlang rithe to yge to thæs hagan ende; thonne andlang hagan to Cnotanga⁷ hamme; thonne of Cuotanga⁸ hamme forth be wyrt walan; andlang slades to hwitan stane;

“† This is thara threora hida landboc æt Beorchamme the Eadred cyning gebocode Ælfwine his thegne on ece yrfe.” Appended is the note:—“Habui de Magistro Doctore Owen.”

¹ *nullo sapiente.*] This is also the original reading in C.C.C.,

but it is corrected to “nulli sapienti.”

² *com*] cum. C.C.C.

³ *derelinquit*] derelinquat. C.C.C.

⁴ *ipsæ*] ipse. C.C.C.

⁵ *hunc*] hinc. C.C.C.

⁶ *thæt*] om. C.C.C.

⁷ *Cnotanga*] Cnottinga. C.C.C.

⁸ *Cnotanga*] Cnottinga. C.C.C.

A.D. 952. thonne forn¹ hwitan stane andlang stræt to Loddara stræte; thonne of Loddara stræte est to ceollan wylle.

Anno Dominice Incarnationis DCCCCLII. scripta est hæc carta. His testibus consentientibus quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

+ Ego Eadred, rex, hoc regale eulogium triumphali vexillo stabilivi.

+ Ego Oda, metropolitanus, consignavi.

+ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, confirmavi.

+ Ego Ælsige, episcopus, consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, subscripsi.

+ Ego Oscytel, episcopus, consensi.²

+ Ego Ælfwold, episcopus, consensi.²

+ Ego Wulfsige, consensi.²

+ Ego Dunstan, abbas.

+ Ego Æthelsta,³ dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Ælfnoth, minister, consensi.⁴

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Ælsige, minister.

+ Ego Wulfgar, minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.⁴

+ Ego Osulf, minister.

¹ forn] from C.C.C.
² consensi.] The word 'consensi'
 is omitted in C.C.C.

³ Æthelsta] Æthelstan. C.C.C.
⁴ ministr] minister om. C.C.C.

- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Oswig, minister.
- + Ego Osward, minister.
- + Ego Lyuingc, minister.

A.D. 952.

*Quomodo Rex Edredus dedit Alfgaro, Ministro suo,
Weonfeld.*

Idem rex Edredus dedit Alfgaro, ministro suo ac militi, Weonfelde, trium mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Edredi de Weonfelde.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Gift of
Weonfelde.
Omnia visibilia hujus præsentis seculi scimus certissime et sine ambiguitate cotidie manifesta in diversis rebus declarata sunt, quod transitoria ac temporalia supernus Rector omnia creaverat, nisi tantum victum hominibus cotidie per suam largifluam misericordiam distribuit.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, dedi cuidam meo fideli ministro ac militi, qui ab incunabulis suæ infantilitatis, non fortuitu sed voluntate parentum, nomen accepit Ælfgar, tres mansas agelluli in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weonfelda, quatenus habeat ac possideat, vita comite, hoc est quamdiu vitalis spiritus in hac ærumnosa vita fragile corpus aluerit; postquam vero separatio animæ a corpore fuerit, quod cunctis mortalibus commune indeclinabiliter cognoscitur, cuicumque voluerit heredi derelinquat

A.D. 952. in perhennem hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione pontis arcisve condificatione. Hoc autem fructuorum eulogiæ munusculum in sempiterno graphio cum signaculo sanctæ Crucis maneat, quamdiu petra volens in terram humanis oculis aspicitur, et aqua fluctivagis undis Creatori omnium creaturarum deserviens. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate lactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Mete de Weonfeld.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest on hunda leage on grægsole burnan; andlang burnan on grægsole hagan; andlang hagan to hagenæ gemythum; of then gemythun on Tichanstedes hagan; andlang hagan ut to felda; that a be wyrtwalan oth hit cymth ut on fulan rithe; andlang rithe ut on doccena ford; of than forda west be more oth hit cymth on thone liegendan stoc; of than stocce andlang hagan ut to heath felda; to beorhfeldinga gemære; to then hagan; andlang hagan bur.

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo A.D. 955. Sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfsanus archons, servitutis officio mancipatus Eboraræ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi, et confirmavi.

† Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

† Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, Crucis modum depixi.

† Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ealhelm, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar, dux.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Thelsige, minister.

† Ego Æthelgrth, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfred, minister.

De Morte Edredi Regis.

Iste vero rex Eadredus lætali morto correptus de-
cidit in lectum ægritudinis, a quo non antea discessit,
donec, disponente justo mundi Judice, spiritum ex-

Death of
Eadred.
A.D. 955.

A.D. 955. halarit novissimum. Cujus vero finis beatitudinem vox cœlitus elapsa beato Dunstano ablati, Glantonie itineranti, ac quamtocius properanti, ut ipsum gregem maturius inviseret, quam humanitus de eo contigisset innotuit, dicens, "Rex Edredus obdormivit in Domino." O quam felix vita regis quæ tam felici commendatur attestazione!

De Eduuio Rege.¹

Succession
of Eadwig.
A.D. 955.

Successit Edredo regi in imperium Edwius, filius Edmundi regis fratris sui, in cuius conspectu vir venerabilis Adthelwoldus abbas Abbendonie, de quo in anteis prælibavimus, tantam invenit gratiam ut omni suæ petitioni memoratus rex, quantum ad promotionem domus Abbendonie, tam effectivum quam affectivum præberet assensum. Cujus gratia vir venerabilis Æthelwoldus non factus immemor, mox in ipso primordio ejus imperii de libertate monasterii Abbendonensis, insuper et possessionum ad idem monasterium pertinentium, privilegium ab eodem rege universisque Angliæ archiepiscopis et episcopis constabilitum et confirmatum impetravit; archiepiscopis et episcopis, necnon et abbatibus, sub anathematis interminatione, firmiter inhibentibus, ne quis mortalium aut quicumque libertati privilegii contrarium impetrare, aut etiam aliquo alio modo malitiose contra ipsum agere, in posterum præsumeret. Tenor vero privilegii hic est.²

¹ *De Eduuio Rege.*] Here in the upper margin of H. vi. occur the words, "Nota de privilegii tempore Adelwoldi."

² *As est.*] Claud. C. ix., fol. 109 b. thus introduces this charter:—

" DE EADWIO REGE.

" Eadredus igitur rex ad vitam terminum veniens filio fratris sui Edmundi, qui appellabatur Eadwi, imperium dereliquit. Sanctus igitur pater Æthelwoldus in ipso mox

*Privilegium Edwii Regis de Villa Abbendonice, et de Abbate eligendo de propria Congregatione.*¹

Ortodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime A.D. 959.
instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quadriformi plasmatum materia, almo ad sui similitudinem instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens paradisiacæ amænitàtis jocunditate, conlaterana Eva, scilicet, comite, decentissime collocavit. Larvarica, pro dolor! seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis pellectus anathematis alogia² ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis,³ eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Scabellianasque⁴ proterendo nœnias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis ad supernorum alacritudinem patrimoniorum⁵ advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse vide-

primordio ejus imperii de libertate monasterii Abbendonensi et rerum sibi pertinentium privilegium ab eodem rege universisque Angliæ episcopis constabilitum et confirmatum adquisivit." "Ortodoxorum," (&c. as in the text.)

¹ *Congregatione.*] Here in B. vi. occurs an illumination representing the king.

² *alogia.*] alogio.

³ *ortodoxis*] orthodoxis.

⁴ *Scabellianasque*] Sabellianasque.

⁵ *patrimoniorum*] patrimoniarum.

A.D. 939. tur carmina. Cui ecclesia tota, videlicet catholica, consona voce altibohando¹ proclamatur, "Beata es virgo Maria quae credidisti; perficientur in te quae dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu? incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet, Illud, de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum;" [Joh. 1. i.] et reliqua. Qua videlicet sumpta de virgine incarnatione antiquae virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis praeculens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.

Hinc ego Edwig.² Altitrono amminiculante, Anglorum ceterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis altitroni³ Moderatoris clementia merear optinere consortium, cenobio loco celebri, qui ab hujus prosapie solicolis Æthelwoldun nobili nuncupatur vocabulo situm, Genetricique Domini nostri semper Virgini Mariae, necnon Beato Petro apostolorum principi ejusque coapostolo Paulo dedicatum habetur, monachis regulariter degentibus monastici aeternum privilegii concedo libertatem, quatenus post decessum Æthelwoldi abbatis egregii, cujus temporibus haec libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa praefati cenobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia Beati Benedicti instituta, abbatem, juste ex colem fratrum cuncto eligens constituat. Hujus privilegii⁴ libertas deinceps usque perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in praedicto monasterio jus arripens exerceat potestatis, sed ejusdem cenobii collegium perpetuo, ut praedixi, liber-

¹ altibohando, altibando.

² Edwig, Edwi.

³ altitroni, altitroni

⁴ privilegii, privilegii.

tatis gloriatur privilegio. Sit autem præfatum monas- A.D. 959.
 terium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum,
 quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto
 Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico,
 vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate opti-
 nente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum
 Domino nostro Jhesu Christo ejusque Genetrici Mariæ
 priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis
 utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque
 patruo Eadredo rege fidelissimo restituendo jure con-
 cessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam
 rex præfatus, rus quod Abbendun nuncupatur, quod
 rex Ceadwala Domino nostro Ejusque Genetrici Mariæ
 priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo
 prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædifi-
 cium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei
 restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum
 requireret, nec ædificium in sempiternum construeret.
 Quod ego Eadwig Anglorum basileus, optimatum meo-
 rum usus consilio, tam meis quam meorum successorum
 temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spi-
 ritu¹ Sancti fieri in æternum præcipio. Si quis vero
 tam epitempticus, philargiriæ seductus amentia, (quod
 non optamus,) hanc nostræ munificentiae dapsilitatem
 ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alien-
 atus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, necnon et a
 participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Jhesu
 Christi Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab
 antico humani generis inimico liberatus est; et cum
 Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi
 prius hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod
 contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsump-
 sit, nec in vita hac practica veniam, nec in theorica
 requiem apostata obtineat ullam, sed æternis baratri

¹ *Spiritu*] Spiritus.

A.D. 952. incendiis trusus cum Anania et Saphira jugiter miserimus crucietur.

Anno Dominicæ Incarnationis, DCCCCLIX., Indictione II., regni autem mei III., XVI. Kalendas Junii [17 Mai], scripta est hujus munificentis singrafa; his verbis consentientibus, quorum inferius nomina secundum uniuscujusque dignitatem caraxantur.

† Ego Eadwig,¹ Britannia Anglorum monarchus, præformatas propinquorum sed et regum donationes hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

† Ego Odo,² Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem benevolentiam subscripsi.

† Ego Eadgiuu,³ ejusdem regis ava, hanc donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Osulf, plebi Dei famulus canonica subscriptione manu propria firmavi.⁴

† Ego Brihtelm, episcopus, jubente rege, signum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Alfwold, præsul, trophæum agiæ Crucis imposui.

† Ego Brihtelm, antistes, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Daniel, pontifex, consensum præbui figens Crucem.

† Ego Ælfheah, dux, donum ejusdem regis confirmavi.

† Ego Æthelwol,⁵ abbas, hoc eulogium manu propria apicibus depinxi.⁶

¹ Eadwig] Eadwi.

² Ego (Odo.) This attestation is omitted in C. ix.

³ Eadgiuu] Eadgiva.

⁴ famulus.....firmari] famulus firmavi.

⁵ Æthelwol.] "Æthelwold" is written in C. ix. in rubricated capitals.

⁶ depinxi.] "et multi alii consenserunt et confirmaverunt." The MS. Claud. C. ix., fol. 110 h., then passes on to Eadwi's next charter, introducing it with these words:—"Locus ubi monasterium situm est, Abendonis dictus est; de quo istius regis edictum repperimus ita litteris commendatum."

- † Ego Ælfric, abbas, Crucis vexillo corroboravi. A.D. 959.
- † Ego Alfwold, abbas, Crucis modum manu propria
infixi.
- † Ego Eadmund, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfgar, custos.
- † Ego Æscuig, custos.
- † Ego Ælfnoth, custos.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Brihtferth, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Wulfgar, discifer.
- † Ego Æthelsige, pincerna.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Lefincg, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfwig, minister.
- † Ego Ælfwine, minister.
- † Ego Æthelweard, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Cyneric, minister.
- † Ego Wihtsige, minister.
- † Ego Leofa, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Leofstan, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Æthelstan, minister.
- † Ego Alfwold, minister.
- † Ego Æthelweard, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Osweard, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Osuwig, minister.
- † Ego Ordgar, minister.

- A.D. 959.
- + Ego Brihtic minister.
 - + Ego Æthelferth, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Æthelsige, minister.
 - + Ego Wulhere, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Alfwold, minister.
 - + Ego Ælsmar, minister.
 - + Ego Ordwold, minister.
 - + Ego Ordnoth, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Eadred, minister.
 - + Ego Cyneric, minister.
 - + Ego Alfwold, minister.
 - + Ego Eadred, minister.
 - + Ego Eanulf, minister.
 - + Ego Ælfnoth, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Wulfric, minister.
 - + Ego Wulfgar, minister.
 - + Ego Ceoleah, minister.
 - + Ego Brihtic, minister.
 - + Ego Athelwold, minister.
 - + Ego Leofineg, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ætheric, minister.
 - + Ego Brihtelm, minister.
 - + Ego Ælfweard, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Brihtwald, minister.
 - + Ego Æthelferth, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Ælfmer, minister.
 - + Ego Eadulf, minister.
 - + Ego Sigelm, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Æthelm, minister.

Carta¹ Regis Edwi de Abbendune.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.² Indictione A.D. 955. XIII. ego Eaduuig,³ divina allubescente gratia, rex et primicerius⁴ Albionis, mox ut me Dominus cœlestis in regimen subtronizavit, terrestre, ruris quandam particulam,⁵ vicenis ab accolis mansiunculis æstimatam, Domino nostro⁶ Jhesu Christo Ejusque Genetrici beatæ Mariæ semper-Virgini, simulque beato Benedicto præclarissimo monachorum patrono, ejusque servulo abbati Ætheluuoldo,⁷ ad monasterium quod est in Abbendune, prona admodum devotione concedo; præcipens in nomine Domini nostri Jhesu Christi, ut nostrorum nemo successorum, quamdiu Christianitas vigeat, hoc nostrum decretum violare audeat. Quod si quisque, (quod non optamus,) cupidinis livore percussus, hujusce privilegium⁸ donationis infringere temptaverit, se inperpetuo sacrilegii reum noscat, nisi⁹ prius in hoc seculo hoc enorme scelus digna pœnitundine deterserit. Et his limitis¹⁰ hæc telluris particula circumgirari videtur.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b., and with the transcript from the original in MS. C.C.C., Camb., No. CXI., p. 147, prefixed to which is this title:—

“This is thæra xx. hyda bôc æt Abbandune the Fadwig cyning gebette on ece yrfe into Sca. Marian cyricean.”

² DCCCCLV.] DCCCC.LVI. C.C.C.

³ *Eaduuig*] Eadui. Claud. C. ix.

⁴ *primicerius*] primicherius. C.C.C.

⁵ *quandam particulam*] particulam quandam. C.C.C.

⁶ *nostro*] nostro om. C.C.C.

⁷ *Ætheluuoldo*] Æthelualdo. C.C.C.

⁸ *privilegium*] privilegium. C.C.C.

⁹ *nisi*] ni. C.C.C.

¹⁰ *limitis*] limitibus. C.C.C.

A.D. 952. *Ærest*¹ on Temese be suthanford; there² thær up on tha die; on Eocenes³ gærstun suthewearde⁴; thonne onlang die to Eoccen; ondlang⁵ Eocenes to ablaðes die; ondlang⁶ die to cealdan wulle⁷; of cealdan wylle on thæt riselæd midlewearde oth Torhtwoldes mor; thæt thær on tha die; onlang die to meareforda; thonne op⁸ onlang broces oth hyt cynth toemnes than ealdan læg hriège; thonne on geryhte betweoh Potteles⁹ trew; on thone ellen styb; thæt thær on wudu ford; on sunninga wyllas¹⁰ bræc; onlang broces to Duman forda; thæt thær on thæt withig læd; thonne on thonne¹¹ healfan æcer northewearde¹²; thonne andlang fyrh to thon¹³ heafdon; thæt thær suth ofer thone healfan æcer; thæt thær east on tha furh; thæt to than seortan lande; thær on thone hæthenan byrgels; thonne thær on tha seofom¹⁴ æceras westewearde; thæt thær north to Lippan die; andlang die thurh suegan graf; thæt on thone ellen styb; thonne on tha¹⁵ brembeð thyrgan; on tha die ondlang¹⁶ die to horopytte; thonne thurh Madoces leah on thæ ealdan die; thonne on tha æcer die; thonne on hæsel die; of hæsel die on thonne gemære weg; on lægan wyrthe on lang weges to higwege; onlang hig wegēs¹⁷ to Eegunes wyrthe; thonne on lægan leah; thæt a be wyrtwalan; thæt on lægan bræc; of

¹ *Ærest*; Collated with the duplicate copy of the boundaries which is entered in Claud. C. ix., fol. 196 b, "Hii sunt limites terminorum xx. hidarum Abendonie secunde carte Eadwi regis."

² *there*; were there. C. ix.

³ *Eocenes*; Ocenes. C. ix; Eocenes. C.C.C.

⁴ *suthewearde*; suthwearine. C. ix

⁵ *onlang*; andlang. C. ix.

⁶ *ondlang*; andlang. C. ix.

⁷ *wulle*; wille. C.C.C.

⁸ *op*; up. C. ix.

⁹ *Potteles*; Pottelea. C. ix.

¹⁰ *wyllas*; wyllen. C.C.C.

¹¹ *thonne*; thone. C. ix.

¹² *northewearde*; northwearine. C. ix.

¹³ *thon*; than. C. ix.

¹⁴ *seofom*; seofan. C.C.C.

¹⁵ *thær*; thæ. C.C.C.

¹⁶ *ondlang*; andlang. C. ix.

¹⁷ *hig wegēs*; higwegas. C.C.C.

baegan broce on hafoces oran; ondlang thæs gemaer A.D. 952.
 hagan; thæt ut on rige wyrthe westewardne; on
 thæ¹ ealdan dic; thonne ondlang² dic to perhangran;
 thonne on Wulfrices broc; thonne on gerihte ofer
 hyrдыige to than greatan welige; thæt thær ut on
 Temese; thonne onlang Temese; thæt eft on Occenes
 gærstun dic suthewardne.

*Metæ.*³

This sindon thæs londes gemæro to Abbandune the
 Eadwig cyning syleth Gode to lofe inte tham mynster
 ond him sylfum to eccere are.

Hujus⁴ doni testes extiterunt quorum inferius no-
 mina adnotata videntur.

† Ego Eadwig,⁵ totius Albionis rex et primicerius,⁶
 hoc donum Agiæ Crucis taumate tripudians corrobora-
 ravi.

† Ego Eadgar⁷ clito, ejusdem regis adelphus, devo-
 tus assensi.

† Ego Oda,⁸ archiepiscopus, hoc donum signaculo
 sanctæ Crucis perstrinxi.

† Ego Wulfstan, archiepiscopus, hoc idem signaculo
 Crucis confirmavi.

† Ego Ælfsige,⁹ Uintoniensis ecclesiæ præsul,
 cum¹⁰ cæteris episcopis,¹¹ hoc donum sanctæ Crucis sig-
 naculo pari voto unanimes constrinximus.

¹ *thæ*] *tha*. C.C.C.

² *ondlang*] *andlang*. C.C.C.

³ *Metæ.*] Omitted in C. xi.

⁴ *Hujus.*] Collated with MS.
 Claud. C. ix., fol. 110 b.

⁵ *Eadwig*] *Eadwii rex*. C. ix.

⁶ *primicerius*] *primicherius*. C.C.C.

⁷ *Eadgar*] *Ego Eadgar frater*
ejusdem regis. C. ix.

⁸ *Oda*] *Odo*. C. ix.

⁹ *Ælfsige*] *Lfsius*.

¹⁰ *cum.*] To the end of the clause
 is omitted in C. ix.

¹¹ *episcopis*] *escpiscopia*. C.C.C.

- AD. 932. + Ego Alfwold, episcopus, subscripsi.
 + Ego¹ Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
 + Ego Osulf, episcopus, signaculum Crucis impressi.
 + Ego² Wulfsic, episcopus,³ impressi.
 + Ego Cynsige, præsul, hoc privilegium Crucis indiculo roboravi.
 + Ego Coenuold, antistes, conscripsi.
 + Ego Athulf, episcopus, confirmavi.
 + Ego Oseutel, præsul, consignavi.
 + Ego Dunstan, abbas, apicibus firmavi.
 + Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum inviolabiliter corroboravi.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Ælfere, dux.
 + Ego, Eadmund, dux.
 + Ego Æthelstan, comes.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Byrhferth, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Wulfrie, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.

Ait⁴ autem prædictum rus, quod ego cum consensu optimatum eorum⁵ sanctæ ecclesiæ æternaliter restitui, olim ab ea injuste abstractum, ab omni terrena servitutis jugo liberum, excepta omnibus indicta necessitate, rata videlicet expeditione, pontis arcisque restoratione.

¹ Ego] Omitted in C. ix.

² Ego] C. ix. omits this and the remainder of the attestations, with the exception of that of Dunstan.

³ episcopus] Omitted in C.C.C.

⁴ Ait] Sit. C.C.C.; C. ix.

⁵ eorum] meorum. C.C.C.; C. ix.

Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige.

Item¹ eodem anno dedit rex Eduuius Deo et Beatae A.D. 952.
 Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Gift of
 Deo inperpetuum servientibus, Henges ige, Seofecan- Hengestes
 wyrthe, Wihtham, et carta sua confirmavit. Cujus ige.
 cartæ tenor hic est.

Carta² Regis Edwi de Hengstessie.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis sophiæ studium pæne meditantibus notum est quod instantis vitæ periculis imminentibus et cujus³ evanescentium rerum crebrescentibus, humana cognitio quasi ros elabitur et oblivioni traditur, nisi aliqua certa ratione prænotetur; “quia⁴ non sunt æterna quæ hic conspiciuntur sed terrena,” ut imbutus sermone Tonantis apostolus inquit.

“Nunc velut umbra cito sic corporeæ fugiunt res,
 Sed decus æternum hoc visu stat certius omni.”

Ideo ego Eaduuig, Anglorum ac totius Britannicæ telluris gubernator et rector, uni meo abbati, cui vocabulum certa astipulatione profertur Ætheluuoldus, necnon et humili cohorti quæ sub ejus regimine commo-

¹ *Item.*] See Claud. C. ix., fol. 110 b.

“DE HENGESTISIGE.

“Item xx. cassatorum tribus in locis, id est in Hengestisige, et Seovecanwrthe et Withham, prædicto abbati et monachis sub eo

degentibus Abbendonæ idem rex testamentum condidit.”

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b.

³ *cujus*] curis.

⁴ *quia.*] See 2 Cor. iv. 18.

A.D. 952. ratur, aliquem¹ terra portionem, id est secundum aestimationem xx. cassatorum, concedo liberaliter in aeternam possessionem tamen tribus in locis illic ubi vulgariter prolatum est ut Hengestes ige, and ut Seofecanwyrthe, and ut Wiltham, ut illud praedictum territorium ad illud monasterium quod situm est in villa quae dicitur Abbandun aeternaliter pertineat, cum his rebus quae ad eandem terram pertinere dinoscuntur tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis. Praefatum rus omni servitio careat, praeter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiae temeritate jactitando infringere certaverit,² sit ipse gravibus praee³ colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius irriguis penitentiae gemitibus et pura emendatione emendaverit.

Istis terminis circumgirata asseritur ante, scilicet supradicta terra.

Metre de Hengestes ige.

This sindon tha land gemæro thasse burlandes to Abbandune, that is gadertang on threo genamod, that is Hengestes ige, and Seofocanwyrth, and Wiltham.

Ærest¹ on meagthe ford; that mid streame on stanford; forth mid streame withutan cytan igge on tha landlace; of thære lace on scæcyling æcer; that on hiwege to yfemestan leage; that on preosta leagh; that to eat leage; that to cyblan stane; of thæm stane on tha thrio gemæru; that innan ruwan leage to brogan gete; that to sundran edisce on thone

¹ aliquem] aliquam
² certaverit] temptaverit.
³ praee] pra.

⁴ .Ærest.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 126 b.

greetan thorn; of than thorne on cotan healas; thæt A.D. 952.
on tiddan cumb; of thæn cumbe on Tetan hylle; of
Tytan hylle to thaen heafodwege; ondlong¹ cumbes
to tham hecce² of tham³ hæcce to pathe stocce; thæt
to plum leagh; thæt on frithela byrg; thæt to ydyr
leage; of ydyr leage to tham stane thæt on Temese
æt Eanflæde gelade thæ amid streame thæt hit
cimeth⁴ eft on mægtha ford.

His⁵ autem vocabulis divulgari videntur termini
agrorum, videlicet prædictorum.

† Ego⁶ Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
sensi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda,⁷ archiepiscopus,⁸ cum signo sanctæ
Crucis impressi.

† Ego Cenwald, episcopus, confirmavi.⁹

† Ego Oscutel,¹⁰ episcopus, consignavi.¹¹

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.¹²

† Ego¹³ Byrhtelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfwold, episcopus, non renui.

† Ego Awulf, episcopus, conclusi.

† Ego Dunstan, abbas, subscripsi.¹⁴

† Ego Athelwold, abbas, adqueivi.

† Ego¹⁵ Æthelstan, dux.

¹ *ondlong*] andlong.

² *hecce*.] Here an erroneous re-
petition occurs in C. ix.

³ *tham*] thæm.

⁴ *cimeth*] cymth.

⁵ *His*.] This passage does not
occur in C. ix.

⁶ *Ego*.] Collated with Claud. C.
ix., fol. 110 b.

⁷ *Oda*] Odo.

⁸ *archiepiscopus*.] C. ix. omits
the rest of the clause, and adds,
“Ego Alfsinus præsul.”

⁹ *confirmavi*.] Omitted in C. ix.

¹⁰ *Oscutel*] Oscytel. C. ix.

¹¹ *consignavi*.] Omitted in C. ix.

¹² *corroboravi*.] Omitted in C. ix.

¹³ *Ego*.] This and the two fol-
lowing lines do not occur in C. ix.

¹⁴ *subscripsi*.] Omitted in C. ix.

¹⁵ *Ego*.] Instead of the ensuing
names, as in the text, Claud. C. ix.
here reads:—“Et multi alii con-
senserunt et subscripserunt.” After
which it proceeds thus:—“Eadem

- A.D. 956. + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Byrhtferth, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Athelmund, dux.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Ælsige, minister.
 + Ego Wulfrie, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Ælfheah, minister.
 + Ego Ælfred, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Ælsige, minister.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Alfwold, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Æthelwold, minister.
 + Ego Wulfgar, minister.
 + Ego Cynesige minister.

*De nemore quod dedit Rex Eadwius Ecclesie
Abendonie.*

Item, anno primo regni sui dedit rex Eadwius Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo in perpetuum seruiantibus, quoddam nemus ad Heafschryeg tandum¹ ecclesiam Sanctæ Mariæ Abbendonie, petitione Æthelwoldi, ejusdem loci abbatis, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

confirmatione. ab eodem rege, eodem abbate ipius loci tunc majore roboratum est testamentum de Gaing x. mansarum." Then follows,

"Carta Regis Eadwi de Gaing;" as at p. 186.

¹ *tandum* ad architectandum. (?) see p. 183, line 14.

Carta¹ Regis Edwi de Hafochrycg.

Nihil in hoc seculo prolixa felicitate fruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut orthodoxorum demonstrant paradigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimoniarum sunt perfruendæ, ut tamen æternæ patriæ emolumentis numquam fraudemur.

A.D. 956.
Gift of the
forest of
Hafoch-
rycg.

Quamobrem ego Eaduuig, annuente Alitroni² Moderatoris imperio, totius Albionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc mihi recidiva³ fore concessa ut his strenue æterna dapsilitate⁴ lucrarer, quoddam nemus cum suis campis, paulo scilicet plus sexaginta jugeribus, ad architectandum sanctam Dei Genetricis ecclesiam quæ sita est in Abbandune, Æthelwoldo abbati devotissimo, necnon monachorum collegio sub ejus disciplina Benedicti abbatis egregii regulam servantium, prona admodum devotione in æternam largitus sum hereditatem. Cui videlicet nemori ipsius diocesis solicolæ notum imposuerunt vocabulum Heafochrycg,⁵ quod his undique notis circumgiratur limitibus.

Metæ.

Ærest⁶ on Panganburnan; thæt on tha dic; thæt a be dic on thæne hagan; thæt non cristel⁷ mælbeam;

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 111 b.

² *Alitroni*] Altithroni.

³ *recidiva*] recidua.

⁴ *dapsilitate*] dapsilis.

⁵ *Heafochrycg.*] The rest of the clause is omitted in C. ix.

⁶ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix., fol. 197.

⁷ *cristel*] cristen.

A.D. 556. thæt andlang hagan on tha thornihtan lage; thæt forth on Brygford; thæt a be hagan on stan wege; of stan wege a be weortwalan on tha flex¹ weyras; thæt a be weortwalan on masan mere; of tham mere on Cuthulfes cotstowe; of tham cotstowum on Pangburnan; thæt up mid streame est on tha dic.

Testes.

Hujus² nostre munificentie doni testes extiterunt quorum nomina inferius ordinatim, secundum cujusque dignitatem, caraxantur.

+ Ego Eadwig, rex Anglorum,³ indeclinabiliter consensi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum⁴ signo sanctae Crucis roboravi.

+ Ego Ælsige, præsul, sigillum agni Crucis impressi.

+ Ego Coenwold, episcopus, confirmavi.

+ Ego Oseytel, episcopus, consignavi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboraui.

+ Ego Brihtelm, episcopus, consensi.

+ Ego Alfuold, episcopus, non renui.

+ Ego Adulf, episcopus, conclusi.

Ego Daniel, præsul, corroboraui.

+ Ego Æthelwold, abbas, adquievi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

¹ flex, flex.

² Hujus.] This paragraph does not occur in C. ix.

³ Anglorum.] Anglorum, confirmavi.

⁴ cum.] From this point the names of the witnesses are all omitted, with the exception of "Daniel, præsul," and "Æthelwold, abbas."

- A.D. 956.
- † Ego Æthelstan, dux.
 - † Ego Ælfhere, dux.
 - † Ego Byrhfert, dux.
 - † Ego Ædelsige, dux.
 - † Ego Æthelmund, dux.
 - † Ego Ælfsige, dux.
 - † Ego Wulfric, minister.
 - † Ego Æthelgeard, minister.
 - † Ego Ælfheah, minister.
 - † Ego Ælfred, minister.
 - † Ego Ælfric, minister.
 - † Ego Ælfsige, minister.
 - † Ego Ælfgar, minister.
 - † Ego Byrhtferth, minister.
 - † Ego Alfwold, minister.
 - † Ego Ælfric, minister.
 - † Ego Æthelwold, minister.
 - † Ego Wulfgar, minister.
 - † Ego Cynesige, minister.
 - † Ego Leofwine, minister.
 - † Ego Eadric, minister.
 - † Ego Æthelferth, minister.

Sit autem prædictum nemus, quod ego cum consensu optimatum meorum præfato perpetualiter largitus sum abbati ad architectandum ecclesiam, ab omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri¹ prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Scripta est hæc munificentiae sigrafa anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., Indictione xiiii., idus Februarii [13 Feb.]

¹ *baratri*] *barathri*.

Quomodo Rex Edvius dedit Ecclesiæ Guinge.

A.D. 936.
Gift of
Guinge.

Item anno secundo regni sui dedit memoratus rex Eaduius Deo et Beatae Mariae et huic domui Abbandoniae, et monachis ibidem Deo inperpetuum seruientibus, Guinge, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

Carta¹ Regis Edwi de Guinge.

Regnante in perpetuum Domino nostro Christo,² qui cuncta Patris imperio ac pariter Sancti Spiritus gratia vivificante disponit. Plerumque, sicut notum est, contingere solet, pro incerta futurorum temporum vicissitudine³ ut ea quæ prius multarum fidelium personarum testimonio roborata fuerunt, fraudulenter per contumaciam posterum⁴ et machinamenta simulationis sine ulla consideratione rationis periculose dissipentur, nisi auctoritate litterarum et testimonio cirographorum æternæ memoriæ inserantur.

Quapropter ego Eaduius, regali delibutus unguine ceptrigeraque⁵ gentis Anglorum monarchia Alitroni⁶ favente elementia sublimatus, celestis regni inflammatus desiderio, Omnipotenti Christo Ejusque Beata⁷ et Gloriosa Genetrici semper-virgini Mariae gratulabundo corde largior et concedo possessionem x. mansarum in loco qui celebri vocabulo nuncupatur Guinge, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquis, Abbandunensi conobio, ad usum mona-

¹ *Carta*. Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 131.

² *Christo*. Jesu Christo.

³ *vicissitudine*. In both MSS.

the termination has been tampered with.

⁴ *posterum*. posteriorum.

⁵ *ceptrigeraque*. ceptirigeraque.

⁶ *Alitroni*. Alithroni.

⁷ *Beata*. Beata Genetrici.

chorum regulariter inibi degentium, ut hæc possessio A.D. 956² perpetuo jure mancipata subjaceat. Igitur hanc meæ munificentiae donationem æternaliter cæteris cedulis¹ præscribo, propter contentiosam² et minacem quorundam tyrannidem, qui eandem terram sibi usurpare moliti sunt, et si quandoque tempus oportunum illis suppeteret se violenter hanc invadere et a prædicto cœnobio penitus auferre comminati sunt. Et ut hoc meæ donationis cirographum veteri concordetur privilegio, hoc quoque tam mea quam Dei Omnipotentis auctoritate præcipio, ut numquam ullius hominis altior aut inferior persona hanc meæ donationis portionem a præfato cœnobio occasione qualibet auferre temeraria audeat; sed hæc eadem possessio ab omni terrenæ servitutis jugo æternaliter libera permaneat, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis, arcisve restauratione. Qui hæc benigna mentis intentione atque inlæsa cogitatione custodierit, æterna claritate cum omnibus sanctis in regno cœlorum sine fine lætetur, coronetur et glorificetur. Si quis autem, (quod absit,) tyrannica cupiditate instinctus hoc meæ beneficentiæ munus, seculari potentia fretus, obviare præsumpserit, æternæ maledictioni subjaceat cum Juda proditore³ Christi, et in inferno inferiori cum diabolo et angelis ejus æternaliter crucietur, nisi digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum, cum divina Dei Omnipotentis auctoritate roboratum.

Istis⁴ terminis circumgirata assertur ante, scilicet, supradicta terra.

This⁵ sind tha land gemæro to Gæinge. Ærest of

¹ *cedulis*] *scedulis*.

² *contentiosam*] *contentionem*, but altered by erasure.

³ *Juda proditore*] *Christi proditore*.

⁴ *Istis*.] This clause does not occur in C. ix.

⁵ *This*.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 194 b.

A.D. 956. Lillan hlæwes crundle middewardan to Loddera¹ beorge, thonne² to grenan hlince westewardan; of than³ hlince to earnes dune westewearde; thonne⁴ to holandic eastwearde; andlang thære dic twa furlang⁵ northward; thonne east be heafdan twa furlang⁶; andlang fura⁷; andlang weter dene west to thære deopandene; of thære dene to than readan stane; of than stane aft on Lillan hlæwe⁸ crundele.

Ad confirmandum vero hoc meæ beneficentiæ munus, anno Dominicæ Incarnationis DCCCLVI, Indictione xiiii^a. donatum, hi testes extiterunt, quorum inferius nomina scripta adesse videntur.

+ Ego⁹ Eadwig, gratia Dei totius Brittanice teluris rex, meum donum proprio sigillo roboravi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.¹⁰

+ Ego¹¹ Oda, Dorobornensis ecclesie archipresul, alma Crucis signo corroboravi.

+ Ego¹² Ælsinus, Uintoniensis ecclesie divinus speculator, proprium sigillum impressi.

+ Ego Cenwald, celesti signo adfui.¹³

+ Ego Oscytel, placabili mente consensi.

+ Ego Osulf, non renui.

+ Ego Uulfsige, confirmavi.

+ Ego Brihtelm, adquievi.

+ Ego Alfwold, consignavi.

¹ *Loddera*] Loldere.

² *thonne*] thanon.

³ *than*] tham.

⁴ *thonne*] thanon.

⁵ *furlang*] furlange.

⁶ *furlang*] furlange.

⁷ *andlang fura.*] Andlang fura on lytlan wil; andlang wylkes on lacing broc; andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on tha

awylma; thanon andlang heaþathes on Frigedages treow; of tham treow andlang waterdene.

⁸ *hlæwe*] hlæwes.

⁹ *Ego*] Eadwig, rex.

¹⁰ *celeriter consensi.*] Omitted.

¹¹ *Ego*] Ego Oda, archipresul.

¹² *Ego*] Ego Ælsinus.

¹³ *adfui.*] Here end the witnesses in the duplicate copy.

- A.D. 955.
- + Ego Adulf, conclusi.
 - + Ego Æthelstan, dux.
 - + Ego Eadmund, dux.
 - + Ego Æthelstan, dux.
 - + Ego Brhtferth, dux.
 - + Ego Athlemund, dux.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Æthelsige, dux.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Wulfric, minister.
 - + Ego Æthelgeard, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Uulfric, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Brihtferth, minister.
 - + Ego Alfwold, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Æthelwold, minister.
 - + Ego Wulfgar, minister.
 - + Ego Ælfred, minister.

De Henneritha, quomodo data erat.

Eodem anno dedit rex Eduuius Brihtrico ministro Gift of
Hennerithe.
suo in Hennarithes x. mansas, et ille de consensu
regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et
monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et per-
petuam elemosinam; et hæc est carta regis donationem
ejus confirmans.

Carta.

Regnante Domino nostro Jhesu Christo. Summæ
Beatæ Trinitatis, cujus composita facillime patet figura,

A.D. 933. quoniam presentis conflictus gaudium nobis jubilei quasi latenter generat sempiternum, apostolo dicente;—
 “ Quod enim in presenti momentaneum est. et leve
 “ tribulationis nostre supra modum in sublimitate
 “ aeternum gloriæ pondus operatus nobis;” [ii. Cor. iv. 17.]

Ob quam causam ego Eadlui, rex omnium gentium huic insulae coerentium, cuidam ministro meo placabili aliquam partem mei telluris concedo Bryhtrico, in loco ubi dicitur Hennarith. id est, x. mansas, ad perfruendum sibi hereditabiliter quamdiu vixerit; cum pascuis, pratis, et post ejus obitum cuicumque voluerit relinquat. Si quis ergo donationem hanc regis augere optaverit, sit dignus aeterna mercede; sin autem minuire, sit anathematizatus, nisi ante obitum emendaverit. Sit autem predictum rus ab omni mundiali obstaculo liberum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Meta de Hannerithe.

Terminis istis circumcincta videtur terra esse.

This is thes landes hœ æt Hannerithe ten hida gemenes landes the Eadwig eing gebœnde Byrhtic his thegene.

Acta est hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis MCCCLV., Indictione xiiii.; testibus istis armata est terra.

+ Ego Eadwig, rex Anglorum, cum sigillo sancte Crucis expressi

+ Ego Odo, archiepiscopus, signavi.

+ Ego Eadgar frater regis, consensi.

+ Ego Oseytel, episcopus, signavi.

+ Ego .Elsige episcopus, roboravi.

+ Ego Cenwald, episcopus, adhibui.

- † Ego Osulf, episcopus, corroboravi. A.D. 956.
 † Ego Ælfuuald, episcopus, consensi.
 † Ego Byrhtelm, episcopus, adhæsi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhferth, minister.
 † Ego Leofuine, minister.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Ælfeh, minister.
 † Ego Ætheluald, dux.

Quomodo Rex Eduuius dedit Buthnotho Tadmertuna.

Concessit idem rex Eaduuius eodem anno Birht-^{Gift of}notho ministro suo in Tadmærtuna ix. cassatos; et ipse ^{Tadmer-}de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Ab-^{tuna.}bendonix, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta¹ Regis Edwi de Tadmertuna.

Mundi terminum, ruinis crebrescentibus adpropinquantibus, etiam indicia manifesta et experimenta liquida declarant, et ad discutiendum torpentes infidelium mentes illa dudum dicta oracula incumbere noscuntur refrigescit ardor summæque² Deus est caritas, salutarisque sacri arescit limpha lavacri, querit quisque

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cott. MS. Claud. C. ix., fol. 113 b.

² *summæque*] Summeque Deus

est caritatis. Perhaps we should read, "Summæ, (quæ Deus est) caritatis." Cf. i. Joh. iv. 7.

A.D. 956. secundum sua desideria sibi magistros erroris, abicientes sententiam evangelicæ veritatis, quasi nausium nectar, et cenosa laticis fabulas vertunt aures. Caveat quisque qui sapiens est sibi hæc.

Quamobrem ego Eadluig, basileon totius Albionis, Domino dispensante, dum mihi Creator et Conditor rerum a quo totius mundanæ machine rite gubernacula reguntur, posteritatis jure successionisque priores sequenti sceptrâ largire dignatus est, opere pretium rer futurorum temporum vicissitudinem præoccupans anticipari, et incertum humanæ conditionis statum sagaci mentis intuitu prævidere, quatinus ex his inflic-tis facinorum vulneribus indulta supernæ pietatis remedia merear adipisci.

Quapropter ego Eadluig, rex et primicerius istius insule, cum consensu meorum sapientum archontumque libenti animo concedens donavi Byrhtnoth¹ ministro meo aliquam terræ partem, id est x. cassatorum, in loco qui dicitur Tadmertun, in hereditatem perpetuam sibi suisque heredibus, ab omni tributo liberam, donamus; exceptis his, arcis pontisque et expeditionis, ut habeat et perfruatur cum omnibus ad eam pertinentibus.

Meta.

This² sind tha land gemære thara x. hida. Ærest of Eoppa wyllan broc; thonne³ tha blaean wyllan; thæt of blaean wyllan on thone heafol æcer; of than æcere andlang gemæres on hestburh middlewearde; of hæsel byrg on hæsel ford; andlang streames on thone ealdan

¹ *Byrhtnoth*; Bryhtnoth.

² *This*; Collated with the dngl.

cate copy of the boundaries in
Chant. C. ix, fol. 125.
³ *thonne*; that or tha.

ford ; of than forde a be gemære ; thæt on tha stræt ; A.D. 956.
 of thære stræt on thone læg æcer : of than læg æcere
 a be mære ; thæt on thone hricweg, of than hricwege
 be gemære ; thæt on tha ealdan dic ; andlang dices
 on lang dices brige¹ ; of thære brige ongean stream ;
 thæt on gres² wyllan broc ; of tham broce on fule
 wyllan ; of tham wylle be gemære on scearpan nesse ;
 a be gemære thæt on thone steort ; of than steorte
 on tha stræte ; andlang streate on Hunburhge leah ;
 of thære leahe thæt eft on Eoppan wyllan broce.

*Facta*³ est autem hæc donatio anno ab Incarnacione Domini DCCCCLVI., indictione vero xiiii., his testibus consentientibus et conscribentibus, quorum nomina hic postponuntur. Interdictum sit omni Christiano in nomine Sanctæ Trinitatis hoc donum mutare vel fringere, alioquin anathema sit a Deo et hominibus, nisi prius emendat digne.

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.

† Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.

† Ego Oda, archiepiscopus, confirmavi.⁴

† Ego Ælfsige, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, favi.

† Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux.

¹ *lang dices brige*] landgares | ix. fol. 113 b., where the reading is "Acta."

² *gres*] caeres.

³ *Facta.*] MS. Cott. Claud. C. | ix.

⁴ Here end the witnesses in C.

- A.D. 956. + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Æthelwold, dux.
 + Ego Æthelmund, dux.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Brytferth, minister.
 + Ego Æltheah, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Ælfryd, minister.
 + Ego Æthylmer, minister.

De quinque Cassatis in Tadlemertune.

Eodem anno dedit rex Eadluuius Brihtrico ministro suo v. cassatos in eadem Tadlemertuna; et ipse de concessu regis Deo et Beatae Mariae et domui Abben-doniae, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et haec est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tadlemertun.

Gift of
Tadmer-
tun

Christo¹ tripudiante, sagaci providendo intuitu casus lapsusque naturae humanae, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum et omnia vanitas" [Eccl. i. 2], incessanter referre debitricem gratias oportet Ei, scilicet, cujus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum perreclitamus beneficiis refocillamur, dum denique omnino aeterna perditioni necesse Ipsius Unigeniti livore nos esse

¹ Christe. Colated with the original charter in the Cotton Collec-

tion, Aug. 11, Chart. 43, and with Claud. C. ix. fol. 113 b.

credimus redintegratos ad vitam, et eandem mercando A.D. 956.
mutari conceditur æterna caducis, Veritate dicente,
“Thesaurizate vobis thesauros in celo” [Matt. vi. 20.],
et cætera.

Qua de re ego Eadui,¹ rex et primicerius totius
Albionis, Deo opitulante, cuidam ministro nomine
Brihtric v. cassatos in loco qui dicitur Tademertun² in
hereditatem perpetuam concedo, cum omnibus ad se
pertinentibus, ad possidendum, atque tradendum cui
sibi placuerit. Solutum etiam hoc idem rus permaneat
omni jugo regali præter expeditionem, pontis arcisque
constructionem. Si quis vero huic donationi contra-
venire nitatur, poenas sentiat Averni; “ibi erit fletus
et stridor dentium” [Matt. viii. 12.]

Metæ³ de Tadmertun.

This⁴ sindon⁵ tha land gemæro æt Tadmertune⁶
thara v. hida. Ærest of Eaduardes mylne; thæt
on tha ealdan dic; of thære dic on mær broc; of
mær broce on thæt estre⁷ sic, of tham sice on mear⁸
stan; of mær stane⁹ on thane ealdan garan; of than
garan a be heafdan; a be heafdan thæt on thone
broc; of tham broce ongean stream; thæt on thæt
risc bed; of tham risc bedde thæt on thone weg;
thæt suth andlang weges; thæt on thæt slæd; thæt
of than slæde upon tha ecge; thæt andlang ecge on

¹ *Eadui*] Eadwig. Aug.
² *Tademertun*] Tademærtun. Aug.
³ *Metæ.*] This title does not
occur in Aug.
⁴ *This.*] Collated with the copy
of the boundaries in Claud. C. ix.
fol. 198 b.

⁵ *sindon*] syndon. Aug.
⁶ *Tadmertune*] Tademærtune.
Aug.
⁷ *estre*] eastre. Aug.
⁸ *mear*] mær. Aug.
⁹ *of mær stane.*] Omitted in C.
ix.

A.D. 956. heortwyllan; of heortwyllan on tha ealdan styge; thæt andlang styge on thone mærpýt; of tham pytte on Wilbaldes ecge; of Wilbaldes ecge thæt eft on Eadweardes mylne.

Acta est hæc¹ donatio anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLVI., indictione xiiii^a, regni autem mei primo anno.

*Testes.*²

+ Ego Eadwig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.³

+ Ego Ælsige, episcopus, consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

+ Ego Brihtelm, episcopus favi.

+ Ego Uulfisige, episcopus, dictavi.

+ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

+ Ego⁴ Æthelstan, dux.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Ætheluuold, dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego⁵ Ælfgar, minister.

+ Ego Byrhferd, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

¹ *est hæc*] *est autem hæc.* Aug.

² *Testes.*] The word "Testes" does not occur in Aug.

³ *consignavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

⁴ *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in Aug.

⁵ *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug.

† Ego Ædelgeard, minister.

A.D. 956.

† Ego Ælfryd, minister.

† Ego Ædylmær, minister.¹

*Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos
in Tademertun.*

Item eodem anno dedit memoratus rex Eaduuius Beornthodo principi v. mansas in eadem Tadmertuna; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta² Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status, antiqui hostis fraude ad quæ³ molimine, deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur.⁴ Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare

Charter of
Tadmer-
tun.

¹ *minister.*] On the back of the original charter occur these words:—"This is thara v. hida boc sæt Tademærtune the Eadwig cyning gebocath Brihtrice on ece yrfe."

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 114, and with a transcript from the original charter in MS. cxl. p. 161. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge, where the following remark

occurs:—"This copy I took out of an originall of Doctor Owen." Prefixed is the title:—

"This is thara v. hida boc sæt Tadmertune the Eadwig cing gebocade Beorhtnothe ealderman on ece yrfe."

³ *ad quæ*] atque. C. ix.—ad que. C.C.C.

⁴ *constringuntur*] constringitur. C.C.C.

A.D. 956. mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercedoniam, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadwig, rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fidei nomine Beorhtnotho¹ princeps² v. mansas perpetualiter concedo in illo loco qui dicitur Tadmertun; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, eum supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem predicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero hominum hanc meam donationem, cum stultitie temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus pra³ colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius⁴ hic ad satisfactionem venire maluerit.

Meta⁵ de Terra de Tadmertun quae dedit ministro suo.

Istis terminis⁶ praedicta terra circumgirata esse videtur.

This⁷ sind⁸ tha land gemæro to Tadmertune thara v. hida. Ærest on halh ford: that anlang woburnan; that on Eoppa welles stream; that up ongean strem on⁹ Sandford; of Sandforda a be gemære that on tha

¹ *Beorhtnotho*, Beornthoth, C.C.C.

² *princeps*, principis, C. ix.

³ *pra*, per, C.C.C. C. ix.

⁴ *nisi prius*, nisi dicitur prius, C. ix.

⁵ *Meta*. The and the following paragraph are omitted in C. ix.

⁶ *terminis*, terminibus, C.C.C.

⁷ *This*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Glouc. C. ix. fol. 198.

⁸ *sind*, synt, C.C.C.

⁹ *on*, an, C.C.C.

heafod stoccas; of than stoccan on thone mear stan; A.D. 956.
of than stane a be gemære; thæt on landgares bricge.

Acta¹ est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii^a., in palatio regis; scripta est² in Ceoddre iii. kalendas Decembris [29 Nov.]

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Odo, archiepiscopus Dorobornensis ecclesiæ, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.³

† Ego Byhhtelmus, Lundoniensis⁴ ecclesiæ episcopus, testitudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Aelsige, episcopus, confirmavi.

† Ego Cenuold, episcopus, consensi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.⁵

† Ego Osulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Uulfsige, episcopus, inpressi.

† Ego Byhhtelmus, episcopus, consignavi.

† Ego Ætheluuold, episcopus,⁶ consensi.⁷

† Ego Avulf, episcopus, consensi.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego⁸ Ælfhere, dux.

† Ego Admund, dux.

† Ego Atheluuold, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

¹ *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 114.

² *scripta est.*] The words "scripta est" do not occur in C.C.C.

³ *subscripsi.*] Here end the witnesses in Claud C. ix.

⁴ *Lundoniensis*] Lundaniensis. C.C.C.

⁵ *consensi*] confirmavi. C.C.C.

⁶ *Ætheluuold*] Ælfwold. C.C.C.

⁷ *consensi*] corroboravi. C.C.C.

⁸ *Ego.*] Here and throughout the following attestations the copy in C.C.C. omits the word "Ego."

- A.D. 956.
- + Ego Ædelsige, dux.
 - + Ego Beorhtnoth, dux.
 - + Ego Ælfheh, minister.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Ælsige, minister.
 - + Ego Uulfrie, minister.
 - + Ego Æthelgeard, minister.
 - + Ego Ælfnoth, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Ælfrie, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.

*Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti
Cuthesdune.*

Eodem anno dedit rex Eduuius Ælfero comiti Cuthenesdune xx. mansarum; et ille de consensu regis Deo et Beatae Mariae et domui Abbendoniae, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et haec est carta regis hanc donationem confirmans.

*Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit
Comiti.*

Charter of
Cuthenes-
dene.

In nomine Creatricis omnium rerum et Dominatricis Sanctae Trinitatis Omnipotentis, quae sola regnum immutabile et incorruptabile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

Ego Eaduuig, industrius Anglorum rex ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus hanc ro-

[In.] Collated with the original duplicate copy in Claul. C. ix. fol. charter in the Cotton Collection, 112. Aug. 11, Chart. 37, and with the |

boravi cartulam, quam cum consensu heroicorum viro- A.D. 956.
rum tradidi cuidam comiti, non solum mihi per omnia
fidei subjectione obtemperanti, verum etiam in omni-
bus meum velle subicienti, a suis carissimis prædeces-
soribus claro insignitus nomine Ælfhere, modicam in
regno meo partem, id est xx. mansos, perpetualiter in-
pendo, penes illum locum qui assertione multorum ho-
minum profertur ita, æt Cuthenesdune. Præcipiens
itaque præcipio ut terram jam præfatam meo scilicet
ovanti concessu in omni suæ curriculo possideat vitæ,
deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit
heredi derelinquat in perpetuam hereditatem. Maneat
igitur meum hoc immobile donum perpetua libertate
munitum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis,
pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expe-
ditione, pontis arcisve coædificatione. Si qui denique,
me non optanti, hanc libertatis cartam cupiditatis li-
vore depressi violare satagerint, cum agminibus tetrae
caliginis lapsi, vocem audiant in Examinationis Die
Arbitris sic dicentis: "Discedite a me, maledicti, in
"ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], ubi cum dæmonibus
ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in poena, si
non ante mortem hoc emendaverint poenitentia.

Metæ¹ de Cuthenesdune.

This sindon² tha land gemæru to Cuthenesdune, xx.
hida.

Of hrythera forda on holan ford; of holan forde on
lahhan mere; andlang rithes³ on bradan meadwa⁴;
thæt swa north andlang fura on set thorn; of set thorne

¹ *Metæ.*] This title does not
occur in Aug.

The following variations are de-
rived from Aug. :—

² *sindon*] syndon.

³ *rithes*] rithiges.

⁴ *meadwa*] mædwa.

A.D. 956. on fulan rithig on ane pyt; of than pytte andlang rithiges on that heafod lond; of than heafodon andlang fura; on pric thorn on forewearde¹ Eanfertes hlau; of Eanfertes hlawe andlang fure; that on an rithig; andlang rithiges that on ane die; andlang dices on drygean broc; that swa andlang dices on mar welle broc; andlang broces on marwelle; of marwelle on that heafod long on gerihte to strat; thonne east andlang strate oth thera strata gelato; thonan rihte north ondlong² weges oth tha heafdo; that on mearweg³ andlang⁴ mar weges; the⁵ onbutan ceorla graf; on fost broc; of fost broce on thone blith weg; ondlang weges on hina gemero; andlang hina gemeres on tha hlydan; that of thaer hlydan on tha stan briage; andlang healtunes gemeres on rise dene; that of rise dene on gerihte on that thri exe; of than thri exe on tha strat; andlong strate on holan broc; andlang broces on herpath ford on Tame; andlong Tame that eft on hrythera ford.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCLVI, indictione xiiii^a.

+ Ego⁶ Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter concessi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

+ Ego Ælfsinus, presul, sigillum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Brihtelm, episcopus, confirmavi.

¹ forewearde.

² ondlong.

³ mearweg.

⁴ mar weges, here and elsewhere.

⁵ that.

⁶ Ego. In C. ix the only witnesses whose names are entered are Eaduuig, Eadgar, and Oda.

- † Ego Oscytel, episcopus, adquevi. A.D. 956.
 † Ego Osulf, episcopus, non renui.
 † Ego Alfuold, episcopus, subscripsi.
 † Ego Daniel, episcopus, conclusi.
 † Ego¹ Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Atheluuold,² dux.
 † Ego³ Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Æthelmer, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfuine, minister.
 † Ego Wulfstan, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Eadric, minister.⁴

*Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx.
Cassatorum.*

Item eodem anno dedit rex Ælfrico parenti suo Hannie, xx. mansarum, et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam eleemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

¹ *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in the original charter in Augustus.

² *Atheluuold.*] In the original charter this name is illegible.

³ *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug., throughout the whole of which the word "Ego" is omitted.

⁴ *minister.*] In Aug. occurs this indorsement in a contemporaneous hand:— "† This is seo lanboc to Cuthenes dune Cuthan twentigan hidan the Eadwig cync gebocede Ælfhere his ealdormen en ece yrfe." And in a hand of the thirteenth century, "Carta de Codesdona."

A.D. 936.

*Carta Regis Eduuui de Hannie.*Charter of
Hannie.

In nomine Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti; Amen. Adam Thei Omnipotentis nutu protogenes, ex informi materia creatus, in Edenque, precepto Trinae Simpliciter custodito, feliciter collocatus, sine alicujus elementi perturbatione vivens, culpa etiam prevaricationis inventa, exinde actu tum expulsus, in has diversas orbis plagas, cum ergastuli arumpna, usque ad termini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum liniamta ejusdem predicti protogenis ampla innumerabilique pullulante prosapia, non solum patriarchas et prophetas, verum etiam et reges, cum ceteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen eademque pena, quasi per debitum prime prevaricationis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem, omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus Christus Dei Filius idemque hominis, his misericorditer spem immortalitatis attribuens, et vitam post mortem promittens felicem, tandem subveniret. Ceterum soli philosophi veraque sapientie dediti, et maxime religiosissimi viri, condolendo mirantur intenti perdita Paradisi amena, quod ex tempore Liberi patris coetanei Noe, fabricatoris¹ Arce, ac Theolis Polineisque principum Thebarum munitissime tutarum centum portis, propter istius telluris lubricam divisionem, cronice solitiones insidiae, latibula, bella, inter homines minime cessaverunt usque ad hoc spatium vite.

¹ The Atoni charter expresses [the word] "fabricatoris". This and the in nearly the same words occurs following word are written upon latter, and may be seen at an oblique.
p. 239.

Quapropter ego Eduuig, largiflua Summi Tonantis A.D. 956. providentia rex Anglorum et cunctigerarum Albionis populorum, toto mentis nisu meos proceres fidissimos ad Dei Omnipotentis voluntatem, prout mihi potissimum est, et eo amplius ut mei præcessores devotissimi fecisse comprobantur revocans, quicquid vero tepi[di]us vel negligentius quacumque ex causa eos compertus fuero emendare studens, adoptivo parenti meo nomine Ælrico xx. telluris mansas in loco qui Anglico vocitatur more Hannige, perpetualiter libenti largitus sum animo coram idoneis testibus atque dignis proceribus, pro sua potius satisfactione quam crucis amore cujus quamlibet mihi lx. dedisset mancusas. Atqui n[unc]¹ hoc signaculo donum crucis Christi corroboro, quatinus cuicumque voluerit se vivente heredi seu vitæ post suæ disscensionem perenniter tribuat, cum omnibus sibi pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus cæterisque; tali videlicet tenore, ut præter expeditionem, pontisque necnon et arcis constructionem, prædicta sit tellus ab omni fisco regali libera. Si quis autem, quod absit, nostram frangere conatus fuerit donationem, sciat se anatematizatum ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi digna ante ejus obitum pœnitudine deterserit. Hujus scilicet arvi carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI^o, indictione xiiii^a, conscripta est.

Metæ de Hannige.

This ² sind tha land gemæra thara xx. hida æt Hannigge the Eaduuig cing gebocede Ælrice his mæge on ece yrve.

¹ *nunc.*] Altered by erasure.
² *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in

Claud. C. ix. fol. 197. "Termini de Hannige ita discriminantur."

A.D. 956. Ærest of thes cinges gemere on Wanotinge broc; andlang streames that hyt cymth ut on Cyllan rith; that thonne andlang rithe that hyt cymth ut on Eocene; that andlang Eocene that hyt cymth to Wulfmeres mylne; that thonne suth on thone eablan broc; andlang broces that hyt cymth to Snodlan fleote; of than fleote to than bradan herpathe; andlang herpathes that hyt cymth est to thes cinges gemere.

+ Ego Eaduuig, divina alubescence gratia totius Albionis rex, hoc donum agie Crucis taumate roboravi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

+ Ego Eadgar, elito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

+ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

+ Ego Uulfsige, presul, consensi.

+ Ego Cynsige, episcopus antistes, roboravi.

+ Ego Coenewold, pontifex, hoc idem confirmavi.

+ Ego Oseytel, consentiens roboravi.

+ Ego Osulf, presul, hoc idem confirmavi.

+ Ego Athulf, episcopus, subscripsi.

+ Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dictavi.

+ Ego Dunstan, abbas, consensi.

+ Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum roboravi.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Ælfhere, comes.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Byrhferth, dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego Ætheltstan, dux.

+ Ego Ælfeah, discifer.

+ Ego Ælfsige, discifer.

+ Ego Ælfsige, discifer.

+ Ego Eadric hoc Deo corroborante, meo fratri affirmo.

- † Ego Oswerd, minister. A.D. 956
 † Ego Leouuine, minister.
 † Ego Eadmund, minister.
 † Ego Æthelmær, minister.
 † Ego Æthelgerd, minister.
 † Ego Osuuig, minister.
 † Ego Ætheluuld, minister.
 † Ego Ælfuine, minister.

*Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford
xxii. Cassatorum.*

Item, idem rex Eduuius dedit Eadrico ministro suo Welliford xxii. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatae Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda.

Intimo¹ præcordialis affectu caritatis ego Eaduuig, Charter of
Welliford.
 Altitonantis providentia non solum gubernator et rector Angligenæ prosapiæ, immo aliarum nationum circumquaque morantium, cuidam meo ministro vocato nomine Eadrico xxii. mansas impendo, cum his utilitatibus quæ jure pertinere ad illum cernuntur locum, tam in pratis et campis, quam in pascuis et silvis, penes illum locum qui dicitur æt Weligforda, ut possideat cunctis diebus vitæ suæ, cum omnibus ad se pertinentibus, tam in magnis quam in minimis. Cum vero dissolutionis suæ tempus accesserit, cuicumque voluerit heredi

¹ *Intimo.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112 b.

A.D. 956. derelinquat, ut ante caraxatum est, aeternaliter. Maneat autem predictum rus defensum ab omni obstaculo et liberum a cuncto servitio, excepto communi labore, expeditione, pontis renovatione arcisve constructione. Si quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temptaverit hujus nostri decreti circographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Mota de Welliford.

Istis¹ terminis circumgirata asser[i]tur ante, scilicet supradicta terra.

This sint tha land gemere the hirath into Welliforda. Of² Wines treowe andlang weges on thane holan weg; andlang weges of than holan weg on bradan lea; northewearde on eame ham;³ thurh ut thone lea suth ut on othere ham; of than hamme andlang hege rewe innan Popping hangran; innan Seilling hangran on eame ham; of Seilling hangran⁴ of⁵ Bradan ham westewearde; of Bradan hamme on Cerdan hleaw; of Cerdan hleawe ut on Lamburnan; on Eceanford; on Eceanforda⁶ on dyran treow; of dyran⁷ treowe on ylling dene; on eame ele beam; of than⁸ ele beam on Celdboldes wylle; of Celdboldes wulle⁹ on Cytan seotres ford; of Cytan seotres forda andlang hrieges on syntri made northewearde; of syntri made on flex hammas; of flex hamman on

¹ *Iste.* Collated with the duplicate copy in Camb. C. 13, f. l. 107. "Mota xx. monasterium de Welliford"

² *Of.* First of.

³ *Here.* This clause, as far as the word "ham" does not occur in C. 13.

⁴ *hangran.* of Popping hangra man.

⁵ *of.* on.

⁶ *Eceanforda.* Eceanford; of Eceanforda.

⁷ *dyran.* dyran.

⁸ *than.* than.

⁹ *wulle.* wylle.

mint hammas; on Cylman stane; of Cylman stane A.D. 956. on thone thryscytan crundel; of than crundele on thone rugan crundel; of than ruwan crundele thurh ut clodhangran, of than hangran andlang rode ut on mules dene; andlang dene utan Lamburnan; andlang burnan on wæter weg; of than wæter wege on water¹ hammes; of than hamman on grenan beorh; of than beorhe onlang heccan on Eccunes treow; of than treowe onlang gemæres to Wines treowe.

Acta² est hæc supradicta donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

† Ego Eaduuig, gratia Dei totius Brittanice telluris rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

† Ego Oda, Dorouernensis ecclesie archipræsul, almæ Crucis specimine roboravi.

† Ego Aelfsinus, Uintoniensis ecclesie speculator, proprio stilo caractavi.³

† Ego Cenwald cum cœlesti signo adfui.

† Ego Oscytel placabili mente consensi.

† Ego Osulfus non renui.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Athelsige, dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfhere, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

¹ water] wæter.

² Acta.] Claud. C. ix. fol. 112 b.

³ caractari.] Here end the attestations of witnesses in Claud. C. ix.

- A.D. 936. † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfrie, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Æthelwold, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.

*Quomodo Edwius Rex dedit Alfsio Bennaham xxv.
 Cassatorum.*

Gift of Item, idem rex Edwinius dedit Ælfsio ministro suo
 Bennaham Bennaham xxv. cassatorum; et ipse de consensu regis
 Deo et Beatae Mariae et domui Abendoniar, et mo-
 nachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam
 elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem
 confirmans.

Carta Regis Edwini de Bennaham.

In Christi nomine atque virtute. Sagaci intuendo prospectu casus lapsusque conditionis humanae, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum, et omnia vanitas" [Ecc. i., 2.], incessanter referre debitorum gratias oportet Eï, videlicet, ejus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum periclitamur beneficiis refocillamur, dum denique omni aeterna perditione ipsius livore nos esse credimus redintegratos ad vitam, et eandem merendo mutuari conceditur aeterna caducis, veritate dicente, "Thesaurizate vobis thesauros in celo" [Luke xii. 33.], et cetera.

Quapropter ego Edwini rex, monarchus Britannie in hac, favente Deo, huic meo fideli, nomine Ælfsige, xxv. mancas in loco qui dicitur Bennahamme in jure hereditario concedo, perfructuro, cum vita; post vero sui obitum licentiam habeat commendandi cui-

cumque placuerit heredi, cum omnibus ad se rite A.D. 956. pertinentibus, pratis, pascuis, silvis, venationibus. Inmunis amodo permaneat iste ager ab omni censu regali, excepta expeditione, pontis arcisque constructione. Si quis amodo hanc nostram donationem ammoverit, sciat se Deo contraiturum ire, non mihi, qui ab Illo potestatem accepi.

Metæ de Bennaham.

This¹ syndan tha lond gemæro æt Bennanhamme.

Ærest of Cynetan on tha meardic; of thære dic on Hæddes wyl; of than wylle on clænan crundel; of than crundele on tha readan hane; of thære hane on Wigmundes swelgende; of than swelgende up on thane² hryc; andlang hrycces to Ællan stapole; of than stapole on Æcan gefyrthe; of than gefyrthe on Meosbroces ford; of than forda on scrget;³ of than gete on holan broces hæffod; thonne on thæt hæcget; thanne on tha rode easteweurde; of thære rode on mær lace; of there lace on Stapelford ut on Cynetan; thanne up andlang healfan stræme; eft on mær dic; and Codan med therto.

Acta est autem hæc donatio anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii^a, regni autem mei primo anno.

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. "Termini | xxv. mansarum apud Bennaham."
² *thane*] thone.
³ *scrget*] screget.

Tentes.

- A.D. 956. + Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.
 + Ego Eadgar, indoles elito, confirmavi.
 + Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.
 + Ego Ælsige, episcopus, consensi.
 + Ego Oscytel, episcopus, corroboravi.
 + Ego Byrhtelm, episcopus, favi.
 + Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Æthelmund, dux.
 + Ego Æthelwuold, dux.
 + Ego Alfsige, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Ælfheah, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Alfuine, minister.
 + Ego Æthelric, minister.

*Quomodo Rex Eaduuus dedit Ælfuino Middeltun
 xv. Cassatorum.*

Gift of
Middeltun Item, idem rex Eaduuus dedit Ælfuino ministro suo Middeltun xv. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beatae Mariæ et domui Abbenloniæ, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduuig de Middeltuna.

Creator¹ cœli ac terræ per Verbum Spiritui Sancto A.D. 956. coæternum in principio carismata² per tempora legis, naturæ, litteræ vel gratiæ, distribuit gubernando generi humano; sed ubi descendere dignatus Deus verus et homo amplexatus est jure hereditario septiformem Spiritum quo replevit orbem terrarum, unicuique dividens cata capta singulorum; ex quo præventi ingenio fulgent, viribus pollent, dominari jam audent vitiis suis, quippe peruncti nomine Christi. Proindeque nonnulli minime hæsitant dispertiri caduca, vilia deputantes comparando mansura.

Idcirco ego Eaduuig, Dei largiente gratia rex Anglorum, adornari cupio quemque devotum: huic etiam meo familiarissimo, Ælfwine vocitato, xv. mansas æt Middeltune in hereditatem concedo perhennem, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam quandoque cuicumque voluerit heredi. Acta est autem hæc solutio agri ab omni censu regali libera, excepta expeditione, pontis arcisque constructione, anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii., primo vero anno imperii mei, coram testibus idoneis.

¹ *Creator.*] Collated with the original in Augustus II., No. 41, and with the duplicate copy in

Claud. C. ix. fol. 112 b.

² *carismata*] karismata. Aug.

Meta.

A.D. 956. This sind tha land gemareca. Ærest of Cealeforda ; on ealdan lacing ; thanum¹ on deth mere ; thanne² on seortan mor ; thanne on thone anlipan beorh ; thanne on hasel broc ; thanne up to gynan bæce ; thonne to than stodfalde ; thanne to seofan thornun³ to smalan wege on⁴ lacing and syx cotsetlan.

Testes.

- + Ego Eadwig rex, Deo favente, Anglorum, hanc donationem trophæo sanctæ⁵ Crucis sigillo.
- + Ego Eadgar, indoles elito, annui.
- + Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
- + Ego Uulfsige, episcopus, confirmavi.
- + Ego Oseutel,⁶ episcopus, favi
- + Ego Osulf, episcopus, dictavi.
- + Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
- + Ego⁷ Æthelstan, dux.⁸
- + Ego Æthelsige, dux.⁹
- + Ego Ælfhere, dux.⁹
- + Ego Æthelstan, dux.⁹
- + Ego Æthelmund, dux.⁹
- + Ego Byrhtfeth, dux.⁹

¹ *thanum*] thanune, here and in other instances throughout these boundaries in Aug.

² *thanne*] thanune. Aug.

³ *thornun*] thornun. Aug.; thorn. Cund. C. ix.

⁴ *on* and *on*. Aug.

⁵ *sanctæ*. After "sanctæ" a cross is introduced in Aug.

⁶ *Oseutel*] Oseytyl. Aug.

⁷ *Ego*] The word "Ego" no longer is prefixed in Aug., in which the second column here begins.

⁸ *dux*] In these six instances the word "dux" does not occur in Aug.

- † Ego Ælfgar,¹ minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Æthelmær, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Ætheluuold,² minister.
- † Ego Ælfsige,³ minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelweard, minister.

A.D. 956.

Hoc donum amodo servaturus glorificetur a Christo; destruens vero conatum illum non impleat, sed præcipitatus corruat in baratri⁴ profundo.⁵

Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune.

Item, idem rex dedit Byrhtelmo presbytero Cheni- Gift of
tum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ Kenitune.
et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo ser-
vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc
est carta regis hanc donationem confirmans.

¹ Ælfgar.] The third column here commences in Aug.

² Ætheluuold.] This is the beginning of the fourth column in Aug.

³ Ælfsige] Ælfre. Aug.

⁴ baratri] barathri. Aug.

⁵ profundo.] In Aug. occur the following indorsements. In a hand

contemporary with the charter:—

“This is thara xv. hida boc æt Middeltune the Eadwig cing gebo-
code Ælfwine on ece yrfe.” In a
hand of the thirteenth century,
“Karta de Mideltona.” In one a
little later, “Midelton;” and in a
hand of the end of the fifteenth
century, “Codicelle Edwii Regis.”

Carta Regis Edwii de Kenitune.

A.D. 936. Omnipotens¹ rerum Creator insimul universarum per sex dies distinxit formulas singulorum, statumque custodiunt naturalem, excepto homine et angelo prævariatores, per quem omnis adversitas irrepsit in genus humanum, quod miserando divina gratia liberavit tandem in fine seculorum.

Hoc audito et prælibato a multis peritioribus, ego Eadwig rex, Dei gratia, tam pecuniis quam² prædiis honorare dispono meos fideles, huic etiam meo fideli Byrhtelmo presbytero Cenigtun in hereditatem concedo perpetuam, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam cuivis³ heredi. Facta est autem hæc præfati agelli libertas ab omni censu regali soluta, exceptis tribus, expeditione, videlicet, pontis arcisque ædificatione, quæ pernecessaria sunt omnibus regionibus, anno DCCCCLVI. Incarnationis Dominice, indictione xiiii., anno vero primo imperii nostri.

Metr.

This⁴ sint tha land gemaro to Cenigtune

Of Temese stæthe⁵ on Wulfrices broc; uppan rige⁶
weorthe on tha ealdan die; of there die ut on rige
wurthe heal; thanne on thone rah hege; anlang⁷ tha

¹ *Omnipotens.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112.

² *quam.*] *quamque.*

³ *cuius.*] *cui vult.*

⁴ *This.*] Collated with the du-

uplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 127. "*Terra de Cenitun ita discriminatur.*"

⁵ *stæthe.*] *stæde.*

⁶ *rige.*] *hrige.*

⁷ *anlang.*] *andlang.*

hege¹ on bagganwurthe ; æfre be efic² thæt hit cymth A.D. 956.
on sceaceling æcere ;³ thonne ut on Stanford ;⁴ thanne
ut on Temese on thone igoth thwyres ofer berege on
ceanewyllan⁵ and⁶ stremes ut⁷ Temese ; andlang Temese
thæt hit cymth on hyrd ige ; thonne ut eft on Wulf-
rices broc.

✠ Ego⁸ Eaduuig, rex, divina gratia largiente, totius
Brintanniæ, hoc donum libenter signo crucis confir-
mavi.

- ✠ Ego Oda, archipræsul, consensi.
- ✠ Ego Eadgar, indolens, corroboravi.
- ✠ Ego Ælfsige, episcopus, annui.
- ✠ Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- ✠ Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.
- ✠ Ego Cyneuuold, episcopus, impressi.
- ✠ Ego Daniel, episcopus, dictavi.
- ✠ Ego Æthelstan, dux.
- ✠ Ego Æthelsige, dux.
- ✠ Ego Eadmund, dux.
- ✠ Ego Ælfhere, dux.
- ✠ Ego Byrhtferth, dux.
- ✠ Ego Æthelmund, dux.
- ✠ Ego Æthelstan, dux.
- ✠ Ego Ælfheah, minister.
- ✠ Ego Ælfsige, minister.
- ✠ Ego Æthelgerd, minister.
- ✠ Ego Ælfred, minister.
- ✠ Ego Æthelmær, minister.
- ✠ Ego Ælfuine, minister.
- ✠ Ego Ælfred, minister.

¹ hege] heges.

² efic] efisc.

³ æcere] æcers.

⁴ Stanford] Sandford.

⁵ ceanewyllan] cearewyllan.

⁶ and] andlang.

⁷ ut] ut æt.

⁸ Ego.] The names of the wit-
nesses do not occur in Claud. C:
ix.

A.D. 936. *Cuiusque*¹ amodo nostrum decretum muniendo servaverit, pascatur manna celesti; si quis autem, (quod absit,) contraire temptaverit, obstaculum patiatur gehennae, nisi cito emendare festinet.

This is seo geraednes the Byrhtelm biscop and Athelwold abbot haefdon ymbe hira landgehworf; that is thome the se biscop gesealde tha hida æt Cenintune into there cyricean æt Abbendun to ecan yrfe, and se abbot gesealde that seofontyne hida æt Crydan brige than biscope to ecesse, ge on life ge efter life, and hi eac ealra thinga gehwyrfdon ge on ecan ceape ge on otheorn, swa swa hi bitwehs him geraeddun; and this was Eadwiges leaf cyninges. And this syndon tha gewitnessa.

Ælgifu thas cininges wif, and Æthelgifu thas cyninges wifes modur, Ælfsige biscop, Osulf biscop, Coenwald biscop, Byrhtnoth ealdorman, Ælfheah cyninges disethen, Eadric his brodur.

[Dominus autem abbas Athelwoldus commutationem ejusdem terre, id est, Cenintun, concedente eodem rege, egit apud Brihtelmum episcopum. In cujus vicissitudine ipse episcopus accepit illam villam que appellatur Crydanbrige.

Testes autem fuerunt hujus commutationis Ælfgifa regis uxor et Æthelgifa mater ejus, Ælfsige episcopus, Osulfus episcopus, Kenwald episcopus, et multi alii.]²

Item, idem rex Eduardus dedit Ælfrico ministro suo Bagenweorthe xxv. cassatorum; et ipse de consensu regis, Deo et Beate Marie et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

¹ *C. 112.* *Clare.* *C. ix.* fol. 112, where the reading is "Quis-
cunque"

² This Latin version of the above

document given above is here introduced into the text from *Clare. C. ix.* fol. 112.

Carta¹ Regis Edwii de Baenwurthe.

Christi disponente gratia, ego Eaduuig imperiali A.D. 956.
 Anglosaxonum diademate infulatus ac bonorum regum Gift of
 exempla secutus, et populos mihi a Deo concessos Bagen-
 regere pacifice optans, aliquam terræ partem, id est, weorth.
 mensuram xxv. cassatorum, uni meo ministro Ælfrico
 concedo, ubi dicitur æt Bægenweorthe, ut, vita comite,
 habeat, et post obitum sui² derelinquat successori cui
 voluerit in æternam possessionem; cum campis, pas-
 cuis, pratis, silvis. Hæc tellus a cuncto³ sit immunis
 servitu,⁴ nisi pontis et arcis expeditionis⁵ iuvamine.
 Gloria consentientibus, Tartarum nolentibus..

Istis terminis ambitur prædicta tellus:—

Metce.

This⁶ sind tha land gemæro to Bægenweorthe.

Ærest of gorgræfan up andlang slades on thone
 thorn; thonne on thæt crundel sutheward; thonne
 to than wulle;⁷ thæt on læces ford; thonne up⁸ and-
 lang rithe on gemær weg; andlang weges on tha
 dic æt scobban oran; andlang dic on gemær weg;
 andlang weges on butan thorn⁹ hangran on Ceobba¹⁰
 stan; forth andlang gemær weges on thone weg æt
 cealfes wulle;¹¹ forth andlang weges to yfemestan
 leage; thonne forth ofer sciteres clif to higwege; up

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 113.

² *sui*] suum.

³ *cuncto*] cunctis.

⁴ *servitu*] servitute.

⁵ *expeditionis*] expeditionisque.

⁶ *This.*] Collated with the du-

plicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198.

⁷ *wulle*] on to tham wylle.

⁸ *thonne*] thonon up.

⁹ *thorn*] thonon.

¹⁰ *Ccobba*] Ceobban.

¹¹ *wulle*] wylle.

A.D. 936. andlang weges to than rah hege; andlang weges on¹ hasel die; thonne on Wulfstanes² die; of thære die on Maduces lea; thurh thone lea on thone put; of thone³ putte on thone ellen stub;⁴ thonne on lippan die; andlang die on seofan aceran⁵ westewearde; thonne⁶ on thone hæthenan byrgels; thonne on that seorte land sutheward; that andlang furh on thone healfan acer; thonne on that withig bed;⁷ thonne on dumanford; of than forða andlang Sunniggawulla⁸ broces on wudeford; thonne andlang hrieges on west innon thone broce; up andlang broces on gongraves thar hit ar onfeng.

This sint thara mead gemæra the to than lande gebyriah. Ærest of thære bryege on berige;⁹ up andlang midstremes oth foran ongean tha niwan die; thonne oth¹⁰ midne streamen; in ther¹¹ andlang streames up on thone greatan wilig; thonne¹² andlang thære hege rowe ut on tha ea oth midne stream.

Thonne synt this¹³ tha gemæro thære mæde æt Eanan beorgum. Of thære die ende ford thon¹⁴ tha ea; nither andlang mid streames up on tha won luec oth foran ongean thone beorh; thar betweenan meade and dune eft on tha die.

Hæc¹⁵ carta scripta est anno Domini Incarnationis DCCCCLVI., indictione quarta decima.

† Ego Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

¹ on¹ to.

² Wulfstanes² Wulstan's.

³ put; of thone pyt. of than.

⁴ stub⁴ styb.

⁵ aceran⁵ acera.

⁶ thonne⁶ thonon on.

⁷ bed⁷ bæl.

⁸ Sunniggawulla⁸ Sunnigawylle.

⁹ berige⁹ beryge.

¹⁰ oth¹⁰; thonne oth¹⁰; die; up andlang die; thonon oth.

¹¹ streamen; in ther¹¹; streamen, in-ther.

¹² wilig¹²; thonne¹² wyig; th-noon.

¹³ synt this¹³ this synt.

¹⁴ forða¹⁴ forth thonon.

¹⁵ Hæc. Claud. C. ix fol 113b

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis A.D. 956. roboravi.¹

+ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Cenwald, episcopus, non renui.

+ Ego Oscytel, episcopus, consignavi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

+ Ego Uulfsige, episcopus, atquievi.

+ Ego Byrnhem, episcopus, subscripsi.

+ Ego Alfuold, episcopus, confirmavi.

+ Ego Athulf, episcopus, conclusi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Byrhtferth, dux.

+ Ego Athelmund, dux.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Alfuold, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfuig, minister.

+ Ego Ætheluuuld, minister.

+ Ego Uulfgar, minister.

+ Ego Uulfric, minister.

¹ roboravi.] The names of the witnesses here end in Claud. C. ix., which adds:—"Vir itaque ille hanc ecclesiam de Abendona de ista terra heredem post exitum suæ vitæ fecit."

*Quomodo Rex Edwicus dedit Eadrico Pirianford
xvi. Cassatorum.*

A D. 956. Item, idem rex Eadwicus dedit Eadrico ministro suo
411ft of Pirianforda xvi. mansatorum; et ipse de consensu
Pirianford. regis Deo et Beatae Mariae et domui Abbendonie, et
 monachis ibidem Deo servientibus, in puram et per-
 petuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc do-
 nationem confirmans.

Carta Regis Edwici de Pirianford.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Summo
almae et individuae Trinitatis fatimine egregius ago-
nista sanctae predicationis hortatur talem protulit sen-
tentiam, dicens: "Omnia nuda sunt et aperta coram
"oculis Domini" [Heb. iv. 13.]; et a luce prima
usque conticinium uniuscujusque actus prospicit.

Ideo ego Eadwicz uni meorum carorum, quem cor-
detentia diligo, nomine Eadrico, aliquam terrae portio-
nem, secundum aestinationem xvi. cassatorum, illic, quo
Anglico vocabulo profertur ac Pyrianforda, quamdiu
hic corpus animatum habere videbitur, nostri doni pri-
vilegium sibi vindicet; et postero denique suo, quem-
cumque elegerit, peremiter impartiat, cum omnibus
quae sibi jure pertinent, campis, pascuis, pratis, silvis.
Sit vero hæc terra ab omni seculari negotio libera, ex-
cepta expeditione, et pontis ac arcis constructione. Si
quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temp-
taverit hujus nostri decreti circographum, sciat se coram
Christo et angeli. Ejus in tremendo examine rationem
redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Metæ.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

A.D. 956.

This sind tha land gemæro to Pyrianforda. Ærest of Pyrianforda andlang wægan on fisesburnan; andlang burnan on thone mearchagan; up be hagan oth tha gedela; west on gerihta to snawes mere wueste-wearden; thonne on thone ho foreweardne; thonne on gerihta ofer ufandune; thonne on thone gyrd weg; andlang weges on thone mea[r]c hagan; up be hagan on weorthe hege; forth be than hege on weorthe apeldre; thonne on perleage; thonne suth to efes on thone ealdan hrunan; thæt to hagan; op be hagan to Eceleshamm; thonne a be hagan to mylen felda; thonne a be hagan to mint felda; thonon on gerihta on mint byrge; thær to burnan; andlang burnan on tha flex waran on thone hagan; thonon ut on thone feld; thæt ut to mil gemete; thonon tha ferhthe forwearde; thonon to thære twicene; andlang twicene on weahhes fen; thonon ut on wegan; andlang wegan on Pyrianford; and sithwuda hyrth sum into Pyrianforda.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini DCCCCLVI., indictione xiiii.

Testes.

† Ego Eaduui, rex Anglorun, indeclinabiliter concessi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Cenuald, episcopus, consensi.

† Ego Oscutel, episcopus, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, subscripsi.

- A.D. 936.
- + Ego Anulf, episcopus, conclusi.
 - + Ego Æthelstan, dux.
 - + Ego Eadmund, dux.
 - + Ego Æthelstan, dux.
 - + Ego Byrhtferth, dux.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.
 - + Ego Ælfsinus, presul, signum agie Crucis impressi.
 - + Ego Aelfsige, minister.
 - + Ego Wulfrie, minister.
 - + Ego Æthelgeard, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Ælsige, minister.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Æthelnuold, minister.
 - + Ego Uulfgar, minister.

Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehtune.

Gift of
Wilman-
lehtun.

Item, idem rex Eduuius dedit Alfero senatori Wilmanlehtune; et ipse de consensu regis dedit Beate Marie et domui Abendonie, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edmuni de Wilmalehtun.

In nomine creatricis omnium rerum et dominatricis Sanctæ Trinitatis omnipotentis, qui solus regnum immutabile et incorruptibile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

[*creatrix*] This word is written upon an erasure in B. vi.

Ideo ego Eaduuig, industrius Anglorum rex cætera- A.D. 956.
rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus
roboravi, quod cum consensu heroicorum virorum tra-
didi cuidam comiti non solum mihi per omnia fidei
subjectione obtemperanti, verum etiam in omnibus
meum velle subicienti, ceu meis caris prædecessoribus
frequentativis manifestari solebat, vocitato nomine
Ælfhere, modicam numinis mei partem, id est x.
mansas, perenniter impendo, penes illum locum quo
assertione multorum hominum profertur ita æt Wil-
man lehtune, ut terram jam præfatam, meo scilicet
ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; de-
inceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit
heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam heredi-
tatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum
æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se perti-
nentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto com-
muni labore, expeditione, pontis arcisve coædificatione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam
cupiditatis livore depressi violari satagerint, cum agmi-
nibus tetrae caliginis lapsi vocem audiant examina-
tionis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, ma-
ledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 61.]; ubi cum
dæmonibus fereris sartaginibus crudeli torqueantur in
pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint
pœnitentia.

Metæ de Wilmanlehtune.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur:—

This sind tha land gemæra æt Wilmanlehtune.
Ærest æt Cranmere; of than mære andlang broces;
and swa on thone thorn; and of than thorne andlang
thære stræte in on hore pyt; of than pytte on thane

A.D. 956. blaean pyt; thonan on langdune ende; of langandune swa to than hlaewe; of than hlaewe to there sealt strat; and efter strate to Wilmanforda; of Wilmanforda on Cynferthes pyt; thonan in tha hwitan die; of there die andlang hrieg weges that in Crammeres broce; andlang broces in to Crammere.

Hæc carta scripta est anno Dominice Incarnationis DCCCCLVI, indictione quarta decima.

+ Ego Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sancte Crucis roboravi.

+ Ego Ælfsin, presul, sigillum sancte Crucis impressi.

+ Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.

+ Ego Oseytel, episcopus, adquievi.

+ Ego Osulf, episcopus, non renui.

+ Ego Alfmold, episcopus, subscripsi.

+ Ego Daniel, episcopus, conclusi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Æthelmold, dux.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ælfræd, minister.

+ Ego Æthelnoth, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Alfwine, minister.

+ Ego Culfstan, minister.

+ Ego Culfger, minister.

+ Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningadune.

Item, idem rex dedit Eadmundo senatori suo Anni- **A.D. 956.**
gadune; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ
Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo
servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et
hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Anningedune.

In¹ sanctæ et individuæ Trinitatis vocamine, ego **Gift of**
Eaduuig egregius Angulsaxonum basileus cæterarum- **Anninge-**
que plebium hinc inde habitantium, crebro quidem **dune.**
cœpi rimari quod ea quæ videntur temporalia ac ca-
duca sunt, et quæ non videntur æternaliter mansura.

Idcirco cuidam meorum optimatum cui nomen in-
situm est Eadmundo,² xvi. cassatos perenniter im-
pendo, penes illum locum quo assertione multorum
hominum profertur ita, æt Anningadune;³ dum vero
vitale spiramen suum foverit corpus animo, jocunda
nostra dapsili deditioe perfruatur; decurso scilicet
suæ curriculo vitæ, heredi cuicumque⁴ voluerit im-
pendat inperpetuum carisma,⁵ cum campis, pascuis,
pratis, silvis.

¹ *In.*] Collated with the original charter in the Cottonian collection, Aug. 11. No. 45.

² *Eadmundo.*] In Aug. the name of the grantee and the quantity of the land are written in a darker

ink, apparently upon an erasure.

³ *Anningadune.*] The above remark applies to the name of the locality.

⁴ *cuicumque*] cui. Aug.

⁵ *carisma*] karisma. Aug.

A.D. 956. Hæc¹ tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis, expeditionis juvamine. Augens fruatur Domino, minuens ipse Zabulo.

Meta.

Istis terminis circumscripta a-setur ante, scilicet, supra dicta terra.

Thes sind² tha land gemaro to Annigadune.⁴ Ærest on tha deopan rithe be eastan Bremre; swa west ofer Bremre to cymbhama gemara;⁵ swa be cymbhama⁶ gemara to dentununga gemara;⁷ of dentununga gemaro⁸ swa to suntunga gemere; swa be suntunga gemere to bidelinga gemere; swa thanne forth est⁹ be bidelinga gemere; oth eft ut on Bremre. This sint tha den stowa, brochurst,¹⁰ and beadhan syla, and æt fyrntham, and hlithwic, and strolwic.

Hæc carta scripta est anno Domini Incarnationis MCCCLVI, indictione xiiii.

+ Ego Eadwig, gratia Dei totius Britannicæ teluric rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

+ Ego Oda, Dorovernensis ecclesie archipresul, alme Crucis¹¹ signo roboravi.

¹ *Hæc* From this point the original charter appears to be imperfect.

² *Meta.* Omitted in Aug.

³ *Thes sind.* This sint. Aug.

⁴ *Annigadune.* The original is here slightly defective.

⁵ *cymbhama gemara.* cumbhama gemaro Aug.

⁶ *cymbhama.* cumbhama Aug.

⁷ *gemara.* gemaro. Aug.

⁸ *gemaro.* gemaro Aug.

⁹ *est.* east. Aug.

¹⁰ *brochurst.* Crichest Aug.

¹¹ *Crucis.* In Aug. the cross is added above the line at this point.

- + Ego Ælfsinus, Uuintoniensis¹ ecclesie divinus A D. 956.
 speculator, proprium sigillum impressi.
- + Ego Oscytel placabili mente consensi.
- + Ego Osulf² non renui.
- + Ego Byrhtelm atquievi.³
- + Ego Auulf⁴ conclusi.
- + Ego⁵ Æthelstan, dux.
- + Ego Byrhtferth, dux.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Æthelsige, dux.
- + Ego⁶ Ælfsige, minister.
- + Ego Uulfric, minister.
- + Ego Æthelgerd,⁷ minister.
- + Ego Ælfheab, minister.
- + Ego⁸ Ælfgar, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Ætheluuold, minister.
- + Ego Uulfgar, minister.
- + Ego Ælfuuold,⁹ minister.
- + Ego Ælfsige, minister.¹⁰

Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe.

Item, idem rex Eaduuius dedit Eadrico Peadanwrthe; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ

¹ *Uuintoniensis*] Uuintaniensis. Aug.

² *Osulf*] Osulfus. Aug.

³ *atquievi*] adquievi. Aug.

⁴ *Auulf*] Athulf. Aug.

⁵ *Ego.*] Here in Aug. begins the second column of witnesses. The word "Ego" is omitted from this point.

⁶ *Ego.*] The third column here begins.

⁷ *Æthelgerd*] Æthelgeard. Aug.

⁸ *Ego.*] The fourth column commences here.

⁹ *Ælfuuold*] Alfwold. Aug.

¹⁰ *minister.*] The following endorsement occurs in Augustus; "† This is thara xvi. hida boc æt Anningadune the Eadwig cing gebocode Eadmunde ealdormen on ece yrfe." And then, in a later hand, "Concessit istam terram cuidam optimati suo."

A.D. 756. et domui Abendonie, et monachis ibidem Deo ser-
vientiis, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc
est carta regis hanc donationem confirmatis.

Carta¹ Regis Eadwici de Peadanwithe.

Gift of
Pelan
withe.

Regnante perenniter Christo. Quid enim est in hæc
vita melius quam his terrenis caducisque celestia et
mansura mercari? Quia omne quod videtur tempora-
liter deficit, id vero quod non videtur sine int-
missione permanebit.

Quamobrem ego Eadwīg rex Anglorum, ac totius
Britannicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo
homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ,
id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic, ubi vul-
gari vocabulo dicitur æt Peadanwithe; amodo cum
securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet;
se obeunte, cuiuscumque voluerit in carissima perenne
impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis
et arcis ac expeditionis juvamine. Si quis vero mi-
nuerit hanc donationem, sciat se rem omni hora vite
sue, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha landgemero to Peadanwithe. Ærest
of Ællæde genæra north on thone hagan; andlang
hagan on standan; thonne on tha die; that thonne
on tha ea; andlang ea on thone mulenger; thonan
andlang thære mylen die eft on tha ea; andlang ea
oth tha byreg; and se mylen stede and that land be

¹ *Carta*! Another copy of this | charter, repeated by mistake in the | 235.

northan ea the thæрто hyrth, and thara oxena wic, A.D. 956. and seo mæd on tun ege the thær mid rihte to gebyreth, and seo east mearc eal se haga scæt est on Ælflæde mearce, and tha werbæra and seo mæd be northan ea, and tha hammas tha ther mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.

† Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, atqueievi.

† Ego Athulf, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfmær, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Eadwius dedit Athelnotho Fifeham

A.D. 956. Item, idem rex Eadwius dedit Athelnotho Fifeham; et ipse de consensu regis Deo et Beato Mario et domui Abendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eadwii de Fifeham.

Regnante inperpetuum Domino nostro Ihesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in presentis vite prope consummato curriculo, humanam prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est venia, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exercetur mercedium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadwii, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Athelnoth xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jam dudum ruricole illius terre nomen indiderunt at Fifeham; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus adherit corpus. Cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, cum supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcive constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum A.D. 956. stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara xiii. hide landgemæra the to Fif hidum gebyriath.

Ærest on Ydeles ige; of Ydeles ige andlang gemæres to Thatteles wege; andlang weges on mæran mores heafod; andlang mænan mores heafud on Eocene; up mid stræme to hudes lade; of hudes lade to thære scortan dic; of thære scortan dic on Ælfthrythe dic; andlang dic on holan broc; andlang holan broces on Wasan; andlang Wasan eft to Ydeles ige. Thonne is thæs landes calles xiii. healf hid.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

† Ego Ælfsige, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenuuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consignavi.

† Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, impressi.

A.D. 956.

- † Ego Alfmald, episcopus, corroboravi.
- † Ego Anulf, episcopus, consensi.
- † Ego Daniel, episcopus, conclusi.
- † Ego Ælfere, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Æthelmund, dux.
- † Ego Æthelsie, minister.
- † Ego Uulfrie, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Byrhtferd, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Ælfgard, minister.
- † Ego Ælfrie, minister.
- † Ego Ælfcah, minister.
- † Ego Ælfhere, minister.
- † Ego Ælfcah, minister.
- † Ego Eadred, minister.
- † Ego Cynesie, minister.

*Quomodo Rex Edwius dedit Brihtelmo Stowe
v. Cassatorum.*

Gift of
Stowe.

Fœlem anno memoratus rex Eadwius dedit Brihtelmo cognato suo Stowe v. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domui Abbenlonie, et monachis ibidem Deo servantibus, eo tenore quo supra.

Quomodo rex dedit Eadrico Peadanwythe.

Item, idem rex Eadwius dedit Eadrico ministro suo Peadanwythe; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domui Abbenlonie, et monachis ibi-

dem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemo- A.D. 956.
sinam; et hæc est carta regis hanc donationem con-
firmans.

Carta¹ Regis Edwii de Pedanwurthe.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hac Gift of
Pedan-
worthe.
vita melius quam his terrenis caducisque coelestia
et mansura mercari? Quia omne quod videtur tem-
poraliter deficit, id vero quod non videtur sine inter-
missione permanebit.

Quamobrem ego Eaduuig rex Anglorum, ac totius
Brittanicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo
homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ,
id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic; ubi vul-
gari vocabulo dicitur æt Peadanwyrthe; amodo cum
securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet;
se obeunte, cuicumque voluerit in carisma perhenne
impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi
pontis et arcis ac expeditionis iuvamine. Si quis vero
minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora
vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metæ de Pedanwurthe.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha land gemære to Peadanwurthe. Ærest
of Ælfede gemæra north on thone hagan; andlang
hagan on standan; thonan on tha dic; thæt thonon
on tha ea; andlang ea on thone mylenger; thonon
andlang thære mylen dic eft on tha ea; andlang ea

¹ *Carta.*] Already given at p. 230. This duplicate copy has been | repeated by mistake in the manu-
script.

A.D. 956. oth tha bryege; and se mylen stede and that land be northan ea the thar to hyrth, and thara oxena wie, and se meol on tun ege the thar mid, rihte to gebyreth, and seo east meare eal se laga set est on .Ællede meare, and tha werbara, and seo meol be northan ea, and tha hammas the ther mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominice Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

Testes.

+ Ego Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sancte Crucis roboravi.

+ Ego Ælsinus, presul, sigillum agie Crucis impressi.

+ Ego Cenwald, episcopus, consignavi.

+ Ego Oseytel, episcopus, confirmavi.

+ Ego Osulf, episcopus, atquevi.

+ Ego Auulf, episcopus, non renui.

+ Ego Daniel, episcopus, conclusi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ælsige, minister.

+ Ego Ælfuine, minister.

+ Ego Ælfrie, minister.

+ Ego Ælfmar, minister.

+ Ego Culfgar, minister.

+ Ego Ælfuig, minister.

+ Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Wlfrico Cheorletun.

Item, idem rex Eaduius dedit Uulfrico ministro A.D. 956. suo Cheorletun; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione Gift of
Ceorlatun. xiiii, ego Eadwig, Anglicæ gentis inclitus rex, uni meo ministro, cui nomen insitum est Uulfric, v. mansas perpetualiter trado, illo in loco ubi ruricolæ appetativo usu ludibundisque nomen indiderunt æt Ceorlatun; dum vero vitale spiramen suum foverit corpus, animo jocundo nostra dapsili deditioe perfruatur; decurso scilicet suæ curriculo vitæ, heredi cui voluerit impendat in perpetuum carisma. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vere, tyrannica inflatus potestate, infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo Examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit. Nam præfatum rus nullis certis terminis dirimitur, sed jugera adjacent jugeribus.

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

- A.D. 936. + Ego Odi, archiepiscopus, eum signo sancte Crucis roboravi.
- + Ego Ælwinus, presul, sigillum sancte Crucis impressi.
- + Ego Cunnabl, episcopus, consignavi.
- + Ego Oseytel, episcopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.
- + Ego Ælhwold, episcopus, consensi.
- + Ego Culfie, episcopus, subscripsi.
- + Ego Athulf, episcopus, conclusi.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Æthelmund, dux.
- + Ego Ælthere, dux.
- + Ego Æthelsige, dux.
- + Ego Æthelmuob, dux.
- + Ego Ælfsige minister.
- + Ego Culfrie, minister.
- + Ego Æthelgeard, minister.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Ælfred, minister.
- + Ego Culfgar, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfrie, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.

Quomodo Rex Ælwinus dedit Alfrico xx. Cassulos.

Ita, idem rex Ælwinus dedit Alfrico parenti suo xx. cassulas; et ipse de consensu regis Deo et Beate Mariæ et domni Abdingonia, et monachis ibidem Deo viventibus in piam et perpetuam elemosinam; et hoc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de xx. Cassatis.

Adam¹ Dei Omnipotentis nutu protogenes, ex in-
 formi materia creatus, in Edenque præcepto Trinæ
 Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus
 elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævarica-
 tionis inventa, exinde pariter expulsus, in has diver-
 sas orbis plagas, cum ergastuli ærumpna, usque ad ter-
 mini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis
 apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam
 pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum
 lineamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innu-
 merabi[li]que pullulante prosapiæ, non solum in pa-
 triarchis et prophetis, verum etiam et in regibus, cum
 cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen
 eademque pœna, quasi per debitum primæ prævarica-
 tionis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem,
 omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus
 Christus Dei Filius idemque hominis Filius, his mise-
 ricorditer spe immortalitatis attribuens, et vitam post
 mortem promittens felicem, tandem subveniret. Cæte-
 rum soli philosophi veræque sapientiæ dediti, et maxime
 religiosissimi viri condolendo mirantur intenti perdita
 amæna Paradisi, quod ex tempore Liberi patris coæ-
 tanei Noe, fabricatoris Arcæ, ac Theolis Poliniciisque
 principum Tebæ munitissimæ centum portis, propter
 istius tellure lubricam divisionem, cronicæ seditio-
 nes, insidiæ, latibula, bella, inter homines minime cessave-
 runt usque ad hoc spatium vitæ.

Quopropter ego Eaduuig, largiflua Sunmi Tonantis
 providentia rex Anglorum et cunctigenarum Albionis
 populorum, toto mentis et nisu meos proceres fidissi-

¹ *Adam.*] See p. 204, where a charter drawn up in nearly the same form occurs.

A.D. 956.
 Gift of
 Hannigge.

A.D. 956. nos ad Dei Omnipotentis voluntatem revocare curabo, prout potissimum, et eo amplius, mei devotissimi predecessores fecisse comprobantur. Quicquid vero tepidius vel negligentius quacumque ex causa eos egisse compertus fuero, emendare studebo. Qua de re, ob amorem vere sapientie, meo adoptativo parenti vocabulo *Ælrico* xx. mansas libenti animo concedo, pro sua satisfactione chrisinque amando. Ix^{ta} ipse mihi concedente coram testibus et idoneis proceribus me illum diligendo, hoc prefatum rus signaculo crucis Christi corrobore, quatenus cuicumque heredi, se vivendo, tribuat, viteque post sue discessionem ab hujus caducitate mundi donum ipsius firmiter in æternum permaneat, cum omnibus rebus pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus; præter expeditionem, pontiumve necnon et arcium, prædicta terra sit ab omni fisci regale libera. Si quis (quod absit,) nostram donationem frangere conatus fuerit, sciat se anatematum esse ante tribunal Domini nostri Ihesu Christi; hac vero conditione interposita, prefata terra in vita sua bene perfuatur, et cuicumque heredi voluerit derelinquat. Annis namque Dominice Nativitatis transactis dccclvi. indictione xiiii^a, hic collicellus conscriptus est.

Met.

Her¹ sint tha land gemæro to Hannigge thara xx. hyda.

Ærest of thas einges gemære on Wanotinge² broc; andlang streames that hyt cynth ut on Cyllaurith³

¹ *Her* ? Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

² *Wanotinge* ? Wanotinge.

³ *Cyllaurith* ? Ellaurith.

thæt thon andlang rithe thæt hyt cymth ut on Ec- A.D. 956 .
cene;¹ thæt andlang Eocene thæt hyt cymth to Uulf-
mæres mylne; thæt thonne² suth on thone ealdan
broc; andlang broces thæt hyt cymth to Snoddan.
fleote, of than³ fleote to thane bradan herpathe;⁴ and-
lang herpathes⁵ thæt hyt cymth eft to thæs cinges
gemære.⁶

† Ego⁷ Eaduuig, divina allubescence gratia, totius
Albionis rex, hoc donum agiæ Crucis taumate tripu-
dians roboravi.

† Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

† Ego Eadgar clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

† Ego Ælsige, episcopus, consensi.

† Ego Uulfsige, præsul, subscripsi.

† Ego Cynsige, antistes, corroboraui.

† Ego Cenuuold, pontifex, hoc idem confirmavi.

† Ego Oscytel, consentiens, roboravi.

† Ego Osulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Athulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dic-
tavi.

† Ego Dunstan, abbas, consensi.

† Ego Æthlstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc
donum roboravi.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, comes.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Byrhtferth, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Ælfheh, discifer.

¹ *Eccene*] Eocene.

² *thonne*] thonon.

³ *than*] thæn.

⁴ *herpathe*] herpathæ.

⁵ *herpathes*] herpathæs.

⁶ *gemære*] gemæres.

⁷ *Ego.*] The names of the wit-
nesses do not occur in C. ix.

- A.D. 956.
- + Ego Ælfsige, discifer.
 - + Ego Ælfsige, discifer.
 - + Ego Eadric hoc, Deo corroborante, meo fratri affirmo.
 - + Ego Oswerd, minister.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Eadmund, minister.
 - + Ego Æthelmar, minister.
 - + Ego Æthelgerd, minister.
 - + Ego Osuig, minister.
 - + Ego Æthelwold, minister.
 - + Ego Ælfuine, minister.

Hæc mea suffragatio in eodem loco qui vocatur a coligenis Hannige coram meis obtimatibus concedo, et perpetualiter, me volente, maneat in Christo.

Quomodo¹ Rex Egfrus dedit Alfo Bochlande.

Tertio anno regni sui dedit rex Eaduuus Ælfeho duci Bochlande; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domini Abbendonie, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edgari de Bochelande.

Gift of Bochelande. Regnante Theo in perpetuum Architectorio. Dum igitur secularia regimina rite Creator omnium rerum, ita decreverit, ut nobis non solum que temporalia

¹ Quomodo? The corresponding passage in Claud. C. IX. fol. 113 stands thus: — "Idem rex [scilicet Eadw.] dedit eundem ministro suo. Ælfah nomine, x. mansas apud Bochelande, et ipse huic ecclesie." "CARTA DE BOCHELANDE." [decreverit] decrevit.

ac transitoria creaverit¹ ad victum largiendo cotidie A.D. 957. distribuit, immo etiam iisdem ipsis momentaneis ac labentibus æterna posse mercari permisit.

Quamobrem ego Eadui, Dei gratia rex Anglorum, cuidam meo duci, mihi valde fideli, qui ab hujusce patriæ gnoscis² nobili Ælfeah appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum hereditate x. mansas, ubi ruricoli antiquo usu nomen imposuerunt æt Boclande, ut ille bene perfruatur ac ~~perpetualiter~~ possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in hereditatem æternam. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero, quod non optamus, contra nostrum decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emenda-verit pœnitentia ante mortem.

Metæ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This³ sindon tha land gemaro to Boclande. Ærest thæt⁴ Sprindles ham hyrth to Boclande and eal gama feld to Boclandes⁵ gemære; of lytlan mores heafdan⁶ to laurocan beorge; of laurocan beorge to casan⁷ thorne; of casan thorne to bradan wege; of bradan wege

¹ *creaverit*] creaverat.

² *gnoscis*] gnosticis.

³ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 198.

⁴ *thæt.*] Omitted in C. ix.

⁵ *Boclandes*] Boclande.

⁶ *heafilan*] heafd.

⁷ *casan*] Kasan.

A.D. 957. andlang thara heafol æra oth fisceres¹ dene; of fisceres dene to thare mæle; of thare mede ut to Wasan; of Wasan ut to ea, andlang hea² to healh were; of healh were to than westran withige; of than withige to than yrthlande; of than yrthlande on thone hig weg; of than hig wege thurh Boeland to kynan wylle; on thone heafol æcer; of than heofad³ æcere ut on thone steort; of than steorte on thone yrnendan mor; of than yrnendan more on Ælfsiges mor.

Anno Dominice Incarnationis DCCCCLVII. indicatione xv.,⁴ scripta est carta.

+ Ego⁵ Eadwig, rex Anglorum, prefatum donum indeclinabiliter concessi.

+ Ego Ælfsie, episcopus, sigillum agie Crucis impressi

+ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

+ Ego Bryhtelm, episcopus, subscripsi.

+ Ego Ælfuold, episcopus, adquievi.

+ Ego Bryhtelm, conclusi.

+ Ego Ælfsige, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Ælfric, dux.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfuig, minister.

+ Ego Uulfgar, minister.

+ Ego Eaduuold, minister.

¹ *fisceres* } *fisceras*.

² *ha* } *ea*.

³ *than heofol* } *than heafol*

⁴ *re* } Originally xviii. in B. vi

⁵ *Ego*.] In B. vi. the witnesses stand thus. — Ego Eadwi rex; ego Ealgar, frater regis; ego Ælfsie episcopus, consensus.

Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe.

Quarto anno regni sui dedit rex Eaduius Edrico, ministro suo, Wurthe, xxx. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abben-doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

A.D. 958.
Gift of
Wurthe.

Carta Regis Edwi de Wrthe.

Christo Theo in seculorum secula calum terraque regente. Humanum genus ab orto suo fluere usque ad mortem deficiendo videtur. Sed prius omnium virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum sec-tarique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad coelestia regna, quæ nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia æterna sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadwig, rex Saxonum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Eadric, xx. mansas perpetu-aliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Wurthe, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; dein-ceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali ob-staculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione. Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, quod opto absit a fide-lium mentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, " Discedite a me, maligni, in ignem æter-

A.D. 934. num. qui paratus est Satanae et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41]. nisi prius digna Deo penitentia veniam legali satisfactione emundet.

Predicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarebit:—

Met.

This sint tūa land gemere at Wurthe thara thri-
tiga hida. Fret on stanbrigg; of stanbrigg east
on lang Tenose that hit cynth to cingbama gemere;
suth ondlang gemeres that hit cynth to than hea-
fudstocum; of than heafstocum upon warnan hylle
to than thorne; of than thorne ondlang meare on
Eecene; ondlang stromes oth hit sticath on earringa
gemere; ondlang meare that hit sticath on heantun-
ninga gemere.

Hæc carta scripta est anno Dominice Incarna-
tionis DCCCCLVIII., indictione xvi^a.

† Ego Radulf. rex Anglorum, indeclinabiliter con-
cessi.

† Ego Ælfsinus. presul. sigillum agie Crucis im-
pressi.

† Ego Byrhtela episcopus. consignavi.

† Ego Oulf episcopus confirmavi.

† Ego Ælfrimold episcopus atquevi.

† Ego Byrhtelm. episcopus non renui.

† Ego Daniel. episcopus confirmavi.

† Ego Eadmund. dux.

† Ego Æthelrige. dux.

† Ego Ælfric. dux.

† Ego Ælfgar. minister.

† Ego Ælthred. minister.

† Ego Byrhtfith. minister.

- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Ælfuig, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Eadric, minister,
- † Ego Ealfuold, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Leofric, minister.
- † Ego Beorhtnoth, minister.
- † Ego Uulphere, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Uuynsige, minister.

A.D. 958.

Rex Edwius dedit Eadwoldo Draitun x. Mansaram.

Eodem anno rex Eaduius dedit Eaduuoldo ministro suo Drægtun x. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de Draituna.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno Charter of Draitune. Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione i^a, ego Eaduuig, Omnicreantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii mei iiii^o, non inmemor fui quo modo et quam mirabiliter omnia Supernus Rector firmæ rationis serie gubernat atque custodit.

A.D. 958. Idcirco cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ædmundo x. mansas aternaliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Draitune, ut habeat ac possideat quamdiu vitalis flatus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat in aternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aterna libertate jocundum cum universis que pertinent sibi, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitie temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Meta de Draitune.

Istis terminis ambitur prædicta tellus.

This¹ sind tha land gemera to Draitune, æcer under æcer. Ærest of Englafes forda on dytlmære; thonon on læcing; andlang læcing on ceale ford; thonon on mæc die; andlang die on mydeling;² thonon on Wanetinge; andlang Waneting³ on Oeccene; thonon on tha ealdan die; on⁴ Englafes ford.

† Ego⁵ Ædmuig, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Oda, archiepiscopus cum signo signo sanctæ Crucis roboravi.

¹ This. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b.

² die on mydeling; myde die

³ andlang Waneting. Omitted in C. ix.

⁴ ealdan die; on andlang die, on E. 9. The witnesses do not occur in C. ix.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im- A.D. 958:
pressi.

- † Ego Byrthelm, episcopus, consignavi.
- † Ego Osulf, episcopus, adquevi.
- † Ego Byrthelm, episcopus, corroboravi.
- † Ego Uulfsige, episcopus, non renui.
- † Ego Aluuold, episcopus, conclusi.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, dux.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Ælfuig, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.

*Rex Edwius dedit Cynlaf Venator Escemer
iii. Cassatorum.*

Eodem die dedit rex Eaduui Cynlaf venatori suo ^{Gift of} Æscemere ^{Æscemere.} xiii. mansaram; et ipse de consensu regis domui Abbendonæ, testibus supradictis testantibus.

*Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cas-
satorum.*

Item, eodem anno dedit rex Eaduuius Kynrico pincernario Cern duorum cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in

A.D. 958. puram et perpetuam elemosinam: et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduuici de Cern.

Gift of
Cern.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam in his terrenis caducisque celestia et manura mercari? quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Qua de re ego Eadmuig rex Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fidelissimo propincernario, Kenerico nomine, duas cassaturas perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruricole antiquo usu nomen indiderunt ac Cern: quatenus ille bene perfruatur ac possideat quandiu vivat; et post se cuiuscumque voluerit heredi derelinquat in aeternam hereditatem. Sit autem predictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, excepto communi labore expeditione, pontis arcisque constructione.

Si quis autem infringere temptaverit, quod absit, sciat se rationem redditurum coram Deo et angelis ejus, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit. Predicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Peracta est autem ista donatio libera anno MCCCLVIII. ab Incarnatione Dominica, iiii. anno volvente mei imperii.

Nota.

This sint the landgemaro Cirrius by Cern thara twegra hyda. First there land sore broe syt on Cern; thomen of land sore broe on that anlype

ellyn; thonne of than æhlupan ellyne on Hodduces A.D. 958:
 hancgran; of Hodduces hancgran on tha ænlypan ac;
 and of thære ace on thære hearawod; thonon anlang
 hearwodes oth there thorn; of thære thorne on
 Aniges ham; of Haniges hamme on Cern; thonne of
 Cern on thone broc; of than broce on hæthennan
 byriels; of than hæthenan byrielse on heath dune;
 on stodlege get; of thæne gete on thone broc;
 andlang broces eft on Cern.

† Ego Eaduuig, rex Angolsaxonum, hoc donum
 cum triumpho agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelmus, præsul, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Byrhtelmus, episcopus, condictavi.

† Ego Ælfuuoldus, episcopus, assignavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfgar, regis propinquus, testificavi.¹

† Ego Byrhtferth, ejusdem frater, testificavi.

† Ego Ealdred, regis discifer, testificavi.

† Ego Ælfuuig, regis pincerna, testificavi.

† Ego Ordgar, minister.

† Ego Leova, minister.

† Ego Eadric, minister,

† Ego Byrhtnoth, minister.

† Ego Byrhttric, minister.

† Ego Æthelsie, minister.

Quomodo Rex Edwius Wlfrico Dencheswrthe.

Item, eodem anno dedit rex Eaduuius Uulfrico
 ministro suo Denchesuurthe decem cassatorum; et

¹ *testificavi.*] In this and the fol-
 lowing instances the character for
 the word which is here extended

“testificavi,” stands thus in the
 manuscript, t’.

A.D. 938. ipse de consensu regis Deo et Beatae Mariae et domui Abendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam, et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Dencheswrthe.

Charter of
Denches-
worthe.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnium visibilium et invisibilium rerum Creatore in perpetuum regnante, et a summo cæli fastigio omnia regnorum jura disponente. Cunctis ea quæ sunt vera cernentibus manifestum est, quod presentis vitæ prosperitas mundi strepitu deficiendo corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, æterna justitia comparatur.

Unde ego Eadluig rex, Anglorum gubernator et rector, cuicumque meo fidelissimo ministro, qui ab incunabulis suæ infantilitatis nomen accepit Culfrie, v. cassatos perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruri-cole appellativo usu ludibundisque vocabulis nomen indididerunt at Deneswrthe. Habeat autem possideatque vitæ suæ tempore meum regare donum; et postquam universitatis viam adierit, cuiuscunque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisque constructione.

Si quis autem, quod non optamus, hanc nostram donationem infringere vel mutare sategerit, horribiles inferni fuscæ valvas sentiat, atque terribiles demonum cohortes suis obtutibus demerenter aspiciat.

Metæ de Dencheswrthe.

Istis¹ terminis hæc tellus ambita videtur.

A.D. 958.

This sind tha land gemæro æt Dencesuurthe. Arest on Cilla rithe; thæt west on muttic on tha dic; on Ordulfes gemæro to ceapan² hlæwē; andlang dic on land broc; andlang broces to than northarn³ Deneceswrthe gemæra;⁴ thonon east ryhte eft on Cillan rithe; thonon⁵ thær sud thær wer⁶ onfengon; that⁷ licgath thær tha threo hida on than northan⁸ Deneceswrthe undaelede.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelm, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, atquievi.

† Ego Daniel, episcopus, non renui.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

¹ *Istis.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 197.

² *ceapan*] ceawan.

³ *northarn*] northran.

⁴ *gemæra.*] Omitted.

⁵ *thonon*] thonne.

⁶ *wer*] we ær.

⁷ *that*] thonne.

⁸ *northan*] northran.

- A.D. 928. + Ego Uulfgar, minister.
 + Ego Uulfrie, minister.

Hæc carta scripta est anno Dominice Incarnationis DCCC LVIII, indictione I^a.

De Morte Edvici Regis.

The death
of Edwig
and success-
ion of
Edgar.
A.D. 929.

Rege Eadwigo cedente in fatum sine liberis, divina disponente clementia successit ei in regnum rex illustris Eadgarus, frater ejus uterinus. Iste vero rex Eadgarus cum jam proventus ad regni solium sceptrigera potiretur potestate, sic vet[er]em hominem cum actibus suis jurgi meditatione studuit exuere, ut in ipso tam concupiscentia oculorum pariter et superbia vite penitus adullari videretur. Licet enim ætas virens et forma decens, dignitas præminens, et copia divitiarum, bonos mores sæpius emollire et pudorem cordis soleant extirpare, non est tamen aurum ejus obscrratum ob amorem rerum transeuntium morfluentis aque, quin in omnibus et per omnia divinis obtemperatis præceptis, et quicquid ad honestatis et dignitatis augmentum illi Deus misericorditer imperiit, totum ad Ipsius honorem et regni sui salubritatem sagaciter acitare satageret. Nec mora de novo novus miles effectus rex Edgarus donis naturæ insignitus et gratiæ, quasi pugil armatus contra Diabolam monarchiam in hac convalle flebili viriliter sustinuit nec succubuit, quia Adjutor factus est ei et Protector qui inbecilli David de robusto Golia triumphum contulit. Quid multa? rex Edgarus a beato Dunstano, pariter et a sancto Adhelmoblo ceterisque Angliæ sapientibus, decenter instructus, improbos oppresit, rebelles redarguit, justos et modestos modicis dilexit, destructas Dei renovavit ecclesias ac benedice ditavit, et monasteria circiter xl. construi

jussit, abjectis a cœnobiis clericis, monachorum et sanctimonialium catervas aggregavit. Proficiscens itaque rex de virtute in virtutem inde in tantus ac talis est effectus, ut non minus prædicabilis putaretur Anglis quam Romulus Romanis, Cyrus Persis, Alexander Macedonibus, Artaxerses Parthis, Karolus Magnus Francis. A.D. 959.

De Privilegio et Cartis Edgari Regis.

Nunc vero de regis hujus munificis liberalitatibus erga hanc sacratissimam domum Abbendonæ, insimul et de libertatibus ejus possessionumque ad eandem abbatiam pertinentium sua auctoritate roborata, mentionem facere duximus necessarium. Primo ergo ponendum est ipsius privilegium; deinde cartæ ponendæ, quibus possessiones subsequentes huic domui confirmavit. Tertio, cartæ hominum suorum, qui de consensu suo cartas eisdem cartis confirmatas huic domui contulerunt, et ab illo tempore usque ad præsens tempus inconcusse permanent, et gratia Dei perpetuum robur obtinebunt. Quarto vero, tam cartas ejus quam suorum apponemus, possessiones olim nostras confirmantes. Quæ vero possessiones, licet ad præsens minime cedant in usus nostros, nihilominus tamen stetit per regem et suos quin cartæ eorum de eisdem possessionibus perpetuum robur obtinerent, si antiqui hostis versutia et hominum cupiditas cæca, insuper et potestas permisisset regia. Regis itaque Edgari privilegii tenor hic est.¹

Liberality
of King
Edgar.

¹ est.] See p. 169, where a copy of the same charter has already occurred. At this point an illumination in B. vi. fol. 63, represents King Edgar. C. ix. fol. 114 b.,

here sums up the above narrative in the following words:—

“*De Rege Eadgaro.*”

“Defuncto itaque rege Ædwio frater ejus Eadgarus a cunctis

Privilegium Edgari Regis.

A D. 959.
Edgar's
charter of
confirmation.

Altitroni Moderatori imperio triviatiu instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur, qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-formi plasmatum materia, almo ad Sui similitudinem instinctum spiramine, universis que in infinis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, proficiens, paradisiace amenitatis jocunditate, colaterrana, Eva scilicet comite, decentissime collocavit; larvarica pro dolor! seductus cavillatione, versipellis suavisibilisque tergiversatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambro pomum monordit vetitum, et sibi ne posteris in hoc arumoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino prasagia dogmate prominentibus nitide orthodoxis, eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed prisecorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nœnias anagogico infrustrans fœmine, nosque ob obtunsi cœcitate umbraminis ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelicis supernis elapsus liminibus in aurem intemperate Virginis, ut Evangelica promulgant fœmina, stupenda cœcinisse videtur carmina: cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibocando proclamat: "Beata es, Virgo Maria, que credidisti! Perficientur

regni primordius rex constituitur. De regis vero hujus munificis liberalitatibus circa hunc locum, et libertate ejus rerumque illic partem suam auctoritate roborata, breviter hic perstraximus."

It then passes on to the "Privilegium Edgari Regis," as above, of which it omits the prologue, and commences with the words "Ego Edgar, Altithrono."

in te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu ! A.D. 958. incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis præcluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.

Hinc¹ ego Eadgar, Altitrono amminiculante Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis Altitroni Moderatoris clementia merear optinere consortium, rura quæ olim a prædecessoribus nostris largita sunt, injuste ab infidelibus quondam abstracta, in Gæging videlicet x. mansas, in Gosie xv., in Weorthe xxx., in Earmundes leah v., Abbandunensi ecclesiæ restituens Domino nostro ejusque genetrici Mariæ, ad usum monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Gratuita itidem Domini gratia instinctus, monachis præfato Abbandunensi² regulariter degentibus, monastici æternam privilegii ut prædecessores nostri concedo libertatem, quatenus post decessum Ætheluuoldi abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quæ³ sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem juste ex eodem fratrum cuneo eligens constituat. Hujus privilegii libertas deinceps usu perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam, tyrannica fretus contumacia, in prædicto monasterio jus arri-

¹ *Hinc.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, which commences at this point.

² *præfato Abbandunensi*] in præfato Abbandunensi monasterio.
³ *quæ*] quem.

AD. 958. piens exerceat potestatis, sed ejusdem canobii collegium perpetuae, ut praedixi, libertatis gloriatur privilegio. Sit autem praefatum monasterium omni terrenae servitutis eodem tenore liberum, quo a praedecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico, vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate optinente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum Domino nostro Ihesu Christo ejusque genetrici Mariae praeis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque patre Eadredo rege fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam rex praefatus rus, quod Abbandun nuncupatur, quod rex Ceadwalla¹ Domino nostro Eiusque genetrici Mariae praeis temporibus devoto concesserat animo, in quo praedecessores nostri diabolica decepti avaritia aedificium regale sibi injuste construxerant, ecclesiae Dei restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum requireret, nec aedificium in sempiternum construeret. Quod ego Eadgar, Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in aeternum praecipio. Tempore siquidem quo rura quae Domino devoto concessi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt, sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine praecipimus ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatae fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epylepticus, philargiriae seductus amentia, quod non optamus, hanc nostrae munificentiae celsitudinem ausu temerario infringere temp-

¹ quod rex Ceadwalla; quod Ceadwalla.

taverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei eccle- A.D. 958.
siæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et
Sanguinis Jhesu Christi Filii Dei, per quem totus ter-
rarum orbis ab antico¹ humani generis inimico liberatus
est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte
deputatis, nisi prius hic digna satisfactione humilis
pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis
agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam
nec in theorica requiem apostata obtineat ullam, sed
æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus
crucietur.

Metæ de Gainge.

This² sind tha landgemæra to Gaing. Ærest of
Lillan læwes crundle middewærdan to Loddere beorge;
thonan to grenan lince westewardan; of than lince
to earnes dune westwærde; thonon to holan dic east-
wærde; andlang thære dic twa furlang northweard;
thonne east be heafdan twa furlang; andlang fura on
thone lytlan wyl; andlang wylles on Lacing broc;
andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on
tha æwylma; thonne andlang hearpathes on Frige-
dæges trow; of than treowe andlang weterdene west
to thære deopan dene; of thære dene to than readan
stane; of thæn stane eft on Linllan læwes crundele.

Metæ de Gosie.

This³ sind tha lan gemæra to Gosige. Ærest on
tha mærdic estwærde; thæt innan Tealeburnan; and-
lang Tealeburnan thæt innan Ecen;⁴ andlang Eoccen
thæt innan tha mærdic; of tha mærdic thæt innan

¹ *antico*] antiquo.

² *This.*] Collated with the du-
plicate in Claud. C. ix. fol. 194b.

³ *This.*] Collated with the du-
plicate, as above.

⁴ *Ecen*] Eoccen.

A.D. 938. tha furl; of tha furl that innan that rithig; of tham rithige that innan landbroc; andlang landbroces furl on buten thone ham eft on tha merlic estwearde.

Mota de Wyrthe.

This¹ sind tha land gemere to Wyrthe. Ærest of Eocen on tha gemerlacc; andlang lacc be westan Ceara graf be than andheafdan to Eadulfes pytte; thonne andlang slades to than heafolaccere northwearden; thonon ondlang acres to than andheafdan; that to than heathan byrges on tha ealdan die; andlang die to than portwege; thonne on tha deopan furl; thonne on tha stanbrige on Temese; ondlang Temese to tham thorn stybbe aet Cingtunninga gemere; thonne to than heathan² byrgese; thonne on tha near die be eastan Ælfsiges cotan; andlang die a to than peche; thonne ofer thonne mor on tha heafda; thon³ thone wanweg; andlang weges to tham thorn stybbe with thone weg; thonne on Eocen on that morskole estwarde; andlang Eocen that eft on tha merlacc.

Mota de Ercanuleshita.

This⁴ sind tha landgemere to Earmundeslea. Ærest of Sandforda on tha fulen lacc; andlang thas gemerlagan ut to than coten; thonan andlang gemeres on heasel die; andlang strate ut on styrian pol; andlang thare die east to Wasan; thonon on Hrocan leage northwearde; andlang die on ufewearde Haggdune; that up on Snobles hylle ufewearde to than

¹ *Th.* Claud. C. ix. fol. 194 b.
² *heathan*, *hathenun*.

³ *thon*, *that* on.

⁴ *Th.* Claud. C. ix. fol. 194 b.

haran stane; thonon to thæn ealdan wulfhagan; A.D. 958.
 thonne¹ andlang slædes thæt to læces forda;⁵ thonne
 andlang Lucringes eft on Sandford.

Anno² Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione
 secunda, scripta est hujus munificentiae singrapha, his³
 testibus consentientibus quorum inferius nomina, se-
 cundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis
 decusatim, Domino disponente, karaxantur.

† Ego Eadgar, Britanniae Anglorum monarchus, hoc
 tamate⁴ agiae Crucis roboravi.

† Ego Dunstanus, Dorobornensis ecclesiae archi-
 episcopus, ejusdem regis benivolentiam consensi.

† Ego Oscytel, Eboracensis basilicæ primas in-
 segnis, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf,⁵ præsul, canonica subscriptione manu
 propria hilaris subscripsi.

† Ego Bryhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege,
 signum sanctæ Crucis lætus impressi.

† Ego Adulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis inte-
 pidus hoc donum corroboraui.

† Ego Alfuold, antistes, trophæum sanctæ Crucis
 hanc regis donationem consolidavi,

† Ego Æthelstan, legis Dei catascopus, hoc eu-
 logium propriu manu depinxi.

† Ego Daniel,⁶ speculator commissarum plebium,
 lætabundus fore consensi.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis ava, hanc largiti-
 onem cum sigillo sanctæ Crucis firmavi.⁷

¹ *thonne*] thonon.

² *Anno.*] Claud. C. ix. fol. 115.

³ *his*] his aliisque.

⁴ *tamate*] taumate.

⁵ *Osulf.*] From this point C. ix.
 gives the names only of the wit-
 nesses.

⁶ *Daniel.*] Here C. ix. reads, as
 applicable to the previous episcopal
 witnesses, "episcopi, canonica sub-
 scriptione manu propria hilariter
 subscripsimus."

⁷ *firmavi*] largitionem firmavi.

A.D. 958. + Ego Æthelnuod, abbas Abhendunensis cenobii,
hoc sintagma triumphans dictavi.

+ Ego Alfuold,¹ Domino concedente, abbas, huic
celsitudini assensum prebui.

+ Ego Ealdred, Christo allubescente abbas, Crucis
modum gaudens imposui.

+ Ego Ælfere, dux.²

+ Ego Ælfeah, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Thelwold, dux.

+ Ego Brihtnod, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Ælfwine, minister.

+ Ego Brihferth, minister.

+ Ego Æthelsige, minister.

+ Ego Osmig, minister.

+ Ego Eadric, minister.

+ Ego Osmard, minister.

+ Ego Osulf, minister.

+ Ego Uulfgar, minister.

+ Ego Uulfhere, minister.

+ Ego Æthelsige, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Uulfhelm, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Ealdred, minister.

+ Ego Æthelsige, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ælfwine, minister.

¹ Claud. C. ix. In C. ix. this and the next attestations are contracted in form.

² Claud. C. ix. To this and the following attestation Claud. C. ix. adds "annuus," and here the witnesses end in that copy.

- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Leuing, minister.
- † Ego Ælfwig, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Æthelueard, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Ælfric, minister,
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Cyneric, minister.
- † Ego Uuihtsige, minister.
- † Ego Eanulf, minister.
- † Ego Leofa, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Aluuold, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Ceoleah, minister.
- † Ego Brihtric, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Atheluuold, minister.
- † Ego Eaduuig, minister.
- † Ego Ordgar, minister.
- † Ego Ælfmær, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Ordnoth, minister.
- † Ego Orduuald, minister.
- † Ego Osmær, minister.
- † Ego Lefing, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ætheric, minister.
- † Ego Byrhtelm, minister.
- † Ego Ælfuueard, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Brihtuuald, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Æthelueard, minister.

- A.D. 978. † Ego Fadulf, minister.
 † Ego Sigelm, minister.
 † Ego Æthelm, minister.
 † Ego Fadrice, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Mercham.

Gift of
Mercham.

Confirmat² nos sacra auctoritatis Scriptura dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc" [Job i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Edgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob remunerationem majoris promii aliquantulam ruris particulam, l. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Mercham profertur, ad ecclesiam Beate Mariae genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi,³ ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostrae devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem praedicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum praefato largitus sum cenobio, ab omni terrene servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisque restoratione.

¹ *Carta.* Cant. C. ix. fol. 115.
 "DE MERCHAM.

² Item, apud Mercham l. cassatis ad Abbandunam rex ipse concessit, anno Domini incarnationis decemccxxv., praedictis testibus consentantibus.

³ *Carta* [MERCHAM] MERCHAM.
 "Confirmat nos." &c. (as above.)

⁴ *Confirmat.* Collated with the duplicate copy in Cant. C. ix. fol. 115.

⁵ *Christi*; Domini.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc AD. 965. donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda proditore Christi æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This¹ is thara fiftig hyda landgemæra to Merc-hamme. Ærest of Eoccan on mæne mor; of mæne moere up on hwite more; of hwite more on heafoces hamme; of hæuokes hamme² on Tubbaforda; of Tubbaforda andlang mores to Æppeltune on thone³ broc; of thæn broce on thone pæth; of thane pathe on thone ealdan hege; of than ealdan hæge⁴ on Pyrtan more; of Pyrtan more thæt eft on Eoccan.⁵

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Oscitel, archiepiscopus, præsul sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adqueivi.

¹ *This.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 195.

² *of hæuokes hamme.*] Omitted in C. ix.

³ *on thone.*] The words "on

thone" are erroneously repeated in B. vi.

⁴ *than ealdan hæge*] thæn hæge.

⁵ *Eoccan*] Eoccen.

- A.D. 965. + Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
 + Ego .Elfhere, dux.
 + Ego .Elfheah, dux.
 + Ego .Ethelwine dux.
 + Ego Oslac, dux.
 + Ego Byrihtnoth, dux.
 + Ego Ascunig, abbas.
 + Ego Osgar, abbas.
 + Ego .Elfstan, abbas.
 + Ego .Ethelgar, abbas.
 + Ego Brihtferth, minister.
 + Ego .Elfsige, minister.
 + Ego .Elfuard, minister.
 + Ego .Etheluard, minister.
 + Ego Wulfstan, minister.
 + Ego Eadwine, minister.
 + Ego Leofwine, minister.
 + Ego .Elfric, minister.
 + Ego .Ethelsige, minister.
 + Ego .Ethelsige, minister.
 + Ego .Etheluard, minister.
 + Ego .Elfric, minister.
 + Ego Uulfgeat, minister.

Frileford, Appeltun, Leole, fuerunt tempore **Elgari** regis membra de Merham; quarum mete partim hic distinguuntur, partim alibi.

Mete de Leole.

.Erest of than haere to Dutlemores hele; of Dudenores hele to merelege; of merelege to stanlege; of stanlege to thar dunlege; of thar dunlege swa est innen thone haere.

Carta¹ Regis Edgari de Cumenora.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta simul, Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

A.D. 968.
Gift of
Cumenore.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xxx. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cumenoran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiæ beatæ Dei genetrice Mariæ dedicatæ,² loco qui celebri æt³ Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.⁴

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 118 b.

“DE CUMENORA.

“Item, hoc eodem anno ipse rex largitus est apud Cumenora xxx. mansas Abbendonensi ecclesiæ, ea qua et alia constitutione, et eisdem consultoribus testibus.”

“CARTA EADGARI REGIS DE CUMENORA.”

Here the preamble is omitted, and the charter begins with the words “Ego Eadgar.”

² *dedicatæ*] *dicatæ*.

³ *æt.*] Omitted in C. ix.

⁴ Here ends the duplicate in C. ix.

Metis.

A.D. 968. His metis prefatum rus hinc inde giratur.

This¹ sind tha land gemara to Cumenoran. Ærest of Sterigan pole to thare die; andlang dices to infyrde, a be mare on Temese; andlang Temese on walleahe; of walleahe that on tha ealdan die; andlang thare die on feower gemara; of iiii. gemara on ruhan leahe; of ruhan leah on thone haran stan; of than stane that on Wase; of Wase est on Stirigan pole.

Anno² ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha. his testibus consentientibus. quorum inferius nomina caraxantur.

+ Ego Eadgar, rex totius Britannie, prefatam donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agie Crucis consignavi.

+ Ego Oseytel, archiepiscopus, triumphalem trophaum agie Crucis impressi.

+ Ego Ælfstan, Lundeniensi ecclesie episcopus, consignavi.

+ Ego Athelnuold, Uuintaniensi ecclesie episcopus, predictum donum consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

+ Ego Alfuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

+ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

¹ This; Coliated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 193. | not contain the remainder of this charter.

² Anno; Claud. C. ix. does

- † Ego Alfuold, episcopus, subscripsi. A D. 968.
 † Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
 † Ego Ælfric, abbas.
 † Ego Æsuuig, abbas.
 † Ego Osgar, abbas.
 † Ego Athelgar, abbas.
 † Ego Ælfere, dux.
 † Ego Ælfeah, dux.
 † Ego Orðgar, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Ætheluuine, dux.
 † Ego Bryhtnoth, dux.
 † Ego Bryhtferth, dux.
 † Ego Ælfuuine, minister.
 † Ego Ætheluuuard, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Osuuuard, minister.
 † Ego Ælfuuuard, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Offerth, minister.
 † Ego Ætheluuuard, minister,
 † Ego Aelfric, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Æthelsige, minister.
 † Ego Æthelferth, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Uulfisige, minister.
 † Ego Uulfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfric, minister.

*Quomodo Wiborn, Seouecurt, Hensteseie, Etun,
fuerunt Membra de Cumenora.*

A.D. 968. Fuerunt autem Uuihtam, Seouecurt, Hensteseie, Fatun, membra de Cumenora temporibus Eadgari regis Anglie, habentes cassatos xxv.; nunc vero Hensteseie membrum est de Bertona, Uuihtam et Seouecurt militibus dato, Fatun omnino ablata.

Meta de Fatun.

Ærest¹ of Cearwyllan on thas elines ende; of thas elines ende on smalan acceras; of smalan acceras to Fattune; of Fattune andlang Dudo weges on langan mores ende; of langan mores ende on grenan leorh; the on call thorn; of call thorne the eft on Ceare wylle fornon Cyrices hlawe.

Carta Regis Eadgari de .cc. Hidis in Draitun.

A.D. 960.
Gift of
Draitun.

Confirmat² nos sacre auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc" [Job i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre³ quid poterimus [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius

¹ Ærest. — Cant. C. ix. fol. 200.

² Confirmat. — Collated with the duplicate copy in Cant. C. ix. fol. 115 B., where it is introduced by these words, — "Item, apud Prag-

tin xx cassatos loco eodem largitus est ab eodem abbate."

³ Iterum nec ab eo auferre, ab eo verum auferre.

Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob A.D. 960. remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vicenis comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Drægtun¹ profertur, ad ecclesiam Beatae Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliqua² temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.³ Prædictarum enim mansurarum, xx.⁴ scilicet, patruus meus Eadredus rex uni pridem militi devoto,⁵ Eaduuoldo nomine, in æternam largitus est hereditatem, et postea, ipso jam ex hac vita migrante, eidem restituit cœnobio. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus⁶ temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This⁷ sind tha landgemæra to Draitune. Ærest of Eglafesforda on Dythmere; thannan on Lacing; and-

¹ *Drægtun*] Draigtun.

² *aliqua*] aliquo.

³ *dirumpat*] dirumpat.

⁴ *xx.*] x.

⁵ *devoto.*] Omitted.

⁶ *præsumptuosus*] præsumpœrit.

⁷ Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

A.D. 960. lang lacing on Cealeford; thanan on mærdic; andlang die on Mydeling; up of Mydeling with northan Hyrdegraf; that on gerihtan on Waneting; andlang Waneting on Oeene; thanan on tha ealdan die; andlang die on Eglafesford.

Anno¹ Dominicæ Incarnationis MCCCLX. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina² notantur.³

Testes.

- + Ego Eadgar, Anglorum basileus, corroboravi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Oseytel, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- + Ego Athulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrthelm, episcopus, confirmavi.
- + Ego Athelnuold, abbas.
- + Ego .Elfhere, dux.
- + Ego .Elfheah, dux.
- + Ego .Æthelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Athelnuold, dux.
- + Ego .Elfgar, minister.
- + Ego .Elfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego .Elfmig, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Uulgar, minister.

¹ Anno. Claud. C. ix. fol. 115 b. | ² nomina. Here ends the copy
³ nomina in præcedenti | in C. ix.
 bus intitulata sunt.

A.D. 968.

- + Ego Osueard, minister.
- + Ego Osuuig, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu ^{Gift of Hannie.} Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen, pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, viginti² videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hanige nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sanctæque Ejus ecclesiæ, Beatæ Dei Genetricique Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei ibidem³ degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 119 contains another copy, which, however, omits the preamble, and is thus introduced:—

“DE HANNIE.

“Item, apud Hannie x. mansas rex idem uti alia concessit eccle-

siæ Abbendonensi eodem anno et eisdem fautoribus.”

“CARTA EADGARI REGIS DE HANNIE,” (&c. as in the text.)

² *viginti.*] Written upon an erasure, opposite which, in the margin, the numerals xx. occur.

³ *ibidem*] inibi.

A.D. 908. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus lin[*e*] inde giratur.

Meta de Hanuige.

This¹ sind tha landgemærn to Hanige. Ærest on tha ealdan die æt thæm heafod stoccan; andlang die on waneting; thæt andlang streames on thone readan mære; on Cyllerithe; thonne went hit thær est; thæt andlang streames oth hit seyt on Oecene; thæt andlang Oecene oth hit seyt on ealdan Waneting; thonne went hit thær uuest andlang streames oth hit seyt on Snoddan fleot middleweardne; thonne went hit thæt west on tha heafda thæt hit cynth on thone smalan weg; thæt andlang weges oth hit goth eft on tha ealdan die.²

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi MCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex totius Britannie, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

¹ This is collated with the duplicate in the original (MS. A. 175). Here only the copy in the original (MS. A. 175).

+ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem tro- A.D. 968.
phæum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
consignavi.

+ Ego Atheluuold, Uuintaniensis ecclesiæ episcopus,
prædictum donum consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

+ Ego Winsige, episcopus, consolidavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

+ Ego Ælfstan, episcopus, roboravi.

+ Ego Ælfric, abbas.

+ Ego Æscuig, abbas.

+ Ego Osgar, abbas.

+ Ego Athelgar, abbas.

+ Ego Ælfer, dux.

+ Ego Ælfeah, dux.

+ Ego Ordgar, dux.

+ Ego Athelstan, dux.

+ Ego Atheluuine, dux.

+ Ego Brihtnoth, dux.

+ Ego Bryhtferth, minister.

+ Ego Ælfuuine, minister.

+ Ego Atheluuuard, minister.

+ Ego Uulfstan, minister.

+ Ego Osulf, minister.

+ Ego Osuuuard, minister.

+ Ego Ælfuuuard, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Offerth, minister.

+ Ego Atheluuuard, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Alfuuold, minister.

+ Ego Athelsige, minister.

+ Ego Æthelferth, minister.

+ Ego Alfuuold, minister.

- A.D. 969. + Ego Eadric, minister.
 + Ego Uulsige, minister.
 + Ego Uulfnoth, minister.
 + Ego .Elsige, minister.
 + Ego .Elfric, minister.

[*De¹ Ora.*

Item, apud Oran x. cassatos idem rex simili donatione ecclesie Abendonensi eodem anno, et eisdem fautoribus concessit]

Carta² Regis Elgari de Ora x. Cassatarum.

Regnante in perpetuum Domino nostro Ihesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicium in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cyrographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Britannie basileus, quandam telluris particulam, decem videlicet cassatos, loco qui celebri est Ora nuncupatur vocabulo, Domino nostro Ihesu Christo, sancteque Ejus ecclesie, Beate Dei Genetrici³ Marie dicatae, loco qui celebri est Abendonae nuncupatur onomate,⁴ ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, a-ter-

¹ *De.* This passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 120.

² *Carta.* Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol.

119, which omits the preamble.

³ *genetrici*; The termination "cis" occurs in the margin of B vi.

⁴ *onomate*; onomate.

na largitus sum hereditate. Sit autem prædictum A.D. 968. rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri¹ incendiis lugubris cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua, quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This² sind tha land gemæra æt Oran. Ærest of Winter mere andlang riht gemæres on hærgraf; thonan andlang hagan ut thurht Bradanlea, that on tha heofdstocces³; thonan on Wealcotes leahe northwearde; thonan andlang hagan on Sandan dene; thonon on bysceopes weg; andlang weges eft on Wintermære.⁴

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII., scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

¹ *baratri.*] In B. vi. the word "jugiter" is here written with a style in the margin.

² *This.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 195.

³ *heofdstocces*] heafodstoccas.

⁴ *mære.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

- A.D. 964. + Ego Oseytel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agie Crucis impressi.
- + Ego Ælfstan, Landoniensis ecclesie episcopus, consignavi.
- + Ego Athelnuold, Uintoniensis ecclesie, prædictum donum consensi.
- + Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
- + Ego Alfuold, episcopus, consignavi.
- + Ego Osmold, episcopus, roboravi.
- + Ego Cuinsige, episcopus, consolidavi.
- + Ego Alfuold, episcopus, subscripsi.
- + Ego Ælfstan, episcopus, corroboraui.
- + Ego Ælfrie, abbas.
- + Ego Æscuwig, abbas.
- + Ego Osgar, abbas.
- + Ego Athelgar, abbas.
- + Ego Ælfere, abbas.
- + Ego Ælfcah, dux.
- + Ego Ordgar, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelwine, dux.
- + Ego Brytnoth, dux.
- + Ego Brytferth, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.
- + Ego Athelnucard, minister.
- + Ego Uulfstan, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Osuuard, minister.
- + Ego Ælfuuard, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Osferth, minister.
- + Ego Athelnuuard, minister.
- + Ego Alfrie, minister.
- + Ego Alfuold, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Athelferth, minister.
- + Ego Ælfuold, minister.

- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Uulfnoth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.

A.D. 968.

Carta¹ Regis Edgari de Bedene.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens:— Gift of
Bedene.
A.D. 965.
“Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc,” [Job i 21]. Et iterum:—“Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus” [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Bydene profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi² ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.³ Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 120.

² *Christi*] *Domini.*

³ *dirumpat*] *dirumpat.*

A.D. 965. digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, aeternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore aeternaliter lugubris puniatur.

Termini¹ vero hujus libri jaent in libro Cincenled.

Anno Dominicae Incarnationis DCCCCLXV., scripta est haec carta, his² testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, praefatam donationem concessi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo agni Crucis roboravi.

+ Ego Athelnuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfstan, episcopus, atqueivi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboraui.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Ælfheah, dux.

+ Ego Athelwine, dux.

+ Ego Oslac, dux.

+ Ego Byrhtnoth, dux.

+ Ego Æsenuig, abbas.

+ Ego Osgar, abbas.

+ Ego Ælfstan, abbas.

+ Ego Brihtferth, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfuueard, minister.

+ Ego Atheluuuard, minister.

+ Ego Uulfstan, minister.

+ Ego Leofwine, minister.

+ Ego Ælfrie, minister.

¹ *Termini*; This clause does not occur in C. ix.

² *His testibus consentientibus*; su-

praedictis testibus consentientibus, the remainder of the charter being omitted.

- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Atheluard, minister.
- † Ego Alfric, minister.
- † Ego Eaduuine, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulfgeat, minister.

A.D. 965:

[*De*¹ *Denceswrthe*.

Item, rex ipse dedit ad Abbendoniam ii cassatos terræ apud Deniceswrthe, eodem anno prædicto a Nativitate Domini, et eisdem consultoribus faventibus.]

*Carta*² *Regis Edgari de Denchesuurthe*.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens:—
“Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus illuc revertar” [Job, i. 21]. Et iterum:—“Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus.”

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam, ii comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Denceswrthe profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libentur concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ

¹ *De*.] The duplicate copy, Claud. C. ix., fol. 118. Col. 2. furnishes the passage introduced into the text.

² *Carta*.] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 119 b, in which the preamble is omitted.

A.D. 963. devotionis domini aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cenobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus is¹ exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvario instinctus spiritu hoc donum violare immutareve presumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.²

His metis præfatum rus hinc inde giratur. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXV. scripta est carta.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

+ Ego Oseytel, archipresul, sigillum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Athelnuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfstan, episcopus, atqueievi.

+ Ego Osulf, episcopus, corrobavi.

+ Ego Ælfere, dux.

+ Ego Ælfeah, dux.

+ Ego Athelwine, dux.

+ Ego Osme, dux.

+ Ego Brihtnoht, dux.

+ Ego Æscuwig, abbas.

+ Ego Osgar, abbas.

¹ is] hic.

² puniatur] Here ends the copy
in C. 12.

- † Ego Alfstan, abbas.
- † Ego Athelgar, abbas.
- † Ego Brihtferth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfuueard, minister.
- † Ego Atheluueard, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Eduuine, minister.
- † Ego Leofuine, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Atheluueard, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulgeat, minister.

A.D. 965.

Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatorum.

Quæcumque enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiuntur, quamquam sermo tantum absque textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesiæ pulsant, idcirco operæ pretium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ diffinita sunt paginis scripturarum adnectere, ne inposterum oblivione tradita ignorentur.

Gift of
Spersholt.
A.D. 963.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, x. videlicet mansas, in loco qui dicitur æt Spersholte, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacing dictum,¹ etiam et unum molendinum æt Hirdegrafe cum xii. agrorum portione pertinentem ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Æthel-

¹ dictum.] Altered by erasure; possibly "dicitur" is meant.

A.D. 963. sic, perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vite sue, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis, et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem predicta terra libera ab omni regali tributo, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

Si quis vero cupiditate inlectus temptaverit irritam facere aut frangere hujus decreti definitionem, sciat se in tremendo examine rationem redditurum. His autem limitibus præfatum rus undique circumgirari videtur.

Meta.

Erest¹ at Sunemannes wyrthige; on² of than wyrthige on gerihte on tha heafstoccas; of than heafstoccum on thone rugan hline nithewearde; thonon on gerihte on Bryxstanes garan suthewearde;³ of than garan on Duddes dene; of there dene on thone ealdan garan suthewearde; thonon on gerihte on tha bradan stanas; of than stanun on Holan hlew, of than hlewe on Hremnes byrig westwardon; of Hremnes byrig on Leacumb; thonon riht andlang streames that on Tealburnan; andlang Tealburnan; that on tha rithe; andlang rithe on thone thornstob on Bulandie; andlang diceas on thas cinges seypena; of than seypennun on that rise bed; of than risebedde on thas cinges thornas; thonon on gerihte on that bean furlang; thonon on Snelles ufewardan; of Snelles line, that eft on Sunemannes weorthig;

¹ *Erest*. Collated with the duplicate copy in Claud C. xv. f. 10.

² *on*. Omitted.
³ *on* *suthewearde*. The termination of this word is uncertain.

and thær hyrth in an Hyrde wic sæt Badalacing, and A.D. 963.
an hid landes and xii. æceras mædde, and an miln
sæt Hyrde grafe and xii. æceres landes.¹

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione
Domini DCCCCLXIII.; et hujus deni constipulatores ex-
stiterunt quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

† Ego Eadgar, rex, propria manu signum sanctæ
Crucis expressi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.

† Ego Cynsie, episcopus, consensi.

† Ego Beorhtelm, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfuoold, episcopus, consensi.

† Ego Uulfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Beorlnoth, dux.

† Ego Athelmund, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Ælfuuine, minister.

† Ego Byrhferth, minister.

† Ego Alfuoold, minister.

† Ego Oswyrd, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Eanulf, minister.

† Ego Athelsie, minister.

† Ego Ordgar, minister.

¹ landes.] Here ends the copy in Claud. C. ix.

Carta Regis Edgari de Estune.

A D. 964.
Gift of
Estune.

Celestis patrie perfui voce quimus evangelica,
transitoria si contempentes adheremus perpetua.

Tripudians etenim hujus sophia munere fretus, ego
Eadgarus, gentis Anglorum et barbarorum atque gen-
tilium rex ac pater, in laude Christi dicentis,
"Erunt duo in carne una" [Matt. xix. 5.], lateranea-
meae mihiq[ue] dilectae, cui nomen .Elithrythe, regni
mei ejusdam ruris numen x. mansarum in aeternam
impertius¹ sum traditione, ibidem qui praeorum voci-
bus nuncupatur ac Eastune. Haec igitur tellus prae-
fatam, omnibus cum appenditiis, silvis et campis,
pascuis atque pratis, meorum consilio satellitum, pon-
tificum, comitum, militum, anno ab Incarnatione Do-
mini nostri Jhesu Christi DCCCCLXIII., anno v. im-
perante me, suprataxata lateranea meae tanta liber-
tate concessi ut possideat veluti quamdiu vixerit
absque mundiali tributo; post mortem vero carnis,
cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat et tribuat
in aeternam hereditatem.

Si autem (quod absit,) aliquis, diabolico inflatus
spiritu hunc² meae compositionis ac confirmationis
donum infringere temptaverit, sciat se novissima ac
magna examinationis die cum Juda proditore, qui Filius
Perditionis³ dicitur, aeterna confusione edacibus ineffa-
bilium tormentorum flammis periturum, nisi hic assiduis
precibus prius obtabilem consequi mereatur indulgen-
tiam. Praedicta siquidem tellus istis terminis circum-
cincta clarescit.

¹ *impertus*. Originally "imper-
petuus." But altered by copy-
tion.

² *hunc*. So altered from "hoc"
³ *Filius Perditionis*. See Joh.
xvii. 12.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Eastune.

A.D. 964.

Ærest of hæcce broc on rugan dic; thonne andlang weges on thone fulan forda; of than fulan ford on Eanulfing thorn; of than thorne on thone hwitan holan weg; of than hwitan wege andlang langan dune; thæt eft on thone stanihtan wege; of than wege on thone crundel; thonon on gerihta on broc-hylle slæd; of than slade on hiccan thorn; thonon ofer Bleobyrig dune on hæccelas dic; thonne andlang thære dic thæt eft on hæcce broc.

✚ Ego Eadgar, totius Albionis insulæ archons, hanc meam donationem cum titulo agiæ Crucis prænotavi et perpetuo cirographo prænotavi.

✚ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archian-
tistes, divino fulcimine regale donum consignavi.

✚ Ego Atheluuoldus, Uuintoniensis divinus¹
triumphale dividuæ Trinitatis sigillum
impressi, et propriæ manus subscriptione
imposui.

- ✚ Ego Osulf, episcopus, consignavi.
- ✚ Ego Osuuold, episcopus, atquievi.
- ✚ Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.
- ✚ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
- ✚ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.
- ✚ Ego Athulf, episcopus, impressi.
- ✚ Ego Eadelm, episcopus, consensi.
- ✚ Ego Aelfstan, episcopus, prænotavi.
- ✚ Ego Alfuuold, episcopus, confirmavi.
- ✚ Ego Uulfsige, episcopus, conclusi.

¹ *divinus.*] These blanks occur in B. vi.

- A.D. 964.
- + Ego Ælfrie, abbas.
 - + Ego Ælfstan, abbas.
 - + Ego Osgar, abbas.
 - + Ego Æscunig, abbas.
 - + Ego Ordbriht, abbas.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Ælfeah, dux.
 - + Ego Æthelstan, dux.
 - + Ego Æthelwine, dux.
 - + Ego Byrtnoth, dux.
 - + Ego Byrtferth, minister.
 - + Ego Ælfwine, minister.
 - + Ego Ordgar, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Æthelwerc, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Eanulf, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Athelwerc, minister.
 - + Ego Offerth, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ealdred, minister.
 - + Ego Uulhsige, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Leofsige, minister.
 - + Ego Ælfhelm, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Uulfheah, minister.
 - + Ego Uulfsige, minister.
 - + Ego Ælfred, minister.
 - + Ego Alfrie, minister.
 - + Ego Uulfrie, minister.
 - + Ego Ætheric, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Æskeburi.

Quamvis enim regalium dignitatum decreta et salu-
berrima regnorum consilia, manente inmunitatis sin-
grafa, jugiter fixa firmaque perseverent, attamen² quia
nonnumquam tempestates et mundi turbines fragilem
vitæ cursum humanæ pulsantes, contra divina supernæ
affirmationis ac legitima jura illidunt. Idcirco ordine
litterarum ac cartarum scedulis sunt roboranda, ne
fortuitu casu successorum progenies posterorum, igno-
rato præcedentium patrum cirographo, inextricabilem
horrendorum braratorum³ voraginem incurrat.

A.D. 960.
Gift of
Æskbury.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator
et rector, cuidam ministro qui a peritis Wulfric appel-
latur vocabulo, rura, quæ ei ob cujusdam offensaculi
causa interdicta fuerant, perpetualiter restituo, æter-
nam libertatem concedens, quatinus ipse quandiu in
hoc mortali deguerit seculo, sine alicujus honeris gra-
vitate liberaliter possideat, et post suæ vitæ obitum,
quibuscumque sibi placuerit heredibus incontaminata
derelinquat. Hæc etenim sunt terrarum illarum no-
mina quæ rex præfatus Uulfrico æternaliter liberavit;
Æscesburht⁴ et Denicesuurthe, Garanford, Cifanlea,
Stanmere, Ceadelanuurthe, Boxoran, Bennaham, Wyr-
tingas, Ticeburnan, Steddaham, Tullingtun, Pæccin-
gas, Puningas, Intimbre.

Si quis (denique quod non optamus) hanc nostram
libertatem cupiditatis livore depressi violare satagerint,
agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant ex-
aminationis die Arbitris sibi dicentis: "Discedite a

¹ *Carta.*] Collated with the original in the Cotton collection, Augustus ii. 40, from which the following variations are derived:—

² *attamen*] *adtamen*.

³ *braratorum*] *barathrorum*.

⁴ *Æscesburht*] *Æcesburuh*.

A.D. 960. me, maledicti, in ignem æternum:" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum demonibus ferreis sartaginibus crudeli torquentur in pena, si non ante mortem digna hoc emendaverint penitentia. Dedit enim predictus minister regi prefato centum xx. mancusas auri probatissimi causa hujus libertatis.

Scripta est namque hujus libertatis cartula anno Dominice Incarnationis dccclx., his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, caraxantur.

- † Ego Eadgar, rex, hanc libertatem concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osutel,¹ archiepiscopus, roboravi.
- † Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
- † Ego Athulf, episcopus, consensi.
- † Ego Alfuold, episcopus, consensi.²
- † Ego Athelmold, abbas, depinxi.
- † Ego Ælfhere,³ dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Athelmold, dux.
- † Ego Byrtnoth, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Athelmund, dux.
- † Ego Alfgar, minister.
- † Ego⁴ Alfuine, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Osmeard, minister.
- † Ego Osulf, minister.

¹ Osutel, Osyng.

² Alfuold, Alfwold.

³ Ego. Here begins the second

column of witnesses in A. 1290.

⁴ Ego. The third column here

begins.

- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Uulphere, minister.
- † Ego¹ Athelsige, minister.
- † Ego Alfsige, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Alfred, minister.
- † Ego Aldred, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Alfheah, minister.
- † Ego² Alfuuine, minister.
- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Leouing,³ minister.
- † Ego Alfuuig, minister,
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Æthelueard, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.⁴

A.D. 960.

[Idem⁵ rex concessit cuidam suo ministro vocabulo Wifstan x. mansas apud Wisclea, eo tenore, ut cui- cumque post suum decessum heredi vellet donare, libertatem donationis regia auctoritate inde haberet. Unde ille hanc ecclesiam de Abbendona heredem post exitum suæ vitæ fecit, prædictis fautoribus consentientibus, anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLXVIII.]

Gift of
Wissele.
A.D. 968.

¹ *Ego.*] Here commences the fourth column.

² *Ego.*] And here the fifth column.

³ *Leouing*] *Læving*. This word has been tampered with in B. vi.

⁴ *minister.*] The following indorsement occurs on the back of

Aug. : — “† This is ealra thara landa freols the Eadgar cyning geedfreolsade Wulfrice his thegene on ece yrfe.”

⁵ *Idem.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. B. vi. fol. 120 b. col. 1.

Carta¹ Regis Edgari de Wissele.

A.D. 96^a. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis superiorum sacramenta donorum celitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in presentis vite prope consummato curriculo humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est venire, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choras mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Edgar, rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ulfstan, decem mansas perpetualiter concedo in illo loco ubi jamdudum ruricola illius terre nomen indiderunt ut Uiscelea; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in aeternam hereditatem. Sit autem predicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem stultitie temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.²

¹ *Carta*; Colated with the duplicate in C. ix. fol. 120 b.

² *maluerit*.] Here ends the copy in C. ix.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi A.D. 968. DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxari videntur.

Testes.

† Ego Eadgar, rex totius Britanniaë, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Atheluoold, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, roboravi.

† Ego Alfuoold, episcopus, consolidavi.

† Ego Osuoold, episcopus, subscripsi.

† Ego Uuinsige, episcopus, corroboraui.

† Ego Alfuoold, episcopus, atque ievi.

† Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluoine, dux,

† Ego Brihtnoth, dux.

† Ego Ælfric, abbas.

† Ego Æscuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Ælfuoine, minister.

† Ego Atheluoearð, minister.

- A.D. 968. † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Osuueard, minister.
 † Ego .Elfueard, minister.
 † Ego .Elfsige, minister.
 † Ego Offerth, minister.
 † Ego Athelueard, minister.
 † Ego .Elfrie, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Athel-ic, minister.
 † Ego Athelferth, minister.

Carta Regis Edgari de Licchelde.

Gift of
Licchelde.

Regnante Zabaoth in perpetuum Domino nostro Iesu Christo. Universa scilicet divitiarum facultas et temporalis gaze possessio, que predecessorum anxie sollicitudo per indefessa laborum emulamenta lucratur, pro dolor! incertis heredibus interdum, optatis saepe exossis, derelinquitur. Quemadmodum Psalmigraphus improvidam humani generis seecordiam conquirens increpat: "Thesaurizat, et ignorat cui congregat ea" [Ps. xxxix. 6.]; necnon sagax divine sermonis sophista celestique bibliothecae janitor metrica foemelia fretus catalectico cecinit versu.

Quapropter ego Edgar, Rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium, quoddam ruris prediolium, x. scilicet cassatas, cui solicola hujusce provincie antiquum indiderunt vocabulum ac Lhincgelade, cuidam matrone ingenuae, que mihi afinitate mundidiscruoris conjuncta est, que ab istius patrie gnosticis eleganti .Elfgifu appellatur vocamine, pro obsequio ejus devotissimo perpetua largitus sum hereditate; ut ipsa, vita comite, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compes habeat; et post vite sue terminum quibuscumque voluerit

cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædic- A.D. 966.
tum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus
exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve re-
stauracione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud
quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
sortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis
lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque
complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His
metis hoc rus giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Hlincgelade. Of Linc-
gelade andlang ea to Yttinga forda; of tham forde
andlang stræte to Tumbaldes treowe; of thane trewe
andlang strete on thone midlestan hlaw; of thanne
hlawe andlang stræte to seofan hlawan; of seofan
hlawan to than anum hlawe; of tham anum hlawe
to bærllice crofte to than upheafdan; of than up heaf-
dan on mærdene middewealde to than rithige; of than
rithie be thæra æcera heafdan to than ealdan dic;
andlang dices eft innan tha ea.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
DCCCCLXVI. scripta est hujus donationis singrafa, his
testibus consentientibus quorum inferius nomina car-
axantur.

† Ego Eadgar, rex totius Britanniæ, præfatam
donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dobornensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ
Crucis consignavi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, triumphalem trofæum
agiæ Crucis impressi.

A.D. 966.

- + Ego Ælfstan, Londoniensis ecclesie episcopus, consignavi.
- + Ego Athelmold, Uintoniensis ecclesie episcopus, predictum donum consensi.
- + Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
- + Ego Alfuold, episcopus, consignavi.
- + Ego Osnuold, episcopus, roboravi.
- + Ego Uinsige, episcopus, consolidavi.
- + Ego Alfuold, episcopus, subscripsi.
- + Ego Ælfstan, episcopus, corroboraui.
- + Ego Ælric, abbas.
- + Ego Æscuwig, abbas.
- + Ego Osgar, abbas.
- + Ego Ordbrigt, abbas.
- + Ego Ælfere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Ordgar, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelwine, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Brihtferth, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.
- + Ego Athelmeard, minister.
- + Ego Uulfstan, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Osmeard, minister.
- + Ego Ælfmeard, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Oskerth, minister.
- + Ego Athelmeard, minister.
- + Ego Ælric, minister.
- + Ego Alfuold, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Athelferth, minister.
- + Ego Alfuold, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Uulfisige, minister.

- † Ego Uulfnoth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.

A. D. 966.

Carta Regis Edgari de Hamstede.

In Summi Tonantis onomate. Cum cujus hic trans- Gift of
euntis mundi felicitas in adversis successionibus sedulo Hamstede.
permixta et conturbata prospicitur, et universa visi-
bilia atque delectabilia ornamenta hujus cosmi cotidie
ab ipsis amatoribus transeunt, et idcirco felices quique
ac sapientes cum his transitoriis mundi divitiis jugiter
mansura gaudia adipisci desiderat.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae guber-
nator et rector, quandam ruris particulam, iii. videlicet
cassatos, loco qui celebri Hamstede nuncupatur voca-
bulo, cuidam ministro mihi opido fideli, qui ab hujusce
patriæ gnosticis nobili Eadric appellatur vocabulo, pro
obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum here-
ditate; ut ipse, vita comite, cum omnibus utensilibus,
pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compos habeat; et
post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit cle-
ronomis immunem derelinquat. Sit autem prædictum
rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus ex-
ceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve re-
stauratione.

Si quis autem hanc nostram donationem in aliud
quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
sortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis
lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque
complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
congrua quod nostrum decretum deliquit.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Meter.

A.D. 961. This sind thara iii. hida landgemara to Hamstede.
 .Frest of suthewardan fif aceran on that rithe;
 on tha mithigas; of than mithigan on heafol stocras;
 thanan andlang hagan to Gecelege eastewarde;
 thanan andlang hagan on risemere; thanan to Beonat
 lege ther mereweg utset; thanan andlang wegcs on
 Gecelege; thanan andlang wegcs to than forda; of
 than forda andlang hagan; that eft to fif aceran.

Anno Dominice Incarnationis DCCC LXI. scripta est
 hac carta, his testibus e-cclesiasticis quorum inferius
 nomina notantur.

Testes.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus.
- + Ego Oseutel, archiepiscopus.
- + Ego Osulf, episcopus.
- + Ego Burthelm, episcopus.
- + Ego Athulf, episcopus.
- + Ego Osuold, episcopus.
- + Ego Athelnuold, episcopus.
- + Ego Alfere, dux.
- + Ego Alfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Alfgar, minister.
- + Ego Alfuuine, minister.

- † Ego Burhtferth, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Athelsige, minister.

A.D. 970.

Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno Gift of Kingestune. Dominicæ Incarnationis DCCCCLXX., ego Eadgar, Omnicreantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in gregem, cuidam meo fidei diacono vocitato nomine Brihteah vii. mansas æternaliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur Cingestun, ut habeat atque possideat quamdiu vitalis flatus corpus aluerit illius. Cum autem suæ dissolutionis advenerit dies, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum a æterna libertate jocundum, cum universis quæ pertinent sibi, campis, pascuis, pratis, sine expeditione et pontis arcisve instauratione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire voluerit.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

- A.D. 967.
- + Ego Osulf, episcopus, consensi.
 - + Ego Alfuuold, episcopus, conclusi.
 - + Ego Alfere, dux.
 - + Ego Alfeah, dux.
 - + Ego Atheluuine, dux.
 - + Ego Oslac, dux.
 - + Ego Brihtnoth, dux.
 - + Ego Aseuuig, abbas.
 - + Ego Osgar, abbas.
 - + Ego Alfstan, abbas.
 - + Ego Athelgar, abbas.
 - + Ego Brihtferth, minister.
 - + Ego Alfsige, minister.
 - + Ego Alfuuuard, minister.
 - + Ego Atheluuuard, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Eaduuine, minister.
 - + Ego Leofuuine, minister.
 - + Ego Alfrie, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Atheluuuard, minister.
 - + Ego Alfrie, minister.
 - + Ego Uulfgeat, minister.

Carta Regis Edgari de Bragenfelda.

Gift of
Bragenfeld. In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno ab
Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVII,
indictione x., ego Eadgar, divina allubescente gratia
rex et primicerius Anglorum, aliquantulam ruris par-
tem ab accolis aestimatam¹ mansiuiculis, in loco qui
dicitur ac Bragenfelda, meo comiti Berhtnotho libe-

¹ *aestimatam.*] The numeral is omitted in B. vi.

ram, præter arcem, pontem, expeditionemque, in A.D. 967. perpetuum jus libenter admodum concedo, quatinus diebus vitæ suæ possideat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat.

Quod si quisque (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et hujus doni constipulatores extiterunt quorum inferius nomina caraxari videntur.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, hoc donum largitus sum.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Oscytel, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alfuoold, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Atheluoold, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alfstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Uuinsige, episcopus, consensi.

† Ego Osuoold, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Eadelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfere, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Alfeh, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Atheluuineard, minister.

† Ego Alfuuine, minister.

† Ego Ordwald, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Alfuoold, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Ælfelm, minister.

Carta Regis Hedgari de Hocanedisce.

A.D. 963.
Gift of
Hocan-
edisce.

Annunte Altitroni Moleratoris imperio: totius Al-
bionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc
mibi recidiva fore concessa ut his terrenis aeterna lu-
crarer.

Quapropter ego Eadgar basileus, quandam rusculi
particulari, sub aestimatione v. videlicet cassatos, loco
qui celebri ac Hocanedisce nominatur, cuidam minis-
tro mihi oppido fidei, qui ab hujuse patriae gnosticia
nobili Wlfnoth appellatur vocabulo, pro obsequio ejus
devotissimo perpetua largitus sum hereditate; ut ipse,
vita comite, cum omnibus utensilibus voti compos ha-
beat; et post vite sue terminam quibuscumque volu-
erit eleemosinis inmanem derelinquat. Sit autem pre-
dictum rus omni terrene servitatis jugo liberum; tri-
bus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcive
restauracione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud
quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
sortio sancte Dei ecclesie aeternis baratri incendiis
lugubris jugiter cum Juda Christi proclitore ejusque
complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis prefatum rus hinc inde giratur.

Nota.

This land the landgenara to Hocanedisce.

Ærest ut on Beonan feld; on Beonan feld on oran
weg; of oran wege on thone eadlan heafod hagan; of
tham heafod on farna feld heaf wuda; on fearn felda

[107, 20.] The termination of this word is altered in B. vi.

that sticath on Temese; andlang Temese that hit **A.D. 963.**
 cymth to tham stoccan andlang furan on Esæawaford;
 up an dlang furan on thone grenan weg; of on Beo-
 nan feld.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, concessi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, concessi.
- † Ego Osulf, episcopus, concessi.
- † Ego Atheluol, episcopus, concessi.
- † Ego Alfere, dux.
- † Ego Alfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluine, dux.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Osuueard, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Aldred, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.

Carta Regis Edgari de Æthedingetun.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Chis- **Gift of**
 to. Omnia visibilium et invisibilium rerum Creatore **Athered-**
 in perpetuum regnante, et a summo cœli fastigio om- **ingtune.**
 nia regnorum jura disponente. Cunctis ea que sunt
 vera cernentibus manifestum est, quod præsentis vitæ

A.D. 961. prosperitas mundi strepitu deficiente corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, aeterna justitia comparatur.

Unde ego Eadgar, basileus Anglorum, cunctarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ælfrico ix. mansas perpetualiter concedo illie ubi Anglica appellatione dicitur ac Ætheredingetune. Habeat autem possideatque meum regale domum quamdiu vivat; et post se cuiuscumque voluerit heredi aeternaliter derelinquat. Sit autem praedicta terra ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus quae ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisque instructione.

Si quis autem infringere certaverit, (quod absit,) sciat se rem omnem ora vite suae, et tenebrosam Tartarum non evadere, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Istis terminis ambitur praedicta tellus.

Thas nigon hida lieggad on gemang othran gelal-
lande feldles gemane, and maeda gemane, and yrth-
land gemane.

Acta est haec praefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCLXI. indictione iiii.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, praefatam donationem concessi.

+ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem agie Crucis impressi.

+ Ego Byrhtelm, Uintoniensis ecclesiae episcopus, testudinem sanctae Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

- A.D. 981.
- + Ego Osuuold, episcopus, corroboravi.
 - + Ego Alfuuold, episcopus, non renui.
 - + Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
 - + Ego Cynsige, episcopus, atqueievi.
 - + Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.
 - + Ego Atheluold, episcopus, consensi.
 - + Ego Alfuuold, episcopus, consensi.
 - + Ego Alferē, dux.
 - + Ego Alfueah, dux.
 - + Ego Athelstan, dux.
 - + Ego Eadmund, dux.
 - + Ego Atheluold, dux.
 - + Ego Byrhtnoth, dux.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Birhferth, minister.
 - + Ego Alfuuine, minister.
 - + Ego Alfsie, minister.
 - + Ego Osuueard, minister.
 - + Ego Osulf, minister.
 - + Ego Atheluueard, minister.
 - + Ego Eanulf, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Uulfgar, minister.
 - + Ego Alfuuold, minister.
 - + Ego Atheluine, minister.
 - + Ego Uulfhere, minister.
 - + Ego Alfuuig, minister.
 - + Ego Uuihtsige, minister.
 - + Ego Ordgar, minister.
 - + Ego Ealdred, minister.

Carta Regis Edgari de Mordune.

Christo Theo in seculorum secula cœlum terram- Gift of
que regente. Humanum genus ab ortu suo fluere us- ~~Mordune~~

A.D. 962. que ad mortem deficiendo videtur; sed pius omnium virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum secularique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad celestia regna, que nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia aeterna Sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadgar, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Eadwine, xx. mansas perpetualiter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur aet Mordune, ut terram jam prefatam, meo scilicet vivente concessu, tramitibus suis possident vite; deinceps namque sibi succedente cuicumque voluerit heredi derelinquat, cum predixi, in aeternam hereditatem. Sit autem predictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; sine expeditione, et pontis arcisque instructione.

Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, quod opto absit a fidelium mentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur:—"Discedite a Me, maledicti, in ignem aeternum, qui paratus est Satane et satellitibus suis" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo penitentia veniam legali satisfactione emendent.

Predicta aequidem tellu istis terminis circumcuncta esse videtur:—

Meter.

This¹ sind the land:encero to Mordune.

Ere: on Higford; of Higforda andlang Hroodburnan on Uuof; andlang stromes on² Purtanige

¹ This¹ is collated with the de- | Chanl. C. ix. fol. 200.
 scribed copy of the boundaries in | 'ca.' of.

uestwerdne ; on¹ Purtanige northeuwerdan ; eft ut A.D. 962.
 on worfestream ;² andlang streames on wude³ bricge ;
 thanon⁴ ut on æsclace thær æsclæce fylth ut on
 Wuorf ; up ongean stream on thæs langan furlanges
 eastende ; thanne⁵ east on tha ealdan dic ; of thære
 ealdan dic on Grindewylles⁶ lace an furlang ; thanon
 on Ættenpæn⁷ on thone ellen styb ; thanon⁸ a be
 cege on tha medenunga ;⁹ of thære medenunge¹⁰ nither
 on thone ealdan uuithig on Ættanpennes¹¹ læce ;
 thonon on hortan¹² ford ; of thon forde¹³ on filican
 slæd ; andlang slædes on thone ealdan wylle ; thonne
 ut on Haaddanduneslæd ; andlang slædes oth bradan
 weg ; of bradan wege andlang slades ut on Hag-
 ford.¹⁴

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII., scripta
 est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum
 inferius nomina caraxantur:—

Testes.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
 cessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
 Crucis roboravi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, præsul, sigillum agiæ
 Crucis impressi:

¹ on] of.
² worfestream] weorre stream.
³ wude] wudu.
⁴ thanon] thonne.
⁵ thanne] thonne.
⁶ Grindewylles] Grundewylles.
⁷ thanon on Ættenpæn] thonne
 on Ættenpen.

⁸ thanon] thonne.
⁹ medenunga] medemunga.
¹⁰ medenunge] medemunga.
¹¹ Ættanpennes] Ættenpennes.
¹² hortan] hnottan.
¹³ thon forde] thæm forda.
¹⁴ Hagford.] Here ends the copy
 in C. ix.

- A.D. 962.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi.
 - + Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
 - + Ego Alfmold, episcopus, non renui.
 - + Ego Osmold, episcopus, atquevi.
 - + Ego Cynsige, episcopus, corroboravi.
 - + Ego Athelnuold, abbas.
 - + Ego Alfere, dux.
 - + Ego Alfheah, dux.
 - + Ego Eadmund, dux.
 - + Ego Athelnuine, dux.
 - + Ego Beorhtnoth, dux.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Alfuine, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.
 - + Ego Uulfgar, minister.
 - + Ego Alfrie, minister.
 - + Ego Osferth, minister.
 - + Ego Leofsige, minister.
 - + Ego Eanulf, minister.
 - + Ego Ælfhelm, minister.
 - + Ego Ælsige, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Byrhtrie, minister.
 - + Ego Ordgar, minister.
 - + Ego Leofa, minister.

Carta Edgari Regis de Dodington.

Gift of Dodington Anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi MCCCLVIII, Indictione i, ego Eadgar, divina allucente gratia rex et primicerius Merciorum, aliquantulum raris partem, quaterdenis aestimatum mansiuuculis, tecton et quadraginta iugeribus, in loco qui dicitur Dodington, Eanulfo ministro meo liberam, præter arcem, pontum, expeditionemque, in perpetuum jus

libenter admodum concedo ; quatinus diebus vitæ suæ **A.D. 958.** possideat ; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat.

Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et his limitibus hæc telluris pars circumgirari videtur :—

Metæ.

This sindon tha landgemæro to Dudingtune xiiii. hida and tha ealdan cyricean æt Æstlea and thæрто xl. æcera, and Byrnanlea eal in to Dudingtune.

Ærest of Dudingtune on weric ; andlang wenrices on thone byge ; of tham byge on tha ealdan lace ; andlang lace on tha north ea ; andlang streames on Folgorhyrste neothewealde ; thonon on tha ealdan dic ; andlang dic thæt suth eft on wænric ; up ongean stream on thone ealdan ford ; of thone forda up on tha rithe an furlang with suthan tha cyrican ; andlang rithe on tha wurtwalan ; thæt ut thurh thone hagin on burhdic ufeuearde ; of thære dic on tha ealdan rode ; of thære rode on Scottes healh ; of tham healle on Uuenburge byrgge ; of thæra brucege on tha dic ; andlang dices on Easthæma gemære ; on thone bige ; to than heafdan ; on gate thyrnan ; of thære thyrnan on blace thyrnan ; on tha dic ; of thære thyrnan to uurtwalan to than furan ; andlang fura on tha ealdan dic to than ellere ; andlang dices to than othern ellene ; of than ellene to thære apoldre ; thanon to Ægles uullan broce ; up ongean stream on Stanford ; of than forda on fugelslæd ; of tham slæde on coluullan broc ; andlang broces on swyllan healas ; of than healan on Hastings lace ; andlang lace on thone ea streame. And twegen hammas æt Loppede thorne hyrath in to Dudingdune.

A.D. 958. Et hujus domi constipulatores extiterunt, quorum interius nomina caraxari videntur:—

- + Ego Osutel, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Dunstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynesige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Athulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfre, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelnuold, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ufa, minister.
- + Ego Offerth, minister.
- + Ego Cuinsige, minister.
- + Ego Athelnuold, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.
- + Ego Byrhtferd, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.

[De¹ Boxora.]

Item, idem rex concessit alteri sui ministro, vocato Ælfwine, x. mansas apud Boxoran, predicto tenore, et ita ad hanc ecclesiam jus illius pervenit, eodem anno, et eisdem ut predictum est, testibus confirmantibus.]

¹ D. C. C. v. 1. 2. b. furnished the passage within brackets.

Carta¹ Edgari Regis de Boxora.

Omnia Conditor creaturarum, cum in constitutione A.D. 968.
Gift of
Boxora.
vergentis mundi cuncta creasset ex nichilo, coeptamque
sui operis perfectionem sexto die compleret, adjuncto
Sanctæ Trinitatis vocabulo inquit:—"Faciamus homi-
nem ad imaginem et similitudinem Nostram" [Gen. i.
26]. De cujus dormientis latere cum subtractam costam
procreasset in fœminam, eamque in adjutorium eidem
adduxisset, vocavit nomen ejus Virago, quoniam sumpta
est de viro suo. Quapropter quicquid acquiritur desu-
dando fragilitas viri datur fœcundæ conjugii,² procrean-
disque filiis et fidelibus suis.³ Et si in tantum diligi-
tur dilectio carnis, multo magis amari debetur amor
Æterni Regis, qui dat Cui vult filios, servos, ac liberos,
cunctosque suo nutu alit et crescere permittit.

Unde ego Eadgar, gratia Dei Anglorum rex pacifi-
cus, meo cuidam ministro nuncupato nomine Ælfuino,
pro suo fidei servitio, tradens trado x. videlicet mansas,
in loco cui antecessores ruricolæ imposuerunt nomen
Boxoran; tali videlicet tenore ut post sui dissolu-
tionem corporis, cuicumque placuerit amico, in perpe-
tuam concedat hereditatem. Prædicta igitur villa ab
omni seculari servitio permaneat absoluta, cum omnibus
sibi impositis; exceptis tribus, populari expeditione,
viatici pontis restauratione, regię arcis constructione.

Si quis ergo invidiæ stimulis stimulatus hoc meum
donum invadere temptaverit, sit anathema, hoc est,
alienatio⁴ a consortio Christianorum, nisi ad satisfac-
tionem cum fructu pœnitentiæ venire festinaverit.

¹ *Carta.*] Collated with the dupli-
cate in Claud. C. ix. fol. 120 b.

² *conjugii.*] Altered (apparently)

to "conjugii."

³ *suis*] or, possibly, "servis."

⁴ *alienatio*] alienatus.

A.D. 968. Praefata¹ vero terra istis videtur terminis circumgirata:—

Metæ.

This² sind tha land gemæra to Boxoran.

Ærest æt Uines treowe; that andlang herpathes to dene pytte; thanon up on Æsemæres hammas sutheneuarde; of tham hamman andlang mearce ut on thone hæthfeld easteneuarde; that ut on Lindene northeuearde; thanon andlang mearce on Wescan thorn; of tham thorne that andlang mearce on Lamburnan; on Clatford; of Clatforda on Meos broccs heafod; that thanon to Allan stapule; thanon andlung herpathes ut on thone merse; that a be mersee to tham tune on tha hegerawe; that on tha die ut on tha burnan; thanon up on tha blaean grafan; of there grafan on rinda crundel; of tham crundle to thrim thornon; that andlang weges eft on Wines treow, thær hit ær onfeng.³

Caraxata est hæc cartula anno Incarnationis Dominiæ DCCCLXVIII. confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse prætitulata.

Testes.

+ Ego Æadgar, Angliæ regionis basileus, presens donum cum sancto Crucis signaculo confirmo.

¹ *Praefata.* This clause does not occur in C. ix.

² *This.* Collated with the duplicate in C. ix. fol. 19^v. b. See

also the present volume, p. 104, where another copy occurs.

³ *onfeng.* Here ends the copy in C. ix.

† Ego Dunstan, ecclesie Dorobornensis archipræ- A.D. 968.
sul, nostri regis præceptum cum agie Crucis vexillo
propria manu lætanter consigno.

- † Ego Oswold.¹
- † Ego Ælfstan, episcopus, atquiesco.
- † Ego Atheluuold, episcopus, corroboro.
- † Ego Osulf, episcopus, consolido.
- † Ego Alfuuold, episcopus, delibero.
- † Ego Ælfstan, episcopus, testificor.
- † Ego Uuinsige, episcopus.
- † Ego Alfere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Ordgar, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Brihtnoth, dux.
- † Ego Alfric, abbas.
- † Ego Æscuuig, abbas.
- † Ego Osgar, abbas.
- † Ego Athelgar, abbas.
- † Ego Brihtferth, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Alfsige, minister.
- † Ego Alfuerd, minister.
- † Ego Osuerd, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Offerth, minister.

[In² donationibus autem quas ipse rex Eadgarus
huic ecclesie Abbendonensi, sub sancto patre Athel-
woldo contulit, datur conjici quantum illum reveren-

¹ *Oswold.*] In Claud. B. vi. an
erasure here occurs.

² *In.*] Introduced into the text
from Claud. ix. fol. 115.

A.D. 968. *tia et amori penes se tenerit, cum locum quo de-
guerit sic honoraverit. Siquidem Bedwidan, lxxii.
cassatorum illic largitus est.]*

Carta Regis Edgari de Bedewinde.

Gift of
Bedewinde.

Ego¹ Edgar, Altitrono adminiculante, Anglorum
ceterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium
basibus, ut hujus clementia merear optinere consortium, quamdam
rusculi particulam in locis direptam lxxii.² cassato-
rum, quod solico³ hujusce provincie Bedewindan
vocita⁴, cum omnibus utilitatibus ad eam rite perti-
nentibus, campis, silvis, pratis, pascuis, piscuariis, Ab-
bendonensi ecclesie designans, Domino nostro Ejusque
Genetrici Marie, Athelwoldo optinente abbate, ad
usum monachorum inibi degentium, aeterna largitus
sum hereditate. Sit autem prefatum rus, quod ego
cum consensu optimatum meorum devote concessi,
omni terrene servitutis jugo solutum, tribus videlicet
exceptis; expeditione, pontis arcisve restoratione.

Si quis vero tam epilepticus, phirargiria⁵ seductus
amentia, quod non optans,⁶ hanc nostre munificen-
tie clementiam ausu temerario infringere temptaverit,
sit ipse alienatus a consortio sanctae Dei ecclesie,
necnon et a participatione Corporis Sacrosancti et
Sanguinis Jhesu Christi, Filii Dei, per quem totus
terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico li-
beratus est et cum Juda proditore Christi sinistra in

¹ *Edgar*. Collated with the de-
scriptio in Cl. ix. 1. 11. *Carta*
Regis Edgari de Bedewinde.
² *lxxii.* *lxxii.* *lxxii.* *lxxii.*
³ *solico*. *solico*. *solico*. *solico*.
⁴ *Bedewindan*. *Bedewindan*.
⁵ *phirargiria*. *phirargiria*.
⁶ *quod non optans*. *quod non optans*.

parte deputatus; nisi prius hic digna satisfactione hu- A.D. 968.
 milis pœnituerit, quod contra sanctam Dei ecclesiam
 rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica
 veniam, nec in theorica requiem apostata optineat
 ullam, sed æternis baratri incendiis trusus jugiter mi-
 serrimus crucietur.

Metœ.

Ærest¹ fram Bedeuindan to haran grafan north-
 ueardan up æt thære dices geate;² æt haran dene;
 forth. thonne be uurtwalan thær se haga utcymth be
 tham wyrtwalan to Wædes pathe; thonone with Helmes
 treowes; thonne on Æmbrihtes gæt; thonne with
 stæt gætes; thonne on hundan dene,³ neothewærde;
 thone with Hoces byrgels; thonne on hwitan hlinces;
 thonon on Abban crundel, thonon on tha swelgende;
 thonan on Penderes clif foreueadan on Pæluueg,
 thonne with thære eorthbyrig, thonne with byr
 bæces;⁴ thonne with igfelda; thonne with bydan
 hammers; thonne with Rodleage meres; thonne to sæt-
 gæte; thonne to bræcdene geate; thonne to Wædles
 mære; thonne to gemot leage eastewearde; thonne
 ut to bradan leage, thær Cuthhardes pæth utlicgth;
 thonne on Bagcgan geat; thonne on heathfeldgeat;
 thonne on thone hleadreadan beam; thonne on Har-
 mines dene⁵ geat; thonne on hors heal⁶ gæt ut on
 Beocces heal; thanon to Beduuindan.⁷

¹ *Ærest.*] Collated with the du-
 plicate copy of the boundaries in
 C. ix. fol. 195.

² *geate*] gaete.

³ *hundan dene*] Huntandene.

⁴ *byr bæces.*] The MS. Claud.
 C. ix. here makes this addition:—
 “Penderes clif foreward and on

wælweg, thonne with there eorth-
 byrig, thonne with gemære weges,
 thonne with Burhbæces.”

⁵ *Harmines dene*] Hramines dene.

⁶ *heal*] hæsl.

⁷ *Beduuindan.*] Here, in Claud.
 B. vi., occurs a blank, occasioned
 by the erasure of four lines.

A.D. 968. **Caraxata est¹ hanc cartula anno Incarnationis Dominicae DCCCCLXVIII., confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse pretitulata:—**

Testes.

+ Ego Eadgar, Anglica regionis basileus, presens donum cum sancta Crucis signaculo confirmo.

+ Ego Dunstan, ecclesie Dorobornensis presul, nostri regis preceptum cum agia Crucis vexillo propria manu letanter consigno.

+ Ego Osuold, archiepiscopus, concludo.

+ Ego Alfstan, episcopus, atquiesco.

+ Ego Athelnuold, episcopus, corrobora.

+ Ego Osulf, episcopus, consolido.

+ Ego Alfuold, episcopus, delibero.

+ Ego Ælfstan, episcopus, testificor.

+ Ego Cuinsige, episcopus, imprimo.

+ Ego Ælfere, dux.

+ Ego Ælfheah, dux.

+ Ego Athelstan, dux.

+ Ego Ordgar, dux.

+ Ego Athelwine, dux.

+ Ego Brihtnoth, dux.

+ Ego Ælfrie, abbas.

+ Ego Æscunig, abbas.

¹ *Caraxata est.* The MS. Claud. C. ix. fol. 115 b. here read thus:—

"Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXVIII., scripta est hujus munificentie singrapha —

"Ego Eadgar, rex, donavi.

"Ego Dunstan, archiepiscopus,

consensu, cum ceteris episcopis et principibus gentis nostre.

"Ego Æthelwold, Abbedunensis cenobii archimandrita, juvante Theso, hoc donum adquisivi.

"Ego Eadgiva, ejusdem regis ava, hanc dignitatem hilario fore concessit."

- † Ego Osgar, abbas.
- † Ego Athelgar, abbas.
- † Ego Brihtferth, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfueard, minister.
- † Ego Osuuerd, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Osferd, minister.

A.D. 968.

[*De¹ Hysseburna.*

Item, apud Hisseburnan, l. cassatos rex ipse illic sub eodem abbate largitus est, cum xiii prædiis apud Wintoniam urbem sitis, ad prædictum rus Hisseburnan pertinentibus.]

Carta² Regis Edgari de Hisseburna.

Universa sacri eloquii oracula crebris nos instruunt Gift of
Hisseburne. ammonitionibus ut Ei devoti toto famulemur adnisu, Qui divino omnia fundans verbo microcosmum, hominem scilicet, quadriformi plasmatum materia, omni-genæ totius cosmi præfecit creaturæ. Nam divinæ auctoritas Scripturæ multifido nos exortatur³ monitu, dicens:—"Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc" [Job i. 21]. Et iterum:—"Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7].

¹ *De.*] The duplicate MS. Claud. C. ix. fol. 116 furnishes the passage in the text inclosed within brackets.

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

³ *exortatur*] exhortatur.

A.D. 961. Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferte, totius Albionis basileus, regni fastigio humili præsiciens animo, ob remunerationem præmii majoris, aliquantulam ruris particulam, quinquaginta videlicet cassatos, loco qui celebri Hysburna nuncupatur onomate, Abbadunensi ecclesie, Beate Dei Genetrici semperque Virgini Mariae honorifice¹ dicatae, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus ut usilibus que Deus eorum in ipsa telluris edidit superficie, præcis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemoribus, æterna largitas sua hereditate. Prædia utique viii. que Uintoniensi sita sunt urbe ad rus præfatam pertinentia, eadem libertate præfatae Dei ecclesie, admodum devoto Ethelnuoldo obtinente ejusdem loci abbate, plaudeat. Sit autem prædictum rus omni terrene servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rati videlicet expeditione, pontis arcisve recuperatione.

Si quis autem præscriptis statutis noluerit consentire aut obedire, sciat se alienum esse a consuetudine sancte Dei ecclesie et a Corpore et Sanguine Domini nostri Jesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli sociorumque ejus, nisi prius hic digna emendaverit penitentia ante mortem.

His metis præfatam rus hinc inde giratur:—

Metis.

Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan.

Eadg Begn. rex of England on Cogan mere; of Cogan mere on gutter cundes leaf 1; thanon on

¹ *Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan.* | *Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan.*
Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan. | *Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan.*
 part copy of the 3. ind the hundgenara to Hiseburnan. | *Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan.*
 part copy of the 3. ind the hundgenara to Hiseburnan. | *Thi 3 ind the hundgenara to Hiseburnan.*

Hengest pathes geat; of tham gæte andlang hagan A.D. 961. on standene; of standene on henna dene; of henne dene on Thyrran mere; of Thyrran mere on Thorc¹ mere; of Thoroc² mere on Lillan hrycg; of Lillan hrycge on rupan beorh; of rupan beorge on woon lince on ge of woon lince oc hangran;³ on Cissan anstigo; of Cissan anstigan on thone hwitan hagan; thæt on gos dene; of gos dene andlang dene thæt on Bittan cnolle to wuda; of Bittan cnolle on Wocces geat; of Wocces geate on hlid geat; of lid geate on Wesanham suthewardne; thanon on Tanmere; of Tanmere on Begmere.

Thonne sint this landgemæra thara xv. hida æt Eastune.

Ærest on efer fearn on tha readan dic; thæt on hyldan hlæw; thonne andlang streates oth ceapmanna del; of ceapmanna dele thæt on portmanna⁴ hundan hylle; thæt to than big windlan; thonne a be wurtwalan æt on sotceorles æcer; of sotceorles æcer oth thone wonstoc;⁵ of than stocce thweores ofer bradan lea; thæt on hors leaga dene; of thare dene thæt on thone grundlæsan pyt; of tham putte on hacan pundfald; of hacan pundfalde oth eft on thæt efer fearn.

Nam viii. et his l. parvo interjacente capedine, suis semotim girata terminis dirimuntur, ut superius lucide prænotatum esse videtur.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI., scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur:—⁶

¹ *Thorc*] Throc.
² *Thoroc*] Throc.
³ *on woon lince on ge of woon lince oc hangran*] of Poon hlince on geoc hangran.

⁴ *portmanna*] del; thæt on hunda hyl; of. An erasure occurs in B. vi.
⁵ *wonstoc*] wocstoc.
⁶ *caraxantur.*] Here ends the duplicate in C. ix.

- A.D. 961. + Ego Eadgar, Britanniae Anglorum monarcha, hoc tunc auctore agie Crucis roboravi.
- + Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem regis benivolentiam concessi.
- + Ego Osutel, Eboracensis basilicæ primas insignis, hoc donum regale confirmavi.
- + Ego Osulf, presul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.
- + Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lotus impressi.
- + Ego Athulf, pontifex, testudinem agie Crucis intrepidus hoc donum corroboravi.
- + Ego Ælstan, antistes, trophæum sanctæ Crucis consolidavi.
- + Ego Osunold, legis Dei cataseopus, hoc eulogium propria manu depinxi.
- + Ego Athelnuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelnuold, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Alfwine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.
- + Ego Æthelwine, minister.
- + Ego Osmeard, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Uulfgar, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

- † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ealdred, minister.
 † Ego Alfuuold, minister.

A.D. 962.

Carta¹ Regis Edgari de Suthamtune.

In onomate almæ et individuæ Trinitatis. Cuncta Gift of Suthamtune. seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquantur; et omnis mundi gloria, adpropinquante vitæ hujus termino, ad nihilum reducta fatescit. Idcirco terrenis caducarum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino patrocinate, lucranda decrevimus.²

Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, instinctu Dei monitus, magno animi conamine procuravi ut omnia præsentis vitæ commoda Abbendunensi monasterio, quod ego Creatoris nostri iuvamine regulari vitæ restauravi, per nostram largifluam donationem devote³ largirentur, vineam circa Wæcet sitam,⁴ cum vinitoribus, rusque sibi pertinens suis giratum terminis, censum quoque regale ad cœnobium præfatum per singulos annos decorandum æt Suthamtune, unius æque navis piscationem et regale vectigal æt Hwitan clife, alterius autem æt Portmonna⁵ hythe, unam capturam et salinum, unamque terræ mansam, et ex regis nemore capturæ restaurationem quæ Brunuuic wer nuncupatur, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici Mariæ, ad usus monachorum inibi degentium, ob facinorum nostrorum⁶ veniam et æternæ beatitudinis præ-

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

² *decrevimus*] decernimus.

³ *devote.*] Omitted.

⁴ *vineam circa Wæcet sitam*] unde vineam Wæcet sitam.

⁵ *Portmonna*] Portmanna.

⁶ *nostrorum*] meorum.

A.D. 962. mium, Athelwoldo abbate obtinente, æterna largitus sum hereditate. His monachorum cunctiss¹ communiter locupletatus donis regularem tripudians servando custodiam in Domino jugiter voti compos hilarescat, crebraque Dominum supplicatione pro nostris intercedendo excessibus veniam impetrans seculo deprecetur. Qui autem hanc nostra² munificentie dapsilitatem augere voluerit, augeat Dominus vitam et prosperitatem ejus hic et in ævum.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio³ sanctæ Dei ecclesiæ æternis⁴ baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Anno⁵ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.⁶

+ Ego Edgar, Anglorum basileus, hoc donum agiæ Crucis tamate hilariter corroboravi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, tanti regis benevolentiam almæ Crucis impressione consignavi.

+ Ego Osevel, archiepiscopus, hoc ejusdem regis donum tripudians Crucis designavi indiculo.

+ Ego Osulf, gratia Dei episcopus, dilecti regis largitiam dapsilitatem Crucis signaculo roboravi.

+ Ego Byrhtelm, dno Dei episcopus, tantæ consulis largitati Crucis signaculum devotus impressi.

+ Ego Alimold, episcopus.

+ Ego Byrhtelm, episcopus.

¹ cunctissimus.

² nostra.

³ consortio.

⁴ æternis.

⁵ Anno.

⁶ caraxantur.

¹ cunctissimus. The date occurs in
C. ix. fol. 116b

² nostra. Here ends the
copy in C. ix.

- † Ego Osuuold, episcopus.
- † Ego Ælfstan, episcopus.
- † Ego Athulf, episcopus.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Beorhtnoth, dux.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfuuine, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.
- † Ego Ælsige, minister.

A.D. 962.

[*De¹ Fifhida.*

Item, apud Fifhidam, xxv. cassatos ad Abbendoniam ipse rex largitus est, Osgaro abbate ab eo obtinente. Hoc constitutum est sub anno a nativitate Christi DCCCCLXVIII., astipulantibus prædictis episcopis et cæteris probis testibus, quod concessum est.]

Carta² Regis Edgari de Fifhida.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sa-

Gift of
Fifhida.

¹ *De.*] Introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 118 b.

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 119. and with the transcript from the original charter in MS. C.C.C. Camb. No. cxi. p. 167, where is this title :—

“This is thara xxv. hida land-boc æt Fifhidan the Eadgar cyng gebocede Gode and Sc’a Marian in to Abbendune on ece yrfe.” At the end of the transcript occurs this note :—“Habui a doct. Owen.”

A.D. 963. cerdotum et decreta iudicium in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, circographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Elgar, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xxv. videlicet cassatos, loco qui celebri est Fithidan nuncupatur vocabulo, Domino nostro Ihesu Christo sanctaeque ejus ecclesiae beatae Dei genetricis¹ Mariae dicatae, loco qui celebri est Abhendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei mihi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro optinente² abbate, aeterna largitus sum hereditate.

Sit autem praedictum rus omni terrena servitutis iugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisque restoratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His³ metis praefatum rus hinc inde giratur.

Metr.⁴

This sind thara xxv. hida landgenara to Fifhydan.

.Erest of Eoccan on seortan die; of seordan⁵ die on .Elfthrythe die; anhang die on thame mor; of than more on tha ealdan die; of thare die on

¹ <i>genetrix</i> genetrici. CCC.	Claud. C. ix. fol. 195 b
² <i>optinente</i> optinente. CCC.	
³ <i>His</i> — Connected with the duplicate copy of the benedictus in	
	* The word "Metr" does not occur in CCC.
	⁵ <i>seordan</i> , seortan. CCC.

Temese streame; on the¹ rithig; andlang rithiges on A.D. 968. Uuase; of Uuasan on Cyddes hyge;² of Cuddes hyge³ ofer rige dune on Pætes uuege;⁴ of tham wege on mæne mor; of tham more the⁵ eft on Eoccan.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrafa, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

*Testes.*⁶

+ Ego Eadgar, rex totius Britanniae, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

+ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiae Crucis consignavi.

+ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem⁷ trophaem agiae Crucis impressi.

+ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiae episcopus, consignavi.

+ Ego Atheluuold, Uuintoniensis⁸ ecclesiae episcopus, praedictum donum consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

+ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

¹ *the*] thæt. C.C.C.

² *hyge*] ige. C. ix.

³ *hyge*] ige. C. ix. and C.C.C.

⁴ *Pætes uuege*] Pættes wege. C.C.C.

⁵ *the*] thæt. C.C.C.

⁶ *Testes.*] Omitted in C.C.C.

⁷ *triumfalem*] triumphalem. CCC.

⁸ *Uuintoniensis*] Uuintaniensis. C.C.C.

- A.D. 968.
- + Ego Alstan,¹ episcopus, corroboravi.
 - + Ego Alfric,² abbas.
 - + Ego Æscuni,³ abbas.
 - + Ego Osgar, abbas.
 - + Ego Athelgar, abbas.
 - + Ego Ælfere, dux.
 - + Ego Ælfah, dux.
 - + Ego Ordgar, dux.
 - + Ego Athelstan, dux.
 - + Ego Athelwine, dux.
 - + Ego Bryhtnoth, dux.
 - + Ego Bryhtferth, dux.⁴
 - + Ego Ælfwine, minister.
 - + Ego⁵ The'mard⁶ minister.
 - + Ego Culstan,⁷ minister.
 - + Ego Osulf, minister.
 - + Ego Osmeard, minister.
 - + Ego Ælfmeard, minister.
 - + Ego Ælfige, minister.
 - + Ego O-ferth, minister.
 - + Ego Athelmeard, minister.
 - + Ego Alfric, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Athelferth, minister.
 - + Ego Ælfuold, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Culfige, minister.
 - + Ego Culfnoth, minister.
 - + Ego Ælfige, minister.
 - + Ego Alfric, minister.

¹ Alstan, C.C.C.

² Alfric, C.C.C.

³ Æscuni, C.C.C.

⁴ Bryhtferth, C.C.C.

⁵ The'mard, C.C.C.

⁶ word "The" is no longer present in the signatures as they occur in C.C.C.

⁷ The'mard, Athelweard, C.C.C.

Culstan, Wulfstan, C.C.C.

Carta¹ Regis Edgari de Esthalla.

Cuncta seculorum patrimonia incertis nepotum hereditibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, appropinquante debitæ mortis termino, ad nichilum reducta fatescit. Hujus rei gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta² adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

A.D. 963.
Gift of
Esthalla.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, iiii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Easthealle profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 117.

² *emolumenta*] emolumenta.

Meter.

A.D. 963. This sind tha landgemera to tham iiii. hida to Heasthealle.

East be tham burnan ut oth tha sæ; and from there ealdan læthe ut oth meare; andlang dun, and Snep, and Seammandun, and Seortanwida into Easthealle.

Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

Testes.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oseutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
- + Ego Osuold, episcopus, atqueivi.
- + Ego Athelmold, abbas.
- + Ego Ælfrie, abbas.
- + Ego Æscuwig, abbas.
- + Ego Ælfuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelwine, dux.
- + Ego Beorthnoth, dux.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.
- + Ego Athelsige, minister.

- † Ego Uulhelm, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Uulsftan, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Ælfric, minister.

A.D. 963.

[Item, eodem anno¹ et hoc in dono adjecit rex ipsi ecclesiæ, scilicet iii. cassatos ad Henneride, quorum metæ non in continenti sed sparsim mixta jugera cum aliorum habentur.²]

Carta³ Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe.

Altitrono in æternum regnante. Universis sophiæ Gift of
Hennerithe. studium intento mentis conamine sedulo rimantibus liquido patescit, quod hujus vitæ periculis nimio ingruentibus terrore, recidivi terminus cosmi appropinquare dinoscitur; ut veridica Christi promulgat sententia qua dicit, "Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua.⁴

Quamobrem ego Eadgar totius Britanniæ basileus, quandam ruris particulam, iii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hennerithe nuncupatur vocabulo, sanctæ Dei ecclesiæ beatæ Dei genetrici semperque virgini Mariæ in Abbendune dicatæ, perpetua largitus sum hereditate, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis. Sit autem prædictum rus omni

¹ Anno.] Namely, in A. D. DCCCC.LXII.

² Item . . . habentur.] In the duplicate, Claud. C. ix. fol. 116 b., occurs this connecting narrative

as printed in the text.

³ Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116 b.

⁴ et reliqua.] Omitted.

A.D. 962. terræ servitutis iugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Meta.

Thises¹ landgemæra syn gemæne stua² thæt lith afre acer under acer.

Anno³ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta.

Testes.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oseutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
- + Ego Athulf, episcopus, corroboravi.
- + Ego Athelnuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.

¹ *Thises*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 175.

² *stua*. Omitted in C. ix.

³ *1062*. In Claud. C. ix. fol. 117 the date is given, as above, but the names of the witnesses do not occur.

- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluuold, dux.
- † Ego Byrhtnoth, dux.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.

A.D. 962.

[*De*¹ *Henritha x. Mansarum.*

Posteaquam in pontificali ipse venerabilis abbas Æthelwoldus constitutus est cathedra, rex Eadgarus circa hunc locum non destitit suæ munificentiae impendere operam. Siquidem anno, qui est a nativitate Christi DCCCCLXIII. ejusdem regis testamentum ita scriptum comperimus.]

*Carta*² *Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Quoniam quidem transeuntis mundi vicissitudo cotidie per incrementa temporum crescendo decrevit,³ et ampliando minuatur, crebrescentibusque repentinis variorum incursum⁴ ruinis, vicinus finis terminus esse cunctis in proximo cernitur. Idcirco vanis ac transibilibus rebus mansura cœlestis patriæ præmia mercanda sunt.

Gift of
Hennerithe.

¹ *De*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 117 b.

² *Carta.*] Collated with the

duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 117 b.

³ *decrevit*] decrescit.

⁴ *incursum*] incursum.

A.D. 964. Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, sanctæ ecclesiæ Dei generici semperque Virgini Mariæ honorifice in Abbendune dedicatæ, x. optimæ ruris mansas, in loco qui celebri Hennerithe nuncupatur vocabulo, ad usus monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus, quod ego Domino nostro Jhesu Christo Ejusque generici semperque Virgini Mariæ devotus concessi, omni terrenæ servitutis jugo, cum omnibus utensilibus eidem ruri pertinentibus, pratis videlicet, pascuis, cæterisque rebus necessariis, perpetua solutum libertate, tribus exceptis, rata videlicet expeditione. pontis arcisve constructione.

Si quis autem cartam hanc jure meo conscriptam inimicali zelo corrumpere desideraverit, se non dubitet a cunctis regni mei servientibus Deo nunc, et tunc, et usque in sempiternum, abdicatum et excommunicatum, sine fine cruciandus; unde post mortem a tartareis raptus ministris in profundum pestiferæ mortis infernum flammigera concludetur in domo, et ibidem in quandam ollam Vulcani ligatis prospicietur¹ membris, que assidue bulliente piee repleta esse testatur, et a talia frangentibus seu minuentibus intolerantissimo atrociterque absque ulla misericordia sentitur, nisi hoc² ante mortem penitentæ lamentis emendaverit.

Met.

Istis³ terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara x. lida landgemara to Hennarithe.

¹ *prospicietur*; projicietur.

² *hoc*] Omitted.

³ *Istis*] Collated with the du

} plicate copy of the boundaries in
Claud. C. ix. f. l. 195.

Ærest on thane¹ litlan wyl; of than wylle on **A.D. 964.**
 rypelme hlauw; of tham hlauue andlang heafde² thæt
 hit cymth on thæt heafodlond on westhealf thrym
 beorgan; thonne of than heafodlonde on thon gratan
 thorn styb; of tham stybbe on læce mære; of tham
 mere on Wanetinge broc; andlang broces thæt hit
 cymth to thære dic to Stifingehaeme³ gemæra; and-
 lang anheafdan estweard thæt hit cymth to thæs
 ealdormonnes gemære; thonon suth andlang heafdu
 thæt on riscbroc; thwyres ofer risc broc andlang
 heafdan that hit cymth on Lacyngebroce; on thon
 lytlan wyl; andlang broces on thone otherne wyl;
 thonne suth andlang heafda on Abbanbyorh; andlang
 heafda on blacan⁴ hylle suthewealde; of thære hylle
 west twa furlang to than⁵ heofd lande, andlang heofd⁶
 thæt hit sticath on thære dic andlang broce; west
 andlang⁷ broces eft on thone litlan wyl thær ic ær
 onfeng. Seo mæd is on west healf Waneting the
 gebureth ingto than⁸ x. hidan.

Anno⁹ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. acta
 est hæc præfata donatio, his testibus consentientibus
 quorum infra caraxantur vocabula.

Testes.

† Ego¹⁰ Eadgar, totius Britannicæ insulæ basileus,
 hanc largifluam donationem Crucis signaculo roboravi.

¹ *thane*] thone.

² *heafde*] heafda.

³ *Stifingehaeme*] Stifingehaema.

⁴ *on Abbanbyorh; andlang heafda
 on blacan*] on Babbanbyorh; and-
 lang heafdon on blacan.

⁵ *than*] thæm.

⁶ *heofd*] heafod.

⁷ *dic andlang broce; west and-*

lang] dic on Lacingbroce; west
 andlang.

⁸ *than*] thæm.

⁹ *Anno.*] This date occurs in
 Claud. C. ix. f. 118.

¹⁰ *Ego.*] The copy in Claud. C.
 ix. contains the attestations of only
 Dunstan, Oscutel, Ethelwold, and
 Elfstan.

- A.D. 964. + Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesie polierates,
 Crucis taumate consolidavi.
- + Ego Oseytel, Eboracensis ecclesie archiprasul,
 confirmavi.
- + Ego Athelmold, Uentane ecclesie prasul, hoc
 regium deum signo Dominico solidavi.
- + Ego Osulf, episcopus, ad sensum adhibui.
- + Ego Ælfstan, Lundonie episcopus, confirmavi.
- + Ego Alfuold, episcopus, corroboravi.
- + Ego Osuold, episcopus.
- + Ego Berhtelm, episcopus.
- + Ego Ædelm, episcopus.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelwine, dux.
- + Ego Ordgar, dux.
- + Ego Ælfwine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Athelmeard, minister.
- + Ego Ælfmeard, minister.
- + Ego Osbith, minister.

[*De Burhboro.*]

Eodem anno, et eisdem testibus, concessit idem
 rex huic ecclesie terram de Burhboro, xx. scilicet cas-
 sato.¹]

Carta Regis Edgaris de Burghboche.

Gift of
 Burhboro.

Almus totius cosmi fabricae Conditor superna infu-
 naque miro ineffabileque² ordine collocans hominem

¹ De [Introduced
 from Claud. C. ix. fol. 118. into
 the text, as above]

² Coupled with the da-

licate copy in Claud. C. ix. fol.
 116 b.

[*infu- naque miro ineffabileque*]
 infu- naque miro ineffabileque.

tantumdem quadriformi plasmatum materia, sancto ad A.D. 961. Sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infimis creaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ jocunditatis amænitate cum sua conjugè luculentissimo¹ constituit; qui (pro dolor!) dæmoniaco instinctus spiramine sibi ac posteris, in hoc ærumpnoso dejectus seculo, mortem promeruit perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator et rector, ut hujus miseræ repagulum quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus evadere, quem,² quandam ruris particulam, xx. videlicet cassatos, loco qui celebri Burhbece nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesiæ beatæ Dei genetricis semperque Virgini Mariæ honorifice dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.³

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *luculentissimo*] *luculentissime*.
² *quem*] *quædam*.

³ *decretum*.] Here ends the copy
in Claud. C. ix.

Metr.

A.D. 961. Ærest on weallweg; thonne on tha corth burg;
 that forth be wurtwalan to mearewege; thonne on
 Wifelesham westewearde; that forth andlang burg-
 bees; thonne to wadlege westewearde; thonne to
 mearewege; that west to Igfeldwege; on tha ac on
 Filethembæ; thonne andlanges hagan on Bidanham
 eastewearde; that andlanges hagan ut to Rodlengo
 westewearde; thonne to heathfeld geate.

Anno Domini Incarnationis DCCCCLXI. scripta est
 hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius
 nomina caraxantur.

Textes.

+ Ego Eadgar, Britannie Anglorum monarchus,
 hoc taumate agie Crucis roboravi.

+ Ego Dunstan, Dornensis ecclesie archiepiscopus,
 ejusdem regis benevolentiam concessi.

+ Ego Oscutel, Eboracensis basilicæ primas insec-
 nis, hoc donum regale confirmavi.

+ Ego Osulf, presul, canonica subscriptione manu
 propria hilaris subscripsi.

+ Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege,
 signum sancte Crucis lætus impressi.

+ Ego Athulf, pontifex, testudinem agie Crucis
 intepidus hoc donum corroboraui.

+ Ego Ælfstan, antistes, trophæum sancte Crucis
 hæc regis donationem consolidavi.

+ Ego Osuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium
 propria manu depinxi.

- A.D. 961.
- † Ego Atheluuold, abbas.
 - † Ego Ælfhere, dux.
 - † Ego Ælfeah, dux.
 - † Ego Athelstan, dux.
 - † Ego Atheluuold, dux.
 - † Ego Byrhnoth, dux.
 - † Ego Eadmund, dux.
 - † Ego Athelmund, dux.
 - † Ego Ælfgar, minister.
 - † Ego Ælfuine, minister.
 - † Ego Byrhtferth, minister.
 - † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Atheluuine, minister.
 - † Ego Osueard, minister.
 - † Ego Æthelsige, minister.
 - † Ego Osulf, minister.
 - † Ego Uulfgar, minister.
 - † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Ælsige, minister.
 - † Ego Uulfhelm, minister.
 - † Ego Aelsige, minister.
 - † Ego Ælfred, minister.
 - † Ego Ealdred, minister.
 - † Ego Alfuold, minister.

Carta Edgari Regis de Wasingetune.

Altitrono in æternum regnante. Universis sophiæ ^{Gift of}
 studium intento mentis conamine sedulo rimantibus ^{Wassing-}
 liquido patescit quod hujus vitæ periculis nimio in-
 gruentibus terrore, recidivi terminis cosmi appropin-
 quare dinoscitur, ut veridica Christi promulgat sen-
 tentia, qua dicit, "Surget gens contra gentem, et
 regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua

A.D. 963. Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ basilena, quandam telluris particulam, xxiiii. videlicet cassator, loco qui celebri ut Wasingatune nuncupatur onomate, cuidam præsuli, qui ab hujusce patrie gnosticis noto Athelnuold nuncupatur vocabulo, ob æternam animæ mee remunerationem, perpetua largitus sum hereditate; ut vita comite, voti compos possideat, et post vitæ suæ terminum, quibuscumque voluerit cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ

This sind tha landgemæra to Wasingatuna.

Ærst of Horninga dene to Bennan beorges; thon on eablan Cristes mæle; of than Cristes mæle to blaean pole; of than pole to Dunnan heafde; thonon to Hunnes cnoelle to Geoclearnan; thonon to Dunham lea; of than lea to reablan wylle; of than wylle to Lidgeardes beorge; thonne to Tatemannes beorgelese; of than beorgelese to Hathe burge hlawe; thanne up to there stænerigan; of there stænerigan to wyre-stealle; thonon to heregrafen; of heregrafan west to twam thornum; thonon to Rennes dune; of there dune to Seortan dene; thonne to Wigan campe; of Wigan campe eft on Horninga dene.

Thonne sind this tha denbæra. Arest Wynburge A.D. 962. spear; thonne se westra crochyrst; thonne other crochurst; thonne thridda crochurst; thonne Horsham; thonne Yfeles leah; thonne Heaseluic; thonne Gatewic; thonne ridan fald; thonne Scaceluic; thonne Hunreding fald forth oth hrycg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Eadelm, episcopus, adquievi.
- † Ego Ælfbere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Bryhtferth, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Atheluueard, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Rimecunda.

A.D. 961. **Almus totius cosmi fabricator Conditor superna infi-**
 Gift of **maque miro ineffabilique ordine collocans, hominem**
 Rimecunda. **tantumdem quadritorni plasmatum materia, sancto ad**
sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis que in
infinis creaverat, uno probandi causa excepto vetito-
que, proficiens paradisiace jocunditatis amenitate cum
sua conjugē luculentissime constituit. Qui (pro do-
lor²) demoniaco instinctus spiramine, sibi ac posteris
in hoc arumpnoso dejectus seculo mortem promeruit
perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Britannie gubernator et rector, ut hujus miserie repagulum, quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus, evadere queam, quandam ruris particulam, xxii. videlicet cassatos, loco qui celebri Rimecunda³ nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesie beate Dei genetrici semperque Virgini Mariae honorifice dicatae, ad monachorum usus inibi regulariter degentium, Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus que Deus celorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, aeterna largitus sum hereditate. Sit autem predictum rus omni terrena servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisque restoratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis baratri⁴ incendiis lugubris

¹ *Carta*. Collated with the original charter, MS. Cott. Aug. n. 39., and with the duplicate copy

Claud. C. ix. fol. 116. b

² *Rimecunda*. Rimecunda Aug.

³ *baratri*. Paratri. Aug.

jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus A.D. 961. puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Rimecunda.¹

Of thære bricge on west ea; andlang ea on bicau² pol; of tham pole on Dyrnanford; thonne is se³ mæd gemære of tham forde⁴ on Lucan beorh; of tham beorge⁵ on Pistetes æc; of tham acum on Broc lea ford; of tham forda on tha stigele; of thære stigele on Cutlesmed; of thære mæde on afene op on Wudeburge hinc; of tham lince⁶ on lindford; of tham forda on thone sæ troh; of thæm troge on thone heathenan⁷ byrgels; of tham byrgelse up to uuindgeate; of windgeate on Sponford; of thæm forda on thone fulan ford; of tham forda on Mulescub;⁸ of mulescumbe on thone herepath; andlang herepathes on thiofa cumb; of tham cumbe on Hlypeburnan; of tham burnan on Leofanmearce; on tha dic; of thære dic on tha brembel thyrnan; of thære thyrnan on beorh⁹ Rydingford;¹⁰ on tha mead¹¹ lace; of thær lace on thone haran withig; thonne is se¹² mæd gemæne of tham withige on afene up on Sandford; of tham forda on Ætheluuoldes mærcce;¹³ of his merce¹⁴

¹ *Rimecunda*] Rimecuda. Aug.

² *bican*] bican. Aug.

³ *se*] seo. Aug.

⁴ *forde*] forda. Aug.

⁵ *beorge*] biorge. Aug.

⁶ *lince*] hince. Aug.

⁷ *heathenan*] hæthenan. Aug.

⁸ *Mulescub*] Mulescumb. Aug.

⁹ *beorh*] burh. Aug.

¹⁰ *Rydingford*] Rydingford. Aug.

¹¹ *mead*] mæd. Aug.

¹² *se*] seo. Aug.

¹³ *mærcce*] mearce. Aug.

¹⁴ *merce*] mearce. Aug.

A.D. 961. on U'ndern beorh; of than beorge on thonne¹ laran withig; of than mithige eft on tha briage; and thisses landes se alles xxii. hida.

Anno Dominice Incarnationis MCCCLXI scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferior nomina caraxantur.

Testes.

+ Ego¹ Eadgar. Britannie Anglorum monarchus,¹ hoc tamate agie Crucis roboravi.

+ Ego Dunstan. Dorobernensis ecclesie archiepiscopus. ejusdem regis benevolentiam concessi.

+ Ego Osentel,⁴ Floracensis basilice primas insignis. hoc donum regale confirmavi.

+ Ego Osulf. presul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

+ Ego Byrhtelm. plebi² Dei famulus. jubente rege, signum sancte Crucis lectus impressi.

+ Ego Athulf. pontifex, testudino in agie Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

+ Ego Ælfstan. antistes, trofeum⁶ sancte Crucis hanc regis donationem consolidavi.

+ Ego Osuold. legis Dei cataseopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

+ Ego⁷ Athelnuold abbas.

+ Ego Ælfhere dux.

+ Ego Ælfheah dux.

+ Ego Athelstan. dux.

¹ Eadgar. King of Angl.
² Plebe. In the original charter the name of the priest is written in full to the end of the name of the first witness.

³ Osenot. Bishop of Angl.

⁴ Oseytel. Angl.

⁵ Byrhtelm. Angl.

⁶ Trofeum. Angl.

⁷ Ego. Here begins the second column in Angl.

- A.D. 963.
- † Ego Atheluuold, dux.
 - † Ego Byrhtnoth, dux.
 - † Ego Eadmund, dux,
 - † Ego Athelmund, dux.
 - † Ego¹ Ælfgar, minister.
 - † Ego Ælfuine minister.
 - † Ego Byrhtferth, minister.
 - † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Atheluuine, minister.
 - † Ego Osueard, minister.
 - † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Osulf, minister.
 - † Ego² Uulfgar, minister.
 - † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Ælfsige, minister.
 - † Ego Uulfhelm, minister.
 - † Ego Ælfsige, minister.
 - † Ego Ælfred, minister.
 - † Ego Ealdred, minister.
 - † Ego Alfuold, minister.

De Sancto Adtheluuoldo.

Nunc vero restat ut de viro venerabili Atheluuoldo, Of S.
Ethelwold.
tempore regis Eadgari istius loci abbate sanctissimo, mentionem faciamus, qualiter post amplas possessiones Eadgari regis Anglorum illustrissimi, domum istam venustissime ordinaverit, ut puta prudens ac vigilans Domini nostri Jhesu Christi dispensator; videlicet, quoad ordinis observantiam, et institutiones ordini admodum necessarias, similiter et consuetudines omni memoria dignas.

¹ Ego.] The third column here begins.

² Ego.] The fourth column here begins.

A.D. 963.
his build-
ings;

his gifts;

In primis itaque beatus Athelnuoldus (regnante rege Eadgare.) honorabile templum in honore sanctæ Dei genetricis semperque Virginis Mariæ in hoc loco construxit, pariter et ad votum consummavit. Quo consummato, cum jam beatus Athelnuoldus nonnullos fratres ibi coadunasset, de communi consensu et pari voluntate eorundem, misit quendam suum monachum, nomine Osgarum, in transmarinas partes ad abbatiam Floriacensem propter regulam beati Benedicti, sub qua fratres istius loci Deo digne famulantes feliciter militarent. Attendens etiam diligenter beatus Athelnuoldus illud propheticum, quo dicitur, " Domine, dilexi decorem domus tue " [Ps. xxv. 8], (ut de domo exteriori ad præsens intelligatur.) quæ ad decentius potuit d. munus istam ornamentis ditavit pretiosissimis. Dedit autem, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, calicem unum aureum immensi ponderis ob honorem et reverentiam Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi. Dedit etiam tres cruces admodum decoras ex argento et auro puro, quæ tempore uictricis regis Stephani sunt confractæ, attestantibus monachis nostris viam universe carnis ingressis. Ornauit etiam ecclesiam textis tam ex argento puro quam ex auro obrizo pariter et lapidibus pretiosissimis, thuribulis et phialis, peluibus fusilibus et candelabris ex argento ductilibus, multisque bonis aliis, tam usibus monachorum circa altare competentibus, quam decentiæ ecclesiasticæ competentibus. Opitulante etiam piissimo rege Eadgare memorandæ memoriæ, abbas Athelnuoldus tabulam fecit argenteam pretio adpretiatam trecentarum librarum, cujus etiam materiam forma exsuperabat artificialis, quæ etiam usque ad tempus Vincentii abbatis illa se permansit et intacta. Interim vir Dei, nameri¹ fortè consularis,

¹ Vulg. n. C. Pr. verb. xxx. de Vulg.

sindonem fecit, vendidit et tradidit Chananæo, dum A.D. 963. per sanctam conversationem et devotionem exemplum bonæ actionis præbuit discipulis suis, de bono in melius commutatis. Fecit etiam duas campanas propriis manibus, ut dicitur, quas in hac domo posuit cum aliis duabus majoribus, quas etiam beatus Dunstanus propriis manibus fecisse perhibetur. Præterea fecit vir venerabilis Athelwoldus quandam rotam tintinnabulis plenam, quam auream nuncupant, propter laminas ipsius deauratas, quam in festivis diebus ad majoris excitationem devotionis reducendo volvi constituit. Fuerunt autem ista superenumerata ornamenta, cum augmentatione bonorum aliorum, in ecclesia ista usque ad adventum Normannorum in Angliam. Illo enim tempore erant in hac domo quidam monachi et sacristæ de cœnobio Gemeticensi, qui ornamenta quamplurima a beato Atheluuoldo laboriose acquisita et huic domui collata, tam aurea quam argentea, erudrato penitus argento a rota memorata, secum in Normanniam fraudulenter asportaverunt.

Attendens etiam diligentius vir venerabilis Athel-^{his ar-}uuoldus illud authenticum quo dicitur, "De altari-^{range-}vivant qui altari serviunt" [1 Cor. ix. 13.], similiter et ^{ments for} illud Evangelicum, "Dignus est operarius mercede sua" ^{the food of} [Luc. x. 7.]; singulis diebus horis statutis filiis suis in vinea Domini laborantibus annonam hujuscemodi sub certa astipulatione constituit. Monachis Abben-^{the monks,}doniæ ad mensam discumbentibus, unusquisque panem accipiat sibi deputatum de frumento puro quinque marcis parem in pondere; unde versus ille,

"Panis Abben-^{the monks,}doniæ par marcis pondere quinque."

Ad istum panem frustum casei ad talem et tantam magnitudinem singulis diebus apponi constituit, ut infra v. dies pondus Abben-^{the monks,}dunense, quod tunc constabat ex xx. duabus petris, (ut ex antiquorum accepimus attestazione,) penitus expenderetur. Constituit etiam monachis istius loci Deo et Beatæ Mariæ in perpe-

A. D. 963. tuum servientibus, quaque die duo genera leguminum ante generale, et pulmentum post generale, unum etiam generale et unam pitanciam eis constituit, quibus ad refectionem sine crapula vesci possent. In albis, unam pitanciam plus quam in aliis diebus constituit. In cappis duas pitancias præter generale. In præcipuis festivitatibus, tres pitancias præter generale; et in eisdem diebus artoceas, et ad cenam oblata constituit. In quadragesimali vero tempore, loco casei, constituit unicuique fratrum unam anguillam grossam quotidie cum generale. In aestate vero constituit ad cenam fratrum lac acidum in vasis pulcherrimis, quæ Creches vulgari onomate dicuntur, a die quæ dicitur Hokedai usque ad festum Sancti Michaelis, — qualibet die; a festo vero Sancti Michaelis usque ad festum Sancti Martini lac dulce secunda die. Vas vero, quod Creche nuncupatur, vii. pollices continet, qui ad profunditatem a summitate unius usque ad profundum lateris alterius. Constituit etiam placenta v. diebus hebdomadae Paschæ, et in hebdomada Pentecostes v. diebus, et in die Sancti Marci Evangelistæ, tribus diebus Rogationum, die Ascensionis Dominicæ.

and their
drink.

Ad mensuram potus monachorum vir venerabilis Athelwoldus quandam assisam, non ultra rationabilem sufficientiam progredientem, nec citra deficientem, constituendam perutile fore dijudicavit. Constituit itaque scyfum quendam magnum, flaconem et dimidium, scilicet duas caritates, et eo amplius, in se plenarie continentem; quem scyfum antiqui Bollam Athelwoldi vocabant. Hac vero mensura bis in die obbe monachorum implebantur, scilicet ad prandium et ad cenam. In festivis etiam diebus constituit eis, sive in albis sive in cappis, hydromellum, videlicet ad prandium inter sex fratres sextarium, et ad cenam inter xii. fratres sextarium. In præcipuis vero diebus, quas apud nos principales observamus, scilicet Natali Domini, in Pascha, in Pentecoste, in Assumptione Sanctæ Mariæ,

et in Nativitate ejus, in Natale Apostolorum Petri et Pauli, in festivitate Omnium Sanctorum, vinum illis constituit ad mensuram qua prius de hydromelle ad coenam, et ad coenam hydromellum. Hæc vero et his similia tam abundanter tamque circumspecte constituit, ut non solum monachi quoad usum victus sustentarentur, verum etiam pauperes ex eorum reliquiis propensius recrearentur.

Præterea videns vir venerabilis quod in maxima parte diminutæ¹ essent veritates a filiis hominum et magis ac magis in posterum diminuende, timens sibi ac suis ne consuetudines inaneis assignatæ per processum temporis aut deteriorarentur, aut in pejus mutarentur, vel etiam penitus annullarentur, fecit quod potuit, et firmiter prohibuit sub anathematis interminatione, ne quis successorum suorum in pejus mutare præsumeret aut variare, nisi forte zelo caritatis succensus easdem consuetudines de bono in melius augmentare decrevisset. Oravit etiam pro domo ista, antequam ad episcopatum Tuintoniensem vocatus esset, orationem. Cujus orationis tenor hic est.

Oratio Sancti Adeluoldi.

Deus æterne, ante cujus conspectum assistunt angeli, et cujus nota reguntur universa, protege Domine, His prayer on leaving Abingdon. *quæso*, locum istum qui in nomine tuo et Beatæ Mariæ constructam est, et per virtutem Nominis tui recedat ab eo virtus inimicorum umbræque phantasmatum et incurvis turbis, percutio fulminum, læsio tonitruum, calamitas tempestatum, omnisque spiritus procellarum. Præterea *quæso*, Domine, ut non ignis domum istam

¹ *diminuta.*] See Psal. xi. 1. Vulg.

A. D. 963. consumat, nec homo inimicus per superbiam eam destruat; sed Tu, piissime Deus, conserva eam et gubernata, multiplicique fructuum ubertate pinguescat, ut omnes habitantes in ea voce et corde Te hymnizent et suavi modulatione Nomen tuum magnificent, et super eos descendat benedictio tua et super locum istum maneatque semper, per Dominum nostrum.

Sanctus¹ Athelwoldus factus est Episcopus ab Adyaro Rege.

S. Athelwold becomes Bishop of Winchester.

Interea dum viri Dei Athelwoldi abbatis vita et Deo acceptabilis, et hominibus predicabilem in dies se exhiberet, a predicto rege Edgardo eligitur Uintoniensis urbi antistes, anno a Dominica Incarnatione DCCCCLXIII. Hujus vice Abendonie abbas constituitur Osgarus, ejusdem ecclesie monachus. Et quamquam patriarchatum conscenderit presulatus, non tamen a monachica jugo disciplinae aliquatenus se relaxavit; unde clerici, qui tunc temporis apud illius episcopatus sedem in ecclesia convivere canonice debuerant, religionis rigorem in suo presule negligentes, loco cedere quam districtius vivere maluerunt. Quapropter predicti regis et beati Dunstani tunc archiepiscopi consiliis et auctoritate eos expulit, monachosque de Abendonia intromisit illuc, qui usque hodie Deo regulariter in eadem ecclesia deserviunt. Similiter et de ecclesia, ubi abbatia est, in eadem civitate fecit. Nam in ea monachos et abbatem eis primus ipse instituit. Siquidem et apud Orientales Anglos in insula Heliensi unum, in loco vero qui Burch appellatur aliud, et apud Torneium tertium, monasteria conuocitarum constituit. Quae cuncta ex Abendonien-

¹ *Sanctus*; Collated with the duplicate in Claud. O. ix. fol. 117 b.

sium sumpsere collegio cultum et fundamina, ubi pietatis justitiæque cultor ille vineam plantaverat tam fertilem, de qua per loca plurima tot propagines propagaret. Sed quia ecclesiam Abbendunensem ante susceptum episcopatum dedicandam reliquerat, post sui consecrationem, et ipsam una cum beato Dunstano et aliis nonnullis coepiscopis suis in honorem Dei genetricis consecravit, die v. kalendarum Januariarum [28 Dec.] A.D. 965.

De Morte Edgari Regis.

Edgario¹ rege Anglorum illustrissimo viam universæ carnis feliciter ingresso, cujus animo propitiatur² Deus, successit ei in hereditatem filius ejus Eduuardus, vir memorandæ memoriæ. Iste vero per processum temporis tam morum gravitate quam vitæ sanctitate pollebat, ut antequam humanitus ei contigisset, in terra positus vitam angelicam actitare ab omnibus videretur. Is enim dum regnaret de Kingestuna Abbendunensi ecclesiæ vii. hidas concessit, et de concessu his litteris roboravit. Death of King Edgar, and accession of Edward the Second. A.D. 975.

Curta³ Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens: "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus

¹ *Edgario.*] Claud. C. ix. fol. 121. proceeds thus:—

"*De Temporibus Edwardi Regis.*

"Defuncto itaque rege Edgario, filius ejus Eadwardus successit in regnum. Is enim dum regnaret," &c. (as in text.)

² *propitiatur.*] The termination of this word is altered by erasure in B. vi.

³ *Curta.*] "*Curta vii. Cassatorum in Kingestune.*" Claud. C. ix. fol. 121. At this point in Claud. B. vi. is introduced an illumination representing King Edward.

A.D. 965. revertar illuc" [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadweard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob remunerationem majoris premii, aliquantulam ruris particulam, vii. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cingestune profertur, ad ecclesiam beate **Marie** genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostre devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem predicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum prefato largitus sum cenobio, ab omni terrene servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvario instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve presumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, aternis baratri prestratus incendiis cum Juda Christi proditore aternaliter lugubris puniatur.

His metis prefatum rus hinc inde giratur.

Metu¹

This sind the land gemero, acer under a cere.

Ærest of Eccene on merethorn; of merethorne on the heofodæccras; thanun on Swanesig on thone cal-

¹ *Metu* collated with the duplicate copy of the boundaries in Chant. C. ix. fol. 200. They are presently repeated in the next charter, p. 355. (*Eccene*; Eccene.

dan garan middewearde;¹ of tham ealdan garan and- A.D 985.
lang riht gemæres on Ælfredes beorh; thæt andlang
riht gemæres² innan Cyngestun; andlang³ riht gerith
on thone byt⁴ beneoþan Cyngestun; swa andlang
riht gemæres on thone thorn; thæt⁵ ut on Temese;
andlang Temese on thæt eald gemære; up andlang
gemæres on Ælfthrythe stan; of thane stane,⁶ andlang
dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on
Eoccene.

Anno⁷ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta
est hæc carta.

† Ego Eaduueard, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Duntan,⁸ archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis
impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adquevi.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brihtnoth, dux.⁹

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Eaduine, minister.

† Ego Leofuine, minister.

¹ *middecarde*] *middewardne*.

² *on gemæres.*] Omitted.

³ *andlang*] *sua andlang*.

⁴ *byt*] *pyt*.

⁵ *thæt.*] Omitted.

⁶ *of thane stane.*] Omitted.

⁷ *Anno.*] *Claud. C. ix. fol. 121.*

⁸ *Duntan*] *Dunstan. C. ix.*

⁹ *dux.*] Here ends the names
of the witnesses in C. ix.

A.D. 965.

- † Ego Ælfrie, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Athelmeard, minister.
- † Ego Wulfgeat, minister.

*Item, Carta Edwardi Regis de xiii. Holis in
Kingstun.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis superiorum sacramenta donorum caelitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in presentis vite prope consummato curriculo, humano prosperitas iniquorum humanum acie intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est venie, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choras mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadmuad, rex Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli antistiti vocitato nomine Ælfstan xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jandudum ruride illius terre nomen indiderunt set Cyngestun, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, eui supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem predicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc noam donationem cum stultitia temeritate jactitando infringere certaverit, sit

ipse gravibus per colla depressus catenis inter flam- A.D. 976.
mivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius ad
satisfactionem venire maluerit.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

Metæ.¹

This sind tha landgemæro to Cyngestune, æcer
onder æcere.

Ærest of Eocene on merethorn; of mære thorne
on tha heafodæceras; thanne on Swanesig on thone
ealdangaran middewearde; of than ealdan garan and-
lang riht gemæres on Ælfres' beorh; thæt andlang
riht gemæres innan Cyngestun; andlang riht gerith
on thone pyt beneoþan Cyngestun; swa andlang
riht gemæres on thone thorn; ut on Temese; and-
lang Temese on the ealda gemæra; up andlang ge-
mæres on Ælfthrythe stan; of thane stane andlang
dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on
Eocene.

Acta² est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI.

† Ego Eaduard, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Osuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis
impressi.

¹ *Metæ.*] Already collated with
the duplicate in Claud. C. ix. fol.
200, at p. 350.

² *Ælfres*] Ælfredes, in the pre-
vious copy.

³ *Acta.*] This passage does not
occur in C. ix.

- A.D. 976. † Ego Athelnuold, episcopus, consignavi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, atqueivi.
 † Ego Alfuold, episcopus, consolidavi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, confirmavi.
 † Ego Ælfnoth, episcopus, conclusi.
 † Ego Sigar, episcopus, consensi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, corroboraui.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Athelwine, dux.
 † Ego Bryhtnoth, dux.
 † Ego Athelnuard, dux.
 † Ego Eadwine, dux.
 † Ego Athelnuar, dux.
 † Ego Ælfrie, dux.
 † Ego Æscuwig, dux.
 † Ego Osgar, dux.
 † Ego Athelgar, dux.
 † Ego Ælfnuard, minister.
 † Ego Alfrie, minister.
 † Ego Ælfnuold, minister.
 † Ego Ælfsize, minister.
 † Ego Bryhtnuar, minister.
 † Ego Bryhtferth, minister.
 † Ego Athelnuold, minister.
 † Ego Eardulf, minister.
 † Ego Leofwine, minister.
 † Ego Leofwine, minister.

*Quoniam Osgar Abbas cum sc. Hidas in
Kingslure.*

[Item, de hac eadem terra in vetustissimis et pene
consumptis litteris ita Anglice scriptum reperimus:—

*The first of these is the text from Claud. C. ix.
within brackets is here introduced | fol. 121 b, and fol. 290.*

Ælfhea ealdorman becwæth Ælfhero ealdormen xx. **A.D. 976.**
 hida æt Kingestune, tha abæd Osgar abbud æt Ælf- **Purchase**
 here ealdormenn, thæt he moste ofgan thæt land æt **of land at**
 him mid sceatte, tha tithode se ealdorman him. And **Kingston.**
 se abbod sealde him tha an hund mancosa goldes.
 Tha wes ofer Eastron micel gemot æt Athelwarabirig;
 and hit wes gesitolad thar tham hlafardingan tha
 thæron weron, thæt wes Adelwold bisceof, and Ælf-
 stan bisceop, and Æthelgar abbod, and Eadwine, and
 Ælfric Cild, and Ælfric Sirafes sunu, and Brihtric his
 brothor, and swithæ manega othra thegenas. And
 this wes gedon on micelre gewitnesse; and thysses
 gewrites geclofan nam se ealdorman Ælfhere to swy-
 telunga.]

Alfhegus¹ princeps hereditavit Afferum principem
 de xx. hidis apud Gingestun; tunc rogavit Osgarus
 abbas ipsum Alferum principem quatinus sibi permit-
 teretur propriari pretio ipsam terram, cui annuit
 idem princeps. Et abbas illi dedit centum mancosas
 auri. Et contigit illo tempore circa Paschale tempus
 haberi apud² locum qui Adeluuaraburh³ dicitur; et
 illis senioribus qui intererant hoc⁴ relatum est,
 scilicet, Atheluuoldo episcopo, et Athelstano episcopo,
 et Athelgaro abbati, Eaduuino, et Alfrico cognomento
 Puer, et alio Alfrico filio Sirai, et Brihtrico illius
 fratre, cum his et multis aliis. Et istud factum est
 in plurimorum testimonio; hujus etiam scripti divi-
 sionem recepit ipse princeps jam prædictus pro osten-
 sione.

¹ *Alfhegus.*] The Latin version
 alone is given in B. vi. fol. 87, as
 above. The various readings are
 from Claud. C. ix. fol. 121 b.

² *apud*] concilium apud.

³ *Adeluuaraburh*] Ædeluuaraburh.

⁴ *hoc*] de hoc.

[*De¹ Sidemanno Episcopo.*

A. D. 976. Anno tertio hujus regis, concilio apud Kirtlingctun Paschali tempore constituto, Sidemannus, unus eorum qui intererant, Defnescire episcopus, subitanea arreptus aegritudine ibidem defungitur. Cujus corpus, jussu regis ac Dunstani archiepiscopi, Abendonam defertur, et in porticu Sancti Pauli apostoli illic decenter humatur.]

A. D. 978. **Eduardo² rege Anglorum dolo Æstthrithe noverce sua ad celestia per martyrion translato, a sanctis archipresulibus Dunstano et Oswaldo et x. episcopis in Cingestune ad regni fastigium Athelredus frater ejus, filius Ælgari et Æstthrithe, consecratur. Qui ut imperitandi jubendique nactus est potestatem religioni minus intendere, pravorum consultui se committere, pro libitu multa facere. Adeo ecclesia Abendonie pravorum communitu infestus extitit, ut quaque pater ejus de suis dominiis possessionibus illic devote contulerat, ipse irreverenter suis restitueret usibus. Hæc dum in regno moventur, ecclesiarum valde necessarius defensor Athelnuoldus episcopus sanctissimus e seculo rapitur. Sed et pie memorie dominus Osgarus pro eo Abendonie abbas substitutus illo vite ultima sortitur. In hujusmodi infortunio locus iste sine defensionis sit obstaculo.**

¹ *De.*] Introduced into the narrative from Claud. C. ix fol. 121 b.

² *Eduardo.*] In Claud. C. ix fol. 122, the narrative proceeds thus. —

"DE INTERDICTIOSE EDWARDI
REGIS.

"Nec ruito post rex Ed-
wardus, nil mali erga quilibet

sua pro simplici conversatione
autumans, nefandorum insidia,
quadragesimalibus diebus, immerito
perimitur. Divulgato per Angliam
populos de regis nece vero indicia,
in unum condunati Adelredum
ejusdem germanum in regnum
substituunt. Qui ubi imperitandi,"
&c. (as above, in the text)

De Edwino¹ Abbate.

Erat tunc major regiae domus Edricus quidam A.D. 978.
 praeptens, filius Ælferi ducis Merciorum, fratrem Concern-
 habens Eadwinum nomine, monachum institutione. Hic ing Abbot
 apud regem pretio exegit ut his² frater ejus Abben- Edwin.
 doniae abbas praeficeretur. In quo distrahitur rerum
 abbatiæ copia, tepescit de intus ac de foris praedicandæ
 gratiæ fama. Nec tamen de his vindicta Dei abfuit
 diutius. Denique vir pro quo monasterialis summa
 venit, non multo post regiam offensam incurrens, a
 patria ista exul in Daciam depellitur; sed non multo
 post rediens Danos secum adduxit, qui multo tempore
 patriam vastaverunt. His universis calamitatibus Ab-
 bendonense cœnobium, paulo ante ditissimum, pluri-
 marum jam incurrit suarum rerum periculum.

De Morte Eduuini Abbatis.³

Sed qui Petro apostolo inter marinos fluctus labanti⁴ Wulfgar
 porrexit manus, Ipse dignatur ecclesiae suae discrimina becomes
 relevare. Nam fere sexennio praedictis ingruentibus abbot.
 adversis exacto, Eadwinus abbatiæ praepositus defun-
 gitur ac dominus Wlgarus substituitur, vir maxima
 probitate perspicuus et imminente articulo temporis ad
 ecclesiae libertatis restitutionem necessarius. Regis etiam
 animus, hactenus erga cœnobium istud obstinatus, in
 melius convertitur, ac pro hoc abbatem pro bonitate,

¹ *Edwino*] Eadwio C. ix. fol. 121 b.

² *his*] is. C. ix.

³ *De Morte Eduuini Abbatis*] De

Wulfgaro Abbate. Claud. C. ix. fol. 122.

⁴ *labanti.*] A reference to Matth.

xiv. 30.

A.D. 978. quam in eo didicerat, diligere, venerari, et admonitis ipsius se subdere cepit. Quare Abendonense cano- bium iterum a cunctis veneratur et colitur; et qui apud regem excellentius erant, ipsum de honore ejus- dem loci quotidie suggererant. Hujusmodi frequenti ammonitu adeo erga Dei timorem et ecclesie venerationem rex commutatur, ut in multitudinis fre- quentia fateretur ut in his que ad se defer[re]bantur graviter se errasse. Deinde providit que pro rebus ecclesie hactenus detentis condigna forent solutioni. Super hoc et libertatis libellum edidit, in quo omnem circa hunc locum simoniacam sectam fieri, tam se vivente¹ quam successoribus suis in reliquum regnan- tibus, anathemate perpetuo interdixit. Cujus scri- ptis talis fuit prosecutio.

De Privilegio Adlredi² Regis.

Ethelred's
first charter
of resti-
tution.
A.D. 993.

[Altithroni³ Tonantis onomate. [Orthodoxorum
vigoris ecclesiastici monitu creberrime instruimur, ut
Illi oppido subjecti subpeditantes famulemur.] qui
totius mundi fabricam miro ineffabilique serie dis-
ponens[, microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-
formi plasmatum materia, alio ad Sui similitudi[nem]
instinctum spiramine, universis que in infinis formave-
rat, uno probandi causa excepto vetitoque, proficiens,
paradisiace a[m]onitionis jocunditate, conlaterana, [Eva

¹ vivente] vivente. MS.

² Adlredi.] An illumination representing King Ethelred here occurs in B. vi. fol. 87 b.

³ Altithroni.] Compare here p. 256. The text of this present charter, as given in Claud. B. vi., omits the present, which is here supplied within brackets from the origi-

nal instrument which is preserved in the Cottonian Collection, Aug. ii. number 39. The various readings which are appended are derived from the same source. The original being mutilated, such additions as have been conjecturally introduced into its text are printed within brackets.

scilicet,] et comite decentissime collocavit. Larvarica, A.D. 993. (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis plectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus sæculo locetum promeruit perpetuum. Vaticinationibus siquidem prophetis et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium e supernis deferens, non ut Judæorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtusi cæcitate umbraminis, ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibohando proclamat: "Beata es Virgo Maria,¹ quæ credidisti! Proficientur a te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum," [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis prædictis taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.]

Ego,² inquit, Athelredus,³ Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarum gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, non inmemor angustiarum mihi

¹ *Maria.*] Inserted in a blank by a different hand and in a different ink.

² *Ego.*] Hinc ego Æthelred.
³ *Athelredus.*] Written in a different ink in Aug.

A.D. 993. meaeque nationi septimo regni mei anno et deinceps frequenter ac multipliciter accidentium, post decessum videlicet beatae memoriae mihiq̄ue interno amore dilectissimi Athelwoldi¹ episcopi, cujus industria ac pastoralis cura non solum meae, verum etiam universorum hujus patriae tam praelatorum quam subditorum, utilitati, superno Plasmatore inspirante, consuluit, mecum plurima volvere tacitus cepi, et quae tantorum causa periculorum existeret, studiose percunctari sollicitus curavi. Tanto igitur talique studio magno opere² incitatus, et archana quaeque diligenti cura mecum examinans, tandem Domini compunctus gratia ad memoriam reduxi partim haec infortunia pro mea juvenutis ignorantia, quae diversis uti solet³ moribus, partim etiam pro quorundam illorum detestanda philargia, qui meae utilitati consulere debeant,⁴ accidisse. Siquidem inter cetera memoriae occurrit me rogatu quorundam talium, Uulfgari scilicet episcopi defuncti, atque ducis Africi,⁵ qui adhuc superest, sacri Abendonensis⁶ conobii libertatem pro munere in servitum relinque, quod praefatus beatae memoriae episcopus Athelwoldus⁷ a praedecessoribus meis, Eadredo⁸ scilicet rege, patre patris mei, neenon et a patre meo rege Edwie⁹ nec minus et a patre meo, rege videlicet Eadgaro,¹⁰ ad usum monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariae¹¹ humilitatis et obedientiae ceterarumque virtutum meritis, in aeternam promeruit hereditatem, et in perennem adquisivit libertatem.

Haec igitur mecum vigilantia pectore volveas, et citius a tanto tanque exhorrendo anathemate liberari

¹ Athelwoldi] Adeluoldi.

² magno opere] magnopere.

³ uti solet] solet uti.

⁴ debeant] debebant.

⁵ Africi] Alfrici.

⁶ Abendonensis] Ebbandunensis.

⁷ Athelwoldus] Adeluold.

⁸ Eadredo.] In a different ink, in a blank space.

⁹ Edwie] Eadwige. Written in a blank space and in a different ink.

¹⁰ Eadgaro] The same remarks apply to this name.

cupiens, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCIII., mei A.D. 993. autem regni xvii., sinodale concilium Uintoniæ in die sancto Pentecosten [4 Jun.] fieri jussi; illucque episcopis et abbatibus ac cæteris optimatum meorum primoribus verba salutaria¹ et pacifica benignissime destinavi, cunctosque, Christi inspirante gratia, monui, ut quæque superno Creatori digna quæque spirituali² animæ meæ saluti, seu regali meæ dignitati congrua, quæque etiam omni Anglorum populo oportuna valerent, Domino consulente, in commune tractarent, vovens me etiam,³ vita comite, et retroactas ad purum coercere negligentias, et juxta prædecessorum meorum decreta, Jhesu Christo Domino nostro ejusque Genetrici priscum restituere libertatis cirographum.

Hoc illi meo, immo Christi, monitu simul et hortatu, magno opere delectati, voti compotes Salvatori Christo gratias egerunt, et quæque condigna salubriter instituta sanxerunt pacto spirituali⁴ confirmaverunt.

Nunc autem ego Athelred,⁵ Anglorum, Christo opitulante, basileus, quo debitum voti mei factis adimpleam, et ut æternæ libertatis Atitroni Moderatoris clementia merear obtinere consortium, pretium quod mihi dux præfatus Alfric pro fratris sui Eaduuini prioratu contulit, quo præfata Christi sanctæque ejus Genetricis hereditas iniqua servitute est venundata, perpetualiter anathematizando reicio; et gratuita Domini inspirante gratia, meorumque optimatum tam laicorum quam ordinatorum rogatus simul et usus consilio, ejusdem⁶ sanctæ Christi genetricis ecclesiæ monachisque inibi degentibus æternam privilegii, ut prædecessores mei, renovandam concedo libertatem.

Hujus etenim renovandæ libertatis auctoritas Christi

¹ *salutaria*] salutatoria.

² *spirituali*] spiritali.

³ *me etiam*] etiam me.

⁴ *spirituali*] spiritali.

⁵ *Athelred*] Æthelred, on a space left blank, and in a different ink.

⁶ *ejusdem*] eidem.

A.D. 993. auctoritate nostraque largitate concessa et corroborata est, die xvi. kalendarum Augustarum [17 Jul.], in oratorio vici qui usitato Gillingham nominari solet; missaque celebratione peracta, sub horum testium presentia, me assensum prebente, confirmata est; abbatis scilicet Ælfsini consanguineique mei Athelmari,¹ necnon et avunculi mei Ordulfi, ac prioratum præfati Abbandunensis² cenobii in manu ac potestate Wlfgari abbatis mihi humillima devotione subjecti, gratis sine pretio voluntarie renovando commisi; hancque privilegii libertatem tam sibi quam cunctis simul ejusdem sanctæ ecclesiæ congregationi pro mille quingentis³ missarum sollempniis, ac mille ducentis psalteriorum melodis, quas spontanea devotione pro æterna animæ meæ redemptione decantaverunt, æternaliter renovandam, cum sanctæ Crucis impressione concessi; quatinus post decessum ejusdem præfati abbatis Wlfgari, cujus temporibus hæc ipsa libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa præfati cenobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem justa ex eodem⁴ fratrum cuncto eligens constituat.

Cujus⁵ privilegii libertas deinceps perpetuo uso a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monasterio jus arripens exerceat potestatis, sed ejusdem cenobii collegium perpetuæ, ut prædixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monasterium omni terrene servitutis jugo eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Kenulfo⁶ rege catholico, vetusto continetur privilegio, Retuno⁷ abbate obtinente,⁸ solutum.

¹ Athelmari Athelmari

² Abbandunensis Abbandunensis

³ mille quingentas.

⁴ justitiam eadem] juste ex eodem.

⁵ Cujus] Hujus.

⁶ Kenulfo] Coenulfo.

⁷ Retuno] Hrethuno.

⁸ obtinente] optinente.

Agri equidem ad usus monachorum, Jhesu Christo A.D. 993. Domino nostro¹ Ejusque genetrici Mariæ,² priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a meipso meoque patre Eadgaro rege, fratreque ejus meo patruo rege Eadwio³ eorumque patruo, scilicet rege Eadredo fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetuæ sint libertatis. Nam reges præfati rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala⁴ Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ² priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium sibi regale injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituentes interdixerunt ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Athelred,⁵ Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura, quæ Domino devote⁵ per hoc modernum privilegium restauravi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant, perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt. Sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatae fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epilepticus philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentia renovatam libertatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei

¹ *Jhesu Christo Domino nostro*] Domino nostro Jesu Christo.

² *Mariæ.*] In the original charter this word is written in a different ink, on a blank space.

³ *Eadwio*] Eadwigo, written in a different ink, and on a blank space.

⁴ *Ceadwala*] Ceadewala.

⁵ *devote*] devoto.

A.D. 993. ecclesie, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius¹ hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere presumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam; sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Anno Incarnationis Domini² ut prædiximus, DCCCXCIII., indictione vi., humillimo rogatu præfati et devoti abbatis Culfhari, scriptum est hujus renovatæ libertatis privilegium; his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatum, Domino dispensante, caraxantur.³

† Ego Athelred,⁴ Brittanniæ Anglorum monarcha, hoc statuto agitur Crucis roboravi.

† Ego Sigeric, Dorobornensis ecclesie⁵ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

† Ego Ælfstan, Londoniensis ecclesie episcopus, hanc regis munificentiam confirmavi.

† Ego Ælfhæh,⁶ Quintoniensis ecclesie episcopus, hanc renovationis libertatem corroboravi.

† Ego Ælfrie, Coruiniensis parrochie episcopus, quæ præfatum adjacet monasterium, huic dono sanctam Crucem impressi.

† Ego Ælfheah, Licetfeldensis ecclesie episcopus, testudinem sanctæ Crucis depinxi.

¹ nisi prius; nisi.

² Anno Incarnationis Domini; Anno Domine Incarnationis.

³ dispensante caraxantur; dispensante caraxantur.

⁴ Athelred; Æthelred, in a blank, and in different ink.

⁵ ecclesia; ecclesie, throughout the original charter.

⁶ Ælfhæh; Ælfheah.

+ Ego Æscuig, Dorccensis ecclesiæ episcopus, hoc A.D. 993. regale donum consolidavi.

+ Ego Theodred, Orientalium Anglorum episcopus, huic largitati assensum præbui.

+ Ego Ælfstan, Hrofensis ecclesiæ episcopus, huic dapsilitati Crucem imposui.

+ Ego Ordbyrht, Australium Saxonum episcopus, sigillum sanctæ Crucis annotavi.

+ Ego Uulfsige,¹ Scirburnensis ecclesiæ episcopus, gaudenter consensi.

+ Ego Eadulf, Uuigornensis² ecclesiæ episcopus, hilari vultu subseripsi.

+ Ego³ Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, mihi placere respondi.

+ Ego Sigar, Uuillensis ecclesiæ episcopus, ita posse fieri dignum duxi.

+ Ego Alfuold, Cridiensis ecclesiæ episcopus, huic statuto non contradixi.

+ Ego Ealdred, Cornubiensis ecclesiæ episcopus, hoc decretum consentiendo laudavi.

+ Ego Ælfdryth,⁴ mater ejusdem regis, hujus doni faulrix extiti.

+ Ego Æthelstan, ejusdem regis filius, hoc stare non renui.

+ Ego Ecgbyrht, ejusdem quoque regis filius, assensum præbere non distuli.

+ Ego Eadmund, ejusdem etiam regis filius, hoc posse fieri non interdixi.

+ Ego Eadred, ejusdem quidem regis filius, hoc mihi placere professus sum.

+ Ego Uulfgar, abbas Abbandunensis cœnobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

¹ *Uulfsige.*] In Aug. this name is written on a blank space and with different ink.

² *Eadulf, Uuigornensis*] Eadulf, Wigorensis.

³ *Ego.*] The second column in the original in Aug. here begins, and from this point the cross is omitted.

⁴ *Ælfdryth*] Ælfthryth.

- A.D. 933. + Ego Aelfmarc,¹ Glastoniensis abbas.
 + Ego Ælfsige, Nin. abbas.
 + Ego² Uulfrie, Aug. abbas.
 + Ego Byrhtnoth, Elig.³ abbas.
 + Ego⁴ Lyfine, Ceort. abbas.
 + Ego Ælfric Meal. abbas.
 + Ego Ælfere, Bathan. abbas.
 + Ego Leofric, Miel. abbas.
 + Ego Ælfham, Mibbel. abbas.
 + Ego Byrhtelm, Faxe. abbas.
 + Ego Athelric, Æthel. abbas.
 + Ego Uulfige, Westm. abbas.
 + Ego Germanus, Ram. abbas.
 + Ego Kenulf, Burh. abbas.
 + Ego Godeman, Thorn. abbas.
 + Ego Alfmold, Uind. abbas.
 + Ego⁵ Leofric, Alban. abbas.
 + Ego Æthelwarc, dux.
 + Ego Ælfric, dux.
 + Ego Ælfhelm, dux.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Æthel-sige, minister.
 + Ego Athelmar, minister.
 + Ego Byrhtunob, minister.
 + Ego Ordulf, minister.
 + Ego Uultheht, minister.
 + Ego Uulfrie, minister.
 + Ego Uulfgeot, minister.

¹ *Id. p. ad. Edward.*
² *Id.* Here begins the third column of witnesses in Aug.
³ *Id.* "3."
⁴ *Id.* "4." Fourth column here begins.
⁵ *Id.* "5." Here the fifth column begins. In Aug. occurs the first written attestation, in a different hand, —

" + Ego Ælfric, Westm. abbas."

The word "Ego" is then repeated at the beginning of twenty-three lines, but no signatures have been added. On the reverse of the charter occurs the endorsement: "Privilegium Æthelredi Regis factum de Abbanduna."

Hucusque de ecclesiæ libertate, nunc vero de terrarum restitutione subinferendum.

A.D. 993.
Ethelred's
second
charter of
restitution.

Regnante¹ in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omniumque regna seculorum magni moderaminis imperio gubernante. Ego Athelred, Ipsius opitulante gratia, rex Anglorum, inter varias hujus labentis seculi vicissitudines ad memoriam reduxi qualiter in tempore pueritiæ meæ erga me gestum fuerit, dum pater meus rex Eadgar, universæ terræ viam ingrediens, senex et plenus dierum migravit ad Dominum; quod videlicet omnes utriusque ordinis optimates ad regni gubernacula moderna² fratrem meum Eaduardum unanimiter elegerunt, mihi que terras ad regios pertinentes filios in meos usus tradiderunt. Ex quibus scilicet terris quasdam pater meus, dum regnaret, omnipotenti Christo Ejusque genetrici sanctæ Mariæ ad monasterium, quod Abbandun nuncupatur, pro redemptione animæ suæ concessit; hoc est, Bedeuinde cum omnibus ad se pertinentibus, Hisseburna cum universis suis appendicibus, Burhbec, omnesque sibi adjacentes redditus. Quæ statim terræ, juxta decretum et præceptionem cunctorum optimatum, de præfato sancto cœnobio violenter abstractæ, meæque ditioni, hisdem præcipientibus, sunt subactæ. Quam rem si juste aut injuste fecerint, ipsi sciant. Deinde cum frater meus hoc ærumnosum deseruit seculum, et sibi a Deo prædestinatum percepit interminabilis vitæ emolumentum, ego, annuente Christo, et regalium simul et ad regios filios pertinentium terrarum suscepi dominium.

Nunc³ autem quia mihi videtur esse valde molestum patris mei incurrere et portare maledictum, reti-

¹ *Regnante.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 123 b.

² *moderna*] moderanda.

³ *Nunc*] Hunc.

A.D. 978. quam in eo didicerat, diligere, venerari, et admonitis ipsius se subdere cepit. Quare Abbendonense cenobium iterum a cunctis veneratur et colitur; et qui apud regem excellentius erant, ipsum de honore ejusdem loci quotidie suggerbant. Hujusmodi frequenti commonitu adeo erga Dei timorem et ecclesiarum venerationem rex commutatur, ut in multitudinis frequentia fateretur ut in his quae ad se defer[re]bantur graviter se errasse. Deinde providit quae pro rebus ecclesiarum haecenus detentis condigna forent solutioni. Super hoc et libertatis libellum edidit, in quo omnem circa hunc locum simoniacam sectam fieri, tam se vivente¹ quam successoribus suis in reliquum regnantibus, anathemate perpetuo interdixit. Cujus seriei talis fuit prosecutio.

De Privilegio Adelredi² Regis.

Ethelred's
first charter
of resti-
tution.
A.D. 993.

[Altithroni³ Tonantis onomate. [Orthodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime instruimur, ut Illi oppido subjecti subpeditantes sanulemur.] qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie dis[ponens], microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-formi plasmatum materia, alio ad Sui similitudi[nem] instinctum spiramine, universis quae in infinis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, proficiens, paradisiacae amon[itionis] jocunditate, conlaterana, [Eva

¹ vivente] viente. MS.

² Adelredi.] An illumination representing King Ethelred here occurs in B. vi. fol. 87 b.

³ Altithroni.] Compare here p. 256. The text of this present charter, as given in Claud. B. vi., omits the proem, which is here supplied within brackets from the origi-

nal instrument which is preserved in the Cottonian Collection, Aug. ii., number 39. The various readings which are appended are derived from the same source. The original being mutilated, such additions as have been conjecturally introduced into its text are printed within brackets.

scilicet,] et comite decentissime collocavit. Larvarica, A.D. 993. (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus sæculo locetum promeruit perpetuum. Vaticinationibus siquidem prophetis et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium e supernis deferens, non ut Judæorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis, ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut Evangelica promulgant fama, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibohando proclamat: "Beata es Virgo Maria,¹ quæ credidisti! Proficientur a te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum," [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis prædictis taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.]

Ego,² inquit, Athelredus,³ Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarum gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, non inmemor angustiarum mihi

¹ *Maria.*] Inserted in a blank by a different hand and in a different ink.

² *Ego.*] Hinc ego Æthelred.
³ *Athelredus.*] Written in a different ink in Aug.

A.D. 993. meaeque nationi septimo regni mei anno et deinceps frequenter ac multipliciter accidentium, post decessum videlicet beatae memoriae mihiq[ue] interno amore dilectissimi Athelnuoli¹ episcopi, cujus industria ac pastoralis cura non solum meae, verum etiam universorum hujus patriae tam praelatorum quam subditorum, utilitati, superno Plasmatore inspirante, consuluit, mecum plurima volvere tacitus cepi, et quae tantorum causa periculorum existeret, studiose percunctari sollicitus curavi. Tanto igitur talique studio magno opere² incitatus, et archana quasque diligenti cura mecum examinans, tandem Domini compunctus gratia ad memoriam reduxi partim haec infortunia pro mea juvenutis ignorantia, quae diversis uti solet³ moribus, partim etiam pro quorundam illorum detestanda philargia, qui meae utilitati consulere debeant,⁴ accidisse. Siquidem inter caetera memoriae occurrit me rogatu quorundam talium, Uulfgari scilicet episcopi defuncti, atque ducis Alfri⁵, qui adhuc superest, sacri Abbendonensis⁶ cenobii libertatem pro munere in servitutum religisse, quod praefatus beatae memoriae episcopus Athelnuoldus⁷ a praedecessoribus meis, Eadredo⁸ scilicet rege, patre patris mei, neenon et a patre meo rege Edwie⁹ nec minus et a patre meo, rege videlicet Eadgaro,¹⁰ ad usum monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariae¹⁰ humilitatis et obedientiae ceterarumque virtutum meritis, in aeternam promeruit hereditatem, et in perennem adquisivit libertatem.

Haec igitur mecum vigilantia pectore volvens, et citius a tanto tanque exhorrendo anathemate liberari

¹ Athelnuoli.] Athelnuoli.

² magno opere.] magnopere.

³ uti solet.] solet uti.

⁴ debeant.] debebant.

⁵ Alfri.] Alfri.

⁶ Abbendonensis.] Abbatunensis.

⁷ Athelnuoldus.] Athelnuold.

⁸ Eadredo.] In a different ink, in a blank space.

⁹ Edwie.] Eadwige. Written in a blank space and in a different ink.

¹⁰ Eadgaro.] The same remarks apply to this name.

cupiens, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCIII., mei A.D. 993. autem regni xvii., sinodale concilium Uintoniæ in die sancto Pentecosten [4 Jun.] fieri jussi; illucque episcopis et abbatibus ac cæteris optimatum meorum primoribus verba salutaria¹ et pacifica benignissime destinavi, cunctosque, Christi inspirante gratia, monui, ut quæque superno Creatori digna quæque spirituali² animæ meæ saluti, seu regali meæ dignitati congrua, quæque etiam omni Anglorum populo oportuna valerent, Domino consulente, in commune tractarent, vovens me etiam,³ vita comite, et retroactas ad purum cohercere negligentias, et juxta prædecessorum meorum decreta, Jhesu Christo Domino nostro ejusque Genetrici priscum restituere libertatis cirographum.

Hoc illi meo, immo Christi, monitu simul et hortatu, magno opere delectati, voti compotes Salvatori Christo gratias egerunt, et quæque condigna salubriter instituta sanxerunt pacto spirituali⁴ confirmaverunt.

Nunc autem ego Athelred,⁵ Anglorum, Christo optulante, basileus, quo debitum voti mei factis adimpleam, et ut æternæ libertatis Atitroni Moderatoris clementia merear obtinere consortium, pretium quod mihi dux præfatus Alfric pro fratris sui Eaduuini prioratu contulit, quo præfata Christi sanctæque ejus Genetricis hereditas iniqua servitute est venundata, perpetualiter anathematizando reicio; et gratuita Domini inspirante gratia, meorumque optimatum tam laicorum quam ordinatorum rogatus simul et usus consilio, ejusdem⁶ sanctæ Christi genetricis ecclesiæ monachisque inibi degentibus æternam privilegii, ut prædecessores mei, renovandam concedo libertatem.

Hujus etenim renovandæ libertatis auctoritas Christi

¹ *salutaria*] salutoria.

² *spirituali*] spiritali.

³ *me etiam*] etiam me.

⁴ *spirituali*] spiritali.

⁵ *Athelred*] Æthelred, on a space left blank, and in a different ink.

⁶ *ejusdem*] eidem.

A.D. 993. auctoritate nostraque largitate concessa et corroborata est, die xvi. kalendarum Augustarum [17 Jul.], in oratorio vici qui usitato Gillingham nominari solet; missaeque celebratione peracta, sub horum testium praesentia, me assensum praebente, confirmata est; abbatis scilicet Ælfsini consanguineique mei Athelmari,¹ necnon et avunculi mei Ordulfi, ac prioratum praefati Abbandunensis² cenobii in manu ac potestate Wlfgari abbatis mihi humillima devotione subjecti, gratis sine pretio voluntarie renovando commisi; hancque privilegii libertatem tam sibi quam cunctis simul ejusdem sanctae ecclesiae congregationi pro mille quingentis³ missarum sollempniis, ac mille ducentis psalteriorum melodis, quas spontanea devotione pro aeterna animae meae redemptione decantaverunt, aeternaliter renovandam, cum sanctae Crucis impressione concessi; quatinus post decessum ejusdem praefati abbatis Wlfgari, ejus temporibus haec ipsa libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa praefati cenobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem justa ex eodem⁴ fratrum cuncto eligens constituat.

Cujus⁵ privilegii libertas deinceps perpetuo uso a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in praedicto monasterio jus arripens exerceat potestatis sed ejusdem cenobii collegium perpetuae, ut praedixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem praefatum monasterium omni terrena servitutis jugo eodem tenore liberum, quo a praedecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Kenulfo⁶ rege catholico, vetusto continetur privilegio, Retuno⁷ abbate obtinente,⁸ solutum.

¹ Athelmari; Athelmari.

² Abbandunensis; Abbandunensis.

³ mille quingentis.

⁴ justa ex eodem; juste ex eodem.

⁵ Cujus; Hujus.

⁶ Kenulfo; Coenulfo.

⁷ Retuno; Hrethuna.

⁸ obtinente; optinente.

Agri equidem ad usus monachorum, Jhesu Christo A.D. 993. Domino nostro¹ Ejusque genetrici Mariæ,² priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a meipso meoque patre Eadgaro rege, fratreque ejus meo patruo rege Eadwio³ eorumque patruo, scilicet rege Eadredo fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetuæ sint libertatis. Nam reges præfati rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala⁴ Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ² priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium sibi regale injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituentes interdixerunt ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Athelred,⁵ Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura, quæ Domino devote⁵ per hoc modernum privilegium restauravi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant, perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt. Sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatae fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epilepticus philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentia renovatam libertatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei

¹ *Jhesu Christo Domino nostro*] Domino nostro Jesu Christo.

² *Mariæ.*] In the original charter this word is written in a different ink, on a blank space.

³ *Eadwio*] Eadwigo, written in a different ink, and on a blank space.

⁴ *Ceadwala*] Ceadewala.

⁵ *devote*] devoto.

A.D. 993. ecclesia, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Domini nostri Ihesu Christi, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius¹ hic digna satisfactione humilis penituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere presumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam; sed aeternis laratri iucendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Anno Incarnationis Domini² ut prediximus, DCCCXCIII, indictione vi., humillimo rogatu prefati et devoti abbatis Uulfgari, scriptum est hujus renovatae libertatis privilegium; his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatum, Domino dispensante, caraxantur.³

† Ego Athelred,⁴ Britanniae Anglorum monarchus, hoc statuto agite Crucis roboravi.

† Ego Sigeric, Dorobornensis ecclesiae⁵ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

† Ego Ælfstan, Londoniensis ecclesiae episcopus, hanc regis munificentiam confirmavi.

† Ego Ælfhæh,⁶ Uintoniensis ecclesiae episcopus, hanc renovationis libertatem corroboravi.

† Ego Ælfric, Coruicensis parochiae episcopus, qua prefatum adjacet monasterium, huic dono sanctam Crucem impressi.

† Ego Ælfheah, Licetfeldensis ecclesiae episcopus, testudinem sanctae Crucis depinxi.

¹ nisi prius] nisi.

² Anno Incarnationis Domini] Anno Domini.e Incarnationis.

³ dispensante caraxantur] dispensante caraxantur.

⁴ Athelred] Ethelred, in a blank, and in different ink.

⁵ ecclesiae] ecclesiar, throughout the original charter.

⁶ Ælfhæh] Elfheah.

+ Ego Æscuig, Dorccensis ecclesiæ episcopus, hoc A.D. 993. regale donum consolidavi.

+ Ego Theodred, Orientalium Anglorum episcopus, huic largitati assensum præbui.

+ Ego Ælfstan, Hrofensis ecclesiæ episcopus, huic dapsilitati Crucem imposui.

+ Ego Ordbyrht, Australium Saxonum episcopus, sigillum sanctæ Crucis annotavi.

+ Ego Uulfsige,¹ Scirburnensis ecclesiæ episcopus, gaudenter consensi.

+ Ego Eadulf, Uuigornensis² ecclesiæ episcopus, hilari vultu subseripsi.

+ Ego³ Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, mihi placere respondi.

+ Ego Sigar, Uuillensis ecclesiæ episcopus, ita posse fieri dignum duxi.

+ Ego Alfuold, Cridiensis ecclesiæ episcopus, huic statuto non contradixi.

+ Ego Ealdred, Cornubiensis ecclesiæ episcopus, hoc decretum consentiendo laudavi.

+ Ego Ælfdryth,⁴ mater ejusdem regis, hujus doni fautrix extiti.

+ Ego Æthelstan, ejusdem regis filius, hoc stare non renui.

+ Ego Ecgbyrht, ejusdem quoque regis filius, assensum præbere non distuli.

+ Ego Eadmund, ejusdem etiam regis filius, hoc posse fieri non interdixi.

+ Ego Eadred, ejusdem quidem regis filius, hoc mihi placere professus sum.

+ Ego Uulfgar, abbas Abbandunensis cœnobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

¹ *Uulfsige.*] In Aug. this name is written on a blank space and with different ink.

² *Eadulf, Uuigornensis*] Eadulf, Wigorensis.

³ *Ego.*] The second column in the original in Aug. here begins, and from this point the cross is omitted.

⁴ *Ælfdryth*] Ælfthryth.

- A.D. 993. † Ego Aelfmard,¹ Glastoniensis abbas.
 † Ego Ælfsige, Nin. abbas.
 † Ego² Uulfrie, Aug. abbas.
 † Ego Byrhtnoth, Elig.³ abbas.
 † Ego⁴ Lyfinc, Coert. abbas.
 † Ego Ælfrie, Meal. abbas.
 † Ego Ælfere, Bathan. abbas.
 † Ego Leofrie, Micel. abbas.
 † Ego Ælfham, Middel. abbas.
 † Ego Byrhtelm, Faxe. abbas.
 † Ego Athelric, Æthel. abbas.
 † Ego Uulfsige, Westm. abbas.
 † Ego Germanus, Ram. abbas.
 † Ego Kenulf, Burh. abbas.
 † Ego Godeman, Thorn. abbas.
 † Ego Alfmold, Uindl. abbas.
 † Ego⁵ Leofrie, Alban. abbas.
 † Ego Æthelmeard, dux.
 † Ego Ælfrie, dux.
 † Ego Ælfhelm, dux.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Æthelsige, minister.
 † Ego Athelmer, minister.
 † Ego Byrhtunold, minister.
 † Ego Ordulf, minister.
 † Ego Uulfheah, minister.
 † Ego Uulfrie, minister.
 † Ego Uulfgeat, minister.⁶

¹ *Aelfmard* = *Alfward*.

² *Ego* — Here begins the third column of witnesses in Auc.

³ *Elig.* = *Elm*.

⁴ *Eg* — The fourth column here begins.

Eg — And here the fifth.

⁵ *Ego* = *eg*. In Auc. occurs the following interesting attestation, in a different hand, —

“† Ego Ælfsig, Westm. abbas.”

The word “Ego” is then repeated at the beginning of twenty three lines, but no signatures have been added. On the reverse of the charter occurs this endorsement: — “Privilegium Æthelredi Regis factum de Abbingdon.”

Hucusque de ecclesiæ libertate, nunc vero de terrarum restitutione subinferendum.

A.D. 993.
Ethelred's
second
charter of
restitution.

Regnante¹ in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omniumque regna seculorum magni moderaminis imperio gubernante. Ego Athelred, Ipsius opitulante gratia, rex Anglorum, inter varias hujus labentis seculi vicissitudines ad memoriam reduxi qualiter in tempore pueritiæ meæ erga me gestum fuerit, dum pater meus rex Eadgar, universæ terræ viam ingrediens, senex et plenus dierum migravit ad Dominum; quod videlicet omnes utriusque ordinis optimates ad regni gubernacula moderna² fratrem meum Eaduardum unanimiter elegerunt, mihi que terras ad regios pertinentes filios in meos usus tradiderunt. Ex quibus scilicet terris quasdam pater meus, dum regnaret, omnipotenti Christo Ejusque genetrici sanctæ Mariæ ad monasterium, quod Abbandun nuncupatur, pro redemptione animæ suæ concessit; hoc est, Bedeuinde cum omnibus ad se pertinentibus, Hisseburna cum universis suis appendicibus, Burhbec, omnesque sibi adjacentes redditus. Quæ statim terræ, juxta decretum et præceptionem cunctorum optimatum, de præfato sancto cœnobio violenter abstractæ, meæque ditioni, hisdem præcipientibus, sunt subactæ. Quam rem si juste aut injuste fecerint, ipsi sciant. Deinde cum frater meus hoc ærumnosum deseruit seculum, et sibi a Deo prædestinatum percepit interminabilis vitæ emolumentum, ego, annuente Christo, et regalium simul et ad regios filios pertinentium terrarum suscepi dominium.

Nunc³ autem quia mihi videtur esse valde molestum patris mei incurrere et portare maledictum, reti-

¹ *Regnante.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 123 b.

² *moderna*] moderanda.

³ *Nunc*] Hunc.

A.D. 953. nendo hoc quod ipse pro suæ anime redemptione Deo contulit donarium, et quia gratia Dei me ad intelligibilem perducere dignata est aetatem, mihi que per meorum optimatum decreta affluentem et copiosam terrarum largita est portionem, ideo et ego ex mea propria hereditate præfatum sanctum cenobium munere congruo honorare et oportuna possessionum largitione ditare dispono; primum pro Dei Omnipotentis Ejusque sanctæ Genetricis amore, ut ipsa pro me pia inventrix¹ esse dignetur ad Dominum Deum nostrum; deinde pro animo genitoris mei dilectione, meaque propriæ anime æterna redemptione, necnon et pro meorum causa liberorum, qui easdem præfatas sibi attrahere sueque ditioni cogitant subicere terras.

Nomina vero terrarum, quas ad præfatum libenti animo concedo monasterium hæc sunt; unum scilicet apud Feornebeorh, alterum apud Wilmalehtun, tertium apud Cyrne. Has terrarum portiones Alfrie cognomento Puer a quadam vidua Eadsled appellata violenter abstraxit, ac deinde cum in ducatu suo contra me et contra omnem gentem meam reus existeret, et hæc quas prænominaui portiones et universæ quas possederat terrarum possessiones meæ subactæ sunt ditioni, quando ad sinodale concilium ad Cyrneceastre universi optimates mei simul in unum convenerunt, et eundem Alfrieum majestatis reum de hac patria profugum expulerunt, et universa ab illo possessa mihi jure possidenda omnes unanimi consensu decreverunt. Deinde præfata viduam, pro amore optimatum meorum qui ejus apud me extiterant advocati, suam hereditatem possidere clementi benignitate permisi; et ipsa tandem in extrema suæ migrationis sententia, mihi rursus earundem terrarum possessionem benigno et libenti animo in perennem dereliquit hereditatem. Tellurem vero ad Pyrian, quam etiam ad idem præfatum con-

¹ *incastrix*; *interventrix*

cedo monasterium, unam illarum constat esse terrarum A.D. 983. quas Adelward Ceolfledæ filius mihi æternaliter possidendas pro mea donavit amicitia. Omni vulgo longe lateque satis est cognitum qualiter ipse et frater ejus contra me rei extiterunt, qualiterque ambo meam inimicitiam exigentibus suis reatibus incurrerint.

Hæc præfatarum descriptio terrarum facta est per admonitionem Ordulfi avunculi mei atque Athelmari consanguinitate mihi conglutinati, et Wlgati ministri mei dilecti, necnon et abbatis mei Wlfgari tota mihi devotione benigni, qui me frequenti suggestionem cum cæterorum fidelium commonuit suasionem, quatinus Dei Omnipotentis hereditatem ex aliqua parte innovare et augere curarem. Quod et feci propter Christi, Qui me in regno sublimavit, amorem; et eorum qui me amica assiduitate ad meam exortantur necessariam et æternam salutem; et propter humilem et benignam quam mihi præfatus abba fideliter et gratanter exhibere solet obedientiam.

Hoc quoque voluntatis meæ beneficium palam cunctis innotesco, quod earumdum possessionum terras in unaquaque cui adjacent provincia cum omnibus ad se pertinentibus, sive in prædiorum municipiis, sive in tributo, sive in theoloneo, sive in quocumque negotio, quod in unoquoque rure diverso modo solet exigi, plena libertate ab omni terrenæ servitutis jugo liberam esse concedo, quemadmodum pater meus supra nominatarum portionem terrarum ab universa mundanarum rerum servitute liberam esse concessit, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Illud etiam cum Sanctæ Trinitatis et Individuæ Unitatis et Beatæ Mariæ semper-Virginis auctoritate præcipio, ut nullus hominum præsumat hanc donationem occasione qualibet immutare, nec terriori¹

¹ *terriori]* territorii.

A.D. 983. codicem vel cirografi dictatum contra meo munificentio scripta in medium proferre; sed universa illa antiqua territoria, supradicto exigente reatu, semper in posterum pro nichilo computentur et ad nichilum redacta omnium spitis obnoxia conculcentur, et hujus privilegii decreta stabili et inconcussa soliditate roborentur.

Si quis autem, instigante Diabolo, hæc consulta tam mea quam divina auctoritate corroborata violare præsumpserit, sive meus sit filius, sive dux, sive episcopus, sive minister, aut cujuscumque dignitatis extiterit, Omnipotens Deus sanctaque Ejus genetrix semperque Virgo Maria, et omnis supernorum sancta virtus exercituum majestatem divinam incessabili voce laudantium, hunc in vita ista despiciat, et despectum in futuro seculo sine fine disperdat illum, nisi congrua satisfactione ante exitum suum emendaverit quod contra Deum sanctamque Mariam deliquit. AMEN.

Hujus privilegii descriptio jugiter in prænominate conservetur monasterio, ut sit libertas externa librorum ad universas supradictarum possessiones terrarum, quas Omnipotenti Deo Ejusque sanctæ genetrici Mariæ ad idem cenobium benigno et libenti animo concessi, et concessas æterna stabilitate commendavi.

Carta Athelredi Regis d. Ernicote.

Gift of
Ernicote.

Universitatis Conditor et ineffabili Moderatore, Qui sua inenarrabili potentia omnia disponit atque gubernat, in æternum regnante, ego Athelred, Ejus gratuita miseratione et inolita benignitate totius Albionis hæsileus native jureque dedicatus, rus, quod ab hujus patriæ incolis Earnicote noto nuncupatur vocabulo, duorum videlicet manentium quantitatem, Domino nostro Ihesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri

Abhendun vocitatur onomate, æterna largitus sum A.D. 983. hereditate.

In nomine almæ Trinitatis et individuæ Unitatis præcipio, ut nemo regum vel clitorum, nec alicujus personæ hominum, præfatam terram a Dei ecclesia auferre præsumat.

Si quis autem temerarius præsumpserit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

*Metæ.*¹

This sind tha land gemæro æt Earnigcotan.

Ærest of than² ealdan slæpe up andlang Giht; of Giht on thæt rithig; andlang rithies³ on thone mere; of than⁴ mere eft on thæt rithig; andlang rithiges to than⁵ hindfaldan; of than hindfaldan on thone swinhege; of than swinhege on Pippanlege; of Pippanlege eft on thonne swinhege; andlang swinheges innan east healas; swa be wyrtwalen⁶ innan thone smalan weg; andlang smalan weg; thæt eft on Giht to than ealdan slæpe thær hit ær ongan.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

¹ *Metæ.*] Claud. C. ix. fol. 200.
"Metæ duarum Hidarum apud
Earnigcotan."
² *than*] tham.

³ *rithies*] rithiges.
⁴ *than*] tham.
⁵ *than*] tham.
⁶ *wyrtwalen*] wyrtwalan.

- A.D. 983. † Ego Athelred, rex, prefatam donationem concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osuuald, archiepiscopus, consignavi.
- † Ego Atheluuold, episcopus, impressi.
- † Ego Ælfstan, episcopus, subscripsi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, consolidavi.
- † Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.
- † Ego Ælfheah, episcopus, non renui.
- † Ego Ælfrie, episcopus, concessi.
- † Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
- † Ego Æscuwig, episcopus, impressi.
- † Ego Uulfgar, episcopus, consignavi.
- † Ego Ælfthryth, regina.
- † Ego Athelwine, dux.
- † Ego Byrtnoth, dux.
- † Ego Ælfrie, dux.
- † Ego Athelmeard, dux.
- † Ego Ælfrie, dux.
- † Ego Thorod, dux.
- † Ego Ordbryht, abbas.
- † Ego Sigeric, abbas.
- † Ego Athelweard, abbas.
- † Ego Goduine, abbas.
- † Ego Ælfmeard, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Wulfsige, minister.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Ælfhelm, minister.
- † Ego Æthelmar, minister.
- † Ego Byrhtuold, minister.
- † Ego Leofric, minister.

[*De Cyrna.*

Præterea et singulariter de Cyrne suæ auctoritatis A.D. 999. testamentum hujusmodi condidit.]¹

Carta² Regis Adelredi de Cerne.³

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, Qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba⁴ sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum inmutabilitate annorum cyrographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelred,⁵ totius Britanniaë basileus, quandam telluris particulam, xv. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cyrne nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo⁶ sanctæque Ejus ecclesie beatæ Dei genetricis Mariæ,⁷ qui celebri Abbendonia⁸ nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, aquarumque cursibus, Uulfgaro⁹ obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate.

Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expedi-

¹ [*De condidit.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 124 b.

² *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 124 b., and with the transcript from the original in C.C.C. Camb. CXI. p. 169, where it occurs with the title

“*Carta Regis Æthelredi de Cyrna.*”

³ *Cerne*] Cyrna. C.C.C. and C. ix.

⁴ *verba*] verba. C.C.C. and C. ix.

⁵ *Æthelred*] Æthelræd. C.C.C.

⁶ *Christo*] Xp̄s. C.C.C.

⁷ *genetricis Mariæ*] genetrici Mariæ dicatæ. C.C.C.

⁸ *Abbondonia*] Abbandun. C.C.C.

⁹ *Uulfgaro*] Wlgaro. C.C.C.

A.D. 999. tione. pontis arcisve restauratione. Est sane prefata terra Cyrne de illis villulis quas pridem quidam comes vocitamine Ælfrie a quadam matrone¹ Eatflead² nomine diripuit, et sibi in propriam hereditatem usurpavit. Ac deinde temporum variante vice, necne instigante humani generis perversissimo temptatore Diabolo, contra Deum necumque regale imperium multa et inaudita miserabiliter committens piacula, episcoporum, ducum, omniumque hujus regni optimatum unanimi legali consilio acquissimoque judicio, in villa regia que Anglica appellatione Cirneceastre³ dicitur, ipso extra patriam in exilium addicto, non solum illa⁴ que a prefata muliere abstraxit, sed et ceteræ omnes que jure possidebat hereditario, sibi ac omni sue posteritati interdictæ fuerunt, mihi que in proprium jus habendi donandique firmiter et immobiliter sunt æternaliter deputatæ.

Ego quoque post hæc, cum consilio et precatu optimorum⁵ meorum concessi, quatinus prefata vidua sua direpta⁶ resumeret, ac vita comite possideret. Quæ humiliter suscipiens et rationaliter fruens, et⁷ in ultimo hujus labilis vitæ termino, omnes in benevola⁸ mente in proprium jus restituit.

Si autem tempore contigerit aliquo quempiam hominum aliquem libellum ob istarum apicum adhibitationem in palam producere, omni modo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis in-

¹ *matrona.* C.C.C. and C. ix.

² *Eatflead.* C.C.C.

³ *Cirneceastre.* Cyrneceastre C.C.C.

⁴ *illa.* In C.C.C. above the word *illa*, the words *quas* and *quæ* are written.

⁵ *optimorum.* C.C.C.

⁶ *direpta.* The MS. Claud. C. ix. is here mutilated, two leaves having been cut out. The narrative is resumed at p. 378, line 23.

⁷ *et.* Omitted in C.C.C.

⁸ *benévola, omni in benévola* termino mihi benévola, C.C.C. but so written as to imply that some intermediate words had been omitted.

terdico,¹ ita ut meum donum corroboratum sit cum A.D. 999. signaculo sanctæ Crucis,² ut nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur.

Denique vero, si quis nostræ dapsilitatis donum violari fraudulenter temptaverit, sciat se die ultima iudicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se³ esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverint.⁴ Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

*Metæ.*⁵

Ærest on cattes stan; from cattes stane andlang fyrh on Huredes mor; of Huredes more on tha hean streat; andlang thære hean stræte on Moteraford; of moteraforde andlang Motera lace; that on Oteres ham; of Oteres hamme innan Cyrne; andlang Cyrne on nunnena pol; of nunnena pole on haran stan; of than haran stane on thonne haran withig; of than haran wigie⁶ innan Temese; up andlang Temese⁷ on Hodes lace; andlang Hodes lace up on thæt ea denn the man hæst west ea; andlang thæs ea dennes the est⁸ on Cyrne; up andlang Cyrne thæt on ane lide⁹

¹ *Christianis interdico*] interdico Christianis. C.C.C.

² *signaculo sanctæ Crucis*] sanctæ signaculo. C.C.C.

³ *sc.*] Omitted in C.C.C.

⁴ *emendaverint*] emendaverit. C.C.C.

⁵ *Metæ.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b. These

boundaries are not given in C.C.C., which, however, reads "Ærest; and swa forth."

⁶ *wigie*] withig. C. ix.

⁷ *up andlang Temese.*] Omitted in C. ix.

⁸ *the est*] thæt est. C. ix.

⁹ *lide*] lide. C. ix.

A.D. 999. lace; andlang there luce; thæt est on cates stan
thær hit ær onfeng.

Acta est prefata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi MCCCXCIX,¹ indictione
xii.² his testibus consentientibus, quorum inferius
nomina karaxantur.

+ Ego Athelred, rex Anglorum, hoc **taumate** agisse
Crucis roboravi.

+ Ego Ealfric,³ Dorobernensis ecclesie archiepi-
scopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

+ Ego Ealdulf, Eboracensis ecclesie archipresul,
hilari vultu consensi.

+ Ego Ælfheah, presul, sigillum sancte Crucis
impressi.

+ Ego Uulfstan, episcopus, corroboravi.⁴

+ Ego Ælfheah, episcopus, consolidavi.

+ Ego Ælscunig, episcopus, confirmavi.

+ Ego Athulf, episcopus, depinxi.

+ Ego Ordbriht, episcopus, annotavi.

+ Ego Goduine, episcopus, subscripsi.

+ Ego Athelstan, episcopus, atqueievi.

+ Ego Uulfsc,⁵ episcopus, consignavi.

+ Ego Lyfing,⁶ episcopus, non renui.

+ Ego Ælsmold, episcopus, conclusi.

+ Ego Ælfthryth, mater ejusdem regis, **fautrix**
extiti.

+ Ego Athelstan,⁷ ejusdem regis filius, non interdixi.⁸

¹ MCCCXCIX] MCCCXXIX. MS.
C.C.C.

² indictione xii.] indictione quar-
tadecima, above which is written
duodecima in C.C.C.

³ Ealfric] Ælfric. C.C.C.

⁴ episcopus, corroborari] episco-
pus, hanc regis munificentiam cor-
roboravi. C.C.C.

⁵ Uulfsc] Wulfige. C.C.C.

⁶ Lyfing] Lyfinge. C.C.C.

⁷ Athelstan] Ælthetan. C.C.C.

⁸ interdixi.] The transcript in
C.C.C. here adds this attestation:—

"Ego Eadred, ejusdem quoque
regis filius, mihi placere professus
sum."

A.D. 999.

- † Ego Ælfric, dux.
- † Ego Ælfhelm, dux.
- † Ego Leofsige, dux.
- † Ego Leofuine, dux.
- † Ego Ælfuerd, abbas.
- † Ego Uulfgar, gaudens dictavi,¹ abbas.
- † Ego Ælsige, abbas.²
- † Ego Kenulf, abbas.
- † Ego Ælsige, abbas.³
- † Ego Aethelnoth, abbas.
- † Ego Æthelmær, minister.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Brihtuold,⁴ minister.⁵
- † Ego Uulfheah, minister.
- † Ego Uulfgeat,⁶ minister.
- † Ego Æthelric, minister.
- † Ego⁷ Uulfric, minister.

Curta Regis Adelred de Mordune.

Scimus quia in multis offendimus omnes.⁸ Si vero Charter of
Mordune.
in rebus aliquando ecclesiasticis offendimus, ea quæ,
Deo adjuvante, emendare conamur, firmissimo litte-

¹ *gaudens dictavi.*] Omitted in C.C.C.

² *Ælsige, abbas.*] Alfsige, Ceas. abbas. C.C.C.

³ *Ælsige, abbas.*] Ælsige, Flig. abbas. C.C.C.

⁴ *Brihtuold*] Byrhtwold. C.C.C., omitting here and to the end the word "minister."

⁵ *minister.*] Here C.C.C. adds, "Ego Leofric."

⁶ *Uulfgeat*] Uulfric. C.C.C.

⁷ *Ego.*] This last entry does not occur in C.C.C., which adds instead:—

"Ego Ælfwig.

"Ego Eadwold.

"Ego Æthelmær, filius Æthelwoldi.

"Ego Æthelwold.

"Ego Ælfgar Mæw."

⁸ *omnes.*] See Jac. iii. 2.

A.D. 1008. rarum libro munire debemus, ne iterum (quod absit.) res ecclesiastica a manibus possideatur alienis cupiditatis causa.

Qua de re, ego Athelredus, Dei nutu Anglorum basileus, notum volo adesse omnibus meo subjectis imperio quod quidam miles, Ælfgarus nomine, meus videlicet prepositus atque pretiosus, quandam injuste adquisivit villam sanctissime genetricis Mariæ Abben-doniensis canobii, ab incolis Mordun nominatam, xx. manses, tempore videlicet Eadwini abbatis, me tamen consentiente, quamvis injuste, deditque conjugii suæ Ælfgife sub hereditario datalicii dono. Quo mortuo, predicta mulier Ælfgifu alii copulata est marito, Wul-garæ vocabulo. Qui ambo crimine pessimo juste ab omni incusati sunt populo, causa suæ machinationis propriæ, de qua modo non est dicendum per singula. Propter quam vero machinationem, que injuste adquisierunt omnia juste perdidierunt. Quo audito, Wulf-garus, predicti pastor monasterii, de predicta statim admonuit ne villula, quam ipsi injuste possidebant. Ego autem, memor illorum injuste acquisitionis et mee non bene consensionis, cum omni cordis desiderio prefatam¹ reddidi villam beate Dei genetrici Mariæ. Sed et unum prædiolum in Crochelade² civitate situm, quod dudum meo prefato delectam preposito, trado et concedo eidem sanctæ Mariæ perpetua hereditate.

Si quis alium libellulum falsæ cupiditatis attramento prætitulatum contra istum in psalam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus gratiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus,

¹ *prefatam* — Codd. C. ix. l. 17. | See p. 374, note 4.
² *Crochelade*, Crochelade.

usque dum sanctæ reddat Dei genetrici Mariæ bis A.D. 1008
 binas in quadruplum villas cum corporali pœnitentia,
 calliditate suæ machinationis relictæ. Et ut præfatæ
 telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper op-
 tinere valeant, regali liberati sunt præcepto omni
 seculari jugo; exceptis trium rerum obsequiis, expedi-
 tione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis
 conditione regalis.

Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis
 prædicta adesse terra circumcirca determinata.¹

Metæ.

This² sind tha land gemæru to Mordune.

Ærest on Higford; of Higforda andlang Hreod bur-
 nan on Worf; andlang streames on Purtanige weste-
 weardne; of Purtanige northewardan eft ut on Worfe
 stream; andlang streames on wudebricge; thanon ut
 on æsc lace, thær easc lacu fylth ut on Worf; up
 ongean stream on thæs langan furlanges east ende;
 thanon east on tha ealdan dic; of thære ealdan dic
 on Grindewylles lace an furlang; thanon on Ættenpen
 on thone ellenstub; thanon a be ecge on tha mede-
 munga; of thære medemungæ nither on thone ealdan
 withig on Ættenpennes læce; thanon on Hnottanford;
 of than fordæ on Filican slæd; andlang slædes on
 thone ealdan wylle; thonon ut on Headdundune
 slæd; andlang slædes oth bradan weg; of than bra-
 dan wege andlang slades ut on Higford;³ and æenne

¹ *Nunc . . . determinata.*] This passage does not occur in C. ix.

² *This.*] Compared with the duplicate copy of the boundaries

in C. ix. fol. 200. See above, p. 306.

³ *Higford.*] In C. ix. the boundaries here end.

A.D. 1008. hagan on Crocgelade, the se cyneg tharto to forgifen hæfth.

Acta¹ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo viii', indictione vi.; ut iterum hæc presentis nostre donationis cartula ab omnium stimulis invidorum inconvulsa et incontaminata perpetuo jure possit persistere.

Testes.

+ Ego primus Athelredus, rex, eandem circum-
quaque prætitulo et circumrobore sanctæ Crucis signa-
culo, quod omnes mei proceres hoc idem ut faciant
evidenter præcipio.

+ Ego Ælgifu,² ejusdem regis conlaterana, præfic-
tum donum confirmo.

+ Ego Athelstan, ejusdem regis filius, verus testis
adesse cupio.

+ Ego Eadmund, ejusdem regis filius.

+ Ego Eadred, filius regis, testimonium perhibeo.

+ Ego Eadnuig,³ filius regis, hoc donum regis con-
laudo.

+ Ego Eadgar, filius.

+ Ego Eadweard, filius.

+ Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ
Crucis consigno.

+ Ego Wulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepisco-
pus, hilari vultu consentio.⁴

¹ Acta. See Claud. C. ix fol.
125.

² Ælgifu. Alfred.

³ Eadnuig. Eadwi.

⁴ Ego consentio. Ego
Wulfstan, Eboracensis ecclesiæ ar-
chiepiscopus, consentio. Et multi
alii episcopi, abbates, et duces sub-
scripserunt.

† Ego Lyvinc, episcopus, præsens adsum in tes- A.D. 1008.
timonium.

† Ego Osbriht, episcopus, confirmo.

† Ego Atheluuold, episcopus, hilari vultu adsentio.

† Ego Ælfhun, episcopus, propria manu firmo.

† Ego Alfgar, episcopus, testis adsum fortissimus.

† Ego Brihtuuold, episcopus, læto corde hoc tes-
tificor.

† Ego Goduuine, episcopus, non renuo.

† Ego Alfuuold, episcopus, verus testis adesse
cupio.

† Ego Goduuine, episcopus, non denego.

† Ego Athelric, episcopus, non contradico.

† Ego Alfric, dux.

† Ego Leofuuine, dux.

† Ego Ælfuueard, abbas.

† Ego Wulfgar, abbas, hanc kartulam gaudenti
corde composui.

† Ego Brihtuuold, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Germanus, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Ælmær, abbas.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Athelmær, minister.

† Ego Atheluuold, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Eaduuine, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Uulfkutel, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Leofric, minister.

† Ego Athelric, minister.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Atheluuine, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Leofuuine, minister.

- A.D. 962. + Ego Ælfuig, minister.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Ælfhelm, minister.

Gift of Hæc sunt terre que Adelredus rex delit famulis
 the forest suis, et ipsi de consensu regis ecclesie Abbendonensi.
 of Leofric.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Labentibus hujus cosmi temporibus, regnaque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet stare firmiter, a priori firmiter statu videatur cito labi, nullo sapienti ignotum est, et gaudia hic fallentis vite quantiuntur ac dissipantur.

Quapropter ego Athelred, rex Anglorum, cuidam ministro, qui a gnosticis Leofric appellatur vocabulo, quandam silvæ particulam cum suis terminis undique giratam perpetua largitus sum hereditate, ut ipse quamdiu vixerit habeat; et post se cuicumque voluerit heredi immunem derelinquat. Sit autem prædicta silva omni terrene servitutis jugo libera; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restoratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sancte Dei ecclesie baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His motis præfata silva hinc inde giratur.

Met.

Thi hi thæs wudes landgemære the Athelred cyn-
 ing; beath Leofric his thegene on ece yrfe.

Ælft of ðæg brocc on tha eablan street be westan
 Daminewicon; andlang street on northewerde Wile-

ardes hyrste; on thone feld; thonon¹ the ritbi; and-^{A.D. 962.}
lang rithiges on Athelnothes gemære; thæt on thone
rodweg; andlang weges the eft on dægbroc.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est
hæc carta; his testibus consentientibus quorum infe-
rius nomina caraxantur.

Testes.

- † Ego Athelred, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
- † Ego Osuuold, episcopus, adquievi.
- † Ego Atheluuold, abbas.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Beorhtnoth, dux.
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Wulfstan, minister.
- † Ego Wulfhelm, minister.

¹ *thonon.*] Altered, apparently, to "thæt on."

Carta Regis Adelredi de Cheorletun.

A. D. 982.
Charter of
Cheorletun.

A ceptrigera majestatis aeternae moderatione Theo, emictorua vigente primordio, transitoriae copia felicitatis. Ideiŕeo possidentibus relinquitur ut eo Creatori fideliter suo secula mentis alacritate se ad obsequendum promptus exhibeat, quo sibi caetera viderit elementa divinitus fore subjecta.

Quamobrem ego Athelredus Anglica nationis, Christo annuente, basibos, quandam ruris particulam, v. videlicet cassatos, ejusdam loco sed communis terre qui celebri ac Ceorlatune nuncupatur vocamine, cuidam meo ministro vocitato nomine Ælfgar ei ovanter tribuendo concessi; ut terram jam praefatam transitibus sua possideat vite; deinde namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat in aeternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aeterna libertate jucundum, cum omnibus quae ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisque constructione.

Si quis igitur, infestae rapacitatis macula seductus, hoc nostrae munificentiae donum in quolibet aliud quam constituimus evertere conatus fuerit, seques-tratus a communione sanctae Dei ecclesiae, et ab aeterni regni participatione, gehennalis incendii globis absorbitus aeternae damnationis amaritudinibus involvatur, si non satisfactione penituerit congrua quod nostro proterve decreto contraire nichil pendebat. Rus namque praefatum manifestis undique terminis minus dividitur, quia jugera altriuscus copulata adjacent.

Facta est praefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLXXXII.

Testes.

† Ego Athelred, rex Anglorum, præfatam dona. A.D. 982.
tionem indeclinabiliter concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.

† Ego Osuold, archiepiscopus, subarravi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, impressi.

† Ego Æscuuig, episcopus, consensi.

† Ego Athelgar, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelsige, episcopus, subscripsi.

† Ego Athulf, episcopus, conclusi.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Atheluuerd, dux.

† Ego Athelmær, dux.

† Ego Eaduuine, dux.

† Ego Ordbyrlit, abbas.

† Ego Sigric, abbas.

† Ego Atheluuerd, abbas.

† Ego Byrhtnoth, abbas.

† Ego Leofric, abbas.

† Ego Ælfneh, abbas.

† Ego Ælfhun, abbas.

† Ego Atheluuerd, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Uulfsige, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Atheluuerd, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Leofric, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Uulfric, minister.

† Ego Leofric, minister.

*Carta Regis Adelredi de duabus Holidis in Draitun
et una in Suttun.*

A.D. 983. In Domini nostri Jhesu Christi onomate, in per-
petuum regnantis, cujus majestas nec incipit nec desi-
nit in seculum; cujus quidem providentia divinarum
humanarumque rerum cognitio gubernatur ac custodi-
tur. Quamdiu videlicet presentis vite prosperitas no-
biscum comitari cognoscitur, celesti suffragio hujus
exilii atque carceris laqueum abrumpere festinemus,
ut ad futuram nobis adipiscendam celestis regni lea-
titudinem scambere valeamus.

Charter of
Draitun
and Suttun.

Quapropter ego Athelred, totius Anglorum gentis
basileos, ceterarumque nationum in circuitu degentium
primatum gerens, cuidam fidei meo homini vocitato
vocamine Wulfgar, medietatem meam proprii juris terre
partem, id est, iiii' mansas et dimidiam, in communi
terra duobus locis divisas, iii. videlicet mansas in loco
qui Anglica appellatione dicitur Dra-tun, et unam
mansam et dimidiam in villa que vocatur Suttun, in
perpetuam concedo hereditatem, quatenus, vita sibi
comite, habeat ac possideat. Cum autem dissolutionem
sui corporis imminere cognoverit, cuicumque sibi libue-
rit heredi commendat, ut supra diximus, in aeternam
possessionem. Sit autem hujus nostre donationis liber-
tas ab omni fiscali tributo et secura maneat sine ali-
quo obstaculo, cum omnibus ad se pertinentibus, cam-
pis, pascuis, pratis, silvis, aquarumque cursibus; ex-
ceptis tribus, expeditione, pontis constructione, arcisve
munitione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis
kartam, cupiditatis livore depressi, violare satagerint,
cum agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant
examinationis die regni judicii sibi dicentis, "Dis-
cedite a me, maledicti, in ignem aeternum" [Matt.

xxv. 41.], ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus A.D. 983. crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXXXIII., indictione xi. His testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxari videntur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hujus donationis libertatem regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

† Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consiguavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, consensi.

† Ego Sigar, episcopus, conclusi.

† Ego Athelsie, episcopus, impressi.

† Ego Wulfgar, episcopus, atquievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brytnoth, dux.

† Ego Atheluuuard, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Thureth, dux.

† Ego Orthbriht, abbas.

† Ego Siric, abbas.

† Ego Atheluuuard, abbas.

† Ego Leofric, abbas.

† Ego Ælfuuard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Uulfsige, minister.

- A.D. 933.
- † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Leofwine, minister.
 - † Ego Ælfrie, minister.
 - † Ego Leofric, minister.
 - † Ego Leofstan, minister.
 - † Ego Uulfrie, minister.

*Carta¹ Regis Adelredi de duobus Mansis in
Dumbeltunc.*

Charter of
Dumbel-
tunc.

Regnante in cona eorum cœli terraque Dispositore
Herobique triumphatore. Vacillantis status cosmi un-
decumque vergitur ac rigidis turbinibus quatitur, sed
succurrente Divinitatis omnipotentia, ita tamen heroum
fulcimento roboratur, ne titillando enerviter pressum-
dari improvide videatur, dum tantorum auctoritate pri-
matum moderatur quamdiu Christiani onomatis pollet
vigor ac regnorum jura provida dispensatione guber-
nantur. Unde quos istius ævi fortuna manu tepidæ
evectiois alludit summo opere² ad nanciscenda ea in-
vigilandum est gaudia que minime sunt annua, sed
continua, quatinus distributione temporalium gazarum
æternæ dapilitatis adipisci mercantur adminicula.

Quapropter ego Athelredus, totius Albionis Dei pro-
videntia imperator, cuidam dilectissimo mihi ministro,
cui parentelæ nobilitas Wlfrie inclidit nomen, pro-
fidissimo quo mihi affabiliter obsecundatus est obse-

¹ *Carta*. Collated with the pro-
fessedly original charter in Aug. 11.
15, which, however, is a transcript
of the twelfth century, and with
the transcript in CCC. Cant.
MS. CNE. p. 175, where the title
stands thus: "Hæc est Dumbeltun-
tunc. Carta Regis Athelredi, qui

dedit cuidam Ministro suo duas
Mansas in Dumbeltun." A memo-
randum at the end, in the hand-
writing of the copyist, states:—"I
had the copye hereoff off Mr. Doc-
tor Owen, Phisician."

² *Summo opere*. *summo opere*.
CCC.

quo, quandam ruris particulam, id est, duas mansas et dimidiam, in loco ubi solicolæ æt Dumaltun¹ appellant, in perpetuam concedo hereditatem, quatinus ille bene perfruatur ac prospere possideat quamdiu hujus ævi incolatum vitali flamine rotabilique meatu percurrere cernitur; et post istius labilis vitæ excessum, cuicumque sibi libuerit successor² derelinquat. Sit autem prædictum rus, quod in communi terra situm est, liberum³ ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Hanc vero meam donationem (quod opto absit a fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentiæ veniam legali satisfactione emendent. Nam quod hominis memoria transilit,⁴ litterarum indago reservat. Unde hæc legentibus est intimandum quia hoc præfatum rus pro⁵ cujusdam viri infandæ præsumptionis culpam, qua audacter furtive se obligare non abhorruit, cui nomen Athelsige⁶ parentes indidere,⁷ licet fœdo⁸ nomen deonestaverit flagitio, ad mei juris devenit arbitrium, atque per me reverendo, ut jam ante præfatus sum, conlatum est ministro; cujus culpæ notam Anglica relatione hic ratum duximus esse notandum.

¹ *Dumaltun*] Dumaltun. C.C.C., but altered by the same hand to Dumaltan. Dumbeltun. Aug.

² *successor*] successori. C.C.C. and Aug.

³ *liberum*] liber. C.C.C. and Aug.

⁴ *transilit*] transsilit. C.C.C.

⁵ *pro*] per. C.C.C. and Aug.

⁶ *Athelsige*] Æthelsige. Aug. and C.C.C.

⁷ *indidere*] indigere. Aug.

⁸ *fædo*] feudo. Aug.

*Met.*¹

A.D. 995. This² was that land forworht at Dumaltun³ the Athelsige forworhte Athelred⁴ cyninge to handa. That was thanne⁵ that he forstael Æthelunnes swin Athelmæres sune ealdormannes;⁶ tha ridon his men to and tugen ut the⁷ spie of Athelsiges huse, and he othberst to wuda, and man hine allynde tha, and man gerehte Athelrede cynges that land and his⁸ ahta. Tha forgef he that land Hwase his men on ece yrfe, and Wulfie Wulfrune sune⁹ hit syththan at him gehwyrfle mid than the him geowene was, le thas cynges leafe and his witeana gewitnesse.

Acta¹⁰ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri¹¹ MCCXCV.,¹² indictione viii.; anno vero regni præfati regis xvii. scripta est hæc cartula, his consentientibus qui subter notantur.

Testes.

Æthelredus rex Anglorum præfatum donacionem sub sigillo sancte Crucis inobclinabiliter concessit atque roboravit.

¹ *Met.* The *Met.* are omitted in *Ang.*
² *Th.* *Thes.* CCC.
³ *D.* *Dunstan.* CCC.
⁴ *Ed.* *Ed.* CCC.
⁵ *Th.* *Thes.* CCC.
⁶ *Th.* *Thes.* CCC.

⁷ *Th.* *Thes.* CCC.
⁸ *Th.* *Thes.* CCC.
⁹ *Th.* *Thes.* CCC.
¹⁰ *Th.* *Thes.* CCC.
¹¹ *Th.* *Thes.* CCC.
¹² *Th.* *Thes.* CCC.

† Ego Ælfricus, Dei gratia electus ad archiepiscopatum Dorobernensis ecclesiæ, ejusdem¹ regis donum² Crucis taumate stabilivi. A.D. 995.

† Ego Aldulf, electus in episcopatum³ Eboracensis ecclesiæ, regis donativum agiæ Crucis impressione benedicendo corroboravi.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, sigillavi.

† Ego Ælfhel,⁴ Wintoniensis ecclesiæ episcopus, designavi.

† Ego Æscwig. Dorcensis ecclesiæ episcopus, adnotavi.

† Ego Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, imposui.

† Ego Wlfsige, Scirburnensis ecclesiæ episcopus, conclusi.

† Ego Atheluard, dux.

† Egg Ælfric, dux.

† Ego Ælfhelm, dux.

† Ego Leofsige, dux.

† Ego Leofuine, dux.

† Ego Alfwerd, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Leofric, abbas.

† Ego Brihtelm,⁵ abbas.

† Ego Uulfgar,⁶ abbas.

† Ego Athelmær, minister.

† Ego Ordulf, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Brihtuold, minister.

† Ego Uulfhch, minister.

¹ *ejusdem.*] Omitted in Aug.

² *regis donum*] regis domini. Aug.

³ *episcopatum*] episcopum. C.C.C.

⁴ *Ælfhel*] Ælfhch. C.C.C.

⁵ *Brihtelm*] Brihthelm. C.C.C.

⁶ *Uulfgar.*] The charter Aug. ii. 48. here ends abruptly, the latter portion of the line being left blank.

- A.D. 995. † Ego Uulfrie, minister.
 † Ego Uulfget, minister.
 † Ego Leofric, minister.
 † Ego Athelnoth, minister.
 † Ego Athelric, minister.
 † Ego Leofric, minister.
 † Ego Athelnuerd, minister.
 † Ego Uulfmer, minister.
 † Ego Fræta minister.

Carta Regis Athelredi de Osanleia.

Charter of
Osanleia.

In nomine Domini nostri Ihesu Christi! Coelestis patrie hierarchus diversis gradibus suae largitatis largifluam donationem late distribuit, regibus, episcopis, principibus, abbatibus, prepositis, quatenus unusquisque in suo ordine pro terreno lucro sibi commisso talento in die examinationis duplicatum negotium, nulla obtinente sequitia, representet.

Ideoque ego Athelred, rex Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, eidem meo ministro, cui nomen insitum est Ælfheah, duos cassatos perpetualiter trade, illic ubi vulgus relatu dicitur ac Osanlea, quamdiu hic corpus animatum videbitur habere, nostri doni privilegium sibi vindicet; et postero denique suo quaecumque elegerit perenniter impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcive coedificatione.

Si quis autem infringere temptaverit, (quod absit,) sciat se rationem redditurum coram Deo et angelis Eju, nisi prius hic ad satisfactionem evolare maluerit.

Metæ.

This sind tha landgemæra thara twegra hida the A.D. 984. hyrath to Osanlea.

East on tha lanan, and thonne andlang slades on thone blacan pyt; of thanne pytte on thone lampyt; andlang mearce; of than pytte ut on byrcanslæd; of byrcanslade on tha caldan die; of thære caldan die on Hennarithe; of Hennarithe up andlang slædes to Ipanlea; of Ipanlea on Bromhæg; andlang wegges on tha lanan, and thara twegra hyda wuda innan gemaen- nesse.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII., in- dictione xiii., scripta est hæc donationis scedula.

† Ego Athelred, Anglorum basileus, vexillum Cru- cis impressi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.

† Ego Osuuald, archiepiscopus, corroboravi.

† Ego Atheluuold, episcopus, agiæ Crucis imposui.

† Ego Ælfstan, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfhealh, episcopus, conscripsi.

† Ego Athulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, impressi.

† Ego Aelfric, episcopus, consensi.

† Ego Athelsige, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgar, episcopus, imposui.

† Ego Uulfgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtnod, dux.

† Ego Atheluuerd, dux.

† Ego Alfric, dux.

† Ego Ælfric, dux.

- A.D. 984.
- † Ego Ælfmeard, minister.
 - † Ego Culsige, minister.
 - † Ego Ælsige, minister.
 - † Ego Ordulf, minister.
 - † Ego Ælfwine, minister.
 - † Ego Byrhtuold, minister.
 - † Ego Leofric, minister.

Carta Regis Ælredi [de] Farulfes lea.

Charter of
Farulfes-
lea.

Quicquid perpetualiter permanens a secularibus agitur seris litterarum firmiter muniri debet, quia hominum fragilis memoria moriendo obliviscitur, quod scriptura litterarum servando retinet.

Unde ego Athelred, gratia Dei Anglorum rex, cunctis meis volo notum adesse fidelibus, quod ego jure hereditario cuidam meo militi nomine Athelwig quinque trado mansos, in villa que a notis vocatur Farulfes lea; ut vita comite eos possideat, et postquam dies extremus ejus cluserit oculos, cuicumque amico voluerit in perpetuum derelinquat possessionem. Sit autem presens donatio absoluta ab omni servili jure, tribus tamen rebus exceptis, populari scilicet expeditione, arvis constructione, pontis restauratione.

Qualiter vero presens terra in mea advenerit manu, brevi volo cunctare sermone. Tres fratres in quodam residentibus convivio, quorum unus homo, nomine Leofric, (instigante Diabolo,) furatus est frenum. Quo invento in ejusdem sinu, concito cursu qui frenum perdiderunt, et tres fratres, predicti furis domini, concito cursu bellum in invicem insurgentes inierunt. Duobus vero fratribus in bello peremptis, Ælfnoth scilicet et Ælfrie, vix tertius Athelwine cum predicto latrone exiit, Sancto Helmo intrans ecclesiam. Circumstantibus vero hæc eadem audientibus, Athelwige meus

præpositus in Bucingaham, et Winsige præpositus on A.D. 995. Oxonaforda, inter Christianos prædictos sepelierunt fratres. Leofsige igitur dux, audito hoc verbo, meam adiit præsentiam, præfatos incusans præpositos, peremptis fratribus non recte inter Christianos sepultis. Ego autem nolens contristari Athelwig, quia mihi erat carus et pretiosus, una simul et sepultos cum Christianis requiescere permisi, et prædictam terram eidem in hereditatem concessi perpetuam.

Si quis vero cupiditatis zelo inflatus, hunc meæ donationis libellum destruere temptaverit, sit anathema maranatha, hoc est alienatio a consortio Christianorum, nisi resipuerit, et quod callide facere temptaverit pœnitens pœnituerit. Hoc autem præcipiens præcipio ut nulla aliorum librorum scedula nostro libello præcelli videatur, sed in perpetuum delitescat et aboleatur.

Metæ.

This sindon thara fif hida landgemæra æt Eardulfes lea.

Ærest of thære greatan dic thæt to Atheluuoldes lea; to than landgemære; of than gemære swa æfter dene in sexigbroc; of sexigbroce thæt in to Uffewylle broce; of than broce thæt on tha grenan dic; of thære dic be suthan thære eorthbyrg; thæt on Cwicelmes hlæw; of than hlawe thæt on tha portstræte; of thære portstræte thæt with lytle Ciltene an æcer bræde; thæt on thæne grenan weg the scyt to hegforda; æfter than grænan wege thæt foran ongen Cynewynne wylle; of thære wylle thæt in to thære greatan dic; andlang thære dic thæt into Bunon andlang Bunan thæt to than ealdan forda; of than forda thæt into Eardulfes lea; of than lea thæt eft to thære greatan dic.

A.D. 995. Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCXCV., indictione xiiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelred, rex, Anglorum basileus, hujus domi libertatem totius regni fastigium tenens, libenter concessio vel largior, et consentio vel hilariter confirmo.

† Ego Siric.

† Ego Ælfstannus, Lundoniensis ecclesie præsul, corroboraui.

† Ego Ælfhegus, Wintoniensis ecclesie præsul, confirmavi.

† Ego Æscuuig, Dorccensis ecclesie præsul, dictavi.

† Ego Ælfrie, Wiltoniensis ecclesie præsul, consolidavi.

† Ego Ealduf, Wigoracensis ecclesie præsul, adquirevi.

† Ego Osbyrht, Australium ecclesie præsul, subplevi.

† Ego Ælfheagus, Licetfeldensis ecclesie præsul, gaudenter consensi.

† Ego Athulf, Herefordensis ecclesie præsul, adjuvavi.

† Ego Ælfuold, Crydiensis ecclesie præsul, sustentavi.

† Ego Wilsige, Seyreburnensis ecclesie præsul, latus desidero donavi.

† Ego Athelunard, dux, exaltanter munio vel affirmo, præsens testis adsto.

† Ego Ælfrie, dux, signum Crucis imprimo vel sustento.

† Ego Ælflem, dux.

† Ego Leofuine, dux.

A.D. 955.

- † Ego Leofsige, dux.
- † Ego Ælfuueard, abbas.
- † Ego Ælsige, abbas.
- † Ego Brihtnoth, abbas.
- † Ego Brihtelm, abbas.
- † Ego Leofric, abbas.
- † Ego Ælvere, abbas.
- † Ego Ceanulf, abbas.
- † Ego Ælfric, abbas.
- † Ego Ælfhun, abbas.
- † Ego Germanus, abbas.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Leofric, minister.
- † Ego Uulfheah, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Uulfget, minister.
- † Ego Athelnoth, minister.
- † Ego Athelric, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Athelmær, minister.
- † Ego Ceolmund, minister.
- † Ego Uuihtsige, minister.
- † Ego Ætheluuig, minister.

Carta Adelredi Regis.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Grant of
 Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis land near
 creatura valde bona in principio formata, formoseque the river
Cynete.
 creata, atque speciose plasmata est, supra et infra
 cœlos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac
 multimodis ac diversis speciebus jumentorum, anima-
 lium, piscium, volucrum, quæ omnia naturæ suæ jura
 nutu Creatoris persolvant, nisi homo solus, qui ad
 imaginem Suam plasmatus est, et omnibus prælatus,

A.D. 984 tamen propter pravicationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam miserabiliter Domini contemnendo mandatum amisit. Ideo illa divitiæ diligendæ sunt quæ nunquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur, sed plus habundant dum cernitur quod amatur.

Quapropter ego Athelredus, favente superno Numine basileos industrius Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuiusdam fidei meo ministro vocitato nomine Bryhtic, ob illius amabile obsequium ejusque placibili fidelitate, viii. mansas juxta flumen quod Cynote vocatur, illud videlicet rus quod Ætheric quidam rusticus prius habuisse agnoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo, quatenus ille bene perficiatur ac perpetualiter possideat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlesus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat; et post se cuiuscumque voluerit perhenniter derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiæ obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivatisque cursibus aquarum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis, arcisve cœdificatione. Hanc vero meam donationem minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Descendite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanae et satellitibus ejus" [Matth. xxv. 41.], nisi prius digna Deo penitentia legali satisfactione emendent.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ on Cynetan æt Scoelles² ealdcotan; thæt A.D. 984. . .
 up andlang streames oth Eadgife gemære; swa north
 innan Hydene; thanon³ north on Lamburninga
 mearce; swa est andlang mearce oth Ælfwiges gemære;
 swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth
 be gemære; that eft innan Cynetan strem.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII., in-
 dictione xii., his testibus consentientibus quorum in-
 ferius nomina caraxantur.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis
 libertatem regni totius fastigium tenens, libenter con-
 cessi.

† Ego Ælfthryth, mater ejusdem basilei, huic do-
 nationi ad libertatem concessi.

† Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archi-
 episcopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuuoldus, Eboracensis ecclesiæ archiepi-
 scopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Atheluuoldus, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgarus, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, consignavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, conclusi.

† Ego Athelsinus, episcopus, impressi.

† Ego Uulfgarus, episcopus, atquievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Bryhtnoth, dux.

¹ Ærest.] Collated with the du-
 plicate copy of the boundaries in
 Claud. C. ix. fol. 200 b. Another

copy will be seen at p. 453 of this
 volume.

² Scoelles] Sceoldas.

³ thanon] thonne.

- A.D. 984.
- † Ego Ælfrie, dux.
 - † Ego Æthelweard, dux.
 - † Ego Ælfrie, dux.
 - † Ego Thureth, dux.
 - † Ego Orthbryht, abbas.
 - † Ego Siric, abbas.
 - † Ego Athelweard, abbas.
 - † Ego Leofric, abbas.
 - † Ego Ælfricard, minister.
 - † Ego Ælfsige, minister.
 - † Ego Ælfgar, minister.
 - † Ego Uulfsige, minister.
 - † Ego Athelsige, minister.
 - † Ego Ælfrie, minister.
 - † Ego Leofric, minister.
 - † Ego Leofwine, minister.
 - † Ego Uulfrie, minister.
 - † Ego Æthelmar, minister.

Carta Regis Adalredi de Wiltune.

Charter of
Wiltune.

Per divinam Omnipatrantis sapientiam elementorum omnium rationaliter constat ordo esse dispositus, ac protoplastus terrigena, quamquam pulvereo confectus tegmine somatis exili, attamen speciosissima mentis ratione ceteris præfectus, ad tam miram tanque perspicuam theoreticæ contemplationis extat amenitatem compositus, ut per hujusce asperitatem involatus, quamdiu labentis ævi pelago carnis litre, Christo remige, navigamus, probrosam philargiriæ sentinam execrantes, iniquaque penuriam bonorum distributione nostrorum refrigerantes, ac probis pedetentim actionibus equipedam justitiæ tramitem incedentes, Deum decum in Sion mereamur specietenus speculari

cœlesti, tantisque naviter perfrui digni habeamur A.D. 985. gaudiis Olympicæ amœnitatis.

Quamobrem ego Athelredus, Christi favente clementia totius Brittanniæ orbis basileos, cuidam mihi dilecto ministro Leofwino, quandam telluris particulam, x. videlicet cassatos, in loco qui Anglica appellatione dicitur æt Wuttune, in æternam concedo hereditatem, quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perenniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, derivativisque cursibus aquarum, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coedificatione.

Si autem (quod non optamus,) evenerit aliquis superbiæ flatu afflatus, avaritiæ facibus succensus, invidiæ dentibus armatus, hanc meæ donationis kartulam infringere, minuere, vel aliquo casu spernendo delere temptaverit, sciat se apud Judam proditorem, pecuniæ injustæ amatorem, pœnarum æternarum manipatorem, sub anathematis maledictionis ultimo examinationis die periturum, nisi prius digna Deo pœnitentia legali satisfactione emendet.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ æt Gorgrafes slæde on thæt crundel; of tham crundelle on Læcesford,² on thonne mor; of thanne

¹ Ærest.] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b.

² Læcesford] Læccesford.

A.D. 985. forda on Ceobban langran; of than¹ langran on that water sled; of than² waterslade on Secobban oran wylle; of Secobban oran wylle on Wrohthangran;³ of Wrohthangran⁴ on Cybbanstan; of than⁵ stane on thone hryegweg; andlang weges on Colmenoran; of Colmenoran on Waendles cumb; of than⁶ cumb on thone swanweg; of than⁷ wege on riscleahe ofwearde; of riscleahe on thone rugan weg; of than wege on thone lumpyt; of than pytte on thos cumbes heafod; of thos cumbes heafde;⁸ of thos cumbes heafde⁹ on thone portweg, oth thone greatan thorn; of than¹⁰ thorne on foxhola cumb ofewardne; of than¹¹ cumb to blaean grave, ofewardan¹² on tha die; andlang die to heorthamme; of heorthamme to Wudaforda; of Wuda¹³ on Pottenes treow; of than¹⁴ treowe andlang gemeres on thone mor; that up andlang broes on cealdan wyl; of cealdan wylle to thare thorn rawe; of thare thornrawe that est in on Gorgrafes sled.

Anno Dominice Incarnationis DCCC·LXXXV., scripta est a cartula, indictione xiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis libertatem, regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

¹ than; than.

² than; than.

³ Wrohthangran; Prothangran.

⁴ Wrohthangran; Prothangran.

⁵ than; than.

⁶ than; than.

⁷ than; than.

⁸ heafde; heafde.

⁹ of thos cumbes heafde; Omitted in C. ix.

¹⁰ than; than.

¹¹ ofewardne; ofewardne.

¹² than; than.

¹³ ofewardan; ofewardan.

¹⁴ Wuda; Wudaforda.

¹⁵ than; than.

- † Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesie archi-A.D. 961.
episcopus, cum signo sancte Crucis roboravi.
- † Ego Osuuoldus, Eboracensis ecclesie archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.
- † Ego Ælfstanus, episcopus, confirmavi.
- † Ego Athelgarus, episcopus, consignavi.
- † Ego Ælfeah, episcopus, consensi.
- † Ego Ascuuig, episcopus, conclusi.
- † Ego Sigar, episcopus, subscripsi.
- † Ego Ælfric, episcopus, non renui.
- † Ego Athelsige, episcopus, impressi.
- † Ego Uulfgarus, episcopus, adquievi.
- † Ego Atheluuino, dux.
- † Ego Bryhtnoth, dux.
- † Ego Atheluuicard, dux.
- † Ego Alfric, dux.
- † Ego Thured, dux.
- † Ego Ordbriht, abbas.
- † Ego Siric, abbas.
- † Ego Leofric, abbas.
- † Ego Ælfere, abbas.
- † Ego Atheluuicard, abbas.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Leofric, minister.
- † Ego Ælfelm, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Leofstan, minister.
- † Ego Atheluuicard, minister.

Carta Regis Adelredi de Bensington.

A.D. 996.
Charter of
Bensing-
ton.

Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalis vite data sunt temporalia sunt, ea vero quæ in regno celestis sanctis promissa sunt sine fine permanebunt. Ideo his terrenis caducisque celestia et mansura præmia magno opere mereamur.

Quapropter ego Athelredus, regali fretus a Domino dignitate, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulum modicam numinis mei particulam, binas videlicet mansas, in loco qui ab incolis Bysingtun land nominatur, tribus fratribus meis, hominibus vocitatis Eadrie, et Eadwig, atque Ealdred, æternaliter possidendam concedo, quatinus vita comite hilariter possideant, et postquam universitatis viam adierint, quibuscumque voluerint cleronomis liberaliter in perpetuum jus derelinquant. Sit autem prædicta ruris particula omni terrene servitutis jugo libera, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis haratri incendiis lugubris jugiter cum Juda, Christi proditore, ejusque complicebus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Metre.

His¹ limitibus præfatum rus circumcingi videtur.

Ærest of smalan wylle east be heafdan be ; than
genere that hit cymth innan cealseathes weg ; and
swa andlang weges innan Aculfes dene ; andlang dene
that on fildena wudu weg ; andlang weges that on
bryda beorht ; midleweardne of than beorge andlang

¹ *Hu*; MS. *Thia*.

dene on Waddene; andlang Waddene on Wyrthe; of A.D. 996. Wyrthe andlang weges to hean lincan; to rugan hegcan; swa andlang hegeræwe on Abban wylle; thanon eft on smalan wylle.

This sind thæs wudes gemæra the to tham lande gebyriath, thæt is ærest andlang æcerweges on hreodslæd; andlang slædes on gegan dene; andlang dene thæt on gegan lege; eastewearde of thære lege; andlang burhslædes; on burhwege; thanon on hageweg ut on thæne feld; and swa thwyres ofer fernfeld on Wynstanes ham; of than hamme a be wurtruman thæt eft on thone æcer weg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXCVI., indictione ix., hæc cartula perscripta est, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hujus doni libertatem concessi.

† Ego Ælfricus, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate roboravi.

† Ego Uulfstanus, Lundoniensis ecclesiæ præsul, consolidavi.

† Ego Ealdulfus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, corroboravi.

† Ego Ælfheagus, Wuintoniensis ecclesiæ præsul, confirmavi.

† Ego Æscuuigus, Dorcensis ecclesiæ præsul, dictavi.

† Ego Athulfus, Herefordensis ecclesiæ præsul, adjuvavi.

† Ego Ælfheagus, Lycetfeldensis ecclesiæ præsul, conquievi.

† Ego Uulfsige, Scireburnensis ecclesiæ præsul, consensi.

† Ego Ordbyrht, Australium ecclesiæ præsul, subplevi.

A D. 996.

- † Ego Alfuuold, Crydiensis ecclesie præsul, susten-
 tavi.
 † Ego Atheluerd, dux.
 † Ego Æfric, dux.
 † Ego Leofuine, dux.
 † Ego Ælfhelm, dux.
 † Ego Leofsig, dux.
 † Ego Ælfuerd, abbas.
 † Ego Ælfsige, abbas.
 † Ego Byrhtnoth, abbas.
 † Ego Leofric, abbas.
 † Ego Byrhtlm, abbas.
 † Ego Ordulf, minister.
 † Ego Atheluer, minister.
 † Ego Wulfget, minister.
 † Ego Wulfheah, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Athelric, minister.
 † Ego Athelnoth, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Wihtsige, minister.
 † Ego Goduine, minister.

*Carta Adelardi Regis de iii. Holidis in Draitun et
ii. in Suttun.*

Charter of
Dratun
and Suttun.

Pax et victoria apostolice fidei cultoribus in per-
 petuum. Ecclesie vero Catholice auctoritas, jugis et
 inelucta obtamus ut permaneat. Ad sacra autem
 sanctorum in Domini gratitudine diversa jubentur
 in curia ac offerri exenia, quia, "Regi nato colorum,"
 ut scriptum est, "Reges terre munera obtulerunt."¹

¹ *Pal. 117*; See Pal. lxxv. 10.

Unde ego Athelredus rex non incognitum volo esse **A.D. 1000.**
 omnibus mihi genuflectentibus, quod ad sanctuarium
 Abbandunensis monasterii, obtinente videlicet Wulf-
 garo abbate, offerens largior v. mansorum culturas,
 iii. in villa Drægtun, ii. in Suttun, cum uno molen-
 dino, campos, pascua, prata, in perpetuæ hereditatis
 jure, sicut Wulfgarus, meus videlicet pincerna, obti-
 nuit. Hujus autem ruricolæ telluris præcipiens præ-
 cipio ut permaneant liberi, segregatis tribus causis,
 expeditione scilicet hostili, fundatione regis arcis, re-
 stauracione pontis.

Si quis vero invidus ignicomis phirargiriæ flammis
 accensus, huic veridico libellulo alium circum attra-
 mentatum cupiditatis fallacia libellulum superimponere
 conatus fuerit, sit anathema maranata, hoc est alige-
 natio a consortio Christianorum, donec resipiscens
 pœniteat quod in invidiæ fallacis livore probaverat.
 Acta est ergo hæc cartula anno ab Incarnatione Do-
 mini millesimo anno, indictione xiii.

Et ut hæc cartula inviolabiliter firmitatis solidita-
 tem obtinere possit,—

Testes.

† Ego rex primus regali dextra eandem corrobore,
 manibusque omnium mihi subjectorum ad confirman-
 dum præcipio,

† Ego Athelstan, filius regis, testificor,

† Ego Eadmund affirmo,

† Ego Eadred testimonium perhibeo,

† Ego Eadui non contradico,

† Ego Ealfric, Dorovernensis archiepiscopus, con-
 laudo,

† Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, con-
 signo,

- A.D. 1000. † Ego Falfheah, Uintoniensis episcopus, corrobora,
 † Ego Lyfing, episcopus, testimonium do,
 † Ego Ordbriht, episcopus, non vitupero,
 † Ego Ælfhun, episcopus, testificor,
 † Ego Ælfrie, dux,
 † Ego Ælfhelm, dux,
 † Ego Leofwine, dux,
 † Ego Leofsige, dux,
 † Ego Uulfgar, abbas, conlaudo,
 † Ego Ælsige, abbas,
 † Ego Kenulf, abbas,
 † Ego Leofrie, abbas,
 † Ego Ordulf, miles,
 † Ego Athelmar, minister,
 † Ego Uulfeah, minister,
 † Ego Uulfgeat, minister,
 † Ego Athelric, minister,
 † Ego Leofrie, minister,
 † Ego Aelfgar, minister,
 † Ego Goda, minister.

Carta Regis Adelredi de Haseleie.

Charter of
Haseleie.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnis mundi status certo fine terminatur, et ea que sunt defectiva casu ruunt rapido, que vero continua vigent inexhausto perpetuitatis vigore. Ideo singulis quibusque sollerter studendum est, dum indulta temporum spatia Dei nutu concessa sustinent, ne sine fructu spiritalium virtutum easdem inducias transigamus.

Quandobrem ego Athelred. favente superno Numine basileus Anglorum ceterarumque in circuitu persistentium, x. videlicet mansas, qui ab incolis Haseleia et than nytheran tunc nuncupatur vocabulo, cuidam

fideli ministro vocitato nomine Godwine, pro ejus A.D. 1002. amabili obsequio et placabili mercede, id est xxx. mancusas puri auri, concedens perdonabo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquarumque cursibus, ut ipse, vita comite, habeat ac possideat quamdiu cursum hujus labilis vitæ perfruat. Post finem vero ejus, cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni mundiali obstaculo, tribus exceptis, id est, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hoc meum donum evertere studuerit, vel alium antiquum librum vel novum protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur, sed consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis in pœnis atrocibus se esse passurum, si non ante corpore lamentatione emendaverit.

Metæ.

This sind tha landgemæra to than x. hidan æt Hæ-sellea to than nythran tune.

Ærest on roppanforda; thæt andlang Wicgan dic thæt hit sticath on Wearra ford; swa andlang mores oth thene bradan herepath; thæt on thæra æcera heafada thæt hit sticath on Humbera; andlang Humbera thæt on roppan broc foron ongean stangedelf; andlang ropan broces on hafogelad; eft andlang roppan broces thæt hit cimth on roppan ford, thær hit ær on-feng.

Acta est autem hæc præfata donatio anno MII. Dominicæ Incarnaticnis, indictione xiiii; et hæc testium nomina quæ secuntur.

- A.D. 1002. † Ego Athelredus, rex Anglorum, meum donum proprio sigillo confirmavi.
- † Ego Ælfrie, Doroverniensis archipræsul, signo Crucis roboravi.
- † Ego Wulfstan, Eboracensis archiepiscopus, cœlesti signo adfui.
- † Ego Ælfifu, conlaterana regis, consensi.
- † Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consolidavi.
- † Ego Ælfheah, episcopus, annotavi.
- † Ego Ordbrith, episcopus, depixi.
- † Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
- † Ego Godwine, episcopus, adquievi.
- † Ego Lyfing, episcopus, non renui.
- † Ego Ælfelm, episcopus, conclusi.
- † Ego Ælfheah, episcopus, annui.
- † Ego Wlfigar, abbas, dictavi.
- † Ego Ælfrie, dux.
- † Ego Ælfelm, dux.
- † Ego Leofwine, dux.
- † Ego Athelmar, dux.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Uulfgat, minister.
- † Ego Uulfcah, minister.
- † Ego Athelmar, minister.
- † Ego Athelnuold, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Athelnuerd, minister.
- † Ego Ordner, minister.
- † Ego Athelwine, minister.
- † Ego Athelstan, minister.
- † Ego Godwine, minister.
- † Ego Godric, minister.
- † Ego Godwine, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Leofwine, minister.

- † Ego Atheluuig, minister.
- † Ego Ælfuuig, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Eadric, minister.

A.D. 1002.

Quis Abbatiam Burtune fundavit.

His diebus quidam minister Athelredi regis Anglo-
rum, dictus Wlfricus Spot, construxit abbatiam Bur-
tun vocatam, deditque ei omnem hereditatem paternam
appretiatem DCC. libras. Et ut hæc donatio rata ha-
beretur, dedit Athelredo regi CCC. mancas auri pro
ejus confirmatione, et unicuique episcopo v. mancas, et
duobus archiepiscopis x. mancas, insuper Alfrico archi-
episcopo Chantuariæ villam Dumbeltonam a prædeces-
soribus suis ab ecclesia Abbendonensi injuste ablatam,
et unicuique abbatiæ libram auri et unicuique et ab-
batissæ v. mancas.

Founda-
tion of the
Abbey of
Burtun.

Carta¹ Adelredi Regis de Dummeltun.

Largitori² bonitatis totius in suæ majestatis stellato
super cherubim residente solio, omniaque quæ sub tri-

Charter of
Dummel-
tun.

¹ *Carta.*] The MS. Claud. C. ix. fol. 125, thus introduces this charter :—

“ In dono autem perpetuo possidendo suis aut episcopis aut ministris quæ sequuntur concessit, quæ etiam illi ecclesiæ Abbendonensi, libertate et potestate sibi ab eodem rege libere permissa, concesserunt. Et quidem quædam ab antiquis regibus illi loco collata fuerant, sed a posterioribus, ut supra retulimus, retracta, sicut de Dommeltun

actum est. Quæ villa ab Ethelstano rege ad ipsum cenobium data fuit, sed, ut prædiximus, postea ab aliis ablata. Qualiter vero juri ecclesiæ redierit, monumentam litterarum Ethelredi istius regis sic prodant.

The MS. then introduces :—

“ *Carta Regis Athelredi de Dummeltuna,*” &c. (as in the text.)

² *Largitori.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 125.

A.D. 1002. varia rerum machina ab Ipso facta continentur, suæ Divinitatis moderante monarchia. Nos miserimi pauperes pusilli, terra peregrinique, cinis pulvisque favilla, et inevitabili mortis obnoxii circographo, primo nostro Adæ vicissitudine suæ objecto prævaricationis, nulli hinc lacrimabilibus exire compellimur casibus, nihil nobiscum hujus seculi præter peccata portantes, nisi quis Dei solummodo salvatus miseratione, fideique, spei, et karitatis armis præmunitus inexpugnabilibus, multiplici proborum prævalente qualitate meritorum, dignius ad tanti tribunal Judicis ut retributionem proprii laboris sortiatur immortalem, representari ab angelicis mereatur spiritibus. Secundum quod noster patientissimus Job hora sui orbitatus promulgat vaticinando, "Nudus egressus sum de utero matris meæ, nudus revertar illuc;" rursumque, "Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum." [Job i. 21.]

Si ergo ille sanctissimus vir in artiori suæ¹ dampno anxietatis tam honorificas suo Factori exsolvere non est cunctatus gratias, quid constat² mihi ab ipso omnium Distributori dignitatum sat redundanti collata potestate, a plebibus quoque quæ nostræ regali circumquaque subjacent ditioni Æthelred agnominato, si et supradicti norma vatis Ipsius nomen digna extollere laude non differam, promptissima devotione ea quæ ab Ipso mihi de die in diem proveniunt, suis prout cujusque necessitas poposcerit distribuendo fidelibus. Verum ut sermonis initium ad certum perducatur finem, quandam possessionis propriæ tellurem, xx. scilicet ac iii. mansarum, ab indigenis aut Dumolton appellatam, tribusque in locis disjacentem, meo admodum fideli largior archipresuli Alfrico, quam ipse a me cum l' talentis exigebat, ponderosa trutinatio-

¹ artiori . . .] vite sue.

| ² constat.] constat.

publicæ probatis libratione. Quæ portio terræ cujus-^{A.D. 1002.}
dam fœminæ fornicaria prævaricatione mihimet vul-
gari subacta est traditione. Itaque, ut diximus, ternis
dividitur in locis, x. et vii. in occidentali parte
fluminis Esingburnan continens mansas, ac duas in
orientali ejusdem torrentis climate, sorte communes
poplurari¹ æt Eastune, nec non et v. locis silvaticis in
utraque parte rivuli qui Piduellæ appellatur, hujus-
que agnomen loci æt Fleferht² dicitur. Et hoc defi-
nimus ut prædictus pontifex hoc donum sibi quamdiu
vixerit, cum omnibus ad se rite pertinentibus, cam-
pis, silvis, pratis, pascuis, confiniisque silvaticis, omni
mundiali servitio possideat liberrimum, tribus exceptis,
expeditione, arcis seu pontis constructione.

Qui vero hoc augmentare voluerit, augeatur ei bene-
dictio superna; qui autem minuere temptaverit, vel
aliud quid adinvenerit contrarietatis, seu antiquorem³
forsan produxerit scedulam, a Christianismo anathema-
tizetur, latrociniique crimine objurgetur, nisi quam
tocius resipiscat.

His metis hæc tellus cingitur.

Metæ.

Ærest to Dumeltun eastan on Esingburnan; thanon
suthan of Esingburnan; westweardes andlang dices;
thæt swa up on gerihte on Dagan oran; thæt swa
andlang stæth broces in gemære dic; thæt swa and-
lang on secgmære; thæt swa of secgmære est rihte
in Esingburnan on dynnaford.

Thonne sindon this tha gemære æt Pidwyllan. Of
Pidwellan on crundelu; of crundelum suth rihte and-

¹ *poplurari*] populari.
² *Fleferht*] Fleferth.

³ *antiquores*] antiquiorem.

A.D. 1002. lang hrieges on Tittandune; of Tittandune west on ceablan wyllan; thanon on winter burnan; swa on Pidwyllan; of Pidwyllan on Eomeres mædwe; and swa on othere winter burnan; that on Pidwellan; and theder hyrth innan laga on port; and swa andlang Pidwellan up oth crundeļu.

Acta annotataque est hæc donatio anno Incarnatione Christi M.H., indictione xv., horum consensu sapientum quorum nomina inferius titulata cernuntur.

Testes.

- + Ego Athelredus, rex Anglorum, hæc munificentiam largitus sum.
- + Ego Æthelstan, filius regis.
- + Ego Egbyrht, filius regis.
- + Ego Eadmund, filius regis.
- + Ego Eadred, filius regis.
- + Ego Eadwig, filius regis.
- + Ego Eadgar, filius regis.
- + Ego Alficus, archiepiscopus, pretio adquisivi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, adnotavi.
- + Ego Culfstan, episcopus, atque ievi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, adnuavi.
- + Ego Athulf, episcopus, assensi.
- + Ego Æscunig, episcopus, adfirmavi.
- + Ego Almuold, episcopus, adsignavi.
- + Ego Leming, episcopus.
- + Ego Athelric, episcopus.
- + Ego Ælfgar, episcopus.
- + Ego Godlunne, episcopus.
- + Ego Ordbyrht, episcopus.
- + Ego Eadred, episcopus.
- + Ego Ælfhelm, episcopus.

A.D. 1002.

- † Ego Ælfuerd, abbas.
- † Ego Ælsige, abbas.
- † Ego Uulfgar, abbas.
- † Ego Keanulf, abbas.
- † Ego Goduine, abbas.
- † Ego Ælfere, abbas.
- † Ego Ælsige, abbas.
- † Ego Germanus, abbas.
- † Ego Eadnoth, abbas.
- † Ego Alfric, abbas.
- † Ego Leofric, abbas.
- † Ego Uulfric, abbas.
- † Ego Leofric, abbas.
- † Ego Ælfgar, abbas.
- † Ego Ælfric, dux.
- † Ego Ælfhelm, dux.
- † Ego Leofuine, dux.
- † Ego Athelmær, minister.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Uulfheah, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Uulfgeat, minister.
- † Ego Freana, minister.
- † Ego Athelmær, minister.
- † Ego Atheluuold, minister.
- † Ego Athelric, minister.
- † Ego Byrhtic, minister.
- † Ego Eadric, minister.

Ita¹ regis donum archiepiscopum² de Dumeltun processit; at ipse cum ad ultima vitæ perveniret ad Abbendunensem ecclesiam, unde monachus extiterat, inde hæredem substituit; suam auctoritatem inten-

¹ *Ita.*] Collated with Ciaud. C. ix. fol. 125 b.

² *donum archiepiscopum*] donum ad archiepiscopum.

A.D. 1002. dendo, ne quis presumptor suum testamentum irritum faceret. Cujus exemplar tali Anglico caractere conditum fuit.

Testamentum¹ Alfrici Archiepiscopi.

Will of
Archbishop
Ælfric.

Her sutelath hu Alfric arcebisceop his cwyd
gedihte.

That is a-rest him to saulscate he becwath into Christes cyrcan that land at Wyllan, and at Burnan, and Risenbeorgas; and he becwath his laford his beste scip and tha segelgereda tharto, and lx. healma, and lx. beornena; and he wilnode, gif hit his lafordes willa ware, that he gefestnode into sancte Albane that land at Cyngesbyrig, and fenge sylf with tham est to Eadulfingtune. An he becwath that land at Dumeltun into Abbandune, and Ælfnothe tharof iii. hida his dag, and suththan to than otharan to Abbandune; and x. oxan and ii men he him becwath, and filgan hi tham lafordscype the that land to hyre. And he cwath that land at Wealingaforda the he gebohte Celewærde; and bofer his dag into Ceolesige; and he becwath into sancte Albane that land at Tiwan and standan tha forword betweenan than abbode² and Ceolrice the ær with thære arcebiscop geforwyrd waran, that is that Ceolric habthe thære dæl thæs landes the he hæfth his dag, and eac thære dæl the se arcebiscop³ for his swatte him tolet, that was ehtothe healf hid with v. pundun and l. mancsum goldes, and ga hit ofer his dag eall togardere into sancte Albane. And beora

¹ *Testamentum*] This Saxon document occurs only in B. vi., C. ix. furnishing the Latin version

as given in p. 417.

² *abbote*] MS. *abb'e*.

³ *arcebiscop*] MS. *arceb*.

forewyrð wæron thæt Osanig æfter Ceolrices dæge A.D. 1006. gange eac thyder in. And thæt land on Lundene, the he mid his feo gebohte, he becwæth into sancte Albane, and his bec ealle he cwæth eac thyder in, and his geteld. And he becwæth thæt man fenge on the feoh the man hæfde and ærest ælcne borh agulde, and sudthan tilode to his hergeatwæn, thæs the man habban sceolde. And anes scipes he geuthe tham folce to Cent, and othres to Wiltune scire; and elles on othrum thingum, gif thæs hwæt wære, he bæd thæt Uulfstan bisceop and Leofric abbud dihton swa heom best thuhte. And the land be westun æt Fittingtune and æt Niwantune he becwæth his sweostrun and heora beornum; and Ælfheages land Esnes suna ga a on his cyn. And he becwæth Uulfstane ærcebiscope ane sweor rode, and anne ring and anne Psaltere; and Alfheage biscope anne rode. And he forgeaf on Godes est Centingan thæne borh the by hym sceoldan, and Middelsexon and Suthrion thæt feoh thæt heom fore sceat. And he wyle thæt man freoge æfter his dæge ælcne witefastne man the on his timan forgylt wære.

Gif hwa this awende, hæbbe him with God gemaene. AMEN.

Quod¹ Latine sic interpretatur.

Hic notificatur quomodo Alfricus archiepiscopus suarum rerum testamentum in extremo condidit.

In primo ecclesiæ Christi Cantuariæ terram apud Uuellam, et apud Burnam, et Hrisenbeorgam contulit.

Latin
version of
the same
document.

¹ Quod.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 125 b.

A.D. 1006. Domino suo meliorem suarum navium unam, cum sibi pertinentibus armamentis; et lx. galeas, cum totidem loricas.¹ Et hoc apud ipsum suum dominum² erat interveniens, ut concederet loco Sancti Albani terram apud Cinges biri, et ipse in commutatione³ reciperet Eadulfingam. Abbendonensi ecclesie, terram apud Dumeltun, ubi Alfnoth uno cuidam iiii. hidas concessit tenere tantum suis diebus, et postea rediret cum reliqua terra Abbendonensis ecclesie potestati; insuper et decem boves cum duobus hominibus. Quidam⁴ quoque viro nomine Aleuuardo⁵ terram quam emerat apud Ualingaford, ut quamdiu viveret possideret, et post ejus decessum ecclesia de Ceolsiga ipsius terre dominatum⁶ potiretur. Ecclesia Sancti Albani terram apud Timuan et Osaniz, cum terra de Lundonia, quam emerat idem archiepiscopus. Que omnia quidam Ceolricus tunc tenebat, sed secundum quod archiepiscopo in conventionem habebat post vite illius viri finem ad predictam ecclesiam martyris universa redirent. Libros etiam suos universos illic delegavit; precepitque ut de suis propriis expensis quicquid in mutuo ab aliquo acceptum erat restitueretur, et caetera in ejus exsequiis expenderebantur. Populo Cantie unam navem, et alteram genti Wiltseire jussit largiri. Reliqua universa que sua videbantur⁷ dominum Wlstanum episcopum et Leofricum abbatem rogavit, quatinus sua providentia, quo melius consulere, disperterent. Sororibus suis et earum filiis terram de Fottinctune et de Nimentune contulit; et terram que erat Altheagi filii Esni restituit hiis quibus proprie pertinerat habere. Domino Culfstano archiepiscopo i. phylacterium, cum uno anulo et codice Psalterii; sed

¹ *loricas]* lorices.

² *suum]* suum, dominum suum.

³ *commutatione]* commutationem

⁴ *Quidam]* Cuidam.

⁵ *Aleuuardo]* Celewardo.

⁶ *terre dominatum]* dominata terra.

⁷ *videbantur]* videbantur esse.

et Alfego¹ episcopo unam crucem in suam memoriam A.D. 1006: dedit. Debita quæ sibi debebantur a multis passim condonavit.

Si quis vero, secundum patriæ Angliæ morem, in aliquam incurrisset servitutem tempore suæ potestatis, libertate sibi penitus contributa, relaxatus ejus jussu est. De his quicumque aliter quam ut dicta² sunt perverterit, inde cum Deo concertamen habeat. AMEN.

Carta Regis Athelredi de Waltham.

Honor et gloria omnium Conditori creaturarum, qui Charter of Waltham. pro pace caritatis sic humanum ab invicem genus separavit, ut tam servi quam domini, tam subditi quam prælati, per mundi terminos simul adessent mansuri; tantæque caritatem dulcedinis dominorum ac prælatorum cordibus inmiscuit, ut servulos ac subditos utpote proprios diligerent filiolos.

Unde ego Athelredus, Anglorum rex, notum affore cupio omnibus Angliæ fines regionis circumquaque incolentibus, quod quidam meus, videlicet meus præpositus, claro Alfgar vocitatus nomine, mee obtutibus occurrit præsentis, petens sibi viii. largiri mansos in loco qui Anglica dicitur appellatione æt Wealtham, auri quoque pondus rubicundi argentique munus purissimi appendens pro trecentis criseis adpretiavit mancusis, devotisque manibus in conspectu mee obtulit præsentis. Ego igitur videns vidi sue devotionem mentis, sui que pristini acceptabilis recordans servitii, secundum suæ voluntatis velle quod petebat atquievi. Concessi ergo ei terram jam præfatam, ut in omni

¹ Alfego] Alfhego.

| ² dicta] dictata.

A.D. 1007. suæ curriculo possideat vitæ; et de reliquo cuiuscumque voluerit heredi in perpetuum derelinquat hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, excepto expeditione, pontis arcisve constructione. De cætero omnibus presentis donationis obtrectatoribus et annulis perpetuæ fiat scandalum maledictionis, donec vitium machinationis cum legali satisfactione emendaverint.

Si quis vero novum sive antiquissimum huic præponere voluerit libellum, sibi suæque calliditati fiat detrimentum, et a divini igne fulminis in perpetuum permaneat combustum.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Meter.

This synd tha landgemara so Wealþam.

That is arret æt Godan þarruc; of Godan þarruc on Egeles stiele; on hwitan þarruc; of hwitan þarruc on thane greatan stoc; of than greatan stocce on Wassanham; of Wasanhamme on Bibban thorn; of Bibban thorne on Ceaggan heal; of ceaggan heale on Wifeles wyll; of Wifeles wylle that est on Godan þarruc.

Acta est hujus donationis cartula in novo videlicet oppido, quod regis vocatur vocabulo Beorchore, anno ab Incarnatione Domini millesimo vii., indictione vero v., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, eandem cartulam A.D. 1007. circumcingo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo.

† Ego Ælfgifu, ejusdem regis conlaterana, prædictum donum confirmo.

† Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consigno.

† Ego Eadmund, filius regis.

† Ego Eadred, filius regis.

† Ego Eadwig, filius regis.

† Ego Eadgar, filius regis.

† Ego Eadweard, filius regis.

† Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archipræsul, consentio.

† Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, corroboro.

† Ego Ordbriht, episcopus, consolido.

† Ego Lifinc, episcopus, non renuo.

† Ego Ælfhun, episcopus, confirmo.

† Ego Atheluuold, episcopus, adquiesco.

† Ego Brihtuuold, episcopus, subscribo.

† Ego Ælfgar, episcopus, hoc testificor.

† Ego Goduuine, episcopus, laudo.

† Ego Alfuuold, episcopus, annoto.

† Ego Athelric, episcopus, depingo.

† Ego Goduuine, episcopus.

† Ego Ælfuueard, abbas.

† Ego Uulfgar, abbas.

† Ego Brihtuuold, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Germanus, abbas.

† Ego Athelnoth, abbas.

† Ego Eadnoth, abbas.

† Ego Ælfhere, abbas.

- A.D. 1007.
- + Ego Brithnold, abbas.
 - + Ego Ælfrie, dux.
 - + Ego Eadric, dux.
 - + Ego Leofuine, dux.
 - + Ego Athelmar, minister.
 - + Ego Athelmold, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Eadwine, minister.
 - + Ego Athelneard, minister.
 - + Ego Ulfkytel, minister.
 - + Ego Athelneard, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Athelwine, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Athelric, minister.
 - + Ego Ælmuig, minister.
 - + Ego Alfgar, minister.
 - + Ego Ælfhelm, minister.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Godric, minister.
 - + Ego Goda, minister.
 - + Ego Ordeh, minister.

Carta Regis Adelredi [de] Hwitchureke.

Charter of
Whit-
church. Aurea,¹ ut fertur, quondam secula haud hominum
toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, remotis
simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis usa noc-
entur. At nostra aetas, livida mortalium malignitate

^{1.} Another copy of this charter, with a few variations, occurs at p. 479.

fuscata ac multimodis claudibus obsessa, causa vitandarum litium, terminis telluris proprie exoptat perfrui, quæ tamen justitia emendanda, prudentia gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corroboranda est; et in hac vita labili summis studiis æterna mortalibus mercanda est. . .

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omnipotentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo mihimet fideliter obsequenti, Leofricus vocamine, quoddam ruris amminiculum, scilicet decem cassatos, proprio jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famose a ruricolis Hwiturke dicitur, in provincia Oxnafordnensi sita, juxta ripam fluminis Tamesis; ut libere voti compos, vita comite, possideat, et cui heredi libuerit derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera ab omni secularis servitutis honore, (exceptis quæ omnibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcisve recuperatione,) nostra auctoritate sibimet et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem, (quod absit,) adnullare satagit, et impie proprio dominio subdi maluerit, sciat se reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante suppreum diem semet nævo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus cujusdam possessoris, Leofricus onomate, quondam etiam nostris diebus paternæ hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est, rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis, et adulterio, multisque aliis nefariis sceleribus semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut hæc cartula, nostra potestate, antiquiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam prævaleant contra nostram auctoritatem.

Meta.

A.D. 1012 His itaque terminis prefata tellus circumdata, agricolis testibus, dinoscitur.

Primitus of Bleecesforda on Temese; andlang gemære on that suthre stæth; of than suthram stæthe andlang gemære on ceaca wylles heafde; of ceaca wylles heafde andlang gemære on Beamster mere; of Beamster mere andlang gemære on Healdan stigele; of Healdan stigele andlang gemære on Leofrune gemære; of Leofrune gemære andlang gemære eft on Bleecan ford.

+ Scripta est hæc nostra donatio anno M. duodecimo post Incarnationem Domini nostri Jhesu Christi, indictione decima, mense Junio, his testibus quorum onomata subter adnotantur.

+ Ego Athelredus, dominante Deo, rex, hoc donativum scribi mandavi.

+ Ego Athelstanus, elito, fidelis testis adstiti.

+ Ego Eadmundus, elito, adfui.

+ Ego Eadredus, elito.

+ Ego Culfstanus, archiepiscopus, signo sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Lyfingus, episcopus.

+ Ego Eadnotus, episcopus.

+ Ego Ælfgarus, episcopus.

+ Ego Ælfnærus, episcopus.

+ Ego Godwinus, episcopus.

+ Ego Athelstanus, episcopus.

+ Ego Eadricus, dux.

+ Ego Ælfricus, dux.

+ Ego Leofwinus, dux.

+ Ego Germanus, abbas.

+ Ego Culfgarus, abbas.

- + Ego Ælfricus, abbas.
- + Ego Godemannus, abbas.
- + Ego Ælsinus, abbas.
- + Ego Brightuoldus, abbas.
- + Ego Altheluuinus, abbas.
- + Ego Athelmerus, minister.
- + Ego Atheluuerdus, minister.
- + Ego Atheluuinus, minister.
- + Ego Ordmerus, minister.
- + Ego Leofwinus, minister.
- + Ego Goda, minister.
- + Ego Ealfgarus, minister.
- + Ego Goduuinus, minister.
- + Ego Ælfuinus, minister.

A. D. 1012.

Carta Regis Adelredi de Chiltune.

Benigna et ineffabilis almifluaque Divinitatis majestas in Se inmutabilis perseverans liberum cunctis concessit mortalibus arbitrium, ut sancte et juste pieque viventes, aut in summitate polorum angelica fruantur beatitate, vel inobedientes præceptis Illius existentes, cum tartareis ministris infernali claudantur calamitate. Idcirco totis satagendum est viribus ut qui opibus habundant mundanis, cum terrenis Olimpica, ac cum caducis mansura, cumque transitoriis et momentaneis rebus perpetua mereantur habitacula, ubi omnitenens Conditor cosmi in trinis essentialiter existens Personis et uno substantialiter permanens Onomate, ymnidicis circumseptus Angelorum undique choris, inennarrabili et investigabili fulgore splendenti residet solio, ubi etiam coruscantia patriarcharum agmina ac veridica prophetarum apostolorumque turba, et beatorum victoriosa martyrum caterva, necnon et gloriosa confessorum virginumque turma, sed et cla-

Charter of
Chiltune.

A.D. 1015. rissima cunctarum celestium virtutum familia, in perhenni gloria cum eodem Auctore et Recuperatore nostro omniumque bonorum largifluo Datore perpetualiter regnabunt.

Hujus inexhaustæ felicitatis dulcedine delectatus, ego Athelred, arcipotentis Dei pietate regali fretus dignitate, cuidam meo amabili episcopo, qui ab ipsis suis cunabulis infantie Beorhtmuold nuncupatur vocitamine, aliquam ruris particulam quinque mansiunculis estimatam ab incolis, illo in loco ubi soliculae appellativo usu Cildatum nominant, libenter impendo, ut habeat atque possideat quamdiu hujus labentis vitæ spatio consistat; et post se cuiuscunque libuerit heredi liberaliter relinquat.

Nam quidam minister, Wulfget vulgari relatu nomine, præfatam terram aliquando possederat, sed quia inimicis regis se in insidiis socium applicavit, et in facinore inficiendi etiam legis satisfactio ei defecit, ideo hereditatis substantiam penitus amisit, et ex ea prænominatus episcopus præscriptam villulam, me concedente, suscepit.

Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum universis quæ rite ad eundem locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, in campis, pratis, pascuis, silvis; causis tribus exceptis, videlicet, expeditione, pontis constructione, arcisve munitione.

Si autem quisquam temporum progressibus fomite zeli vel avaritiæ astibus accensus, meæ regalis donationem potestatis aut inminuere vel quoquo modo immutare studuerit, infernalium participetur paravitis tenebrarum, perpetuis cum Diabolo ejusque complicibus arsurus incendiis, nisi ab hoc deleramento desistens penitendo cessaverit.

Hiis nam confiniis prædicta cingitur terra.

Metæ.

Ærest¹ of Waddune andlang weges to than² gres- A.D. 1015.
tune;³ swa andlang thæs grestunes⁴ dic to than
wege on eastanwyrthe⁵ thæne tun; swa andlang weges
to thære dice hyrnan; swa andlang dic innon thæne
ase;⁶ of thanne æsce innon thane ealdan mære; of
thane ealdan mære innon tha bræce; of than bræce
andlang beces innon rodstubban; swa of rodstybban
to Loddere thorne; swa of Loddere thorne to flecge
stane; of flecge stane to than fern garen; of than
fern garan eft on Waddune to than ealdan bece.

And this sind thære wudubære landgemæru æt
Thæclege the herto hyrath. Ærest of tham hæcce to
Dudemæres hele; of Dudemæres hele to merclege; of
merclege on stanlege; of stanlege to thære dunlege;
of thar dunlege swa eft innon thane hæcce.

Scripta est denique hujus donationis scedula de-
cursis annis ab Incarnatione Salvatoris M.XV., indic-
tione xiii., his faventibus quorum nomina inferius ex
pennali rostro guttata ac promulgata patenter intu-
entibus patescunt.

† Ego Athelredus, industrius Anglorum basileos,
hanc meam donationem dilecto episcopo gratanti animo
perpetua largitus sum hereditate.

† Ego Uulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepisco-
pus, donum regis Crucis gabulo prætitulavi.

¹ Ærest.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
C. ix. fol. 199 b.

² than] tham; and so through-
out this copy.

³ grestune] gærestune.

⁴ grestunes] gærestunes.

⁵ eastanwyrthe] eastewardne.

⁶ ase] æsce.

- A.D. 1015. † Ego Leofuig, Dorbornensis ecclesie episcopus, taumate Crucis consignavi.
- † Ego Eadmund, regie indolis soboles, cum aliis assensum accomodavi.
- † Ego Eadueard, elito, hoc eulogio libenti animo consentiens adfui.
- † Ego Alfin, Londoniensis canobii antistes, regis benevolentiam roboravi.
- † Ego Ælfsige, Uentane civitatis presul, hanc munificentiam firmavi.
- † Ego Beorhtuold, Uiltoniensis ecclesie episcopus, huic donationi libens adquievi.
- † Ego Eadnoth, Cridiensis ecclesie pontifex, signo agie Crucis consolidavi.
- † Ego Beorhtred, abbas, libenter consensi.
- † Ego Byrhtmar, abbas, non renui.
- † Ego Uulfgar, abbas, adnotavi.
- † Ego Ælfsige, abbas, subarravi.
- † Ego Eadric, dux, consensum prebui.
- † Ego Ulfred, dux, subscripsi.
- † Ego Leofuine, dux, confirmavi.
- † Ego Godric, dux, corroboravi.
- † Ego Atheluerd, minister, non abnui.
- † Ego Oda, minister, concessi.
- † Ego Ceolric, minister, titulavi.
- † Ego Leofuine, minister, istis consensi.

De Alfiga que subdidit Cholgrave et Bulteswurthe.

Gift by
Alfiga.

Matrona^l temporibus his quedam, nomine **Alfiga**, terram de Chalgrave et de Bulteswurthe ecclesie **isti** concessit Abbdunensi; ejus concessionis testes **fue-**
runt - -

- † Osuold, archiepiscopus, et
- † Alfheah, episcopus, et
- † Aesuuig, episcopus, et
- † Athelsige, episcopus, et
- † Odulf, episcopus.

A.D. 1015.

Dux quoque Thured et multi primatum, rege etiam Gift by Thured.
favente, et abbate Eaduino inibi presidente.

De Alfred, quæ reddidit Winkefeld.

Item,¹ nobilis alia matrona, nomine Eadfred, ter- Gift by Eadfred.
ram de Uuinkefeld, et de Uuicham, et de Hisdes-
duna, Abbendonensi ecclesiæ largita est, cum scrinio
sanctarum reliquiarum,² et textu Evangeliorum argento
et auro redimitis, cum calice quoque argento³ et ves-
timento sacerdotali.

De Edwio, qui reddidit Bedene.

Item, princeps Australium Saxonum, Eaduuius no- Gift by Eadwy.
mine, obiens Abbendonensi loco scelitur. Cujus tes-
tamenti concessu, terræ de Budene et de Hordeuilla
eidem derelictæ sunt.

De⁴ Prophetia Sancti Dunstani.

Tempore vero istius Athelredi, ut prædixi, beatus Unhappy condition
Dunstanus, dum capiti ejus imponeret diadema, subito

¹ *Item.*] Claud. C. ix. fol. 126

² *reliquiarum*] reliquiarum.

³ *argento*] argenteo.

⁴ *De.*] This passage does not
occur in C. ix.

of England. facta est regni permutatio. Brevi etenim tempore vi
A.D. 978-
1016.

archiepiscopi, scilicet Dunstanus, Livingus, Algarus, Siricius, Alfricus, Alfeus, Cantuariensis ecclesie cathedralram adepti archiepiscopalem, cesserunt in fatum, ad hoc forte hac luce privati, ne piorum patrum pia misericordia in posterum sibi insurgere filios viderent degeneres. Nec hoc solum. Verum etiam majores natu et dignitate potentiores, immo cujuscumque essent conditionis, tam viros quam mulieres totius Anglie, repentinus irruit pavor pariter et vastatio. Enimvero gens barbarica, (scilicet Danorum,) navali vehiculo cum rege suo Suano in Angliam adventasse perhibetur, que tantam ubique horum ferocitatem exercuit, pariter et impietatem, ut nec dignitati vel a-tati, sexui parcerent, aut conditioni. Quorum depopulationi simul et insultui cum gens Anglicana videret se minime posse resistere, hi propter metum mortis, alii causa rei servande, nonnulli etiam proditorie, ad regem Danorum se contulerunt. Sicque factum est ut regnum ipsum in se divisum flebiliter desolaretur. Quid multa? Rex Athelredus videns se alienatum tam a fidelitate quam a consortio suorum, Normanniam una cum uxore et liberis gressu petiit festinanti. Regnavit itaque Swanus in Anglia paucis diebus, quia regno pariter et vita in brevi divino arbitrio est privatus. Verum post ejus decessum rex Anglorum Athelredus quam citius potuit a partibus remeans transmarinis, nullo contradicente, regno potitur prius habito.

[Duxit¹ autem rex Athelredus Normannorum comitis Ricardi filiam in conjugium, nomine Emmam, quam Angli Elfgivam Innam cognominarunt; de qua Edwardum et alios liberos genuit, magne pietatis hominem. Frater vero ejusdem regine Ricardus junior

¹ Duxit. The passage given in [] been added from Chod. C. in the text between brackets has [] fol. 126.

dicebatur, de quo natus est Robertus, Willelmi pater, qui Angliam postea aggressus regnum illic sibi usurpavit. A.D. 978-1016.

Interea tanta ecclesiasticarum et secularium rerum his temporibus, tamque frequens, fieri hac in patria permutatio, quanta hactenus apud Anglos quisquam non audierat. Nam eodem rege regnante, Cantuariensis cathedræ apicem v. sibi invicem succedentes patriarchæ morte commutarunt, scilicet, Dunstanus, Ælfgarus, Sigericus, Alfricus, Ælfegus, Livingus. At in secularium personarum majores, diversi anfractus incussio. Siquidem gens Danorum cum rege suo Sueino in Angliam appulsa, adeo ferocitatem ubique locorum et impietatem suam viritim infudit, ut prædæ, crematui, necique, universa dederent. Non dignitati, non ætati, non sexui ulla tunc reverentiæ delatio servata. Perversus quisque justitiæque proditor ad hostes diffugium habere. Idem metu alii facere. Ita rex Ethelredus a suis diatim destitutus, Normanniam una cum uxore petiit, comitique Normannorum Ricardo juniore, cujus sororem habebat in matrimonium, sese credidit. Verum Sueinus regnum usurpans Angliæ, recipitur pro domino. Sed non diu inde lætari permissus, quia et regno et vita in proximo privatur Dei arbitrio. Post cujus interitum, a transmarinis rex Anglorum remeans oris, regno potitur prius habito.]

De¹ Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi Regis, Filii sui.

Item,² Danis Sueini defuncti complicibus una cum Anglis contra genuinum dominum conspirantibus, Canutoni, filio ejusdem regis, sese submitunt, dant fidem, Death of Ethelred, and accession of Edmund. A.D. 1016.

¹ *De.*] Claud. C. ix. fol. 126. | ² *Item*] Interim.

A.D. 1016. ad quo liberet prompte se pergere spondent. Talibus iterum circumventibus rex sollicitus morbo corripiitur, ætate xxx. et vi. exactis in regno annis, vario periculorum eventu implicitis, moritur. Nec mora; Eadmundus filius ejus ab his qui patri adhaeserant coronatur. Qui temptans partes Cantonis fundere bello multorum mentes conscivit ferre juramentum, quatinus barbaræ gentis dominatum vivida a se repellerent manu. Multitudine ergo sibi adunata, quinquies eodem anno suis intulit bellum adversariis. Nec tamen fieri superioris visus, immo augeri illos et se deorsum iri, tum et maximam nobilium copiam hinc et inde eorsam fuisse, contigit. Quare utriusque principis exercitus ad consilium æqui fore decernunt quo pax et¹ sacramento fideque utrinque constatuatur; ne videlicet amplius suorum tanti sanguinis regnandi intellectu² proveniat effusio. Consultus ad ipsam rem usque deducitur, itaque regibus ad invicem conciliatis, Athelredus³ Occidentalibus, Cnuto Merciorum populis imperarent.

Death of
Edmund
Ironside,
A.D. 1016.

His itaque⁴ peractis, Eadmund hominem exivit, non plus quam vi. mensium transeuro curriculo ex quo regni sumperat moderamina. Inde totius Britannia Cnuto monarchiam, quin et Dacia et Norvegia dominatum, adipiscitur triviatim. Inter quos tam dissidentes in Anglia motus, hinc Dei miseratione protegente, illic abbatis Wlfhari industria vigilante, cenobium Abben-donense a Danorum devastatione permansit immune; cum dextra lavaque hostium incursio passim loca universa subneret, aut si benevolentior fieret, maximo sese pretio habitatores eorum redimere sineret.

¹ et. Omnes.
² intellectu, in 12.

³ Athelredus Eadmundus.
⁴ itaque. Latet.

[*De*¹ *Morte Wlfgari Abbatis.*]

Circa idem tempus dominus Wlfgarus

“Pastor defecit; deflendo funera fecit
Quem pie tractavit devotus grex et amavit.”

A.D. 1016.
Death
of Abbot
Wlfgar
and ac-
cession of
Ethelwin.

Cui in pastoralitate dominus Æthelwinus successit, æquitatis comprobatus assertor, et plurimæ apud Cnutonem familiaritatis, iccirco consecutus ausum. Unde loco Abbendonensi se rex privatum rex gerebat, venerationem suam illic sedulo conferendo. Quod adhuc celebri prædicatur indicio, quo thecam de argento et auro decenter ornatam honori martyris ac levitæ Vincentii Hispaniensis fieri fecit, quatinus in ea ejusdem martyris reliquiæ locarentur, summa ab universis suffragium eo divinum petentibus veneratione in palam colendæ. In qua etiam apices sculptæ erant, quorum forma hæc est:—

“Rex Cnut hanc thecam, necnon Ælfgiva regina,
Cudere jusserunt; bis centum necne decemque
Coctos igne chrison mancosos atque viginti,
Necne duas libras argenti pondere magno.”

¹ *De.*] The narrative furnished at this point by Claud. C. ix. fol. 126 b. is so much fuller than that given by Claud. B. vi. that the former has been introduced between brackets into the text, and the latter appended in the footnote. It is as follows:—

“DE MORTE WLFGARII ABBATIS.

“Circa idem tempus dominus Wlfgarus abbas viam universæ carnis ingressus est, cui successit Athelwinus abbas, vir magnæ auctoritatis et æquitatis assertor com-

probatus, et iccirco Cnutoni regi familiaris est effectus. Ad cujus etiam admonitiones memoratus rex multa bona huic ecclesiæ Abben-doniæ contulit. Dedit namque villas quæ Mittune et Linford appellantur, cum omnibus ad se integre pertinentibus, sicut cartæ ipsius regis subsequentes attestantur. Quarum prima hæc est:—

“CARTA CNUTONIS REGIS DE
MITTUNE.

“Confirmat nos sacræ” (as at p. 436).

A.D. 1016. Hæc in superiore parte; et ista inferius continerantur scripta.

“Istud Ædelwini patris sub tempore domni
Martiris est Vincentii sub honore peractum.”

Hæc vero nominata regina binomia quidem, scilicet Ælfgiva Inma, Ædelredo regi connubio primum copulata, quam iste Cnut, regno confirmato, in conjugem duxit, Hardeknutenemque ex ea genuit. Adidit huic pio rex Cnut beneficio, ut duo grossioris soni signatunc quidem laudabilis istic donaret. Abbas autem Ædelwinus capsam alteram, ad formam illius quæ per regem facta fuit, pari pene magnitudine condidit, ubi reliquias sanctorum a se exquisitas intulit.

De Siwardo Abbate.

Of Abbot
Siward.

Is ergo vita decedens, successorem Siwardum ex Glestoniensi quidam cenobio monachum accepit, tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultum. Cujus mentio in quadam ejusdem regis cartula sic continetur.

Carta Regis Cnut de Mytuna.

First
Chart r of
Mytuna.

In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi. Anno Domini: Incarnationis MXXVIII, indictione ii, ego Cnut rex Anglorum, totiusque Britannicæ orbis gubernator et rector, superna annuente gratia ab eodem Deo et Domino nostro Jhesu Christo, populis et tribus præelectus in regem, anno imperii mei xix, fui rogatus a venerabili abbate Abendonensis ecclesie vocitato nomine Siwardo, ut quandam terram iii. manentium, in loco qui dicitur ab incolis Mytun, ad monasterium beatissime Dei genitricis semperque Vir-

ginis Mariæ quod situm est ad Abbandune libenter A.D. 1034. concedo, Ejus gratia amoris qui dicit, "Petite et dabitur vobis" [Matt. vii. 7.]. Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, tam in notis causis quam ignotis, in modicis et in magnis, campis, pratis, pascuis, aquarumque cursibus, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve restauratione. Et mandamus in nomine Dei Patris Omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, aut aliqua malivola instigatione hanc præfatam donationem atque libertatem in alicujus honeris molestia mutare audeat. Et si præscriptis litteris noluerit consentiens esse, sit ipse in profundum chaos igneis nexibus mancipatus, et ejus memoria caligine mortis oblecta. Sciatque se alienum a consortio sanctæ Dei ecclesiæ per auctoritatem beati Petri Apostoli, omniumque sociorum ejus, nisi hic digna satisfactione emendaverit ante mortem, quod contra nostrum decretum malivola machinatione peregit. Si autem aliquis hoc adaugere voluerit, augeat Deus partem illius in terra viventium.

Ego Cnut, rex Anglorum, concessi.

Ego Ælfgiva, regina, hanc libertatem libentissime a præfato rege domino meo adquisivi.

Ego Æthelnotus, archipræsul, et ego Ælfricus, cum cæteris omnibus, confirmavimus.¹]

¹ *confirmavimus.*] Here ends the | then passes on to "*Carta duorum*
extract from Claud. C. ix., which | *Manentium de Linford*" (p. 439).

Carta' Cnutonis Regis de Mellune.

A.D. 1034. Confirmat nos sacre auctoritatis Scriptura dicens,
 Second
 Charter of Mellune. "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec auferre ab eo quid poterimus." [Job, i. 21.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Cnut, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob remunerationem majoris premii aliquantulum raris particulam tribus comparatam cassatis in loco cui vocabulum certa astipulatione Mytun profertur, ad ecclesiam Beatae Mariae genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui Abbendon dicitur, Siwardo abbati fratribusque ibidem Deo servientibus libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostrae devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem praedictum rus omni terrena servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis laratri incendiis jugiter puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Si quis vero invidus ignicomis philargirie flammis accensus, huic veridico libellulo alium circum atramentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere conatus fuerit, sit anathema marathana, hoc est alienatio a consortio

Carta'. In Chet. B. vi. fol. 107 a representation of King Cnut is here introduced.

Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in A.D. 1034. invidiæ fallacis livore probarat.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This¹ sind thara iii. hida landgemæra æt Mytune.

Ærest on Leomenan² a be healfon streame;³ swa of Leomanan⁴ on Doddan læw; of⁵ tham læwe on thone haran thorn; of tham thone on thone Bradanmere;⁶ of tham mere on Tæceles broc; a be healfon streamo on Avene; andlang Avene a be healfon streame; eft on Leomene.⁷

Anno Dominicæ Incarnationis xxxiii. post mille, indictione i., scripta est carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Cnut regali dextera eandem vexillo sanctæ Crucis corrobore, manibusque omnium mihi subjectorum confirmare præcipio.

† Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b.

² *Leomenan*] Leomene.

³ *a be healfon streame.*] Omitted.

⁴ *Leomanan*] Leomene.

⁵ *of.*] C. ix. omits the boun-

daries as far as the word Bradanmere.

⁶ *Bradandmere*] to Bradanmere.

⁷ *of Leomene.*] Bradanmere on gratan thorne; of gratan thorne to Tæcelesbroc; of Tæcelesbroce on Afene; andlang Afene eft on Leomene.

A.D. 1094. † Ego Athelnoth, Dorbernensis ecclesie archiepi-
scopus, regium munus gabulo sancte Crucis confirmavi.

† Ego Ælfric, Eboracae civitatis archiepiscopus, hu-
jus munificentiae celsitudinem signo adoranda Crucis
stabilivi.

† Ego Brihtuold, episcopus, atquevi.

† Ego Ælfwine, episcopus, adquevi.

† Ego Atheric, episcopus, adjuvi.

† Ego Bryhtmer, episcopus, consensi.

† Ego Bryhtel, episcopus, non renui.

† Ego Atheluard, abbas.

† Ego Ælfwine, abbas.

† Ego Ælfuard, abbas.

† Ego Stigand, presbyter.

† Ego Eaduuold, presbyter.

† Ego Godwine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Ælfwine, minister.

† Ego Tocig, minister.

† Ego Osgod, minister.

† Ego Thured, minister.

† Ego Leofwine, minister.

† Ego Tokig, miles.

† Ego Godric, prefectus.

† Ego Totyg.

† Ego Ælfuard, prefectus.

† Ego Ounine.

† Ego Tonig.

† Ego Osmund, prefectus.

† Ego Karl, miles.

† Ego Ulf, miles.

Carta Regis Cnut de Linford.

Pax¹ et victoria Apostolicæ fidei in perpetuum cul-
toribus. Ecclesiæ vero catholicæ auctoritas jugis et
indefessa obtamus ut permaneat. Ad sacra autem
sanctuaria in Domini gazofilacio diversa jubentur jac-
tari ac offerri munuscula, quia Regi nato Cœlorum, ut
scriptum est, "reges terræ optulerunt munera."²

A.D. 1034.
Charter of
Linford.

Unde ego Cnut, Ejus gratuita miseratione et inolita
benignitate totius Albionis basileus, parvam ruris
particulam, quod ab hujus patriæ incolis Linford
nuncupatur, duorum videlicet manentium quantitatem,
quoddamque monasteriolum in honore Sancti Martini
præsulis consecratum, cum adjacenti prædiolo in urbe
quæ famoso nomine Oxnaford nuncupatur, Domino
nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque
Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri
Abbandum vocitatur onomate, æterna largitus sum
hereditate; in nomine sanctæ Trinitatis et individuæ
Unitatis præcipiens ut nullus alicujus personæ homi-
num præfatam donationem a prædicto cœnobio au-
ferre præsumat. Hæc autem ruris particula libera ut
maneat præcipio, causis tribus segregatis, expeditione
scilicet hostili, fundatione arcis regię, pontisque re-
stauratione.

Si quis vero invidus ignicomis philargiriæ flammis
accensus huic veridico libellulo alium circum attra-
mentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere
conatus fuerit, sit anathema maratana, hoc est alien-
atio a consortio Christianorum, donec resipiscens pœni-
teat quod in invidiæ fallacis livore probarat.

¹ Pax.] Collated with the du- | ² reges munera.] See
plicate in Claud. C. ix. fol. 127 b. | Psal. lxxvii. 30.

A.D. 1034. Prædicta igitur terra a circummanentibus incolis ita dicitur esse determinata.

Metr.

Ærest of Eoccan east andlang there ealdan die on
tha lam pyttes; of tham pyttan est be gemære on
Byttman¹ die; of there die est be gemære on Cyll-
rithe; andlang Cyllrithe to Bottan ige; of Bottan ige
be Leofrices gemære to Winagares stapule; of tham
stapule to Wilt lufe hamme westwerdon; est on
Eoccan.

Thisne landsplot becwath Æthelwine into Abben-
dune and thone hagan on Oxmaforda, the he sylf onæat,
on mycelre gewitnyse.²

[Tantillum terre hujus Adelwinus testamento here-
ditavit Abbendonam, et curiam apud Oxonofordam
in qua ipsemet commanebat. Et hoc fecit multorum
testimonio.³]

Acta⁴ est ergo hæc cartula anno Domini Incar-
nationis XXXII. post mille, indictione xv.; et ut
hæc sæcula inviolabilis firmitatis soliditatem obtinere
possit, —

Testes;—

† Ego Cnut, regali dextera eandem vexillo sanctæ
Crucis corrobore, manibusque omnium mihi subjecto-
rum confirmare precipio.

¹ *Byttman*] Byttaman.

² *Thisne gewitnyse.*
This passage does not occur in
Claud. C. ix.; but see the follow-
ing note (C)

³ *Tantillum testimonio.]*

The passage within brackets has
been carried into the text from
Claud. C. ix. fol. 127 b.

⁴ *Acta.]* Claud. C. ix. fol. 127 b.

† Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud A.D. 1034. datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

† Ego Athelnoth¹ Dorbernensis ecclesiæ archiepiscopus, regium munus gabulo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego² Ælfric, Eboracæ civitatis archiepiscopus, hujus munificentiae dapsilitatem signo adorandæ Crucis stabilivi.

- † Ego Athelsie, episcopus, atquievi.
- † Ego Byrhtuold, episcopus, adjuvi.
- † Ego Athelric, episcopus, consensi.
- † Ego Atheric, episcopus, non renui.
- † Ego Lyfing, episcopus, conclusi.
- † Ego Byrhtwig, episcopus, favi.
- † Ego Atheluueard, abbas.
- † Ego Ælfuine, abbas.
- † Ego Siuueard, abbas.
- † Ego Atheluueard, abbas.
- † Ego Ælfuine, presbyter.
- † Ego Eaduuold, presbyter.
- † Ego Goduine, dux.
- † Ego Leofric, dux.
- † Ego Siuuard, minister.
- † Ego Harold, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Tofig, minister.
- † Ego Osgod, minister.
- † Ego Thuryd, minister.
- † Ego Leofuine, minister.
- † Ego Ælfwig, minister.
- † Ego Tofig, minister.
- † Ego Karl, minister.

¹ *Athelnoth*] Æthelnoth.

² *Ego.*] C. ix. proceeds thus:—

“ Idem, ego Ælfricus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, facio.”

“ Idem, Wlfsinus, episcopus, cum multis aliis, facio.”

No more witnesses occur in C. ix.

- A.D. 1034. † Ego Lyfing, prefectus.
 † Ego Ælfstan, minister.
 † Ego Thirkyl, minister.
 † Ego Aelfgar, minister.
 † Ego Ceolric, minister.

[In his et tempora predicti abbatis, sed et confirmaciones Cnutonis regis harum ecclesie Abendonensis possessionum, intelligi dantur quibus tunc eadem ecclesia aucta est.]¹

Testamentum Adelredi Regis.

Donations
to Abing-
don.

Illis² diebus vir prepotens nomine Atheluardus ad novissimum vite terminum veniens viii. hidas et dimidiam apud Sanford, et serinia iii., cum uno grandi cristallo, huic conobio largitus est.

The relics
of St. Ed-
ward King
and martyr.

[Temporibus etiam hujus regis reliquie Sancti Edwardi regis et martyris sunt Abendone detate. Dumque portitor inde eas postea referre deliberasset, non longe ab ecclesia Dei nutu in itinere vestigio solo tenuis hæsit, nec ultra progredi quivit. Ita sacra pignora ad ecclesiam reuecta, lucusque inibi conseruantur.

Cnut's
sway.

Rex autem Cnuto Daciam, Norueciam, et Angliam imperialiter equa et valida manu moderans, summorum Apostolorum Petri ac Pauli expetitis apud Romanas arces suffragiis, legibus hinc quibus nationes sibi subactæ in causarum controversiis unirentur, seniorum prudentumque consultu sancitis, in pace diem obivit.]³

¹ *Textus Roffensis*. The passage here is not included in the text within brackets in the edition from Claud. C. ix. fol. 127 b.

² *Textus*. Claud. C. ix. fol. 127 b. [*Temporibus etiam hinc obire.*] This passage between brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 127 b.

De Donis Cnutonis Regis.

Thecam¹ etiam rex Cnuto de argento et auro ad honorem gloriosissimi martyris Vincentii Hispaniensis, A.D. 1034. King Cnut's gifts to Abingdon. cujus reliquiæ in hac continentur ecclesia, fieri fecit. Dedit etiam memoratus rex huic domui duo signa grossa, quæ usque in hodiernum tempus in ecclesia ista habentur. Abbas etiam Atheluinus hoc tempore capsam unam, ad formam illius capsæ quæ per regem facta fuit, pari pæne magnitudine condidit, in qua reliquias sanctorum a se diligenter adquisitas honorifice condidit. Fecit etiam crucem argenteam, quæ adhuc in hac ecclesia habetur.

Quo Tempore allatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi Abbendonici.

Tempore etiam Cnutonis regis reliquiæ Sancti Edwardi, regis et martyris, quæ in ista continentur ecclesia, ad hanc domum Abbendonensem mirifice sunt delatæ; prout in serie passionis et vitæ gloriosissimi martyris evidentissime continetur.² The relics of Edward, king and martyr, brought to Abingdon.

De³ Adventu Siwardi Abbatis.

Atheluuino abbate diem claudente supremum, successit ei Siwardus ex Glestoniensi cœnobio monachus, Siward becomes abbot.

¹ *Thecam.*] Claud. C. ix. fol. 127. See before, p. 433.

² *prout . . . continetur.*] This clause, containing the reference to

the Life of S. Edward, king and martyr, does not occur in Claud. C. ix.

³ See p. 434.

A.D. 1043. tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultus. Ob cuius etiam benignitatem, quam rex Cnuto ex ipsius pectore jugiter novit exuberare, memoratus rex ecclesiam Sancti Martini in Oxoneforia cum uno prædiolo huic domui caritative contulit.

*Quod voluit Siwardus Abbas infringere Ecclesiam
Sancti Adelwoldi.*

Abbot
Siward
intends to
rebuild
Abingdon.

Interea dum quadam die more solito abbas venerabilis Siwardus deambularet in curia abbatiæ, attollens oculos suos ad ecclesiam et ad officinas quas beatus Athelwoldus prædecessor ejus reedificaverat, propensuit in animo suo ecclesiam pariter cum officinis infringere et in melius mutare, necnon et ampliores reedificare. Quod cum in animo suo jam concepisset, videns tamen nec se posse nec velle hujusmodi opus aut sic infringere, aut aliud reparare, sine regis gratia simul et licentia, ex consulto regem adiit, petiturus ab eo licentiam super hujusmodi negotio propensius exequendo. Nec mora, quod a rege petiit sine repulso maturius obtinuit. Itaque cum diutius deliberasset super hujusmodi negotio inchoando, attendens diligenter vitæ sanctitatem venerabilis viri Athelwoldi, prædecessoris sui, qui ipsum opus inchoaverat pariter et consummaverat, timuit idem opus infringere, admodum pavidus ne super hujusmodi facto gloriosissimi confessoris incurreret offensam.

Quid multa? de consilio fratrum suorum, indictis sibi aliquot dierum jejuniis, divinam implorabant clementiam, insuper et beati Athelwoldi patrocinium, quatinus divinitus eis esset manifestatum aut de veteri remanendo aut novo monasterio construendo quid eis potius expediret. Et factum est post aliquot dies, viro venerabili Siwardo abbate in lectulo suo qui-

escente, apparuit ei beatus Athelwoldus in somnis, A.D. 1034. dicens, "Quid mente volutes, quid in posterum de ecclesia mea pariter et ædificiis meis diruendis ac iterum reædificandis cogitando tecum deliberes, bene novi; et iccirco veni tibi consulere quid commodius sit agendum super hujusmodi negotio exequendo. Non est itaque tui temporis hoc meum opus infringere, aut aliud ædificare; quod ut certius fidem meis dictis adhibeas, attende diligentius, quod quidam de transmarinis partibus veniet pater et pastor istius loci futurus, qui ipsum opus infringet et novum incabit; sed hoc ipsum non perficiet. Post hunc vero venient et alii duo, similiter istius loci pastores futuri, qui multa bona tam in ædificiis quam in aliis huic loco competentibus admodum necessarii actitare satagent. Quibus cedentibus in fatum, non erit quispiam per diuturnam temporis protelationem in hoc loco pastor et abbas futurus qui consimili modo hunc locum bonis studeat ampliare. Novissimis vero diebus erit quidam similiter istius loci abbas futurus, qui in Christi visceribus hunc locum tanto amplexabitur affectu, ut bona bonis accumulans, ædificia diruens et in melius reædificans, ecclesiam condecorans, ordinem servans, de consuetudinibus nihil minuens sed potius augmentans, Deum timens, moribus pollens, vitæ sanctitate præclius, pius pater et pastor vocari dignus, in pace pectoris pacem præstolabitur æternitatis."

His auditis, Siwardus a somno expergefactus, gratias Deo agere et a proposito suo desistere incepit, et pecuniam quam ad ipsum opus inchoandum coadunaverat diligenter studuit erogare pauperibus.

**Siward
abandons
his inten-
tion.**

De Morte Cnutonis Regis.

Accession
of Harde-
cnut.
A.D. 1039. Mortuo Cnutone rege, necnon et Haraldo filio ejus ex concubina genito, regnavit Hardecnutus filius ejus ex Emma quondam Athelredi regis regina. Iste ad monitionem Siwardi abbatis dedit huic domui **Ferbergam**, et carta sua confirmavit; ejus carta tenor hic est.¹

Carta Hardecnuti de Fernberga.

Gift of
Fernberga. Cuncta² seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adpropinquante debita mortis termino, ad nihilum reducta fatescit. Hujus regi³ gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura superna patriae emolumenta⁴ adipiscentes, Domino juvante, lucratur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Hardecnut, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Danorum, ob remunerationem celestis premii, aliquantulam ruris particulam, x. scilicet mansas, loci qui celebri ac Fernbergan⁵ profertur, ad ecclesiam Beatae Mariae genetricis Dei ac Domini nos-

¹ See Claud. C. ix. fol. 127 b. thus introduces this charter:—

"Post eum in regem constituitur Hardecnut filius, ut scribitur, ipse Cnutus ex concubina procreatus, quod quondam Cnutus noster moritur.

"Hic Hardecnutus ex Cnutone rege et Emma regina procreatus imperium Anglie sumpsit.

"**CARTA REGIS HARDECNUTI DE FERBERGA**" (as in the text).

² *Cuncta*. Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 128. In B. vi. fol. 109 b. a representation of King Hardecnut is here given.

³ *regi*. *rei*.

⁴ *emolumenta*? emolumenta.

⁵ *Fernbergan*? Fernbergan.

tri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, A.D. 1042 ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris inferiorisve gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis atramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et a Sanguine Domini sequestratus, et in pœnis infernalibus post obitum miserabiliter dampnatus.

Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcirca determinata.

Metæ.

This¹ sindan tha landgemæro the to Fernbeorgan gebyrigath.

Of² Fernbeorge west on thone weg to tham stanum; of than³ stanum suth on thone weg oth tha andheafda; of tham andheafdum on tha hline rewe up to

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. See above, p. 80.

² *Of*] Ærest of.

³ *than*] tham.

† Ego Eadgifu,¹ ejusdem regis mater, regium munus trophæo venerandæ Crucis corroboro. A.D. 1049.

† Ego Eadward, prædicti regis frater, verus testis adesse cupio.

† Ego Eadsige,² Dorvornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consigno.

† Ego Eælfric,³ Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, hilari vultu consentio.

† Ego Byrhtwold, episcopus, confirmo.

† Ego Ælfwine, episcopus, hilari vultu assentio.

† Ego Doduca, episcopus, propria manu firmo.

† Ego Byrhtwine, episcopus, testis adsum fortissimus.

† Ego Lufing, episcopus, læto corde hoc testificor.

† Ego Eadnoth, episcopus, non renuo.

† Ego Athelstan, episcopus, versis testis adesse cupio.

† Ego Wlfsige, episcopus, non denego.

† Ego Athelward, abbas.

† Ego Ælfuine, abbas.

† Ego Siuuard, abbas.

† Ego Wlfsige, abbas.

† Ego Ælfuig, abbas.

† Ego Eadwold, presbyter.

† Ego Stigant, presbyter.

† Ego Ælfuine, presbyter.

† Ego Spiritus,⁴ presbyter.

¹ *Eadgifu*] Eadgiva.

² *Eadsige*] Eadsle.

³ *Eælfric*.] "Alfric, archiepiscopus Eboracensis, consentio. Cum multiis aliis episcopis et abbatibus et laicis.

"Ego Siward, abbas, præsentem scedulam gaudens composui."

The other witnesses do not occur in C. ix., which then passes on to the chapter headed—

"DE MORTE HARDECNUT REGIS," as in p. 450.

⁴ *Spiritus*] The reading is doubtful in Claud B. vi. Sp. in MS.

- A.D. 1042. † Ego Hereman, presbyter.
 † Ego Leofric, presbyter.
 † Ego Godwine, dux.
 † Ego Leofric, dux.
 † Ego Sig.
 † Ego Osgod, miles.
 † Ego Akig, miles.
 † Ego Tokig, miles.
 † Ego Ordgar, prefectus.
 † Ego Urki, minister.
 † Ego Ælfget, minister.
 † Ego Uulfnoth, prefectus.
 † Ego Karl, minister.
 † Ego Ælfstan, minister.
 † Ego Athelnuig, minister.
 † Ego Kineuerd, prefectus.
 † Ego Athelmar, minister.
 † Ego Tofing, minister.
 † Ego Ælfnuig, prefectus.
 † Ego Athelric, prefectus.
 † Ego Brihtric, minister.

[*De¹ Morte Harlecnut Regis.*]

Death
of King
Harlecnut,
A.D. 1042.

Rex itaque Harlecnut vectigal pene importabile passim a popularibus Angliæ exegit. Cadaver quoque Harobli ante se regnantis, causa nimii odii quod præ se regnum anticipavit, offosum, jussit in locum profundissimi cœni demergi. Unde in singulorum ore hominum de eo haberi imprecatus, ut tantæ crudelitatis non diu abesset animalversio. Et id contigit

¹ D. The passage introduced into the text between brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 128

Siquidem ipso in regia hilariter epulante, improvise **A.D. 1042.**
humi decidit et expiravit; verbum vel unum suarum
rerum alicui non indicens. His ita compositis, Eadwar-
dus, filius Ædelredi regis, ab omnibus cum lætitia in
dominum suscipitur, favor effunditur, et diadema ei
imponitur.^{1]}

Successit Hardecnuto Anglorum regi beatissimus **Accession**
Eadwardus frater ejus, Athelredi quondam Anglorum **of King**
regis et Emmæ filius. Annitentibus Edsio Dorobernensi **Edward**
archiepiscopo, et Livingo Wigornensi episcopo, et God- **the Con-**
wino comite, cujus filiam accepturus erat in reginam, **fessor.**
Lundoniæ levatur in regem; et ab archiepiscopis **A.D. 1042.**
Edsio Dorobernensis, et Alfrico Eboracensi archiepi-
scopo, aliisque ferme totius Angliæ primatibus, prima
die Paschæ [3 April 1043] ungitur in regem Win-
toniæ; cujus beneficia, quæ domui Abbendonæ contulit,
inferius annotabimus.

De^o Sancto Eaduardo Rege.

Anno secundo regni Eadwardi regis Edsius archi- **Abbot**
episcopus Doroberniæ, Godwino comite mediante, ab **Siward ad-**
Eaduardo rege impetravit ut sese, causa imbecillitatis **vanced to**
propriæ, labori cedere antistitici; Siwardum vero ex **the See of**
Rochester,

¹ *imponitur.*] Then follows, in
Claud. C. ix., the chapter having
for its title "DE TEMPORIBUS
EADWARDI REGIS."

² *De.*] In Claud. C. ix. fol.
128 b. the corresponding narrative
is as follows:—

"DE TEMPORIBUS EADWARDI
REGIS.

"Regnante itaque hoc rege, se-
cundo anno regni ejus, Cantuari-

ensis metropolis archiepiscopus
Eadsius nomine accitum Siwardum
abbatem, quem prudentia plurimum
vigere noverat, regis consensu et
regni primorum pontificatus de-
coravit apice, ac patriarchatus sui
vice ipsum fungi instituit. Nam
privatis ipse uti volebat, quia ægri-
tudine laborabat. Abbendonensi
autem ecclesiæ Ædelstanus ejus-
dem loci sacrista abbas constitutus
est."

and after. Abbendoniam abbatem, utpote discretum religiosumque
wards to virum, in episcopum Ronceestrie sacratum, suo loco
Canter- substitui et vice illius universa dispensari, concederet
bury. Quo facto, Athelstanus cenobii predicti tunc aditus
A.D. 1042. eidem preponitur.¹

Carta Eduuardi Regis de viii. Hidia juxta Chinete.

Gift of Confirmat² nos sacra auctoritatis Scriptura, dicens,
Chinete. "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus
A.D. 1050. revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc
mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus."
[Job, i. 21.]

Quare propter lubrici potentatus non inmemor, ego
Eduuard, Christo conferente, rex et primicerius totius
Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob
remunerationem majoris premii, aliquantulam raris
particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete
vocitatur, illud videlicet rus quod Paulric quidam rus-
ticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens
perdonabo ad ecclesiam beatae Mariae genetricis Dei ac
Domini nostri Ihesu Christi, in loco qui dicitur Ab-
bandun, ad usus ibidem fratrum Deo seruientium
libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine
Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel
inferioris gradus, hoc nostrae devotionis donum aliquo
temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem
predicta tellus, quam ego cum consensu optimatum
nostrorum prefato largitus sum cenobio, ob omni ter-

¹ *preponitur* | In Claud. B. vi.
an illuminator. representing King
Edward here occurs.

² *Confirmat.* | See Claud. C. ix
fol. 131.

renæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata A.D. 1050. videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare inmutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ on Cynetan æt Sceolles² ealdcotan; thæt up andlang stremes oth Eadgife gemære; swa north innau Hyddene; thanne³ north on Lamburninga mærcce; swa est andlang mearce oth Ælfwiges mære; swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth be gemære thæt eft innan Cynetan strem.⁴

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu ML.

† Ego⁵ Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadsinus, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 399.

² *Sceolles*] Sceoldes.

³ *thanne*] thonne.

⁴ *strem*] stream.

⁵ *Ego.*] Claud. C. ix. thus records the attestations:—

“Ego Eadward, rex Anglorum, consensi et roboravi.

“Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.

“Ego Hermannus, episcopus, conclusi.

“Ego Lfo, episcopus, consensi.

“Ego Ordricus, abbas, quievi.

“Ego Godwine, dux, (cum multis aliis,) subscripsi.”

- A. D. 1050. + Ego Stigandus, Uintoniensis ecclesie episcopus, testudinem sancte Crucis confirmavi.
- + Ego Hermannus, episcopus, subscripsi et conclusi.
- + Ego Ulfu, episcopus, consensi.
- + Ego Hoica, episcopus, consignavi.
- + Ego Dodica, episcopus, confirmavi.
- + Ego Leofricus, episcopus, corroboravi.
- + Ego Alfmobus, episcopus, conclusi.
- + Ego Eadredus, episcopus, consensi.
- + Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.
- + Ego Athelmeardus, abbas, stabilivi.
- + Ego Othricus, abbas, quievi.
- + Ego Wulfuarus, abbas, confirmavi.
- + Ego Godwine, dux.
- + Ego Leofric, dux.
- + Ego Harold, dux.
- + Ego Sihroth, dux.
- + Ego Raulf, dux.
- + Ego Tosti, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Ælfstan, minister.
- + Ego Toti, minister.
- + Ego Ælfani, prepositus.
- + Ego Leofwine, minister.
- + Ego Rodbrith, presbyter.
- + Ego Godwine, presbyter.
- + Ego Regnold, presbyter.
- + Ego Lifing, presbyter.
- + Ego Unithelm, presbyter.
- + Ego Biltric, presbyter.
- + Ego Cinsige, presbyter.
- + Ego Uninsige, presbyter.
- + Ego Nelfiti, minister.
- + Ego Ælfweard, minister, kynward, prepositus.

[Idem rex sub eodem abbate v. hidarum portionem terre apud Cibatun concessit huic ecclesie,

quam portionem Ædelredus rex, pater hujus Ædwardi A.D. 1052. regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.]¹

Confirmat² nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, Gift of
Cildatun.
A.D. 1052. "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus." [Job, i. 21]. Quare propter lubrici potentatus non inmemor, ego Eaduard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cildatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genitricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum,³ superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.⁴

Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *Idem . . . donaverat.*] This passage is inserted in the text from Claud. C. ix. fol. 130 b.

² *Confirmat.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol.

130 b., where it occurs under this title, "CARTA REGIS EADWARDI DE CILDATUN."

³ *nostrorum*] meorum.
dirumpat] dirumpat

Metæ.

A.D. 1052. Erest¹ of Waddune andlang weges to than grestune;² swa andlang thæs grestunes³ die to than wege on eastwrtine⁴ thæne tun; swa andlang weges to there dice hyrnan; swa andlang die innon thære ease; of than æsee innon thære ealdan mære; of than ealdan⁵ mere innon than⁶ bræce; andlang bræces⁷ innon rodstubban;⁸ swa of rodstubban⁹ to Ladder thorne; swa of Ladder thorne to flege stan;¹⁰ of flece stane¹¹ to than fearngaran; of than fearngaran eft on Waddune to than ealdan beche.

And this sind thæra wudabæra landgemæru æt Thæcelege the therto byreth. Ærest of than hæcce to Dudemeres hele; of Dudemeres hele to mærelege; of mærelege to stanlege; of stanlege to there dunlege; of there dunlege swa eft innon thone hæce.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi M.LII.¹²

† Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensui atque roboravi.

† Ego Eadsius, archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Erest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 159 b. See p. 427.

² *grestune*] *gærstune.*

³ *grestunes*] *gærstunes.*

⁴ *eastwrtine*] *eastwyrðne.*

⁵ *than ealdan*] *tham ealdan.*

⁶ *tham*] *thæ.*

⁷ *bræce; andlang bræces*] of tham bræce andlang bræces.

⁸ *rodstubban*] *rodstybban.*

⁹ *rodstubban*] *rodstybban.*

¹⁰ *flege stan*] *flegestane.*

¹¹ *flece gestane*] *flegestane.*

¹² *M.LII.*] Claud. C. ix. calls the charter here with these words: "his testibus, quorum nomina in superiori carta nominantur."

- A.D. 1052.
- † Ego Stigandus, episcopus.
 - † Ego Heremannus, episcopus.
 - † Ego Ulfo, episcopus.
 - † Ego Leofricus, episcopus.
 - † Ego Ordricus, abbas.
 - † Ego Atheluardus, abbas.
 - † Ego Aelfuinus, abbas.
 - † Ego Goduine, dux,
 - † Ego Leofric, dux.
 - † Ego Harald, dux.
 - † Ego Siuard, dux.
 - † Ego Raulf, dux.
 - † Ego Tostig, minister.
 - † Ego Kineward, præpositus.
 - † Ego Regenbold, presbyter.
 - † Ego Rodbriht, presbyter.
 - † Ego Kinsig, presbyter.
 - † Ego Ægelwig, presbyter.
 - † Ego Brihtheh, minister.
 - † Ego Æthelmær, minister.
 - † Ego Eadwine, minister.

De Contentione Lechamstede.

De¹ villa quadam, Lechamstede appellata, tunc Ab-
 bendonie agitabatur quæstio. Dicebat enim quidam Disputes
concerning
Lecham-
stede.
 dives, Brihtwinus nomine, quod Siwardi dono ipsam in
 jus suum hereditarie possidendam accepit, dum pro
 potestate dominatus quæ liberet disponderet. Sed id
 falso imposuit. Nam Cnutonis tempore regis pater
 hujus, Brihtmundus vocatus, a conventu cœnobitarum
 Abbendonensium eandem impetratu adquisivit eo die-

¹ De.] Claud. C. ix. fol. 128 b., with the title "DE LECHAMSTEDÆ."

A.D. 1052. tatu, ut trium hominum vita (ipsiusmet scilicet, et duorum quos ipse Brihtmundus prospiceret,) inde frueretur; hoc tempore evoluto, monachorum manui libere restitueretur. Defuncto ergo illo, ad uxorem ipsius transfertur terre fruendi secundaria permissio. Tertia, ad Brihtnodum filium horum. Cujus post mortem Siwardus, volens usui monachorum eandem terram delegare, (cum jam trium manutinentium numerositas defecisset,) predictus Brihtwinus frater Brihtnodi cum nobilibus quorundam comitatu Abendoniam requisitum abbateam veniunt, quatinus et iste quoad viveret inde tenens foret; diu rogatum et tandem id impetratum est. Cuique is abbas jam alias frena direxisset, quicquid antea pactum fuerat pervertere ille homo satagit, protestando sibi suisque de terra ipsa jus hereditarium concessum. Quo contra episcopus Siwardus Godwino comiti litteras dirigens falso eundem persecutum ostendit, ita scribens:—

Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede.

Bishop
Siward's
attestation
respecting
Lecham-
stede.

Siwardus¹ episcopus Godwino comiti, et Hermanno episcopo, et Kinewarde, et ceteris omnibus nobilibus de Bearnecira, salutem.

Audivi Brihtwinum terram de Lechamstede sibi omnino appropriare, sed injuste id agit. Nam, me permittente, ea potitus est eo tenore ut post suum decessum monachorum libere in manum redeat. Quod conventionem dispositum est illustrium virorum plurimorum presentia, eo die quo Brihtnodus ejus frater defunctus Abendoniam sepultus fuit, qui tertius a patre (nam pater ejus inter — et patrem media,) ejusdem terre

¹ S. arch.] Claud. C. ix. fol. 12^a b.

possessione functus est, quibus tantummodo, Cnutonis A.D. 1052.
regis tempore, trino vitæ spatio hominum possessores
feri, inde a monachis Abbendonensibus concessum
fuerat. Hæc haud aliter haberi, fide quam Deo et
regi meo domino debeo interposita, juro. Sed et si ad-
huc his quis discrederit, iudicio quo censura vestra po-
tuerit jure definiri, in veritate quæ protestatus sum
ero paratus.

Hæc quamquam ab episcopo sint testimonio prolata,
vir ille tamen tanto calluit ingenio ut ad Ordrici ab-
batis (de quo inferius tractabitur,) illius inde domi-
natus excuti nequiverit tempora.

De Villa Leuckenore.

Matrona¹ quædam, Ælfgiva nomine, de genere regali
nobilissima, Ædivæ scilicet reginæ regis Eadwardi con-
sanguinea, villam quandam quæ Luuechenora dicitur Narrative
respecting
the vill of
Leukenore.
de matrimonio suo habebat, in qua frequentius dege-
bat. Hæc, vitæ præsentis cursu peracto, cum ad finem
appropinquaret, quod in forensibus rebus carius habe-
bat cognatæ suæ prædictæ, quam et præ cæteris dili-
gebat, quamvis absentem, villam de Luuechenora haben-
dam dereliquit. Quæ cum vitæ finem sortita esset,
procurator domus ejus in villa, quasi sibi donata esset,
dominium exercere cœpit; prorsus ignorante regina,
quoniam absens erat, quia ei donata fuisset. Præ-
dictus procurator² subjectos sibi non mediocriter affli-
gebat, modis omnibus eis gravis existens et onerosus.
Res namque eorum diripiebat, et unicuique ultra mo-
dum exactor avarus imminebat. Inter quos cuidam

¹ *Matrona.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

² *Predictus procurator*] Prædic-
tus vero procurator.

A.D. 1052. Eadwino cognomento Rainere, mala multa inferebat; et quamvis omnes odio haberet, hunc tamen præ cæteris laboribus fatigabat. Eadwinus autem tantis malis provocatus, graviterque de illata sibi ferens injuria, cogitabat aliquando tam nequam hominis a suo et cohabitantium collo jugum inhumanum excutere. Veniensque ad prænominatam reginam, viri tyrannidem et suorum gravem oppressionem ostendit; et enarrans qualiter a cognata sua defuncta ei villa eadem donata esset, quærebat quare, sicut suis, non eis melius provideret. Regina vero, quia ei villa donata esset se nescire dicebat, et usque ad tempus illud neminem sibi hoc indicasse assererat. Et Eadwinus, "Ego," inquit, "quocumque modo jusseris, et villam tuam esse, et ipsum eam injuste tenere, probabo." Vocatus deinde prædictus procurator ad curiam venit; et (ne multis morer) manifesta veritate convictus ita esse, ut Eadwinus assererat negare minime potuit. Villam præterea reginæ, quamvis invitus, tradidit; pro commissis quoque in ejus misericordia cum rebus omnibus incidit.

His ita gestis, contigit regem Eadwardum cum matre et uxore hospitandi gratia ad Abendoniam venire. Cumque officina fratrum omnia videndi gratia lustrassent, invenerunt in refectorio pueros monachos, ut moris est puerorum, propter ætatis infirmitatem ante refectionem fratrum cibum sumentes. Propiusque venientes, nihilque excepto pane appositum eis inspicientes, quesivit regina utpote urbana quare tam prope mensam comederent et præter panem ad gustandum nihil haberent. Quibus respondentibus se vix aliquando aliud habere, commota est regina ad pietatem pro eorum victus exiguitate; et advocans regem, qui aderat, obnixè petebat ut pueris aliquid redditus concederet, quo scilicet eis exinde melius esset, quod ipsi (ut ita dicam) ad eorum convivium venissent. Rege autem cum hilaritate dicente se eis libenter daturum, si terram aut possessionem in promptu deliberatam

haberet, "Ego," ait regina, "villam unam, quæ Luue-
chenora dicitur, nuper adquisivi; hanc, si tibi placet,
pro honore Beatæ Mariæ dono perpetuo illis concedo." A.D. 1052.
Qui cum respondisset hoc sibi magnifice gratum esse,
sub specie refectiois matitunalis puerorum attitulata
est villa de Luuechenora in dominium abbatiæ Abben-
donensis a rege Eadwardo et regina Eadgitha dona-
tione perpetua.

Invenimus præterea hanc eandem villam priscis
temporibus a quodam Danorum nobilissimo, Novitovi
nominato, una cum membris suis, (id est Hacham-
stede et cæteris,) huic ecclesiæ cum obiret donatam;
sed postmodum per adversitates quæ contra ecclesiam
oriri solent, a dominio ecclesiæ fuisse ad tempus
alienatam, et (ut prædiximus,) succedente tempore
iterum recuperatam, immo iterum donatam, et ore
regis confirmatam. Cessabit ergo merito omnis objectio
prioris et, volente Deo, ultimæ perditionis, cum mani-
festa sit ratio secundæ reversionis.

De Morte Siwardi Episcopi.

Transactis¹ aliquot reverendus episcopus Siwardus in
episcopatu annis, dum languore deprimeretur quorum Death of
Bishop
Siward.
monitu episcopalem ineptus fuerat dignitatem, eorum
quoque ad Abbendoniam gratia regreditur, ibique
decedens sepulturæ honorifice commendatur, posteris
illic degentibus munificum sui monimentum derelin-
quens, cum villam Witteham ejus dono hucusque
monachi in dominio habuerint, in civitatis Wallingford
contermino sitam. Cunctum etiam suæ capellæ para-
tum, in qua continebantur scrinium sanctarum reli-
quiarum, evangeliorum duo codices, non granditate sed

¹ *Transactis.*] Claud. C. ix. fol. 129.

A.D. 1052. venustate decenter argenti et auri parati, calix laudabilis operis permaximus, pecten eburneus et decorus, alba, super-humerale, stola cum fanone et casula albi coloris, de pallio aurifrixo singula perlucida, pluraque alia, que brevitatis studio preeterimus.

De Morte Adelstani Abbatis.

Death of
abbot
Adelstan.

Obierat¹ anno precedenti domni Siwardi transitus et pie memorie dominus Athelstanus abbas, elemosinarum et pietatis precipuus cultor. Ut enim hujusmodi in eo probaretur efficientia, instante tantæ inedia famis, qua tunc frumenti sextarius solidis v. vendebatur, in nulla circum se posita regione, tam suis quam alienis ab eo stipem queritantibus alimonie, nemo studiosius et copiosius ipso subvenit.

De Spehavo Abbate.

Concern-
ing abbot
Spehavo.

Talibus ergo patribus ad requiem, ut credimus, hinc profectis, rex quendam monachum de ecclesia Sancti Edmundi regis et martyris, aurificis arte peritissimum, nomine Spehavo. Abbatonia abbatem constituit. A quo Stigandus Wentane civitatis episcopus, tunc vero archiepiscopus Cantie curam gerens, (nam inde defuncto gubernatore locus vacuus manebat regimine), uti collibus perceptor, extorsit terram Cyne vocatam, in Gloucestria sitam, sibi ad tempus determi-

¹ 1052. p. 10. Cant. C. ix. fol. 120.
² 1052. p. 10. Cant. C. ix. fol. 120.

³ (Gloucestria) Gloucestria.

natum commendari; ea retributionis tempore sui A.D. 1052.
 priori juris mercede aut restitutionis, Eastun,¹ quandam²
 villam contiguam Leuechenore, ecclesiæ Abbendonensi
 perpetua conjungeret donatione; sed eo quæsito jam
 potito nec commendatum reddidit, nec commendati
 remunerationem exsolvit.

Siquidem rex Willelmus senior, triumphata Anglia,
 ipsum Stigandum captioni deditum ad mortem usque
 in ea detinuit. Spearhauoc autem a rege civitati
 Londonensi eodem prædictæ pactionis anno³ in episco-
 patum promotus, dum auri gemmarumque electarum
 pro corona imperiali cudenda, regis ejusdem assigna-
 tione receptam haberet copiam. Hinc et ex episcopii
 pecunia marsupiorum farsisset plurimum receptacula,
 clanculo Anglia secedens ultra non apparuit. Hujus-
 modi exitus Dei vindicta tulere, quorum machinatione
 suis diminuta est ecclesia augmentis. Secundum itaque
 prædictam definitionem sub præsentia et testimonio
 regis Eadwardi sic de manerio deliberatum fuit.

*De Rodulfo Episcopo.*⁴

Inde⁵ Rodulfum quendam longævum abbatis loco Of bishop
Ralph.
 ponendum rex transmisit, qui episcopatum apud Nor-
 weiam gentem diu moderans, et tandem ab hujusmodi
 fasce privatum se agere malens ad regem ipsum, suum
 (ut ferebatur,) cognatum, venit; a quo et susceptus
 est. Ut vero tam Dei quam sui respectu eum mo-
 nachi reciperent honorificeque tractarent, ut pote sum-

¹ *retributionis Eastun*] re-
 tributionis mercede ut restitutionis
 tempore sui proprii juris Eastun.

² *quandam.*] The passage be-
 ginning with the word "tempore"

and ending here is written in B.
 vi. on an erasure.

³ *anno.*] Namely, A.D. 1050.

⁴ *Episcopo*] Episcopo et Abbate.

⁵ *Inde.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

A.D. 1052. ma canitie jam maturum, eo discedente,¹ licere eis dedit quem de suis vellent potius successorem eligere. Paretur regi. Reverentiae subjectio debita a fratribus viro competenter impenditur. At ipse regia nequam fefellit in posterum promissio.

De Ordrico Abbate.²

Of abbot
Ordric.

Siquidem³ sene praedicto, annis haud duobus integris transactis, obeunte, Ordricus, aetatis mediis, affabilitatis gratiose homo, monachus Abbdonensis ecclesiae, ingenti omnium gaudio, faventi rege, abbas ab eis suscipitur. Qui quia a rege non mediocriter diligebatur, ejus edicto plura sanciri ecclesiae ad libertatis necessaria impetravit. Quorum lucusque ad formam ceteri post eum successores abbates ipsius abbacie investitura se potiri expetunt.⁴ Quae hujusmodi habent modum.

Carta Regis Eadwardi Anglice.

Charter of
Privileges.

Eadward⁵ king gret his biseopas and his abbotes⁶ and his heorlas,⁷ and thegnas⁸ the on than scyran syndon the Ordric abbud heafth⁹ land inne; and hic¹⁰ kythe eow that ic habbe geunnon him in to sancta Mariam mynstre, (i.) sake¹¹ and (ii.) scene, (iii.) toll and

¹ *discedente*] discedende.

² *Abbate*] Abbate. Ecclesie hujus.

³ *Siquidem*] Claud. C. ix. fol. 120 b.

⁴ *potiri expetunt*] potiri usualiter cum primo expetunt.

⁵ *Eadward*] Collated with the

duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.

⁶ *abbotes*] abbodas.

⁷ *heorlas*] corlas.

⁸ *thegnas*] theignas.

⁹ *heafth*] hæl.

¹⁰ *hic*] ic.

¹¹ *sake*] sace.

(iv.) team, and (v.) infangnene the of binnan burgon A.D. 1047. and buton burgon, (vi.) hamsocne, and (vii.) grithbryce, and (viii.) foresteal, ofer his agen lande.

And ic nelle nanum men gethafian thæt him æng¹ thara thinga of anime the ic him geunnen hæbbe.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutatur suos episcopos, et suos abbates, et suos comites et barones, qui in illis vicecomitatibus sunt ubi Ordricus abbas habet terram infra; et ego ostendo vobis quia ego habeo permissum sibi ad sanctæ Mariæ monasterium, (i.) litigium, (ii.) exquisitionem, (iii.) teloneum, et appropriationem, et (v.) infra captum latronem, infra burgum et extra burgum, (vi.) domus assaltum, et (vii.) pacis infractionem, (viii.) obviationem, super suam propriam terram.

Et ego nolo ulli homini permittere ut ei aliqua harum rerum auferat quæ ego sibi concessi habere.

Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere.

Eadward² king³ gret Hereman biscop, and Harold eorl, and Godric, and ealle his thegenas on Bearrucscyre, freondlic. Writ respecting the hundred of Hornmere.

And ic cythe, eow thæt Ordric abbud and eal thæt hired on Abbendunes mynstre be minre unne and gife frigelice habban and wealdan Hornemeres hundred

¹ æng] ænig.

² Eadward.]

Collated with the

duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.
³ king] cyninge.

A.D. 1047. on hyre agenre andwealle on ecere worulde, and swa
 that nan seyrgerese oththe motgerese thar habban
 ani soene oththe mot,¹ buton thes abbudes agen hroce
 and unne.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutat Hermannum episcopum, et
 Haroldum comitem, et Godricum, et omnes suos baro-
 nes de Bearesira,² amabiliter.

Et ego ostendo vobis quod Ordricus abbas et omnia
 congregatio Abbingdonensis monasterii meo concessu et
 dono libere habeant et possideant hundredum de Hor-
 nemere in sua propria potestate in sempiterna secula,
 et sic ut nullus vicecomes vel propositus ibi habeant
 aliquam appropriationem seu placitum, sine abbatis
 proprio jussu et concessu.³

De iiii^o Casulis de Sanford.

Gift of
 Sanford.

Regnante ac gubernante omnia visibilia et invisibilia
 Domino nostro Ihesu Christo.

Ego Eadwardus basileus, totius gentis Anguloxo-
 num ceteroatunque populorum in circuitu habitantium
 gratia Dei gubernator et rector, opere patium arbét-
 ror, propter diversas presentis vite per temporum cur-
 sum vicissitudines, necum inexdecabile⁴ donum indiso-
 lubilibus litteris roborare. Quia vero ad memoriam

¹ mot, genot.

² Bearesira, Bearesira.

³ See also the last page
 on from hence to the chapter

headed "De Haroldo Comite." See
 p. 467, text.

⁴ inexdecabile. Written upon an
 erasure in B vi.

illud crebro revoco quod secundum Evangelicæ astipulationes experimentum provulgatum est, "Date et dabitur vobis" [Luc. vi. 38.]; idcirco uni meo fidei duce nuncupato vocamine Godwino, iiii. mansas perhenniter tribuo, illic in communi terra ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Sandforda; cum omnibus ad se jure pertinentibus, campis, pascuis, pratis, quatenus secure, vita comite, possideat et bene perfruatur; et heredi cuicumque sibi placuerit post se derelinquat, ut ante taxatum est, in æternam possessionem. Maneat autem præfatum rus immune a cunctis mundialibus servitiis, tamen exceptis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hujus nostræ donationis quid, aut cum antiquo libello, vel cum aliquo falsæ subversionis obstaculo, interrumpere voluerit, sit autem ipse sub Stigii fluminis unda præceps in ima tartara trusus, nisi hic prius ad satisfactionem venire maluerit. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

This¹ sind tha land gemæra to Sandforda on tham gemannan lande.

Ærest of Stibbuc² were; swa north æfter thære Temese be healfan streame into Sandfordes læce; swa andlang thære læce into Samforda;³ of Sandforda est andlang thære læce up to Ferniges heafdon; of Ferniges heafdon up thurh thone mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdun heama gemære; and swa west andlang gemæres

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See also

another copy at p. 471.

² *Stibbuc*] Stubbuc.

³ *Samforda*] Sandforda.

A.D. 1050. into niwanhama genera; and swa andlang gemeres on suthewerde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stybbuc were.

Acta est hæc præfata donatio ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo L.

Testes.

† Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Ealsius, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

† Ego Stigandus, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Ulfo, episcopus, subscripsi et conclusi.

† Ego Hoica, episcopus, consensi.

† Ego Dudica, episcopus, consignavi.

† Ego Leofricus, episcopus, confirmavi.

† Ego Heremannus, episcopus, corroboraui.

† Ego Ælfwoldus, episcopus, conclusi.

† Ego Ealdredus, episcopus, consensi.

† Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.

† Ego Athelweardus, abbas, stabilivi.

† Ego Sperhafocus, abbas, quievi.

† Ego Wilhardus, abbas, confirmavi.

† Ego Godwine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Harold, dux.

† Ego Sihroth, dux.

† Ego Raulf, dux.

† Ego Tosti, minister.

† Ego Ælstan, minister.

† Ego Brihtic, minister.

† Ego Tofi, minister.

- A.D. 1050.
- † Ego Ælfwig, præpositus.
 - † Ego Leofwine, minister.
 - † Ego Rodbriht, presbyter.
 - † Ego Godwine, presbyter.
 - † Ego Regnbold, presbyter.
 - † Ego Lyfing, presbyter.
 - † Ego Wilhelm, presbyter.
 - † Ego Brihtric, presbyter.
 - † Ego Kynsige, minister.
 - † Ego Uuihtsi, minister.
 - † Ego Athelric, minister.
 - † Ego Nefetofi, minister.
 - † Ego Ælfueard, minister.
 - † Ego Goduine, præpositus civitatis.

De Morte Godwini Comitis.

Mortuo Godwino comite, successit ei Haroldus filius ejus; cujus suggestione, abbate Ordrico obtinente, rex Anglorum Eadwardus ecclesie Abbendonensi Samford trans flumen Tamisie quatuor hidarum concessit et carta sua confirmavit. Quæ ita inscripta est.¹

Curta iiii. Hidarum de Samford.

Cuncta² seculorum patrimonia incertis nepotum hereditatibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adproprietatibus³ Gift of Samford. A.D. 1054.

¹ est.] Claud. C. ix. fol. 130. thus introduces the charter which follows:—

“ DE HAROLDO COMITE.

“ Rex autem Eadwardus dederat comiti Haroldo terre portionem quandam trans flumen Tamisie, iiii. hidarum, quæ Sandford vulgo vocitatur; sed postea ejusdem

comitis suggestione, abbate Ordrico obtinente, ecclesie Abbendonensi eandem terram concessit. De quo ita cartula inscripta est.

“ CARTA IIII. HIDARUM DE SANDFORD ” (as above).

² Cuncta.] Collated with the duplicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 130.

A.D. 1054. pinquante debita mortis termino, ad nihilum reducta
fatescit. Hujus regi¹ gratia, terrenis caducarum re-
rum possessionibus semper mansura supernae patrie
emolumenta adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor ego
Eadward, Christo conferente, rex et primicerius An-
glorum atque Danorum, ob remuneratione² celestis
premiu aliquantulam ruris particulam iiii. mancas in
communi terra, loco qui celebri ut³ Sandforlan profer-
tur, ad ecclesiam beatae Mariae genetricis Dei ac Do-
mini nostri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur
Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium
libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine
Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris
vel inferioris⁴ gradus, hoc nostrae devotionis donum
aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.

Si quis ergo alium libellulum false cupiditatis at-
tramento praeitulatum contra istum in palam prote-
lerit, nec sibi nec suo proficiat avaritia, sed a divino
sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo
atque meorum interdictu pontificum permaneat ana-
thematizatus, et a Christianorum consortio alienatus,
insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus
et in penis infernalibus post obitum miserabiliter
damnatus. Et ut praefatae telluris ruculae inviola-
bile robur libertatis semper obtinere valeant, regali
liberati sunt praeepto ab omni seculari jugo, exceptis
trina rerum obsequiis, expeditione scilicet populari,
viatici fundatione portis, arcis conditione regalia.
Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis
praedicta adesse terra circumcincta determinata.

¹ *regi*.
² *recompensatione*.
Danorum, ob remunerationem.
The words "atque Danorum" are

struck through with a pen in the
transcript in C. 12.

³ *ut.* Omitted.

⁴ *vel inferioris*; inferiorive.

Metcæ.

His¹ sind tha landgemæra to Sandforda on tham A.D. 1054. gemannan lande.

Ærest of Stubbuc were; swa north æfter thære Temese be healfan strene into Sandfordes læce; swa andlang thære lace into Sandforda; of Sandforda east andlang thære lace up to Fernniges heafdon; op² thurh thonne mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdan hema gemære; and swa west andlang gemæres into niwan hæma gemære; and swa andlang gemæres on suthewearde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stubbuc were.

Acta³ est hæc præfata donatio³ anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi M.LIIII.⁴

Testes.

† Ego⁵ Eaduardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadsius, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *His.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 467.

² *op.*] See p. 467.

³ *hæc præfata donatio*] hæc donatio.

⁴ *M.LIIII.*] After this date the MS. C. ix. fol. 130 b. makes this addition, "his subscribentibus testibus."

⁵ *Ego.*] In C. ix. the names of thirteen of the following witnesses are inserted.

- A.D. 1054.
- † Ego Stigandus, episcopus.
 - † Ego Ulfo, episcopus.
 - † Ego Dudoca, episcopus.
 - † Ego Heremannus, episcopus.
 - † Ego Leofricus, episcopus.
 - † Ego Ealdredus, episcopus.
 - † Ego Rodberdus, episcopus.
 - † Ego Leofsige, abbas.
 - † Ego Ordricus, abbas.
 - † Ego Wulfwardus, abbas.
 - † Ego Ælfwinus, abbas.
 - † Ego Godwine, dux.
 - † Ego Leofric, dux.
 - † Ego Siuuard, dux.
 - † Ego Harold, dux.
 - † Ego Rauulf, dux.
 - † Ego Tosti, minister.
 - † Ego Ælfstan, minister.
 - † Ego Brihtric, minister.
 - † Ego Tofig, minister.
 - † Ego Kynemueard, prepositus.
 - † Ego Ælfmuig, prepositus.
 - † Ego Rodbriht, presbyter.
 - † Ego Regnbold, presbyter.
 - † Ego Godwine, presbyter.
 - † Ego Unilhelm, presbyter.
 - † Ego Kinsige, presbyter.
 - † Ego Brihtric, presbyter.
 - † Ego Leofuine, minister.
 - † Ego Unihtsige, minister.
 - † Ego Nevetofig, minister.
 - † Ego Ælfuuerd, minister.
 - † Ego Uulfstan, minister.
 - † Ego Athelric, minister.

Rex Edwardus dedit Leofwartun.

Idem¹ rex sub eodem abbate adjecit in dono viii. ^{A.D. 1050.}
 hidas apud flumen Cynete, terræ portionem quæ Leof- ^{Gift of}
 wartun vocatur, quam Athelredus rex Brihtrico mi- ^{Leofwar-}
 nistro suo donaverat. ^{tun.}

Carta Regis Edwardi.

Ego² Eadward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Etherec quidam rusticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo scrivientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cænobio, ob omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit,

¹ *Idem.*] See Claud C. ix. fol. 130.

² *Ego.*] Collated with the du-

plicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 131.

A.D. 1050. nisi digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc donatio anno ab Incarnatione Domini ML.

Testes.

- † Ego Eaduardus, rex Anglorum, consensi et roboravi.
- † Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.
- † Ego Hermannus, episcopus, conclusi.
- † Ego Ulfo, episcopus, consensi.
- † Ego Ordricus, abbas, quievi.
- † Ego Goduine, dux, cum multis aliis, subscripsi.

The erection of the Church of S. Andrew.

Per¹ idem tempus presbyter nomine Blacheman pecuniosus, abbatis et monachorum permissu, ecclesiam ob venerationem Apostoli Andreae in insula ad australem monasterii locum sita fabricavit; cujus in lateribus dextrorsum et sinistrorsum claustralibus ad monachorum formam habitaculorum, cum domibus edendi, victusque coquendi, quiescendique, et cæteris conversationi virorum necessariis mirifice coaptatis, picturis calaturisque infra et extra ubique locorum delectabile visu subornatis, singulorum tecta plumbi laminis ædificiorum texit. Cui insulae, a vocabulo Andreae, Andresia insitum est nomen. Tali ibi parata mansione, privatim se monachis ingerendo, tum auri argentique ostentu, tum facundi oris profusione, ad hoc processum sui emolumenti perduxit, ut predictarum terrarum, id est Sandford, Childatum, et Leofwartun, possessor haberetur. Ceterum quod emolumenti de

¹ *Pro.* Chaul. C. ix. fol. 131.

ædificatis mansionibus in insula sibi provenerit, postea A.D. 1050 dicemus. Interim hujus temporis eventus prosequamur.

Brichuinus,¹ de quo in domni Siuuardi episcopi tractatu intulimus,² terra Lechamstede hucusque absque monachorum permissu potiebatur, agebatque se loquatius, cum Landboc, (id est, telluris descriptæ libellum,) secum haberet. Poterat enim quis illo fiducialius pro qualibet terra disceptare, in cujus manu hujuscemodi scriptura haberetur. Quare abbas primum prudenti satagit argumento, quatinus eadem scriptura sibi restitueretur. Quod postquam factum est per Haroldum comitem, cujus gratia in id abbas utebatur, edicitur ut in consistorio seniorum, ratiociniis de prædicta terra ex diversa illatione disceptantium pensatis, cui rectius in reliquum ipsius terræ proprietatis competeret decerneretur. Itaque cum die denominato inde disceptaretur, causidici, quibus illic jus æquum disponere fuerat delegatum, cognito alternarum disputationum vero indicio, abbatem causam decernunt justiore. Unde ipsi et monachis terra libere restituitur. Nec multo post, dedicante hujus loci parochiano episcopo Hermanno, ecclesiam tunc temporis in cœmeterii introitu constructam, inter cætera quæ episcopali officio admitti vel excludi eo habebantur, universos qui ullo modo prædictæ terræ extractum a victualitate monachorum Abbendonæ degentium ab illo tempore satagerent, a communitate Christianitatis exclusit et perpetuo perculit anathemate. Videant posteri quid inde cavendum sit.

Of the recovery of Lechamstede.

¹Brichuinus.] Claud. C. ix. fol. 131.

²intulimus.] See p. 457.

Carta decem Cassatorum de Lechamstede.

A.D. 958.
Gift of
Lecham-
stede.

In¹ nomine Dei Summi et Altitroni, qui omnia de summo celi apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, presentisque vite curriculae cotidie temperales possessiones et universe divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrescentes. Sic mutando fragilitas mortalis vite marcessit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in earorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur.

Quapropter ego Eadwi, Angligenarum rex, ceterarumque gentium in circuitu persistentium, fidei ministro, vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat Lechamstede. Quatinus ille bene perfuatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis aevi cursum transeat illesus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhereat; et post se cuiuscumque fuerit perhenniter² derelinquat, sicuti praedixi.

Sit autem praedictum rus liber ab omni mancipiali obstaculo, cum omnibus que rite ad ipsum locum pertinere dinescantur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istius³ expeditione, pontis arcisque coedificatione.

Insuper ad augmentum praedictae donationis gratia terram melinam juxta derivativis cursibus aquarum Lamburniam⁴ perpetuali donatione dedi praedicto ministro.

¹ In the original with the copy
omitted. A. D. 1122. See
p. 114.
² perhenniter, perpetualiter.

³ perhenniter, omitted.

⁴ Lamburniam.

Lamburnia, Lamburnia.

Hoc tempore cachinnantes nœnias subdolosi hujus A.D. 958. seculi dinoscuntur¹ inchoasse, alienum lucrum sibi usurpative cum ambitione iniquitatis vendicare; sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficeat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur nec audiatur.

Denique vero si quis, nobis non obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima Judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis, quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

Hanc igitur cartulam cum terra moriens idem Eadricus ecclesiæ Abbendonensi dereliquit, quam cartulam cum terra abbas Ordricus a prædicto Brithuuino extorsit.

Consuetudinis² apud Anglos inter³ erat ut monachi qui vellent pecuniarum patrimoniorumque forent susceptibiles, ipsisque fruente quomodo placeret dispensarent. Unde et in Abbendonia duo, Leofricus et Godricus Cild appellati, quorum unus Godricus Speresholt, juxta locum qui vulgo Mons Albi Equi nuncupatur, alter Leofricus Hwitceorce, super flumen Tamisæ, maneria sita, patrimoniali jure obtinebant. Quorum unum, id est Speresholt, usque hodie feudo ecclesiæ remansit, aliud vero Uuigodus oppidanorum Uualingafordensium dominus possedit, velle monacho-

¹ *dinoscuntur*] dinoscuntur interdum.

² *Consuetudinis.*] *Cland. C. ix. fol. 132.*
³ *inter*] *tunc.*

Concerning
Speresholt
and Hwit-
ceorce.

A.D. 933. rum predictorum hinc et inde de eisdem terris referente. Nec accidisset de una secus quam de altera si vero secundum morem gentis consuetum antea edocto fratre¹ remissius blandiretur, Johano Abbatem abbate dominatum loci hujus optinente.

Carta de Spersholt s. Cassalorua.

Charter of
Spersholt.
A.D. 963.

Quaecumque² enim secundum decreta canonum et ecclesiastica instituta subiri consilio defuerit, quantumvis sermo tantum absque³ textu scribitur, tamen quoniam plerumque nostra temporibus turbulentes et turbines secularium rerum citim periculis ecclesie pulsant, incerto opere pretium consistit, in cautelam futurorum, ea que definita sunt per scripturam annexere, ne in posterum obliuione tradita ignorentur.

Quapropter ego Edggar, regni fratris a Deo dignitate, quandam ruris particulam, decem videlicet mansas, in loco qui dicitur Spersholt, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in Ilesing, Bathalcing dicitur, et etiam unum molendinum in Hydegrave, cum xii. agrorum portione pertinentem ad ipsum molendinum, camerario nro vocitato Athelgung in perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possidet usque ad ultimum vite sue, cum canibus ad se rite pertinentibus in campis, pratis, piscinis, silvis; et post se cuique voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sed autem predicta terra libera ab omni regali tributo, preter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

¹ fratris] Error.

² Quaecumque] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. f. 114. See p. 183, where a copy is given.

³ absque] absque.

Si quis vero cupiditate illectus temptaverit irritam **A.D. 963.** facere aut frangere hujus decreti diffinitionem, sciat se in tremendo examine rationem redditurum.

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCCLXIII., his testibus :

- † Ego Eadgar, rex.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus.
- † Ego Kinsie, episcopus ; et multis aliis.

Carta¹ de Hwitcyrce.

Aurea, ut fertur, quondam secula, haud hominum **Charter of Hwitcyrce.** toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, remotis simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis usa noscuntur. At nostra ætas, livida mortalium malignitate fuscata, ac multimodis cladibus obsessa, causa vitandarum litium, terminis telluris propriæ exoptat perfrui, quæ tamen justitia emendanda, providentia gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corroboranda est ; et in hac vita labili summis studiis æterna mortalibus mercanda est.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omnipotentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo mihimet fideliter obsequenti, Leofrico vocamine, quoddam ruris amminiculum, scilicet x. cassatos, proprio jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famoso a ruriculis Hwitcirce dicitur, in provincia Oxnafordensi sita, juxta ripam fluminis Tamesis ; ut libere voti compos, vita comite, possideat, et cui herodi libuerit derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera ab omni secularis servitutis honere, exceptis quæ om-

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate, Claud. C. ix. fol. 132. See p. 422, where a copy of this charter has already been given at greater length and with a few variations

A.D. 1012. nibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcisve recuperatione, nostra auctoritate sibi et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem (quod absit.) annullare satagerit, et impie proprio dominio subli maluerit, sciat re reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante supremum diem semet nave hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus ejusdem possessoris, Leofrici onomate, quondam et etiam nostris diebus paterna hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis et adulteriis, multisque aliis nefariis sceleribus, semetipsam condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut haec cartula, nostra potestate, antiquiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam praevaleant contra nostram auctoritatem.

Scripta est haec nostra donatio anno M.XII. post Incarnationem Domini nostri Jhesu Christi, indictione x., mense Julio, his testibus :

Testes.

- † Ego Athelredus, rex.
- † Ego Athelstanus, filius regis.
- † Ego Wlfstanus, archiepiscopus : cum multis aliis.

The course of the Thames diverted.

Monasterium¹ autem Abendonense Tamisiae flumen ex australi parte habet sui praeterfluum, per quod haec illaeque deducetur navigium. Verum tempore abbatis Ordrici, ultra ecclesiae arcem, quae illic ab habitantibus

¹ *Monasterium.* Claud. C. ix. fol. 132.

Bertun dicitur, juxta viculum nomine Adtropam A.D. 1012 alveus ejusdem annis porrectus, perinde remigantibus difficultatem non minimam præstabat. Nam tellus inferius longe quam superius altior subrecta, ipsum alveum sæpe aquæ indigum faciebat. Unde Oxenfordensis urbis cives (nam illorum navgium sæpius transitum illic habebat,) perorant quatinus per pratium ecclesie, quod inferius ad austrum patet, fluvii cursus eo tenore dirivetur ut in reliquum ævum exinde de unaquaque navi sua, c. allecia cellarario monachorum de more persolventur. Quorum votum dum procederet ad effectum, ut pacta est, hodie usque sponsio prædicta exigitur.

Per idem tempus, dum Dominicæ Nativitatis diei A cure effected. nocturnale sollempniter officium a fratribus celebraretur, contractus quidam, coram multis qui aderant, subito divinitus est curatus.

Præterea¹ mos illis diebus futurum ad damnum Abuses respecting the tenure of property. non parum insoluerat, ut offerente quolibet auri vel argenti copiam, trium aut quinque terræ portionem hidarum, sive villam integram, diversis abbatiæ locis reciperet emptione, quodam subornatu id palliantes, quatinus trium vel duorum vita hominum inde possidendi protenderetur permissio. Quo ex facto contigit, ut Anglorum non longum post principatu ad Normannos traducto, loca eadem singula illorum militibus dispertirent. Nec de his cuiquam mirandum. Nam post nimias Danorum et diuturnas importunitates, indulta jam in proximo earum quiete, oblitis ærumnis, quisque ad illicitos ausus prosiliit.

¹ *Præterea.*] Claud. C. ix. fol. 132 b.

De Morte Eduardi Regis.

A.D. 1066. Tot rerum novitatibus per dies regnum suscitatis
 natalitium Christi genitura instabat. Qua tempore
 in presentia regis optimatumque ejus apud hoc
 monasterium dedicatio ecclesie, illie ab ipso rege
 sancti Apostoli Petri titulo constructa, celebrata.
 Cum ecce in septimana ipsius festo, cunctis
 intendendis, rex morbo corripitur, ac in
 Epiphaniarum¹ diem clausit ultimum; cui in
 successit Haroldus comes, filius Godwinum comitis

De Ordrico Abbate.

Abbas² etiam Ordricus postquam dominum abbatem
 missam honorifice gubernasset, et a memoria prin-
 cipum Apostolorum, quo devotionis gratia per
 ad sua remeasset, diuturna a gratitudine decessit
 sortitur ultimum,³ circa sollempnitatem Sancti Vincentii
 martyris [Jan. 22]. Tunc duo subrogati sunt, Har-
 roldus comes scilicet in regem Anglorum; et Radulfus
 haecenus exteriorum preposituram Abbatum
 inibi in abbatem monachorum.

Political
 events. In proximo autem Paschali festo [16 April],
 insolitum, quod cometam vocant, visus contulit

¹ [epiphaniarum] 5 Jan
 A.D. 1066.

² [Abbas.] Chand. C. ix. fol. 113

³ [Abbas.] Chand. C. ix. here
 add. "Radulfus vero, in eodem
 monasterio prepositura officio ex-
 hibetur, abbatem dominum per

illum adponitur. In prima
 editione. "The name of the
 proceeds as in the text.

⁴ [Abbas.] Chand. C. ix. here
 words "etiam abbas" are
 Vincentii" are added. 12. 1. 2. 2.
 p. 113 C. ix.

septimanae apparuit,¹ quo auspiciatum est futurum A.D. 1066. quiddam maximum et inopinatum. Nec fefellit opinio. Nam mense Septembris instante, rex Norweia, eodem denominatus vocabulo quo rex Angliæ, scilicet Haroldus, Angliam appulit, regnum illic sibi vindicare pro lucro reputans; suffragium ferente fratre nostri regis Haroldi, Tosti comite. Quibus Eboracem ultra urbem rex² Anglorum occurrens, utrumque una³ cum auxiliariis eorum bello extinxit.

Hujus⁴ vix soluto fine victoriæ, ecce comitem Normanniaë Willelmum sibi imminere apud Hastings⁵ bellumque paratum inferre,⁶ ni maturius regno cedat, ex nuntio discit. Rectiorem se eam⁷ illo regnandi in Anglia habere allegans, dum pro consanguinitatis linea rex Eadluardus jam defunctus sibi regnum reliquerit, sub ipsius etiam attestatione et concessu.⁸ Ille nuntium parvipendens, ac suis nimium viribus fidens,⁹ minus provide quam decuerat aggressus comitem, sensit superiorem quem insulso ausu rebatur inferiorem, itaque in bello corruens, tam ipse quam cuncti ejus socii secum interiire.¹⁰

Arrival of William the Conqueror.

[Willelmus¹¹ vero Angliæ diadema obtinuit. Cui dum quidam subjectionis fidelitatem sponderent, nonnulli exteras sibi sedes per alia regna consulti rati

Of abbot Ealdfred.

¹ *apparuit*] apparuit mense Septembris (the intermediate words being omitted).

² *Eboracem rex*] Eboracem ultra rex.

³ *una.*] Omitted.

Hujus] Cujus.

⁵ *Hastings.*] In B. vi. this word is written upon an erasure.

⁶ *inferre*] inferre, ex nuntio.

⁷ *eam.*] So the MS., probably "causam."

⁸ *Rectiorum concessu.*] This sentence does not occur in C. ix.

⁹ *Ille fidens*] Ille nimium suis viribus fidens.

¹⁰ *superiorem interiire*] superiorem. Itaque bello devictus, tam ipse quam cuncti ejus socii interiire.

¹¹ *Willelmus.*] The passage which here begins, and ends with the words "depredari debeat," at p. 487, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 133.

A. D. 1066. petere sese subducerent, abbas Malfridus, pater
 sese sententia dedens, regi fidelitatis sacramenta per-
 solvit. At in posteriorum numero cum multis viris
 rent, tum et perempti regis mater, secum in campum
 suo, una cum plurimis aliis, presbyterum Nicolaum
 num habens, Agliam deseruit. Is presbyter, sicut
 chronicis¹ Orlicii abbatis meminimus, ecclesie
 effectus, de ea temperat Sandford, Cildeston, et Le-
 warlestun. Verum ipso, ut dicit, ab Anglia
 dente, quaecumque illius fuerant in manu regis
 puta profugi, relicta sunt. Quare abbas magno
 labore predictarum terrarum apud regem
 restitutionem.

Concern-
 ing Kinges-
 tone and
 Fithide.

Ut de his terris ipse abbas explicaverat, in
 quoque qua tum ab ecclesie dominio alienata
 transierunt forte explicasset, si non ad infortu-
 suum et ecclesie regis² incurrisset indignationem. In
 quo post oblectimus. Nam quidam dives, Turc
 nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consensu
 se cum sua terra que Kingestun dicitur, ecclesie An-
 bendonemi et abbati Orlicio homagium fecit; licet
 quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere
 quatinus predictae villa dominatio sub hujus
 perpetuo jure pendere. Hic cum in bello
 occubisset, terram, ejus dominationis investituram
 multo ante tempore quam bellum foret ecclesie
 manus habebat, Henricus de Ferraris sibi usurpavit
 abbate invalido obstaré. Similiter et de terra
 Fithide dicitur actum est. Nam Godricus quidam
 vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram
 dam acceperat, ut trium hominum vita
 jure ipsa possideretur, qui quid tamen offensio
 sibus forte nociderit, ecclesia in le jacturam

¹ Chronica, lib. 2, p. 457.

² [Chronica] lib. 2, p. 457.

incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in A.D. 1066. bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit.

Nec tantum de foris per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium pervenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem pretiosiora sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electioribus transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornatiores requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbere metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixa per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabili opere redimitis.

The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Captione Aldredi Abbatis.

Interim ceperunt multa in regno Anglico machinari molimina, satagentibus id iis quibus transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessarium, quanquam hactenus sibi insolitum. Horum pars silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, piratarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare; pars gentem Danorum, ut Angliam appetant, illicere. Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tantum agere, ignibus quadam absumere, quosdam captioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem agere, nec regnum devincere valentes, infecto negotio ad propria remearunt.

Concerning abbot Aldred.

Talibus temptatis, cum diversi ordinis et dignitatis viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt

Political incidents which occurred at this period.

A.D. 1066. inventus et Abendoniam missus, in captione ibi ad suae mortis degens diem obivit. Sed et homines abbatiae Abendonensis, dum regis parti favere Willelmi debuerant, animo et consultu mutati, armati, quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum contenderunt. Circumventi in itinere captique incarcerationantur, et satis misere affliguntur. In illorum etiam dominum, id est, abbatem Ealdredum, qui et Brichwinus dictus est, (binomius enim erat,) regis inimicitia est perlata, adeo ut absque dilatione, ejus praeccepto, apud castellum Walingafordense in captione poneretur. Aliquanto autem post tempore a predicto loco eductus, in manu Wintoniensis episcopi Walchelini servandus committitur, apud quem mansit quoad vixit.

Unhappy
state of
England.

Ea tempestate, recenter commutati status regni causa, cum plurimorum plurimae in monasterio Abendonensi reeve repositae essent, ne domi direptoribus raptum tutore caritura irent, delatorum illatione alicis officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, adimitur. Supra hoc et quae infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, auri argentique, vestium, librorum, vasorumque diversi generis copia, usibus ecclesiae honorique computata, multa indiscrete distracta sunt. Nullius sacrorum liminum prospectus reverentia, nulla fratrum desolatorum compassio. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastata. Itaque temporis illius rerum abbatiae amissarum vel insinatio vel computatio, non facile dicta. Quarum executioni Frogerus tunc Berchesire vicecomes praecipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea Dei vindicta coercuit, ut et jus quo efferebatur tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseriis patulam praebens formam sequacibus, quia locus tutulus

caeli Reginae deditus, tum et sanctorum qui et funda- A.D. 1066.
runt et incoluerunt virorum memoria consecratus, re-
vereri potius quam deprædari debeat.]¹

Hucusque² de terris et possessionibus quas antiqui reges et reginae, insimul et homines eorum, tam tempore Anglorum quam Danorum, in puram et perpetuam elemosinam Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbendonæ, monachisque ibidem in perpetuum Deo servientibus dederant et cartis suis firmiter confirmaverant, Deo juvante, quoad melius potuimus, in his duobus libris præcedentibus annotavimus. Cæterum vero singulas cartas singulorum regum successive regnantium, necnon et omnium aliorum beneficia sua huic domui conferentium, locis competentibus studiose posuimus. Verum quod si quis mortalium de supra-dictis terris et possessionibus miretur, nunc datis, nunc ablatis, at nunc possessis, iterum recuperatis, legat libros in ordine, nec quicquam ibi inveniet contrarium quod animum suum juste debeat ducere in ambiguum.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

¹ *debeat.*] Here ends the passage copied from Claud. C. ix., which is followed by this colophon :—

“ *Explicit liber primus terrarum hujus ecclesie Abbendonensis, con-*

tinens in se annos cccc.xiiii., a Ceatwalla rege usque ad Willemum regem.”

² *Hucusque.*] Claud. B. vi. fol. 118 b.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

A.D. 1052. Item,¹ idem rex sub eodem abbate v. hidarum portionem terre apud Childatun concessit huic ecclesie, quam portionem Adelredus rex, pater hujus Edwardi regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.

Carta Regis Edwardi de Childatun.

Charter of
Childatun.

Confirmat² nos sacre auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [Job, i. 21].

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Edward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob remunerationem majoris premii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Childatun profertur, ad ecclesiam Beate Marie genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi, ut nemo successorum meorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostre devotionis donam aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.

¹ *Item* ; It will be observed that the narrative here refers to the history of the reign of Edward the Confessor.

² *Confirmat* ; Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 30. This charter has already occurred at p. 455.

Sit autem prædicta terra, quam ego cum consensu **A.D. 1052.** optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini **M.LII.** his testibus quorum nomina in superiori carta nominantur.

Pertactatis itaque in duobus supradictis voluminibus sufficienter, pro viribus nostris, pariter et modulo scientiæ nostræ, beneficiis ab antiquis regibus Anglorum, insimul et eorum hominibus, huic sacratissimæ domui illatis, et eorundem cartis firmiter confirmatis, nunc superest ut post adventum Normannorum in Angliam singulorum regum in ordine succedentium libertates insimul et beneficia huic sacratissimæ domui Abbendonæ gratis data et gratanter accepta, præsentibus et futuris hæc eadem scire desiderantibus, quoad succinctius poterimus, Deo juvante, innotescere procuramus.

De Morte Eduardi Regis.

Igitur Edwardo rege Anglorum anno **M.LXV.** Domini-
nicæ Incarnationis ad cœlestia translato, successoreque **Death of King Edward the Confessor. A.D. 1066.**
ejus Haroldo pridie idus Octobris [Oct. 14.] a Will-
elmo Normannorum duce bello prostrato, Willelmus
dux Normanniæ ab Aldredo Eboracensi archiepiscopo,
die natalis Domini, in Westmonasterio coronatus est
honorifice; prius tamen, ut ipse archiepiscopus ab eo
exigebat, ante altare Sancti Petri coram clero et populo

AD. 1066. jurejurando promittens se velle sacras Dei ecclesias et rectores illarum defendere, necnon cunctam populi sibi subjectum juste ac regali providentia regere, tam legem statuere et tenere, rapinas injustaque justitia penitus interdicere.

Oppressio
non vult
esse
Willelm.

Hæc omnia Deo vovit, sed nihil horum tenuit. Nam episcopos omnes Angliæ, præter Abbatem et episcopum Eboracensem et Wintoniensem et episcopum Wintoniensem, deposuit; abbates etiam omnes, quos non evidenti causa nec concilia nec hæc sæculi commovent, suis honoribus privavit. Anglorum præterea omnes nobiles, pecuniarum contractuum sibi assumptos, exire ad regna convolarunt; quorum lex terra in regno proscribita sunt fiscum. Est autem Faldmora presbyter, de quo in Ordinis abbatis chronico, notamus, cognito imperii permutato, impatiens hæc Angliam digreditur. At abbas Eadmodus dominum a se regno potitum hinc recogniturus, de profecto presbytero quid evenerit quidve de ecclesia tenuit illam innotuiturus, curiam regis adiit, a quo et legem accepit. Caterum de presbyteri negotio in tantum explicavit, ut, præter insula Andromæ partitionem, reliqua jura ecclesie promitterentur. Is enim locus regi proprio receptui ad tempora abbatis Pariti perdaravit. Hæc præterea, suam securus ream abbas dona reddidit.

Concerning
Kingston
and
E. thale.

Ut de his terris ipse abbas explicaret, in curiam quoque que tam ab ecclesie dominio elongeta in jura transierunt forte explicasset, si non ad negotium suum et ecclesie regis in urris et indignationem. De quo post edocēbimus. Nam quidam dives, Turkicus nomine, sub Haroldi comitis testamento et consensu, de se cum sua terra que Kingston dicitur, ecclesie Abendonensi et abbati Ordrico hinc viginti f. l. lictum quippe libero cuique, illa in tempore, sic accepit.

erat, quatinus prædictæ villæ dominatio sub hujus A D. 1066. ecclesiæ perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubisset terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesia in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra quæ Fifehide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur: quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit.

Nec tantum de foris per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium provenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem præciosa sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electoribus¹ transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornata requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbere metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola, et textu Evangeliorum, singulis auro gemisque laudabili opere redimitis.

The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Molendino de Cudesdun.

Apud villam Cuthesdunam, terris episcopo Lincolniensi pertinentibus conterminam, orta pro exclusa

Of the dispute concerning Cudesdun.

¹ *electoribus.*] So MS., read "electioribus." See p. 485.

De Captione Aldredi Abbatis.

Hinc non multo post cœperunt multa in regno An-^{A.D. 1066.}
glico machinari molimina, satagentibus id his quibus ^{(Of abbot Aldred.}
transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessa-
rium, quamquam hactenus sibi insolitum. Horum pars
silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, pira-
tarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare;
pars gentem Danorum ut Angliam appetant illicere, si
venerint regnum posse adipisci, invalida manu obstante.
Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tan-
tum agere, ignibus quædam absumere, quosdam cap-
tioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem
agere, nec regnum, quod autumatam leve, devincere
duxerant, vendicare valentes, infecto negotio ad propria
maximo suorum detrimento vix remearunt.

Talibus temptatis, cum diversi ordinis et dignitatis ^{Political incidents.}
viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis
quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt
inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad
sue mortis degens diem obiit. Sed et homines abbatise
Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi (utpote
cui jam fides ubique regionum Angliæ servari jurata
fuerat,) debuerant, animo et consultu mutati, armati,
quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum
contenderunt. Circumventi in itinere captique incar-
cerantur, et satis misere affliguntur. Quo infortunii
casu Ealdredus, qui et Brithwinus, abbas (binomius
enim erat,) pastorali non multo post potestate nuda-
tus, Wincestrem ad urbem dirigi jubetur, ibique cus-
todie quamdiu vitales carpsit auras mancipatur.

Ea tempestate, recenter commutati status regni ^{Unhappy state of England.}
causa, cum plurimorum plurimæ in monasterio Abben-
donensi recule repositæ essent, ne domi direptoribus
raptum tutore carituræ irent, delatorum illatione au-

A.D. 1066. licis officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, alimitur. Super hæc et quæ infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, etiam usibus ecclesie honorique computata, multa indiscrete distractata sunt. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastatio. Itaque temporis illius rerum abbatiæ amissarum vel insinuatio vel computatio, non facile dictu. Quarum executioni Frogerus tunc Berke-seire vicecomes præcipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea vindicta coercuit, ut et jus quo offerebatur¹ tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseris patulam præbens formam sequacibus, quia locus tutelæ cœli Reginae deditus, tum et sanctorum qui et fundarunt et incoluerunt virorum memoria consecratus, revereri potius quam depraedari debeat.

Ut vero prælibatum est, domino Eldredo abbate in captione detento, Willelmi regis jussu ipsius ablati loco Athellelmus præficiendus dirigitur, monachus quidam ex monasterio Gemeticensi, quod est in Normannia situm, de quo et litteras primatibus regni Andæ hujusmodi transmisit.

¹ *offerebatur.* So MS., but we should read "offerebatur." See the corresponding passage in p. 486.

LONDON:

**Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODS,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.**

[REDACTED]
3 2044 012 773 511

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

Non-receipt of overdue notices does not exempt the borrower from overdue fines.

**Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 617-495-2413**

WIDENER
CANCELLED
APR 26 2003

**Please handle with care.
Thank you for helping to preserve
library collections at Harvard.**

HARVARD COLLEGE
WIDENER
LIBRARY
2000 NK

